

Nr. 23125 din 25.02.2022

REFERAT DE APROBARE
privind

Aprobarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a municipiului Alba Iulia 2021-2030

Consiliul local coordonează și răspunde de activitatea de dezvoltare economico-socială și de mediu a comunei a unității administrativ-teritoriale și asigură respectarea prevederilor cuprinse în documentațiile de dezvoltare aprobate, în scopul unei dezvoltări armonioase.

Primarul municipiului Alba Iulia, prin Compartimentului Relații internaționale, parteneriate și inovare urbană, condusă de managerul public din cadrul aparatului de specialitate, asigură elaborarea de proiecte de strategii de dezvoltare urbană pe care le supune aprobării Consiliului local al municipiului.

Strategia de dezvoltare reprezintă un document de bază în definirea cadrului care să asigure implementarea unei viziuni coerente de evoluție integrată a sectoarelor de dezvoltare specifice unei comunități.

Ca instrument de planificare, o strategie integrată trebuie să aibă ca punct de pornire al elaborării sale, analiza nevoilor locale de dezvoltare și aceasta să fie făcută în cadrul unui proces participativ, cu implicarea și colaborarea comunității, punându-se astfel bazele unei continuități pe termen lung a viziunii de dezvoltare conturată în urma acestui demers.

Scopul final al unei strategii integrate de dezvoltare trebuie să fie acela de a defini cât mai clar și coerent rolul și locul pe care îl va ocupa o localitate în regiune, cum va arăta aceasta peste zece ani sau chiar mai mult: cum va fi percepută de locuitorii săi, cât de interesantă a devenit pentru mediul de afaceri și investitori, cum reușește să-și valorifice și promoveze patrimoniul cultural, cât de atractivă a devenit pentru turiști și nu în ultimul rând, cum oferă resurse care să motiveze oamenii să rămână să trăiască în ea, ba chiar mai mult, să convingă oameni din alte locuri să o considere „acasă”.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a municipiului Alba Iulia 2021-2030 poziționează Alba Iulia 2030 în rândul *orașelor pentru oameni*, orientat spre investiții verzi, durabile, care folosesc tehnologii prietenoase cu mediul înconjurător, pentru a spori calitatea vieții pentru locuitori, un oraș care oferă servicii publice de calitate, infrastructură urbană eficientă, cu cartiere atractive pentru petrecerea timpului liber și locuri de joacă pentru copii. Totodată, Alba Iulia anulului 2030 își dorește să ofere un mediu educațional sănătos și performant, adaptat nevoilor de pe piața muncii, o comunitate locală unde drepturile fundamentale ale oamenilor sunt respectate și unde aceștia pot beneficia de oportunități de dezvoltare socio-economică și culturală într-un mod echitabil, nediscriminatoriu, indiferent de statutul social, sex, religie, orientare politică, apartenența la grupuri minoritare sau vulnerabile.

COMPARTIMENTUL RELAȚII INTERNAȚIONALE
PARTENERIATE ȘI INOVARE URBANĂ

Primăria Municipiului Alba Iulia, Str. Calea Moșilor N. 5 A, Alba Iulia, Județul Alba, 510134

Tel: +40 (0) 372 586 428, Fax: +40 (0) 258 812 545

Internet: www.apulum.ro, E-mail: city.manager@apulum.ro

Facebook: www.facebook.com/primariaalbaiulia

Elaborarea **Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a municipiului Alba Iulia 2021-2030** a fost realizată în cadrul proiectului „**MUNICIPIUL ALBA IULIA – ADMINISTRAȚIE INTELIGENTĂ**”, depus spre finanțare în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, CP 12/2018 - Obiectivul Specific 2.1: Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP.

Prin prezentul proiect de hotărâre se propune aprobarea **Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a municipiului Alba Iulia 2021-2030**.

PRIMAR

PLEȘA GABRIEL CODRU

**COMPARTIMENTUL RELAȚII INTERNAȚIONALE
PARTENERIAȚE ȘI INOVARE URBANĂ**

Primăria Municipiului Alba Iulia, Str. Calea Moșilor N. 5 A, Alba Iulia, Județul Alba, 510134

Tel: +40 (0) 372 586 428, Fax: +40 (0) 258 812 545

Internet: www.apulum.ro, E-mail: city.manager@apulum.ro

Facebook: www.facebook.com/primariaalbaiulia

ROMÂNIA
JUDEȚUL ALBA
MUNICIPIUL ALBA IULIA
PRIMAR

PROIECT DE HOTĂRÂRE

Pentru aprobarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a municipiului Alba Iulia
2021-2030

Primarul municipiului Alba Iulia,

Având în vedere:

- Referatul de aprobare al Primarului municipiului Alba Iulia privind Aprobarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a municipiului Alba Iulia 2021-2030;
- Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată și a Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată;
- Obiectivele principale ale Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020;
- Ghidul solicitantului aferent cererii de proiecte competitive nr. CP12/2018 pentru regiunile mai puțin dezvoltate (POCA/471/2/1) și anexele subsecvente;
- Cererea de Finanțare aferentă proiectului „Municipiul Alba Iulia – Administrație inteligentă” și conținutul anexelor sale, cod MySmis 128599;
- Contractului de Finanțare nr. 365/18.06.2019 și conținutului anexelor sale;
- Hotărârea CDR Centru nr. 16/27.10.2021;
- Art. 28 și art. 29 ale Regulamentului UE 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierei și politica de vize;
- Art. 11 al Regulamentului UE 2021/1058 al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune.

În temeiul prevederilor art. 129, alin. (2) lit. „b”, coroborat cu art. 129 alin. (4) lit. „e”, art. 139 alin. (1) și ale art. 196 alin. (1) lit. „a”, din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare

Propun Consiliului Local să adopte prezenta:

HOTĂRÂRE:

Art.1: Se aprobă Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a municipiului Alba Iulia 2021-2030, conform Anexei care face parte integrantă din prezenta hotărâre.



Art.2: Sarcinile din prezenta hotărâre vor fi duse la îndeplinire de Compartimentului Relații internaționale, parteneriate și inovare urbană, din aparatul de specialitate al Primarului municipiului Alba Iulia, în colaborare cu alte Direcții ale Administrației Publice, după caz.

Art.3: Prezenta hotărâre poate fi contestată în condițiile legii 554/2004 a contenciosului administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

Art.4: Hotărârea se comunică:

- Primarului municipiului Alba Iulia
- Instituției Prefectului – Județul Alba
- Direcția Tehnică, Dezvoltare
- Direcția Programe
- Compartimentului Relații internaționale, parteneriate și inovare urbană.

Alba Iulia, 25.02.2022

**INIȚIATOR,
PRIMAR
GABRIEL PLEȘA**

**AVIZAT,
SECRETAR GENERAL
MARCEL JELER**

Nr. înreg. _____/_____



STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI ALBA IULIA

2021-2030



UNIUNEA EUROPEANĂ



ROMÂNIA
JUDEȚUL ALBA
MUNICIPIUL ALBA IULIA
CONSILIUL LOCAL

ANEXA HCL Nr. .../...

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI ALBA IULIA 2021-2030



*Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020*

www.poca.ro



Elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a municipiului Alba Iulia 2021-2030
s-a efectuat în cadrul proiectului
„Municipiul Alba Iulia - Administrație inteligentă”, Cod SMIS 128599,
finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă,
Apel POCA/471/2/1/Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică
locală ce optimizează procese orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP.

Prezenta strategie a fost elaborată de către Municipiul Alba Iulia, ca un document integrator al tuturor eforturilor de planificare participativă, conform principiilor de consultanță general acceptate și a drepturilor de proprietate intelectuală.

Beneficiar: MUNICIPIUL ALBA IULIA
Calea Moșilor, Nr 5A, Jud. Alba, România
Tel.: 0258 819 462 E-mail: office@apulum.ro

CUVÂNT ÎNAINTE



De mai bine de două mii de ani, Alba Iulia crește și se reinventează continuu și a avut puterea să renască, până și după cele mai grele momente din istoria sa. Pentru că Alba Iulia se extinde, orizontal sau vertical, se ridică mereu peste așteptări, dar mai important e că se transformă în *acasă* pentru alte noi zeci, sute, mii de oameni, an după an. Față de ei și față de Dumneavoastră avem o datorie: să ne asigurăm că strategia orașului poziționează comunitatea

noastră în rândul orașelor europene sustenabile, cu standarde înalte de mediu pe termen lung, în direcția unor obiective ambițioase care vor fi atinse până în anul 2030.

Aceasta este Viziunea Alba Iulia 2030 - strategia de dezvoltare a orașului pe care, ca și noi, îl cunoașteți și, cu cât îl cunoașteți mai mult, îl iubiți mai mult.

Cunoscând echipa de experți mai mult decât dedicată care și-a pus toată pasiunea, cunoștințele și dragostea pentru Alba Iulia în acest nou document strategic, vă asigur că toate aspectele importante au fost luate în calcul și că avem toate motivele să credem și să vedem o Alba Iulia verde, un oraș sustenabil pe cât de primitiv cu turiștii sau investitorii pe atât de curajos și inovator pentru locuitorii lui. Un oraș în care vechile ziduri se completează perfect cu noile tehnologii care ne vor face tuturor viața mai bună.

Aceasta este, în viziunea noastră, Alba Iulia 2030: un oraș în care nu doar să locuiești, un oraș pe care să-l iubești!

Gabriel PLEȘA
Primarul Dumneavoastră

COLECTIV DE ELABORARE

EXPERTI EXTERNI ELABORARE STRATEGIE:

Andrei CECLAN,

Doctor inginer, Președinte Societatea Auditorilor și Managerilor Energetici din România

Viorel Mihai CIOFLICĂ,

Sociolog, Manager cultural, Artist, Mentor - Asociația Grupul Skepsis

Darius Cătălin CORPODEAN,

Membriu Asociația Xeo

Larisa – Loredana DRAGOLEA,

Conferențiar universitar doctor, Facultatea de Științe Economice, Departamentul de Administrarea Afacerilor și Marketing, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

Viorel GLIGOR,

Șef Lucrări Doctor, Facultatea de Geografie, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

Constantin Ioan INEL,

Doctor arheolog

Elena – Simina LAKATOS,

Dr. Ing. Econ. Președinte IRCEM - Institutul pentru Cercetări în Economie Circulară și Mediu

Claudia Olimpia MOISĂ,

Conferențiar universitar doctor, Facultatea de Științe Economice, Departamentul de Administrarea Afacerilor și Marketing, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

Alexandru Sabin NICULA,

Cercetător științific gradul III Doctor geograf la Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu” al Academiei Române București, Cercetător științific colaborator al Centrului de Cercetare a Așezărilor și Urbanism, Facultatea de Geografie, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

Gabriel Tiberiu RUSTOIU,

Director General - Manager, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia

COAUTORI:

Ioana Maria CIOLOCA, Manager proiect

Livia Cristina EȘEANU, Expert intern elaborare Strategie

Dana Maria NAGHIU, Expert intern elaborare Strategie

Maria Elena SEEMANN, Manager public - Municipiul Alba Iulia

Cu implicarea activă și sprijinul:

Factorilor de decizie și al reprezentanților compartimentelor de specialitate din cadrul Municipiului Alba Iulia

Membrilor Grupului Urban Consultativ constituit în cadrul proiectului

Factorilor interesați din Zona Urbană Funcțională

CUPRINS

SECȚIUNEA 1: CONTEXT STRATEGIC

1.1 Rolul strategiei integrate de dezvoltare urbană	8
1.2 Concepte cheie și tendințe internaționale, regionale și locale	9
1.2.1 Contextul internațional.....	9
1.2.2 Contextul european	10
1.2.3 Contextul la nivelul județului Alba.....	11
1.3 Strategii relevante la nivel național, regional, județean și local.....	13
1.3.1 Strategii relevante la nivel național.....	13
1.3.2 Propunerile de arhitectură pentru Programele Operaționale 2021-2027	18
1.3.3 Strategii relevante la nivel regional	29
1.3.4 Strategii relevante la nivelul județului Alba	30
1.3.5 Strategii relevante la nivel local.....	31
1.4. Procesul de consultare și implicare a factorilor interesați	33
1.4.1 Barometru comunitar	33
1.4.2 Consultări tematice	36
1.4.3 Bugetare participativă	46

SECȚIUNEA 2: ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE ȘI CONTEXTUL URBAN

2.1 Profil socio-demografic	49
2.1.1 Provocări demografice	49
2.1.1.1 Populația rezidentă a Municipiului Alba Iulia.....	51
2.1.1.2 Populația municipiului Alba Iulia după domiciliu.....	53
2.1.1.3 Distribuția populației	54
2.1.1.4 Tendințe de evoluție a populației și migrației.....	58
2.1.2 Provocări sociale.....	62
2.1.2.1 Structura populației după participarea la activitatea economică, resursele de muncă.....	62
2.1.2.2 Aspecte ale șomajului	66
2.1.3 Zone urbane marginalizate.....	76
2.2 Profil economic	86
2.2.1 Provocări economice la nivelul municipiului Alba Iulia	86

2.2.1.1	Evoluția Produsului Intern Brut și încadrarea în evoluția pe plan național	86
2.2.1.2	Mediul de afaceri din Alba Iulia	90
2.2.1.3	Analiza cifrei de afaceri a firmelor din Alba Iulia	96
2.2.1.4	Aspecte relevante pentru piața muncii în județul Alba	98
2.2.1.5	Procesul de investiții	101
2.2.1.6	Analiza activității contribuabililor mijlocii	102
2.2.1.7	Industria la nivelul municipiului Alba Iulia	113
2.2.1.8	Agricultura municipiului Alba Iulia	115
2.2.1.9	Fondul forestier și exploatarea resurselor primare	116
2.2.1.10	Comerțul și serviciile	118
2.2.1.11	Analiza disparităților din economie	120
2.2.2	Zona de dezvoltare economică	121
2.2.3	Economia circulară	123
2.2.3.1	Economia circulară în contextul așezărilor urbane	123
2.2.3.2	Cercetare cantitativă privind economia circulară	124
2.3	Profil spațial și funcțional	131
2.3.1	Analiza diagnostic – potențial și disfuncționalități	135
2.3.1.1	Potențialul natural al teritoriului - factor al dezvoltării	135
2.3.1.2	Analiza peisajului	160
2.3.1.3	Spațiile verzi și zonele de recreere	162
2.4	Energie și eficiență energetică	174
2.4.1	Date privind infrastructura și analiză energetică	177
2.4.1.1	Infrastructura de utilități publice energetice	177
2.4.1.2	Date energetice statistice	180
2.4.1.3	Amprenta de carbon a Municipiului Alba Iulia	186
2.4.2	Materializare concepte privind sustenabilitatea	187
2.4.3	Indicatori de performanță energetică	193
2.5	Infrastructura de transport și mobilitate	195
2.6	Echiparea tehnico-edilitară	212
2.6.1	Infrastructura serviciului de alimentare cu apă și canalizare	212
2.6.2	Infrastructura serviciului de alimentare cu energie termică	216

2.6.3	Infrastructura serviciului de alimentare cu gaze naturale	219
2.6.4	Infrastructura serviciului de alimentare cu energie electrică	221
2.6.5	Infrastructura serviciului de iluminat public.....	221
2.6.6	Infrastructura serviciului de salubritate și gestionarea deșeurilor.....	222
2.7	Servicii publice.....	228
2.7.1	Servicii publice din structura Primăriei Municipiului Alba Iulia	228
2.7.2	Infrastructura de servicii sociale	230
2.7.3	Infrastructura de sănătate	243
2.7.4	Infrastructura culturală.....	244
2.7.5	Infrastructura de învățământ	245
2.7.6	Infrastructura de cercetare.....	253
2.8	Patrimoniu cultural	255
2.8.1	Diagnoza patrimoniului cultural și infrastructurii culturale.....	255
2.8.1.1	Caracterizare generală.....	255
2.8.1.2	Inventarul și clasificarea patrimoniului cultural și infrastructurii culturale...258	
2.8.1.3	Potențialul cultural – valențe și limite	260
2.8.2	Instrumente pentru consultarea/informarea publică.....	266
2.9	Turism și marketing de oraș	267
2.9.1	Diagnoza turismului în municipiul Alba Iulia și zona urbană funcțională	267
2.9.1.1	Importanța și rolul turismului în municipiul Alba Iulia și zona urbană funcțională.....	268
2.9.1.2	Coordonatele activității de turism în municipiul Alba Iulia și zona urbană funcțională.....	278
2.9.2	Diagnoză - marketing de oraș: Alba Iulia la nivel național și internațional	309
2.9.2.1	Acțiuni întreprinse pe componenta de marketing de oraș.....	309
2.9.2.2	Instrumente de comunicare folosite pentru promovarea orașului.....	314
2.9.2.3	Titluri, distincții și recunoașteri obținute	315
2.10	Mediu și schimbări climatice	319
2.10.1	Provocări legate de mediu și schimbări climatice.....	319
2.11	Profil și capacitate administrativă	323
2.12	Intervenții smart city	326
2.13	Zona urbană funcțională	331

2.13.1 Conceptualizarea zonei urbane funcționale	332
2.13.2 Determinarea zonei urbane funcționale a municipiului Alba Iulia	335
2.13.3 Metrologia Zonei Urbane Funcționale	340
2.14 Analiza SWOT	346
SECȚIUNEA 3: VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE STRATEGICE DE DEZVOLTARE	
3.1 Viziunea 2030.....	359
3.2 Obiective strategice și domenii de intervenție	364
SECȚIUNEA 4: PORTOFOLIUL DE PROIECTE	
4.1 Lista completă a proiectelor	365
4.2 Mecanismul de prioritizare.....	414
4.3 Lista de proiecte prioritare	415
4.4 Lista de proiecte complementare.....	420
4.5 Lista de proiecte ZUF.....	421
SECȚIUNEA 5: IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI	
5.1 Responsabilitățile și planul de acțiune pentru implementarea strategiei.....	424
5.2 Sistemul de monitorizare și evaluare.....	425

SECȚIUNEA 1:
CONTEXT STRATEGIC



1.1 Rolul strategiei integrate de dezvoltare urbană

Strategia de dezvoltare reprezintă un document de bază în definirea cadrului care să asigure implementarea unei viziuni coerente de evoluție integrată a sectoarelor de dezvoltare specifice unei comunități.

Ca instrument de planificare, o strategie integrată trebuie să aibă ca punct de pornire al elaborării sale, analiza nevoilor locale de dezvoltare și aceasta să fie făcută în cadrul unui proces participativ, cu implicarea și colaborarea comunității, punându-se astfel bazele unei continuități pe termen lung a viziunii de dezvoltare conturată în urma acestui demers.

Scopul final al unei strategii integrate de dezvoltare trebuie să fie acela de a defini cât mai clar și coerent rolul și locul pe care îl va ocupa o localitate în regiune, cum va arăta aceasta peste zece ani sau chiar mai mult: cum va fi percepută de locuitorii săi, cât de interesantă a devenit pentru mediul de afaceri și investitori, cum reușește să-și valorifice și promoveze patrimoniul cultural, cât de atractivă a devenit pentru turiști și nu în ultimul rând, cum oferă resurse care să motiveze oamenii să rămână să trăiască în ea, ba chiar mai mult, să convingă oameni din alte locuri să o considere “acasă”.

Planificarea din cadrul unei strategii integrate necesită o abordare pe două direcții: una pe verticală, de coordonare cu documentele strategice de la nivel european, național, regional, județean și una pe orizontală- de coordonare cu sectoarele și actorii relevanți, la nivelul zonei urbane funcționale - concept tehnic care atestă realitatea că un municipiu/oraș are direcții de dezvoltare ce depășesc propriile granițe.¹

Municipiul Alba Iulia deține o strategie integrată de dezvoltare, pentru perioada 2014-2023, ale cărei direcții de acțiune au reprezentat un punct de plecare pentru prezenta strategie dar nu singurul. Înțelegând perfect oportunitatea reprezentată de elaborarea unei strategii integrate, aceea de a gândi acum, mecanismele de coordonare a resurselor prezente și viitoare în vederea atingerii viziunii, administrația publică locală a ales să abordeze acest proces cumulând experiența și valoarea a doi factori relevanți: personalul propriu din departamentele de specialitate, iar pe de altă parte, experți externi, membri ai unor organisme relevante pentru diverse domenii prezentate în cadrul strategiei. Prin implicarea personalului propriu, autoritatea publică locală s-a asigurat că acest proces al elaborării strategiei este asumat la nivel intern, informațiile sunt validate iar mecanismele sunt definite pornind de la o realitate concretă și specifică municipiului. În același timp, experții externi, specialiști valoroși din diverse domenii (energie, urbanism, economie, patrimoniu local, turism - marketing, social - comunitate, mediu) au adus valoare documentului strategic prin abordarea specializată a domeniilor de dezvoltare și totodată aducând o mare contribuție în definirea unei viziuni avangardiste în domeniul respectiv.

¹<https://citadini.ro/wp-content/uploads/Ghid-elaborare-SIDU.pdf> (accesat la 01.09.2021)

1.2 Concepte cheie și tendințe internaționale, regionale și locale

1.2.1 Contextul internațional

La nivel internațional și global, elementul principal care marchează contextul dezvoltării urbane este reprezentat de cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă² (ODD) din Agenda 2030 a Organizației Națiunilor Unite; mai precis, de implementarea acestor ODD la nivel local³ într-o manieră aprofundată și cuantificabilă⁴ prin intermediul strategiilor de dezvoltare locală.

Obiectivul nr. 11 este dedicat în mod specific așezărilor urbane, dar natura integrată și conexiunile complexe existente între toate cele 17 ODD, respectiv între țințele detaliate ale acestora, au determinat apariția și prevalența unor **concepte și tendințe cheie comune**, în dezvoltarea urbană, la nivel global. Se remarcă astfel preocupări similare pentru aspecte precum:

- caracterul interconectat al provocărilor urbane, care conduce spre importanța definirii unei viziuni și abordări integrate a acestora; atât la nivel de planificare a direcțiilor de acțiune, cât și la nivel de planificare a alocării a resurselor și a aranjamentelor instituționale necesare implementării;
- în strânsă legătură cu abordarea integrată menționată mai sus: definirea, la nivel supranațional, național sau regional, a unor reglementări și programe care încurajează cooperarea intersectorială sau intermunicipală; crearea de mecanisme pentru gestionarea și finanțarea unor proiecte comune în zone metropolitane sau zone urbane funcționale create prin asocieri de autorități locale;
- generarea de soluții locale, adaptate specificului fiecărei țări sau regiuni, la problemele comune pe care le pune dezvoltarea urbană la nivel global; prin urmare, o preocupare sporită și pentru creșterea gradului de inovare în aranjamentele instituționale, în structurile de guvernare locală și regională, în mecanismele financiare dedicate implementării politicilor urbane, dar și în modalitățile de implicare a stakeholderilor;
- definirea unor domenii care, în funcție de specificul local, se cer a fi abordate în orice strategie integrată de dezvoltare urbană. Printre domeniile principale amintim: planificarea urbană, gestionarea mediului construit, transport, gestionarea apei și a deșeurilor, economia circulară, eficiența energetică, adaptarea și atenuarea în fața schimbărilor climatice.

² <https://sdgs.un.org/goals> (accesat la 01.09.2021).

³ Detalii în Emily HOSEK, *Global Trends in Integrated Sustainable Urban Development for the 2030 Agenda* (<https://sustainabledevelopment.un.org/content/unosd/documents/4209Session%204-1%20Emily%20Hosek.pdf>, accesat la 01.09.2021).

⁴ Prin instrumente precum The Integrated Sustainable Development Goals (iSDG) dezvoltat de Millenium Institute (<https://www.millennium-institute.org/isdg>, accesat la 01.09.2021) sau Urban SDG Knowledge Platform (http://urbansdgplatform.org/index_msc, accesat la 01.09.2021).

1.2.2 Contextul european

Dacă în perioada anterioară de programare investițiile în dezvoltarea urbană erau reglementate prin Art. 7 al Regulamentului ERDF 1303/2013⁵, la 1 iulie 2021 a intrat în vigoare pachetul legislativ pentru Politica de Coeziune 2021-2027. Prin urmare, dezvoltarea urbană integrată este acum reglementată prin Art. 11 al Regulamentului 1058//2021 privind Fondul European de Dezvoltare Regională⁶. Noul cadru strategic european se remarcă prin:

- creșterea procentului minim din FEDR alocat dezvoltării urbane, de la 5% în perioada 2014-2020 la minim 8% în perioada 2021-2027;
- rol crescut acordat zonelor urbane funcționale și zonelor metropolitane în planificarea urbană⁷;
- crearea unui instrument nou de suport pentru orașe, în conformitate cu prioritățile tematice ale Agendei Urbane a Uniunii Europene: Inițiativa europeană privind dezvoltarea urbană. Instrumentul se adresează tuturor zonelor urbane din UE pentru orizontul post-2020 al Politicii de Coeziune și va finanța inițiative referitoare la acțiuni inovatoare (UIA), respectiv acțiuni de sprijin pentru consolidarea capacității și a cunoștințelor la nivelul orașelor⁸.

Adițional, analiza Regulamentului 1060/2021⁹ permite extragerea unor concluzii privind planificarea teritorială:

- **domenii, direcții și concepte cheie** ale planificării strategice definite prin filtrul obiectivelor politicii europene de dezvoltare, comune tuturor fondurilor gestionate de Comisia Europeană: o Europă mai inteligentă, o Europă mai verde, o Europă mai conectată, o Europă mai socială, o Europă mai aproape de cetățeni¹⁰;
- **tendințe** care vor marca strategiile de dezvoltare în perioada de programare 2021-2027:
 - calcularea nivelului fondurilor (FEDR, FSE+ și FC) de care beneficiază fiecare stat printr-o metodologie care ia în calcul introducerea unor ținte pe care Statele Membre trebuie să le atingă în domeniul atenuării și adaptării la schimbările climatice, respectiv în domeniul integrării migranților¹¹;
 - implementarea strategiilor prin definirea unui cadru partenerial divers (autorități publice, actori socio-economici, organizații ale societății civile, entități de cercetare

⁵ <https://webgate.ec.europa.eu/esiflegislation/pages/viewpage.action?pageId=34439230> (accesat la 01.09.2021).

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1058&from=EN> (accesat la 02.09.2021).

⁷ Tendință reflectată și în legislația din România, prin ordonanța de urgență nr. 156 din 3 septembrie 2020 privind unele măsuri pentru susținerea dezvoltării teritoriale a localităților urbane și rurale din România cu finanțare din fonduri externe nerambursabile: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/229805> (accesat la 06.09.2021).

⁸ O prezentare mai detaliată este disponibilă aici:

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/brochure/explanatory_memo_eui_post_2020_en.pdf (accesat la 06.09.2021).

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1060&from=EN> (accesat la 02.09.2021).

¹⁰ https://www.espon.eu/sites/default/files/attachments/EC%20DG%20REGIO_Pia%20Laurila.pdf

¹¹ Detalii în Thomas DE BÉTHUNE, *Urban dimension of post-2020 Cohesion Policy*, 2018

(<https://www.espon.eu/sites/default/files/attachments/presentation%20espon%20Thomas%20d%20Bethune.pdf>, accesat la 01.09.2021).

etc.) și deci a unui model de guvernare multi-nivel, care încurajează inițiativele „la firul ierbii”, de tip bottom-up;

- integrarea unor principii orizontale în concordanță cu drepturile fundamentale ale omului, anti-discriminarea și *acquis*-ul comunitar în domeniul protecției mediului;

- **instrumente și mecanisme** pe care Statele Membre le pot folosi în dezvoltarea teritorială integrată, respectiv în definirea și implementarea strategiilor teritoriale/ locale: intervenții teritoriale integrate (ITI), dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC), sau alte instrumente desemnate de fiecare stat la nivel național¹²;

- **un conținut cadru al strategiilor teritoriale**, respectiv includerea unor elemente obligatorii precum: definirea ariei geografice vizate de strategie; analiza nevoilor de dezvoltare și a potențialului; descrierea abordării integrate și a modalităților de implicare a stakeholderilor.

Un alt element semnificativ este formularea unui răspuns la criza generată de pandemia de Covid-19 prin Planul de Redresare pentru Europa, respectiv fondul Next Generation EU. În acest context, prioritățile sunt: crearea de noi locuri de muncă în întreprinderile mici și mijlocii, sprijin pentru sectorul medical, o mai bună pregătire pentru situații de urgență, precum și dezvoltarea sectoarelor turistic și creativ la întreaga lor capacitate. Transversal acestor priorități, planurile naționale de redresare și reziliență, propuse de fiecare Stat Membru, trebuie să atingă două ținte principale: minim 37% din cheltuieli alocate investițiilor și reformelor în domeniul atenuării și adaptării la schimbările climatice, respectiv minim 20% din cheltuieli alocate tranziției digitale¹³. În același context generat de criza coronavirus a fost semnată și Noua Cartă de la Leipzig¹⁴; versiunea reînnoită, adoptată în luna noiembrie a anului 2020, adresează problematici precum: interdependența dintre zonele urbane și rurale (mai ales în ceea ce privește lanțurile alimentare), vulnerabilitatea în fața pandemiilor sau riscul creșterii disparităților teritoriale.

1.2.3 Contextul la nivelul județului Alba

Județul Alba este unul dintre cele șase județe ale Regiunii Centru, localizat în partea vestică a acesteia și centrală a României și are în componență 4 municipii, 7 orașe și 67 de comune.¹⁵ Municipiul Alba Iulia este cea mai importantă unitate teritorial administrativă la nivel județean, cu o populație în creștere și pol investițional. Comparativ, ca număr de locuitori, doar 6 unități administrativ-teritoriale din mediul urban înregistrau la începutul anului 2020 o populație mai mare de 15.000 de locuitori, iar peste o treime din comune au mai puțin de

¹² Spre exemplu, definirea unei axe prioritare dedicate dezvoltării urbane a fost un model urmat în perioada de programare 2014-2020 atât de către România, cât și de alte state europene.

¹³ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_en (accesat la 06.09.2021).

¹⁴ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/brochure/new_leipzig_charter/new_leipzig_charter_en.pdf (accesat la 06.09.2021).

¹⁵ <https://www.cjalba.ro/wp-content/uploads/2021/03/4.Strategia-de-Dezvoltare-a-Judetului-Alba-pentru-perioada-2021-2027-Rezumato.pdf> (accesat la 03.09.2021)

1.500 de locuitori. Populația stabilă a scăzut constant în ultimii ani, atât ca urmare a scăderii natalității, cât și pe fondul creșterii migrației interne și externe a forței de muncă.

Economia județului Alba este dominată de companiile cu profil industrial și de construcții. O caracteristică interesantă este că pe de o parte, județul Alba a dat României mulți antreprenori români care au reușit să construiască branduri puternice iar pe de altă parte, este printre zonele din România care a reușit să atragă investiții străine foarte mari.

Un atu important al județului îl reprezintă relieful: peste 25% din teritoriul județului Alba are statutul de arie naturală protejată. Ariile de protecție specială avifaunistică și siturile de importanță comunitară sunt localizate în zona Munților Apuseni, Munților Trascăului și în Munții Șureanu, unele fiind de importanță națională și chiar europeană (de ex. Parcul Natural Munții Apuseni, Ghețarul de la Scărișoara). Pe lângă acestea, se adaugă zone cu peisaje naturale pitorești (peșteri, stânci, cascade, chei, masive muntoase etc.), monumente ale naturii, râuri și ape, floră, faună, resurse balneoclimaterice.

Județul deține de asemenea un bogat patrimoniu construit, adăpostind importante urme arheologice și vestigii istorice. Două monumente istorice - Cetatea dacică de la Căpâlna și Situl rural Cîlnic - sunt înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO. Municipiul Alba Iulia găzduiește cea mai mare cetate bastionară din țară – Cetatea Alba Carolina, care, ca urmare a investițiilor de restaurare din ultimii ani, susținute din fonduri nerambusabile, a fost readusă la strălucirea pe care o merită.

Pe lângă numărul mare de monumente istorice, în județul Alba se regăsesc sate cu arhitectură tradițională românească, maghiară sau săsească, muzee și case memoriale și nu în ultimul rând, tradiționale evenimente culturale cu mare vizibilitate (Târgul de fete de la muntele Găina etc.)

Județul Alba dispune de 2 centre universitare – Alba Iulia și Blaj – cu peste 5.000 de studenți înscriși la licență, masterat și doctorat. Municipiul Alba Iulia găzduiește două universități: Universitatea 1 Decembrie 1918 Alba Iulia, respectiv Universitatea Tehnică Cluj-Napoca - extensia Alba Iulia, care definesc municipiul reședință de județ, ca pol al vieții studențești. La nivelul asistenței sociale, există un număr mare de furnizori publici și privați de servicii sociale, cele mai multe servicii fiind adresate copiilor, vârstnicilor și persoanelor adulte cu dizabilități.

Conexiunea județului cu rețelele de transport terestre europene și naționale se realizează prin magistralele de linii CF M200 și M300, coridorul Pan-European IV și traseul autostrăzii Sebeș-Turda care, împreună cu DN67C-Transalpina asigură accesibilitatea din orice direcție a țării. Nu în ultimul rând, un avantaj important îl reprezintă localizarea județului Alba în apropierea aeroporturilor internaționale din Sibiu și din Cluj-Napoca.

1.3 Strategii relevante la nivel național, regional, județean și local

1.3.1 Strategii relevante la nivel național

Politica Urbană a României

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 este corelată cu direcțiile și obiectivele conturate de prima Politică Urbană a României, proiectată în conformitate cu prevederile **Noii Carte de la Leipzig** și fundamentată pe traiectoriile de dezvoltare ale **Noii Agende Urbane**.

Politica Urbană a României dezvoltată de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și Banca Mondială¹⁶ constituie principalul instrument de consolidare a capacității administrative și de planificare strategică integrată a zonelor urbane din România.

Politica urbană a României conține un set de obiective strategice care va fundamenta exercițiul financiar 2021-2027. Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 asigură la nivelul administrației publice locale cadrul formal pentru planificarea integrată a diferitelor investiții publice, în cadrul perioadei de programare 2021-2030, fundamentate pe baza pilonilor și obiectivelor Politicii Urbane a României și având la bază un consens general privind utilitatea lor.

Strategia de dezvoltare teritorială a României. România policentrică 2035. Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și egalitate de șanse pentru oameni

Este documentul programatic care evidențiază viziunea de dezvoltare a teritoriului național pentru orizontul de timp 2035 cu scopul valorificării oportunităților și a nivelului de dezvoltare ale fiecărui teritoriu. Scenariul România Policentrică urmărește până în 2035 dezvoltarea de rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor urbane funcționale. La nivelul strategiei s-a conturat o zonă urbană funcțională constituită din următoarele unități administrativ teritoriale: Alba Iulia, Berghin, Ciugud, Cricău, Galda de Jos, Ighiu, Întregalde, Meteș, Mihalț, Sântimbru, Stremț, Teiuș, Vințu de Jos, Zlatna și Sebeș. Orașul nucleu este Alba Iulia, iar localitățile limitrofe au fost identificate prin utilizarea unei metodologii multicriteriale, incluzând și criteriul navetism, menționat de Banca Mondială în vederea delimitării unui astfel de areal.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României – orizonturi 2013-2020-2030

Reprezintă cadrul strategic național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea celor 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) și 104 ținte asociate acestora. Conceptul de dezvoltare durabilă stă la baza Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030, care urmărește să asigure o calitate mai bună a vieții pentru locuitorii orașului Alba Iulia și implicit pentru cei din zona urbană funcțională, atât pentru prezent cât și pentru viitor.

¹⁶ <https://www.fonduri-structurale.ro/stiri/22751/mdrap-dezvolta-o-politica-urbana-care-poate-sta-la-baza-urmatorului-program-operational-regional> accesat la data de 09.09.2021

Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung

Asigură cadrul strategic pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, până în anul 2050, aliniat cu prevederile Directivei 2018/844/UE și cu obiectivele inițiativei „Valul de renovări” a Comisiei Europene și strategiilor privind clima.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 cuprinde măsuri de îmbunătățire a performanței energetice pentru fondul de clădiri, măsuri de adaptare la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și promovează tranziția către o energie curată și un acces echitabil la energie.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030

Acest plan cuprinde obiectivele și angajamentele naționale asumate ce vor contribui la realizarea obiectivelor europene privind schimbările climatice, integrând cu prioritate obiectivele și direcțiile stabilite prin strategiile din domeniul energetic, respectiv al schimbărilor climatice.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 încorporează și aspecte privind reducerea impactului pe plan local al schimbărilor climatice deja resimțite și iminente.

Planul Național de Relansare și Reziliență 2020-2023 (PNRR)

Este documentul strategic elaborat de Ministerul Fondurilor Europene pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență, prin intermediul căruia au fost stabilite prioritățile investiționale și reformele necesare pentru o creștere economică sustenabilă, aliniată tranziției verzi și digitale avute în vedere de Comisia Europeană.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 înglobează un portofoliu coerent de proiecte, a căror surse de finanțare vor fi asigurate prin PNRR 2020-2030.

Planul Național de Gestionare a deșeurilor (PNGD)

A fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 942/2017 și conține măsuri corelate Directivei (UE) 2018/851, referitoare la colectarea, reciclarea și valorificarea corespunzătoare a deșeurilor la nivel național cu impact minim asupra mediului. Planul cuprinde și Programul Național de Prevenire a Generării Deșeurilor.

În cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 sunt abordate aspecte privind managementul deșeurilor la nivel local.

Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022 (SCPN 2016-2022)

Reprezintă documentul de referință pentru o dezvoltare culturală armonioasă, sustenabilă și inteligentă în beneficiul celor care activează în domeniul cultural și al societății în ansamblul său.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 descrie operatorii culturali și activitățile culturale de la nivel local și propune o serie de proiecte

privind refacerea clădirilor monument istoric, din punct de vedere arhitectural și estetic și diversificarea infrastructurii și ofertei culturale, care pot să contribuie la atractivitatea turistică a orașului Alba Iulia și implicit a calității mediului urban.

Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007- 2026

Definește cadrul general al politicilor pentru dezvoltarea și organizarea durabilă a industriei turismului în ceea ce privește resursele naturale și culturale care să contribuie semnificativ la dezvoltarea economiei naționale.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 este centrată și pe dezvoltarea infrastructurii turistice și a ofertei de agrement, care să consolideze poziția orașului Alba Iulia pe harta destinațiilor turistice favorite la nivel internațional.

Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România 2019-2029

Scopul strategiei constă în promovarea ecoturismului, ca formă de turism durabil și dezvoltarea activităților ecoturistice în cadrul ariilor protejate, în zonele adiacente acestora și în cadrul comunităților locale, cu un impact puternic asupra dezvoltării socio-economice a acestora.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 prevede inițiative legate de ecoturism în vederea sporirii competitivității turismului și potențialului acestuia la nivelul orașului Alba Iulia și a zonei urbane funcționale.

Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027 și Planul de acțiuni pe perioada 2021-20227

A fost adoptată în 19 mai 2021 și urmărește activarea și ocuparea pe piața muncii a persoanelor inactive apte de muncă, a șomerilor, a tinerilor NEETS, prin măsuri integrate privind dezvoltarea resurselor umane, stimularea antreprenoriatului și crearea de noi locuri de muncă. Planul de acțiuni cuprinde obiective specifice referitoare la încadrarea în muncă a populației inactive, creșterea participării pe piața muncii a tinerilor inclusiv NEETS, modernizarea și consolidarea pieței muncii și a sistemului de formare profesională.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 menține un echilibru între investițiile „hard” și investițiile „soft”, de tipul celor privind sprijinirea mediului de afaceri local, crearea de noi locuri de muncă și facilitarea accesului grupurilor defavorizate la programe de formare și calificare profesională.

Strategia națională pentru locuri de muncă verzi 2018-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategia națională pentru locuri de muncă verzi 2018-2025 - Guvernul României

Este documentul strategic elaborat de către de Ministerul Muncii și Justiției Sociale și aprobat prin HG nr. 594 din 2 august 2018 și destinat creării de locuri de muncă verzi în aproape toate sectoarele cu competitivitate crescută, urmărind atingerea țintei naționale de ocupare a persoanelor în vârstă de 20-64 de ani de 70%, stabilită în contextul Strategiei Europa 2020.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 include referiri la transformarea și redefinirea anumitor locuri de muncă existente la nivelul administrației publice locale, cu precădere cele din domenii privind reducerea consumului de energie, dar și crearea de noi locuri de muncă adiționale.

Strategia 5G pentru România 2019-2030

A fost aprobată prin HG 429/2019 și constituie cadrul de constituire a transformării digitale în România. Strategia conține toate informațiile și etapele necesare prin care România poate facilita implementarea 5G în România, în orizontul de timp 2019-2030. Succesul strategiei este condiționat de măsura în care România a realizat angajamentele prevăzute în cadrul celor 3 strategii de bază:

- Strategia Națională Agenda Digitală pentru România 2020;
- Planul Național de Dezvoltare a Infrastructurii NGN;
- Strategia pentru Comunicații Digitale 2020.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 prevede instalare infrastructură 5G în domeniul mobilității, eficienței energetice etc.

Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030

Reprezintă cadrul strategic în domeniul transportului durabil în România, prin care se asigură dezvoltarea rețelei de transport de interes național, conform politicii europene în materie, respectiv Carta Albă a transporturilor.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 cuprinde acțiuni de mobilitate urbană durabilă și descrie inițiative ale administrației publice locale privind crearea unui hub de mobilitate urbană în oraș și utilizarea de cargo-biciclete ca mijloace alternative.

Master Plan General de Transport al României (MPGT)

Constituie cadrul general ce definește prioritizarea și implementarea proiectelor de infrastructură de transport din România pentru perioada 2014-2030. Obiectivele acestuia sunt convergente Cărții Albe din 2021 și urmăresc dezvoltarea unui sistem național de transport eficient, sustenabil și flexibil pentru dezvoltarea economică a României.

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung - orizont 2020/2030

În esență, documentul urmărește dezvoltarea potențialului sectorului agroalimentar și a zonelor rurale în România, pentru perioada 2020-2030.

Strategia Națională a locuirii

Stabilește măsurile strategice și instrumentele concrete menite să faciliteze accesul la condiții de locuire adecvate a tuturor persoanelor din România, până în anul 2030.

În prezent există strategii/planuri naționale în curs de elaborare, în cadrul cărora sunt prevăzute informații și măsuri ce vor contribui la îndeplinirea țințelor europene asumate de către România pentru orizontul de timp 2021-2030 și care au fost analizate și luate în considerare pentru asigurarea coerenței strategiei actuale.

Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2021- 2027 și Planul de acțiune pentru perioada 2021-2027

Aceasta se află în proces de dezbatere publică și urmează să fie adoptată printr-o hotărâre de guvern. Strategia va oferi cadrul general de intervenție pentru diminuarea inegalităților sociale și combaterea sărăciei și excluziunii sociale, acordând o atenție specială incluziunii grupurilor vulnerabile. Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS) este inițiatorul proiectului privind adoptarea acestei strategii și a planului de acțiune pentru implementarea acesteia.

Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2021-2027

Noul document strategic este în proces de elaborare și vine să completeze eforturile Guvernului României în vederea incluziunii sociale a persoanelor cu risc de sărăcie și excluziune socială, fiind corelat cu noul cadru strategic al UE privind romii, lansat de Comisia Europeană la data de 7 octombrie 2020¹⁷.

Strategia pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2021-2027

Noua versiune a strategiei este dezvoltată de Autoritatea Națională - Persoane cu Dizabilități, Copii și Adopții, cu suportul tehnic al UNICEF România. Elementul de noutate al strategiei constă în implicarea unui număr de aproximativ 1500 de copii în demersul de planificare strategică. Aceștia au participat în perioada 9-10 septembrie 2021 la prima întâlnire a grupului de lucru inter-sectorial, planificată în cadrul procesului de consultare.¹⁸

Strategia Națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027 și Planul de implementare a Strategiei naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități, 2021-2027

Adoptarea și implementarea strategiei va asigura cadrul pentru promovarea și respectarea drepturilor și demnității persoanelor cu dizabilități și participarea activă a acestora la viața în comunitate, aspecte care vor determina creșterea calității vieții și a ratei de ocupare a forței de muncă în rândul persoanelor cu dizabilități.¹⁹

¹⁷ <https://mfe.gov.ro/minister/politici-si-strategii/strategia-pentru-incluziunea-minoritatii-rome/>, accesat la data de 10 septembrie 2021.

¹⁸ <https://www.facebook.com/ANDPDCARomania/posts/209480987880645>, accesat la data de 10 septembrie 2021.

¹⁹ <http://andpdca.gov.ro/w/strategie-drepturi-persoane-dizabilitati-2021-2027/>.

Strategia privind digitalizarea educației din România 2021 - 2027

Ministerul Educației și Cercetării își propune ca prin această strategie să susțină rolul tehnologiei digitale în predarea, învățarea și evaluarea de înaltă calitate, care să contribuie la un mediu educațional mai incluziv și mai accesibil.

Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023

Fundamentează setul de criterii pentru investițiile în infrastructura de educație din România, cu efecte directe asupra creșterii accesului la educație și a îmbunătățirii calității serviciilor educaționale. Este complementară celor 4 strategii dezvoltate de Ministerul Educației Naționale, respectiv:

- Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii;
- Strategia Națională pentru învățământ terțiar 2015-2020;
- Strategia de învățare pe tot parcursul vieții 2015 – 2020;
- Strategia educației și formării profesionale din România în perioada 2016-2020.

Strategia Energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050

Este rezultatul revizuirii Strategiei Energetice a României 2018-2030, cu perspectiva anului 2050, modificările fiind făcute având în vedere propunerile și sugestiile formulate de părțile interesate în cadrul procesului de consultare publică internă și a celei transfrontiere, precum și angajamentul României la realizarea țintelor europene fixate pentru anul 2030 în domeniul energiei și climei. Este un document programatic care stabilește obiectivele fundamentale de creștere a sectorului energetic din România.

De asemenea, Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 a avut în considerare și rezultatele înregistrate prin implementarea următoarelor strategii naționale:

- Strategia privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020;
- Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020;
- Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016–2020;
- Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii 2014-2020;
- Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015 -2020;
- Strategia Națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului;
- Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020 (2023)
- Strategia privind mai buna reglementare 2014-2020 (2023);
- Strategia de Transport Intermodal în România 2011-2020”.

1.3.2 Propunerile de arhitectură pentru Programele Operaționale 2021-2027

Pentru perioada 2021-2027, Uniunea Europeană își propune o listă de cinci obiective de

politică (OP), care să susțină creșterea și dezvoltarea pe perioada menționată²⁰:

OP 1 „O Europă mai inteligentă” - prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii

OP 2 „O Europă mai verde” - fără emisii de carbon, accent pe punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice

OP 3 „O Europă mai conectată” - cu rețele strategice de transport și digitale

OP 4 „O Europă mai socială” - pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate

OP 5 „O Europă mai apropiată de cetățenii săi” - prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Bugetul multianual al Uniunii Europene, aprobat pentru perioada 2021-2027 are o valoare de 1.074 de miliarde de euro. Totodată, a fost aprobat și Fondul UE de relansare economică post-pandemie, în valoare de 750 de miliarde de euro, format din subvenții nerambursabile -390 de miliarde de euro și din credite -360 de miliarde de euro.

România a obținut 79,9 miliarde de euro pentru proiectele europene, 46,4 miliarde de euro din Bugetul multianual 2021-2027 - fonduri nerambursabile și 33,5 miliarde de euro din Pachetul de relansare economică (16,8 miliarde de euro sunt granturi și 16,7 miliarde de euro sunt împrumuturi).

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) este un program “conceput așa încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume.”²¹

Cu o alocare de 29,2 miliarde de euro, PNRR al României este structurat pe 15 componente:

I. Tranziția verde

C1. Managementul apei

C2. Păduri și protecția biodiversității

C3. Managementul deșeurilor

C4. Transport sustenabil

C5. Valul Renovării

C6. Energie

II. Transformare digitală

C7. Transformare digitală

III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii

C8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii

C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare

²⁰ <https://ue.mae.ro/node/1421> (accesat la 03.09.2021)

²¹ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2021/10/facada6fdd5c00de72eecd8ab49da550.pdf> (accesat 18.02.2022)

C10. Fondul local

IV. Coeziune socială și teritorială

C11. Turism și cultură

V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională

C12. Sănătate

C13. Reforme sociale

C14. Bună guvernare

VI. Politici pentru noua generație

C15. Educație

Programele operaționale 2021 - 2027²²

➤ PROGRAMUL OPERAȚIONAL TRANZIȚIE JUSTĂ (POTJ)

Obiectivul general al programului este reprezentat de necesitatea de sprijinire a teritoriilor celor mai afectate de tranziția către neutralitatea climatică și evitarea adâncirii disparităților regionale

Bugetul estimat: 2,030 mld euro, inclusiv cofinanțarea națională

Priorități de investiții:

P1. O tranziție justă prin dezvoltarea spiritului antreprenorial, a IMM-urilor, a cercetării și inovării și a digitalizării

Beneficiari eligibili P1:

- Întreprinderi (microîntreprinderi, IMM-uri, consorții de întreprinderi, întreprinderi mari),
- parteneriate între autorități publice locale/ centrale/structuri subordonate acestora cu oricare dintre beneficiarii menționați,
- parteneriate ale întreprinderilor cu organizații de cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare,
- universități,
- Autorități publice locale,
- institute de cercetare, entități de inovare și transfer tehnologic,
- entități administrator ale structurilor suport pentru afaceri.

P2. O tranziție justă prin investiții în tehnologii și infrastructuri pentru energie curată cu emisii reduse

Beneficiari eligibili P2:

- Întreprinderi

P3. O tranziție justă prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare

Beneficiari eligibili P3:

²² <https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/> (accesat la 02.09.2021)

- Autorități publice locale și parteneriate ale acestora,
- Întreprinderi

P4. O tranziție justă bazată pe creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă

Beneficiari eligibili P4:

- Persoane aflate în căutarea unui loc de muncă
- Șomeri
- Șomeri de lungă durată
- Persoane din grupuri dezavantajate pe piața muncii
- Persoane inactive
- Autorități și instituții publice
- Întreprinderi
- Furnizori de servicii de ocupare și formare
- Agenții Județene de Ocupare a Forței de Muncă în colaborare cu angajatori

➤ PROGRAMUL OPERAȚIONAL TRANSPORT (POT)

Obiectivul general al programului - dezvoltarea infrastructurii de transport pe teritoriul României în vederea îmbunătățirii conectivității între regiunile țării dar și cu restul țărilor din Uniunea Europeană.

Bugetul estimat: 8,368 mld euro

Priorități de investiții:

P1. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier

Beneficiari eligibili P1:

- Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (C.N.A.I.R)

P2. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială

Beneficiari eligibili P2:

- Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (C.N.A.I.R)
- Direcțiile Regionale de Drumuri și Poduri (7 direcții regionale și București)
- Administrații Publice Locale (în parteneriat sau individual)

P3. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată

Beneficiari eligibili P3:

- Compania Națională Căile Ferate Române (CN CFR SA)
- Direcțiile Regionale de Căi Ferate (în parteneriat sau individual)

P4. Îmbunătățirea mobilității naționale, durabile și reziliente față de schimbări climatice prin creșterea capacității de transport pe calea ferată

Beneficiari eligibili P4:

- Autoritatea pentru Reforma Feroviară (ARF),

- Parteneriate ale operatorilor feroviari de transport de călători cu ARF.

P5. Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov

Beneficiari eligibili P5:

- METROREX

P6. Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată

Beneficiari eligibili P6:

- Parteneriate între Autoritățile Publice Locale și Compania Națională Căile Ferate Române-C.N.C.F.R. și/sau ARF

P7. Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal

Beneficiari eligibili P7:

- Autorități Publice Locale
- Parteneriate Autorități Publice Locale- Compania Națională Căile Ferate Române-C.N.C.F.R.
- Agenți economici privați

P8. Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor

Beneficiari eligibili P8:

- Administratorii porturilor maritime și fluviale situate pe rețeaua primară
- Operatori privați
- Ministerul Transporturilor și Infrastructurii

P9. Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport

Beneficiari eligibili P9:

- CNAIR
- Poliția rutieră

P10. Asistență tehnică

Beneficiari eligibili P10:

- Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Transport 2021-2027
- Principalii beneficiari ai intervențiilor POT 2021-2027

➤ **PROGRAMUL OPERAȚIONAL SĂNĂTATE 2021-2027 (POS)**

Obiectivul general al programului: Îmbunătățirea accesibilității, eficacității, eficienței și rezilienței sistemului de sănătate

Bugetul estimat: 4,7 miliarde euro

Priorități de investiții:

P1. Investiții pentru construirea spitalelor regionale și infrastructuri spitalicești noi cu impact

teritorial major

P2. Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu

P3. Servicii de reabilitare, paliativă și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității

P4. Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii

P5. Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical

P6. Digitalizarea sistemului medical

P7. Măsuri care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizarea de metode moderne de investigare, intervenție, tratament

Beneficiari eligibili:

- Autoritățile Administrației Publice Centrale, Autoritățile Administrației Publice Locale, Unități administrative teritoriale
- Subdiviziunile administrativ-teritoriale ale municipiilor
- Autoritățile deliberative la nivelul unităților administrative
- Unități Sanitare Publice, Institute medicale publice
- Institutul Național de Hematologie Transfuzională
- Centrul de Transfuzie Sanguină București
- Centrele de Transfuzie Sanguină Județene și Regionale
- Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Medico-Militară "Cantacuzino"
- Direcțiile de Sănătate Publică
- Institutul Național de Sănătate Publică
- Eli NP /Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară Horia Hulubei
- Instituții de interes public național de cercetare
- Autoritatea pentru Digitalizarea României
- Ministerul Sănătății
- Casa Națională de Asigurări de Sănătate
- Cabinetele medicilor de familie
- Universitatea de Medicină și Farmacie Facultatea de Fizică
- Institutul Național de Medicină Legală Instituții publice
- Parteneriate între acestea

➤ **PROGRAMUL OPERAȚIONAL INCLUZIUNE ȘI DEMNITATE SOCIALĂ (POIDS)**

Scopul POIDS este de a sprijini incluziunea socială a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, mai ales ale celor în risc ridicat, inclusiv prin reducerea decalajului rural-urban în ceea ce privește sărăcia și excluziunea socială și creșterea accesului la servicii de calitate

pentru populația vulnerabilă, urmărind **obiectivele generale:**

1. Creșterea accesului la servicii sociale pentru populația vulnerabilă, cu precădere din mediul rural prin înființarea și dezvoltarea de servicii sociale la nivel local
2. Creșterea calității serviciilor sociale destinate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile prin asigurarea cu personal de specialitate bine pregătit la nivel local și infrastructură adecvată
3. Reducerea gradului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport și servicii accesibile pentru depășirea situațiilor de dificultate în care se află
4. Creșterea capacității sistemului național de asistență socială de a răspunde la nevoile populației vulnerabile prin dezvoltarea capacității furnizorilor de servicii sociale publici și privați la nivel local
5. Creșterea capacității autorităților locale de a identifica și evalua nevoile sociale ale comunității într-un mod participativ și de a elabora planuri de acțiune adecvate

Bugetul estimat: 3,663 miliarde euro

Priorități de investiții:

Prioritatea/AXA1. Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității

Prioritatea/AXA2. Protejarea dreptului la demnitate socială

Prioritatea/AXA3. Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale

Prioritatea/AXA4. Reducerea disparităților dintre copiii la risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii

Prioritatea/AXA5. Servicii de suport pentru persoane vârstnice

Prioritatea/AXA6. Sprijin pentru persoanele cu dizabilități

Prioritatea/AXA7. Servicii sociale și de suport acordate altor grupuri vulnerabile

Prioritatea/AXA8. Ajutorarea persoanelor defavorizate

Beneficiari eligibili:

- Autorități publice centrale (AAPC)
- Autorități publice locale (AAPL)
- parteneri sociali și structuri asociative
- Furnizori de formare
- Furnizori de servicii sociale acreditați publici sau privați
- Organizații neguvernamentale
- Structuri asociative ale organizațiilor neguvernamentale sau ale autorităților publice
- Universități

➤ PROGRAMUL OPERAȚIONAL EDUCAȚIE ȘI OCUPARE (POEO)

Obiectivul general al programului este de a contribui la crearea unei României mai sociale cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii și stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

Bugetul estimat: 5,775 mld. Euro

Priorități de investiții:

P1. Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii

P2. Protecția socială și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională

P3. Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic

P4. Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic

P5. Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți

P6. Antreprenoriat și economie socială

P7. Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii

P8. Consolidarea participării populației în procesul de LLL pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității

P9. Asistență tehnică pentru facilitarea și eficientizarea managementului Programului

Beneficiari eligibili:

- Autorități/ instituții și servicii publice centrale cu atribuții în domeniu
- Furnizori publici sau privați de servicii de ocupare/servicii de educație sau formare profesională/servicii de evaluare și certificare competențe/servicii de informare și consiliere în carieră;
- Unități de învățământ din sistemul național de învățământ;
- Instituții de învățământ superior;
- Institute de cercetare;
- Asociații de tineret;
- Camere de comerț;
- Organizații non-guvernamentale;
- Angajatori, parteneri sociali, asociații patronale și sindicale, comitete sectoriale și actori relevanți la nivelul sectoarelor economice;
- Comisiile județene de Autorizare a furnizorilor de formare, Centre Regionale de formare, Centre de evaluare competențe;

- Centre comunitare sau de tineret

➤ **PROGRAMUL OPERAȚIONAL DEZVOLTARE DURABILĂ (PODD)**

Obiectivul general al programului este în concordanță cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, în conformitate cu articolul 11 și cu articolul 191 alineatul (1) din TFUE și cu obiectivul 2 al politicii de coeziune, ”O Europă mai verde”, și urmărește în principal îmbunătățirea standardelor de viață ale populației și a standardelor de mediu, precum și îndeplinirea obligațiilor rezultate din directivele europene.

Bugetul estimat : 4,615 mld euro

Priorități de investiții:

P1. Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și a soluțiilor de stocare

P2. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară

P3. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate

P4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor

Beneficiari eligibili:

- Autorități ale administrației publice centrale/locale/ alte structuri în coordonarea/subordonarea autorităților centrale/ locale
- Ministerul Afacerilor Interne/Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și structurile cu atribuții în managementul situațiilor de urgență și asigurarea funcțiilor de sprijin, Serviciul de Telecomunicații Speciale (STS)
- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Administrația Națională Apele Române (ANAR), Administrația Națională de Meteorologie (ANM), ROMSILVA, Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, parteneriate între instituțiile publice centrale cu rol în gestionarea inundațiilor, precum și cu ONG-urile și alte structuri cu o anumită specializare în domeniul ecologic, care pot să asigure expertiza necesară pentru implementarea măsurilor de tip non-structural, Autorități publice locale.
- Operatori naționali distribuție energie, Transelectrica
- Operatorii de distribuție concesionari ai serviciului public de energie electrică
- Întreprinderi mici și mijlocii, întreprinderi mari,
- Societăți comerciale din industrie, cu consumuri de peste 1.000 tep/an

➤ **PROGRAMUL OPERAȚIONAL CREȘTERE INTELIGENTĂ, DIGITALIZARE ȘI INSTRUMENTE FINANCIARE 2021-2027 (POCIDIF)**

Obiectivul general al programului: Reducerea disparităților între România și alte state membre ale Uniunii europene, dar și între regiunile din România.

Bugetul estimat: 2,143 mld euro

Priorități de investiții:

- Integrarea ecosistemului național CDI (Cercetare, Dezvoltare tehnologică și Inovare) în Spațiul de Cercetare European și internațional
- Crearea și promovarea unui sistem atractiv de inovare în economie pentru toate tipurile de inovare
- Dezvoltarea capacității CDI a institutelor de învățământ superior
- Dezvoltarea capacității CDI a Institutelor naționale de cercetare-dezvoltare
- Dezvoltarea capacității CDI a întreprinderilor mari
- Dezvoltarea de mari infrastructuri CDI, inclusiv transfer tehnologic
- Digitalizarea în educație
- Digitalizarea în cultură
- Digitalizarea în administrația publică centrală
- Stimularea accesului la finanțare al IMM-urilor prin utilizarea instrumentelor Financiare

Beneficiari eligibili:

- Institute de învățământ superior,
- Institute naționale de cercetare-dezvoltare
- Întreprinderi,
- parteneriate ale acestora

➤ **PROGRAMUL OPERAȚIONAL ASISTENȚĂ TEHNICĂ (POAT)**

Obiectivul general al programului este de a asigura utilizarea și administrarea eficientă și eficace a fondurilor Uniunii Europene, sprijinind programarea, monitorizarea, controlul, auditul, evaluarea, comunicarea cu privire la prioritățile Uniunii Europene.

Bugetul estimat: 598,5 milioane euro

Priorități de investiții:

P1. Asigurarea funcționării sistemului de coordonare și control al fondurilor Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul de coeziune (FC), Fondul social european (FSE+) și gestionarea Programelor Operaționale

P2. Asigurarea transparenței fondurilor FEDR, FC și FSE+

P3. Îmbunătățirea capacității de gestionare și implementare a fondurilor FEDR, FC, FSE+

Beneficiari eligibili:

- Ministerul Fondurilor Europene (Autorități de Management, Direcția IT, Direcția Cooperare Europeană și Internațională)
- Asociația pentru dezvoltare intercomunitară investiții teritoriale integrate Delta Dunării (ADI ITI Delta Dunării)
- Asociația pentru dezvoltare intercomunitară investiții teritoriale integrate Valea Jiului
- Autoritatea de Audit
- Autoritatea de Certificare și Plată
- Autorități de Management ale Programelor Operaționale Regionale
- Beneficiari fonduri

➤ **PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL 2021-2027 REGIUNEA CENTRU – ROMÂNIA (POR)²³**

Viziunea strategică a POR Regiunea Centru 2021-2027, în concordanță cu viziunea strategică din PDR Centru 2021-2027 și Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru este ca Regiunea Centru să devină o regiune mai curată, atractivă pentru locuitorii săi și turiști, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare în care grija pentru mediu și utilizarea rațională și durabilă a resurselor să fie scopul fiecărui cetățean.

Priorități de investiții:

P1 - O regiune competitivă prin inovare și întreprinderi dinamice pentru o economie inteligentă

- OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate
- OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive
- OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

P2 - O regiune digitală

- OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice
- OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

P3 - O regiune cu comunități prietenoase cu mediul

- OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

²³ <http://regio-adrcentru.ro/wp-content/uploads/2022/01/POR-Centru-21-27-noiembrie-2021.pdf> (accesat la 18.02.2022)

- OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

P4 - O regiune cu mobilitate urbană durabilă

- OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon

P5 - O regiune accesibilă

- OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

P6 - O regiune educată

- OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online

P7. - O regiune cu turism sustenabil

- OS d (vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

P8 - O regiune atractivă

- OS e(i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane

1.3.3 Strategii relevante la nivel regional

La nivel regional, documentul care oferă cadrul strategic principal este **Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027**²⁴, care are drept obiectiv general ca Regiunea Centru să atingă în anul 2027 un nivel de convergență economică de 70% față de media Uniunii Europene. Acest document plasează în domeniul prioritar nr. 1 dezvoltarea teritorială și dezvoltarea urbană durabilă, accentuând importanța cooperării microregionale (la nivel de GAL, ADI sau zonă metropolitană) și a abordărilor integrate în dezvoltarea urbană. Celelalte domenii strategice abordate în strategia regională (competitivitate economică; incluziune socială și ocupare; mediu, eficiență energetică și schimbări climatice, turism și patrimoniu cultural) sunt de asemenea tratate în SIDU Alba Iulia, ceea ce conferă acesteia din urmă fundamentarea necesară și asigură o abordare unitară, de la nivel regional până la nivelul local, a provocărilor actuale și a soluțiilor aferente.

²⁴ <http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2020/12/4.-Strategia-de-Dezvoltare-Regionala-2021-2027.pdf> (accesat la 06.09.2021).

Un alt document strategic relevant la nivel regional este **Strategia de Specializare Inteligentă 2021-2027 a Regiunii Centru**²⁵. Aceasta analizează structura teritorială, socială și mai ales economică a regiunii, oferind de asemenea o privire de ansamblu asupra sectoarelor de specializare inteligentă și a sectoarelor de excelență regionale, asupra proiectelor de cercetare dezvoltare inovare, dar și asupra surselor de finanțare existente și preconizate în domeniu, pentru perioada de programare 2021-2027. Documentul este relevant deoarece fundamentează și încadrează, într-un context mai larg, secțiunea dedicată economiei și cercetării în SIDU Alba Iulia.

Un al treilea document relevant este **Analiza disparităților intraregionale și dezvoltarea urbană la nivelul Regiunii Centru**, realizată de Agenția de Dezvoltare Regională Centru²⁶. Studiul oferă o privire de ansamblu nu doar asupra disparităților dintre mediul urban și cel rural, dar și o analiză a gradului de dezvoltare, respectiv a perspectivelor și a tendințelor de dezvoltare a rețelei de centre urbane din regiune. Analiza este relevantă pentru SIDU Alba Iulia întrucât documentul strategic local oferă, la rândul lui, o diagnoză referitoare la municipiul Alba Iulia în rețeaua de localități la nivel județean și regional, precum și o viziune asupra conceptului de dezvoltare spațială și teritorială a orașului pentru perioada 2021-2027.

Nu în ultimul rând, **ansamblul programelor operaționale** pentru perioada 2021-2027, a căror arhitectură este prezentată în secțiunea 1.3.2, reprezintă un cadru strategic relevant pentru SIDU Alba Iulia deoarece trasează priorități de finanțare în acord cu obiectivele Uniunii Europene, dar și în legătură directă cu nevoile de dezvoltare identificate la nivel național, regional și local.

1.3.4 Strategii relevante la nivelul județului Alba

Județul Alba este unul dintre cele șase județe ale Regiunii Centru, localizat în partea vestică a acesteia și centrală a României și are în componență 4 municipii, 7 orașe și 67 de comune. Municipiul Alba Iulia este cea mai importantă unitate teritorial administrativă la nivel județean, cu o populație în creștere și pol investițional.

Agenția de Dezvoltare Regională - Centru (ADR Centru) este organismul care are rolul de a contribui la dezvoltarea echilibrată și echitabilă a regiunii. Județul Alba este parte a acestei planificări, documentele strategice adoptate la nivelul ADR Centru conținând repere importante pentru dezvoltarea acestuia.

Elaborat în perioada 2019-2020, Planul de Dezvoltare Regională Centru 2021-2027²⁷ (PDR Centru) reprezintă principalul document de planificare elaborat la nivel regional și asumat de către factorii de decizie din Regiunea Centru, în conformitate cu prevederile Legii nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională în România. În esență, documentul strategic pleacă de

²⁵ http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2021/01/RIS3Centru_2021-2027.pdf
http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2021/01/Anexe_RIS3_2021-2027.pdf (accesate la 07.09.2021)

²⁶ http://www.adrcentru.ro/Document_Files/ADStudiiRegionale/00002635/3jdk9_Studiu%20disparitati%20si%20dezvoltare%20urbana.pdf (accesat la 07.09.2021).

²⁷ <http://www.adrcentru.ro/dez-reg/pdr2/> - accesat la 06.09.2021

la nevoile majore ale regiunii și se concentrează pe maximizarea potențialului de dezvoltare a acesteia. În prezent (septembrie 2021), documentul se află în etapa procedurală a evaluării de mediu, încheind la 31 august 2021 etapa de menținere a versiunii finale a documentului, în atenția publicului interesat, pentru colectarea eventualelor observații.

Parte integrantă a PDR Centru, Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2021-2027 își stabilește viziunea pentru următorii zece ani, astfel: ”Regiunea Centru să devină o regiune curată, atractivă pentru locuitorii săi și turism, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare, în care grija pentru exploatarea și utilizarea durabilă a resurselor să se afle în atenția fiecărui cetățean”.

Dezvoltarea județului este un proces de cooperare între Consiliul Județean Alba și autoritățile locale componente. În acest sens, **Strategia de Dezvoltare a Județului Alba** pentru perioada 2021- 2027²⁸, document recent aprobat la nivelul Consiliului Județean, pune bazele și stabilește prioritățile pentru o planificare eficientă a investițiilor județene, în vederea atingerii unei dezvoltări echilibrate a teritoriului și creșterii atractivității acestuia.

Conform viziunii exprimate în cadrul strategiei pentru următorii zece ani, județul Alba se dorește să devină un nume important în viața economică, remarcat prin dezvoltarea de activități productive nepoluante și de turism; un loc de viață confortabil, într-un mediu curat; o destinație culturală europeană, valoroasă prin variatele moduri de expresie artistică.

Caracterul integrat al strategiei este asigurat și de Strategia de mobilitate și conectivitate în județul Alba 2022-2027 - unde se regăsesc prioritizate și o parte din proiectele municipalității de interes județean, cum ar fi de exemplu Centura de Sud Vest, Centura de Nord, valorificarea metropolitană a infrastructurii de cale ferată existentă, Construirea celei mai mari piste de biciclete din Transilvania în parteneriat cu Comuna Ciugud etc.

O altă componentă de complementaritate județeană o reprezintă și legătura Municipiului Alba Iulia cu zonele rurale din Zona Urbană Funcțională Alba Iulia, anumite proiecte propuse la nivel de ZUF contribuind de asemenea la atingerea obiectivelor asumate în cadrul Strategiei de dezvoltare rurală a județului Alba 2021-2027, unde spre exemplu sunt propuse acțiuni de promovare și susținere a producătorilor locali dar și a meșteșugurilor tradiționale sau parteneriate între UAT-uri urbane / rurale în vederea implementării unor proiecte de interes comun.

1.3.5 Strategii relevante la nivel local

Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă și Climă al Municipiului Alba Iulia - PAEDC 2030 este documentul de angajament al Municipiului Alba Iulia, adoptat prin Hotărârea Consiliului Local nr. 389/2019, care prevede reducerea emisiilor de CO₂ cu cel

²⁸ [https://www.cjalba.ro/wp-content/uploads/2021/03/4.Strategia de Dezvoltare a Județului Alba-pentru-perioada-2021-2027-Rezumat.pdf](https://www.cjalba.ro/wp-content/uploads/2021/03/4.Strategia_de_Dezvoltare_a_Județului_Alba-pentru-perioada-2021-2027-Rezumat.pdf) (accesat la 07.09.2021)

puțin 40% pe întreg teritoriul municipiului, până în 2030, conform țințelor asumate de administrația publică locală, în anul 2016, prin aderarea la noile obiective ale inițiativei europene „Convenția Primarilor pentru Climă și Energie“. Acest document cheie definește măsurile concrete de reducere a emisiilor, dar și calendarul și responsabilitățile atribuite, pentru următorii 10 ani, fiind realizat de Municipiul Alba Iulia împreună cu Agenția Locală a Energiei Alba – ALEA.

PAEDC 2030 cuprinde și Planul de Adaptare la Schimbările Climatice – PAASC, care sintetizează activitățile de reducere a impactului pe plan local al schimbărilor climatice deja resimțite sau iminente.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia, 2014-2023 este un document de planificare strategică valabil până în 2023, elaborat în vederea dezvoltării municipale durabile, luând în considerare contextul mai larg al zonei urbane funcționale AIDA – Asociația Intercomunitară de Dezvoltare Alba Iulia, care include 11 unități administrativ-teritoriale: Alba Iulia, Berghin, Ciugud, Cricău, Galda de Jos, Ighiu, Meteș, Sebeș, Sântimbru, Teiuș, și Vințu de Jos. Documentul strategic oferă o privire de ansamblu a priorităților esențiale ale municipiului Alba Iulia pentru perioada de programare 2014-2020.

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă orizont 2030: reprezintă versiunea consolidată din 2017, care a fost aprobat în Consiliul Local al Municipiului Alba Iulia în luna ianuarie 2022. Noul document strategic are în vedere conturarea unui model de transport care să corespundă nevoilor de mobilitate ale persoanelor și agenților economici din orașul Alba Iulia și zonei sale de influență, luând în considerare tendințele viitoare de dezvoltare a mobilității și politicile de dezvoltare propuse la nivel european, național și regional.

Planul Urbanistic General al Municipiului Alba Iulia 2012-2022: este un document strategic și normativ care stabilește zonarea funcțională a orașului Alba Iulia și propune proiecte de investiții de interes sau de utilitate publică majore, de-a lungul celor 10 ani, pe care autoritatea locală este constrânsă să îl urmeze. Modificarea proiectelor inițial planificate pe perioada de valabilitate a PUG-ului, va determina actualizarea în consecință a acestuia.

Actualizare Plan Urbanistic Zonal – Zona Protejată Cetatea Alba Iulia: este o documentație tehnică care asigură cadrul de reglementare coerent și coordonarea dezvoltării durabile a ansamblului urban cu valoare istorică și culturală „Cetatea Alba Iulia”.

Programul de îmbunătățire a eficienței energetice al municipiului Alba Iulia - este un document relevant care stă la baza reducerii consumurilor energetice specifice la nivelul municipalității până în 2030 și contribuie la realizarea țințelor europene privind îmbunătățirea eficienței energetice. Municipiul Alba Iulia, în calitate de semnatar al Memorandumului de Cooperare cu ANERGO, are acces la date energetice și analize climatologice locale, importante pentru realizarea Inventarelor de Emisii.

Raport Gehl Architects Alba Iulia – Un oraș pentru oameni și cultură: este un document de referință care ilustrează cum poate fi îmbunătățită dezvoltarea orașului Alba Iulia privind relaționarea dintre oameni și spațiile publice, ținând cont de contextul local cultural și istoric, dimensiunea populației, mobilitatea urbană și infrastructura existentă. A fost realizat de grupul Gehl Architects, cu sediul în Copenhaga, Danemarca – recunoscut la nivel mondial pentru planificarea urbană integrată. Soluțiile de îmbunătățire formulate de experții danezi, la provocările identificate la nivel local vor fi concretizate în viitoare măsuri și proiecte pe termen scurt, mediu și lung, în contextul surselor de finanțare nerambursabilă existente și viitoare.

Strategia de Dezvoltare Locală – Grup de acțiune locală incluzivă Alba Iulia reprezintă un document strategic riguros elaborat de către Asociația Grupul de Acțiune Locală Alba Iulia Incluzivă și însumează analizele, datele, informațiile și rezultatele studiilor precedente elaborate de municipalitate care au stat la baza identificării comunităților marginalizate pe baza elaborării unui studiu de referință.

Strategia de Smart City a municipiului Alba Iulia 2021-2030 are rolul de a ghida procesul de transformare digitală, digitalizare a serviciilor publice și dezvoltare sustenabilă. Strategia cuprinde analiza infrastructurii actuale și prevede scenarii viitoare de evoluție în vederea transformării până în 2030 a orașului Alba Iulia într-un ecosistem urban eficient energetic, cu medii inteligente de transport, muncă și locuire, precum și cu facilități pentru asigurarea unei bunăstări și siguranțe sporite a cetățenilor.

1.4. Procesul de consultare și implicare a factorilor interesați

1.4.1 Barometru comunitar

Municipiul Alba Iulia s-a numărat printre primele orașe din România care au introdus, începând cu anul 2014, un instrument de consultare publică de tipul unui barometru comunitar. Pe baza unei colaborări cu Universitatea „1 Decembrie 1918”, autoritatea publică locală a întreprins în acest mod studii de sondare a opiniei publice pe teme importante pentru comunitate, precum: poziționarea cetățenilor față de dezvoltarea urbană, implicarea companiilor locale, satisfacția față de calitatea vieții, opinii și propuneri pe subiecte de interes, inclusiv din partea vizitatorilor Cetății Alba Carolina.

În perioada de elaborare a actualei strategii (intervalul 2020-2021), contextul a fost profund marcat de restricțiile impuse la nivel național și local în vederea prevenirii răspândirii infecției cu SARS-CoV-2. În aceste condiții, anchetele sociologice de teren au fost integral înlocuite cu o sondare online a opiniei publice la nivelul municipiului.

Instrumentul folosit a fost platforma de Barometru Comunitar²⁹ dezvoltată în cadrul aceluiași proiect care implementează elaborarea strategiei de față („Municipiul Alba Iulia – Administrație Inteligentă”, finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020). Platforma oferă o soluție digitală de consultare publică, permițând în același timp eficientizarea proceselor de colectare, stocare structurată și interpretare a datelor.

Fiecare dintre experții externi implicați în elaborarea SIDU a formulat un set de întrebări specifice domeniului de expertiză, care să fie adresate comunității. Întrebările au fost organizate în trei chestionare, astfel :

- Componentele Energie și Urbanism
- Componentele Implicare în comunitate și Viață economică
- Componentele Turism, Marketing de oraș și Patrimoniu

Chestionarele au fost încărcate în platforma de Barometru Comunitar³⁰ și au fost apoi popularizate printre cetățenii orașului pe rețelele de socializare ale Municipiului Alba Iulia.

Aspecte metodologice și sociologice ale colectării de date

Cele trei chestionare au fost întocmite având în vedere întrebări factuale și de opinie, majoritar de formă închisă, dar conținând și anumiți itemi sub formă de întrebare deschisă. În cazul întrebărilor închise, au fost folosite : variante de răspuns dihotomice (da/ nu) ; variante de răspuns multiple și precodificate ; variante de răspuns scalate,

La cele trei chestionare s-a înregistrat un total de 648 răspunsuri valide. Respondenții s-au încadrat majoritar în grupele de vârstă 35-45 ani (37%) și 45-55 ani (33%), cu o medie a vârstei de 48 ani. Structura în funcție de sexul respondenților a fost relativ echilibrată, 53% dintre aceștia fiind de sex masculin. Din punct de vedere al studiilor absolvite, majoritatea respondenților (64%) au declarat că au absolvit studii superioare – universitare sau post-universitare – o pondere semnificativă (51% din total) având și o încadrare pe piața muncii de angajat cu studii superioare, liber profesionist sau funcție de conducere. În ceea ce privește veniturile respondenților, media acestora se situa la 6000 RON per gospodărie la momentul aplicării chestionarelor.

Provocări și soluții urbane

Interpretarea cantitativă și calitativă a datelor colectate a permis experților elaboratori ai SIDU să identifice principalele provocări percepute de cetățeni, precum și să extragă un set de soluții aferente, avute în vedere de populație. Analiza detaliată a acestora se regăsește în fiecare secțiune.

Pe componenta societate, cetățenilor le-au fost adresate întrebări privind formele și importanța implicării comunitare, domeniile care necesită o mai mare implicare în acest sens, măsurându-se de asemenea gradul de implicare comunitară a respondenților în ultimul an.

²⁹ <https://barometrucomunitar.apulum.ro/> (accesat la 09.09.2021).

³⁰ <https://barometrucomunitar.apulum.ro/chestionare/> (accesat la 09.09.2021).

La secțiunea economie, întrebările au vizat în primul rând măsurarea impactului pe care pandemia de Covid-19 l-a avut și îl are asupra veniturilor și obiceiurilor de consum. A fost de asemenea sondată opinia privitoare la măsurile care ar trebui luate la nivel local, național și internațional pentru depășirea crizei economice generate de contextul sanitar.

În secțiunea dedicată urbanismului a fost sondat nivelul de mulțumire a cetățenilor privitor la: accesibilitatea sistemului de transport public, gradul de curățenie în oraș, spațiile de joacă, dotarea cu mobilier urban, calitatea spațiului pietonal, spațiile dedicate parcărilor auto, fațada clădirilor de patrimoniu, zona/ cartierul în care locuiesc etc.

Referitor la patrimoniul cultural, chestionarul a sondat opinii referitoare la importanța patrimoniului în viața comunității și în dezvoltarea urbanistică; la starea de conservare, punere în valoare și semnalizare a monumentelor, precum și la modalități de gestionare și priorități de intervenție pentru diferite obiective culturale de pe raza municipiului.

Pe componenta turism, a fost sondată opinia cetățenilor privitoare la: importanța turismului pentru dezvoltarea economică și socială a orașului; receptivitatea față de turiști; atractivitatea evenimentelor culturale și a diferitelor obiective turistice din oraș; turismul școlar și de tineret; domenii care necesită îmbunătățire pentru a crește atractivitatea turistică a municipiului și măsuri prioritare aferente.

În ceea ce privește marketingul de oraș, cetățenii au fost chestionați referitor la gradul de mulțumire față de imaginea națională și internațională a orașului, respectiv la puncte slabe și soluții aferente în acest domeniu.

Pentru domeniul energie a fost aplicat un chestionar amplu care a urmărit să reflecte: opiniile cetățenilor privitoare la anumite chestiuni de actualitate precum încălzirea globală, poluarea sau folosirea surselor de energie; cunoștințele privind factorii care influențează confortul termic, respectiv nivelul consumului energetic în locuințe; condițiile de locuit; gradul de dotare cu echipamente pentru încălzire/ răcire; comportamentul consumatorului de energie; aspecte ale fenomenului de sărăcie energetică în Alba Iulia etc.

Implicarea civică a cetățenilor - percepții și așteptări sociale

Analizând răspunsurile oferite de subiecții participanți la Barometrului de Opinie pe dimensiunea implicării sociale, observăm faptul că marea majoritatea a respondenților sunt conștienți de principalele dimensiuni ale conceptului. Prima întrebare viza identificarea modului în care respondenții percep ideea de implicare în viața comunității. La întrebarea „Ce credeți că înseamnă implicare a unui cetățean în viața comunității?”, au fost propuse o serie de variante de răspuns: participarea la acțiuni caritabile; apartenența la o organizație non-guvernamentală; participarea la evenimente culturale și sociale; exercitarea dreptului la vot; apartenența la un partid politic; participarea la manifestații publice (proteste, mitinguri). Respondenții aveau opțiunea de răspuns multiplu, precum și varianta de a adăuga alte sugestii de răspuns.

Au fost punctate mai mult sau mai puțin toate variantele de răspuns. Cel mai mult implicarea civică a fost asociată cu ideea de participare la acțiuni caritabile și cel mai puțin cu ideea de apartenență la un partid politic.

Întrebați cât de important este pentru ei să se implice în viața comunității, peste 90% din respondenți au afirmat fie că este puțin important, fie că este foarte important, ceea ce ne conduce la concluzia că în general cetățenilor le pasă într-o mai mică sau mai mare măsură participe activ la viața comunității. Majoritatea respondenților au declarat că s-au implicat în viața comunității în ultimul an și în opinia generală implicarea cetățenilor în viața comunității în viitor este foarte importantă pentru oraș.

Barometrul de opinie ne relevă și așteptările populației legate de domenii în care este necesară implicarea cetățenilor în Alba Iulia: Sănătatea; Dezvoltarea opțiunilor de petrecere timpului liber în localitate; Infrastructura locală; Activități și programe educaționale; Activități și programe culturale (evenimentele organizate la nivel local); Îmbunătățirea și cadrulul natural și protecția mediului (de ex. acțiuni de plantare, colectarea și depozitarea deșeurilor, reciclarea) ; Turismul local; Dezvoltarea economiei locale; Promovarea patrimoniului local (zonele și monumentele istorice, tradițiile, siturile arheologice, casele memoriale etc.); Funcționarea instituțiilor publice (de ex. programul de lucru cu publicul).

1.4.2 Consultări tematice

Municipiul Alba Iulia are o strategie integrată de dezvoltare urbană cu aplicare pentru perioada 2014-2023, care a constituit punctul de plecare în demersul elaborării actualei strategii. Prezenta strategie duce mai departe sinergia de proiecte și obiective propuse anterior și le armonizează cu viziunea strategică adaptată la realitățile globale pentru perioada 2021-2030, abordând aspecte inovatoare referitoare la noile orientări tematice, la noi metode de lucru și de operare și la noi relații instituționale.

Pentru a gestiona procesul de planificare a strategiei, Municipiul Alba Iulia s-a asigurat că dispune de resurse umane valoroase pentru proiectarea, implementarea și monitorizarea acesteia. Procesele de pregătire și elaborare ale strategiei au fost coordonate de echipa de management și cea de implementare ale proiectului „Municipiul Alba Iulia – Administrație Inteligentă”, finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, în cadrul căruia a fost prevăzută elaborarea acestui document cu caracter strategic. Membrii echipei de management și de implementare au fost asistați de factorii de decizie din cadrul administrației publice locale și de specialiști ai diferitelor compartimente ale municipalității, în vederea asigurării unui grad ridicat de calitate și coerență al conținutului strategiei.

De asemenea, Municipiul Alba Iulia a acordat o importanță deosebită creșterii gradului de implicare a cetățenilor în procesul de proiectare a strategiei și colaborării cu diferiți actori relevanți de la nivel local.

Consultări tematice interne

Elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a municipiului Alba Iulia 2021-2030 este rezultatul unui proces participativ, asigurat prin implicarea mai multor părți interesate pe mai multe niveluri de intervenție, în funcție de roluri și abilități.

La nivelul proiectului „Municipiul Alba Iulia – Administrație Inteligentă”, finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 au fost constituite echipele de management și de implementare, cu un rol important în procesul de proiectare a strategiei. În ceea ce privește echipa de implementare, aceasta a fost constituită din experți interni cu experiență anterioară de planificare strategică și experți externi, specialiști valoroși, cu experiență în domenii în care administrația publică locală nu o deține.

Experții interni au avut un rol important în consolidarea capacității strategice pe plan intern prin organizarea diverselor consultări tematice cu factorii de decizie și părțile interesate de la nivel administrativ. În acest sens au fost desfășurate diverse consultări tematice, în perioada februarie 2021- septembrie 2021, care au abordat următoarele subiecte:

- prezentarea contextului local;
- propunerea de soluții la problemele/ provocările la nivel local reieșite din analizele-diagnostic;
- definirea viziunii de dezvoltare a orașului, a modului în care se dorește să fie acesta în viitor;
- integrarea strategiei cu documente cu caracter strategic și statuar de la nivel local, regional, național;
- colectarea celor mai recente date, necesare pentru realizarea diagnozei orașului, Alba Iulia, care acoperă domenii precum: energie, urbanism, mobilitate, economie, patrimoniu, cultură, turism, marketing de oraș, comunitate, mediu, abordate prin SIDU 2021-2030;
- implicarea anumitor departamente din structura municipalității în furnizarea de date relevante și precise, de exemplu: Direcția Urbanism, amenajarea teritoriului, Direcția tehnică - Dezvoltare, Direcția de Asistență Socială, Serviciul Public Administrarea Patrimoniului Local, Serviciul public pentru cadastru și agricultură etc.;
- armonizarea informațiilor din cadrul secțiunilor strategiei cu cele avute în vedere în cadrul Planului de mobilitate pentru perioada 2021-2030 și a Strategiei de Smart City a municipiului Alba Iulia pentru perioada 2021-2030;
- integrarea cu proiectele existente, aflate în implementare: proiecte POR 2014-2020 și proiecte transnaționale;
- integrarea cu lista de proiecte de dezvoltare definite și vizate pentru anvelopa financiară 2021-2027 și transmisă către Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru;
- discutarea propunerilor venite din partea experților externi, cetățenilor și actorilor relevanți;

- obținerea unui consens general privind prioritizarea de proiecte pentru îmbunătățirea aspectelor problematice identificate;
- pregătirea etapelor necesare pentru ca documentul strategic să parcurgă partea de consultare publică și obținerea avizului de la Agenția de Protecția Mediului, respectiv aprobare în Consiliul Local;
- parcurgere conținuturi elaborate de către experți externi, în vederea formulării de constatări și recomandări de îmbunătățire.

Au fost organizate consultări tematice și ședințe de lucru între experții interni și externi, pe parcursul perioadei octombrie 2020 - iunie 2021, care și-au propus dezvoltarea unei strategii sustenabile pentru orașul Alba Iulia.

De asemenea, în cadrul acestora au fost analizate de către experții interni, conținuturile elaborate de experții externi în domeniile: profil economic, profil spațial și funcțional, energie și eficiență energetică, infrastructura de transport și mobilitate, echiparea tehnico-edilitară, servicii publice, patrimoniu cultural, turism și marketing de oraș, mediu și schimbări climatice, profil și capacitate administrativă.

Consultări tematice la nivelul zonei urbane funcționale

Din perspectiva Politicii Urbane a României, elaborată de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației împreună cu Banca Mondială dar și a politicii de coeziune a UE, strategia integrată de dezvoltare urbană trebuie să acorde o importanță deosebită identificării unei zone urbane funcționale sau metropolitană, plecând de la premisa că fără o aglomerare urbană puternică, o regiune nu poate performa.³¹

Perioada de programare 2021-2027 accentuează importanța colaborării între UAT-uri aflate în zona de influență funcțională reciprocă, în perspectiva atragerii de finanțări pentru proiecte comune (după cum este subliniat, de exemplu, în studiul *Handbook of Sustainable Urban Development Strategies* lansat de Comisia Europeană în anul 2020 și care explicitează că dimensiunea teritorială a SIDU poate să cuprindă zone urbane funcționale sau municipalități aflate în proximitate geografică).

La nivelul strategiei s-a conturat o zonă urbană funcțională constituită din următoarele unități administrativ teritoriale: Alba Iulia, Berghin, Ciugud, Cricău, Daia Română, Galda de Jos, Ighiu, Întregalde, Meteș, Mihălț, Sântimbru, Stremț, Sebeș, Teiuș, Vințu de Jos și Zlatna.

Determinarea arealului ZUF a avut la bază aplicarea principiului obiectivității spațiale, fiind luați în considerare mai mulți indicatori: navetism, migrația internă, educație

³¹ Ghid pentru elaborarea STRATEGIILOR INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ, pagina 10, accesat la data de 15 septembrie 2021

(preuniversitară), educație (universitară), sănătate, transportul metropolitan, transport rutier privat, transport rutier județean.

În vederea analizării dinamicilor de dezvoltare la nivelul Zonei Urbane Funcționale și identificării potențialelor proiecte inter-jurisdicționale, experții interni împreună cu cei externi au realizat un instrument online de colectare informații cantitative și calitative cu privire la aspectele legate de urbanism, energie, economie, comunitate, turism și cele privind proiectarea perspectivelor economice, demografice, sociale, de mediu, mobilitate etc. în perspectiva atragerii de finanțări nerambursabile comune.

Datele adunate au evidențiat următoarele probleme cu care se confruntă UAT-urile consultate:

- drumuri neasfaltate;
- lipsă transport ecologic și modern;
- lipsă căi de acces spre obiective turistice;
- număr de creșe insuficiente;
- lipsă locuri de muncă;
- fonduri insuficiente pentru renovare clădiri istorice, reabilitare infrastructură de sănătate, educațională și rutieră;
- discrepanțe în ceea ce privește dezvoltarea anumitor zone ce aparțin teritoriului administrativ, legate de dotarea cu infrastructură de bază și accesul la servicii;
- lipsa colectării selective a deșeurilor;
- alunecări de teren;
- ieșiri din matcă ale apelor.

Datele colectate au subliniat nevoia pentru:

- extinderea rețelei de gaze naturale, de alimentare cu apă potabilă, canalizare menajeră;
- dezvoltarea infrastructurii de sănătate, de asistență socială și protecție socială, educațională și culturală;
- atragerea de noi investitori;
- dezvoltarea turismului local;
- reabilitare obiective turistice;
- creare noi locuri de muncă;
- reabilitare unități de învățământ;
- asigurarea accesului tuturor locuitorilor la infrastructura de servicii publice și sociale;
- utilizare surse de energie regenerabilă pentru iluminatul stradal și încălzire instituții publice;
- calitatea aerului.

După discutarea fiecărei probleme/provocări, cu personal specializat din cadrul UAT-urilor au fost stabilite idei de proiecte comune, regăsite în portofoliul de proiecte, din secțiunea 4 a strategiei.

Consultarea cu părțile interesate/actori relevanți

În procesul de elaborare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a municipiului Alba Iulia pentru perioada 2021-2030 s-a urmărit sprijinirea procesului participativ deschis și transparent cu toate părțile interesate, în vederea creșterii gradului de conștientizare cu privire la rolul și importanța planificării strategice și integrate.

Pentru a se asigura un dialog structurat și o legătură funcțională cu actorii relevanți, Municipiul Alba Iulia a constituit **Grupul Urban Consultativ**. Acesta reprezintă organismul prin intermediul căruia se asigură cadrul colaborativ pentru parteneriatul extins cu actorii relevanți și comunitatea locală în procesul de elaborare și implementare al strategiei. Prin înființarea acestei structuri formale s-au creat premisele aducerii împreună a actorilor relevanți din Alba Iulia cu autoritățile responsabile de la nivel local.

Constituirea Grupului Urban Consultativ a presupus identificarea și selectarea părților interesate ale căror activități afectează semnificativ dezvoltarea urbană durabilă a orașului Alba Iulia, respectiv a zonei urbane funcționale și care dețin informații și experiența necesară pentru a contribui la îmbunătățirea strategiei.

Din Grupul Urban Consultativ fac parte reprezentanți ai societății civile, ai mediului academic, ai sectorului de afaceri, ai sectorului social și a altor instituții publice și private din diferite domenii, de la nivel local, județean și regional.

Includerea în cadrul Grupului Urban Consultativ s-a făcut prin acordul comunicat atât în formă scrisă cât și verbală la invitația de constituire a acestei structuri, trimisă pe e-mail, în numele reprezentantului legal al Municipiului Alba Iulia, de către experții interni. Toți membrii acestui organism și-au manifestat interesul de a participa voluntar și constructiv la dialogurile tematice privind dezvoltarea strategică și proiectele de dezvoltare urbană inițiate de către Municipiul Alba Iulia.

Luând în considerare propriile cunoștințe și experiențele profesionale, membrii Grupului Urban Consultativ au fost grupați în 6 comisii de specialitate, aferente domeniilor: societate, economie, urbanism, energie, turism și marketing, cultură și patrimoniu. Experții interni au coordonat cele 6 comisii de specialitate mixte, cu sprijinul experților externi.

Municipiul Alba Iulia a organizat o serie de consultări publice, în care au fost cooptați membrii Grupului Urban Consultativ, specialiști în domeniu, dar și publicul larg, în cadrul cărora s-a urmărit:

- prezentarea de informații privind strategia;
- prezentarea situației existente, a contextului actual și a problemelor/provocărilor identificate în urma analizelor-diagnostic;

- stabilirea direcțiilor de dezvoltare și a listei de proiecte.

Intervențiile și sugestiile generate de către părțile interesate participante, cu un impact pozitiv asupra calității structurii conținutului și mecanismului de prioritizare a proiectelor au fost incluse în documentul strategic.

În data de **12 februarie 2021** a fost organizată o consultare tematică în mediul online pe componenta turism, cu factorii de decizie din cadrul administrației publice locale și reprezentanții următoarelor entități:

- Slask – Freelance Marketing
- S.C Creative Concept Advertising S.R.L
- Centru de Imagine Alba
- Inspectoratul Școlar Județean Alba
- Hotel Cetate
- Pensiunea Mary Lou
- Colegiul Economic Dionisie „Pop Marțian”
- Muzeul Național al Unirii Alba Iulia
- Asociația Profesională a Ghizilor de Turism din Transilvania
- A.N.T.R.E.C. Alba, Cluster Transilvania Lands
- Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru
- Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Alba Iulia
- Agenția de Turism Gemina Travel
- Agentia de Turism Colibri Tour
- Agenția Alba Tourism
- Uzina de Arhitectură SRL
- Asociația de Turism și Ecologie
- Asociația „Maria Poenariu Laz”
- OIR POSDRU REGIUNEA CENTRU
- Consiliul Județean Alba
- Direcția Regională de Statistică Alba
- Centrul de Cultură „Augustin Bena” Alba Iulia
- Camera de Comerț și Industrie Alba
- O.N.G. „BICICLIM ALBA”
- Asociația CLUJ IT.

În cadrul evenimentului s-a realizat o prezentare a importanței domeniului de turism în dezvoltarea urbană durabilă integrată și s-a urmărit modul în care participanții percep impactul acestuia în creșterea atractivității orașului pentru turiști și investitori. De asemenea, au fost avute în vedere subiecte privind organizarea potrivită a serviciilor turistice, susținerea sectorului turistic local de către administrația publică locală în contextul generat de pandemia COVID-19, propuneri soluții și posibilități de relansare, digitalizarea serviciilor turistice.

În data de **4 martie 2021** a fost desfășurată o altă consultare tematică online, axată pe componenta de turism, structura participativă fiind asemănătoare cu cea expusă anterior. În cadrul acesteia au fost prioritizate ideile de proiecte, evaluate ca fiind importante de către participanți. Redăm mai jos câteva dintre proiectele propuse:

- organizarea unui concurs de ciclism Alba Carolina Bike Race, a cărui punct de plecare să fie Cetatea Alba Carolina și care să se desfășoare în pădurea de pe Dealul Mamut;
- crearea unui calendar comun al evenimentelor la nivel de oraș în scopul informării turiștilor despre evenimentele organizate în oraș de către diferite organizații publice sau private;
- amplasare de materiale informative/panouri publicitare pe autostrada Sibiu-Aiud, care să-l informeze pe viitorul turist să nu rateze vizitarea orașului;
- crearea în spațiile interioare ale Cetății Alba Carolina a unor ateliere de meșteșuguri, expoziții.

În data de **2 martie 2021** a avut loc o consultare tematică în mediul online pe componenta economie, cu autoritățile responsabile de la nivel local și reprezentanții următoarelor entități:

- SC Cetatea Apuseni SA
- Florida Construct
- Azets Insight SRL
- Prestige, Deny Look
- SC Profelis C&V SRL
- Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Alba
- Asociația CLUJ IT
- Consiliul Județean Alba
- Universitatea „1 Decembrie Alba Iulia”

Temele abordate în cadrul consultării au vizat: situația economică locală, efectele pandemiei asupra sectorului economic, perspective de revenire, propuneri soluții și posibilități de revenire, dezvoltare și cooperare pe palierul economie-cercetare. Intervențiile participanților au evidențiat următoarele aspecte:

- necesitatea dezvoltării afacerilor mici;
- importanța constituirii și dezvoltării zonei industriale a municipiului;
- elaborarea un plan de atragere a investițiilor pe termen mediu și lung;
- dezvoltarea diverselor forme de parteneriat public privat în scopul asigurării coeziunii locale economice;
- transformarea orașului Alba Iulia într-unul de tip „Smart” și „Green”;
- alocarea de granturi, destinate sprijinirii agenților economici, în contextul crizei de sănătate;
- focusarea eforturilor administrației locale pe crearea servicii de agrement pentru persoanele care doar tranzitează orașul, pentru a le determina să rămână mai mult timp în oraș;
- organizarea unui Birou Unic în cadrul Primăriei Alba Iulia, pentru relația cu firmele.

- organizarea unor evenimente de tip Burse ale locurilor de muncă, în regim on-line.

În **31.03.2021** a fost organizată dezbaterea publică online cu tema „**Municipiul Alba Iulia. Verde. 2030**”, transmisă live pe pagina de Facebook Municipiul Alba Iulia. În cadrul acesteia au fost abordate prin descrieri, întrebări și dialog următoarele subiecte, cu o alocare limitativă de timp: clădiri cu consum energetic aproape egal cu zero – nZEB; clădiri verzi; surse regenerabile de energie; planificare urbană și planificare energetică integrată; mobilitate electrică; renovare majoră clădiri publice; renovare majoră locuințe colective și individuale; surse de finanțare nerambursabilă; decarbonare și economie circulară. Temele de pe agenda evenimentului au fost susținute de universitari de la facultăți de profil din Alba Iulia și Cluj Napoca, auditori energetici, arhitecți, reprezentanți ai Uniunii Internaționale a Arhitecților etc.

În cadrul dezbaterii au luat cuvântul și oficiali din comunitatea locală, iar din public, de la participanții de pe Facebook au fost primite întrebări, la care s-au oferit în direct răspunsuri.



Alba Iulia. VERDE. 2030
SIDU 2021-2030

DEZBATERE PUBLICĂ
Miercuri 31.03.2021
Ora 17³⁰ - ZOOM
● LIVE Facebook
Municipiul Alba Iulia

2030

Logos: Europa Europeană, Municipiul Alba Iulia, POCA (Programul Operațional Regional al României), Uniunea Internațională a Arhitecților

Aerial view of Alba Iulia city and fortress.

De asemenea, pe componenta de energie durabilă s-a format și un grup de lucru format din specialiști locali în energie, clădiri și sustenabilitate, grup care a fost consultat activ pe durata elaborării SIDU.

Printre concluziile reținute în urma consultărilor organizate, s-au evidențiat următoarele:

Dezvoltare economică și eficiență energetică.

- Este importantă sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii și a mediului de afaceri în general, pentru atragerea de finanțări nerambursabile care să contribuie la păstrarea competitivității companiilor în tranziția energetică globală; o statistică la nivel național asupra fondurilor nerambursabile atrase în zona de eficiență energetică arată un raport de 1 la 10 între mediul privat și cel public, adică la 1 leu atras de mediul privat, cel al autorităților publice au atras 10 lei, în condițiile în care peste 70% din consumul energetic dintr-o localitate este dat de consumatori privați și rezidențiali.
- Lipsa forței de muncă, atât în prezent cât și în perspectivă și lipsa calificării forței de muncă, inclusiv la nivel local, sunt probleme care trebuie abordate prin măsuri și politici publice locale pe termen mediu și lung, într-o manieră integrată, colaborativă cu domeniul educațional (ex. măsuri de încurajare a natalității, de creștere a atractivității ofertei de muncă, investiții de sprijinire a mobilității forței de muncă, măsuri de atragere a specialiștilor), astfel încât proiectele majore de investiții în infrastructură și în renovarea aprofundată a clădirilor rezidențiale și publice să poate fi abordate.
- Investițiile în eficiență energetică reprezintă un punct de interes crescut pentru administrația publică locală, iar pentru mediul de afaceri, în măsura în care există oportunități de finanțare nerambursabilă și o promovare activă a acestora.
- Municipiul Alba Iulia a atras în cadrul financiar 2007-2013 proiecte cu finanțare nerambursabilă în valoare de aproximativ 254 mil. lei, din care aproape 11 mil. lei (4,3%) au fost în proiecte cu impact în domeniul energetic, respectiv al renovării energetice a clădirilor.
- În următorul cadru financiar, 2014-2020, Municipiul Alba Iulia a atras aproximativ 456 mil. lei prin proiecte cu finanțare nerambursabilă, din care o sumă evaluate la 168,5 mil. lei (37%) au fost alocați proiectelor cu impact în energie, mobilitate cu emisii reduse, iluminat stradal cu tehnologie LED și renovare aprofundată clădiri rezidențiale și publice.

Această evoluție dinamică arată nu doar o creștere semnificativă a importanței domeniului sustenabilității și energiei durabile, dar și capacitatea administrativă și potențialul în continuare al Municipiului de a se implica în atragerea de finanțări nerambursabile, respectiv materializarea de proiecte cu impact pentru comunitatea locală. Acest fapt este susținut de proiecția bugetară pentru intervalul 2021-2030, care indică o ambiție de a atrage finanțări nerambursabile în valoare de aprox. 1,1 mld. lei, din care aprox. 50% vor fi destinați proiectelor de sustenabilitate și energie durabilă (renovare clădiri, mobilitate, iluminat public stradal eficient, surse regenerabile locale etc.).

Infrastructură locală & Administrație publică & Mobilitate urbană

- Este necesară modernizarea transportului public local în comun, în acord cu cerințele privind dezvoltarea durabilă, respectiv reducerea emisiilor de CO₂, propunerile formulate fiind pe lângă proiectul pe rol de introducere a autobuzelor electrice și pentru o mărire a capacității transportului public realizat în perspectiva următorilor 5-10 ani.
- Achiziționarea unor autobuze care funcționează pe bază de hidrogen și/sau gaz natural comprimat, cel puțin la nivel pilot demonstrativ.

- Analiza oportunității introducerii unui tren metropolitan care să asigure conexiunea la nivel metropolitan pentru creșterea mobilității la nivelul întregii zone metropolitane.
- Planificarea urbanistică integrată, care să includă și planificarea energetică și a infrastructurii de utilități publice energetice (energie electrică, gaz metan, apă potabilă etc.) este de asemenea esențială, prin reglementări urbanistice și politici locale de dezvoltare și regenerare urbană. Concret, atunci când se elaborează un PUZ, acesta să includă și tratarea rețelelor de utilități energetice publice, asigurarea lor, surse regenerabile locale pentru autoconsum, conformarea energetică nZEB a noilor construcții etc., iar sarcina Direcției de Urbanism și a Arhitectului Șef va trebui să fie aceea de a impune cerințele specifice, conform precizărilor de mai sus.

Sănătate & Mediu

- Sănătate: chiar dacă spitalele publice locale nu sunt în proprietatea și autoritatea Municipiului, ci a Consiliului Județean, autoritatea publică locală poate iniția și sprijini Spitalul Județean prin acțiuni de management energetic și de cooperare energetică, cu scopul atragerii de finanțări nerambursabile, creșterii performanței energetice a clădirilor și a reducerii emisiilor de GES și facturii de energie.
- Mediu: în relație cu Planul de adaptare la schimbările climatice din cadrul PAEDC, trebuie urmărită atragerea de finanțări nerambursabile pentru proiecte de investiții majore în evitarea inundațiilor, creșterea suprafețelor de spații verzi în insulele urbane betonate etc.

Turism & Cultură & Sport

- Destinațiile turistice atractive ale orașului și conectivitatea crescută în timp (ex. infrastructură rutieră - autostradă, promovarea liniilor aeriene din Cluj, Sibiu și Târgu Mureș cu acces facil din autostrăzi) cresc atractivitatea comunității locale și contribuie la dezvoltarea economiei locale; acest context poate fi valorificat prin instruirea personalului care lucrează în turism și prin dezvoltarea transportului turistic, inclusiv pe subiectul sustenabilității.

Educație & Dezvoltarea resursei umane

- Modernizarea infrastructurii educaționale ocupă un loc important în preocupările administrației publice; se urmărește astfel: construirea de noi unități școlare, modernizarea infrastructurii școlare existente (inclusiv prin renovări aprofundate), dezvoltarea învățământului dual axat și pe cerințele de profesii și meserii care sunt direct date de tranziția energetică atinge viziunea și obiectivele strategice.

Guvernanța și parteneriatul dezvoltat la nivel local pentru realizarea și implementarea SIDU:

Municipiul Alba Iulia nu a încheiat un parteneriat strategic cu alte instituții în vederea realizării și implementării acestor documente strategice însă în prezent gestionează o serie de parteneriate active de lungă durată cu mai multe instituții/organizații care pot contribui și sunt implicați în realizarea/implementarea acestor documente strategice.

În acest sens amintim câteva din parteneriatele active:

- parteneriatul încheiat pe 10 ani cu Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia
- parteneriatul încheiat pe 10 ani cu Universitatea 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia
- parteneriatul încheiat pe 10 ani cu Societatea Națională de Cruce Roșie - Filiala Alba
- parteneriatul încheiat pe 10 ani cu Asociația Grupul Skepsis
- parteneriatul încheiat pe 10 ani cu Fundația Comunitară
- Parteneriatul încheiat pe 10 ani cu Inspectoratul General al Poliției Române, Inspectoratul de Poliție Județean Alba

Totodată, Municipiul Alba Iulia este membru în cadrul unor asociații de utilitate publică iar din calitatea de membru asociat va conduce o consultare publică inclusiv la nivelul acestor asociații. Printre acestea amintim: Asociația Intercomunitară de Dezvoltare Alba Iulia - Transport Local, Salubris, Asociația de dezvoltare intercomunitară APA Alba etc.

1.4.3 Bugetare participativă

Ca element al procesului de consultare publică, bugetarea participativă este o formă de implicare directă a cetățenilor în procesul de decizie a modului în care sunt cheltuiți banii publici în raport cu nevoile locale. Este un proces deschis, transparent și inovator de a distribui fondurile publice în mod echitabil, acolo unde comunitatea decide prin vot liber, contribuind astfel la descentralizarea deciziei publice în avantajul cetățenilor. De asemenea, este și un instrument foarte util de comunicare, prin intermediul căruia municipalitatea încurajează cetățenii orașului să identifice neajunsurile anumitor zone ale orașului și să propună rezolvarea problemelor prin soluții concrete și bugete dedicate.

Acest proces, prin platforma online dedicată (<https://bugetareparticipativa.apulum.ro>), permite ca într-un interval de timp precizat, toate persoanele cu vârsta peste 18 ani care locuiesc, muncesc sau studiază în Alba Iulia să trimită idei de proiecte care să cuprindă: o descriere succintă, bugetul necesar, durata implementării, beneficiarii potențiali, locația, eventuale documente atașate și datele de identificare ale persoanei care avansează ideea.

Propunerile de proiecte pot viza următoarele domenii:

- amenajare spații publice
- oraș digital
- spații verzi
- educație și cultură
- alei, trotuare, zone pietonale
- mobilitate, accesibilitate, siguranța circulației
- sport, sănătate
- turism
- mediu
- social

O comisie tehnică și juridică din cadrul Municipiului Alba decide care propuneri sunt eligibile, conform regulamentului, pentru a fi supuse votului public. În etapa următoare,

cetățenii pot decide, prin vot direct, o ierarhie a nevoilor conform propunerilor publicate și le vor putea alege pe cele mai solide pentru a fi implementate. În urma exprimării voturilor sunt desemnate proiectele câștigătoare, în limita încadrării în bugetul alocat de municipalitate pentru acest proces de bugetare participativă (1.000.000 RON la prima, respectiv a doua ediție). Proiectele alese vor fi implementate de către autoritatea publică locală, existând posibilitatea ca idei de proiecte similare sau vizând aceeași zonă să fie integrate. De asemenea, ideile votate de cetățeni care se suprapun cu priorități sau proiecte deja vizate de municipalitate pot fi integrate cu acestea din urmă.

La prima ediție a procesului de bugetare participativă din municipiul Alba Iulia, în anul 2020, s-au depus 32 de proiecte, dintre care 18 au fost declarate eligibile pentru votul cetățenilor. Proiectele supuse votului au avut o valoare totală de 7.434.300 RON, propunând idei foarte variate ca anvergură și buget (între 1000 RON - 1.000.000 RON).

Dintre acestea, 5 proiecte au fost declarate câștigătoare, fiind în prezent în diferite stadii de implementare:

- Centru de inovare al orașului – 789 voturi (buget – 700.000 lei)
- Pauza de joacă – Centru de activități în aer liber – 679 voturi (buget - 90.000 lei)
- Rugby – sănătate și educație prin sport – 218 voturi (buget - 36.000 lei)
- Marcare trecere de pietoni și montare limitatoare de viteză – 80 voturi (buget - 14.000 lei)
- Aer mai curat la Alba Iulia – amplasarea de standuri verzi pentru purificarea aerului – 61 voturi (buget - 150.000 lei)

A fost o inițiativă foarte bine receptată de către comunitate, iar în urma feedback-ului primit, s-a perfectat regulamentul pentru ediția din 2021. La a II-a ediție a bugetării participative, având alocat tot un buget de 1.000.000 lei, 24 de idei de proiecte au fost validate din punct de vedere al eligibilității din cele 51 depuse de cetățeni. Întregul proces de bugetare participativă din anul 2021 a înregistrat un număr de 17.970 de voturi, impresionant de altfel, având în vedere că pentru a vota utilizatorul trebuia să-și valideze votul prin sms.

Ideile de proiecte câștigătoare, la ediția din 2021 au fost:

- „Fanfara Tineretului Albaiulian”, proiect depus în domeniul Educație și cultură, cu bugetul propus de 250.000 lei. Acesta a adunat un număr de 2424 voturi.
- „APVLM PARC - Parc tematic interactiv - tradiții, obiceiuri și meșteșuguri antice”, proiect depus în domeniul Turism, cu bugetul propus de 431.400 lei. Acesta a adunat un număr de 2317 voturi.
- „Amenajare spațiu verde - zona Arnsberg”, proiect depus în domeniul Spații verzi, cu bugetul propus de 192.775 lei. Acesta a adunat un număr de 2166 voturi.
- „UNIREA NU MOARE”, proiect depus în domeniul Sport și sănătate, cu bugetul propus de 75.824 lei. Acesta a adunat un număr de 1185 voturi.
- „Amenajare spațiu de joacă pentru câini în cetatea Alba Carolina”, proiect depus în domeniul Amenajare spații publice, cu bugetul propus de 20.000 lei. Acesta a adunat un număr de 769 voturi.

- „Benzi prioritare pentru biciclete”, proiect depus în domeniul Mobilitate și accesibilitate; siguranța circulației, cu bugetul propus de 50.000 lei. Acesta a adunat un număr de 681 voturi.

Propunerile primite în ambele ediții, care nu au primit finanțare, dar care semnaleză anumite nevoi ale cetățenilor în diferite zone ale orașului, vor fi de asemenea analizate din punct de vedere al fezabilității, urgenței și disponibilității financiare, pentru a fi eventual depuse în cadrul unor programe de finanțare nerambursabilă sau vor putea fi integrate cu proiecte mai vaste, planificate sau aflate deja în implementare și identificate de municipalitate ca fiind necesare.

SECȚIUNEA 2:

ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE ȘI CONTEXTUL URBAN



2.1 Profil socio-demografic

Dezvoltarea economico-socială și evoluția demografică a unei comunități au fost mereu procese interdependente. Factorii demografici contribuie semnificativ sau dimpotrivă restricționează dezvoltarea unui oraș, unei zone sau a unei regiuni. Populația este una dintre cele mai dinamice componente ale unui oraș, așadar o analiză demografică cât mai coerentă și exactă este obligatorie în cazul oricărei strategii de dezvoltare economico-socială, iar factorii de ordin demografic trebuie avuți în vedere la elaborarea documentelor programatice.

În cadrul analizei demografice au fost utilizate informații statistice oficiale, furnizate de către Institutul Național de Statistică sau de către Direcția Regională de Statistică Alba, obținute cu ocazia recensămintelor populației și locuințelor, a cercetărilor de tip micro-recensământ sau altor tipuri de cercetări statistice. Au fost utilizate și alte resurse informaționale cum ar fi rezultatele unor cercetări și studii relevante în domeniile demografiei, sociologiei, economiei.

S-a optat pentru utilizarea cu precădere a datelor obținute la recensămintele populației, având în vedere faptul că aceste date statistice au o marjă foarte redusă comparativ cu cea a datelor calculate pe baza surselor administrative.

2.1.1 Provocări demografice

Începând cu runda 2010-2011 de recensăminte ale populației, la nivelul Uniunii Europene s-a pus un accent foarte puternic pe dezvoltarea unor metode cât mai precise de estimare a populației rezidente, respectiv a totalității persoanelor, indiferent de cetățenia deținută, care au *reședința obișnuită* pe teritoriul unui stat membru pentru o perioadă de cel puțin 12 luni sau au intenția de a rămâne pe teritoriul respectivului stat o perioadă de minim un an.

Conform precizărilor metodologice oferite de Institutul Național de Statistică, „reședința obișnuită reprezintă locul în care o persoană își petrece în mod obișnuit perioada zilnică de odihnă, fără a ține seama de absențele temporare pentru recreere, vacanțe, vizite la prieteni și rude, afaceri, tratamente medicale sau pelerinaje religioase. Se consideră că își au reședința obișnuită într-o zonă geografică specifică doar persoanele care au locuit la reședința obișnuită o perioadă neîntreruptă de cel puțin 12 luni înainte de momentul de referință. Reședința obișnuită poate să fie aceeași cu domiciliul sau poate să difere, în cazul persoanelor care aleg să-și stabilească reședința obișnuită în altă localitate decât cea de domiciliu din țară sau străinătate.”³²

În conformitate cu noile standarde și metodologii ale Comisiei Europene, pentru o mai mare precizie în estimare, recensământul populației relevă date și informații despre aceasta pe baza conceptului de *populație cu reședința obișnuită în țară*. În consecință, *populația rezidentă* este cea care locuiește în mod obișnuit la data recensământului într-o localitate / țară de cel puțin 12 luni sau mai puțin, dar cu intenția de a locui cel puțin 12 luni.

În evaluarea populației, Institutul Național de Statistică înregistrează la intervale regulate populația după domiciliu. Conform Ordonanței de urgență nr.14/ 2020, *populația după domiciliu* la data de 1 ianuarie a fiecărui an de referință reprezintă numărul persoanelor cu cetățenie română care au domiciliul pe teritoriul României, delimitat după criteriile administrativ-teritoriale. De asemenea, domiciliul persoanei este definit ca fiind adresa la

³² https://insse.ro/cms/files/statistici/comunicate/com_anuale/populatie/precizari_metodologice_1ian20.pdf

care aceasta declară că are locuința principală, trecută în actul de identitate (CI, BI), așa cum este luată în evidența organelor administrative ale statului. În stabilirea valorii acestui indicator nu se ține cont de reședința obișnuită, de perioada și/sau motivul absenței de la domiciliu.

Cele două concepte se disting clar în următoarele privințe:

- populația rezidentă include persoanele, indiferent de cetățenia lor, care trăiesc pe teritoriul României la un moment dat, în vreme ce populația după domiciliu include doar cetățenii români;
- populația după domiciliu include doar persoanele care au obținut cetățenia română, nu include totalitatea imigranților în România și care își mențin domiciliul în România deși au reședința obișnuită în altă țară (așadar un număr de persoane care nu se află fizic pe teritoriul României).

În articolul „Concepte metodologice privind populația,” publicat în *Revista de Statistică*, Dr. A. C. Ioniță și R.M. Șerban³³ subliniază faptul că principalul avantaj al indicatorului privind populația rezidentă este acela că elimină posibilitatea dublei înregistrări (numărări) a unei persoane în două zone geografice diferite, la un anumit moment de timp. Indicatorul analizat prezintă o importanță deosebită cel puțin din 3 perspective:

- din perspectiva Uniunii Europene, cunoașterea numărului populației care trăiește efectiv pe teritoriul fiecărui stat membru are o importanță majoră în determinarea majorității calificate de vot în Parlamentul European, dar și în vederea alocării fondurilor europene;
- din perspectivă națională, cunoașterea repartiției teritoriale a populației rezidente ajută Guvernul în planificarea și implementarea unor politici corecte de repartizare a resurselor, de dezvoltare a infrastructurii, de realizare a unor investiții strategice, de construire a unor unități sociale etc.;
- din perspectivă locală, administrația publică locală este interesată să cunoască pe de o parte, numărul persoanelor care pot, la un moment dat, avea nevoie de diverse servicii sociale (unități sanitare, de învățământ, infrastructură de transport etc.), iar pe de altă parte care este numărul real al potențialilor plătitori de taxe și impozite locale, putând astfel să-și programeze corect veniturile și cheltuielile viitoare.

Aceste delimitări conceptuale sunt importante deoarece diferențierea lor generează la rândul ei dificultăți în estimarea precisă a populației – de pildă, la 1 ianuarie 2012, în Alba Iulia își aveau domiciliu 73.377 persoane, în timp ce recensământul populației din 2011 înregistra ca populație rezidentă un număr de 63.536 persoane.

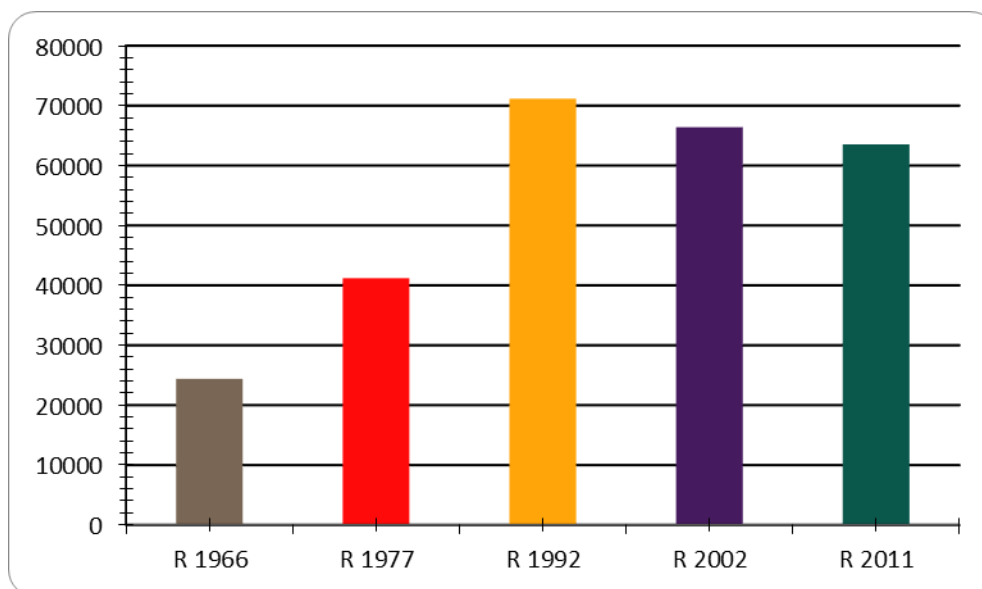
Iată de ce, în ceea ce privește estimarea descriptivă și a evoluției populației municipiului, vom face referire în primul rând la datele, informațiile și rezultatele recensământului din 2011, care se bazează pe populația rezidentă înregistrată în Alba Iulia. Deoarece aceste date sunt desigur mai mult sau mai puțin depășite și nu vor fi actualizate decât odată cu următoarea recenzie a populației României, facem precizări legate de structura și evoluția populației după domiciliu așa cum se prezintă în datele și informațiile actualizate în baza TEMPO-online a Institutului Național de Statistică.

³³ https://www.revistadestatistica.ro/supliment/wp-content/uploads/2016/03/RRSS12_2015_A02.pdf (accesat la 01.07.2021)

2.1.1.1 Populația rezidentă a Municipiului Alba Iulia

Evoluția populației municipiului Alba Iulia pe baza datelor ultimelor 5 recensăminte

Luând în considerare datele și informațiile disponibile și centrându-ne mai ales pe rezultatele ultimelor cinci recensăminte (1966; 1977; 1992; 2002; 2011), în figura de mai jos se poate observa evoluția numerică a populației.



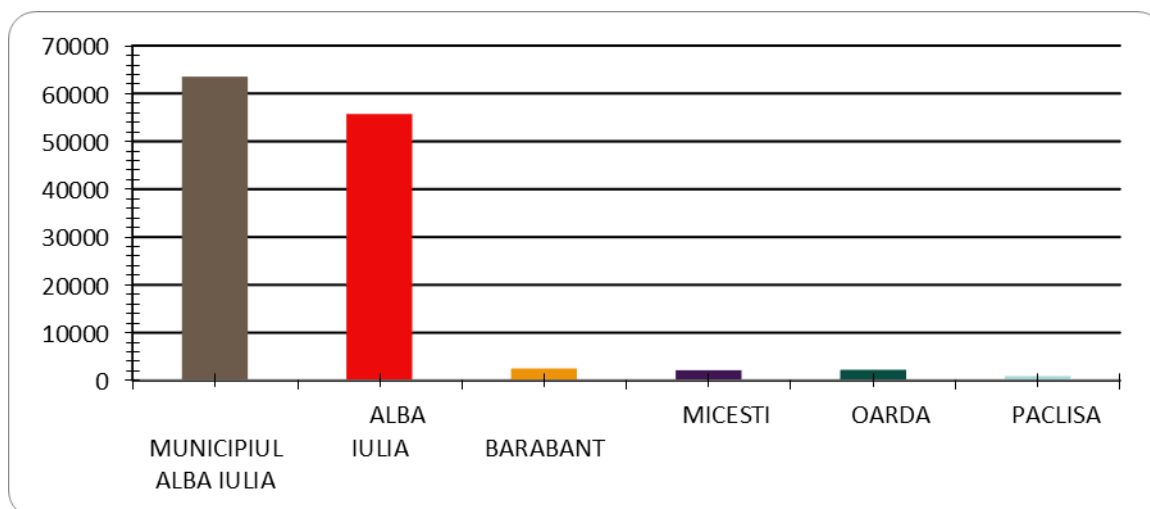
Figură: 2.1.1. Evoluția numerică a populației municipiului Alba Iulia – conform recensămintelor populației

Populația stabilă a municipiului Alba Iulia conform Recensământului din 2011

Rezultatele recensământului din 2011 ne arătau că populația stabilă a municipiului Alba Iulia este în scădere comparativ cu situația înregistrată în anul 2002 și anul 1992.

Distribuția populației pe localități componente

Conform recensământului din 2011, majoritatea populației stabile, rezidente, era concentrată în Alba Iulia, unde își aveau reședința 55.722 locuitori (88,6%). Trei dintre celelalte 4 localități componente înregistrau un număr aproximativ egal de persoane, Bărbant (2521 persoane), Micești (2142 persoane) și Oarda (2241 persoane). Cea mai mică localitate componentă ca și număr de persoane era Pâclișa, care totaliza 910 persoane la data recensământului.



Figură 2.1.2: Distribuția populației pe localitățile componente

Distribuția populației după etnie, confesiune religioasă și nivel educațional

Conform recensământului populației din 2011, în Alba Iulia majoritatea locuitorilor erau români (87,62%). Principalele minorități erau cele de romi (1,76%) și maghiari (1,59%). Pentru 8,64% din populație, apartenența etnică nu a putut fi cunoscută.

Ca limbă maternă predomina limba română (89,4%), urmată de limba maghiară (1,5%) și limba romani (0,2%) aceasta din urmă era vorbită de doar 0,2% din populația municipiului, majoritatea etnicilor romi declarându-și româna ca limbă maternă. Pentru 8,6% din populație nu s-a putut determina limba maternă.

Tabel 2.1.1: Structura populației municipiului Alba Iulia după limba maternă declarată

Română	Maghiară	Romani	Nedeclarați
89,4%	1,5%	0,2%	8,64%

Situația înregistrată ne relevă faptul că pentru un procent de 8,64% din populație nu s-a putut identifica limba vorbită și apartenența etnică, foarte probabil din pricina reticenței unei părți a populației în a declara aceste informații.

Tabel 2.1.2: Structura populației municipiului Alba Iulia după etnie

Români	Maghiari	Romi	Germani	Alte etnii	Nedeclarați
87,62%	1,59%	1,76%	0,18%	0,21%	8,64%

Din punct de vedere confesional, se observă faptul că majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (81,3%), dar există și minorități de penticostali (2,1%), greco-catolici (1,9%), romano-catolici (1,9%), Reformați (0,8%) și bapțiști (1,5%). Pentru 8,84% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

Tabel 2.1.3: Structura populației municipiului Alba Iulia în funcție de confesiune

Ortodocși	Penticostali	Greco-Catolici	Romano-Catolici	Reformați	Bapțiști	Necunoscut
81,3%	2,1%	1,9%	1,9%	0,8%	1,5%	8,84%

Următorul recensământ va scoate în evidență modificarea acestor procente la nivelul populației municipiului.

Din punct de vedere al nivelului educațional, conform datelor colectate la recensământul din 2011, situația pentru persoanele de peste 18 ani la nivelul municipiului Alba Iulia arăta astfel: 27,8% absolvenți de învățământ superior, 30,2% învățământ liceal, 14,2% școală profesională, 14,4% de învățământ gimnazial, 6,7% primar. 1,4% nu au absolvit învățământul primar, iar 0,3% din populație este analfabetă, aceste ponderi fiind reduse la jumătate față de recensământul din 2002.

Tabel 2.1.4: Evoluția distribuției populației municipiului Alba Iulia după nivelul educațional

	Studii Superioare	Postliceal, maiștri	Liceu	Școală Profesională	Învățământ gimnazial	Studii primare	Fără studii primare absolvite	Analfabeți
2002	13,9%	4,8%	30,9%	17,0%	8,8%	11,0%	2,7%	0,8%
2011	27,8%	4,8%	30,2%	14,2%	14,4%	6,7%	1,4%	0,3%

2.1.1.2 Populația municipiului Alba Iulia după domiciliu

Până la noul recensământ nu putem actualiza cu o mai mare precizie datele despre populație, însă putem lua în considerare, cu anumite rezerve, datele oferite de INS, urmărind *evoluția populației municipiului după domiciliu*. Analiza populației după domiciliu nu are același grad de precizie ca analiza populației după rezidență, însă ne poate releva totuși o serie de aspecte structurale care vorbesc despre potențialul demografic al populației.

Populația după domiciliu – direcții evolutive

Conform Institutului național de Statistică (INS), în Alba Iulia erau înregistrate în anul 2002, după domiciliu, 72.283 persoane; tendința descendentă ajunge la un minim de 71.571 persoane în anul 2005 și 71.701 persoane în anul 2007, după care populația începe să crească din nou, progresiv (POP107D - POPULAȚIA DUPĂ DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de vârstă și vârste, sexe, județe și localități). În anul 2010 sunt înregistrate 72.792 persoane, în anul 2015 avem 74.014 persoane pentru ca în anul 2019 Alba Iulia să ajungă la 74.730 persoane și în 2020 la 74.917 persoane.

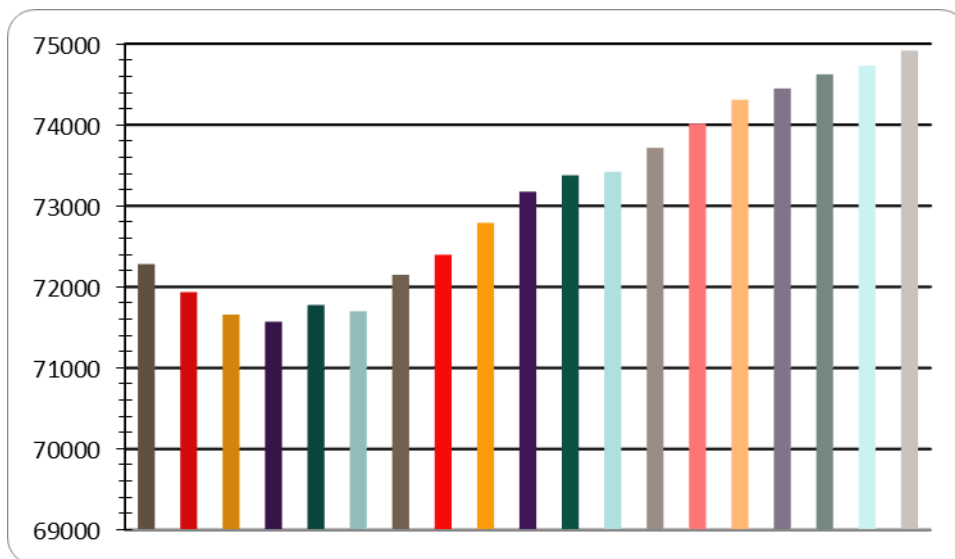


Figura 2.1.3: Evoluția populației după domiciliu a municipiului Alba Iulia, perioada 2002-2020

Populația după domiciliu – tendințe actuale

Deși mai puțin exactă, analiza populației după domiciliu ne arată o evidentă tendință de creștere. Ca principali factori care potențează teoretic creșterea populației putem menționa existența Universității „1 Decembrie 1918”, instituție ce atrage studenți din regiune care se stabilesc după absolvire în Alba Iulia și dezvoltarea socio-economică bazată pe emergența municipiului Alba Iulia ca atracție turistică de nivel național și european, în urma reabilitării Cetății Alba Carolina.

Conform ultimelor date I.N.S, baza TEMPO online, în anul 2020 orașul Alba Iulia avea 74.917 locuitori (POP107D - POPULAȚIA DUPĂ DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de vârstă și vârste, sexe, județe și localități).

2.1.1.3 Distribuția populației

Distribuția pe sexe

Distribuția pe sexe a populației la nivelul municipiului Alba Iulia este inegală: 35.471 bărbați și 39.446 femei (TEMPO online - POP107D - POPULAȚIA DUPĂ DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de vârstă și vârste, sexe, județe și localități). Acest ușor „dezechilibru” este explicabil prin faptul că durata medie a vieții în rândul femeilor este cu 7 ani mai mare decât durata medie a vieții bărbaților.

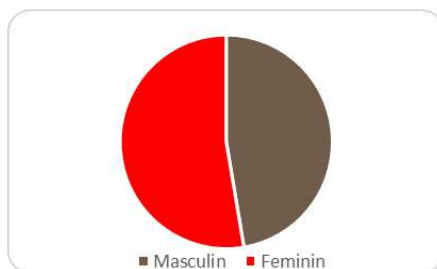


Figura 2.1.4: Populația după domiciliu - distribuția pe sexe

Conform datelor I.N.S. disponibile în baza TEMPO online (POP217A - Durata medie a vieții pe medii de rezidență, sexe, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe) durata medie a vieții la nivelul județului Alba a crescut cu aproximativ 6 ani în ultimele două decenii, de la 70,36 ani în 1990 la 74,23 ani în 2011 (70,67 ani pentru bărbați și 78,01 ani pentru femei), iar în anul 2019 durata medie a vieții a ajuns la 76,86 ani la nivelul întregului județ (73,59 ani pentru bărbați și 89,26 pentru femei).

Tabel 2.1.5: Evoluția duratei medii a vieții populației în jud. Alba

	1990	2011	2019
Durata medie a vieții	70,69 ani	74,23 ani	76,86 ani
Bărbați	67,43 ani	70,67 ani	73,59 ani
Femei	73,45 ani	78,01 ani	80,26 ani

Distribuția populației pe grupe de vârstă

Trecând la distribuția populației după domiciliu pe vârstă și grupe de vârstă, conform datelor I.N.S. disponibile în baza TEMPO online (POP107D - POPULAȚIA DUPĂ DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de vârstă și vârste, sexe, județe și localități) se poate distinge destul de clar structurarea populației.

Tabel 2.1.6: Distribuția populației după domiciliu pe vârstă și grupe de vârstă la 01.01.2020

Grupe de vârstă	Nr. persoane	Grupe de vârstă	Nr. persoane
0-4 ani	3488	45-49 ani	6076
5-9 ani	3679	50-54 ani	5598
10-14 ani	3753	55-59 ani	5044
15-19 ani	3044	60-64 ani	5687
20-24 ani	3071	65-69 ani	4934
25-29 ani	4032	70-74 ani	2897
30-34 ani	6374	75-79 ani	1595
35-39 ani	6689	80-84 ani	1198
40-44 ani	6952	85 ani și peste	806

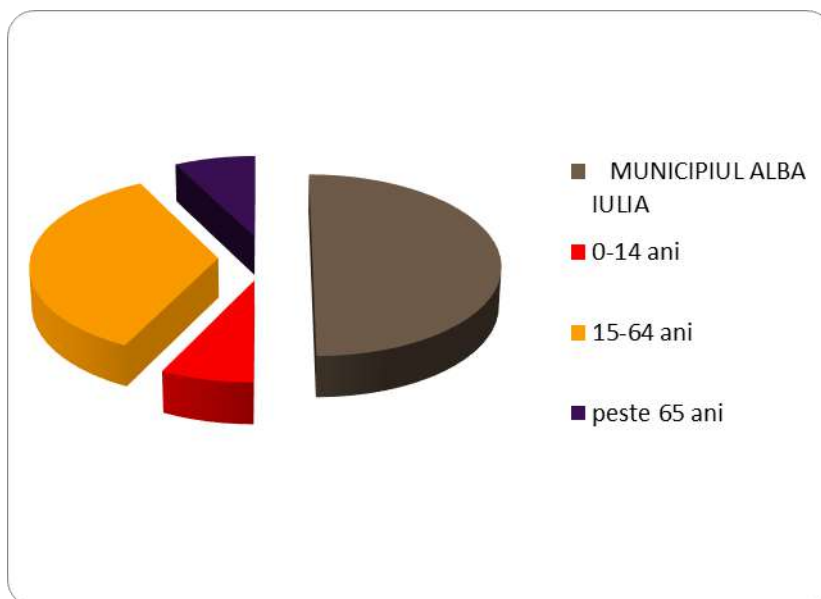
În ceea ce privește situația populației pe grupe mici de vârstă, observăm că:

- există 4 grupe de vârstă concentrate în segmentul 30-49 ani unde avem peste 6000 persoane în fiecare grupă;
- există 3 grupe de vârstă concentrate în segmentul 50-64 de ani unde avem 5000-6000

persoane în fiecare grupă;

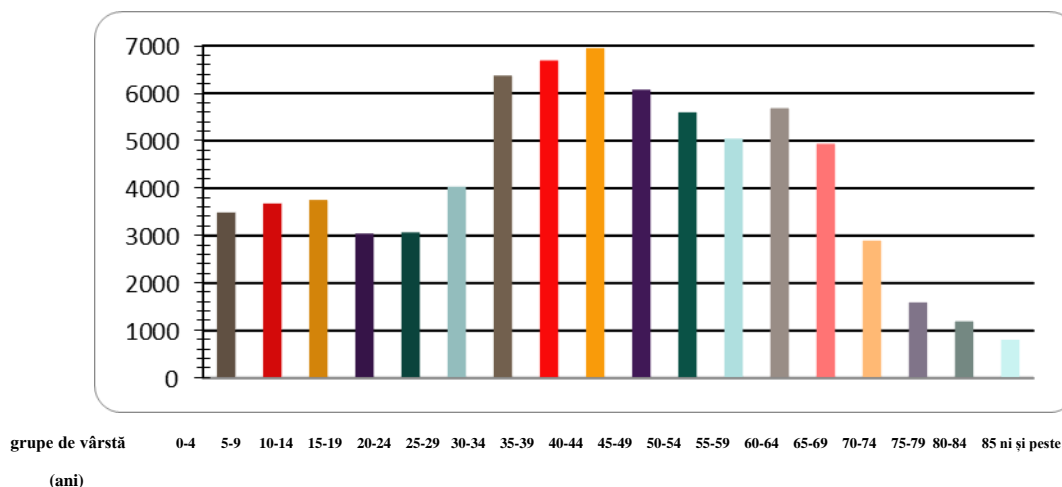
Analizând structura populației pe grupe mari de vârstă, observăm că la 01 Ianuarie 2020:

- populația foarte tânără (0-14 ani) totaliza 10.920 persoane (14,5%);
- segmentul de vârstă între 15-64 de ani totaliza 52.567 persoane (70,2%), în scădere față de anul 2011, ca efect al îmbătrânirii populației ;
- segmentul de vârstă peste 65 de ani totaliza 11.430 persoane (15,2%)



Figură 2.1.5: Distribuția populației după domiciliu pe grupe mari de vârstă la 01.01.2020

Piramida populației (cunoscută și sub denumirea de „piramida vârstelor”) ilustrează situația actuală a structurii pe vârste a populației.



Figură 2.1.6: Piramida populației după domiciliu a municipiului Alba Iulia la 01 Ianuarie 2020 – grupe mici de vârstă

Indicatori statistici derivați

Pe baza structurii pe vârste s-au calculat câțiva indicatori demografici cu relevanță atât socială cât și economică și s-a analizat evoluția acestora comparativ cu ultimele date calculate (2016).

Tabel 2.1.7: Evoluția raportului de dependență demografică și a ratei îmbătrânirii

An	2016	2020
Raportul global de dependență demografică* (%)	35,1	42,4
Raportul de dependență demografică a vârstnicilor* (%)	18,9	21,7
Raportul de dependență demografică a tinerilor* (%)	16,1	20,7
Rata îmbătrânirii demografice * (‰)	881	1050

*Raportul global de dependență demografică – numărul de persoane tinere (0-14 ani) și vârstnice (65 ani și peste) ce revine la 100 persoane din grupa de vârstă de 15-64 ani
https://insse.ro/cms/files/statistici/comunicate/com_anuale/populatie/precizari%20metodologice%20ian2015r.pdf

*Raportul de dependență demografică a vârstnicilor - numărul de persoane vârstnice (65 ani și peste) ce revine la 100 persoane din grupa de vârstă de 15-64 ani
https://www.unitbv.ro/documente/cercetare/rezultatele-cercetarii/rapoarte/3_Raport_Populatia_judetului_Brasov_2019.pdf (pag 112)

*Raportul de dependență demografică a tinerilor - numărul de persoane tinere (0-14 ani) ce revine la 100 persoane din grupa de vârstă de 15-64 ani
https://www.unitbv.ro/documente/cercetare/rezultatele-cercetarii/rapoarte/3_Raport_Populatia_judetului_Brasov_2019.pdf (pag 111)

*Rata îmbătrânirii demografice - numărul de persoane vârstnice (65 ani și peste) ce revine la 1000 persoane tinere (0-14 ani)
<http://www.adrcentru.ro/date-demografice/>

Astfel, raportul global de dependență demografică înregistrează valori reduse la nivelul municipiului Alba Iulia (42,4% în 2020, în creștere față de anul 2016, când procentul era de 35,1%).

La începutul anului 2020, raportul de dependență demografică al vârstnicilor (21,7%) are o valoare ușor mai mare comparativ cu raportul de dependență al tinerilor (20,7%), ceea ce denotă, în prezent, un oarecare dezechilibru al structurii pe vârste – în anul 2016 situația se prezenta mai favorabil. Trebuie menționat că această situație este în mișcare, demografia prognozând pentru următorii ani o creștere considerabilă a raportului de dependență demografică pe seama creșterii raportului de dependență al vârstnicilor. În anul 2016, rata îmbătrânirii demografice era în creștere la nivelul municipiului Alba Iulia (881‰), continuând această tendință și atingând în 2020 valoarea de 1,050‰.

2.1.1.4 Tendințe de evoluție a populației și migrației

Evoluția principalilor indicatori ai mișcării naturale a populației

Se cuvine să aducem în discuție evoluția sporului natural al populației - indicator care măsoară diferența algebrică între numărul născuților vii și cel al morților din rândul unei populații determinate, într-o perioadă de timp anumită.

Dacă analizăm informațiile ultimilor ani, preluate din baza de date a INS (TEMPO Online - POP201D – Născuți vii pe județe și localități; POP206D - Decedați pe județe și localități) putem contura evoluția acestor indicatori.

Datele ne arată că de-a lungul perioadei recente 2015-2019, în municipiul Alba Iulia numărul nașterilor a depășit constant, an de an, numărul deceselor. Acest fapt a condus la înregistrarea unui spor natural pozitiv, care însă cunoaște o scădere în ultimii doi ani.

Tabel 2.1.8: Evoluția sporului natural, a ratei natalității și a ratei mortalității în perioada 2015-2019

An	Populația după domiciliu	Născuți vii	Decedați	Spor Natural	Rata natalității	Rata mortalității
2015	74014	716	613	103	9,6‰	8,2‰
2016	73310	642	580	62	8,7‰	7,9‰
2017	74449	718	590	128	9,6‰	7,9‰
2018	74623	651	569	82	8,7‰	7,6‰
2019	74730	646	595	51	8,6‰	7,9‰

Rata natalității s-a stabilizat în ultimii doi ani, în general oscilând între 9,6‰ (anul 2015) și 8,6‰ (anul 2019), media perioadei 2015-2019 fiind de 9,4‰. Rata mortalității a variat între 7,6‰ (anul 2018) și 8,2‰ (anul 2015), media perioadei 2015-2019 fiind de 7,9‰.

Tabel 2.1.9: Evoluția mediei ratei natalității și a ratei mortalității în perioada 2015-2019

	Rata natalității (medie)	Rata mortalității (medie)
2015-2019	9,4‰	7,9‰

În ultimii cinci ani (2015-2019) rata mortalității a oscilat crescând la 8,3‰ în 2015 (an în care se înregistrau 6 copii decedați sub 1 an și 716 născuți vii) după care a cunoscut o scădere și o relativă stabilizare în perioada 2016-2018.

O schimbare semnificativă a avut loc în anul 2019, când au fost înregistrați 5 decedați sub 1 an și 646 născuți vii, înregistrându-se o rată a mortalității infantile de 7,7 ‰. (TEMPO Online- POP201D - Născuți vii pe județe și localități; POP208C – Decedați sub 1 an pe județe și localități; POP206D - Decedați pe județe și localități).

Media perioadei 2015-2019 atinge valoarea de 3,6 ‰

Tabel 2.1.10: Evoluția ratei mortalității infantile în perioada 2015-2019

An	Născuți vii	Decedați sub 1 an	Rata mortalității infantile
2015	716	6	8,3‰
2016	642	1	1,5‰
2017	718	1	1,3‰
2018	651	2	3,0‰
2019	646	5	7,7‰

Indicatori ai mișcării migratorii a populației

Fenomenul migraționist este conturat prin două concepte majore: migrația internă - plecările și stabilirile de domiciliu, plecările și stabilirile de reședință - și migrația externă (emigrările și imigrările). Amploarea acestuia este foarte mare în ultimii ani dar nu există studii fundamentate la care să ne raportăm. Prin urmare, vom utiliza în analiză doar datele statistice privind migrația internă, folosind informațiile disponibile în baza TEMPO online a I.N.S..

a) Stabiliri și plecări cu reședința

Observăm că în Alba Iulia, după 2010 (când au fost înregistrate 2070 de stabiliri cu reședința), numărul acestora a început să scadă până în 2017 (când au fost înregistrate 1420 de stabiliri cu reședința). Anii 2018 și 2019 marchează o creștere a stabilirilor cu reședința (POP304B - Stabiliri de reședință pe județe și localități).

În total, sunt înregistrate în Alba Iulia 16.549 stabiliri cu reședința în perioada analizată, iar media anuală a perioadei a fost de 1655 de persoane.

Tabel 2.1.11: Evoluția numărului de schimbări de reședință în perioada 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	total	Medie anuală perioadă
Stabiliri cu reședința	2070	1851	1718	1685	1629	1575	1433	1420	1581	1587	16549	1654,9
Plecări cu reședința	884	730	672	776	661	595	718	520	601	624	6781	678,1

În anul 2017 se înregistrează cel mai mic număr de plecări cu reședința din perioada analizată – 520. În ultimii doi ani (2018 și 2019), numărul plecărilor a început din nou să crească ușor (TEMPO online - POP305B - Plecări cu reședința pe județe și localități).

În ansamblu, sunt înregistrate/ au fost înregistrate în Alba Iulia 6781 de plecări cu reședința în perioada analizată, iar media anuală a plecărilor în aceeași perioadă a fost de 678,1 de persoane.

Figura 2.1.7 – Numărul de stabiliri cu reședința*

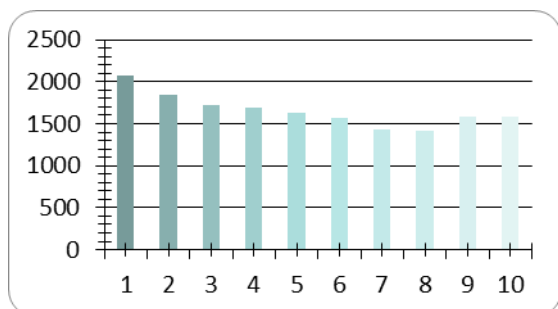
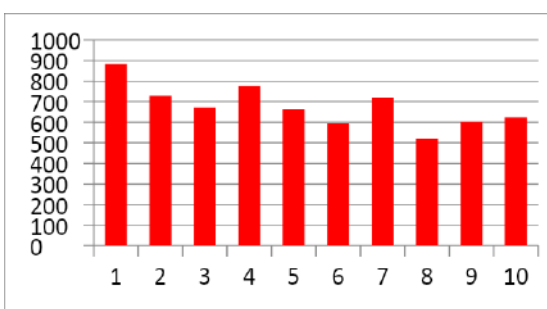


Figura 2.1.8-Numărul de plecări cu reședința*



* Date (2010 =1 , 2019=10)

Conform datelor furnizate de I.N.S. putem afirma că există un „flux migrațional” important care se datorează și faptului că Alba Iulia, în calitate de oraș universitar atrage an de an un număr relativ constant de studenți din alte localități care își stabilesc pe perioada studiilor reședința în localitate, dar și creșterii atractivității orașului și a creșterii satisfacției cetățenilor legată de calitatea locuirii înregistrate în ultimii ani.

b) Stabiliri și plecări cu domiciliul

În ceea ce privește evoluția stabilirilor și plecărilor cu domiciliul, se înregistrează un sold pozitiv în majoritatea anilor din perioada analizată la nivelul municipiului Alba Iulia – excepțiile se înregistrează doar în anul 2012 și 2018.

În anul 2010 se înregistrează cel mai mare număr de stabiliri cu domiciliul din perioada analizată (1704). Din 2011 până în 2015 numărul de stabiliri cu domiciliul crește ușor și se menține cu fluctuații ne semnificative. În 2019 sunt înregistrate 1203 de stabiliri cu domiciliul.

În total în perioada analizată au fost înregistrate 12.226 persoane care și-au stabilit domiciliul în Alba Iulia, ceea ce înseamnă o creștere a celor care s-au stabilit cu domiciliul în municipiu (Tempo-Online - POP307A - Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migrația externă) pe județe și localități).

Tabel 2.1.12: Evoluția numărului de schimbări de domiciliu în perioada 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	total	Medie anuală perioadă
Stabiliri cu domiciliul	1704	1087	1163	1187	1201	1201	1179	1200	1101	1203	12226	1222,6
Plecări cu domiciliul	1468	1068	1265	997	1024	1027	1124	1164	1103	1105	11345	1134,5

Remarcăm o oarecare tendință de scădere și stabilizare după 2017 – anii 2018 și 2019

înregistrează un număr de 1103, respectiv 1105 plecări cu domiciliul. (cf. INS – Baza Tempo – Online - POP308A - Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația externă) pe județe și localități). În ansamblu, sunt înregistrate în Alba Iulia 11.345 de plecări cu domiciliul în perioada analizată.

Raportul între stabiliri cu domiciliul și plecările cu domiciliul este în favoarea primei categorii.

Figura 2.1.9 – Numărul de stabiliri cu domiciliul*

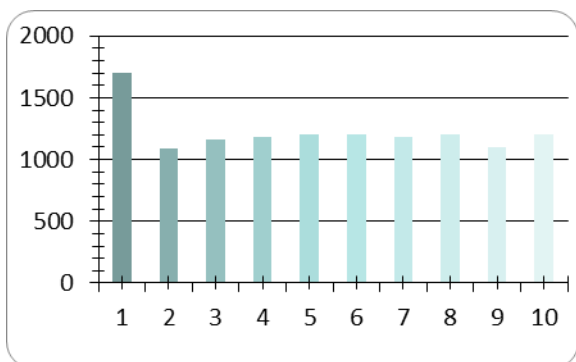
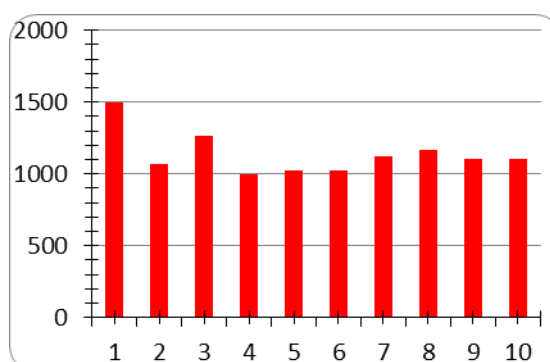


Figura 2.1.10-Numărul de plecări cu domiciliul*



* Date (2010 =1 , 2019=10)

În analiza populației municipiului Alba Iulia, pentru precizie, trebuie să avem în vedere diferențele conceptuale dintre populația după domiciliu și populația rezidentă după reședință.

Datele oferite de ultimele recensăminte ne arată că populația municipiului este în scădere. În ultimii ani orașul a cunoscut o dezvoltare constantă a mediului economic și social, astfel încât sunt semnale pozitive și în ceea ce privește evoluția populației - analiza populației după domiciliu nu are același grad de precizie ca analiza populației după rezidență, însă ne poate releva indicii despre potențialul demografic al populației. Conform datelor oferite de I.N.S. (baza TEMPO online), la 1 ianuarie 2020, în Alba Iulia aveau domiciliul 74.917 persoane, cifră menținută în 2021 (la 1 ianuarie 2021, în Alba Iulia aveau domiciliul 74.617 persoane) desigur, evoluția populației din ultimii ani se va putea observa mai precis abia după analiza rezultatelor viitorului recensământ.

Îmbătrânirea populației este un fenomen general care afectează întreaga țară și care va marca în viitor și populația municipiului. Tendințele arată o creștere a ponderii populației vârstnice și o scădere a ponderii populației tinere. De aici o serie de probleme derivate de diminuarea populației tinere concomitent cu creșterea nevoii de servicii sociale pentru vârstnici (îngrijire, sprijin financiar, transport).

Pentru a diminua efectele îmbătrânirii populației este necesară o strategie de susținere a tinerelor familii prin acordare de facilități, îmbunătățirea condițiilor de viață și locuire astfel încât motivația pentru stabilire în municipiu să fie continuu stimulată. În paralel, trebuie oferite perspective populației tinere – facilități, proiecte de implicare în viața socială, un mediu economic și social și cultural prosper care să creeze certitudinea unei cariere profesionale împlinite și a unui nivel înalt de satisfacție a vieții.

2.1.2 Provocări sociale

2.1.2.1 Structura populației după participarea la activitatea economică, resursele de muncă

Vom analiza în cele ce urmează o serie de aspecte importante legate de participarea populației la viața economică, resursele și forța de muncă la nivel local - esențiale pentru dezvoltarea durabilă a municipiului.

Resursele informaționale utilizate în analiză au fost în primul rând Recensământul Populației și Locuințelor din octombrie 2011, bazele de date ale Institutului Național de Statistică și bazele de date A.J.O.F.M., dar și anumite rezultate ale cercetărilor în domeniu. Au existat constrângeri în ce privește disponibilitatea unor date statistice actualizate la nivel teritorial, motiv pentru care nu au putut fi utilizate în analiză.

Populația inactivă, populația activă, populația ocupată – precizări conceptuale

Institutul Național de Statistică oferă câteva definiții utile pentru a înțelege conceptele cu care lucrăm³⁴:

- Populația inactivă din punct de vedere economic cuprinde toate persoanele, indiferent de vârstă, care nu au lucrat cel puțin o oră și nu erau șomeri în perioada de referință. Sunt incluse următoarele categorii de populație:
 - o elevi sau studenți;
 - o pensionari (de toate categoriile);
 - o casnice (care desfășoară numai activități casnice în gospodărie);
 - o alte persoane inactice (persoane dependente, întreținute de alte persoane ori de stat sau care se întrețin din alte venituri (chirii, dobânzi, rente etc.).

- Rata de inactivitate a populației de 15 ani și peste reprezintă proporția populației inactive de 15 ani și peste în populația totală în vârstă de 15 ani și peste (%);

- Populația activă din punct de vedere economic, sau forța de muncă, cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste, care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii în timpul perioadei de referință, incluzând populația ocupată și șomerii (rata globală de activitate);

- Populația ocupată cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste care au desfășurat o activitate economică sau socială producătoare de bunuri sau servicii de cel puțin o oră în perioada de referință (o săptămână), în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii, plată în natură sau alte beneficii. Rata de ocupare exprimă raportul procentual dintre populația ocupată în vârstă de 15 ani și peste și totalul populației de aceeași grupă de vârstă).

³⁴ Publicația Forța de Muncă în Români Ocupare și Șomaj în anul 2018, paginile 13-17.

Distribuția populației municipiului Alba Iulia în funcție de participarea la viața economică

Potrivit rezultatelor recensământului din 2011, Alba Iulia înregistra un procent de 49,3% al populației inactive. Printre categoriile ce formau populația inactivă erau: pensionarii (21,2% din totalul populației municipiului Alba Iulia), urmași de elevi și studenți (14,3% din totalul populației) și de populația aflată în întreținerea familiei (8,1% din total).

Datele centralizate ale recensământului din 2011 arată că 50,7% din totalul populației municipiului Alba Iulia este activă economic.

Nivelul de ocupare, în anul 2011, exprimat prin rata globală de ocupare a populației este ilustrat în tabelul de mai jos.

Tabel 2.1.13: Rata de ocupare – Alba Iulia, jud. Alba, România – conform recensământului din 2011

Rata globală de ocupare în Alba Iulia	47,0%
Rata globală de ocupare în România	42,3%
Rata globală de activitate în jud. Alba	41,3%

Rata de activitate. Rata de ocupare. Rata șomajului

Conform Băncii Mondiale și OECD, populația în vârstă de muncă sumarizează ansamblul persoanelor cu vârste cuprinse în intervalul 15-64 ani. Așadar, în practică, se utilizează adesea ratele de activitate respectiv de ocupare a populației de peste 15 ani sau ratele de activitate și de ocupare calculate la populația în vârstă de muncă.

Din analiza datelor și rezultatelor recensământului populației din 2011, observăm că rata de activitate a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) la nivelul municipiului Alba Iulia era de 68,4%, în timp ce rata de ocupare era de 63,3% - valori apropiate de cele înregistrate la nivel județean și național.

Tabel 2.1.14: Ratele de activitate și de ocupare calculate la populația în vârstă de muncă; rata șomajului - recensământul din 2011

	Rata de activitate a populației în vârstă de muncă (15-64 ani)	Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15-64 ani)	Rata șomajului
Alba Iulia	68,4%	63,3%	7,4%
Jud. Alba	66,9%	61,1%	8,7%
România	67,1%	62,2%	7,3%

Rata șomajului este un indicator care ne arată situația forței de muncă luând în considerare numărul șomerilor și populația activă. La nivelul anului 2011 s-a folosit o definiție mai largă a șomerilor, rata șomajului la nivelul municipiului fiind calculată la 7,4%, apropiată de valoarea acesteia înregistrată la nivel județean și național.

Structura populației active și inactive

Rezultatele recensământului din anul 2011 ne arătau că la nivelul municipiului populația

activă constituie peste 50% din ansamblul populației - rata de activitate pentru populația cu vârste cuprinse în intervalul 20-64 ani fiind de 71,7%.

În ceea ce privește populația inactivă, aceasta reprezenta 49,3% din populația stabilă a localității - din ansamblul de 31294 persoane inactiv economic, 12060 fac parte din grupele de vârstă 0-19 ani, 6733 fac parte din grupele de vârstă 65 de ani și peste, iar restul se încadrau în grupele de vârstă 20-64 ani.

Datele arătau că cea mai largă categorie a populației inactiv era cea a pensionarilor, care reprezentau 43% din ansamblul populației inactiv, urmată de cea a elevilor și studenților, care reprezenta 29,4% din populația inactivă.

Distribuția populației active în funcție de nivelul studiilor absolvite

Dacă analizăm situația populației inactiv în funcție de nivelul studiilor absolvite observăm faptul că la momentul recensământului din 2011 o pondere semnificativă (32242 persoane) era reprezentată de persoanele care au absolvit studii superioare de lungă durată (10560) precum și cele care au absolvit nivelul liceal (10547).

Structura populației ocupate

Informațiile obținute de recensământul din 2011 indicau faptul că cea mai mare parte a populației ocupate (76,2%) din Alba Iulia se regăsește în sectoarele economice - 6000 de persoane lucrau în instituții bugetare, 897 persoane erau implicate în propriile gospodării și 376 persoane își desfășurau activitatea în organizații non-profit.

Repartiția populației ocupate pe activități ale economiei naționale

La nivelul recensământului din 2011, pe baza rezultatelor obținute și a analizei populației ocupate, se observă că Alba Iulia era un municipiu centrat pe servicii și industrie - sectorul primar cuprindea 3,8% din populația ocupată, sectorul secundar cuprindea 35,6% din populația ocupată, în timp ce sectorul terțiar cuprindea 60,6% din forța de muncă.

Dacă analizăm distribuția populației ocupate pe activități economice, observăm că un număr redus de persoane (aprox. 500) erau implicate în domenii precum cel informatic, comunicații, hoteluri și restaurante.

Cele mai multe persoane erau ocupate în industria prelucrătoare (7278), comerț (4584); agricultură și silvicultură (1083); construcții (2366); transport și depozitare (1574).

În general, rezultatele recensământului arătau că sectoarele bugetare importante în municipiu erau cel al Administrației publice și Apărării (3286); Sănătatea și Asistența Socială (1901) și Învățământul (1849).

Distribuția populației ocupate după locul de muncă

Un aspect important al pieței muncii este mobilitatea teritorială a forței de muncă, iar unul dintre factorii care determină mobilitatea forței de muncă este dispersia teritorială a locurilor de muncă. Acest aspect este în strânsă conexiune și cu fenomenul „navetismului”.

Conform datelor furnizate la Recensământul Populației din anul 2011, în Alba Iulia, 25.945 persoane din totalul populației ocupate (29.840 persoane) au locul de muncă în localitatea de

domiciliu. Rata populației ocupate având locul de muncă într-o localitate diferită de cea de domiciliu este de aproximativ 13%.

Populația ocupată - forța de muncă salariată

Luând în considerare rezultatele recensământului din 2011, observăm că din ansamblul populației ocupate cea mai mare pondere (95%) o aveau persoanele cu statutul de salariat.

Distribuția salariaților în funcție de sectoare economice și activități economice

Conform recensământului din 2011, cea mai mare parte a salariaților erau implicați în sectorul terțiar al economiei. 18% din salariați se regăseau în activități de comerț și activități hoteliere, 13,1% din salariați se regăseau în administrația publică și 7,3% din salariați în transporturi și telecomunicații.

Distribuția salariaților pe sectoare economice ne arată că la data recensământului sectorul primar atrăgea o mică parte a forței de muncă (1,7%), în timp ce 35,2% din populația salariată era implicată în sectorul secundar al economiei - 27,2% din totalul salariaților erau implicați în industrie, în timp ce 8% erau implicați în domeniul construcțiilor.

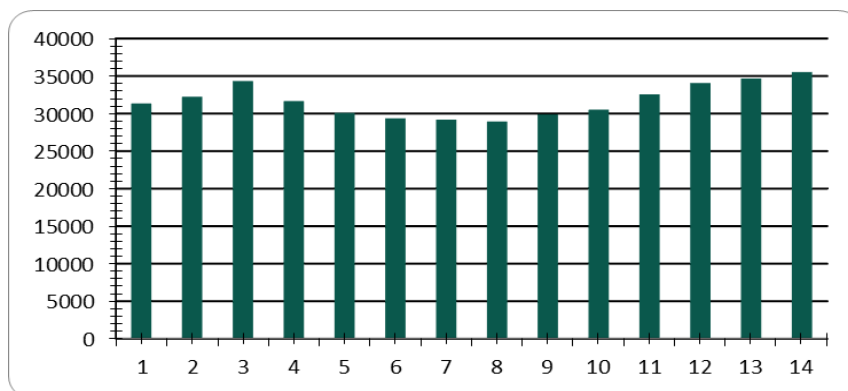
Evoluția numărului mediu de salariați

Dacă analizăm evoluția numărului mediu de angajați în perioada 2016-2019, conform datelor oferite de I.N.S. prin baza de date TEMPO online, observăm o creștere constantă, de la 32568 salariați în 2016 la 35539 salariați în 2019.

Tabel 2.1.15: Evoluția numărului mediu de salariați în perioada 2016- 2019

2016	2017	2018	2019
32568	34080	34670	35539

Luând în calcul o perioadă mai lungă, 2006-2019, observăm mai bine tendința pozitivă, de creștere a numărului de angajați, din ultimii ani.



*1=2006; 14=2019

Figura 2.1.11: Evoluția numărului mediu de salariați în perioada 2006- 2019*

2.1.2.2 Aspecte ale șomajului

Potrivit Legii nr. 76/ 2002 cu modificările și completările ulterioare, șomerul este persoana înregistrată la Agenția pentru ocuparea forței de muncă și îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- are vârsta cuprinsă între 16 ani și vârsta legală de pensionare;
- este în căutarea unui loc de muncă;
- starea de sănătate și capacitățile fizice și psihice îl face apt pentru prestarea unei munci;
- nu are loc de muncă, nu realizează venituri sau realizează venituri mai mici decât salariul minim brut pe țară în vigoare;
- este disponibilă să înceapă lucrul în perioada imediat următoare dacă s-ar găsi un loc de muncă.

Evoluția numărului de șomeri înregistrați

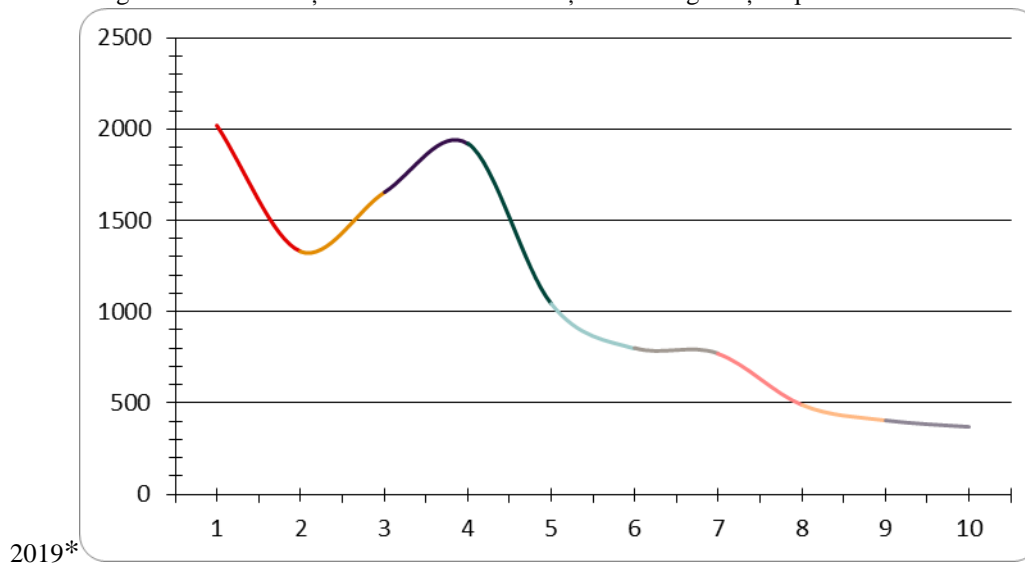
Datele statistice ale INS disponibile în baza de date TEMPO online (SOM101E - Șomeri înregistrați la sfârșitul lunii, pe sexe, județe și localități) se poate observa că la nivelul municipiului Alba Iulia, numărul șomerilor este în plină scădere în ultimii ani, acest fapt fiind un indicator al vitalității economiei locale.

Tabel 2.1.16: Evoluția numărului de șomeri înregistrați

2017	2018	2019
486	404	368

Analizând evoluția numărului de șomeri înregistrați pe o perioadă mai lungă de timp 2010-2019, observăm mai clar tendința de diminuare din ultimii ani.

Figura 2.1.12: evoluția numărului mediu de șomeri înregistrați în perioada 2010-



*1=2010; 10=2019

Figura 2.1.12: Evoluția numărului mediu de șomeri înregistrați în perioada 2010-2019*

Situația șomajului la nivelul municipiului Alba Iulia - tendințe actuale

Pentru o mai bună analiză a tendințelor actuale, dat fiind că anul 2020 a fost puternic marcat de restricțiile cu rol de combatere a pandemiei impuse la nivel internațional, național și local, vom prezenta evoluția șomajului în Alba Iulia în anul 2020 prin comparație cu anul 2019 pe baza informațiilor transmise la solicitarea noastră de AJOFM Alba.

Tabel 2.1.17: Ponderea numărului de șomeri în populația după domiciliu în vârstă de 18-65 ani în Alba Iulia

Anul	Luna	Populația stabilă	din care femei	Nr. șomeri	din care femei	Ponderea șomerilor	din care femei
2019*	Ianuarie	52455	27611	372	215	0,71%	0,78%
	Februarie	52455	27611	425	243	0,81%	0,88%
	Martie	52455	27611	347	198	0,66%	0,72%
	Aprilie	52455	27611	328	181	0,63%	0,66%
	Mai	52455	27611	303	175	0,58%	0,63%
	Iunie	52455	27611	298	174	0,57%	0,63%
	Iulie	52455	27611	299	179	0,57%	0,65%
	August	52455	27611	306	177	0,58%	0,64%
	Septembrie	52455	27611	303	175	0,58%	0,63%
	Octombrie	52455	27611	337	192	0,64%	0,70%
	Noiembrie	52455	27611	362	203	0,69%	0,74%
	Decembrie	52455	27611	368	200	0,70%	0,72%
2020*	Ianuarie	51854	13607	366	201	0,71%	1,48%
	Februarie	51854	13607	389	211	0,75%	1,55%
	Martie	51854	13607	384	212	0,74%	1,56%
	Aprilie	51854	13607	351	216	0,68%	1,59%
	Mai	51854	13607	334	205	0,64%	1,51%
	Iunie	51854	13607	404	233	0,78%	1,71%
	Iulie	51854	13607	487	274	0,94%	2,01%
	August	51854	13607	472	271	0,91%	1,99%
	Septembrie	51854	13607	500	285	0,96%	2,09%
	Octombrie	51854	13607	522	295	1,01%	2,17%

2019* - populația 18-65 ani după domiciliu la 01.01.2019 conform site insse.ro

2020* - populația 18-65 ani după domiciliu la 01.01.2020 conform site insse.ro

Comparând situația înregistrată în luna octombrie a anului 2019 cu cea înregistrată în luna octombrie 2020, observăm o scădere ușoară a populației stabile (18-62 ani) a municipiului, remarcându-se o scădere accentuată a ponderii femeilor în cadrul acesteia:

- în octombrie 2019 în Alba Iulia populația stabilă era de 52.455 persoane, din care 27.611 femei
- în octombrie 2020 populația stabilă era de 51.854 persoane, din care 13.607 femei

Analizând evoluția numărului de șomeri în populația după domiciliu în vârstă de 18-65 ani observăm o creștere ușoară a ponderii acestora de la 0,64% în octombrie 2019 la 1,01% în octombrie 2020.

Anul 2019 se încheia înregistrând în luna decembrie 368 șomeri din care 200 femei, iar la data actualizării acestor informații, A.J.O.F.M/Agentia Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Alba anunța în luna octombrie 2020 înregistrarea a 522 șomeri din care 295 femei.

În încercarea de a obține o imagine cât mai clară a situației actuale, în continuare vom prezenta distribuția șomerilor înregistrați în luna octombrie 2020 pe categorii de sex, vârstă, studii, tipul de indemnizație și perioada șomajului.

Tabel 2.1.18: Distribuția șomerilor înregistrați pe sexe și grupe de vârstă – octombrie 2020

	Sub 25 ani	25-29 ani	30-39 ani	40-49 ani	50-55 ani	peste 55 ani	Total
Șomeri indemnizați	30	16	81	95	85	47	354
Șomeri neindemnizați	46	16	35	42	18	11	168
Total	76	32	116	137	103	58	522
- din care femei	31	15	75	75	69	30	295

Tabel 2.1.19: Distribuția șomerilor indemnizați înregistrați în funcție de statut, vârstă și nivel educațional – octombrie 2020

	Sub 25 ani	25-29 ani	30-39 ani	40-49 ani	50-55 ani	peste 55 ani	Total
Șomeri indemnizați	30	16	81	95	85	47	354
Înv. gimnazial	-	-	1	8	11	8	28
femei	-	-	-	7	10	6	23
bărbați	-	-	1	1	1	2	5
Înv. liceal	24	6	38	50	56	34	208
femei	10	4	26	28	43	18	129
bărbați	14	2	12	22	13	16	79
Înv. postliceal	-	-	1	4	2	1	8
femei	-	-	1	4	1	-	6
bărbați	-	-	-	-	1	1	2
Înv. superior	4	8	36	28	13	3	92
femei	3	6	31	20	8	1	69
bărbați	1	2	5	8	5	2	23
Studii univ. de masterat	2	2	5	5	3	1	18
femei	1	-	4	3	2	1	11
bărbați	1	2	1	2	1	-	7

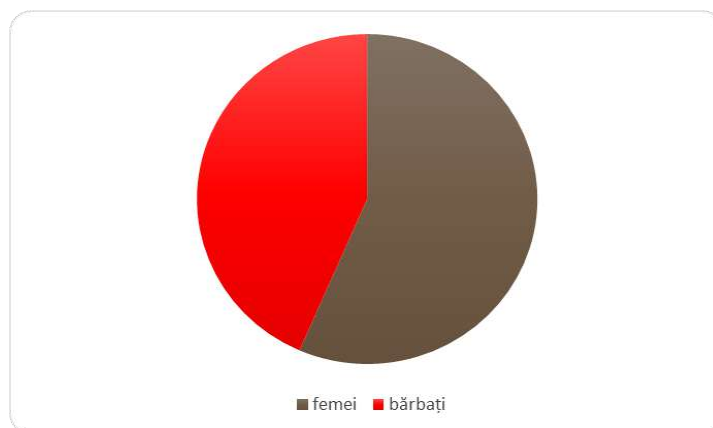
Observăm că din totalul de 522 șomeri, avem 354 șomeri indemnizați și 168 de șomeri neindemnizați. Pe grupe de vârstă, singura grupă în care numărul șomerilor indemnizați este mai mic decât a celor neindemnizați este grupa sub 25 ani.

Tabel 2.1.20: Distribuția șomerilor neindemnizați înregistrați în funcție de statut, vârstă și nivel educațional

	Sub 25 ani	25-29 ani	30-39 ani	40-49 ani	50-55 ani	peste 55 ani	Total
Șomeri neindemnizați	46	16	35	42	18	11	168
Înv. primar	1	1	5	15	2	4	28
femei	-	-	2	4	1	1	8
bărbați	1	1	3	11	1	3	20
Înv. gimnazial	4	1	4	6	5	1	21
femei	1	1	2	2	2	1	9
bărbați	3	-	2	4	3	-	12
Înv. liceal	29	5	15	16	10	6	81
femei	11	2	6	6	2	2	29
bărbați	18	3	9	10	8	4	52
Înv. postliceal	1	1	2	-	1	-	5
femei	-	1	1	-	-	-	2
bărbați	1	-	1	-	1	-	3
Înv. superior	9	8	8	5	-	-	30
femei	3	1	2	1	-	-	7
bărbați	6	7	6	4	-	-	23
Studii univ. de masterat	2	-	1	-	-	-	3
femei	2	-	-	-	-	-	2
bărbați	-	-	1	-	-	-	1

Distribuția șomerilor pe sexe, grupe de vârstă și studii

Dacă privim distribuția șomerilor pe sexe, observăm că în octombrie 2020 ponderile erau destul de echilibrate - din cei 522 de șomeri, avem 295 femei și 227 bărbați.



Figură 2.1.13: Distribuția șomerilor în funcție de sexe – octombrie 2020

În ceea ce privește distribuția pe categorii de vârstă a șomerilor, aceleași date de la Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Alba, transmise în luna noiembrie 2020, ne permit să observăm că valoarea cea mai ridicată se înregistrează la categoria de vârstă 40-49 ani (137 persoane), fiind urmată de categoria 30-39 ani (116 persoane) și 50-55 de ani (103 persoane). Un aspect îmbucurător este înregistrarea unor valori scăzute la categoria de vârstă 25-29 ani (29 persoane).

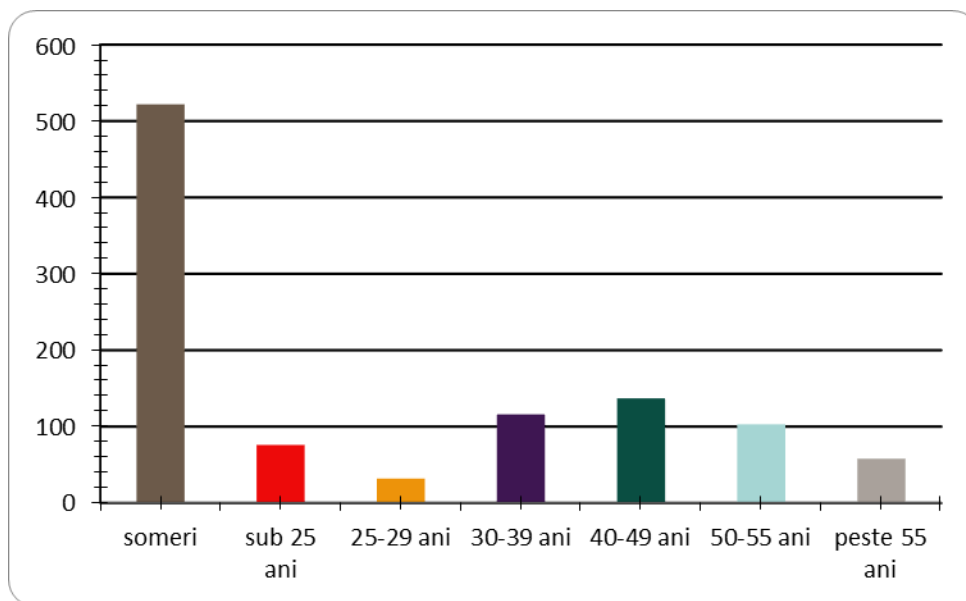


Figura 2.1.14: Distribuția șomerilor pe grupe de vârstă la nivelul municipiului Alba Iulia – octombrie 2020

Ponderea femeilor și bărbaților este destul de echilibrată, remarcăm doar faptul că pe grupe de vârstă, numărul femeilor depășește numărul bărbaților peste 30 de ani.

Analizând distribuția șomerilor în funcție de studii, observăm că cei mai mulți dintre șomeri au studii liceale (289 persoane), fiind urmați îndeaproape de cei cu studii superioare (122 persoane). Cea mai scăzută valoare se înregistrează în numărul șomerilor cu studii postliceale, 13 persoane.

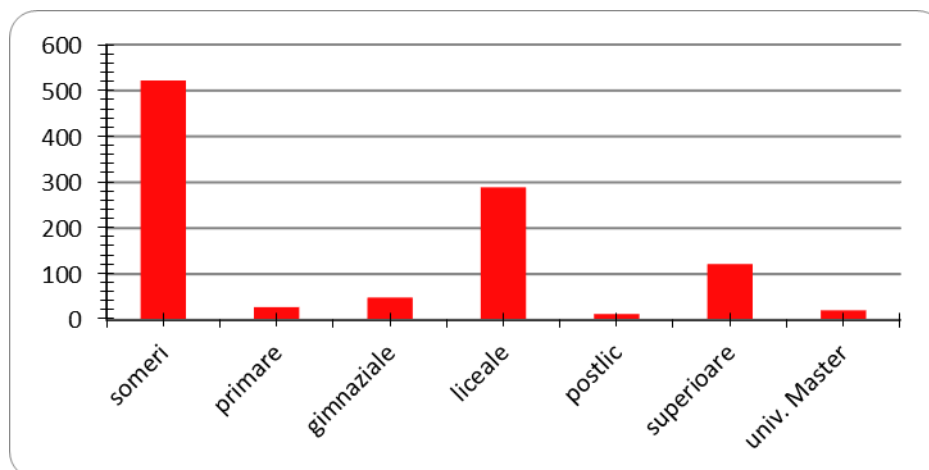


Figura 2.1.15: Distribuția șomerilor pe studii la nivelul municipiului Alba Iulia – octombrie 2020

Situația actuală a șomajului

Conform datelor furnizate de A.J.O.F.M. se specifică faptul că în municipiul Alba Iulia, comparativ cu celelalte orașe și municipii din județul Alba, ponderea șomajului este destul de mică - criza cauzată de restricțiile impuse la nivel național și local în anul 2020 în efortul de combatere a pandemiei COVID-19 afectând numai domeniul HORECA și serviciile.

Gradul de participare a firmelor la programe de formare profesională continuă este aproape inexistent pentru toate firmele (mici, mijlocii sau mari) – singurele programe desfășurate sunt cele de ucenicie, dar și acestea în număr foarte mic.

Firmele din Alba Iulia preferă angajații gata formați din domeniile de activitate unde activează, eventual o recalificare prin acordare de vouchere de formare profesională.

Formare profesională și învățare pe parcursul întregii vieți

Creșterea șomajului este provocată și alimentată de incongruențele înregistrate între cerere și ofertă pe piața muncii. Stimularea reconversiei profesionale și creșterea mobilității forței de muncă sunt procese care pot ameliora acest fenomen. Nu trebuie deloc desconsiderată importanța sistemului educațional, care poate crea premisele construirii unei pregătiri profesionale în care învățarea pe parcursul întregii vieți și reconversia profesională în funcție de evoluția pieței muncii să fie principii-ghid în parcursul profesional al indivizilor. Pentru mai mari șanse de reușită, operatorii economici ar trebui să se implice mai activ în procesul pregătirii și formării profesionale a indivizilor și în elaborarea ofertei educaționale - implicarea activă a operatorilor economici în motivarea și îndrumarea salariaților spre cursuri de formare continuă este esențială pentru a crește capacitatea de adaptare a acestora la condițiile în schimbare care apar pe piața muncii și în mediul social și economic în general.

Raportul de dependență economică conform recensămintelor populației

Este important să luăm în discuție și raportul de dependență economică - numărul de persoane inactice sau în șomaj raportate la 1000 de persoane ocupate. Raportând dimensiunea activă la cea inactivă a populației, obținem o imagine a intensității presiunii economice ce trebuie suportată de populația activă.

Ultimele două recensăminte (2002 și 2011) ne arată că raportul de dependență economică a scăzut în Alba Iulia, în anul 2011 fiind la valoarea de 1129‰ (o valoare mai mică decât cea înregistrată la nivel județean, unde se înregistra 1322‰).

Datele și informațiile ne arată însă că populația vârstnică a orașului este în creștere, așadar putem afirma că raportul de dependență economică va crește în viitor.

2.1.2.3 Aspecte ale egalității de gen

Context internațional și european privind egalitatea de gen

Uniunea Europeană a acordat încă de la înființarea sa o atenție specială principiului de egalitate de tratament între femei și bărbați – **Tratatul de la Roma**, semnat în 1957, stipula principiul egalității de tratament la remunerare – la acordarea salariilor pentru muncă egală, în virtutea căruia bărbații și femeile ar trebui să primească remunerație egală pentru muncă

egală la același loc de muncă. De atunci și până în prezent, acest principiu a fost promovat sistematic de către instituțiile europene, reprezentând o valoare esențială a UE.

Directiva din 1976 privind egalitatea de tratament între bărbați și femei³⁵ reiterează acest principiu. În ultimele decenii, tot mai multe femei intră pe piața de muncă, astfel încât UE și statele membre își reafirmă punctual angajamentul de a promova egalitatea de gen, de a lupta pentru eliminarea diferențelor de remunerare și a discriminării la angajare între femei și bărbați.

Sub presiunile nevoii de dinamizare a elaborării de politici în vederea optimizării egalității de gen, Comisia Europeană a elaborat „**Angajamentul strategic pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați 2016-2019**” fundamentat ca un cadru de referință care susține Pactul european pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați 2011-2020³⁶.

Egalitatea este recunoscută ca fiind un drept în **Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene**³⁷, prin articolele 20 și 21 care prevăd egalitatea în fața legii și interzicerea discriminării de orice fel.

Compendiul legislativ al Uniunii Europene în domeniul egalității de gen include directive și convenții, care asigură respectarea și corecta aplicare a acestuia.

De asemenea, principiul egalității de gen este abordat în cadrul documentelor strategice elaborate de către Comisia Europeană și Parlamentul European, respectiv Rezoluția Parlamentului European din 21 ianuarie 2021 referitoare la Strategia UE privind egalitatea de gen (2019/2169(INI)) și **Strategia privind egalitatea de gen (2020-2025) a Comisiei Europene**, prin intermediul căreia sunt stabilite viziunea, obiectivele de politică și acțiunile menite să contribuie la realizarea de progrese concrete în materie de egalitate de gen în Europa.

Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (EIGE)³⁸ este centrul de cunoaștere al UE cu privire la egalitatea de gen, care sprijină statele membre și toate instituțiile relevante în eforturile lor de a transforma egalitatea între femei și bărbați într-o realitate pentru toți europenii.

Unul dintre cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) definite prin **Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă**, promovată de Organizația Națiunilor Unite (ONU) este *Obiectivul 5 - Egalitate de gen* (egalitatea de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor). Conform Agendei, acest principiu se poate asigura prin: eliminarea tuturor formelor de discriminare și violență, inclusiv a exploatații; a practicilor dăunătoare precum căsătoriile timpurii și forțate; recunoașterea îngrijirii neremunerate și a muncii casnice; asigurarea accesului egal la funcții de conducere în viața politică, economică și publică; asigurarea accesului egal la -și reproductivă.

³⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A31976L0207>

³⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52011XG0525%2801%29>

³⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=DE>

³⁸ <https://eige.europa.eu/ro/in-brief>

Context național privind egalitatea de gen

Punctajul³⁹ acordat României de către Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (EIGE) în anul 2020 a fost de 54,4 din totalul de 100 puncte. Acest indice reflectă gradul de îndeplinire a obiectivelor privind egalitatea de gen la nivel de țară și poziționează România pe locul 26 în clasamentul EIGE, cu 13,5 puncte sub scorul general al Uniunii Europene.

La nivel național au fost elaborate și adoptate de-a lungul timpului mai multe acte legislative privind respectarea și implementarea principiului egalității de șanse între femei și bărbați⁴⁰. Dintre acestea, cea mai semnificativă este Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, republicată. Scopul principal al legii este eliminarea tuturor formelor de discriminare bazate pe criteriul de sex din sectorul public și cel privat, în domenii ca munca, educația, sănătatea, cultura, informarea, furnizarea și accesul la bunuri și servicii etc. Conceptul de egalitate de șanse și tratament între femei și bărbați este definit prin art.1 (2) al Legii nr. 202/2002 ca fiind ”luarea în considerare a capacităților, nevoilor și aspirațiilor diferite ale persoanelor de sex masculin și, respectiv, feminin și tratamentul egal al acestora.”

În ceea ce privește implementarea Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES) are rolul de a asigura promovarea principiului egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați la nivelul politicilor publice și programelor naționale. În cadrul ANES funcționează Comisia națională în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați (CONES), cu atribuții în respectarea și aplicarea legislației în domeniu la nivel central.

Documentele strategice la nivel național relevante în acest domeniu sunt:

- ✚ **Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030**, care prevede ca ținte pentru anul 2030:
 - Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe;
 - Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatarei sexuale și a altor tipuri de exploatare;
 - Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse în ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică.
- ✚ **Strategia națională privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2018-2021**⁴¹, aprobată prin HG nr. 365/2018, are ca obiective generale:
 - Consolidarea cadrului legislativ din domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice;

³⁹ <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2020/RO>

⁴⁰ <https://anes.gov.ro/legislatie-nationala-egalitatea-de-sanse/>

⁴¹ <https://anes.gov.ro/wp-content/uploads/2018/06/Strategia-Nationala-ES-si-VD.pdf>

- Dezvoltarea unor măsuri adecvate de sprijin și protecție pentru victime;
- Prevenirea violenței domestice și a recidivei acesteia precum și a violenței sexuale;
- Monitorizarea și evaluarea activităților întreprinse în vederea prevenirii și combaterii violenței domestice.

Context local privind egalitatea de gen

Comisia județeană în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați (COJES) Alba promovează și implementează la nivel local valorile și principiile non-discriminării pe criteriul apartenenței sexuale și este alcătuită din 21 de membri titulari provenind din instituții și organizații locale. Comisia are următoarele atribuții și responsabilități:

- Elaborează și aprobă Planul Județean privind Protecția Socială și Incluziunea Socială;
- Coordonează implementarea Planului Județean privind Protecția Socială și Incluziunea Socială conform termenelor stabilite;
- Monitorizează realizarea obiectivelor prevăzute în planul județean;
- Constituie un sistem de monitorizare a sărăciei extreme și excluziunii sociale la nivel județean;
- Stabilește și inițiază pe parcursul activității anului curent eventualele corecții ale Planului Județean privind Protecția Socială și Incluziunea Socială pe baza evaluărilor periodice realizate de organismele de specialitate ale comisiei;
- Inițiază/elaborează diagnoze privind problemele sociale ale județului;
- Inițiază studii/analize/investigații pe eșantioane reprezentative la nivel județean;
- Organizează reuniuni de lucru cu reprezentanții de la nivel local cu responsabilități în domeniul incluziunii sociale, în vederea coordonării unitare a politicilor de incluziune socială județene;
- Organizează grupuri de lucru la nivelul Comisiei cu specialiști în domeniu;
- Efectuează informări trimestriale și anuale cu privire la situația și evoluția stării sociale a județului.

În 1988 era adoptată Declarația Universală a Uniunii Internaționale a Autorităților Locale (IULA) care viza femeia în guvernarea locală și care sublinia rolul important al autorităților locale și regionale în promovarea egalității dintre oameni. Organizația mondială, United Cities and Local Governments, promovează egalitatea dintre femei și bărbați ca pe unul dintre obiectivele principale.

Cu susținerea Comisiei Europene (prin de-al V-lea program de acțiune a Comunității pentru Egalitatea Femeilor și Bărbaților), Consiliul European al Municipalităților și Regiunilor (CEMR) elabora și promova alături de partenerii săi Carta Europeană a Egalității între Femei și Bărbați în Viața Locală – o Cartă pentru guvernele locale și regionale ale Europei de angajare pentru a-și folosi autoritatea și parteneriatul pentru obținerea unei egalități mai mari pentru popoarele lor. Documentul a fost prezentat în Adunarea Generală a CEMR, la

Innsbruck, Mai, 2006 (https://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/charte_egalite_ro.pdf/).

Carta a fost adresată guvernelor regionale și locale din Europa. Acestea au fost apoi invitate să o semneze și să o implementeze – așadar să își asume demersul de a promova principiul egalității femeilor și bărbaților și de a implementa în teritoriul lor angajamentele stabilite în Cartă. Semnatarii se obligau ca în termen de doi ani de la data semnării să adopte și să dezvolte un plan de acțiune cu privire la egalitate.

În final, Carta stipulează un număr de 30 articole cu rolul de a ghida elaborarea unui plan de acțiune eficient pentru promovarea egalității de gen pe dimensiuni multiple de intervenție:

- ✓ Responsabilitatea democrației;
- ✓ Rolul politic: Reprezentarea politică; Participarea la viața politică și civilă; Angajamentul public pentru egalitate; Lucrul cu partenerii pentru promovarea egalității; Stereotipuri întâlnite; Buna administrare și consultare;
- ✓ Cadrul general al egalității: Angajamentul general; Evaluarea sexelor; Discriminarea sau dezavantajarea multiplă;
- ✓ Rolul angajatorului;
- ✓ Achizițiile publice și contractele;
- ✓ Rolul de furnizor de servicii: Educația și învățarea pe toată durata vieții; Sănătatea; Serviciile și asistența socială; Îngrijirea copiilor; Îngrijirea celorlalți dependenți; Incluziunea socială; Locuința; Cultură, sport și recreere; Protecția și siguranța; Violența bazată pe sexe; Traficul de persoane;
- ✓ Planificarea și dezvoltarea sustenabilă: Dezvoltarea sustenabilă; Planificarea urbană și locală; Mobilitatea și transportul; Dezvoltarea economică; Mediul;
- ✓ Rolul de reglementare: Guvernul local ca reglementator;
- ✓ Uniunea și cooperarea internațională.

Angajamentul Municipiului Alba Iulia pentru promovarea egalității de gen

Pe data de 26 noiembrie 2020, Consiliul Local Alba Iulia adopta Hotărârea⁴² nr. 316 privind aderarea Municipiului Alba Iulia la Carta⁴³ Europeană a Egalității între Femei și Bărbați în Viața Locală. Municipality s-a alăturat acestui angajament, în urma derulării activităților Municipalității în cadrul proiectului *Transport Innovation Gender Observatory*⁴⁴ - acronim *TInnGO*, finanțat prin programul european Orizont 2020, prin care se urmărește promovarea accesului femeilor la servicii de mobilitate moderne.

Municipiul Alba Iulia, în calitate de Semnatar al Cartei, va dezvolta și adopta un **Plan de acțiune cu privire la egalitate**, după care îl va implementa. Planul de acțiune privind egalitatea va stabili obiectivele și prioritățile Municipiului Alba Iulia, măsurile pe care

⁴² <https://se.apulum.ro/Registratura/DetaliuHCL?nr=316&an=2020>

⁴³ https://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/charte_egalite_ro.pdf

⁴⁴ <https://www.tinngo.eu/>

municipalitatea le va lua pentru respectarea principiilor Cartei, precum și resursele care urmează a fi alocate pentru a duce la îndeplinire Carta și angajamentele sale.

În procesul de realizare și implementare al Planului de acțiune al egalității, Municipiul Alba Iulia va folosi o abordare intersecțională a inegalităților și discriminărilor de gen, cu scopul de a înțelege inegalitatea socială și de a identifica cele mai potrivite măsuri și acțiuni care să reducă aceste fenomene la nivel local. Așa cum e definită de către EIGE, ”intersecționalitatea” reprezintă un „instrument analitic de studiere, înțelegere și abordare a modurilor în care sexul și genul se intersectează cu alte caracteristici/identități personale și a modului în care aceste intersecții contribuie la experiențe de discriminare unice”⁴⁵. Prin abordarea unei perspective intersecționale, Municipalitatea va contribui la combaterea eficientă a fenomenului de discriminare multiplă.

Evoluții recente - Egalitatea de gen și pandemia Covid-19

Pandemia a intensificat inegalitățile de gen: femeile au devenit mai vulnerabile după pierderea locurilor de muncă, sporind munca de îngrijire neplătită. Conform estimărilor UN Women⁴⁶, încă 47 de milioane de femei au fost împinse în sărăcie extremă în 2021. Prin urmare, UN Women va lansa Planul feminist pentru sustenabilitate și justiție socială.

Parlamentul European este de asemenea preocupat de faptul că actuala criză Covid-19 accentuează inegalitățile de gen existente. În plus, femeile sunt în prima linie a luptei cu Covid-19 - dintre cei 49 de milioane de lucrători în domeniul sanitar din UE, 76% sunt femei. Pandemia a afectat acele sectoare din economie în care sunt angajate mai multe femei, cum ar fi industria ospitalității, servicii de îngrijire și activități menajere.

2.1.3 Zone urbane marginalizate

Dezvoltarea locală este o importantă problemă pentru orice localitate, ea fiind legată direct de parametrii care trasează calitatea vieții comunității.

Municipiul Alba Iulia s-a preocupat constant și riguros de sondarea opiniei comunității locale și de implicarea acesteia în dezvoltarea urbană optimă. Unul dintre instrumentele folosite de municipalitate a fost *Barometrul comunității locale* – prin care s-a sondat gradul de satisfacție al locuitorilor în legătură cu calitatea vieții, s-au sintetizat diversele păreri și opinii ale populației tinere, s-au cules percepții ale turiștilor, prin care s-a urmărit implicarea comunității locale în identificarea principalelor aspecte ale dezvoltării urbane. Acesta a constituit un proiect de cercetare științifică coordonat de Departamentul de Științe Sociale al Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. Începând cu anul 2021, sondarea și implicarea comunității se realizează online, prin intermediul platformei de *Barometru comunitar*.

Referitor la problematica zonelor urbane marginalizate, *Atlasul zonelor urbane marginalizate din România* este documentul în cadrul căruia au fost definite criteriile de identificare a

⁴⁵ <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1263>

⁴⁶ https://www.weforum.org/agenda/2021/05/sustainability-social-justice-women-recovery?utm_source=facebook&utm_medium=social_scheduler&utm_term=JRS2021&utm_content=03/06/2021+00:00&fbclid=IwAR2kG9X0gN76Tbwnq_7pCEH6Jht9Du-aLyy4wt-99EZ45a2IVxoZtdhkU1U

acestora. Pornind de la acesta, dar și pe baza unor studii și cercetări realizate la inițiativa primăriei Municipiului Alba Iulia, s-au declarat și validat zonele urbane marginalizate de pe teritoriul municipiului Alba Iulia.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană pentru perioada 2014-2023 menționa patru zone marginalizate, situate pe teritoriul municipiului Alba Iulia.

Primele două au fost integrate în categoria zonelor marginalizate în baza a două analize realizate în 2016, prin chestionare aplicate în teren și interpretarea acestora, analize care au constituit fundamentul pentru scrierea și ulterior implementarea a două proiecte finanțate în cadrul Programului Operațional Capital Uman 2014-2020, în cadrul cărora s-a intervenit cu măsuri integrate, de tip hard și soft. Cercetarea care a stat la baza realizării analizelor a fost o cercetare de tip cantitativ – prin aplicarea de chestionare la nivel de gospodărie, dar și o cercetare de tip calitativ – prin realizarea de focus-grupuri cu membrii și actori importanți din comunitățile investigate și cu reprezentanți ai autorităților locale. De asemenea, pentru realizarea analizei comunităților marginalizate s-au folosit și metodele: observația directă, documentarea și analiza a diferite informații/date existente în domeniul incluziunii sociale și a combaterii sărăciei în general și în particular la nivelul municipiului Alba Iulia. Calculul indicatorilor s-a făcut pe eșantionul analizat.

Prima zonă marginalizată include comunitățile Trandafirilor, Barbu Lăutaru, Ciocârliei-Pompieri, Zgură și Partoș.

Comunitatea Trandafirilor

Subiectul analizei l-a reprezentat doar comunitatea romă de la numărul 20, situată pe Str. Trandafirilor. Aflându-se poziționată în capătul străzi, această comunitate se localizează în apropierea Pieței Iuliu Maniu din centrul orașului, însemnând că strada este în legătură strânsă cu arterele principale de circulație ale orașului.

În ceea ce privește analiza datelor colectate din gospodăriile investigate, s-a evidențiat faptul că:

- 52.54% din total persoane au vârsta între 15-64 de ani și au absolvit doar 8 clase sau mai puțin sau nu au absolvit nici o școală,
- 11.86% din total persoane au diferite dizabilități sau boli cronice care le limitează activitățile zilnice,
- 30.51% din total persoane se încadrează în categoria copii și tineri, cu vârsta cuprinsă între 0-17 ani,
- 45.76% din total persoane au vârsta între 16-64 de ani și nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (ca salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați – patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ,
- Locuințele sunt supraaglomerate în proporție de 80%.

Comunitatea Barbu Lăutaru

Zona marginalizată se suprapune parțial pe mapă recensământ cod SR 10260261, cuprinde o parte din strada Barbu Lăutaru, colțul cu strada Mărăști și strada Amurgului. Comunitatea de

romi se suprapune parțial cu mapa de recensământ cod 10260261.

În ceea ce privește analiza datelor colectate din gospodăriile investigate, s-a evidențiat faptul că:

- 25.77% din total persoane au vârsta între 15-64 de ani și au absolvit doar 8 clase sau mai puțin sau nu au absolvit nici o școală,
- 16.49% din total persoane au diferite dizabilități sau boli cronice care le limitează activitățile zilnice,
- 28.87% din total persoane se încadrează în categoria copii și tineri, cu vârsta cuprinsă între 0-17 ani,
- 39.18% din total persoane au vârsta între 16-64 de ani și nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (ca salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați – patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ,
- Locuințele sunt supraaglomerate în proporție de 55.00%.

Comunitatea Ciocârliei-Pompieri

Zona marginalizată se suprapune parțial cu mapa de recensământ cod SR 103500009 și cu mapa de recensământ SR 10350011, cuprinzând întreaga stradă Ciocârliei, precum și un bloc de garsoniere cu două scări (G3-G4) de pe strada Alexandru Ioan Cuza nr. 22, care se află localizat vizavi de intrarea pe strada Ciocârliei.

În ceea ce privește analiza datelor colectate din gospodăriile investigate, s-a evidențiat faptul că:

- 25.77% din total persoane au vârsta între 15-64 de ani și au absolvit doar 8 clase sau mai puțin sau nu au absolvit nici o școală,
- 9.2% din total persoane au diferite dizabilități sau boli cronice care le limitează activitățile zilnice,
- 15.95% din total persoane se încadrează în categoria copii și tineri, cu vârsta cuprinsă între 0-17 ani,
- 42.33% din total persoane au vârsta între 16-64 de ani și nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (ca salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați – patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ,
- Locuințele sunt supraaglomerate în proporție de 55.56%.

Comunitatea Zgură

Comunitatea romă Zgura se află în nord – vestul cartierului Bărăbanț și cuprinde strada Stejarului, strada Grădinilor, partea stângă a străzii Cornistei și strada Cabanei cu numerele 42, 44, 49, 51, 53 și 55. Aceasta se suprapune parțial pe mapa de recensământ cod SR 10350001.

În ceea ce privește analiza datelor colectate din gospodăriile investigate, s-a evidențiat faptul că:

- 32.80% din total persoane au vârsta între 15-64 de ani și au absolvit doar 8 clase sau mai puțin sau nu au absolvit nici o școală,
- 17.60% din total persoane au diferite dizabilități sau boli cronice care le limitează activitățile zilnice,
- 30.40% din total persoane se încadrează în categoria copii și tineri, cu vârsta cuprinsă între 0-17 ani,
- 40.80% din total persoane au vârsta între 16-64 de ani și nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (ca salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați – patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ,
- Locuințele sunt supraaglomerate în proporție de 59.26%.

Comunitatea Partoș

Zona se suprapune parțial pe mapă recensământ cod SR 10260306 și identifică ca fiind terenul cu case improvizate între Str. Rogozului și Str. 11 Iunie.

În ceea ce privește analiza datelor colectate din gospodăriile investigate, s-a evidențiat faptul că:

- 34.04% din total persoane au vârsta între 15-64 de ani și au absolvit doar 8 clase sau mai puțin sau nu au absolvit nici o școală,
- 8.51% din total persoane au diferite dizabilități sau boli cronice care le limitează activitățile zilnice,
- 36.17% din total persoane se încadrează în categoria copii și tineri, cu vârsta cuprinsă între 0-17 ani,
- 40.43% din total persoane au vârsta între 16-64 de ani și nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (ca salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați – patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ,
- Locuințele sunt supraaglomerate în proporție de 80.00%.

A doua zonă marginalizată include comunitățile Chicago, Goldiș, Pâclișa. În timpul implementării proiectului, în baza unei analize suplimentare realizată în anul 2019, primele două comunități au fost reanalizate și totodată, li s-a adăugat o nouă comunitate, definită de aceleași caracteristici de zonă marginalizată - comunitatea Transilvaniei. Datele prezentate reprezintă concluziile analizei din anul 2019 pentru Chicago, Goldiș și Transilvaniei, respectiv 2016, pentru Pâclișa.

Comunitatea Chicago

Zona studiată cuprinde blocurile situate pe străzile Gladiolelor, Bulevardul Revoluției 1989 și strada Gheorghe Pop de Băsești, care alcătuiesc cartierul supranumit Chicago. Centralizarea și analiza datelor s-a făcut pe fiecare stradă în parte. Zona analizată este delimitată în partea vestică de strada Fântânele, în partea estică de Bulevardul Revoluției 1989 iar în partea nordică se învecinează cu Bulevardul Transilvaniei, iar în cea sudică cu strada Lalelelor.

În ceea ce privește analiza datelor colectate din gospodăriile investigate, s-au evidențiat

următoarele situații:

➤ **Strada Gladiolelor**

- 27% din total persoane au vârsta între 15-64 de ani și au absolvit doar 8 clase sau mai puțin sau nu au absolvit nici o școală,
- 8.1% din total persoane au diferite dizabilități sau boli cronice care le limitează activitățile zilnice,
- 16.32% din total persoane se încadrează în categoria copii și tineri, cu vârsta cuprinsă între 0-17 ani,
- 32% din total persoane au vârsta între 16-64 de ani și nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (ca salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați – patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ,
- Locuințele sunt supraaglomerate în proporție de 52%,
- 24% proporția gospodăriilor ce nu dețin locuința în proprietate personală.

➤ **Bulevardul Revoluției 1989**

- 27% din total persoane au vârsta între 15-64 de ani și au absolvit doar 8 clase sau mai puțin sau nu au absolvit nici o școală,
- 2.8% din total persoane au diferite dizabilități sau boli cronice care le limitează activitățile zilnice,
- 21.8% din total persoane se încadrează în categoria copii și tineri, cu vârsta cuprinsă între 0-17 ani,
- 41% din total persoane au vârsta între 16-64 de ani și nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (ca salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați – patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ,
- 24% din total persoane nu dețin locuința în proprietate personală.

➤ **Strada Gheorghe Pop de Băsești**

- 37% din total persoane au vârsta între 15-64 de ani și au absolvit doar 8 clase sau mai puțin sau nu au absolvit nici o școală,
- 6% din total persoane au diferite dizabilități sau boli cronice care le limitează activitățile zilnice,
- 25% din total persoane se încadrează în categoria copii și tineri, cu vârsta cuprinsă între 0-17 ani,
- 58% din total persoane au vârsta între 16-64 de ani și nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (ca salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați – patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ,
- Locuințele sunt supraaglomerate în proporție de 52%,
- 34% proporția gospodăriilor ce nu dețin locuința în proprietate personală.

Comunitatea Goldiș

Strada Vasile Goldiș se învecinează în nord cu bulevardul Transilvaniei, care este zona

pietonală a orașului, iar în sud cu str. Gheorghe Pop de Băsești. În partea de vest este mărginită de bulevardul Revoluției 1989, iar în partea estică de Bulevardul 1 Decembrie 1918. Străzile cu care se intersectează începând de la bulevardul 1 Decembrie 1918 sunt următoarele: str. Violetelor, str. Dr. Aurel Lazăr, str. Mușețelului, str. Gladiolelor, str. Fântânele, str. Iederii, str. Aurel Vlad și str. Theodor Aman.

În ceea ce privește analiza datelor colectate din gospodăriile investigate, s-a evidențiat faptul că:

- 34.9% din total persoane au vârsta între 15-64 de ani și au absolvit doar 8 clase sau mai puțin sau nu au absolvit nici o școală,
- 4.2% din total persoane au diferite dizabilități sau boli cronice care le limitează activitățile zilnice,
- 20.9% din total persoane se încadrează în categoria copii și tineri, cu vârsta cuprinsă între 0-17 ani,
- 49% din total persoane au vârsta între 16-64 de ani și nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (ca salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați – patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ,
- Locuințele sunt supraaglomerate în proporție de 44%,
- 23.8% proporția gospodăriilor ce nu dețin locuința în proprietate personală.

Comunitatea Pâclișa

Cartierul Pâclișa este situat la o distanță de 2 km sud-vest de municipiul Alba Iulia, la poalele Munților Trascău identificată cu coordonatele geografice 46°02'52"N 23°31'16"E. Zona de intervenție selectată se suprapune parțial cu mapa de recensământ cod SR 10620002 este reprezentată ca fiind arealul aferent străzilor: Alunului (interval imobil 1 – 20); Coastei; Rariștei; Mierlei; Văii; Carpenului (imobil 141 A – E, interval intersecție imobile 132, 153 – capăt stradă imobil 162).

În ceea ce privește analiza datelor colectate din gospodăriile investigate, s-a evidențiat faptul că:

- 26.67% din total persoane au vârsta între 15-64 de ani și au absolvit doar 8 clase sau mai puțin sau nu au absolvit nici o școală,
- 12.89% din total persoane au diferite dizabilități sau boli cronice care le limitează activitățile zilnice,
- 25.78% din total persoane se încadrează în categoria copii și tineri, cu vârsta cuprinsă între 0-17 ani,
- 35.11% din total persoane au vârsta între 16-64 de ani și nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (ca salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați – patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ,
- Locuințele sunt supraaglomerate în proporție de 84.48%.

Comunitatea Transilvaniei

Zona studiată se desfășoară de-a lungul bulevardului Transilvaniei, la nord și la sud de acesta, fiind delimitată în nord de strada Arnsberg, în sud de strada Vasile Goldiș, la este de Bdul 1 Decembrie 1918, la vest de strada Gladiolelor.

În ceea ce privește analiza datelor colectate din gospodăriile investigate, s-a evidențiat faptul că:

- 24% din total persoane au vârsta între 15-64 de ani și au absolvit doar 8 clase sau mai puțin sau nu au absolvit nici o școală,
- 2.6% din total persoane au diferite dizabilități sau boli cronice care le limitează activitățile zilnice,
- 21% din total persoane se încadrează în categoria copii și tineri, cu vârsta cuprinsă între 0-17 ani,
- 28% din total persoane au vârsta între 16-64 de ani și nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (ca salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați – patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ,
- 14.89% din total persoane nu dețin locuința în proprietate personală.

Dintre proiectele implementate în aceste zone marginalizate, se remarcă două, finanțate prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020.

Proiectul „ALBA IULIA 360” s-a adresat beneficiarilor din cadrul primei zone marginalizate și a intervenit în comunitățile Trandafirilor, Barbu Lăutaru, Ciocârliei-Pompieri, Zgură și Partoș.

Rezultatele proiectului s-au concretizat în:

- 64 de copii preșcolari participanți la activitățile Centrului de Terapie Ocupațională, cu sediul în Bărbant, din care 61 de etnie romă aparținând comunităților marginalizate,
- 80 de elevi aparținând comunităților marginalizate, din care 53 de etnie romă care și-au îmbunătățit performanțele școlare participând la Programul de tip „Școala după școală”,
- 430 persoane au beneficiat de consiliere profesională și consiliere de dezvoltare personală,
- 1 tânăr cu vârsta între 16-25 ani a participat la programul de ucenicie la locul de muncă,
- 232 persoane participante la cursuri de formare profesională și de antreprenoriat au dobândit o calificare, dintre aceștia 135 persoane aparțin comunității roma, iar 85 persoane au absolvit și cursul de competențe antreprenoriale,
- 112 persoane plasate pe piața forței de muncă,
- 232 persoane consiliate antreprenorial din care 95 femei și 99 persoane de etnie romă,
- 45 de persoane au demarat o afacere în urma activității de consiliere antreprenorială,
- 5 persoane au beneficiat de subvenții (microgranturi) pentru înființarea de noi afaceri: 3 subvenții de 25.000 de euro, 2 subvenții de 21.000 de euro,

- peste 1000 mp spațiu locativ reabilitați prin lucrări de îmbunătățire a condițiilor de locuire, inclusiv dotarea cu 51 panouri termice,
- 650 persoane consiliate juridic,
- 4 campanii de combaterea discriminării și promovarea multiculturalismului:
 - Componenta educație: 9 dezbateri la care au participat 170 copii; 16 ateliere de instruire pentru 80 de copii, 1 dezbatere la care au participat 22 părinți; 1 atelier instruire pentru 22 părinți,
 - Componenta egalitate de șanse între femei și bărbați: 100 participanți,
 - Componenta sănătate: 10 dezbateri la care au participat 235 de membri ai grupul țintă ai proiectului,
 - Componenta piața muncii: 6 sesiuni de informare și instruire în domeniul anti-discriminării pentru 50 operatori economici din municipiul Alba Iulia și 100 angajați/viitori angajați; realizare materiale informative cu privire la fenomenul discriminării pe piața muncii - ghid, afișe, pliante, banner roll-up).

În total, au participat la serviciile integrate gratuite ale proiectului 672 de persoane din Alba Iulia.

Proiectul „Măsurile Integrate de Combatere a Excluziunii Sociale în comunitățile marginalizate din Municipiul Alba Iulia – MICESA” s-a adresat beneficiarilor din cadrul celei de a doua zone urbane marginalizate, intervențiile adresându-se comunităților Chicago, Goldiș, Pâclișa, Transilvaniei.

Rezultatele proiectului s-au concretizat în:

- 25 de preșcolari au fost încurajați și ajutați să urmeze grădinița,
- 75 de elevi din ciclul gimnazial și-au îmbunătățit performanțelor școlare, participând la Programul de tip „Școală după școală”,
- 296 de persoane s-au calificat gratuit în meserii cerute pe piața muncii, precum: Bucătar, Lucrător în comerț, Agent de curățenie clădiri și mijloace de transport, Agent de securitate, Croitor, Operator mașini cu comandă numerică, Lucrător finisor pentru construcții, Îngrijitor copii, Frizer, Măcelar, Îngrijitor bătrâni la domiciliu,
- 372 de persoane au beneficiat de servicii de asistență medicală comunitară,
- 21 de persoane vârstnice, au beneficiat de îngrijiri socio-medicale,
- 60 de persoane cu dizabilități/boli cronice au beneficiat de servicii medicale,
- 51 de persoane au finalizat cursuri de prim ajutor,
- 44 de persoane au urmat cursuri de competențe antreprenoriale,
- 422 de persoane au beneficiat de informare și consiliere profesională,
- au fost înființate 15 afaceri, fiecare finanțată cu câte 25.000 euro din bugetul proiectului. Afacerile au avut ca domenii de activitate:
 - servicii de fotografie,
 - lucrări de execuție și întreținere a instalațiilor electrice,
 - lucrări de construcție,
 - prestarea de servicii de înfrumusețare,
 - producția de piese betonate (dale, borduri, forme turnate, etc.),
 - servicii de cazare,
 - servicii de transport mărfuri,

- servicii de croitorie,
 - servicii de reparare încălțăminte și articolele din piele,
 - prelucrarea și fasonarea sticlei plate, oferind servicii de realizare a sticlei decorative.
- 94 de persoane au fost angajate pe piața muncii,
 - realizarea unor lucrări de îmbunătățire a condițiilor de locuit în 9 apartamente și 23 case, pe partea de construcții, respectiv de instalații electrice, sanitare și termice. În urma realizării intervențiilor, s-a asigurat un confort real pentru 32 de familii,
 - înființarea Centrului Comunitar de Intervenții Integrate, situat pe strada Arnsberg, nr. 34A. În cadrul acestuia s-a amenajat o spălătorie publică de haine și un cabinet medical.

În total, au participat la serviciile integrate gratuite ale proiectului 625 de persoane din Alba Iulia.

A treia zonă marginalizată definită în cadrul Strategiei anterioare, **zona „G2”**, situată în cartierul Cetate a fost și ea subiectul unor intervenții din partea municipality. Prin Hotărârea nr. 398 din decembrie 2019 s-a aprobat documentația tehnico-economică faza Studiu Fezabilitate (SF) și a indicatorilor tehnico-economici pentru obiectivul: „Desființare construcție existentă (bloc G2) și construire parcaj colectiv și amenajare incintă”.

A patra zonă marginalizată, cartierul Lumea Nouă, a fost preluată și inclusă într-o strategie dedicată - Strategia de Dezvoltare Locală (SDL) prin abordarea *Dezvoltarea Locală sub Responsabilitatea Comunității*.

Pentru intervalul 2014-2020, Comisia Europeană propunea cu ani în urmă implementarea unui nou instrument de dezvoltare teritorială – *Dezvoltarea Locală sub Responsabilitatea Comunității*, urmărind prin aceasta combaterea sărăciei și excluziunii sociale prin construirea unui parteneriat local și implementarea unor Strategii de Dezvoltare Locală. Prin responsabilizarea comunității în procesul de dezvoltare locală se obține astfel un instrument de lucru eficient care implică însăși comunitatea – valoarea acestuia pentru orice localitate, comunitate, constă în faptul că deschide posibilitatea unei intervenții pe termen lung și crează premisele realizării unui efort coroborat al comunității împreună cu autoritățile locale, unui veritabil parteneriat între sectorul privat și societatea civilă.

Municipiul Alba Iulia a răspuns prompt acestei propuneri, astfel că în luna noiembrie 2017 era publicată Strategia de Dezvoltare Locală – Grup de acțiune locală incluzivă Alba Iulia, document riguros elaborat de către Asociația Grupul de Acțiune Locală Alba Iulia Incluzivă. Deoarece acest document este unul strategic, însumând analizele, datele, informațiile și rezultatele studiilor multiple precedente și identificând comunitățile marginalizate pe baza elaborării unui studiu de referință, vom prelua temele, conceptele și rezultatele revelate de acesta.

Așa cum aflăm chiar din introducerea Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL) pentru Administrația Locală, conceptul de *Dezvoltare Locală sub Responsabilitatea Comunității* (DLRC) reprezintă combaterea sărăciei și a excluziunii sociale de la nivelul municipiului, într-un teritoriu clar delimitat și caracterizat de prezența celei mai mari „pungi de sărăcie” la nivelul orașului – cartierul Lumea Nouă. Teritoriul SDL a fost delimitat pe baza planșelor

PUG Municipiul Alba Iulia și cuprinde ZUM – parte din Cartierul Lumea Nouă.

În ceea ce privește cartierele de locuit cuprinse în interiorul SDL, acestea sunt: Cetate, partea de nord a cartierului Carolina, zona de nord a cartierului Tolstoi, cartierul Lumea Nouă și cartierele Ampoi I, II și III, cu limitele aferente acestora⁴⁷.

La nivelul populației din teritoriul general al SDL a fost realizat un studiu de referință, desfășurat pe baza unei metodologii cantitativ - calitative. S-a urmărit colectarea de date statistice care să fundamenteze *Analiza diagnostic a nevoilor și problemelor populației din zonele distincte*, inclusiv ZUM, din teritoriul SDL pe care Grupul de Acțiune Locală (GAL) viza să le soluționeze.

Zona urbană marginalizată se suprapune integral pe unul dintre sectoarele de recensământ identificate ca fiind marginalizate în Atlasul zonelor urbane marginalizate, în plus, studiul de referință a colectat informații care să verifice situația actualizată din ZUM, având în vedere criteriile și indicatorii cheie utilizați în acest scop. După etapa de validare a ZUM a urmat etapa de declarare a ZUM în vederea realizării intervențiilor DLRC, prin care ZUM a fost declarată ca fiind marginalizată de către Primăria Municipiului Alba Iulia în colaborare cu partenerii și membrii GAL. Declararea ZUM s-a realizat în Consiliul Director al GAL.

În ceea ce privește analiza datelor colectate din gospodăriile investigate, s-a evidențiat faptul că:

- 31.6% din total persoane au vârsta între 15-64 de ani și au absolvit maxim 8 clase (gimnaziu),
- 16.45% din total persoane au diferite dizabilități sau boli cronice care le limitează activitățile zilnice,
- 32.6% din total persoane se încadrează în categoria copii și adolescenți, cu vârsta cuprinsă între 0-17 ani,
- 38.1% din total persoane au vârsta între 15-64 de ani și nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (ca salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați – patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ,
- Proportia locuințelor supra-aglomerate este 89.1%,
- 74.9% proporția gospodăriilor ce nu dețin locuința în proprietate personală.

Municipiul Alba Iulia a implementat de-a lungul anilor 2004-2011 trei proiecte finanțate prin Programul PHARE și prin Fondul Român de Dezvoltare Socială - Programul de Intervenții Prioritare pentru comunități Rome.

Proiectul „Centrul de Pregătire Vocațională pentru Comunitatea de Romi din Municipiul Alba Iulia- Și romii muncesc” avea ca obiectiv stimularea participării active a comunității de romi în viața economică, socială, educațională, culturală și politică a municipiului Alba Iulia, prin păstrarea identității etniei romilor și asigurarea șanselor egale pentru atingerea unui standard decent de viață.

⁴⁷ <https://galalbaiulia.ro/wp-content/uploads/2020/03/Strategie-de-Dezvoltare-Locala-GAL-ALBA-IULIA-INCLUZIVA.pdf>

Proiectul „Educația pentru muncă – o șansă pentru o viață mai bună la nivelul cetățenilor de etnie romă” avea ca obiectiv îmbunătățirea accesului pe piața muncii a romilor din municipiul Alba Iulia, în contextul parteneriatului durabil și echitabil între autoritățile administrației publice și comunitatea de romi, respectând principiul egalității de șanse pentru integrarea deplină în societate.

Proiectul „Condiții de viață mai bune pentru cetățenii romi din cartierul Lumea Nouă” avea ca obiectiv creșterea calității vieții și spiritului civic comunitar aferent cetățenilor de etnie romă rezidenți în Cartierul Lumea Nouă din Alba Iulia (proiect ce presupunea și două străzi supuse procesului de reabilitare și modernizare – Almașului și Heleșteului).

2.2 Profil economic

2.2.1 Provocări economice la nivelul municipiului Alba Iulia

2.2.1.1 Evoluția Produsului Intern Brut și încadrarea în evoluția pe plan național

Comunicatele Institutului Național de Statistică pentru domeniul Produs Intern Brut, perioada 2019-2020, evidențiază faptul că pe plan național Produsul Intern brut în trimestrul I 2020 a fost în termeni reali mai mare cu 0,3% comparativ cu trimestrul IV al anului 2019.⁴⁸ Față de același trimestru IV din anul 2019, Produsul intern brut a înregistrat în primul trimestru din anul 2020 o creștere cu 2,4% pe seria brută și cu 2,7% pe seria ajustată sezonier. Atât estimările de tip „semnal” cât și cele provizorii ale Produsului intern brut trimestrial au fost afectate de dificultățile create de criza pandemică și de instituirea stării de urgență la nivel național.

Comisia Națională de Strategie și Prognoză (CNSP) a transmis în luna mai a anului 2020, pe baza informațiilor furnizate de Eurostat, faptul că România a înregistrat cea mai mare creștere economică din Uniunea Europeană în trimestrul I al anului 2020, respectiv de 2,7% față de perioada corespunzătoare din anul 2019 (serie ajustată sezonier). Deși creșterea economică a încetinit ca urmare a efectelor pandemiei de COVID-19 din luna martie 2020, *dinamica PIB din România* s-a menținut la nivelul anului 2020 cea mai ridicată din rândul statelor membre, depășind estimarea CNSP pentru trimestrul I, respectiv +2,2% pe serie brută.

În ierarhia țărilor comunitare, România a fost urmată de Lituania (+2,5%), Bulgaria (+2,4%) și Ungaria (+2,0%). În trimestrul I al anului 2020 s-a observat că pandemia de COVID-19 a afectat în mod distinct statele membre ale UE, cele mai mari încetiniri ale creșterii economice înregistrându-se în Franța (-5,4%), Italia (-4,8%) și Spania (-4,1%).

Analiza sectorială la nivel de țară a arătat faptul că dinamica PIB-ului de 2,4%, ca serie brută din trimestrul I al anului 2020, a fost susținută de creșterea activității în sectorul construcțiilor

⁴⁸ [Comunicat Institutul Național de Statistică insse.ro](https://www.insse.ro), accesat la data de 20.05.2021;

(+32,6%), sector mai puțin afectat în luna martie de pandemia COVID-19, când majorarea lucrărilor de construcții a fost de 29,6% față de luna martie 2019.

Județul Alba face parte din Regiunea de Dezvoltare Centru, alături de județele Brașov, Covasna, Harghita, Mureș și Sibiu. Conform celor menționate în Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027 (PDR Centru) în anul 2018, PIB /locuitor al Regiunii Centru, calculat la paritatea de cumpărare standard era de 19200 euro, reprezentând 62% din media UE și 95,1% din media națională. Astfel, acest indicator ilustrează faptul că, Regiunea Centru se situează, peste nivelul de dezvoltare al unor regiuni din Ungaria, precum și al majorității regiunilor din Bulgaria.

Serviciile și industria înregistrează cele mai semnificative aporturi la formarea valorii adăugate brute regionale: 56,1% respectiv 33,9%. Sectorul agricol contribuie în proporție de 4,5%, iar construcțiile cu 5,5%. Produsul intern brut obținut în 2017 la nivelul Regiunii Centru totalizează 96984 milioane lei prețuri curente, reprezentând 11,3% din valoarea produsului intern brut al României. Astfel, din această perspectivă, Regiunea Centru se clasează pe locul al 4-lea dintre toate regiunile de dezvoltare din România. Având valoarea P.I.B./locuitor de 41625 lei, Regiunea Centru ocupa locul al treilea la nivel național, primele două poziții fiind ocupate de Regiunea București-Ilfov și Regiunea Vest.⁴⁹

Conform celor menționate în documentul strategic elaborat de ADR Centru amintit anterior (publicat în 2020), la nivelul anului 2017, pe baza informațiilor oferite de Institutul Național de Statistică, contribuția celor 6 județe la formarea produsului intern brut regional diferă sensibil, fiind în strânsă corelație cu greutatea economică și cu cea demografică a acestora. Contribuția celor 6 județe la formarea PIB regional diferă sensibil, județele Brașov și Sibiu realizând 29,9% respectiv 20,1% din PIB regional, în timp ce Covasna și Harghita, județe cu o populație puțin numeroasă și cu o structură economică diferită realizează 6,6% respectiv 9,9% din P.I.B regional.

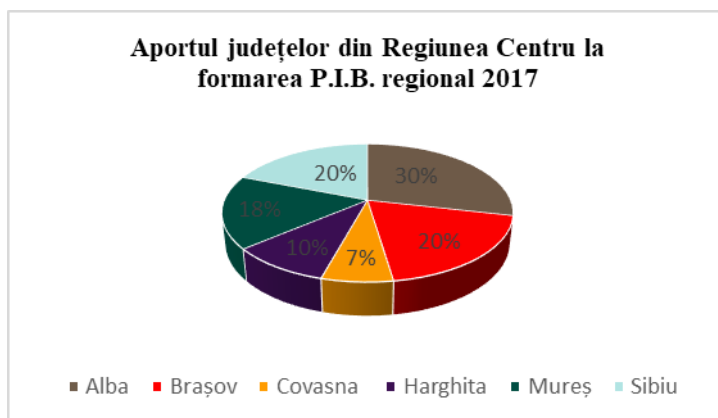


Fig. 2.2.1 – Aportul județelor din Regiunea Centru la formarea P.I.B Regional 2017

⁴⁹ Planul de Dezvoltare Regională al Regiunii Centru 2021-2027, Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, Versiunea Septembrie 2020, pag.205, accesat la data de 05.05.2021;

Buletinul publicat de Direcția Regională de Statistică Alba⁵⁰ detaliază valoarea PIB la nivel regional – Regiunea Centru, în perioada 2014-2017.

Tabel 2.2.1 - Evoluția PIB 2014-2017 Regiunea Centru

Activități CAEN Rev.2 și elemente componente PIB	Ani			
	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
	UM: Milioane lei			
	Milioane lei	Milioane lei	Milioane lei	Milioane lei
Agricultură, silvicultură și pescuit				
Regiunea Centru	3799,2	3453,1	3526,8	3948,6
Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare				
Regiunea Centru	22268,2	23594,8	25755,7	29686,7
Construcții				
Regiunea Centru	4258,4	4409,9	4959,9	4814
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante				
Regiunea Centru	11045,7	13368,4	15781,9	17331,1
Informații și comunicații				
Regiunea Centru	2278,4	2368,1	2953,7	3351
Intermedieri financiare și asigurări				
Regiunea Centru	1134,5	1155,4	1444	1041,3
Tranzacții imobiliare				
Regiunea Centru	6367,2	7111,3	7281,5	7539,3

⁵⁰ www.alba.insse.ro, accesat la data de 03.12.2020;

	Centru				
Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	Regiunea Centru	3284	3711,9	3766,9	5028,6
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială	Regiunea Centru	8524,7	7636,4	9599	11918,9
Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii	Regiunea Centru	1908,3	2274,4	2439,1	2994
Valoarea adăugată brută regională (VABR)	Regiunea Centru	64868,6	69083,7	77508,5	87653,5
Impozite pe produs	Regiunea Centru	8431,6	9503,9	8848	9168,1
Drepturi asupra importurilor (taxe vamale)	Regiunea Centru	256,3	301,6	312,9	290,3
Subvenții pe produs	Regiunea Centru	-181,7 -	182,6 -	136,6 -	127,8
Produs intern brut regional (PIBR) – Total	Regiunea Centru	73374,8	78706,6	86532,8	96984,1

Sursa: Direcția Regională de Statistică Alba

Tabelul anterior reflectă evoluția PIB în perioada 2014-2017 în Regiunea Centru, defalcat pe elemente componente. În perioada ilustrată se observă o creștere graduală pentru toate domeniile menționate, cu excepția domeniului *Intermedieri financiare și asigurări* care a înregistrat o scădere de la 1134,5 mil. lei în anul 2014 la 1041,2 mil lei în anul 2017.

În anul 2018, Comisia Națională de Prognoză a publicat Documentul *Proiecția principalilor indicatori economico – sociali în PROFIL TERITORIAL*⁵¹ până în 2021, unde identificăm în

⁵¹ https://cnp.ro/user/repository/prognoze/prognoza_profil_teritorial_mai_2018.pdf, accesat la data de 11.11.2020;

ceea ce privește Valoarea produsului intern brut, pe județe și regiuni, următoarele valori previzionate pentru Regiunea Centru, pe fiecare județ component:

Tabel 2.2.2 -Valoarea produsului intern brut, pe județe și regiuni – Previziune pentru perioada 2016-2021
-milioane lei, prețuri curente-

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total economie	762342	858333	929 952	1001312	1078298	1155067
Regiunea Centru	84794	96703	104681	113040	122153	131225
Alba	13043	16012	17089	18405	19808	21208
Brașov	24997	28077	30473	32884	35532	38153
Covasna	5510	6037	6594	7155	7771	8387
Harghita	7926	8925	9740	10570	11481	12395
Mureș	16549	18388	19932	21530	23267	25003
Sibiu	16768	19263	20852	22496	24294	26080

Sursa: https://cnp.ro/user/repository/prognoze/prognoza_profil_teritorial_mai_2018.pdf

Conform datelor publicate în luna decembrie 2019 de către Comisia Națională de Prognoză, în ceea ce privește PIB, județul Alba se afla în prima jumătate a clasamentului județelor țării, peste media națională, cu o creștere de 4,1% înregistrată în anul 2019, ocupând a treia poziție în Regiunea Centru, după județele Harghita și Brașov, unde au fost cuantificate creșteri de 5,3% respectiv 5%.

2.2.1.2 Mediul de afaceri din Alba Iulia

Descrierea situației la nivelul Județului Alba

La nivelul Județului Alba între anii 2016-2020, evoluția numărului și repartizarea teritorială a agenților economici a fost cea ilustrată în tabelul următor, conform datelor oficiale furnizate de Direcția Generală a Finanțelor Publice Alba.

Tabel 2.2.3 - Evoluția numărului și repartizarea teritorială a agenților economici

LOCALITATE/An/	2016	2017	2018	2019	2020
Număr agenți economici					
Com. Albac	32	38	45	47	48
Com. Almașu Mare	29	32	33	37	39
Com. Arieșeni	45	39	45	49	40
Com. Avram Iancu	24	25	26	29	53
Com. Berghin	33	37	38	38	37
Com. Bistra	111	133	148	159	138
Com. Blandiana	4	7	7	5	3
Com. Bucerdea Grânoasă	25	27	27	24	25
Com. Bucium	20	20	18	22	22
Com. Câlnic	10	11	10	14	45
Com. Cenade	8	6	7	7	6
Com. Cergău	18	15	16	15	16
Com. Ceru-Băcăinți	1	1	1	2	1
Com. Cetatea de Balta	12	13	13	16	19
Com. Ciugud	115	122	134	140	134
Com. Ciuruleasa	19	22	22	25	23
Com. Crăciunelu de Jos	29	29	31	31	28
Com. Cricău	41	47	47	48	35
Com. Cut	20	21	19	21	24
Com. Daia Română	45	45	53	53	56
Com. Doștat	10	13	13	13	13
Com. Fărău	15	15	16	17	18
Com. Galda de Jos	117	128	127	120	115
Com. Gârbova	39	43	45	44	48
Com. Gârda de Sus	28	32	28	28	19
Com. Hopârta	11	10	11	11	12
Com. Horea	36	41	45	46	45

Com. Ighiu	152	168	174	188	202
Com. Întregalde	5	5	6	5	5
Com. Jidvei	41	39	41	48	50
Com. Livezile	17	18	21	24	26
Com. Lopadea Nouă	62	66	72	71	69
Com. Lunca Mureșului	29	30	31	31	30
Com. Lupșa	61	72	79	81	77
Com. Meteș	42	44	44	46	41
Com. Mihaiț	26	25	29	34	31
Com. Mirăslău	49	47	52	54	48
Com. Mogoș	5	6	6	6	7
Com. Noșlac	18	17	18	21	20
Com. Ocoliș	16	18	17	21	20
Com. Ohaba	7	10	11	10	9
Com. Pianu	81	87	87	86	85
Com. Poiana Vadului	6	13	16	14	14
Com. Ponor	6	6	7	7	6
Com. Poșaga	25	25	25	31	26
Com. Rădești	19	22	26	26	26
Com. Râmeț	16	16	16	16	14
Com. Rimetea	23	26	26	30	31
Com. Roșia de Secaș	10	12	13	15	19
Com. Roșia Montană	82	83	80	74	71
Com. Sălciua	27	30	35	39	37
Com. Săliște	26	27	29	27	39
Com. Săsciori	107	122	129	137	132
Com. Sâncel	33	34	39	39	39
Com. Sântimbru	82	79	80	78	66
Com. Scărișoara	10	11	12	16	13
Com. Sohodol	35	31	35	37	35
Com. Stremț	51	57	58	61	65

Com. Șibot	38	43	43	48	44
Com. Șona	39	36	35	39	43
Com. Șpring	31	39	39	42	42
Com. Șugag	89	97	98	103	99
Com. Unirea	79	80	86	85	74
Com. Vadu Moșilor	31	27	28	32	26
Com. Valea Lungă	27	25	26	33	33
Com. Vidra	25	25	27	23	23
Com. Vințu de Jos	132	151	157	186	195
MRJ. Alba Iulia	3901	4052	4215	4540	4244
Mun. Aiud	667	679	704	674	663
Mun. Blaj	438	467	482	542	546
Mun. Sebeș	1299	1369	1394	1471	1429
Orș. Abrud	211	214	214	204	192
Orș. Baia de Arieș	87	85	92	96	85
Orș. Câmpeni	246	251	239	259	223
Orș. Cugir	489	497	497	528	436
Orș. Ocna Mureș	305	313	332	324	307
Orș. Teiuș	154	150	165	167	169
Orș. Zlatna	124	126	133	168	165
Total	10478	10944	11345	11998	11453

Sursa: date furnizate de Direcția Generală a Finanțelor Publice Alba

Din totalul de 11453 agenți economici existenți la nivelul anului 2020 în județul Alba, 4244 se aflau în municipiul Alba Iulia, un număr de 1429 agenți economici erau în Sebeș, un număr de 663 agenți economici erau înregistrați în Aiud, 546 în Blaj, 436 în Cugir, 307 în Ocna Mureș, 223 în Câmpeni. În restul localităților numărul este proporțional mai mic, raportat la suprafață și număr de locuitori.

În anul 2016 în Județul Alba erau înregistrați un număr de 10478 agenți economici, evidențiindu-se o creștere cu 975 agenți economici într-o perioadă de 5 ani, respectiv până în anul 2020.

În ceea ce privește situația înmatriculărilor de persoane fizice și juridice, Oficiul Național al Registrului Comerțului ne pune la dispoziție situația anilor calendaristici încheiați, astfel:

Tabel 2.2.4 - Total operațiuni înmatriculări în perioada 01.01.2017 - 31.12.2017

Județ	Nr. înmatriculări în perioada 01.01.2017 - 31.12.2017											
	CA	GIE	IF	II	PFA	RA	SA	SC	SCS	SNC	SRL	Total general
Alba	9	-	9	126	910	-	-	-	-	-	1475	2569

Sursa: Date furnizate Oficiul Național al Registrului Comerțului

În perioada 01.01.2017-31.12.2017 în județul Alba erau înmatriculate un număr total de 2569 unități economice, repartizate astfel: 9 societăți în comandită pe acțiuni (CA), 9 întreprinderi familiale (IF), 126 întreprinderi individuale, 910 întreprinderi de tip persoană fizică autorizată (PFA) și 1475 societăți cu răspundere limitată (SRL).

Tabel 2.2.5 - Total operațiuni înmatriculări în perioada 01.01.2018 - 31.12.2018

Județ	Nr. înmatriculări în perioada 01.01.2018 - 31.12.2018											
	CA	GIE	IF	II	PFA	RA	SA	SC	SCS	SNC	SRL	Total general
Alba	1	-	308	72	808	-	-	-	-	-	1370	2559

Sursa: Date furnizate Oficiul Național al Registrului Comerțului

În perioada 01.01.2018-31.12.2018, în județul Alba erau înmatriculate un număr total de 2559 unități economice, repartizate astfel: 1 societate în comandită pe acțiuni (CA), 308 întreprinderi familiale (IF), 72 întreprinderi individuale, 808 întreprinderi de tip persoană fizică autorizată (PFA) și 1370 societăți cu răspundere limitată (SRL).

Tabel 2.2.6 - Total operațiuni înmatriculări în perioada 01.01.2019 - 31.12.2019

Județ	Nr. înmatriculări în perioada 01.01.2019 - 31.12.2019											
	CA	GIE	IF	II	PFA	RA	SA	SC	SCS	SNC	SRL	Total general
Alba	7	-	327	78	807	-	-	-	-	-	1861	3080

Sursa: Date furnizate Oficiul Național al Registrului Comerțului

În perioada 01.01.2019-31.12.2019 în județul Alba erau înmatriculate un număr total de 3080 unități economice, repartizate astfel: 7 societăți în comandită pe acțiuni (CA), 327 întreprinderi familiale (IF), 78 întreprinderi individuale, 807 întreprinderi de tip persoană fizică autorizată (PFA) și 1861 societăți cu răspundere limitată (SRL).

Tabel 2.2.7 - Total operațiuni înmatriculări în perioada 01.01.2020 - 31.12.2020

Judet	Nr. înmatriculări în perioada 01.01.2020 - 31.12.2020										
	CA	GEI E	GI E	IF	II	PFA	SA	SC	SCS	SRL	Total general
Alba	4	-	-	6	66	784	-	-	-	1295	2155

Sursa: Date furnizate Oficiul Național al Registrului Comerțului

În perioada 01.01.2020-31.12.2020 în județul Alba erau înmatriculate un număr total de 2155 unități economice, repartizate astfel: 4 societăți în comandită pe acțiuni (CA), 6 întreprinderi familiale (IF), 66 întreprinderi individuale, 784 întreprinderi de tip persoană fizică autorizată (PFA) și 1295 societăți cu răspundere limitată (SRL).

Se observă din analiza celor patru ani (2017-2020) că în județul Alba, în perioada 2019-2020 s-a înregistrat o scădere dramatică a numărului de înmatriculări pentru întreprinderi familiale (de la 327 IF în 2019 la 6 IF în 2020), scăderea numărului de SRL-uri de la 1861 înmatriculate în anul 2019 la 1295 înmatriculate în anul 2020.

De asemenea, din cele două tabele distingem lipsa înmatriculării în perioada 2019-2020 a entităților economice de tip: Grup de Interes Economic (GIE), Grup European de Interes Economic (GEIE), societăți pe acțiuni (SA), societăți comerciale (SC), societăți în comandită simplă (SCS), societăți în nume colectiv (SNC).

În funcție de distribuția pe vârste a titularilor și/sau membrilor înregistrați ca persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale la finalul lunii decembrie 2020, remarcăm faptul că predomină în procent de 29% persoanele cu vârsta cuprinsă între 40 și 49 de ani. Se observă ponderea ridicată a persoanelor cu vârsta de până la 29 de ani în procent de 11,93%, ceea ce arată o atracție importantă a tinerilor spre lansarea propriei afaceri, concomitent cu aceeași intenție semnalată în cazul persoanelor de 60 de ani, 15,01%.

Tabel 2.2.8 - Distribuția pe vârste a titularilor și/sau membrilor înregistrați ca PFA/II/IF

Nr. titulari/ membri PFA/II/IF	Distribuția titularilor/membrilor după vârstă									
	Pana la 29 ani		30-39 ani		40-49 ani		50-59 ani		Peste 60 ani	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
12.961	1.546	11,93	3.194	24,64	3.759	29,00	2.516	19,41	1.946	15,01

Sursa: Date furnizate Oficiul Național al Registrului Comerțului

Datele statistice ne ilustrează ponderea semnificativă pe care o dețin persoanele de sex masculin, ca titulari de PFA-uri, întreprinderi individuale și/sau întreprinderi familiale în Județul Alba, în procent de 60,29%.

Tabel 2.2.9 – Distribuția pe sexe a titularilor/membrilor PFA/II/IF active la data de 31.12.2020

Distribuția pe sexe a titularilor/membrilor PFA/II/IF active la data de 31.12.2020					
Nr. PFA/II/IF active	Nr. titulari/membri PFA/II/IF	Distribuția titularilor/membrilor			
		Femei		Barbati	
		Nr.	%	Nr.	%
11.968	12.961	5.147	39,71	7.814	60,29

Sursa: Date furnizate Oficiului Național al Registrului Comerțului

Numărul de profesioniști intrați în insolvență în anul 2019 a fost de 80, iar în anul 2020 au intrat în insolvență un număr de 65 profesioniști.

Mediul de afaceri din Alba Iulia participă la consultări și aduce expertiză și propuneri administrației locale, pentru eficientizarea activităților. La începutul anului 2020 a avut loc o întâlnire consultativă între reprezentanții primăriei Municipiului Alba Iulia, ai Camerei de Comerț și Industrie Alba și reprezentanții mediului economic, în vederea informării asupra principalelor aspecte din proiectul bugetului local al anului 2020, a detalierii investițiilor viitoare și a proiectelor care urmează a fi realizate. Colaborarea dintre mediul de afaceri și administrația locală se dorește a fi continuată și concentrată pe următoarele direcții transmise din partea întreprinzătorilor: viabilizarea străzilor, parcuri, spații verzi, poluare, impozitarea terenurilor etc.

Debutul stării de urgență la nivel național, în luna martie a anului 2020, cauzat de pandemia COVID 19, inclusiv situația de criză care a urmat, au reprezentat o uriașă amenințare pentru economie și implicit pentru nivelul de trai al cetățenilor.

Conform publicațiilor de specialitate⁵² (comunicat: Banca Centrală Europeană), impactul pandemiei asupra sectoarelor industriale și a comerțului european este încă în curs de analiză la nivelul Comisiei Europene, iar previziunile economice ale acesteia, publicate la data de 12 mai 2021 indică faptul că economia Uniunii Europene va crește cu 4,2% în 2021, iar în anul 2022 va crește cu 4,4%. Până la finalul anului următor (2022) estimările vizează revenirea economică la nivelul anterior situației cauzate de pandemia COVID 19.

Impactul economic variază de la o organizație la alta, în funcție de specificitatea fiecărui domeniu și posibilitatea de adaptare a acestora la noua realitate economică.

2.2.1.3 Analiza cifrei de afaceri a firmelor din Alba Iulia

Prezentăm în continuare evoluția cifrei de afaceri în municipiul Alba Iulia, în perioada 2016-2020, defalcată pe ramuri de activitate, conform datelor furnizate de Administrația Județeană

⁵² https://www.ecb.europa.eu/pub/projections/html/ecb.projections202103_ecbstaff~3f6efd7e8f.ro.html, accesat la data de 14.05.2021;

a Finanțelor Publice (AJFP) Alba. Tabelul de mai jos reflectă centralizat valorile cifrei de afaceri pentru diverse domenii.

Tabel 2.2.10 - Evoluția cifrei de afaceri la nivelul Municipiului Alba Iulia în perioada 2016-2020

Nume ramură	2016	2017	2018	2019	2020
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	40.609.340	48.929.814	50.848.927	39.860.502	37.159.888
Activități de spectacole, culturale și recreative	24.095.014	28.574.774	25.374.484	31.612.767	6.327.311
Activități profesionale, științifice și tehnice	67.136.296	75.143.182	85.428.211	111.125.808	119.228.216
Agricultură, silvicultură și pescuit	102.978.711	127.468.638	126.098.123	135.420.000	155.372.002
Alte activități de servicii	8.642.051	10.028.541	11.183.387	12.335.639	12.126.572
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor	1.094.450.984	1.172.194.255	1.339.868.745	1.540.583.419	1.445.929.050
Construcții	302.167.492	318.410.336	346.312.388	412.167.152	491.352.993
Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	97.103.728	96.302.762	109.730.219	106.934.747	113.696.676
Hoteluri și restaurante	73.494.854	85.825.550	116.167.439	127.751.043	74.400.652
Industria extractivă	40.795.019	45.694.794	53.827.944	44.390.070	15.582.576
Industria prelucrătoare	1.000.534.916	1.144.596.739	1.276.037.888	1.299.998.588	1.251.551.787

Informații si comunicații	32.914.402	35.267.343	39.349.091	46.595.787	48.517.117
Intermedieri financiare și asigurări	9.671.305	10.013.521	11.082.809	11.999.971	12.193.289
Învățământ	4.646.824	4.474.797	5.323.390	6.185.918	5.761.861
Producția si furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	41.925.443	11.269.206	7.687.115	8.633.005	10.774.338
Sănătate și asistență socială	38.869.721	47.629.897	57.757.443	70.990.901	70.741.713
Transport și depozitare	332.103.401	407.168.754	451.435.902	467.294.102	484.652.957
Tranzacții imobiliare	20.827.479	28.255.446	35.795.960	35.948.738	32.583.107
TOTAL	3.332.966.980	3.697.248.349	4.149.309.465	4.509.828.157	4.387.952.105

Sursa: Date furnizate de Administrația Județeană a Finanțelor Publice (AJFP) Alba

Trendul este unul crescător pentru majoritatea domeniilor, cu excepția domeniului Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat.

În ansamblu, cifra de afaceri la nivelul municipiului Alba Iulia în perioada 2016-2020 se înscrie într-o traiectorie pozitivă, cu creșteri moderate, dat fiind dezechilibrul în care se găsesc unele domenii. Prin identificarea unor pârgii potrivite, consultarea tuturor actorilor implicați în domeniile sus-menționate, crearea unor grupuri de lucru, pot fi identificate metode viabile de creștere a valorii cifrei de afaceri la nivel de municipiu, județ, regiune.

2.2.1.4 Aspecte relevante pentru piața muncii în județul Alba

De la debutul perioadei pandemice, întreaga lume traversează o perioadă în care piața muncii în orice domeniu este tot mai vulnerabilă, inconstantă și în permanentă schimbare, existând multiple turbulențe și schimbări de direcții și tendințe, atât din partea cererii forței de muncă, cât și a ofertei.

Piața muncii reprezintă una dintre componentele forțelor de producție, locul unde cererea și oferta de muncă se întâlnesc. Nevoia de muncă este prezentă în orice societate, unde se negociază angajarea lucrătorilor, mărimea salariului și condițiile de muncă, în vederea obținerii progresului economic.

La nivelul județului Alba, a fost studiată cererea de forță de muncă, pe luni, în perioada septembrie 2019-septembrie 2020, pe baza datelor furnizate pe canalele publice de către Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Alba (AJOFM Alba). Datele colectate au fost următoarele:

Tabel 2.2.11 - Locuri de muncă vacante în județul Alba, în perioada sept. 2019 - sept. 2020

Septembrie 2019	Total disponibile: 581
Octombrie 2019	Total disponibile: 237
Noiembrie 2019	Total disponibile: 511
Decembrie 2019	Total disponibile: 359
Ianuarie 2020	Total disponibile: 302
Februarie 2020	Total disponibile: 554
Martie 2020	Total disponibile: 289
Aprilie 2020	Total disponibile: 91
Mai 2020	Total disponibile: 64
Iunie 2020	Total disponibile: 465
Iulie 2020	Total disponibile: 296
August 2020	Total disponibile: 424
Septembrie 2020	Total disponibile: 380

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Alba (AJOFM Alba)

Situația prezentată indică o fluctuație mare la nivel de locuri de muncă vacante în județul Alba, intensificată la momentul debutului perioadei de stare de urgență. Situația nu este singulară, toate județele din țară au înregistrat valori similare de scădere procentuală a locurilor de muncă disponibile.

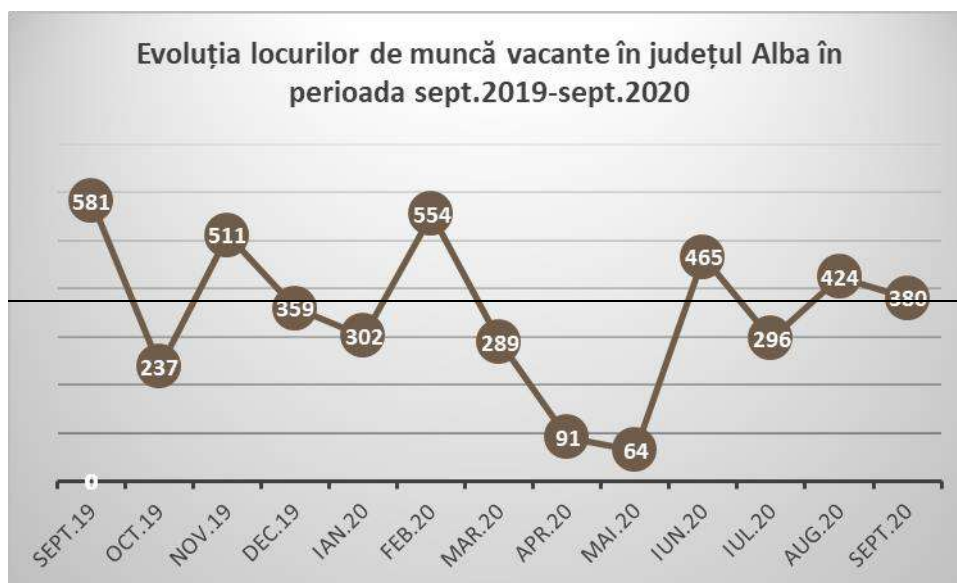


Fig. 2.2.2 – Evoluția locurilor de muncă vacante în județul Alba în perioada sept. 2019-sept. 2020

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Alba (AJOFM Alba)

În conformitate cu informațiile prezentate pe site-ul oficial al Comisiei Europene, având drept surse utilizate: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Institutul Național de Statistică (Balanta Forței de Muncă), Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, s-au evidențiat următoarele: la data de 01.01.2019, resursele de muncă ale Regiunii Centru erau de 1453.9 mii persoane din care populația ocupată civilă reprezenta 72.3% din acestea.

Sectorul serviciilor deținea la începutul anului 2020 cea mai mare pondere din populația ocupată civilă (45.2%) urmat fiind de sectoarele industrie și construcții (37.9%). Populația ocupată în agricultură avea la data sus-menționată o pondere de 16.9%, mai mică decât media națională.

În data de 31 martie 2020, rata șomajului ilustra o valoare de 2.7%, cu un număr de 27,6 mii șomeri în evidențele oficiale. La finalul lunii octombrie 2020, Regiunea Centru a avut un număr de 34782 șomeri înregistrați, respectiv 12,2% din numărul șomerilor înregistrați la nivel național (285731 persoane), în județul Alba fiind la acea dată 6391 persoane gestionate la nivel de AJOFM.

La finalul lunii februarie 2021, conform comunicatelor oficiale ale AJOFM Alba transmise către publicațiile locale⁵³, situația se prezenta în modul următor:

- rata șomajului în județul Alba a ajuns la 4,08%, creștere față de ianuarie 2021, când procentul era de 4%;
- numărul total de șomeri înregistrați la sfârșitul lunii februarie 2021 (6.881 persoane) a crescut cu 145 față de cel de la finele lunii ianuarie, conform comunicatelor Agenției Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă (AJOFM) Alba;

⁵³ [Articol Publicația Alba 24 Rata șomajului](#), accesat la data de 02.04.2021;

- din totalul șomerilor existenți la finalul lunii februarie 2021, un număr de 2796 persoane au fost șomeri indemnizați iar 4085 neindemnizați;
- în funcție de mediul de rezidență, 2454 șomeri provin din mediul urban și 4427 șomeri provin din mediul rural (situație pentru finalul lunii februarie 2021);
- cei mai mulți șomeri aveau între 40 – 49 de ani (27,63%), urmați de cei din grupa de vârstă 30-39 de ani (20,23%), la polul opus aflându-se persoanele între 25 – 29 de ani (5,82%);
- după nivelul de instruire, șomerii cu studii gimnaziale și cei cu nivel de instruire primar aveau o pondere însemnată în totalul șomerilor înregistrați în evidențele AJOFM Alba 4777 (69,42%);
- șomerii cu nivel de instruire liceal și postliceal reprezentau 1681 (24,43%) din totalul șomerilor înregistrați, iar cei cu studii universitare 423 (6,15%).

2.2.1.5 Procesul de investiții

La sfârșitul anului 2018, soldul investițiilor străine directe a urcat, conform datelor Băncii Naționale a României, la 7,331 miliarde euro (9,0% din totalul ISD din România), Regiunea Centru ocupând poziția a doua, după Regiunea București-Ilfov raportat la totalul investițiilor străine.

Anual, cei mai semnificativi investitori români și străini, din industrie, construcții, servicii și agricultură din județul Alba primesc din partea Consiliului Județean Alba, în cadrul evenimentului *Best of business* distincții pentru implicarea în comunitate și aportul la bunăstarea comunității. În funcție de criterii clare, printre care amintim: cele mai mari investiții de capital, implicare semnificativă în viața comunității, cei mai buni angajatori, crearea de locuri noi de muncă, cele mai mari valori ale exporturilor, contribuții substanțiale la bugetul județului, companiile primesc distincții.

Ultima ediție a acestui eveniment, a XIII-a, care a avut loc în anul 2019, a stabilit clasamentul companiilor după criteriile menționate anterior.

Cele mai mari investiții de capital românesc realizate în economia județului: Prefera Foods, Instalatorul, Art Instal, Nova Grup, Domeniile Boieru, Alba Cons, Albani Forex, Livio – Dario, Transilvania Nuts, Matias, Unilact Transilvania, Apidava, Almax Group, Prebet Aiud, Mobila Aiud, Dacia, Montana Popa, Grupul de firme Tobimar, Georgia Catering, Gea Event.

Cele mai mari investiții de capital străin realizate în economia județului: Baumit România Com, Fair Play Impex SRL.

Implicare în viața comunității: Grupul Transavia, Grup Jidvei, Star Transmission & Star Assembly, IAMU, Savini Due, Solina România, Albalact, Florea Grup, Cupru Min Abrud, Elis Pavaje, Saturn.

Cele mai mari investiții de capital românesc în economia județului: Grup Transavia, Oprean Grup, Florea Grup, Elis Pavaje, Grup Jidvei, Atlas Imobiliare, Cupru Min Abrud, Albalact, Elit, IPEC, Uzina Mecanică Cugir, IAMU, Ciserom.

Cele mai mari investiții de capital străin în economia județului: Star Transmission & Star Assembly, VCST Automotive Production, Holzindustrie Schweighofer, Alpin 57 Lux, Apulum, Rekord, Savini Due, Saturn, Solina România.

Contribuții substanțiale la bugetul județului – companii cu capital românesc: Uzina Mecanică Cugir, Grupul Transavia, Elit, IPEC, Grup Jidvei, Elis Pavaje, Albalact, Cupru Min, Florea Grup, Ciserom.

Contribuții substanțiale la bugetul județului – companii cu capital străin:

Bosch Automotive, Star Assembly & Star Transmission, Apulum, Saturn, Rekord, Solina România.

Cele mai mari producții și investiții în domeniul agricol: Grupul Transavia, Grupul de firme Jidvei, Grupul de firme DN Agrar.

Investiții majore în agricultura județului: Unilact Transilvania, Albatros Gold, Fitomar, Stazoo, Societatea agricolă Vințana, Ecovert, Pomicola Boz, Molnar Mol Exim, Sipigferm, Stațiunea de Cercetare Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Blaj.

În ceea ce privește accesarea schemelor de antreprenoriat finanțate din fonduri europene în cadrul Programul Operațional Capital Uman (POCU), Ministerul Fondurilor Europene (denumire 2019) a publicat la finalul lunii septembrie 2019 lista actualizată. Distingem primul loc ocupat de Regiunea Centru, unde până la data de 18.09.2019 au fost înființate 1923 de start-up-uri.

În luna iulie a anului 2020, un comunicat al Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene a transmis faptul că județul Alba avea în curs de implementare la acea dată un număr de 172 proiecte europene, în valoare totală de 2,1 miliarde lei.

2.2.1.6 Analiza activității contribuabililor mijlocii

În funcție de volumul obligațiilor fiscale datorate, conform raportărilor proprii ale organizațiilor și a cifrei de afaceri reflectată în situațiile contabile, categoria contribuabililor mijlocii este stabilită de către ANAF, în baza Ordinului 3610/2016 privind organizarea activității de administrare a contribuabililor mijlocii, Ordin care a dispus (Art 1-9)⁵⁴:

- competența de administrare a contribuabililor mijlocii;

⁵⁴ https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OPANAF_3610_2016.pdf;

- condiția generală de eligibilitate;
- criteriile de selecție;
- criteriile specifice;
- criteriul de bază;
- criteriul de continuitate;
- reguli specifice;
- lista contribuabililor mijlocii, inclusiv a sediilor secundare;
- predarea-primirea contribuabililor mijlocii.

Conform Cartei Contribuabilului⁵⁵ disponibilă pe pagina web a Agenției Naționale de Administrare Fiscală, una dintre îndatoririle civice esențiale este respectarea legii fiscale, plata impozitului de către entități făcând posibilă prestarea serviciilor publice.

Cifra de afaceri (în proporție de 50%), volumul obligațiilor fiscale declarate (în proporție de 30%) și volumul cheltuielilor cu personalul (în proporție de 50%) reprezintă criteriul de bază în funcție de care un contribuabil este încadrat în categoria contribuabililor mijlocii.

Conform datelor analitice puse la dispoziție de către Administrația Județeană a Finanțelor Publice Alba, în perioada 2016-2020 în Alba Iulia erau înregistrați contribuabili mijlocii în următoarele domenii de activitate, respectiv număr de angajați și cifra de afaceri:

Tabel 2.2.12 - Numărul contribuabililor mijlocii din Municipiul Alba Iulia în anul 2016 pe sectoare de activitate, număr de angajați și cifra de afaceri

Sectorul de activitate	Număr contrib. mijl.	Nr. angajați	Cifra totală de afaceri
10 - Industria alimentară	1	110	18800146
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	16	6448341
02 - Silvicultură și exploatare forestieră	1	13	6813058
43 - Lucrări speciale de construcții	3	195	45517660
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1	34	8066230
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	3	77	43364337
25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	1	42	10618837
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	3	41	35847282
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule	2	100	27311150

⁵⁵https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/AsistentaContribuabili_r/CARTA_CONTRIBUABILULUI_10032010.pdf

și motociclete			
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	11	14802751
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	24	12012145
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	53	21688100
41 - Construcții de clădiri	4	143	45714047
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	1	144148683
28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	1	214	84012411
14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	3	475	59271396
92 - Activități de jocuri de noroc și pariuri	1	0	17271688
08 - Alte activități extractive	1	102	39069807
14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	1	41	1739354
43 - Lucrări speciale de construcții	1	8	1566374
36 - Captarea, tratarea și distribuția apei	1	809	77211628
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	50	32860951
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	1	197	27677514
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	1	13	49480364
27 - Fabricarea echipamentelor electrice	1	106	19205245
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	1	242	28645675
43 - Lucrări speciale de construcții	2	68	19160632
35 - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	1	4	5612608
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	44	21882804
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	5	14884554
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	2	86	39257189
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	1	6	7904580
42 - Lucrări de geniu civil	1	133	14798032
68 - Tranzacții imobiliare	1	12	9884016
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	0	19075
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1	159	67368945

15 - Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	1	265	12860025
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	8	8107781
42 - Lucrări de geniu civil	1	46	11585415
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1	17	39696174
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	5	158	84411473
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	22	11843354
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	28	22017505
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	32	10504013
10 - Industria alimentară	3	286	103604053
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	1	40	9540070
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	28	15323720

Sursa: Datele analitice puse la dispoziție de către Administrația Județeană a Finanțelor Publice Alba

Tabel 2.2.13 - Numărul contribuabililor mijlocii din Municipiul Alba Iulia în anul 2017 pe sectoare de activitate, număr de angajați și cifra de afaceri

Sectorul de activitate	Număr contrib. mijl.	Nr. angajați	Cifră totală de afaceri
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1	162	76779585
42 - Lucrări de geniu civil	1	126	14296250
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	3	41	27844894
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	2	93	41107675
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	49	71656787
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1	33	7680850
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	2	147	33822613
27 - Fabricarea echipamentelor electrice	1	129	32883287

25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	1	42	10230310
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	45	29020675
28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	1	305	111743462
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	54	26332543
92 - Activități de jocuri de noroc și pariuri	1	74	21685636
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	8	9561407
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	1	13	66522651
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	1	0	134909
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	1	257	32088072
43 - Lucrări speciale de construcții	3	182	43927458
10 - Industria alimentară	1	118	23733144
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1	18	9992117
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	34	11218375
41 - Construcții de clădiri	4	116	47549911
68 - Tranzacții imobiliare	1	28	11138398
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	3	75	42114858
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	16	6126665
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	10	14259972
42 - Lucrări de geniu civil	1	30	5618303
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	8	4524830
35 - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	1	3	0
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	5	135	103651575
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	1	43	11466037
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	1	145342458
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	6	26148394
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	27	13498358

15 - Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor	1	285	16374880
14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	3	560	62166431
35 - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	1	5	4472359
43 - Lucrări speciale de construcții	1	47	13461507
02 - Silvicultură și exploatare forestieră	1	13	8634122
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	21	12853207
43 - Lucrări speciale de construcții	1	2	274980
36 - Captarea, tratarea și distribuția apei	1	776	76804820
08 - Alte activități extractive	1	90	44487374
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	24	12450507
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	0	0
10 - Industria alimentară	3	287	105873779
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	1	209	28157010
14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	1	196	9239375

Sursa: Datele analitice puse la dispoziție de către Administrația Județeană a Finanțelor Publice Alba

Tabel 2.2.14 - Numărul contribuabililor mijlocii din Municipiul Alba Iulia în anul 2018 pe sectoare de activitate, număr de angajați și cifra de afaceri

Sectorul de activitate	Număr contrib. mijl.	Nr. angajați	Cifra totală de afaceri
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	26	12277928
35 - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	1	5	1620947
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	1	140882800
70 - Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management	1	1	0
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	16	7300512
68 - Tranzacții imobiliare	1	23	10949574
92 - Activități de jocuri de noroc și pariuri	1	67	18024761

43 - Lucrări speciale de construcții	2	150	36304637
42 - Lucrări de geniu civil	2	43	11183809
25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	1	43	10375485
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	38	13587735
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	5	158	119006383
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	2	192	34015860
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	1	49	15222428
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	1	199	29310871
28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	1	335	140046344
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	3	42	31830229
41 - Construcții de clădiri	4	151	50760812
42 - Lucrări de geniu civil	1	123	16026137
36 - Captarea, tratarea și distribuția apei	1	798	87791296
15 - Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	1	304	17496454
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1	33	8427826
14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	3	556	69988088
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	10	10424915
43 - Lucrări speciale de construcții	1	3	324115
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	45	30921055
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	30	15793496
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1	174	90775927
27 - Fabricarea echipamentelor electrice	1	130	42872155
14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	1	203	10785067
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	18	12168541
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1	18	7914155
02 - Silvicultură și exploatare forestieră	1	14	7423166

46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	45	132895682
43 - Lucrări speciale de construcții	1	49	11952171
08 - Alte activități extractive	1	92	51515710
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	1	13	88945686
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	7	21002782
10 - Industria alimentară	3	320	112653487
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	3	0
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	9	9536174
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	2	89	42654397
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	1	264	38211204
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	3	78	44649069
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	64	30919903
10 - Industria alimentară	1	100	24893730

Sursa: Datele analitice puse la dispoziție de către Administrația Județeană a Finanțelor Publice Alba

Tabel 2.2.15 - Numărul contribuabililor mijlocii din Municipiul Alba Iulia în anul 2019 pe sectoare de activitate, număr de angajați și cifra de afaceri

Sectorul de activitate	Număr contrib. mijl.	Nr. angajați	Cifra totală de afaceri
08 - Alte activități extractive	1	76	31359662
15 - Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	1	271	15135635
42 - Lucrări de geniu civil	1	124	20589533
10 - Industria alimentară	3	326	120613775
43 - Lucrări speciale de construcții	3	166	62114652
41 - Construcții de clădiri	4	108	49986226
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	10	14491014
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	22	13704013
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și	1	18	8867552

motocicletelor			
28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	1	401	149646104
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	1	47	13711633
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	10	26964570
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	1	265	39037827
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	56	121989019
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	69	35575873
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	1	15	104058163
27 - Fabricarea echipamentelor electrice	1	130	62394781
14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	3	491	46902913
43 - Lucrări speciale de construcții	1	55	13751253
14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	1	189	8832080
02 - Silvicultură și exploatare forestieră	1	7	7462139
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	9	10738723
68 - Tranzacții imobiliare	1	15	12179419
92 - Activități de jocuri de noroc și pariuri	1	77	21653134
35 - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	1	5	295294
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	5	162	136892984
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	16	8356755
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1	171	102582677
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	2	189	40289140
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	2	39	22687734
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	1	207	34720778
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	25	12690840
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	2	56	44691376
25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	1	41	10303942

46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	1	181662392
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	47	31341167
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1	32	8282441
10 - Industria alimentară	1	103	28786309
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	3	47	41550686
43 - Lucrări speciale de construcții	1	20	814827
36 - Captarea, tratarea și distribuția apei	1	803	89424329
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	3	72	42676589
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	41	15273475

Sursa: Datele analitice puse la dispoziție de către Administrația Județeană a Finanțelor Publice Alba

Tabel 2.2.16 - Numărul contribuabililor mijlocii din Municipiul Alba Iulia în anul 2020 pe sectoare de activitate, număr de angajați și cifra de afaceri

Sectorul de activitate	Număr contrib. mijl.	Nr. angajați	Cifră totală de afaceri
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	80	50466399
23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	1	105	47783212
14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	1	183	10175998
35 - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	1	5	355734
43 - Lucrări speciale de construcții	1	56	13300621
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	3	0
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	21	15000661
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	1	203	31368222
14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	3	365	26370084
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	27	10875303
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	5	158	168228664
10 - Industria alimentară	3	309	119899765
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1	31	7812913
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule	3	67	43763652

și motociclete			
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	2	50	27787319
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	46	32485853
10 - Industria alimentară	1	105	30404123
15 - Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	1	239	13880443
02 - Silvicultură și exploatare forestieră	1	7	7312270
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1	18	10748926
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	24	13614139
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	1	42	15882374
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	10	36759160
36 - Captarea, tratarea și distribuția apei	1	785	97138425
28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	1	363	122413359
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	1	198	31390182
42 - Lucrări de geniu civil	1	126	25962202
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	3	48	47028197
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	11	6024875
27 - Fabricarea echipamentelor electrice	1	0	54222935
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	40	59565151
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	1	44	10770540
68 - Tranzacții imobiliare	1	6	8677549
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	35	23135617
92 - Activități de jocuri de noroc și pariuri	1	62	11206963
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	1	16	54891371
25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	1	39	8457777
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	16	9277911

22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	1	116	26055281
43 - Lucrări speciale de construcții	3	173	74421758
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	9	10252649
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1	1	221220734
43 - Lucrări speciale de construcții	1	18	1718425
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1	180	115413028
41 - Construcții de clădiri	4	144	86102569

Sursa: Datele analitice puse la dispoziție de către Administrația Județeană a Finanțelor Publice Alba

2.2.1.7 Industria la nivelul municipiului Alba Iulia

Acest domeniu are nevoie de toată susținerea în perioada următoare, fiind unul dintre sectoarele de bază ale economiei municipiului. Sectoarele educație-cercetare vor sprijini industria prin furnizare de forță de muncă înalt calificată, iar spectrul cercetare-dezvoltare-inovare va trebui valorificat la întregul potențial, prin reactivarea tuturor structurilor ce cercetare existente.

Profilul industrial al regiunii este conturat de industriile de construcții de mașini, prelucrarea metalelor, chimică, farmaceutică, materialelor de construcții, lemnului, extractivă, textilă și alimentară⁵⁶.

Evoluția industriei la nivelul Municipiului Alba Iulia în perioada 2013-2020, respectiv cifra de afaceri, numărul de salariați care activau în industrie precum și numărul de unități (societăți industriale) se prezenta în perioada menționată, astfel:

Tabel 2.2.17 - Evoluția industriei la nivelul Municipiului Alba Iulia în perioada 2013-2016

Nume ramura	Indicator	2013	2014	2015	2016
Industria extractivă	Cifra afaceri	52.687.133	53.124.542	48.369.061	40.795.019
	Nr. salariați	114	109	125	123
	Societăți	13	12	12	13
Industria prelucrătoare	Cifra afaceri	876.630.986	924.610.385	966.142.432	1.000.534.916
	Nr. salariați	6.835	7.088	7.085	6.920
	Societăți	403	395	387	382

⁵⁶ <https://ec.europa.eu/eures/>, accesat la data de 06.06.2021;

Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	Cifra afaceri	210.121.186	285.984.091	269.179.352	41.925.443
	Nr.salariați	14	26	23	21
	Societăți	17	19	19	20
Total cifră afaceri		1.139.439.305	1.263.719.018	1.283.690.845	1.083.255.378
Total nr. salariați		6.963	7.223	7.233	7.064
Total societăți		433	426	418	415

Sursa: <https://ec.europa.eu/eures/>

Tabel 2.2.18 - Evoluția industriei la nivelul Municipiului Alba Iulia în perioada 2017-2020

Nume ramură	Indicator	2017	2018	2019	2020
Industria extractivă	Cifra afaceri	45.694.794	53.827.944	44.390.070	15.582.576
	Nr. salariați	115	117	136	47
	Societăți	15	15	17	14
Industria prelucrătoare	Cifra afaceri	1.144.596.739	1.276.037.888	1.299.998.588	1.251.551.787
	Nr. salariați	7.304	7.206	7.056	6.323
	Societăți	402	420	468	413
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	Cifra afaceri	11.269.206	7.687.115	8.633.005	10.774.338
	Nr. salariați	24	25	29	25
	Societăți	14	12	13	10
Total cifră afaceri		1.201.560.739	1.337.552.947	1.353.021.663	1.277.908.701
Total nr. salariați		7.443	7.348	7.221	6.395
Total societăți		431	447	498	437

Sursa: <https://ec.europa.eu/eures/>

Activitățile industriale au înregistrat în anul 2013 o cifră totală de afaceri de 1.139.439.305 lei urmată de fluctuații negative în anul 2016, ca să se ajungă în anul 2020 la valoarea cifrei de afaceri din industrie de 1.277.908.701 lei.

Numărul de salariați în municipiul Alba Iulia din sectorul industrial a fost de 6963 în anul 2013 iar în anul 2020 se înregistrau cu 568 mai putini, respectiv 6395.

Numărul de societăți din sectorul industrial nu a înregistrat modificări notabile în perioada 2013-2020, cea mai ridicată valoare fiind identificată în anul 2019 când funcționau un număr de 498 societăți. În anul 2020, numărul acestora s-a micșorat, ajungându-se la un total de 437 societăți.

2.2.1.8 Agricultură municipiului Alba Iulia

Suprafața agricolă însumează jumătate din teritoriul Uniunii Europene, agricultura deținând un loc foarte important în spectrul economic al UE. Flora și fauna adăpostită în diferitele zone, peisajistica deosebită, crearea și întreținerea habitatelor semi-naturale, ilustrează doar o parte din importanța pe care agricultura o are. Activitatea populației ocupate în agricultură se centrează pe cele două paliere, respectiv: producerea hranei pentru populație și administrarea zonelor rurale. Alături de aceste activități, activitatea agricultorilor este deseori completată de prelucrarea produselor agricole și de alte activități, precum agroturismul. Multitudinea de programe europene destinate dezvoltării zonelor rurale sprijină activitățile menționate anterior.

Setul de reguli și mecanisme care gestionează la nivel european activitățile din agricultură îl reprezintă Politica Agricolă Comună (PAC).

Articolul 39 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene stipulează următoarele obiective ale Politicii Agricole Comune/PAC⁵⁷:

- creșterea productivității agriculturii prin promovarea progresului tehnic și prin asigurarea utilizării optime a factorilor de producție, în special a forței de muncă;
- asigurarea unui nivel de trai echitabil pentru agricultori;
- stabilizarea piețelor;
- garantarea siguranței aprovizionărilor și asigurarea unor prețuri rezonabile pentru consumatori.

Potențialul agricol al județului este considerabil însă insuficient exploatat. Cu toate că fondul pentru culturi nu este exploatat la capacitatea sa reală, județul Alba înregistrează rezultate financiare importante, comparativ cu alte județe.

Principalele culturi întâlnite în județul Alba sunt următoarele: cereale pentru boabe, grâu și secară, orz și orzoaică, porumb boabe, plante uleioase, floarea soarelui, sfecla de zahăr, cartofi, legume.

⁵⁷ Site-ul oficial al Ministerului Afacerilor Externe - <https://www.mae.ro/node/1625>, accesat la data de 18.06.2021;

Aplicarea obiectivelor PAC la nivelul agriculturii Județului Alba, încurajarea și susținerea progresului tehnic, formarea, încadrarea și salarizarea corespunzătoare a forței de muncă, echilibrarea piețelor agricole prin intervenție administrativă și administrare participativă public-privată, ținerea sub control a prețurilor și asigurarea desfacerilor, sunt pârghiile prin care administrația locală susține și încurajează dezvoltarea acestui sector important.

2.2.1.9 Fondul forestier și exploatarea resurselor primare

În țara noastră, fondul forestier național deținea, la finalul anului 2018, o suprafață de 6583 mii hectare, ceea ce însemna 27,6 % din suprafața României. Suprafața fondului forestier la 31 decembrie 2018, comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior, a ilustrat o creștere de aproximativ 0,3%. Această creștere a fost generată în special de reamenajări de pășuni împădurite precum și introducerea în fondul forestier a terenurilor degradate, conform Legii nr. 46/2008 – Codul silvic cu modificările și completările ulterioare. Conform informațiilor publicate de către Regia Națională a Pădurilor – ROMSILVA - Direcția Silvică Alba⁵⁸, la data de 31.12.2018 suprafața totală a fondului forestier proprietate publică a statului, administrat de RNP – Romsilva, prin Direcția Silvică Alba, în cadrul a 7 ocoale silvice, era de 79545 ha, reprezentând aproximativ 38% din fondul forestier național din județul Alba.

Institutul Național de Statistică prezintă în rapoartele oficiale⁵⁹ situația privind suprafața fondului forestier pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare, județe, categorii de folosință și specii, la sfârșitul anului 2018. De asemenea, rapoartele oficiale ale INSSE evidențiază situațiile privind volumul de masă lemnoasă recoltată pe specii, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe, în anul 2018, respectiv suprafața lucrărilor de regenerare a pădurilor pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare, județe, tipuri de regenerări și specii, în anul 2018. Toate aceste date sunt ilustrate în continuare, tabelar:

Tabel 2.2.19 - Suprafața fondului forestier pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare, județe, categorii de folosință și specii, la sfârșitul anului 2018

-hectare-

Regiunea de dezvoltare/ Județe	Total	Păduri	din care:		Alte terenuri din fondul forestier
			Rășinoase	Foioase	
CENTRU	1269095	1247081	548592	698489	22014
ALBA	206778	202241	69649	132592	4537
BRAȘOV	205168	202138	69819	132319	3030
COVASNA	171423	169743	63581	106162	1680
HARGHITA	264108	260235	189032	71203	3873
MUREȘ	220039	213661	81999	131662	6378
SIBIU	201579	199063	74512	124551	2516

Sursa: Institutul Național de Statistică (2019)

⁵⁸ alba.rosilva.ro, , accesat la data de 05.04.2021;

⁵⁹ Institutul Național de Statistică, Statistica activităților din silvicultură în anul 2018 (Raport 2019, pag.23, 24, 25), , accesat la data de 06.04.2021;

Tabel 2.2.20 - Volumul de masă lemnoasă recoltată pe specii, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe, în anul 2018

mii metri cubi – volum brut

Regiunea de dezvoltare/ Județe	Total	Rășinoase	Fag	Stejar	Diverse specii tari	Diverse specii moi
CENTRU	4149,6	2093,8	1330,3	273,7	366,3	85,5
ALBA	425,3	206,7	140,1	41	33,4	4,1
BRAȘOV	658,9	196,7	311	69,9	66,8	14,5
COVASNA	589,6	213,1	279,8	31,8	46,7	18,2
HARGHITA	1301,4	1007,9	212,4	12,9	41,6	26,6
MUREȘ	752,5	311,1	271,2	58,	98	14,2
SIBIU	421,9	158,3	115,8	60,1	79,8	7,9

Sursa: Institutul Național de Statistică (2019)

Tabel 2.2.21 - Suprafața lucrărilor de regenerare a pădurilor pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare, județe, tipuri de regenerări și specii, în anul 2018

– hectare –

Regiunea de dezvoltare/ Județe	Regenerări Total	Regenerări artificiale			Regenerări naturale		
		Tot al	Foioase	Rășinoase	Total	Foioase	Rășinoase
CENTRU	4496	2142	494	1648	2354	1655	699
ALBA	636	235	30	205	401	265	136
BRAȘOV	647	297	104	193	350	299	51
COVASNA	639	277	67	210	362	270	92
HARGHITA	1062	627	26	601	435	212	223
MUREȘ	712	295	113	182	417	264	153
SIBIU	800	411	154	257	389	345	44

Sursa: Institutul Național de Statistică (2019)

Direcția Silvică Alba are prevăzut în programul propriu pentru primăvara 2021 împădurirea a aproape 130 ha, prin plantarea de puieți forestieri în cadrul Programului Național de Împădurire al Regiei Naționale a Pădurilor – Romsilva. Este prevăzută regenerarea a 114,93 ha fond forestier și simultan efectuarea de lucrări de completări pe 14,27 ha fond forestier.

Tabel 2.2.22 - Direcția Silvică Alba Programul Național de Împădurire al Regiei Naționale a Pădurilor – Romsilva-primăvara 2021

Structura	Regenerări artificiale (ha)	Completări (ha)

Total Direcția Silvică Alba	114,93	14,27
Ocolul Silvic Aiud	5,63	0,73
Ocolul Silvic Alba Iulia	2,20	0
Ocolul Silvic Blaj	28,80	1,04
Ocolul Silvic Cugir	27,41	4,98
Ocolul Silvic Gârda	31,26	5,18
Ocolul Silvic Valea Ampoiului	3,0	0
Ocolul Silvic Valea Arieșului	16,63	2,33

Sursa: Direcția Silvică Alba

Sunt ilustrate mai sus planificările de împădurire pentru fiecare dintre cele 7 ocoale silvice din județ. Dintre acestea, Ocolul Silvic Alba Iulia și Ocolul Silvic Valea Ampoiului nu au prevăzute pentru primăvara anului 2021 activități de completare, iar la restul Ocoalelor Silvice din județul Alba valorile la secțiunile *Regenerări artificiale* și *Completări* sunt nenule, conform celor prezentate în tabel.

2.2.1.10 Comerțul și serviciile

Comerțul și sectorul terțiar (serviciile) ocupă poziții din ce în ce mai importante în viața comunității, activitățile lor reprezentând un aport semnificativ din PIB. Organizația Mondială a Comerțului (OMC) încearcă prin activitățile sale echilibrarea sistemului comercial internațional reglementat.

Direcția Regională de Statistică Alba a publicat situațiile statistice la nivelul Regiunii Centru (Anuarul 2019, nr.923/27.03.2020)⁶⁰ pentru anul 2018, respectiv: *câștigul salarial mediu net lunar pe activități ale economiei naționale* (CAEN REV.2).

⁶⁰ <https://alba.insse.ro>

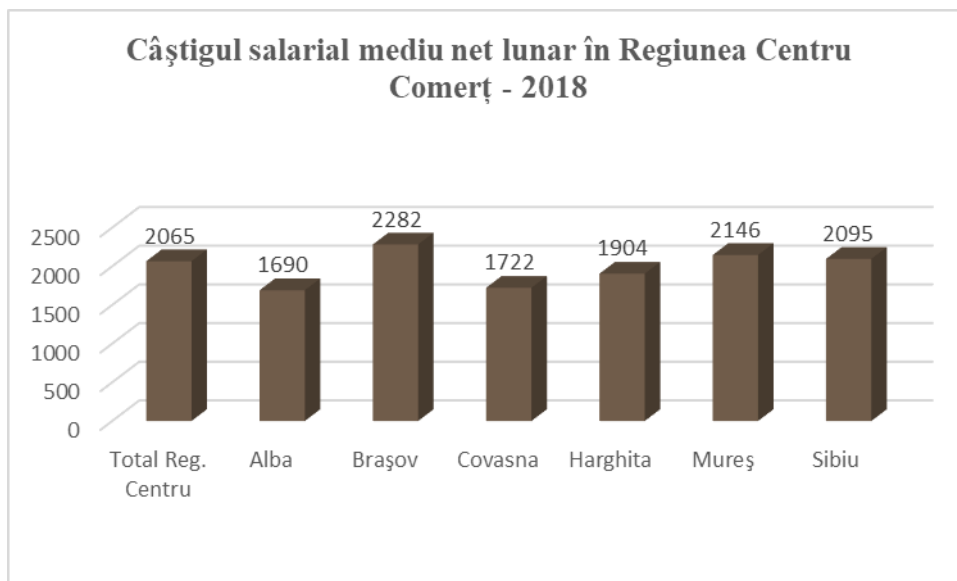


Fig. 2.2.3 – Câștigul salarial mediu net lunar în Regiunea Centru Comerț – 2018
Sursa: Direcția Regională de Statistică Alba

Dintre cele 6 județe din Regiunea Centru, cea mai mică valoare a câștigului salariat net în Comerț, în anul 2018 a fost în județul Alba iar cea mai mare în județul Brașov.

În ceea ce privește *cifra de afaceri din unitățile locale active*, în Regiunea Centru, în anul 2018 *total industrie, construcții, comerț și alte servicii*, județul Alba a însumat o pondere de 14,9%, Brașov 30,6%, Covasna 4,1%, Harghita 6,7%, Mureș 19,6%, Sibiu 24,1%.

Personalul din unitățile locale active, în Regiunea Centru, total industrie, construcții, comerț și alte servicii, în anul 2018 a înregistrat următoarele valori:

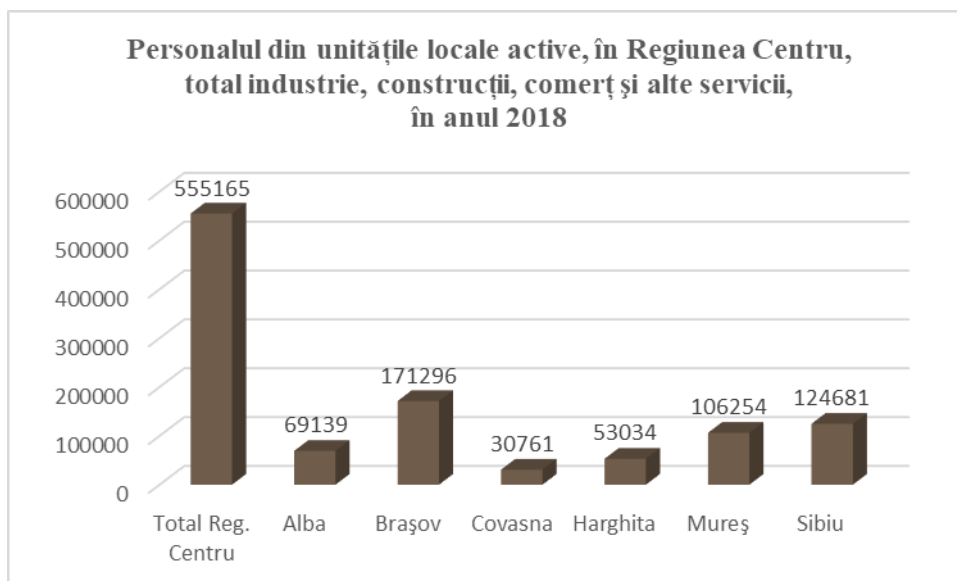


Fig. 2.2.4 – Personalul din unitățile locale active, în Regiunea Centru, total industrie, construcții, comerț și alte servicii în anul 2018
Sursa: Direcția Regională de Statistică Alba

În anul 2018, în Regiunea Centru lucrau în industrie, construcții, comerț și alte servicii un număr total de 555165 persoane, dintre care în județul Alba un număr de 69139 persoane.

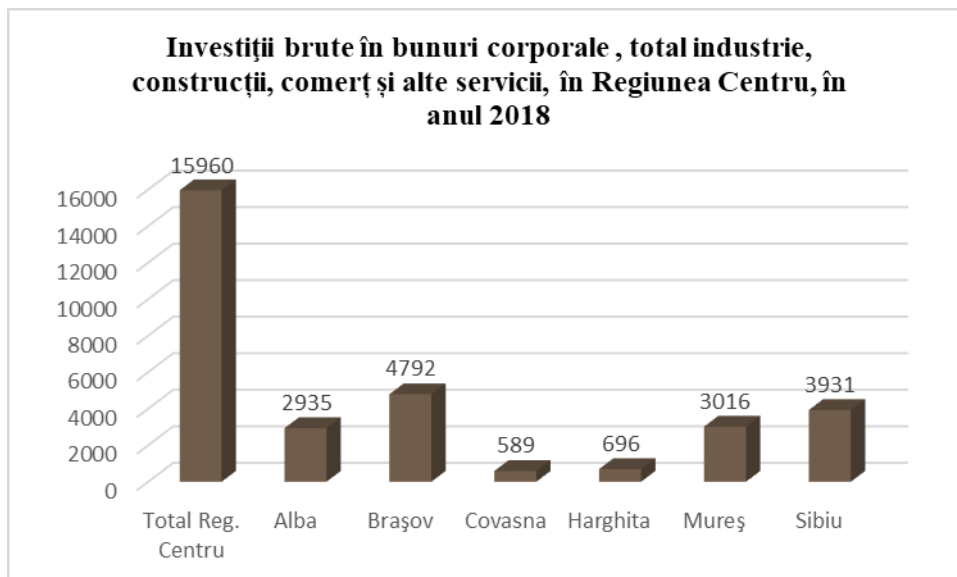


Fig- 2.2.5 – Investiții brute în bunuri corporale, total industrie, construcții, comerț și alte servicii, în Regiunea Centru, în anul 2018

Sursa: Direcția Regională de Statistică Alba

Investițiile brute în bunuri corporale, total industrie, construcții, comerț și alte servicii, în Regiunea Centru, în anul 2018 au fost în număr de 15960, în județul Alba totalul investițiilor în bunuri corporale a fost de 2935.

Creșterea economică apare ca efect direct al derulării în condiții eficiente a activităților de comerț și servicii, sectoare care este necesar a fi susținute, deopotrivă cu celelalte ramuri, spre beneficiul locuitorilor și generării de plus-valoare.

2.2.1.11 Analiza disparităților din economie

Municipiul Alba Iulia reprezintă zona cu cel mai înalt nivel de dezvoltare din județ. Poziționarea foarte avantajoasă din punct de vedere geografic și al accesibilității a atras numeroase avantaje de ordin economic și a ajutat la scăderea depopulării zonelor rurale.

Similar itemilor problematici identificați și în analiza/documentul elaborat pentru perioada anterioară, se mențin și necesită atenție majoră și activități de redresare/reorganizare, următoarele:

- ✓ Stimularea accesării programelor de finanțare existente pentru fiecare domeniu și asigurarea informare și consultanță suplimentare;
- ✓ Colaborarea eficientă cu entități administrative din țară și străinătate, în scopul valorificării bunelor practici și aplicarea lor acolo unde este pretabil;
- ✓ Utilizarea forței de muncă calificată, pregătită și formată în instituțiile de învățământ, precum și a celei necalificate, în conformitate cu nevoile comunității;

- ✓ Reabilitarea și modernizarea infrastructurii;
- ✓ Stimularea investițiilor străine în teritoriu;
- ✓ Susținerea și stimularea parteneriatului public-privat.

Potențialul real de dezvoltare al zonei, crearea unei zone industriale a orașului prin atragerea investitorilor locali, naționali sau străini trebuie să constituie activități permanente, cu termen de implementare continuu, pentru fluidizarea economică și creșterea nivelului de trai al locuitorilor municipiului, județului, regiunii.

2.2.2 Zona de dezvoltare economică

În urma analizei situației existente și a prevederilor Planului Urbanistic General în vigoare, precum și a tendințelor de dezvoltare ale localității, s-a concluzionat ca optimă realizarea unor funcțiuni care să genereze un **pol de dezvoltare economică** pentru oraș.

Administrația publică dorește creșterea calității vieții pentru locuitorii municipiului, de aceea realizarea unei zone economice va fi benefică și va genera creștere economică pentru oraș, noi locuri de muncă și va reprezenta un pas inițial în extinderea controlată a zonelor cu astfel de activități economice pentru Alba Iulia.

Noile funcțiuni propuse vor deservi municipiul Alba Iulia și vor atrage investitori în zonă, astfel creându-se noi locuri de muncă și un motor de dezvoltare locală pentru municipiu.

Terenul pentru care este necesară elaborarea PUZ-ului se află în domeniul privat al municipiului Alba Iulia, și are o suprafață totală de **209.449 mp**, din care:

- 11.2944 mp (reprezentând 53,92%) vor putea fi concesionați sau transferabili din domeniu privat în proprietate privată sub forma de parcele construibile pentru activități economice
- 42.000 mp (reprezentând 20,05%) vor putea fi concesionați sau transferabili din domeniu privat în proprietate privată sub forma de parcele construibile parțial pentru activități de producere a energiei regenerabilă
- 15.645 mp (reprezentând 7,47%) zonă spații verzi amenajate și funcțiuni de sport recreere

Diferența de teren fiind rezervată circulațiilor publice (carosabile, pietonale și velo), locurilor de parcare și terenurilor destinate gospodăririi comunale.

Terenul are o accesibilitate foarte ridicată atât față de municipiu, cât și la nivel regional, fiind situat adiacent centurii ocolitoare Alba Iulia (E81) și la ~3.5 km de nodul cu autostrada A10. Aceste relații sporesc accesibilitatea în teritoriu, ducând la o funcționare optimă a obiectivelor propuse pe terenul în studiu.

Unul dintre priorități este reglementarea din punct de vedere urbanistic a terenului aflat în domeniul privat al Municipiului Alba Iulia, pentru a se putea realiza aici un Parc de activități și o zonă economică ce va reprezenta un motor de dezvoltare pentru oraș. Adiacent acesteia

se mai propun anumite funcțiuni esențiale pentru buna funcționare a unei localități, printre care enumerăm zonele de sport și recreere.

Se dorește ca procentul de ocupare a parcelelor nou create cu construcții pentru întreaga propunere să fie de minim 40%, maxim de 70%, iar coeficientul de utilizare a terenului de maxim 1.6. În plus, parcelele vor fi ocupate în procent de minim 20% cu spații verzi amenajate. De asemenea, în cadrul zonelor verzi reglementate, se propune plantarea de arbori de talie mare de-a lungul străzilor nou propuse, piste de biciclete, o zonă de recreere pe malul Ampoiului, și o zonă verde cu funcțiuni de sport-agrement care să participe în mod direct la îmbunătățirea climatului local.



Propunerile conturate trasează o bază de implementare pentru un proiect de complexitate medie care este necesar a fi bine organizat și etapizat, pentru a permite realizarea lui cât mai facilă.

Din punct de vedere funcțional, propunerile înaintate sunt compatibile cu teritoriile învecinate, de aceea proiectul se încadrează foarte bine în zonă, atât din punct de vedere al funcționalității, cât și al morfologiei.

Pentru a pune mai bine în valoare zona și pentru a o dezvolta cât mai coerent și eficient, din punct de vedere spațial și economic întreaga zonă va fi viabilizată etapizat în baza prevederilor documentațiilor de urbanism.

Prețurile pentru vânzarea /concesionarea terenurilor se vor stabili conform prețului pieței și vor fi supuse dezbaterii Consiliului Local. De asemenea, condițiile de selectare a companiilor care vor să investească în zonă vor fi stabilite în cadrul plenului Consiliului Local, în baza regulilor impuse prin Planul Urbanistic Zonal. Regulile vor viza în principal tipul de activitate permis în zonă, numărul de angajați, respectarea indicelui minim și maxim de construire pe loturile propuse. În vederea eliminării impactului asupra solului, prin proiect se propune realizarea de spații adecvate pe fiecare parcelă pentru colectarea selectivă a deșeurilor menajere, și de asemenea dotarea spațiilor publice și cu acces public cu pubele și coșuri de gunoi.

După implementare, proiectul va respecta cerințele impuse de prevederile legale privind gestionarea zgomotului ambiental, având în vedere că traficul, ca sursă de disconfort sonor, nu va afecta populația, deoarece terenul studiat nu se află în vecinătatea vreunei zone de locuit, ceea ce nu impune realizarea unor planuri de acțiune specifice.

2.2.3 Economia circulară

2.2.3.1 Economia circulară în contextul așezărilor urbane

Aproximativ 55% din populația globală trăiește în prezent în zone urbane, fiind de așteptat ca la nivel mondial procentul să crească la 80% până în anul 2030. Această creștere implică faptul că cea mai mare parte a consumului, a producției de deșeuri și emisiilor de gaze cu efect de seră are loc în orașe. Orașele în ansamblul lor necesită în prezent, anual, 40 de miliarde de tone de resurse pentru a-și menține ecosistemele viabile, iar această necesitate va ajunge probabil la 90 de miliarde de tone în următorii 30 de ani (Swilling și colab., 2018).

Toate aceste numere ne indică nu doar un trend ascendent al populației urbane, ci și un mod de dezvoltare nesustenabil, în care bunăstarea economică și socială se bazează pe consumul intensiv, nesuținut de resurse naturale, care nu oferă promisiunea unui viitor sigur următoarelor generații care vor trăi în orașele de mâine. Situația descrisă atrage atenția asupra decalajului între ceea ce se întâmplă în prezent în zonele urbane și obiectivele Uniunii Europene în contextul Pactului Verde European – Green Deal. Acest pact urmărește transformarea UE într-o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, care până în 2050 va ajunge la zero emisii nete de gaze cu efect de seră, generând o creștere economică disociată de utilizarea resurselor.

Economia circulară oferă o oportunitate de a răspunde acestor provocări, prin regândirea modului în care folosim materiale, produsele și tehnologia, dar și prin generarea de noi modalități de a crea valoare în toate sectoarele economice. Această nouă paradigmă economică contribuie la eliminarea externalităților negative ale activității economice caracterizate de modelul „produ-consumă-aruncă”, activând noi căi și modalități de creștere economică, dar și noi acțiuni privind conservarea și îmbunătățirea capitalului natural. Conceptul de „expirare” este înlocuit cu cel de „conservare” și se caută, în schimb, recuperarea resurselor din deșeuri printr-o proiectare circulară a materialelor, produselor și sistemelor asociate.

Datorită concentrării populației urbane, orașele europene se bucură totodată și de o densitate mare de cunoștințe, date și capital, fapt care face orașele un loc prielnic pentru implementarea unei agende economice circulare care să genereze un mod de dezvoltare sustenabil atât din punct de vedere economic și social, cât și din punct de vedere al utilizării materiilor prime. Uniunea Europeană recunoaște toate aceste oportunități și promovează economia circulară, prin alocarea de fonduri pentru punerea sa în aplicare (de exemplu, Orizont 2020; LIFE) dar și ca parte a strategiei de redresare economică a bugetului UE pe termen lung 2021-2025 (de

exemplu, Acordul European și noul său Plan de Acțiune pentru Economia Circulară) (Carriere și colab., 2020).

Atunci când acest concept este aplicat la nivel urban, discuția se concentrează asupra manierei în care practici și principii circulare pot fi puse în aplicare pentru îmbunătățirea calității vieții urbane. Astfel, un oraș circular este unul care promovează tranziția de la o economie liniară la o economie circulară într-un mod integrat prin toate funcțiile sale, dar în colaborare cu cetățenii, întreprinderile și comunitatea de cercetare. Aceste orașe încurajează modele de afaceri noi și comportamente economice care separă utilizarea resurselor de bunăstarea economică prin menținerea valorii și utilității cât mai mult timp posibil, astfel buclele materiale fiind închise, iar utilizarea resurselor dăunătoare și generarea de deșeuri minimizate. Prin această tranziție, orașele încearcă să îmbunătățească bunăstarea umană, să reducă emisiile poluante, să protejeze și să îmbunătățească biodiversitatea și să promoveze incluziunea, în conformitate cu obiectivele de dezvoltare durabilă (City Loops, 2021).

Municipiul Alba Iulia a început deja să implementeze numeroase acțiuni în direcția unei dezvoltări municipale durabile, principalele direcții de acțiune vizând protejarea mediului înconjurător, dezvoltarea de soluții pentru energie verde, asigurarea unui mediu urban durabil prin regenerarea fostelor zone industriale, prin managementul ariilor protejate, reciclare și investiții în rețeaua de apă etc. Toate aceste acțiuni demonstrează un potențial semnificativ pentru implementarea circularității în metabolismului urban în următoarea etapă de dezvoltare a municipiului.

2.2.3.2 Cercetare cantitativă privind economia circulară

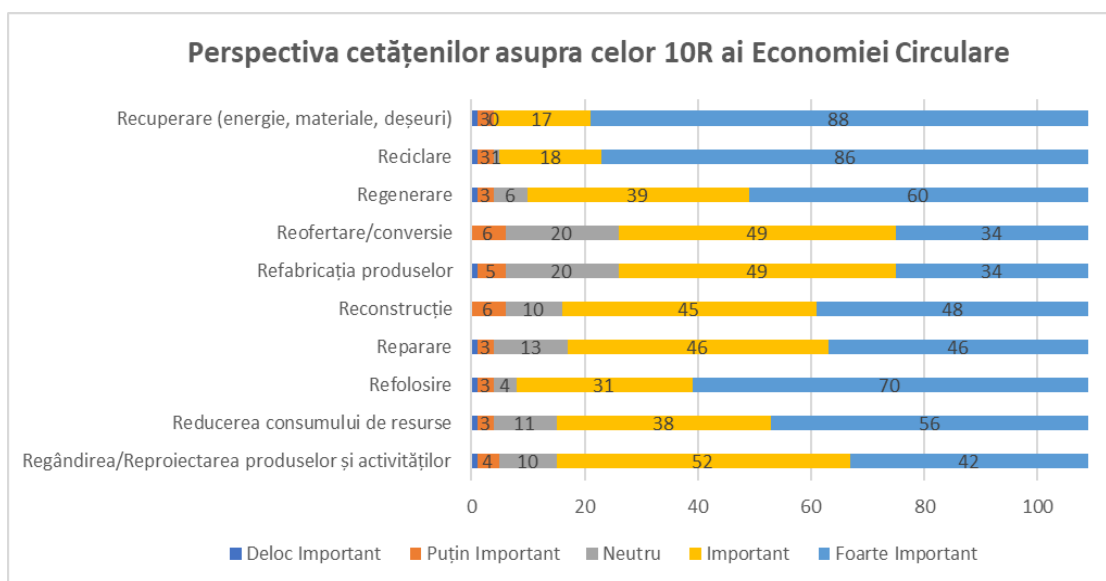
În vederea analizării percepției cetățenilor și tuturor părților interesate din Alba Iulia privind dezvoltarea economiei circulare (managementul deșeurilor, mobilitate urbană durabilă, regenerare urbană, noi locuri de muncă etc.) în context urban, precum și identificarea principalelor provocări cu care comunitatea se confruntă, s-a desfășurat o cercetare cantitativă, care la momentul elaborării documentului, dispunea de un eșantion de 109 participanți. Completarea chestionarului a fost pe bază de voluntariat. Securitatea datelor și a informațiilor a reprezentat o prioritate ridicată, iar în acest sens toate informațiile și datele furnizate au fost anonime. Datele personale au fost stocate în siguranță și sunt utilizate exclusiv în scop de cercetare în cadrul acestui studiu.

Întrebări generale privind economia circulară

Prima secțiune a chestionarului a avut ca obiectiv stabilirea nivelului de familiarizare și de cunoștințe al cetățenilor cu privire la conceptul de economie circulară. Pentru a obține răspunsuri cât mai valide, o definiție a economiei circulare a fost introdusă în prima întrebare a chestionarului; "Economia circulară reprezintă un sistem economic nou, în care se înlocuiește conceptul de "sfârșit al ciclului de viață" cu reducerea, re folosirea alternativă,

recuperarea, reciclarea și regenerarea materialelor. Conceptul are aplicații la nivel microeconomic (produse, operatori economici, consumatori), la nivel mezoeconomic (parcuri industriale) și la nivel macroeconomic (localitate, regiune, țară etc). Scopul economiei circulare este de a genera o dezvoltare sustenabilă, simultan cu o calitate înaltă a mediului, cu prosperitate economică și echitate socială, în beneficiul generațiilor prezente și viitoare”.

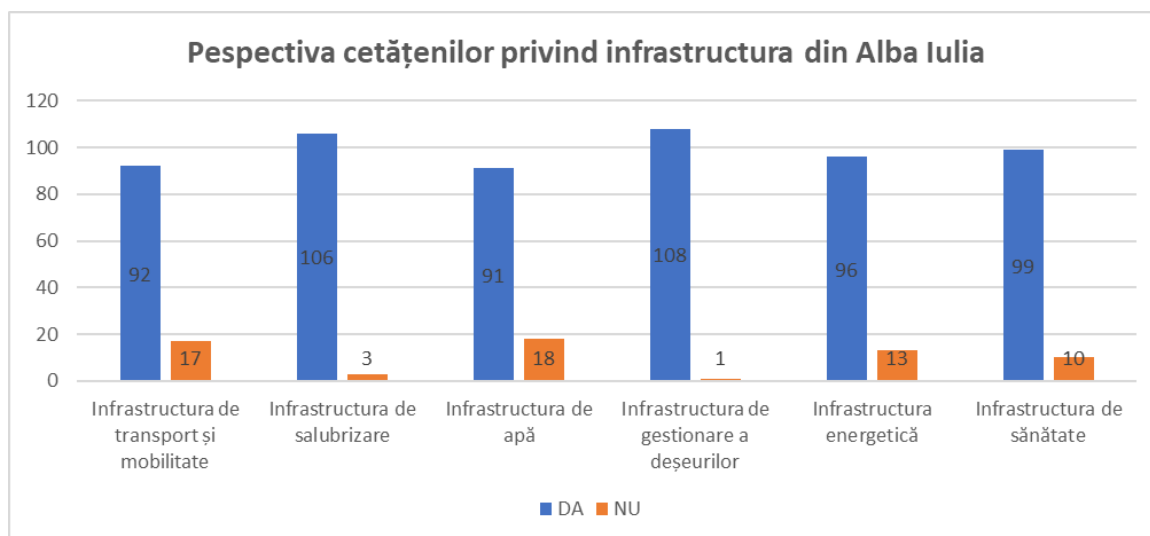
După ce respondenții au aflat ce este economia circulară, au fost rugați să indice care sunt în opinia lor cele mai importante aspecte ale economiei circulare la care autoritățile locale din Alba Iulia ar trebui să contribuie în perioada 2021-2030.



După cum se observă în graficul de mai sus, din perspectiva cetățenilor, recuperarea (materialelor, energiei, deșeurilor) este practica pe care autoritățile ar trebui să se concentreze cel mai mult, 95% din eșantion susținând această strategie. Reciclarea este de asemenea invocată de 93% dintre participanți ca fiind o strategie foarte importantă pentru orizontul de timp 2030.

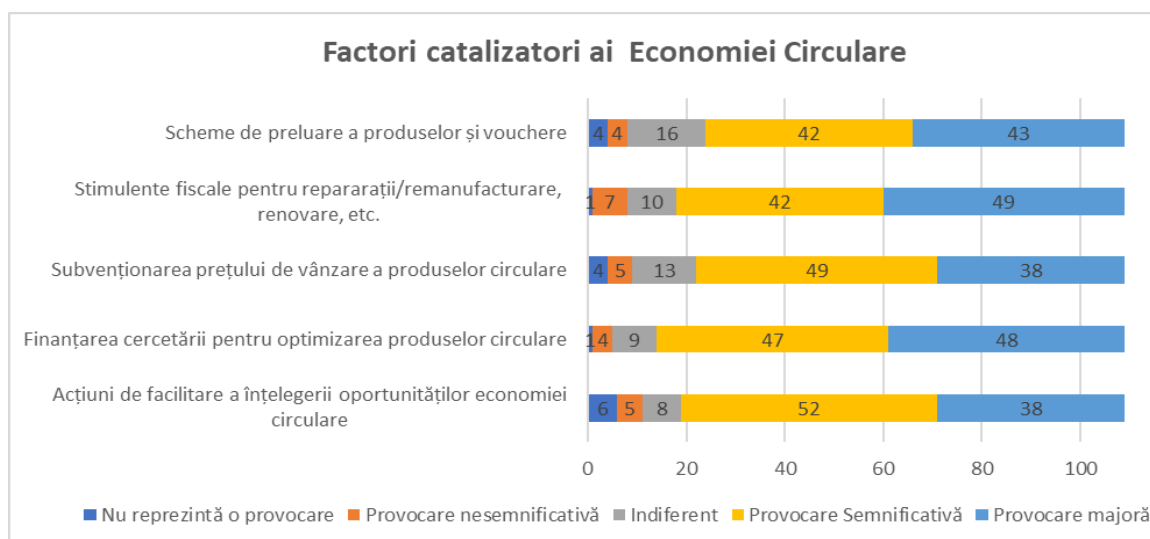
Cea de-a doua întrebare a acestei secțiuni a abordat tipurile de infrastructuri necesare pentru dezvoltarea economiei circulare în Alba Iulia. Respondenților le-a fost prezentată o listă cu mai multe infrastructuri iar aceștia trebuiau să indice care dintre următoarele tipuri consideră că ar trebui să sufere schimbări semnificative din punct de vedere al performanței economiei circulare (ex: construcții noi, tehnologii modernizate, utilizarea TIC, relocare etc.), utilizând un răspuns de tip dihotomic.

Infrastructura de gestionare a deșeurilor a fost cea mai selectată variantă în acest sens, 99% dintre respondenți considerând că necesită îmbunătățiri, ceea ce este în concordanță cu problema actuală semnalată atât de autoritățile locale cât și de cetățenii referitoare la gestionarea ineficientă a tuturor deșeurilor pe întreg lanțul de producție.



Cea de-a treia întrebare a acestei secțiuni a abordat factorii catalizatori ai economiei circulare în municipiul Alba Iulia. Mai exact, respondenților li s-a cerut să evalueze mai mulți factori care sunt considerați a fi catalizatori ai economiei circulare, acordând o notă de la 1 la 5 pe o scală Likert unde nota 5 = o provocare majoră, iar nota 1 = nu prezintă o provocare.

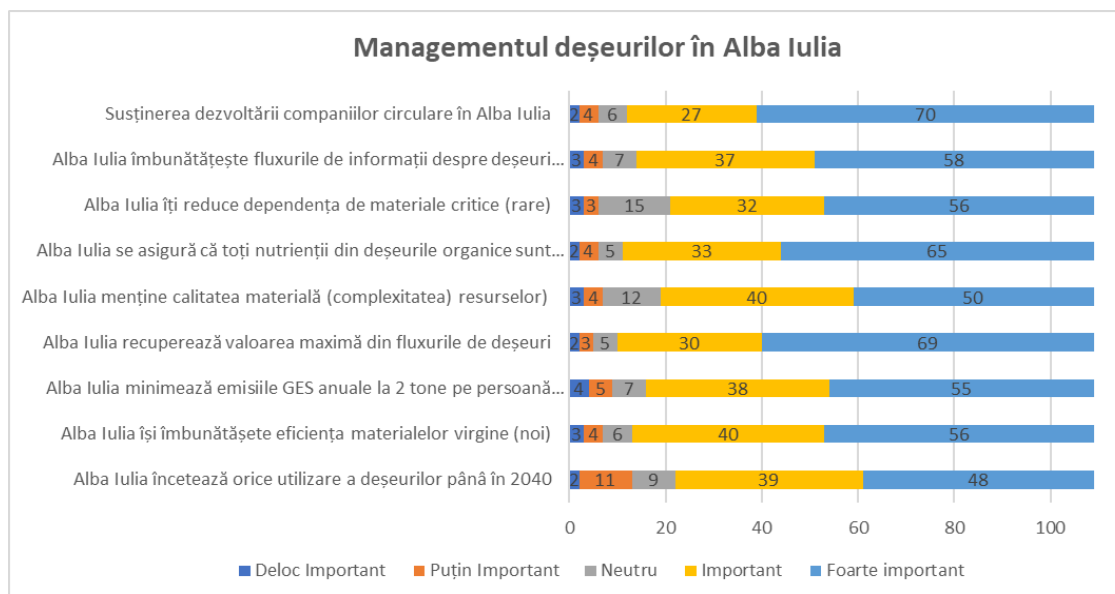
Rezultatele ne arată că din perspectiva cetățenească, acordarea de stimulente fiscale pentru reparații/reciclare/renovare/remanufacturare reprezintă factorul catalizator ce reprezintă cea mai importantă provocare pentru Alba Iulia, fiind ales de 48% dintre participanții la studiu, fiind urmată îndeaproape de provocarea finanțării cercetării pentru produsele circulare.



Managementul deșeurilor în alba iulia

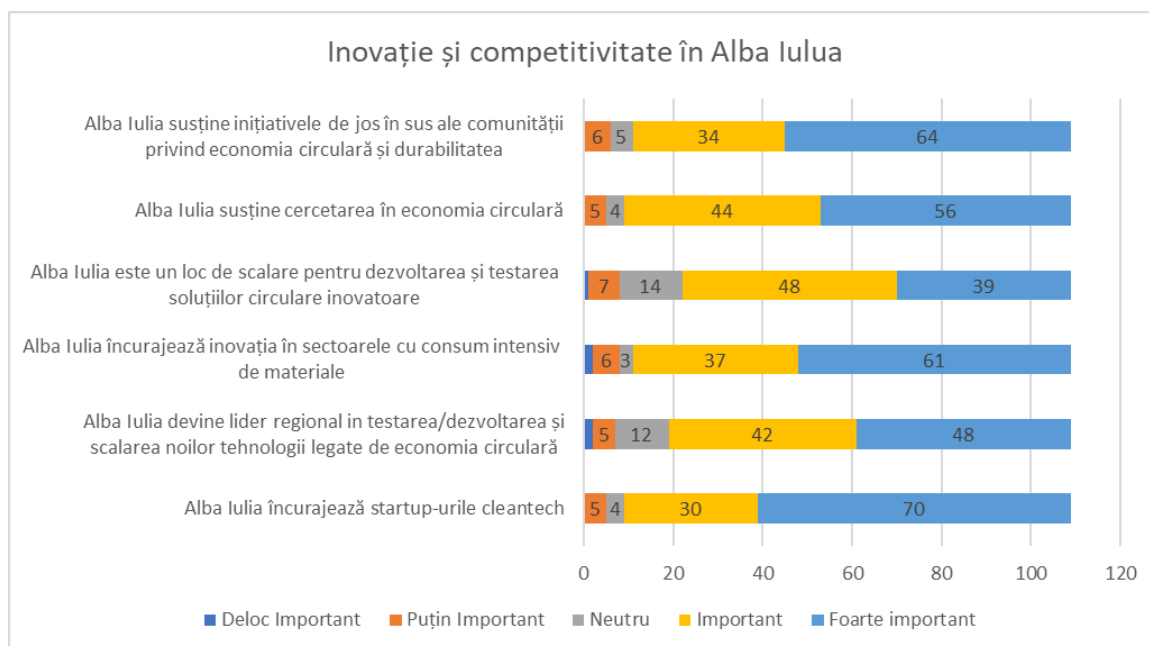
Scopul acestei secțiuni a chestionarului a fost de a contura cât mai precis perspectiva cetățenilor asupra unor obiective legate de managementul deșeurilor în municipiul Alba Iulia, care ar putea fi introduse în Planul de Acțiune privind Economia Circulară 2030. În acest

sens, respondenții au fost rugați să indice în ce măsură consideră că obiectivele din graficul de mai jos sunt importante pentru dezvoltarea unui sistem de management al deșeurilor eficient pentru Municipiul Alba Iulia. Susținerea dezvoltării companiilor circulare este cel primul obiectiv din punct de vedere al importanței indicat de respondenți, 76% dintre aceștia considerându-l esențial pentru următorul exercițiu bugetar. Recuperarea valorii maxime din fluxurile de deșeurile a fost cel de-al doilea obiectiv indicat de un procent de 75% din respondenți.



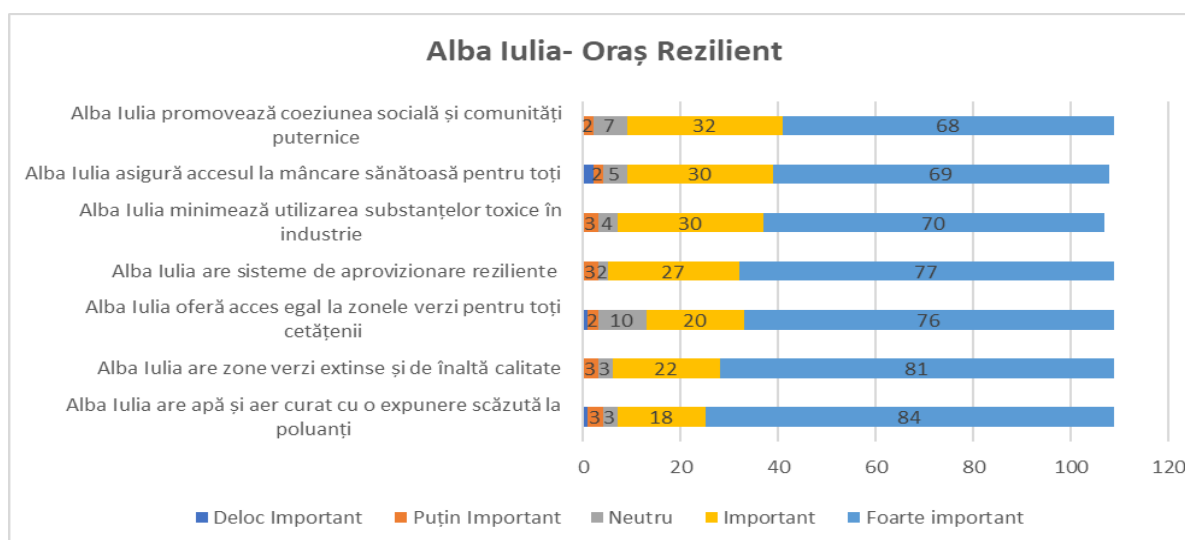
Inovație și competitivitate în Alba Iulia

A treia secțiune a chestionarului a fost creată pentru a afla în ce măsură respondenții consideră că obiectivele prezentate în figura de mai jos din sfera inovației în economia circulară sunt importante pentru dezvoltarea competitivității în domeniul economiei circulare în Alba Iulia. După cum se observă în graficul de mai jos, încurajarea start-up-urilor cleantech este obiectivul de importanță majoră considerat de cetățeni, un procent de 76% fiind de acord că trebuie depuse eforturi în această direcție.



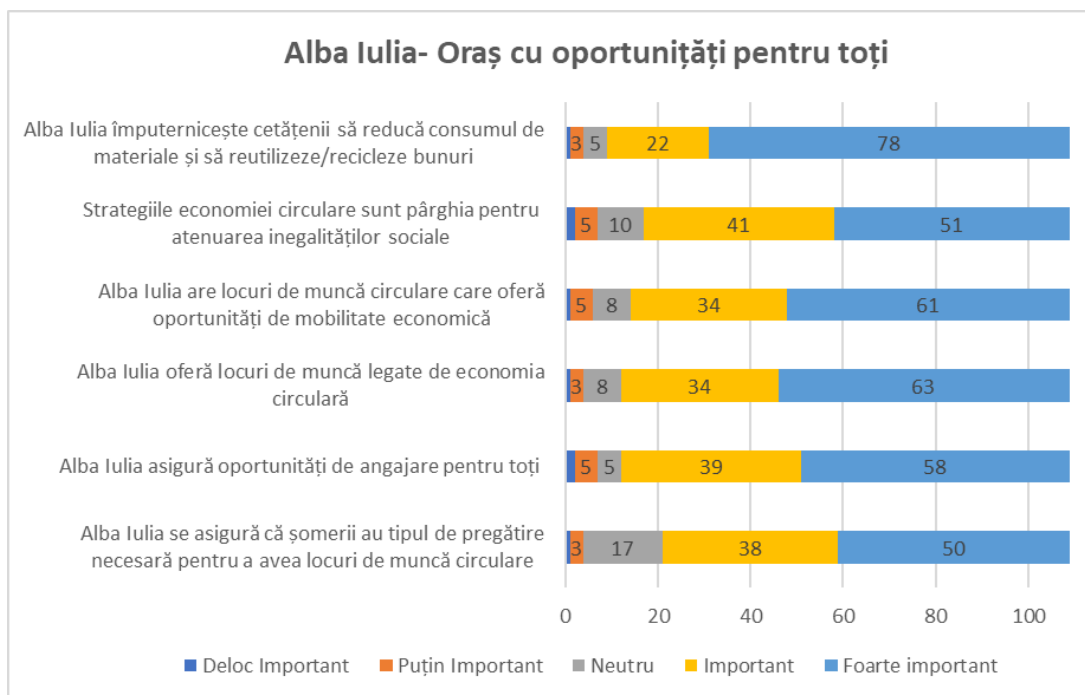
Alba Iulia - oraș rezilient cu oportunități pentru toți

Această secțiune a chestionarului a abordat două aspecte majore necesare pentru construirea unui oraș circular: caracterul de reziliență și cel de incluziune. Pentru a afla opiniile cetățenilor privind dezvoltarea rezilienței municipiului, respondenților li s-au cerut să indice în ce măsură consideră că o serie de șapte obiective sunt importante pentru creșterea rezilienței și bunăstării cetățenilor din Alba Iulia. Obiectivul ce vizează apă și aer curate, cu o expunere minimă la poluanți, este în perspectiva a 91% din cetățeni cel mai important obiectiv, fiind urmat aproape de obiectivul extinderii zonelor verzi de înaltă calitate (88%).



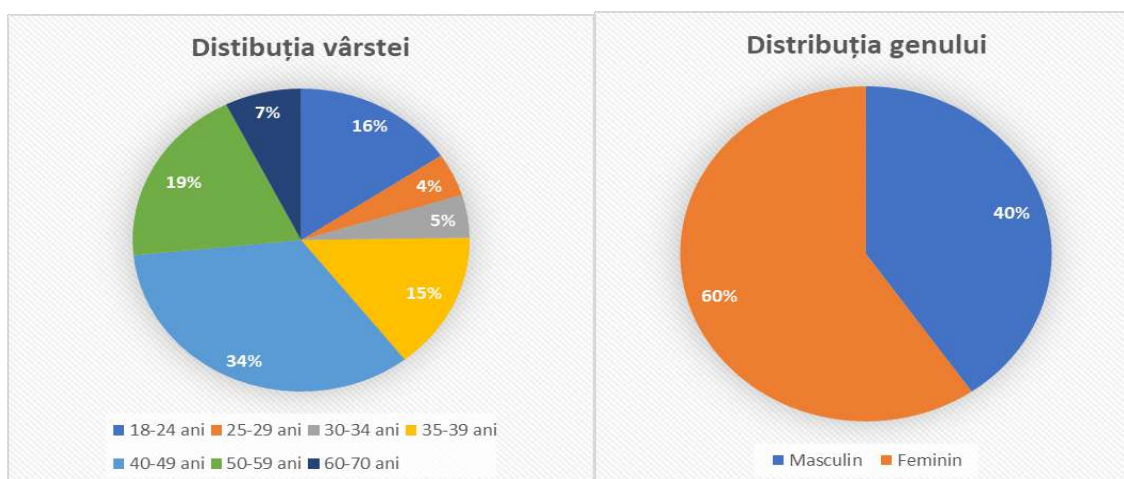
În ceea ce privește incluzivitatea orașului, respondenții au indicat în ce măsură consideră că următoarele obiective sunt importante pentru crearea de oportunități incluzive pentru cetățenii

Municipiului Alba Iulia. Cel mai important obiectiv de urmat din perspectiva a 85% din respondenți este împuternicirea cetățenilor de a reduce consumul de materiale și de a reutiliza/recicla bunuri.

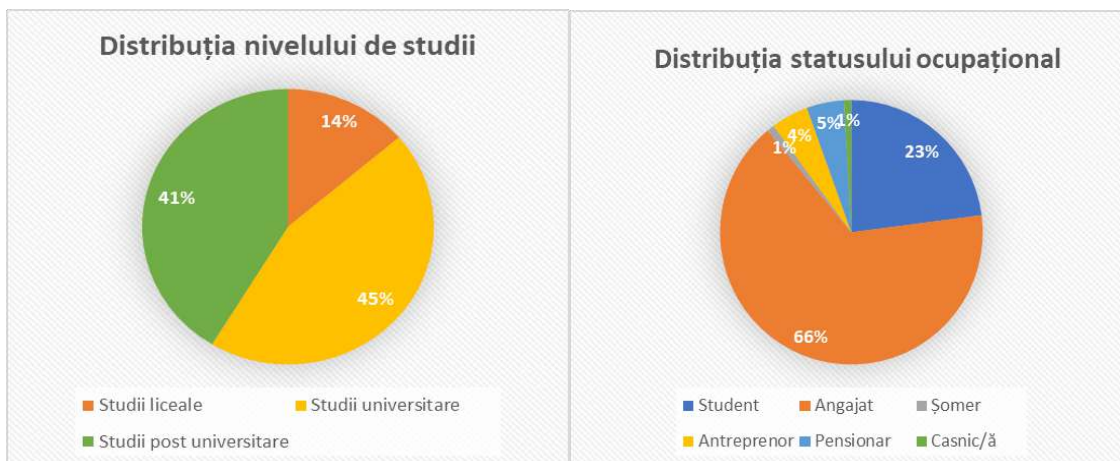


Date demografice

Un procent de 34% dintre respondenții studiului au vârsta cuprinsă între 40-49 de ani, a doua categorie majoritară fiind cea a celor cu vârsta cuprinsă între 50 respectiv 59 de ani.



În ceea ce privește statutul ocupațional, 66% dintre participanți se declară ca fiind angajați, iar 23% din eșantion este reprezentat de studenți. Nu în ultimul rând, privitor la nivelul de școlarizare, cea mai mare parte a eșantionului a raportat studii universitare (45%) respectiv studii postuniversitare (41%).



2.3 Profil spațial și funcțional

În ultimii ani, proiectanții urbaniști au început să pună tot mai mult accent pe mediu în modul lor de gândire și planificare, luând în calcul consecințele de ordin ecologic ale creșterii densității și înălțimii clădirilor asupra congestionării traficului și spațiilor de parcare, a poluării aerului asupra întregului spațiu urban, a valorificării optime a potențialului natural etc. În aceste condiții, urmărirea constantă a creșterii calității vieții locuitorilor în dezvoltarea spațiilor urbane trebuie să fie prioritatea zero a orașelor dinamice, iar proiectarea teritorială, înainte de a fi fizică, trebuie să fie una socială. Încă din faza de proiectare a unui ansamblu rezidențial trebuie acordată o atenție deosebită în alegerea amplasamentului, orientarea construcțiilor față de punctele cardinale, dispunerea în teren, relaționarea funcțională cu mediul de inserție, integrarea arhitecturii urbane verzi etc.

Tot mai mult, astăzi, se pune accent pe elaborarea unor strategii axate pe dezvoltarea creativă a orașelor și integrarea în sisteme teritoriale funcționale a morfologiilor urbane preexistente, în funcție de tipologia țesutului urban. În planificarea urbană modernistă se menționează că orașele inteligente trebuie să își îndrepte atenția către construirea și adaptarea clădirilor prin lentila conceptului de „construcții biofile”, clădiri care plasează natura pe primul loc și care prioritizează importanța conectării omului cu natura.

Modul de viață susținut de oraș este cel mai mare bun și, în același timp, cea mai valoroasă resursă de care orașul poate dispune, și care poate fi explorată spre îmbunătățirea stării curente. Orașul, ca spațiu geografic complex organizat cu o dinamică continuă, este capabil să asigure o diversitate de funcții, atât pentru evoluția și dezvoltarea sa, cât și pentru evoluția și dezvoltarea zonei sale de influență. Dezvoltarea sustenabilă, proiectarea regenerativă, sănătatea (pusă în mare parte pe seama lipsei de mișcare zilnică) și siguranța cetățeanului sunt aspectele principale care au adus vitalitatea urbană la ordinea zilei. Conceptul de „locuibilitate” este introdus la începutul noului mileniu, iar includerea vieții publice în politicile și proiectele urbane a devenit o condiție *sine qua non*.

Locuibilitatea înseamnă „să poți să îți duci copiii la școală sau la joacă în parc, să te duci la muncă, la doctor, la cumpărături, la poștă, la un restaurant sau la un film fără să trebuiască să te urci în mașină” (Ray LaHood, 1981, citat de Gehl și Svarre, 2015, p. 70). Obiectivul de a crea orașe în care toată lumea să se poată deplasa pe jos sau cu bicicleta este o parte elementară a ideologiei studiului vieții urbane. Locuitorii din cartierele urbane compacte (fig. 2.3.1) petrec mai puțin timp la volan, ceea ce reduce semnificativ poluarea mediului și afectarea stării de sănătate a populației rezidente, totodată având și posibilitatea utilizării mijloacelor de transport alternative (transport public, bicicleta, mersul pe jos) care cresc foarte mult posibilitățile de interacțiune dintre oameni.



Fig 2.3.1 Spații cu caracter rezidențial de tip periferic dezvoltate pe un parcelar cu clădiri situate în lungul unei străzi principale care odată cu dezvoltarea orașului au permis o organizare urbană pe principiul cvartalului („orașul de 15 minute”). Sursa: Gligor, 2021

Studiul de față și-a propus să identifice, în urma unei analize detaliate, disfuncțiile actuale existente în teritoriu ca rezultată a interacțiunilor multiple dintre elementele cadrului natural, dinamica socio-economică, structura și funcțiile așezării, și să propună soluții de remediere și optimizare a funcționalității sistemului urban pe termen mediu și lung. Finalitatea acestui proiect este de a asigura coeziunea teritorială, eliminarea blocajelor generate de urbanismul derogatoriu, atenuarea disparităților intra-teritoriale și asigurarea unei strategii viabile de dezvoltare.

Fluxurile de interacțiune spațială de la nivelul sistemului urban Alba Iulia generează structuri dinamice, aflate într-o continuă transformare, în căutarea unui echilibru funcțional prin remodelarea componentelor și ajustarea permanentă a variabilelor în zonele de influență. Astfel, ceea ce astăzi apare clar definit ca mod de exprimare a relațiilor în teritoriu, prin redimensionarea ulterioară a fluxurilor energo-materiale și informaționale pot fi create noi traiectorii evolutive, care vor conduce rapid la modificări de natură structurală sau funcțională.

În acest context analiza spațial-funcțională realizată în cadrul prezentei Strategii Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2021-2030 urmărește atât abordarea modalităților de identificare și rezolvare a disfuncțiilor din domeniul urbanistic, economic, social și al mediului, cât și crearea unei administrații publice mai eficace în beneficiul socio-economic al comunității. Astfel, abordarea dezvoltării urbane se va face prin prisma consolidării poziției de centru regional, valorificând optim statutul de municipiu reședință de județ, iar analiza mezoscalară realizată va pune accentul pe prezentarea informațiilor relevante, având ca bază metodologică următoarele coordonate:

1. Crearea de sinergii și complementarități teritoriale

- analiza elementelor de context și a evoluției dinamice, care va fi bazată pe evidențierea fluxurilor de interacțiune spațială;
- identificarea potențialului endogen de dezvoltare cu accent pe politica de planificare spațială emergentă pe termen mediu și lung;
- stabilirea traiectoriilor evolutive prin modele flexibile și polifuncționale, care să nu inducă stări de blocaje a energiilor agregatelor teritoriale (trebuie analizate și incompatibilitățile structural-funcționale ale teritoriului);
- armonizarea relațiilor dintre nucleul urban – localitate – teritoriu/arie de influență – mediu (există areale care prezintă densități diferite ale spațiului construit, eterogenitate funcțională, supraîncărcare etc., care necesită observații atente sub aspectul capacității de reziliență, durabilității sau manifestării tendințelor urbane și formelor de regresivitate funcțională).

2. Dinamica și integrarea funcțională a componentelor spațiului amenajat

Orice spațiu amenajat trebuie să asigure o structurare a elementelor, așa încât aceasta să genereze un cadru funcțional, integrat în anumite segmente ale agregatelor sistemice.

Sistemele teritoriale ale spațiilor amenajate reunesc o mare eterogenitate a componentelor (morfologice, hidrice, edafice, peisagistice, demografice, tehnologice, ale cadrului construit), care poate fi identificată numai printr-o abordare sistemică bazată pe dinamica rangurilor.

Din acest punct de vedere analiza este realizată la următoarele niveluri:

- nivelul elementelor componente (radiografierea detaliată a teritoriului în cadrul evaluării situației existente);
- nivelul structurilor teritoriale de conlucrare (cu accent pe identificarea structurilor spațiale de tip emergent);
- nivelul funcționalității sistemului regional (se va face o analiză atât la nivelul municipiului Alba Iulia, cât și asupra întregii zone urbane funcționale);
- nivelul integrării regionale în mediul de inserție (cu accent pe analiza fluxurilor de interacțiune spațială). Evident că, într-o analiză a fluxurilor teritoriale, trebuie ținut cont de sistemul urban superior în care se integrează.

Funcționalitatea sistemică a municipiului Alba Iulia, reclamă, în mod obligatoriu, comportamente similare din partea așezărilor cu care interacționează (o dezvoltare inteligentă de tip sincron) altfel, fluxurile devin total nearmonizate, asimetrice și incompatibile cu noile cerințe de evoluție ale orașului.

3. Analiza corelativă a variației și dinamicii componentelor și proceselor teritoriale folosind tehnici GIS

- inventarierea complexă a sistemului teritorial în vederea realizării diagnosticului prospectiv și a fundamentării strategiei integrate de dezvoltare;
- modelarea variabilelor cantitative și calitative într-o manieră standardizată bazată pe indici statistico-matematici (autocorelația spațială, indicele Moran), concepte (sintaxă spațială, accesibilitate, centralitate) și modele (Christaller, Huff);
- conceptualizarea relațiilor spațiale, testarea gradului de semnificație statistică a variabilelor analizate și explorarea sintaxei spațiale a teritoriului;
- analiza multivariată asistată de instrumentul de clusterizare din cadrul softului ArcGIS Pro.

Dezvoltarea urbană este un proces complex cu provocări și dinamici specifice. Orașele constituie atât sursa cât și soluția provocărilor actuale economice, de mediu și sociale. Sistemele urbane se confruntă cu provocări majore privind adaptabilitatea și sustenabilitatea dezvoltării pe termen lung. În acest sens este nevoie de o *abordare integrată a dezvoltării* la nivelul zonelor urbane, atât pentru municipiile reședință de județ, cât și pentru celelalte localități care intră în componența sistemelor regionale.

Dezvoltarea urbană reclamă, într-un sistem de competiție între orașe, o guvernare locală responsabilă și deschisă și îndreptată către cetățeni, flexibilă și pro-activă în anticiparea nevoilor comunității.

Mai mult ca oricând, acum, orașele trebuie să-și bazeze toate deciziile privind dezvoltarea pe analize strategice riguroase care să creeze premise favorabile pentru a locui comunități puternice, cu impact major în regiune prin dinamism, diversitate economică și atractivitatea spațiilor publice. În acest sens, *managementul urban* trebuie să dezvolte o strategie integratoare, care să ia în considerare relațiile dintre cererea de servicii și funcțiuni urbane, planificarea locuințelor, obiectivelor industriale, centrelor comerciale, infrastructurii etc. și finanțarea acestor operațiuni. Este necesar astfel, implementarea unui *management urban pro-activ*, văzut ca o activitate de integrare și coordonare a tuturor activităților publice și private la nivel urban funcțional, care să asigure întărirea zonelor competitive, puternice ale Municipiului Alba Iulia, iar pe de altă parte echilibrarea dezvoltării și reducerea decalajelor, prin sprijin integrat pentru cartierele marginale și creșterea calității vieții nu numai local, ci la nivelul întregii zone urbane funcționale (ZUF).

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia își propune un „inventar lărgit” al domeniilor de activitate, urmat de o analiză SWOT corelată îndeaproape conținutului etapei de analiză diagnostic, iar ca și concluzii ale demersului se va realiza partea de viziune/ proiectare a modalității de dezvoltare echilibrată, funcțională și durabilă pentru perioada 2021-2030.

2.3.1 Analiza diagnostic – potențial și disfuncționalități

2.3.1.1 Potențialul natural al teritoriului - factor al dezvoltării

Data fiind complexitatea geosistemelor din zona culoarelor de vale, în care se încadrează spațiul geografic al municipiului Alba Iulia, analiza efectuată s-a focalizat în special pe subsistemul teritorial al ariei de contact dintre Munții Apuseni și Podișul Târnavelor.

Modificările antropice cu caracter istoric din limitele administrative ale municipiului Alba Iulia au fost la început ne semnificative și au avut un impact redus asupra acestui sector al Culoarului Mureșului și asupra versanților adiacenți, acestea fiind conforme geometriei formelor de relief și în concordanță cu potențialul de habitat oferit de condițiile de mediu.

Componenta naturală se instituie ca factor de maximă favorabilitate în evoluția plan-spațială, dezvoltarea socio-umană și economică a municipiului Alba Iulia și reprezintă, de altfel, factorul de bază care a condiționat și dirijat ulterior modificările antropice din ariile adiacente. Transformările cu caracter relativ recent și actual sunt semnificative, ele fiind impuse de evoluția spațială și funcțională a localității Alba Iulia și de *extinderea ariei de influență* a acesteia asupra așezărilor rurale din spațiul periurban.

Evoluția municipiului Alba Iulia, de la o simplă așezare neolitică la cea de centru urban actual, a fost determinată fără îndoială de poziția sa geografică și strategică deosebit de avantajoasă. Așezată pe promontoriul terasat ce domină Valea Mureșului, precum și văile Ampoiului și Sebeșului în zona de contact a câmpiei aluvionare cu dealurile submontane de la baza Munților Metaliferi a beneficiat de-a lungul timpurilor de avantajele poziției sale și de bogăția de resurse naturale oferite de spațiul adiacent. Localizarea geostrategică, alături de căile lesnicioase și variate de circulație în toate direcțiile, completează tabloul condițiilor de favorabilitate care au condus la evoluția orașului către un important centru politic, administrativ, cultural-istoric, militar și economic.

Organizarea spațiului și dezvoltarea *municipiului Alba Iulia* a avut și are și în prezent o bază naturală de susținere care derivă din poziționarea geografică în cadrul culoarului morfohidrografic al Mureșului și diversificarea formelor de valorificare a teritoriului în acord cu condițiile de favorabilitate conferite de:

- suprafețele cvasiorizontale de la nivelul teraselor și luncii pe care s-a organizat vechea vatră a capitalei Daciei romane (Apulum);
- efectele föehnale și deschiderea spre sud-vest a Culoarului Mureșului care condiționează existența unui topoclimat mai cald și uscat, de adăpost și atenuează riscurile climatice și dezastrele naturale;
- resurse hidrice de suprafață (râul Mureș și afluenții săi) și pânze freatice bogate, ușor de exploatat;
- prezența unor unități montane care dețin însemnate resurse naturale (forestiere, minerale, hidrice, ecologice, turistice etc.) în vecinătate (Munții Metaliferi, Trascău, Șureanu și Cindrel);
- fondul funciar variat, soluri fertile și pretabilitate ridicată pentru multiple forme de exploatare agricolă;
- existența unor căi de comunicație rutiere de interes național și european care traversează median (E81) sau tangențial (A10, în construcție) teritoriul municipiului.

POZIȚIONAREA GEOGRAFICĂ

Municipiul Alba Iulia se află poziționat în spațiul de contact dintre Podișul Secașelor și Munții Metaliferi, în culoarul depresionar Alba Iulia - Turda, pe malul drept al râului Mureș, în sectorul de confluență a acestuia cu Ampoiul, la intersecția coordonatelor geografice de 46° 04' 10" latitudine nordică și 23° 34' 25" longitudine estică. Fiind extins într-o primă etapă doar la nivelul terasei de 8-12 m altitudine absolută și al luncii Mureșului, municipiul Alba Iulia se află la o altitudine medie de 236 m („orașul de jos” = 224 m, „Cetatea” = 249 m). Partea de vest a localității („Platoul Romanilor”), unde este amplasat „orașul de sus” care adăpostește și Cetatea bastionară se află extinsă, predominant, pe podul primei terase a Mureșului, dominând cu circa 25 m „orașul de jos” și sectorul de luncă (Ludușan și Muntean, 2014).

Din punct de vedere a limitelor administrativ-teritoriale Municipiul Alba Iulia se învecinează la nord cu comunele Ighiu, Sântimbru și Galda de Jos, la sud cu Municipiul Sebeș și Comuna Daia Română, în vest cu comunele Vințu de Jos și Meteș, iar în est cu Comuna Ciugud (fig. 2.3.2).

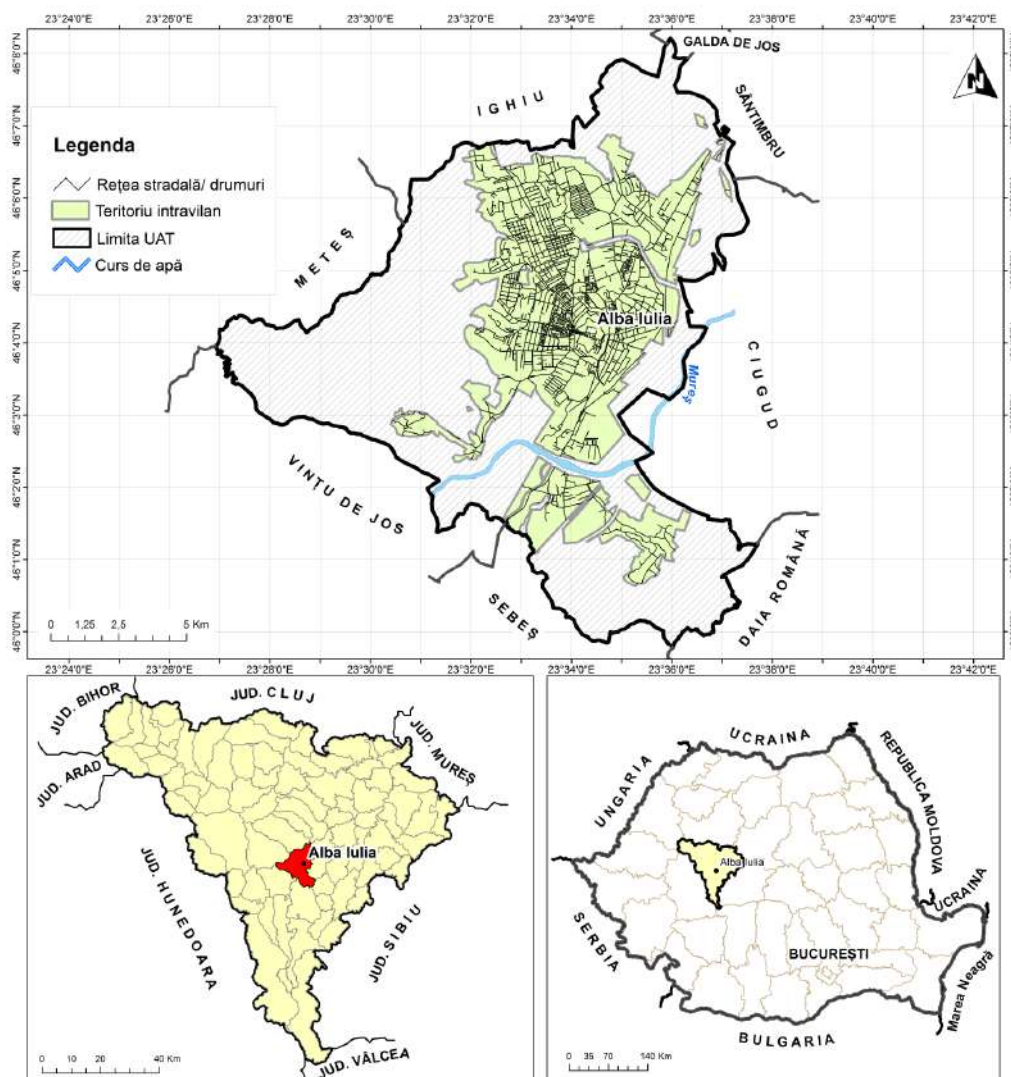


Fig. 2.3.2 Localizarea geografică a Municipiului Alba Iulia

Localitățile Micești, Bărăbanț, Pâclișa și Oarda aparțin Municipiului Alba Iulia, în prezent, datorită dezvoltării urbanistice accentuate, fiind asimilate din punct de vedere funcțional cartierelor rezidențiale.

Municipiul Alba Iulia cuprinde între limitele sale teritoriale o suprafață de 10.249,06 ha⁶¹, din care spațiul intravilan deține 38,74 %, adică 3.971 ha.

⁶¹ conform datelor ANCPPI (2020)

Evaluarea morfo-funcțională a teritoriului

Din punct de vedere geologic teritoriul administrativ al Municipiului Alba Iulia are în componență formațiuni ce aparțin la două unități structogenetice majore: unitatea Munților Apuseni și unitatea Bazinului Transilvaniei.

Fundamental este alcătuit din șisturi cristaline, peste care s-au depus sedimente cretacice, miocene, pliocene și cuaternare (fig. 2.3.3). Învelișul sedimentar este reprezentat prin conglomerate, marne nisipoase, argile marnoase vârgate, gresii, depozite aluvio-lacustre aquitaniene și sarmațiene, pietrișuri, nisipuri, gipsuri, sare, tufuri, mълuri (acestea reprezentând depozitele fluviale din lunci și terase). Partea vestică a zonei periurbane a municipiului se suprapune peste regiunea deluroasă piemontană, alcătuită din materiale erodate, transportate din zona montană (pietrișuri puternic rulate, alterate, înglobate într-o matrice nisipoasă) cu o structură torențială a depunerilor succesive, acoperite de o cuvertură groasă (1,5 – 2,0 m) de luturi argiloase și nisipuri lutoase.

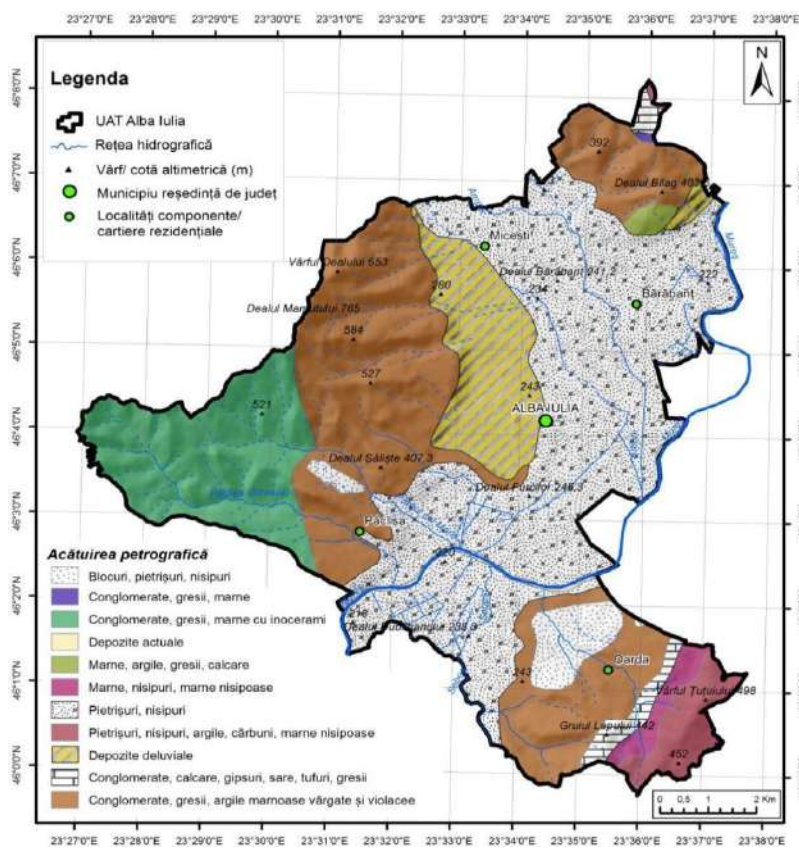


Fig. 2.3.3 Harta geologică a Municipiului Alba Iulia

Sub aspect geomorfologic teritoriul Municipiului Alba Iulia sintetizează interferența litologică, morfologică și peisagistică a două unități structurale majore aflate în contact: *Munții Apuseni* (în vest) și *Podișul Târnavelor* (în est).

Acest spațiu de convergență a fost intens modelat de artera hidrografică principală – râul Mureș și de afluenții acestuia, rezultând un complex de 8 nivele de terasă (Buza, 1998): t_1 de

8-12 m *alt. rel.*⁶² (238-242 m *alt.abs.*⁶³); t_2 de 18-25 m (250-260 m), t_3 de 30-40 m (270-280 m), t_4 de 50-60 m (290-300 m), t_5 de 80-90 m (310-320 m), t_6 de 110-120 m (340-350 m), t_7 de 130-140 m (360-370 m) și t_8 de 150-160 m (380-390 m). Terasetele superioare păstrează poduri netede și bine dezvoltate mai ales pe partea dreaptă a culoarului. Existența unui relief terasat modelat pe o structură de glacis piemontan, alături de un sector jos de luncă (3-6 m *alt. rel.*) extinsă pe ambele maluri ale Mureșului (peste 3,0 km lățime), au imprimat atât suprafețelor construite, cât și modului de extindere a spațiului funcțional, caracterele lor morfologice.

Morfosistemul teritoriului administrativ al Municipiului Alba Iulia se compune din asocierea formelor de relief integrate *dealurilor piemontane joase și de podiș* (versanți glacisați, bazinete de eroziune, martori erozivo-structurali, interfluvii rotunjite ș.a.) și *culoarelor de vale* (trene de glacis, conuri aluviale, terase, luncă, albie meandrată etc.) într-un spațiu geografic suprapus (parțial) următoarelor subunități morfostructurale (fig. 2.3.4):

- Culoarul Mureșului (Culoarul Alba Iulia-Turda)
- Munceii Vințului (Munții Metaliferi)
- Dealurile Aiudului (glacisul piemontan)
- Podișul Secașelor (Podișul Daia)
- Dealul Bilag

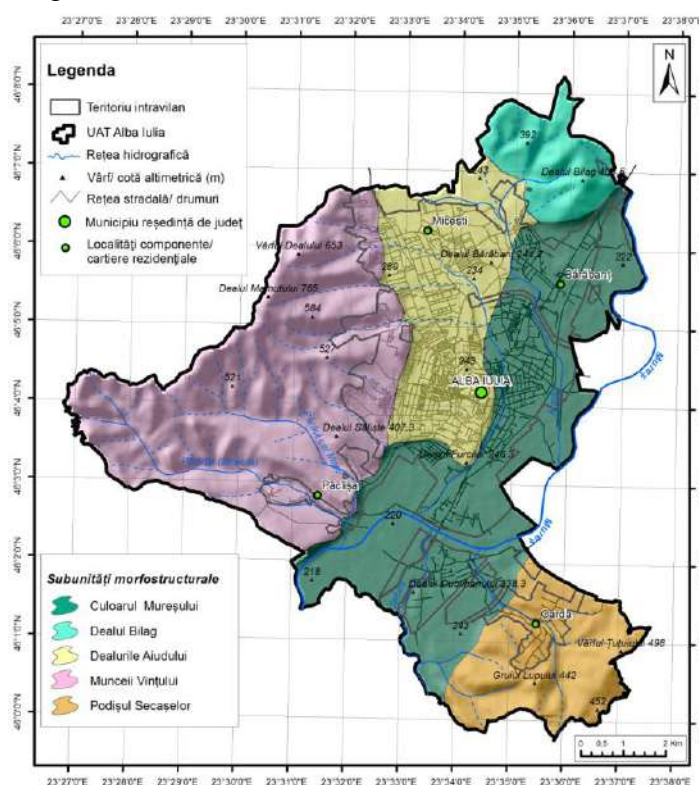


Fig. 2.3.4 Subunitățile morfostructurale ale Municipiului Alba Iulia

⁶² *alt. rel.* = altitudine relativă (m)

⁶³ *alt. abs.* = altitudine absolută (m)

Culoarul Mureșului se caracterizează prin largă reprezentare a formelor de relief de acumulare fluviatilă și apare ca un culoar extins și uniform, dezvoltat pe direcție NE - SV (cca. 12 km lungime). Morfologia actuală a culoarului este rezultatul fragmentării depozitelor paleogene, neogene și cuaternare prin adâncirea continuă a râului Mureș în stratele necutate, sub influența unor manifestări neotectonice pleistocene, ceea ce a condus la formarea unui relief de eroziune și acumulare fluviatilă.

Particularitățile morfologice ale teritoriului în sectorul culoarului depresionar sunt date în principal de procesele care se asociază cu evoluția hidrografică a Mureșului (meandrare, eroziune laterală, acumulări de aluviuni, înălțarea patului aluvial, inundații, înmlăștiniri), la care se adaugă complexe procese de remodelare antropică (canale de drenaj, îndiguiri, relocări de materiale, excavarea malurilor și modificarea liniei talvegului prin exploatarea agregatelor minerale etc.).

În partea vestică sunt puse bine în evidență interfluviile prelungi și înguste ale Munceilor Vințului, care pătrund digitat în zona glacisului piemontan și a podurilor de terasă, orientate perpendicular pe axul depresionar al Mureșului. Contactul versanților cu lunca și terasele de pe partea dreaptă a Mureșului se face prin extinse trene de glacisuri deluviale și coluvio-proluviale, unde cu toate că există un nivel freatic ridicat, iar depozitele superficiale sunt slab consolidate rata de incidență la manifestarea proceselor torențiale active este destul de scăzută. Spre est de Culoarul depresionar al Mureșului se întinde Podișul Secașelor, reprezentat de ultimele prelungiri vestice ale dealurilor ce aparțin Podișului Târnavelor. Relieful este format din culmi deluroase, domoale, care domină cu 200-300 m valea largă a Mureșului: Dealul Omului Cetății (440 m), Măgura Straja (548 m), Dealul Coarnele Dăii (461 m), Gorganul (463 m).

Relieful teritoriului administrativ al Municipiului Alba Iulia este caracterizat prin trăsături *morfometrice* (hipsometrie, fragmentare, pante, expoziție) și *morfologice* (procesele geomorfologice actuale, dinamica versanților și albiilor) care trădează pe de o parte influența geologică (prin litologie, structură), iar pe de altă parte condițiile actuale ale modelării (climat, regim hidrologic de scurgere, grad de acoperire cu vegetație, intervenția antropică asupra formelor de relief). Altitudinea maximă pe teritoriul Municipiului Alba Iulia se întâlnește în extremitatea vestică a unității administrativ-teritoriale, în subunitatea morfostructurală Munceii Vințului (826 m), iar cea minimă revine părții sudice a luncii râului Mureș, în dreptul localității Pâclișa (210 m). Analizând harta hipsometrică (fig. 2.3.5) se constată că ponderea cea mai mare (45,11%) este deținută de unitatea geospațială înscrisă treptei altimetrice de 210-250 m, care aparține Culoarului depresionar al Mureșului și sectorului piemontan al Dealurilor Aiudului (care cuprinde aproape întreg spațiu construit). Treapta hipsometrică de 250-300 m deține o suprafață mult mai redusă, de doar 12,02% (1.232 ha) fiind mai extinsă în partea de vest a teritoriului, la nivelul teraselor superioare. Altitudinile cuprinse între 300-400 m sunt ceva mai extinse (20,62%), în timp ce înălțimile cuprinse între 400-600 m și cele între 600-826 m dețin împreună 22,25% și ocupă versanții

din extremitatea vestică (Munceii Vințului), sudică (Podișul Secașelor) și nordică (Dealul Bilag).

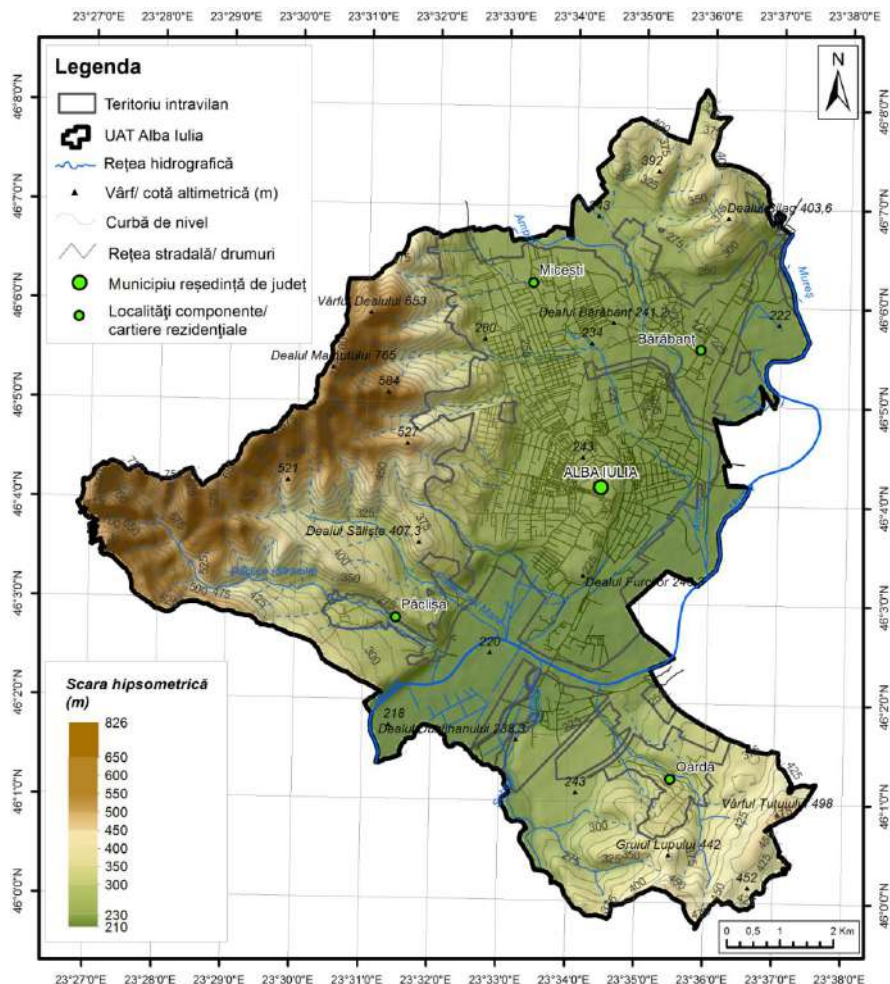
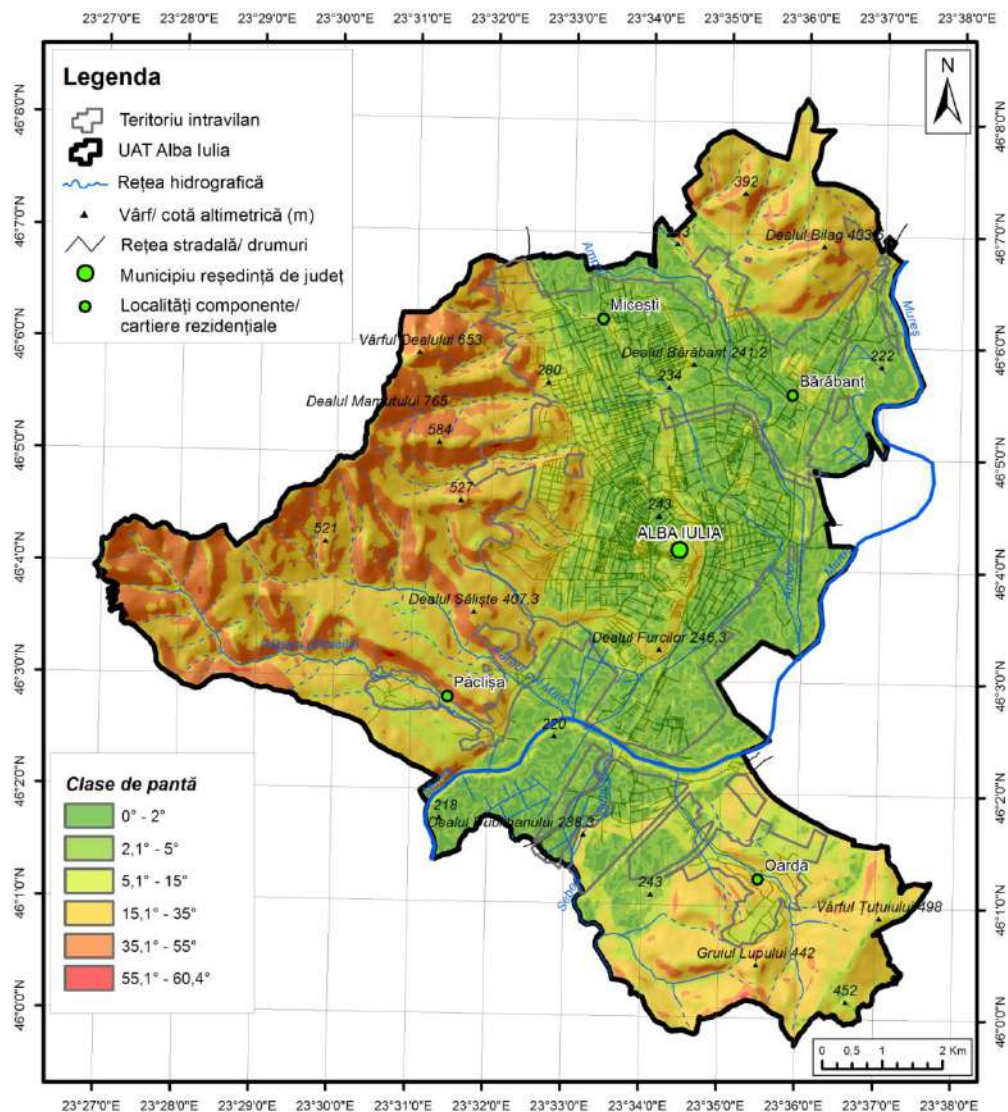


Fig. 2.3.5 Harta hipsometrică a Municipiului Alba Iulia

Declivitatea versanților, talvegurilor și a suprafeței bazinelor hidrografice din teritoriul analizat înregistrează valori condiționate de specificitatea proceselor denudaționale, tipologia structural - petrografică, gradul de evoluție al formelor reliefului de detaliu și dinamica actuală indusă antropoc structurilor geomorfologice. Influența declivității se cumulează cu cea a fragmentării orizontale, a amplitudinii reliefului și a expoziției versanților, acești parametri condiționând declanșarea și intensitatea proceselor geomorfice de versant și albie.

Analizând ponderea *claselor de declivitate* se constată că un procent însemnat al formelor de relief (35,21%) se înscriu în categoria terenurilor plate sau cvasiorizontale, ceea ce indică *favorabilitatea modului de exploatare și posibilitățile diversificate de utilizare* a acestora. Terenurile cu pantă cvasiorizontală (până la 2° sau 3°) sunt cele mai pretabile la amenajarea pentru construcții (fig. 2.3.6), aceste declivități fiind caracteristice în special sectoarelor de luncă, podurilor de terasă, interfluviilor nivelate, părții bazale a glacisurilor și unor microforme antropice de relief.



Pentru versanții cu declivitate între 5,1-15° la execuția lucrărilor de construire este nevoie ca fundația să se realizeze în trepte (o anumită parte a clădirii funcționând ca „zid de sprijin”), iar excavația pentru fundația clădirilor trebuie făcută cu mare atenție. Pentru versanții cu pantă mai mare de 15,1° construirea unei case devine mult mai dificilă. Costul unei construcții pe astfel de terenuri este mai mare deoarece necesită lucrări suplimentare (reprofilarea și consolidarea versanților, amenajarea drumului de acces etc.) cresc costurile legate de transportul materialelor și de organizarea șantierului.

Expoziția/orientarea versanților este un factor care induce diferențieri în durata insolației solare în funcție de pantă, generând astfel regimuri calorice diferite, care vor influența conținutul de umiditate al solului și, prin efecte cumulative, calitatea covorului vegetal, particularitățile solului, tipurile de procese morfodinamice care se instalează, utilizarea terenurilor etc.

Versanții cu expoziție sudică și sud-vestică sunt *versanți însoriți*, condițiile fiind favorabile pentru practicarea agriculturii, construcția clădirilor, obținerea energiei solare etc. (fig. 2.3.7). Evaporația apei este mai intensă, la aceasta adăugându-se și o scurgere rapidă sub forma curenților concentrați cu potențial erozional mare. Versanții cu expoziție sud-estică și vestică sunt *semiînsoriți*, ca urmare cantitatea de căldură receptată de acești versanți este mai mică, însă condițiile sunt propice pentru activități agricole. Versanții cu expoziție estică și nord-estică sunt *versanți semiumbriți*, iar cei cu expoziție nordică și nord-estică sunt *versanți umbriți*.

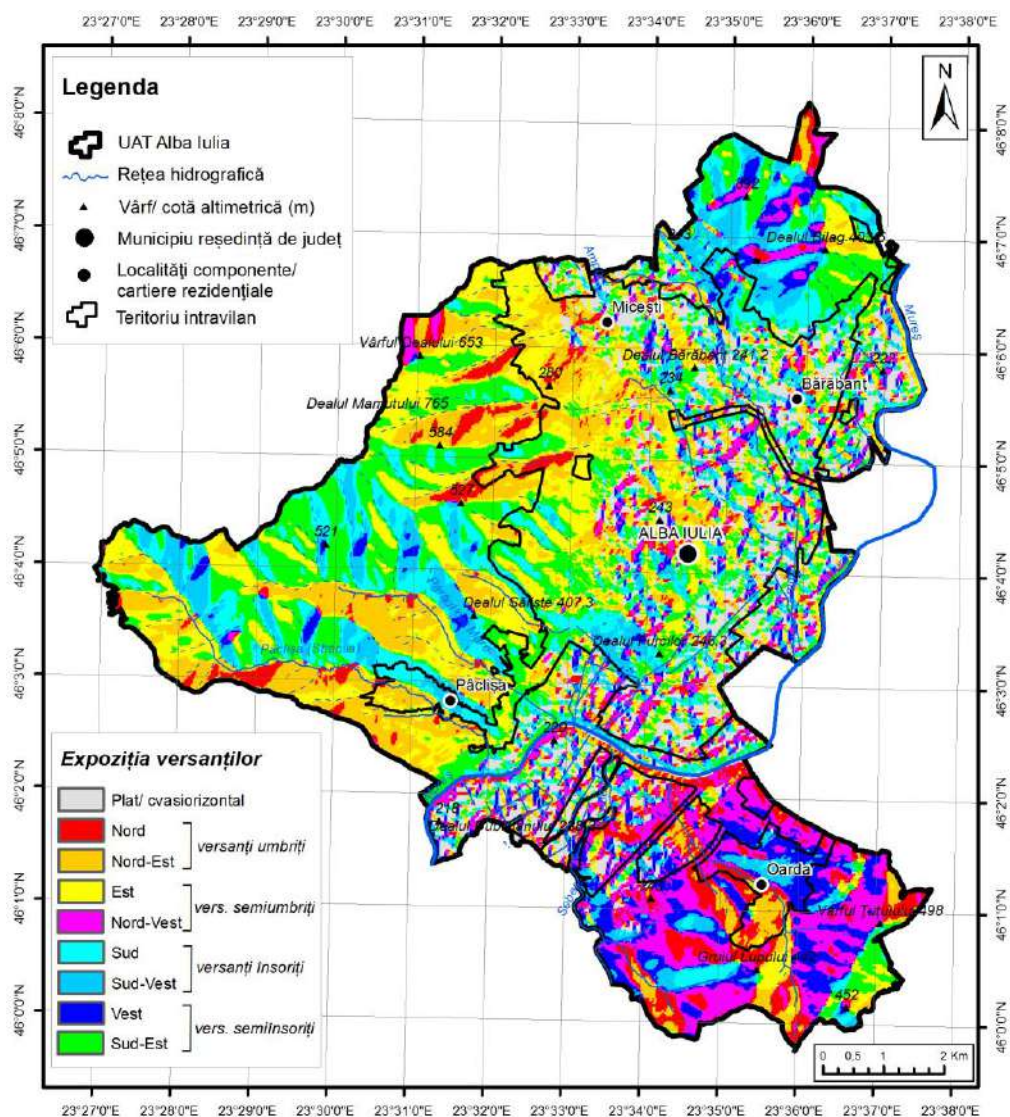


Fig. 2.3.7 Harta expoziției versanților

Pe acești versanți se produc frecvent înghețuri târzii de primăvară, iar regimul de lumină și energia calorică pe care o primesc sunt mult mai reduse comparativ cu versanții însoriți și semiînsoriți. La nivelul teraselor joase și al luncii Mureșului orientarea versanților prezintă un

grad redus de diferențiere, comparativ cu expoziția distinct evidențiată a sectoarelor de versanți din dealurile piemontane marginale.

În cadrul municipiului Alba Iulia *terenurile cel mai puțin expuse riscurilor geomorfice și hidrice* se suprapun podurilor de terasă și luncilor traversate de râuri cu alții îndiguite unde, au fost semnalate slabe procese *de tasare și subsidență locală*. De asemenea, prin studii geotehnice au fost identificate mături fine și argile prăfoase, cu caracteristici mai puțin favorabile amplasării construcțiilor, astfel încât efectuarea de studii de acest gen sunt obligatorii pentru amplasamentul noilor construcții. Tasări accentuate ale terenului, de până la câțiva cm, pot apărea chiar pe termen scurt (2 - 3 luni) în cazul construcțiilor urbane, atunci când se execută noi clădiri, iar incinta excavată nu este protejată adecvat.

Valorile medii de risc caracterizează aproape toate arealele ocupate de versanți cu valori ale declivității de 5,1°-15°. O atenție sporită trebuie acordată procesului de *sufosiune hidrodinamică* (Grecu, 2009) produsă în roci nisipoase sau amestecuri de nisipuri și alte roci, care poate lua o formă rapidă sau foarte rapidă în aria săpăturilor pentru fundații. De asemenea, pâlniile sufozionate pot fi foarte periculoase în zonele urbane și se pot transforma în fenomene de hazard cu extindere accelerată atunci când formarea lor se asociază cu lucrări antropice de tipul *epuimentelor*⁶⁴. Amplasarea a construcțiilor civile, a obiectivelor industriale sau a infrastructurii de transport de toate tipurile (căi de comunicație, transport special prin conducte etc.) trebuie precedate de studii de specialitate. Menținerea, sau chiar extinderea suprafețelor ocupate cu vegetație forestieră poate împiedica intensificarea proceselor și fenomenelor riscogene în cadrul acestor areale.

Valori ridicate de producere a riscurilor geomorfice și hidrice sunt semnalate în zonele joase de luncă traversate de cursuri de apă neamenajate, dar și pe versanții dezvoltati pe litologii friabile și slab cimentate, cu declivitatea mai mare de 20°. În intravilanul municipiului Alba Iulia, caracterizat de valori ale declivității și energiei de relief predominant reduse, apariția alunecărilor de teren ar putea fi cauzată doar de intervențiile antropice incorecte. Riscuri induse de alunecări de teren, creeping și curgeri solifluidale ar putea apărea însă în cazul extinderii spațiului construit pe versanții cu declivitate cuprinsă între 15°-35°, caracterizați de valori ale energiei de relief (peste 75-80 m) și structură litologică slab coezivă (cartierele Oarda, Pâclișa, partea de vest a cartierelor Cetate și Micești).

Versanți afectați de torențialitate și alunecări de teren mai vechi apar pe partea stângă a Văii Pâclișa unde declivitatea și substratul geologic format din argile marnoase vârgate și violacee, gresii nisipoase și conglomerate cu stratificație încrucișată cu grosimi de 500-750 m, de vârstă oligocenă, favorizează producerea proceselor erozivo-denudaționale și gravitrope. Constituția geologică (nisipuri, pietrișuri pliestocene și parțial argile și gresii oligocene) atături de pantele mari (20°-25°) au favorizat apariția și evoluția proceselor de

⁶⁴ orice lucrări (foraje, drenuri, wellpoint) care au scopul de a scădea nivelul apei subterane până la o anumită adâncime proiectată astfel încât să se poată desfășura, fără probleme tehnice sau de siguranță, orice lucrări de construcții (bazine îngropate, subsoluri, metrou, canalizări etc.).

eroziune în adâncime pe Valea Negru și de-a lungul mai multor organisme torențiale care debușează în aceasta, în multe cazuri adâncimea talvegurilor de drenaj depășind 5,0 m. În partea de sud-est a Municipiului Alba Iulia (zona Oarda) teritoriul este afectat și de alunecări superficiale, parțial stabilizate prin plantații. Altimetric, locuințele sunt distribuite între 220 m în partea de nord și 375 m în cea de sud, ocupând podurile teraselor formate în zona de confluență Mureș-Sebeș. Nucleul localității este situat între 280-300 m, iar către altitudini mai mari se întâlnesc doar grupuri distanțate de gospodării.

POTENȚIALUL HIDRO-CLIMATIC

Apele de suprafață

Rețeaua apelor de suprafață de pe teritoriul Municipiului Alba Iulia este formată din văi tributare bazinului Mureșului, acesta fiind și principala arteră hidrografică a regiunii. Drenajul superficial al teritoriului se realizează în principal prin 3 cursuri de apă (Mureș, Sebeș, Ampoi) care sunt completate de câteva văi secundare cu vărsare directă în Mureș (Valea Hăpriei, Valea Oardei - pe stânga și Valea Pâclișei - pe dreapta).

Valea Mureșului are o dezvoltare pe direcția NE-SV cu o pantă medie de scurgere de cca. 0,5-0,7 m/km, iar afluenții râului Mureș au un aport destul de important în creșterea debitului, la mărirea puterii de eroziune și transport sau la formarea undelor de viitură, deoarece sunt râuri cu suprafață bazinală mare, extinsă în spațiul montan. Cele mai mari debite se înregistrează, de obicei, la sfârșitul iernii și începutul primăverii (aprilie, mai) ca urmare a fenomenului de topire a zăpezii, dar și a căderilor însemnate de precipitații, fapt care duce la apariția inundațiilor și revărsărilor. Uneori, valori ridicate ale debitului s-au înregistrat și în lunile iunie sau noiembrie. Debitul mediu multianual al râului Mureș (la stația hidrometrică Alba Iulia) este de 103,2 m³/s (Mureșan, 2008), debitul maxim a avut valoarea de 2.450 m³/s și s-a înregistrat la data de 14 iulie 1975, iar cel mai scăzut debit a fost în data de 1 februarie 1987 - 10,6 m³/s. În perioada în care râul Mureș nu era îndiguit, la debite de peste 1000 m³/s apele care se revărsau în spațiul jos al luncii ajungeau până în centrul municipiului (1970,1975,1981,1984). În prezent nu mai există riscul de producere a inundațiilor care să afecteze aria locuită a orașului⁶⁵.

Râul Sebeș izvorăște din Munții Șureanu și se varsă în Mureș în dreptul cartierului Oarda, după ce străbate o distanță de 93 km. La vărsarea în râul colector are un debit de 10-12 m³/s. Valoarea maximă a debitului lichid ($Q_{max}=250$ m³/s) a fost înregistrată în iunie 1975, în condițiile scurgerii naturale, în prezent râul Sebeș fiind în întregime amenajat, valorile de debit trebuie reconstituite.

Râul Ampoi este afluent pe dreapta al Mureșului și are o pantă medie de scurgere 25-30 m/km și traversează pe direcție N-S teritoriul administrativ al Municipiului Alba Iulia pe o lungime de 9,8 km. În secțiunea Bărbănt debitul mediu este de 4,2 m³/s, cel mai mare debit măsurat

⁶⁵ PMUD Alba Iulia (2017), p. 31.

fiind de 244 m³/s (12 iulie 1975), iar cel mai mic de 0,138 m³/s măsurat la data de 3-5 septembrie 1992. Cartierul Bărăbanț este situat la baza Dealului Bilag, însă cea mai mare parte a construcțiilor se află amplasate în lunca Mureșului și lunca Ampoiului, fiind (în anumite condiții meteorologice) afectate de inundații⁶⁶. De asemenea, Cartierul Micești se dezvoltă pe terasele superioare ale Ampoiului, la altitudinea medie de 250 m.

Lacurile

Pe teritoriul Municipiului Alba Iulia se găsesc următoarele lacuri: Lacul Tăușorul (Partoș), Lacul de la Episcopia Catolică, Lacul Oarda la Mureș și Lacul Oarda la calea ferată⁶⁷. În zona Oarda până în anii 1984 a existat Lacul Oarda sub vârful Țuțuiului (498 m), fiind drenat natural ulterior, prin producerea alunecărilor de teren. Lacul Tăușorul (Partoș) este un vechi curs al Mureșului abandonat prin retragerea albiei. Are o suprafață de circa 400 m² și adâncimea maximă de circa 2,5 m. Lacurile Oarda sunt reduse ca dimensiuni, fără importanță și reprezintă vechi cursuri folosite de Mureș doar la ape mari (lacul de la calea ferată s-a format la viitura din 1975). Acumulările lacustre de la Episcopia Catolică sunt foarte reduse ca dimensiuni, însă importante pentru aportul de apă proaspătă din subteran (cca. 25 l/s), ape cu calitate excelentă. Există și ape minerale la Micești și Oarda, însă aceste sunt slab utilizate, practic necunoscute.

Rețeaua hidrogeologică

Apele subterane se regăsesc în formațiunile poroase și sunt reprezentate de stratele acvifere locale, discontinui, cantonate în depozitele aluvionare (10-24 m grosime) din lunca râului Mureș și ale afluenților acestuia. Din punct de vedere hidrochimic aceste ape sunt clorurate având o concentrație de 0-500 mg/l, fiind întâlnite în lungul Mureșului și pe cursurile inferioare ale afluenților. Cea mai mare parte a corpului de apă subterană freatică dezvoltat în culoarul Mureșului (cod ROMU07) prezintă un potențial puternic, coeficienții de filtrație având valori de 50-100 m/zi, iar transmisivitățile de 500-900 m²/zi. Alimentarea corpului de apă se face, în principal din precipitații, infiltrația eficientă având valori de 31,5-63 mm/an. Stratul acvifer este drenat de către rețeaua hidrografică, dar nu este exclusă și alimentarea dinspre râu în perioadele cu viituri.

Aluviunile grosiere din lunca râului Sebeș au grosimi de 4-5 m, iar nivelul hidrostatic se află la adâncimea de 3,1 m. În această zonă se pot obține debite de 2,5 l/s/foraj, pentru o denivelare de 2,4 m. Din punct de vedere morfologic se disting două zone:

1. *lunca Mureșului și terasa joasă* (221-224 m) unde apa subterană se situează în general la cotele de - 2,5 m și - 3,0 m față de nivelul suprafeței topografice. Se poate aprecia că executarea lucrărilor de canalizare va contribui la drenarea apelor subterane și la scăderea nivelului acestora. Se impune totuși o atenție deosebită la stabilirea subsolurilor, în general nefiind recomandate, necesitând instalații hidrofuge;

⁶⁶ *ibidem*

⁶⁷ *ibidem*

2. *terasa superioară* (243-249 m) unde apa subterană este cantonată la adâncimi de – 7 și –10 m față de nivelul suprafeței topografice, ea neafectând fundațiile.

Apele subterane sunt cantonate în diverse structuri hidrogeologice impuse de o geologie foarte variată. Din punct de vedere geologic se disting următoarele complexe⁶⁸:

- complexul rocilor cretacice din zona montană în care apa cantonează pe fisuri, diaclaze etc., fără a realiza depozite majore în care se întâlnesc puține izvoare și ele sărace în ape;
- fântâna Hoților - fiind cel mai important ($Q= 0,31/s$);
- complexul rocilor sedimentare ale Podișului Secașelor cu argilă preponderentă, bentonite, marne, pietrișuri cu argile în care nu sunt structuri acvifere și pe care apele din precipitații staționează mult timp fără a se infiltra;
- complexul Bilag în care se întâlnesc depozite geologice ce aparțin Munților Apuseni (calcare), dar și Podișului Secașelor (argile, marne etc.). Nu se întâlnesc structuri acvifere, sunt puține izvoare, unele seci vară (izvorul Morii, din Bărăbanț). Izvorul de la Vălae, de lângă Bărăbanț este permanent, are un debit de 1,5 l/s și este potabil;
- complexul acvifer al râurilor Mureș, Sebeș, Ampoi. Este cel mai important și este utilizabil;
- complexul Mureș are o lungime de circa 10 km, este dezvoltat pe terasa de luncă și pe celelalte două pe care se află și municipiul. Terasa de luncă este cea cu acviferul cel mai evoluat. De aici se alimentează cu apă potabilă reședința de județ prin 22 foraje la Drâmbăr și 8 foraje la Pâclișa. Nivelul hidrostatic ce se află la circa 5,0 m (cel productiv) are un debit mediu de circa 3,5 l/s. Pe terasa a doua a Mureșului freaticul se află la 12 m adâncime, este bun calitativ, are înclinare spre fruntea terasei, unde apare sub formă de resurgență (Recea, Creicuta, Episcopia Catolică etc.). Debitul lor sunt importante (peste 5,0 l/s, la Episcopie, uneori chiar 25 l/s), parțial folosite, excelente calitativ;
- complexul Ampoi este dezvoltat în conul de dejecție al aceluiași râu, între Bărăbanț - Micești - Șard. Nivelul freatic se află la 2,5 m pe Ampoiul Mic și 4,5 m lângă actualul curs al Ampoiului. Nivelul freatic este influențat de oscilațiile de nivel ale râului;
- complexul Sebeș este prezent pe cursul inferior al râului, cu nivel freatic la 3,5 m și chiar mai jos datorită regularizării debitelor râului din sistemul hidrotehnic Sebeș. Apele sunt bune calitativ, debitele sunt deficitare. De specificat faptul că cele trei freatic se întrepătrund în zona Mureșului îmbogățind debitele acviferului acestuia.

⁶⁸ *ibidem*

Caracteristici ale elementelor climatice

Condițiile fizico-geografice relativ uniforme ale teritoriului imprimă o slabă diferențiere în distribuția principalelor elemente climatice. Se remarcă totuși, o oarecare nuanțare între teritoriul aferent culoarului Mureșului și cel corespunzător regiunii submontane. Tipul de climat în care se încadrează Municipiul Alba Iulia este *temperat continental moderat, cu influențe oceanice și nuanțe topoclimatice* rezultate din poziționarea în raport cu unitățile morfologice (adăpostul oferit de spațiul montan, Culoarul Mureșului), care determină modificări în procesele ce caracterizează circulația generală a atmosferei. Particularitatea climatică este dată de faptul că fiind expus advecției maselor de aer umede din vest, prezintă trăsături climatice deosebite față de alte regiuni din estul sau sudul țării, cu condiții morfometrice similare. Astfel, Culoarul Mureșului permite pătrunderea unor mase de aer care au diferite origini:

- *mase de aer cu origine mediteraneană* care se deplasează dinspre regiunile de S și SV, prin fenomenele pe care le determină (perioade de încălzire în timpul iernii, precipitații abundente etc.), contribuie în mare măsură la variabilitatea timpului;
- *mase de aer polar* ce se deplasează dinspre nordul continentului, stopate într-o oarecare măsură de Dealul Bilag, favorizând temperaturile scăzute din timpul iernii și care se manifestă mai pregnant la nord de Alba Iulia;
- *mase de aer de origine vestică*, care traversează Munții Apuseni și își pierd din umezeală, astfel încât, descendența lor pe versanții estici încălzesc și usucă, determinând un timp senin cu o strălucire a Soarelui de durată și o cantitate redusă de precipitații, toate acestea datorându-se *procesului de föehnizare*.

Vânturile cel mai des întâlnite sunt cele de culoar și care se dezvoltă pe o direcție sud-vest cu influențe puternice de tip föehn sau brize locale. Acestea au o intensitate crescută, cele mai mari viteze înregistrându-se în lunile de vară, putând provoca pagube materiale.

La limita superioară a atmosferei ajunge numai a doua miliardă parte din energia emisă de Soare în spațiul cosmic. Față de valoarea medie a acesteia ($2,4 \times 1.018 \text{ cal/cm}^3\text{min}$), radiația solară înregistrează o fluctuație anuală de la + 3,4% în ianuarie (la periheliu) până la - 3,5% în iulie (la afeliu).

Valorile medii ale radiației solare directe înregistrate pe suprafața perpendiculară este de $1,11 \text{ cal/cm}^2\text{min}$. Pe suprafață orizontală, vara în iulie, este receptată o cantitate de $0,6 \text{ cal/cm}^2\text{min}$. *Iarna*, în decembrie, la ora 12:00, suprafața orizontală primește valori mai mici de 10% din potențialul înregistrat în secțiune perpendiculară.

Radiația solară difuză variază de la valori medii de $0,02 - 0,03 \text{ cal/cm}^2\text{min}$, în diminețile de la sfârșitul iernii, la $0,40 - 0,44 \text{ cal/cm}^2\text{min}$, în amiezile zilelor de la sfârșitul primăverii și începutul verii.

Radiația globală este compusă din radiația directă și cea difuză. Ea înregistrează vara $1,06 \text{ cal/cm}^2\text{min}$. *Iarna*, 65% din acest flux este realizat prin aportul radiației difuze, iar *vara*, prin aportul radiației directe. Radiația solară globală are o valoare medie de $119,5 \text{ kcal/cm}^2$ anual (versanții sudici primesc între $126-150 \text{ kcal/cm}^2$, suprafețele plane $121-125 \text{ kcal/cm}^2$, pe când

versații nordici numai 80 -115 kcal/cm²). Cele mai mari valori lunare se întâlnesc în intervalul *aprilie - octombrie* cu limite maxime absolute în luna *iulie*.

Radiația reflectată variază în funcție de albedoul suprafeței active, de structura fluxului radiației globale și de caracteristicile fizice ale straturilor inferioare ale atmosferei. Cele mai reduse valori (< 0,10 cal/cm²min) se înregistrează la sfârșitul toamnei și începutul iernii. Datorită stratului de zăpadă, *iarna*, radiația reflectată crește până la valori de 0,10-0,15 cal/cm²min. *Vara* crește până la 0,17 - 0,20 cal/cm²min. *Iarna*, la amiază, datorită stratului de zăpadă, se ating cele mai mari valori ale *albedoului* (58 - 70%), iar *vara* cele mai mici (< 30%).

Radiația absorbită reprezintă cantitatea de energie solară preluată și supusă transformării în energie calorică de către suprafața activă. Valorile ei cresc foarte rapid în prima jumătate a anului. Astfel, dacă în *ianuarie* numai 40 - 50% din energia solară este preluată de suprafața activă, în luna *martie* aceasta atinge 80 - 85%.

Radiația efectivă reprezintă diferența dintre energia cedată radiativ de suprafața activă a atmosferei și cea emisă de atmosferă spre suprafața activă. În nopțile de *vară* valorile medii sunt < 0,03 cal/cm²min, iar la amiaza zilelor de *iarnă* valorile sunt < 0,8 cal/cm²min, ajungând în *aprilie* la 0,16 cal/cm²min.

Bilanțul radiativ este condiționat de caracteristicile fizice ale suprafeței active care determină atât potențialul energiei preluate, cât și pe cel al energiei cedate atmosferei, ca și de atmosferei. Cele mai pronunțate diferențieri se produc deasupra solului neînnierbat, iar cele mai, pe suprafețe cu un grad mare de omogenitate coloristică și structurală, cum sunt cele cu iarbă verde și cele cu strat de zăpadă.

Bilanțul radiativ nocturn este negativ de-a lungul întregului an, crescând de la iarnă la iarnă odată cu contrastul caloric. Ziua, radiația absorbită este tot timpul anului mai mare decât radiația efectivă. Până în *iunie-iulie*, bilanțul crește astfel încât, în timpul amiezii zilelor de vară se ajunge la valori de 0,60 cal/cm²min. În nopțile cu cerul acoperit, bilanțul radiativ are un potențial de numai 20% din cel al nopților senine, iar la amiaza zilelor cu cer acoperit variază între 40 și 60% față de cel ce se realizează în zilele senine.

Temperatura medie anuală a aerului scade cu altitudinea, *gradientul termic vertical* este de 0,5 - 0,7°C/100 m, umezeala relativă medie anuală crește cu 1,0 - 1,5/100 m, nebulozitatea totală medie anuală crește cu circa 0,1 zecimi/100 m, iar cantitatea anuală de precipitații cu 70-100 mm/100 m. Valoarea temperaturii medii anuale a aerului în orașul Alba Iulia este de 9,5°C, aceasta prezentând o ușoară descrește pe măsură înaintării spre zona submontană. Aceiași variație o prezintă și temperatura medie a lunii ianuarie (-3°C în orașul Alba Iulia și Culoarul Mureșului și - 4° până la - 5°C în zona submontană) precum și cea a lunii iunie (20,5°C) pentru a coborî la valori de 14°-15°C spre limita nord-vestică și vestică a municipiului. Cele mai ridicate *temperaturi* sunt înregistrate în luna august, media multianuală fiind de 21°C. Extremele termice ale orașului Alba Iulia au fost de +39,7°C în

vara lui 9 iulie 1968 și $-31,0^{\circ}\text{C}$ în 31 ianuarie 1947. Primele zile care înregistrează valori sub 0°C sunt în jurul datei de 16 octombrie, iar ultimele la 16 aprilie. *Numărul zilelor tropicale* este de 25 (media), iar al zilelor de vară de 82/an.

Datorită pătrunderii în zonă a maselor de aer umed, de origine oceanică, umiditatea aerului înregistrează valori medii ridicate. *Umiditatea relativă* se ridică la cca. 84 %, cele mai mari valori se înregistrează iarna (între 86-90%), iar cele mai mici în lunile aprilie (74-76%) și iulie (74-77%), între aceste două minime încadrându-se un maxim secundar ce corespunde perioadei cu ploi bogate din luna mai.

Nivelul precipitațiilor atmosferice înregistrează de asemenea variații în timp și spațiu, în ceea ce privește cantitatea, durata și forma acestora. Media precipitațiilor multianuale este ușor deficitară, de cca. 650 mm/an sau chiar mai puțin înspre culoarul Ampoi-Mureș, pentru a crește ușor către zona mai înaltă din partea de vest.

Maximul pluviometric anual se înregistrează primăvara și la începutul verii, lunile mai - iulie, datorită ploilor torențiale (78,7 mm/lună), cu un minim în perioada februarie - martie (20-30 mm/lună) în regiunile joase și 40-45 mm/lună în cele submontane. Deseori cad ploi sub formă de averse care pot înregistra peste 100 l în 24 de ore, având efecte deosebite în declanșarea unor procese morfodinamice la nivelul versanților și a albiei minore, influențând/acționând asupra condițiilor de mediu din zonă. Cele mai mari cantități de precipitații înregistrate în 24 de ore în acest areal s-au atins în anii 1969, 1970 și 1975, când nivelul precipitațiilor a totalizat 185,8 mm. *Stratul de zăpadă* ajunge la 5 cm în zona luncii Mureșului și 25-30 cm în partea submontană, adică Munceii Vințului.

Studiile realizate de Administrația Națională de Meteorologie (ANM) cu privire la evoluția pe termen mediu a climei la nivelul României, sintetizate în 16 modele, arată că până în anul 2030 clima României va suferi schimbări sensibile. Evoluțiile climatice din ultimii ani au indus modificări importante și în caracteristicile topoclimatului Municipiului Alba Iulia, în prezent fiind tot mai frecvente fenomenele meteorologice extreme (căderi abundente de precipitații în intervale foarte scurte de timp pe suprafețe restrânse, rafale puternice de vânt, răcirii bruște ale aerului și schimbări rapide ale regimului de circulație atmosferică, interferențe și perturbații anotimpuale, valuri de căldură etc.). Riscul creșterii frecvenței și magnitudinii producerii viiturilor rapide (flash floods), atât la nivelul cursurilor principale de apă, cât și a torenților poate conduce la pierderea de vieți omenești și la creșterea pagubelor materiale în toate sectoarele economice, putând să aibă și importante efecte sociale, de mediu și sănătate. În acest sens, pe fondul extinderii spațiale a municipiului Alba Iulia este important a se acorda o atenție mai mare asupra modului de gestionare a cantităților mari de apă provenite în urma precipitațiilor abundente și aplicării soluțiilor optime de recalibrare a sistemului actual de drenaj, în baza realizării unor studii de hidrologie urbană. Totodată, este necesar ca în următorii ani să se extindă suprafețele forestiere periurbane, alături de plantarea de arbori de aliniament, realizarea de construcții biofile, centuri verzi și micro-păduri urbane.

Păstrarea apei în oraș prin permiterea infiltrării acesteia în sol (facilitată de vegetație, pavajele permeabile, parcările verzi etc.) și acumularea ei în pânzele freatice poate să ofere multe beneficii, inclusiv un spațiu recreațional pentru persoanele care locuiesc în zonă, creșterea biodiversității locale și crearea unui efect de răcire în timpul valurilor de căldură. În concluzie, este necesar a se identifica tipurile și intensitatea impactului generat de schimbările în regimul topoclimatic în vederea adoptării celor mai bune măsuri de adaptare.

FONDUL BIO-PEDOSFERIC

Vegetația

La nivelul teritoriului administrativ al Municipiului Alba Iulia vegetația este influențată de condițiile de relief și climă, factori care au determinat o etajare pe o diferență de nivel de peste 600 m, între 210 m (lunca Mureșului) și 826 m (Munceii Vințului).

Din punct de vedere al vegetației, teritoriul analizat se încadrează în zona pădurilor transilvanice de gorun și stejar pedunculat cu arțar tătăresc (*Quercus petraea*, *Q. Robur*, *Acer tataricum*), în complex cu stepe extrazonale (*Stipa tirsia*, *Carex humilis*, *Astragalus pétérfi*).

Vegetația forestieră aparține pădurilor de foioase, fiind păstrată pe suprafețe mai extinse în Munceii Vințului, iar în Dealul Bilag și Podișul Secașelor apare doar sub formă de pâlcuri. Predomină *stejăretele* în asociație cu *carpen*, *ulm*, *frasin*, *arțar*, *salcâm*, *păducel*, *măr* sau *păr pădureț*, *alun*, *tei*, iar în arealele cu excedent hidric *plopișuri sălcișuri*, *răchitișuri* și *arinișuri*. Întrucât utilizarea agricolă a terenurilor a determinat defrișarea în trecut a unor extinse suprafețe, astăzi, vegetația spontană se întâlnește pe areale destul de reduse.

Perturbarea *etajului forestier* de către activitățile antropice, a făcut ca pe locul fostelor suprafețe împădurite să apară *pajiști secundare*, *terenuri arabile*, *plantații pomi-viticole* și *vetre de localități*. La mijlocul sec. XX s-au plantat importante suprafețe de teren cu salcâm, pe terenurile afectate de eroziune și în lungul unor torenți de versant.

Vegetația erbacee este reprezentată de *pajiști și tufărișuri xerofile* asemănătoare cu cele din stepă, precum și de *pajiști mezofile*, *mezohigrofile* și *higrofile* (în locuri umede). Pajiștile xerofile sunt edificate în principal de către păiușul stepic (*Festuca valesiaca*) și colilie (*Stipa lessingiana*), dar care în mare parte sunt fie desțelenite și transformate în terenuri agricole sau pârloage, fie degradate datorită suprapășunatului.

Silvostepa actuală poate fi considerată, în bună măsură, *antropogenă, postforestieră*, fiind rezultatul defrișării pădurii în diferite scopuri. În același context, extinderea culturilor agricole și intensificarea pășunatului au condus, mai ales în ultimul secol, la *degradarea calitativ - cantitativă* (stepizarea) a pajiștilor naturale de silvostepă.

În **zona de luncă** sunt caracteristice atât **cenoze mezohigrofile** din alianța *Agrostion stoloniferae*, cât și **fitocenoze halofile** ale asociațiilor *Artemisio santonici – Festucetum pseudovinae*, *Puccinellietum limosae*, *Camphorosmetum annuae*.

Speciile arborescente indigene întâlnite în arboretele naturale sunt: stejar pedunculat (*Quercus robur*) și în măsură mai mică cireșul (*Prunus avium*), arțarul tăăresc (*Acer tataricum*), părul pădureț (*Pirus piraster*), plopul alb (*Populus alba*) și rare exemplare de cer (*Quercus ceris*), iar dintre arbuști alunul (*Corylus avellana*), lemnul câinesc (*Ligustrum vulgare*), porumbarul (*Prunus spinosa*), măceșul (*Rosa canina*) salba moale (*Euonymus europaea*), salba râioasă (*Euonymus verucoasa*) spinul cerbului (*Ramnus cathartica*), cornul (*Cornus mas*), socul negru (*Sambucus nigra*).

Cele mai reprezentative asociații azonale apar la nivelul luncilor și sunt reprezentate de diverse specii lemnoase și ierboase. **Vegetația de luncă** cuprinde două tipuri principale de asociații: **zăvoaiele** sau **pădurile de luncă** și **pajiștile de luncă**. Vegetația lemnoasă de pe malul râurilor, numită și **zăvoi**, este formată din esențe moi precum: răchită albă (*Salix alba*), plesnitoare (*Salix fragilis*), salcie (*Salix triandra*), răchită (*Salix viminalis*), plop alb (*Populus alba*), plop negru (*Populus nigra*), plop hibrid (*Populus x canescens*), arin negru (*Alnus glutinosa*), ulm (*Ulmus laevis*, *U. foliacea*) și izolat, pe suprafețe restrânse plop canadian (*Populus canadensis*). Pe terenurile din luncă ceva mai înalte, unde apa freatică se găsește la o adâncime mai mare, cresc esențe lemnoase tari formând pâlcuri de păduri numite **șleau de luncă**.

Speciile care compun **pajiștile de luncă** se identifică sub forma mai multor asociații vegetale. În culoarul Mureșului, suprafețele plane sau cu microdepresiuni, care primăvara posedă o umiditate excesivă, pentru ca vara să fie uscate (cu apa freatică la – 0,5 m) sunt acoperite de *Carex vulpina* în proporție de 60% în asociere cu exemplare de *Juncus compressus*, *Carex distans*, *Carex hirta*, *Festuca pratensis*, *Trifolium dubium*, *Taraxacum officinale*, *Ranunculus repens*, *Ranunculus acris*.

Pe suprafețe mari, neocupate de vegetația lemnoasă de luncă sunt pajiști a căror compoziție floristică, cu o bună valoare furajeră, aparține mai multor familii botanice: coada vulpii (*Alopecurus pratensis*), firuță (*Poa pratensis*), timoftică (*Phleum pratensis*), raigras (*Lolium perenne*), *Agrostis alba*, *Trifolium pratense*, *T. campestre*, *T. arvense*, *Medicago falcata*, pirul târâtor (*Agropyron repens*), *Agrostis tenuis*, *Falcaria vulgaris*, *Salvia pratensis* ș.a.

Vegetația acvatică din spațiul analizat, întâlnită de-a lungul malurilor râurilor se dezvoltă sub forma vegetației palustre bistratificate:

- un strat cu o înălțime medie de 1,5-2,0 m unde predomină stuful (*Phragmites australis*), papura (*Typha latifolia*), rogozul (*Carex pseudocyperus*);
- un strat bazal cu o înălțime de 40 - 50 cm compus din specii higrofile și hidrofile: *Oenanthe aquatica*, *Lysimachia vulgaris*, *Lycopus europaeus*, *Poa trivialis*, *Juncus effusus*.

În ariile cu exces de umiditate din lunci, apare **mana de apă** (*Glyceria maxima*) sub forma unor pâlcuri și în asociere cu alte specii, cum ar fi: *Phalaris arundinacea*, *Carex pseudocyperus*, *Mentha aquatica*. Această cenoză se dezvoltă în ape stagnante cu un conținut bogat de materii organice. Sectoarele cu pantă redusă, unde curentul este slab, se remarcă printr-o vegetație cu **plante submerse**: brădiș (*Myriophyllum verticillatum*), broscariță (*Potamogeton natans*), pașă (*Potamogeton crispus*). În unitățile lacustre (naturale și antropice) apar elemente plutitoare de genul: lintița (*Lemna minor*).

Pe cursurile văilor care drenează versanții Munceilor Vințului există o serie de plante bine fixate de pietre și bolovani, cum sunt mușchii (*Fontinalis*) și algele filamentoase, care formează **bioderma vegetală**. Cele mai multe specii ale biodermei sunt specii reofile - adică adaptate la un curent puternic al apei. La adăpostul pietrelor și a stâncilor din apropierea malurilor există o multitudine de **briofite și alge albastre**.

Fauna

În funcție de repartitia zonală și tipologia asociațiilor vegetale (naturale și antropice) în care au fost identificate elementele faunistice de pe teritoriul analizat se pot distinge următoarele categorii majore: **fauna gorunetelor**, **fauna de silvostepă**, **fauna azonală și fauna zonelor antropizate**.

Fauna gorunetelor este alcătuită din mamifere, păsări, reptile, batracieni. Mamiferele care trăiesc în aceste păduri nu sunt locuitori tipici ai acestora: pârșul de stejar, iepurele (*Lepus europaeus*), lupul (*Canis lupus*), vulpea (*Vulpes vulpes*), mistrețul (*Sus scrofa*), căpriorul (frecvent), veverița (rar).

Ornitofauna gorunetelor este foarte bogată fiind alcătuită din: porumbei sălbatici (*Columbia oenas*), turtureaua (*Streptopelia turtur*), gaia roșie (*Milvus milvus*), uliul porumbar (*Accipiter gentilis*), potârnichea (*Perdix perdix*), fazanul (*Phasianus colchicus*), cucul (*Cuculus canorus*), privighetoare (*Luscinia megarhynchos*), pițigoii (*Parus*), mierla (*Turdus merula*), grangurele (*Oriolus oriolus*), sticletele (*Carduelis carduelis*), sitarul (*Sopanax rusticola*), florinte (*Carduelis chloris*).

Dintre reptile amintim: șarpele orb (*Anguis fragilis*), șarpele de casă (*Natrix natrix*), șopârta cenușie (*Lacerta agilis*), gușterul (*Lacerta viridis*).

Amfibienii sunt prezenți în gorunete pe sol prin: broasca roșie de pădure (*Rana dalmatiana*), broasca râioasă brună (*Bufo bufo*), broasca râioasă verde (*Bufo viridis*).

Dintre nevertebrate se întâlnesc în frunzarul pădurii: melci, păianjeni, insecte, râme, miriapode, colembol.

Fauna de silvostepă este mai puțin variată decât cea de pădure. Mamiferele caracteristice sunt rozătoarele: hârciogul (*Cricetus cricetus*), popândăul (*Citellus citellus*), șoarecele de câmp (*Microtus arvalis*), șoarecele pitic (*Micromys minutus*), orbetele (*Spalax graecus*), iepurele de câmp (*Lepus europaeus*), iar în apropierea apelor, șobolanul de apă (*Arvicola terrestris*).

Ornitofauna este alcătuită din: pitpalac (*Turnix worcesteri*), potârniche (*Perdix perdix*), eretele sur (*Circus pygargus*), uliul găinilor (*Accipiter gentilis*), ciuful de pădure (*Asio otus*), guguștiucul (*Streptopelia decaocto*), fâsa de câmp (*Anthus campestris*), ciocârlia (*Alauda arvensis*), cioara neagră (*Corvus corone*), lăcarul de pipirig (*Acrocephalus paludicola*), vrabia de casă (*Passer domesticus*), stăncuța (*Corvus monedula*).

Reptilele sunt slab reprezentate atât ca specii cât și ca indivizi: șarpele de casă (*Natrix natrix*), șarpele de apă (*Natrix tessellata*), șopârla de câmp (*Lacerta agilis*); iar dintre batracieni: broasca râioasă comună (*Bufo bufo*), broasca de pământ (*Pelobates fuscus*). Fauna zonei de silvostepă cuprinde numeroase specii de insecte predominând ortopterele (*lăcuste, cosași de pășune, greiere de pădure, călugărița*) și coleopterele.

Fauna azonală

- **Fauna luncilor și a stufului:** bizamul (*Ondatra zibethicus*), vidra (*Lutra lutra*), vulpea (*Vulpes vulpes*), barza albă (*Ciconia ciconia*), sitarul de mal (*Limosa limosa*), privighetoarea de zăvoi (*Luscinia luscinia*), lăstunul de mal (*Riparia riparia*), cucul (*Cuculus canorus*), codobatura sură (*Motacilla cinerea*).
- **Biotopul apelor curgătoare și lacustre:** crap (*Cyprinus carpio*), clean (*Leuciscus cephalus*), somn (*Silurus glanis*), scobar (*Chondrostoma nasus*), rața sălbatică (*Anas platyrhynchos*).

Fauna zonelor antropizate (fauna localităților și a terenurilor agricole): fauna ruderală este reprezentată de specii de vertebrate, mamifere: dihorul de casă (*Mustela putorius*), șobolanul cenușiu (*Rattus norvegicus*), șoarecele de câmp (*Apodemus agrarius*); păsări: ciocârliana (*Galerida cristata*), pietrarii (*Oenanthe oenanthe*); reptile: gușterul (*Lacerta viridis*); amfibieni: broasca râioasă (*Bufo bufo*); moluște: limax. **Fauna parcurilor și grădinilor** este reprezentată în principal de păsări, insecte și gasteropode. Păsările sunt extrem de variate: ciocănitori, sturzi, pițigoii mare (*Parus major*), sticlete (*Carduelis carduelis*), cintează (*Fringilla coelebs*), coțofana (*Pica pica*). Dintre insecte putem aminti: gărgărița merilor, gândacul zmeurei, omida păroasă a dudului (*Hyphantria cunea*). În locurile umede din parcuri se întâlnesc diverse specii de melci. **Fauna culturilor de legume** este reprezentată prin: cârțițe (*Talpa europaea*), rândunele (*Hirundo rustica*), lăstuni de casă (*Delichon urbica*), pițigoii sur (*Parus palustris*), iar dintre nevertebrate: gărgărița fasolei (*Acanthoscelides obsoletus*), ploșnița roșie a verzei (*Eurydema ornatum*), gândacul de Colorado (*Leptinotarsa decemlineata*), gărgărița cepei (*Ceutorrhynchus suturalis*), păduchele verde al castraveților (*Cerosipha gossypii*).

Fauna culturilor de cereale reprezentată prin: iepurele de câmp (*Lepus europaeus*), hârciogul (*Cricetus cricetus*), popândăul (*Citellus citellus*), șoarecele de câmp (*Microtus arvalis*), cioara de semănătură (*Corvus frugilegus*). Dintre nevertebrate întâlnim: cărbăușii cerealelor (*Anisoplia segetum*), ploșnița cerealelor (*Eurigaster integriceps*). **Fauna livezilor** este alcătuită din păsări insectivore: graurul (*Sturnus vulgaris*), sticletele (*Carduelis*

carduelis), botgros (*Coccothraustes coccothraustes*), grangurele (*Oriolus oriolus*). Dintre insectele fitofage: păduchele verde al mărului (*Aphis pomi*), gărgărița florilor de măr (*Anthonomus pomorum*), viermele merelor (*Laspeyresia pomonella*), păduchele de San Jose (*Quadraspidiotus perniciosus*), precum și unele specii de limax.

Fauna viilor este cea mai săracă, fiind alcătuită din insecte dăunătoare: viermele de sârmă (*Agriotes lineatis*), cărăbușul marmorat (*Polyphyllo fullo*), cărăbușul viței-de-vie (*Anomala vitis*), molia strugurilor (*Lobesia botrana*), viespea strugurilor (*Vespa germanica*). Dintre aranee: păianjenul roșu (*Tetranychus urticae*), erinoza viței-de-vie (*Eriophyes vitis* Pgts.). Dintre păsări cele mai des întâlnite sunt: mierlele (*Turdus merula*) și cristeii de câmp (*Crex crex*).

Învelișul edafic

Aflat în strânsă corelație în cadrul sistemului teritorial analizat cu componentele substrat geologic, climă și vegetație, *solul* - ca element de sinteză în cadrul peisajului, joacă un rol deosebit în *ecuația geoproductivă*, deoarece condiționează dezvoltarea culturilor agricole, cele care stau la baza industriei alimentare și a altor ramuri industriale, parte a echilibrului sistemic, și deci, a dezvoltării durabile.

Distribuția teritorială a solurilor la nivelul teritoriului administrativ al Municipiului Alba Iulia se prezintă diferențiat de la nord la sud pe de o parte datorită naturii petrografice, iar pe de altă parte datorită etajării, expoziției versanților și neuniformității formelor de relief.

Învelișul de sol al zonei este destul de diversificat pentru un spațiu relativ restrâns și dominat de lunca Mureșului. Fiind o zonă de tranziție de la o vegetație de silvostepă la una de pădure, aici s-au dezvoltat soluri fertile, reprezentate în mare parte de *cernoziomuri cambice și luvice*, formate pe un relief slab înclinat (porțiunile mai ridicate ale luncii), climat cu precipitații medii anuale între 500-600 mm, regim hidric periodic percolativ, temperaturi medii anuale ridicate și o vegetație ierboasă (*sp. Stipa, Andropogon, Poa*).

Solurile aluviale (aluvisolurile) sunt specifice în general sectoarelor de luncă, iar izolat apar și soluri gleice, pe depozite fluviale și fluvio-lacustre recente. Solurile aluviale sunt solurile care corespund stadiului incipient de solificare a depozitelor aluviale sau aluvio - proluviale. Ca urmare a procesului de aluvionare se caracterizează, în general, printr-un *grad ridicat de fertilitate*, datorită conținutului bogat în substanțe nutritive, dar mai ales, datorită regimului lor hidric și trofic favorabil. În cea mai mare parte *materia organică din masa solului* este de origine vegetală, alcătuită din resturi de plante, la care se adaugă și materia organică de origine animală și cea rezultată din corpul microorganismelor. Cantitățile de resturi organice din sol, care sunt supuse proceselor de descompunere, variază foarte mult în funcție de tipul zonelor de vegetație: 3 - 12 t/ha plante cultivate și 10 - 20 t/ha pajiști naturale.

Pe *rocile sedimentare* care alcătuiesc dealurile submontane și sectorul de podiș, solul îngheață pentru anumite perioade de timp în sezonul rece. Deși, sunt mai bine structurate,

textura lutoasă sau argiloasă le face impermeabile, prin saturare completă cu apă. În condițiile respective, scurgerea apei, precum și producția de materiale solide sunt mari.

PROTECȚIA NATURII ȘI BIODIVERSITATEA

Conform O.U.G nr. 57/2007, *ariile naturale protejate* reprezintă zone terestre, acvatice și/sau subterane, cu perimetrul legal stabilit și având un regim special de ocrotire și conservare, în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice sau de alta natură, cu valoare ecologică, științifică sau culturală deosebită.

Rezervațiile naturale sunt arii naturale protejate al căror scop este protecția și conservarea unor habitate și specii naturale importante sub aspect floristic, faunistic, forestier, hidrologic, geologic, speologic, paleontologic, pedologic, pentru întreaga omenire.

În cadrul zonei urbane funcționale (ZUF) Alba Iulia (tabel nr. 2.3.1) ariile naturale protejate (situri „Natura 2000”) și rezervațiile naturale dețin o suprafață totală de 52.996 ha, din care 34.704 ha aparțin *Ariilor de protecție specială avifaunistică*, iar 18.292 ha se înscriu în categoria *Siturilor de importanță comunitară*, cu mențiunea că ROSPA0087 Munții Trascăului și ROSCI0253 Trascău prezintă largi suprapuneri de suprafețe.

Tabel nr. 2.3.1 Rezervații naturale și arii naturale protejate (situri „Natura 2000”) ⁶⁹ ZUF Alba Iulia

Nr. crt.	Cod	Denumire	Tipul	Suprafața (ha)
Arii naturale protejate (situri Natura 2000)				
1	ROSCI0187	Pajiștile lui Suci	Sit de importanță comunitară	66,0
2	ROSCI0211	Podișul Secașelor	Sit de importanță comunitară	1.041,0
3	ROSCI0253	Trascău	Sit de importanță comunitară	16.988,0
4	ROSCI0382	Râul Târnavă Mare între Copșa Mică și Mihalț	Sit de importanță comunitară	167,0
5	ROSCI0419	Mureșul Mijlociu - Cugir	Sit de importanță comunitară	30,0
6	ROSPA0087	Munții Trascăului	Arie de protecție specială avifaunistică	32.271,0
7	ROSPA0139	Piemontul Munților Metaliferi - Vințu	Arie de protecție specială avifaunistică	2.433,0
Rezervații naturale				
1	RONPA064	Piatra Bulbuci	Rezervație geologică și geomorfologică	3,0
2	RONPA062	Piatra Ceții	Rezervație geologică și peisagistică	75,0
3	RONPA0059	Cheile Galdiței și Turcului	Rezervație mixtă	80,0
4	RONPA0058	Cheile Văii Ceții	Rezervație mixtă	10,0
5	RONPA0057	Cheile Ampoiței	Rezervație mixtă	15,0
6	RONPA0056	Cheile Caprei	Rezervație botanică și	15,0

⁶⁹ Arii naturale protejate de interes național din Regiunea 7 Centru (http://apmsb-old.anpm.ro/upload/5351_apmsb_Arii%20naturale%20protejate%20de%20interes%20national%20din%20Regiunea%207%20Centru.pdf) și Lista consolidată a ariilor naturale protejate din România (http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Anexa_nr_1.pdf), accesat în 11.03.2021.

			geologică	
7	RONPA0099	Cheile Mănăstirii	Rezervație mixtă	15,0
8	RONPA0072	Cheile Tecșeștilor	Rezervație geologică și peisagistică	5,0
9	RONPA0071	Cheile Gălzii	Rezervație mixtă	3,0
10	RONPA0070	Bulzul Gălzii	Rezervație geologică	3,0
11	RONPA0069	Piatra Grohotișului	Rezervație geologică	5,0
12	RONPA0068	Piatra Poienii	Rezervație geologică	1,0
13	RONPA0067	Piatra Boului	Monument al naturii	0,6
14	RONPA0066	Piatra Varului	Monument al naturii	0,2
15	RONPA0019	Râpa Roșie	Rezervație geologică și floristică	25,0
16	RONPA0045	Iezerul Ighiel	Rezervație mixtă	20,0
17	RONPA0043	Calcarele de la Valea Mică	Rezervație geologică	1,0
18	RONPA0040	Calcarele cu orbitoline de la Piatra Corbului	Rezervație geologică și paleontologică	0,1
19	RONPA0037	Cheile Întregalde	Rezervație mixtă	25,0
20	RONPA0036	Calcarele de la Ampoița	Rezervație geologică	10,0
21	RONPA0034	Poienile cu narcise din Tecșești	Rezervație botanică	2,0
22	RONPA0032	Poiana cu narcise de la Negrileasa	Rezervație botanică	5,0

De asemenea, cele 22 de *Arii naturale protejate de interes național*, care dețin o suprafață totală de 318,9 ha, au în cea mai mare parte, teritoriul suprapus peste situri Natura 2000 (fig. 2.3.9).

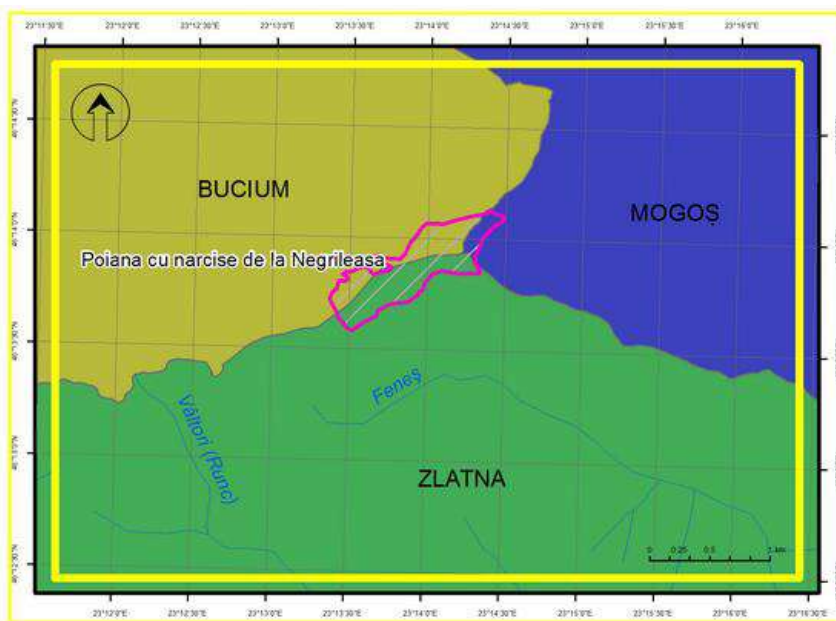


Fig. 2.3.8 Harta ariilor naturale protejate ZUF Alba Iulia – detaliu Poiana cu narcise de la Negrileasa

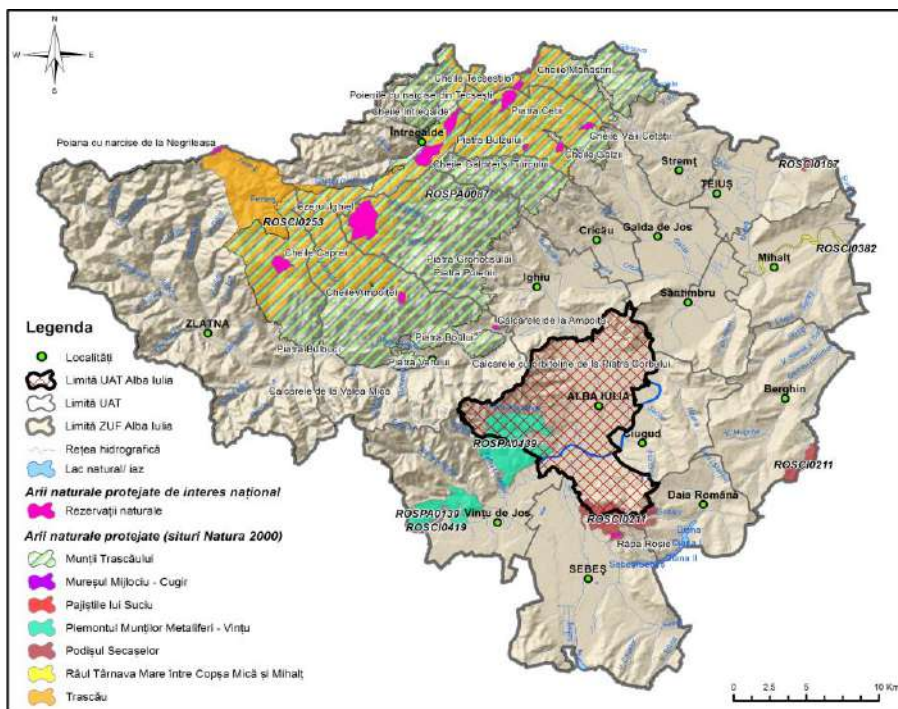


Fig. 2.3.9 Harta ariilor naturale protejate - ZUF Alba Iulia

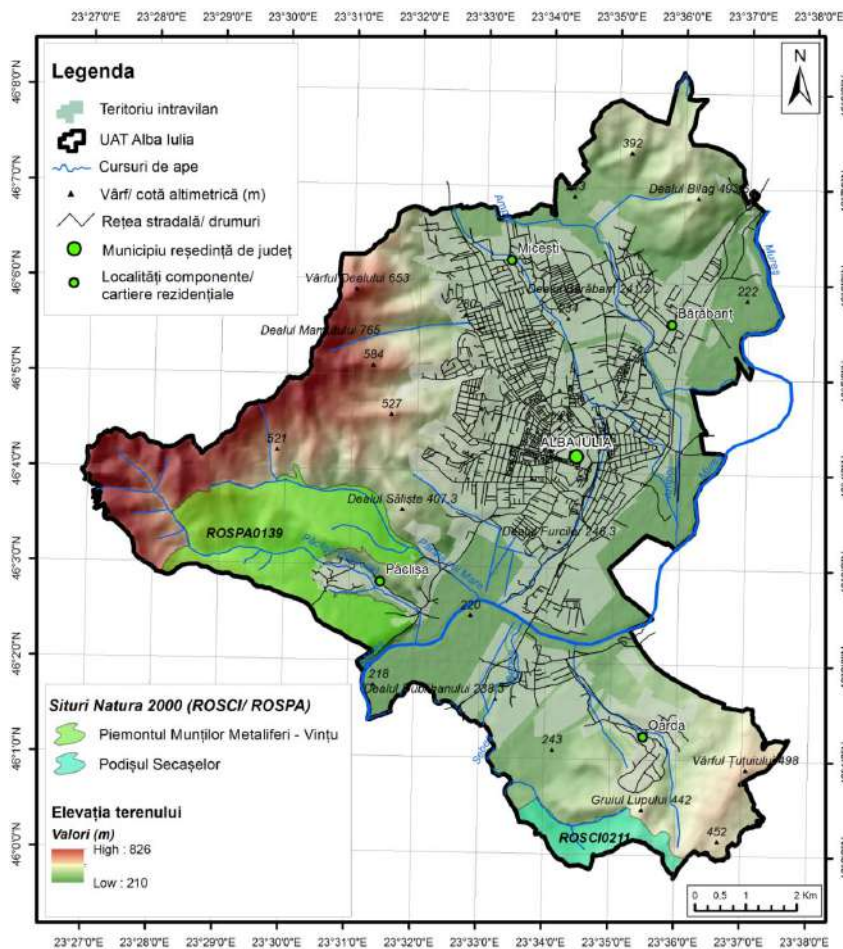


Fig. 2.3.10 Harta ariilor naturale protejate – UAT Alba Iulia

Zonarea seismică a municipiului Alba Iulia

Evaluarea cât mai corectă a hazardului seismic într-un anumit amplasament este importantă în vederea punerii în siguranță a fondului construit existent și/sau viitor. De asemenea, *hărțile de hazard seismic*, asigură informații esențiale pentru crearea și îmbunătățirea normativelor de proiectare seismică a clădirilor și infrastructurilor tehnico-edilitare.

Conform prevederilor Normativului **P100-1/2013**, privind calculul seismic al construcțiilor, întreg teritoriul ZUF Alba Iulia, în ceea ce privește zona perioadei de colț (T_c), se încadrează în valoarea $T_c = 0,7s$. Zona valorii de vârf a accelerației terenului pentru proiectare (a_g) la cutremure având intervalul mediu pentru recurență - IMR = 225 ani (20% probabilitate de depășire în 50 de ani) este de $0,10g^{70}$ (fig. 2.3.11).

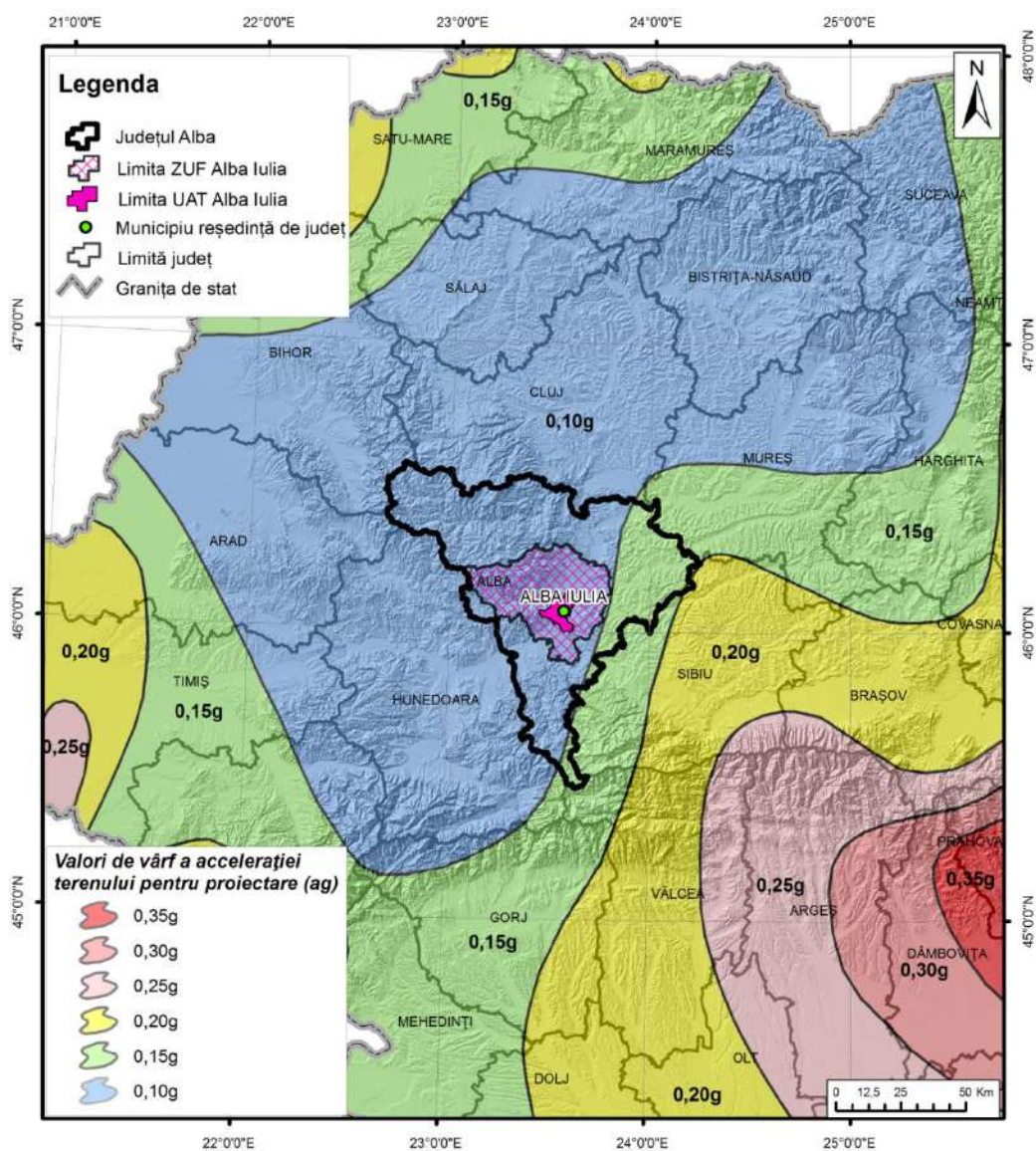


Fig. 2.3.11 Harta zonării valorii de vârf a accelerației terenului pentru proiectare (a_g) (sursă date: UTCB, 2014)

⁷⁰ valoarea accelerației gravitaționale, g se consideră $9,81 \text{ m/s}^2$

Microzonarea seismică (hazardul seismic local) ia în considerare influența factorului morfostructural și cartografiază parametrii geodinamici (izoaccelerații, izoseiste etc.) ai terenurilor din anumite zone (localități urbane, zone cu construcții de importanță deosebită, terenuri cu condiții geotehnice complicate) în scopul estimării probabilității de depășire a accelerațiilor maxime admise, pentru protecția obiectivelor civile și industriale și evaluarea gradului de vulnerabilitate seismică locală.

Protecția antiseismică a construcțiilor trebuie să conțină o evaluare a hazardului seismic local. În categoria construcțiilor cu vulnerabilitate ridicată la producerea unui cutremur de mare impact, se încadrează:

- clădirile construite în perioada 1950-1976, executate conform normativelor de proiectare de la aceea vreme, care au luat în considerare un impact seismic mai redus;
- clădirile joase din zidărie și alte materiale locale, executate tradițional, fără control tehnic specializat;
- clădirile vechi (construite înainte de 1940), cu peste 5 niveluri și fără protecție antiseismică. Majoritatea clădirilor încadrare în aceste categorii constituie o prioritate absolută la intervenție.

Pe baza datelor de mai sus, ținând seama de faptul că valoarea cea mai ridicată a intensității seismice la nivelul teritoriului național este 9 și valoarea maximă a coeficientului seismic - K_S este 0,32 (în zona seismică A), se consideră că teritoriul analizat, nu aparține unei zone cu probleme deosebite din punct de vedere a expunerii construcțiilor la riscul seismic, iar proiectarea amenajării teritoriului și de urbanism se poate realiza în limitele unui procent de asigurare acceptat la dezastru.

În conformitate cu „Planul de analiză și acoperire a riscurilor” (2016), pe teritoriul județului Alba nu au fost înregistrate activități seismice care să afecteze construcțiile, cu toate acestea însă, în cazul producerii unor cutremure în zonele seismogene (Vrancea, Banat, Făgăraș-Câmpulung, Crișana, Transilvania) sunt posibile apariții locale a unor dezastru complementare la construcțiile și instalațiile tehnologice vechi.

2.3.1.2 Analiza peisajului

Convenția europeană a peisajului (CoE, Florența, 2000) definește *peisajul*⁷¹ ca: „o parte de teritoriu perceput ca atare de către populație, al cărui caracter este rezultatul acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și umani”. Prioritățile regionale din programele de dezvoltare națională și regională vizează indirect și *modificările peisagistice* induse prin: reorientarea modului de utilizare al terenurilor, expansiunea construcțiilor în spațiile agricole și extinderea necontrolată a perimetrelor urbane, densificarea infrastructurii rutiere, schimbarea funcției spațiilor rurale, degradarea prin exploatarea resurselor naturale (deforestări, practici agricole

⁷¹ Convenția europeană a peisajului (2000), <https://lege5.ro/gratuit/gi2dgmjr/conventia-europeana-a-peisajului-din-20102000> (accesat în 25.04.2021)

inadecvate etc.), managementul turistic deficitar, poluarea factorilor de mediu și reducerea biodiversității.

În România, conform **H.G. nr. 905/2016** pentru aprobarea tezelor prealabile ale proiectului „*Codul patrimoniului cultural*”, instrumentele specifice ale protecției peisajului propuse sunt concepute ca părți integrante ale procesului de *planificare spațială*. În vederea identificării, evaluării, delimitării, protejării specifice și regenerării peisajelor culturale și a zonelor protejate, au fost adoptate ca instrumente specifice două tipuri de *planuri de peisaj*⁷²:

- a) *planul teritorial de peisaj (PTP)* - reprezintă un instrument directiv ce stabilește reguli de dezvoltare și de protecție integrate, identificând prioritar valorile culturale, naturale și nevoile specifice de protejare a acestora și se constituie ca o secțiune obligatorie a planurilor de amenajare a teritoriului;
- b) *planul local de peisaj (PLP)* - este instrumentul de reglementare detaliată a intervențiilor în spațiu și teritoriu și se constituie ca o secțiune obligatorie a planurilor de urbanism.

Fiind concepute ca instrumente de planificare, management și protecție, trebuie să fie însoțite, ca parte integrantă a lor, de planurile de management a ariilor și valorilor naturale, de regulamentele de construcție specifice zonelor protejate și a celor de protecție a monumentelor istorice (PUZ zone protejate), precum și de regulamentele, ghidurile și planurile de gestionare durabilă a peisajului.

Este cunoscut faptul că, astăzi, *peisajul* se constituie în sens propriu și metaforic ca orizont al existenței noastre, iar stilul de viață al comunităților determină structurarea peisajului și diferențierea regională a acestuia. În acest sens, peisajul „exprimă manifestarea vizuală a identității teritoriale” și reprezintă un „depozitar al culturii umane” (Antrop, 2018).

Pe teritoriul unității administrativ-teritoriale Alba Iulia se disting următoarele categorii de peisaje: peisaj urban (subtipuri: peisaj cultural, peisaj comercial, peisaj stradal/ de piață, peisaj de spații verzi, peisaj rezidențial), peisaj culoarului depresionar de contact (subtipuri: peisaj de luncă joasă, peisaj de glacis piemontan terasat, peisaj de măguri insulare), peisaj forestier, peisaj rural, peisaj agricol, peisaj industrial, peisaj lacustru/ palustru, peisaj de arie protejată, peisaj degradat.

- *Peisajul urban* este asociat cu terenurile și construcțiile destinate instituțiilor și serviciilor de interes public situate predominant în zona centrală a orașului, la care se adaugă mai multe areale reprezentând funcțiunile mixte cu locuințe și servicii, nuclee de servicii, activități de turism, comerciale, birouri etc. Aceste funcțiuni se întâlnesc și în cartierele rezidențiale, amplasate mai departe de zona urbană centrală. Fiind vorba de un vechi centru urban care deține un mare patrimoniu cultural-istoric noile construcții și lucrări de amenajare trebuie să respecte toate măsurile de protecție, să se integreze și să coabiteze atât din punct de vedere arhitectural, cât și funcțional.

⁷² Hotărârea nr. 905 din 29 noiembrie 2016 pentru aprobarea tezelor prealabile ale proiectului „*Codul patrimoniului cultural*”, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/185068> (accesat în 11.03.2021).

Trebuie evitate situațiile în care peisajul cultural este reprezentat de asocieri de diferite elemente urbanistice cu valoare istorică a căror utilizare actuală nu coincide integral cu funcția și specificul spațiului în care se integrează (ex. o clădire veche, cu mai multe nivele, în care la parter se desfășoară activități care contrastează cu tipologia formelor de utilizare: magazine de tip fast-food, second-hand/ outlet-uri, sedii bancare etc.). Acest cadru de valorificare eterogen-contrastantă a spațiului public urban induce un aspect dezagreabil (kitsch) în peisajul actual, marcat de existența unor vechi construcții cu funcții recombuse, succedat de activarea procesului de dezintegrare identitară a țesutului urban (izolare cotidiană) (Maroși et al., 2019). Un reper important sub aspectul structurării peisajului urban îl reprezintă disponerea reliefului în formă de amfiteatru, dominat de Dealul Mamut (765 m) din partea de vest a orașului, care determină o fizionomie specifică a ansamblurilor construite, impunându-se construcțiile înalte, la nivelul luncii și teraselor inferioare, combinate cu construcții de tip vilă (P+1) și (P+1+2), dar și al construcțiilor obișnuite, acoperite cu țiglă (Apolzan, 2007).

- **Peisajul culoarului depresionar de contact** se dezvoltă în lungul văii largi a Mureșului mijlociu, fiind caracterizat prin prezența teraselor bine dezvoltate pe malul drept, existența a două arii de confluență (Mureș-Ampoi și Mureș-Sebeș) și o luncă extinsă dominată de Dealul Bilag (403 m). Specificitatea peisajului este dată de forma asimetrică a văii datorită colectării numeroșilor afluenți de dreapta și mișcărilor de ridicare în blocuri limitate de un sistem de grabene de extensie a Munților Apuseni, în timpul cuaternarului. Matricea reliefului reprezintă un element de bază în cadrul sistemului fizico-geografic, morfologia impunând un stil aparte în estetica urbanistică a Municipiului Alba Iulia. Întreg sectorul culoarului morfohidrografic este acoperit cu soluri de luncă fertile care, împreună cu cele 8 nivele de terase și lățimea considerabilă (3,0-5,0 km) constituie premise favorabile pentru amenajarea și extinderea spațiului funcțional. Terasalele au impus un anumit tip de utilizare a terenurilor, generând ansambluri cu valoare estetică, puse în evidență în vestul, nord-vestul și sudul orașului.

2.3.1.3. Spațiile verzi și zonele de recreere

În numeroase orașe europene există obligația de a construi acoperișuri verzi pe clădirile noi și în timpul renovărilor clădirilor existente, deoarece pe măsură ce urbanizarea continuă, calitatea mediului urban trebuie să crească exponențial. Spațiile verzi din interiorul orașelor contribuie în mod semnificativ, dacă nu majoritar la calitatea vieții locuitorilor. Ținând cont de reducerea efectului schimbărilor climatice actuale, o infrastructură verde extinsă și funcțională devine cu atât mai importantă cu cât vegetația atenuează impactul schimbărilor climatice asupra zonelor urbane și a oamenilor care lucrează și locuiesc aici. Printre diversele elemente care intră în componența spațiilor verzi, arborii urbani joacă un rol esențial, ei constituind categoria de vegetație cea mai importantă prin numeroasele avantaje ecologice, peisagistice, sociale, culturale și economice pe care le conferă umanității.

Spațiile verzi, parcurile și zonele de agrement sunt importante pentru desfășurarea multiplelor activități sociale, culturale, relaxare, sănătate și sport. Ameliorând factorii de mediu și armonizând peisajele artificiale cu cele naturale, spațiile verzi reprezintă ambianța în care tiparele de viață umană se corelează cu elementele naturale sau artificiale ale acestora, ceea ce stimulează trăirea socială, intelectuală, afectivă și emotivă

Funcția sanitară și cea ecologică sunt exercitate prin reducerea poluării atmosferice (retenția prafului, a diferitelor pulberi și a noxelor rezultate din circulația autovehiculelor), ameliorarea microclimatului urban (umbrirea trotuarelor și parțial a carosabilului, sporirea umidității aerului datorită proceselor de evapo-transpirație, îmbogățirea aerului în oxigen, atenuarea vitezei vântului, moderarea temperaturilor extreme, atenuarea riscurilor hidrice urbane), diminuarea poluării fonice, reducerea trepidațiilor datorită sistemului radicular etc. Funcția de protecție a circulației și a drumurilor este realizată în primul rând prin separarea circulației pietonale de cea auto sau velo, prin mărirea confortului optic și a siguranței circulației, prin mărirea capacității de ghidare a șoferului pe timp nefavorabil, prin reducerea stării de oboseală.

Traficul auto și centralele de apartament sunt două dintre cele mai importante surse de creștere a gradului de poluare a aerului din orașe. Zonele verzi urbane preiau apa și furnizează servicii pentru ecosisteme la costuri mai mici decât sistemele convenționale de drenaj ale apelor pluviale (Bolund și Hunhammar, 1999), din care scurgerile pluviale urbane devin poluate și trebuie să fie tratate. La umbra produsă de coronamentul arborilor, media anuală a temperaturii aerului scade cu aproximativ 11°C, iar vara cu aproape 20°C este mai mică decât la nivelul suprafețelor expuse la soare. Astfel, arborii din mediul urban prezintă un rol important în reducerea energiei electrice folosite de aparatele de răcire a aerului, cunoscut fiind faptul că umbra produsă de minim 3 arbori de mari dimensiuni (arbori de mărimea a I-a și a II-a, adică de 15-25 m) plantați în jurul unei locuințe reduc costurile generale de utilizare a aerului condiționat cu până la 30%.

Provocările globale actuale, precum schimbările climatice, degradarea mediului și pandemia COVID-19, au dus la o conștientizare sporită a importanței copacilor urbani și a spațiilor verzi. În noua concepție a proiectării peisagistice se recomandă ca totalul spațiilor verzi amenajate să asigure o suprafață de minim 20 m² spațiu verde/locuitor pe raza cartierului (de regula pe raza de 1,0 - 1,5 km), iar accentul este pus, tot mai mult, pe amenajarea spațiilor verzi mici, interconectate și funcționale (de tip parc, grădină publică, micro-pădure urbană, scuar), care pot să fie dispuse și sub formă liniară (tip coridor), prin dublarea pistelor pentru ciclism și a aleilor pietonale pentru promenade. Este nevoie de asigurarea unor amenajări de suprafețe verzi direct proporționale cu scara dezvoltării orașului și menținerea unui indicator constant de înverzire al cartierelor. Tot mai multe cercetări actuale demonstrează multitudinea beneficiilor rezultate din amenajarea peisagistică a spațiilor verzi de calitate. În acest sens, se impune a fi amintită „Regula 3-30-300”, propusă de Konijnendijk (2021): cel puțin 3 copaci (de o dimensiune decentă) vizibili din fiecare casă, fiecare cartier ar trebui să aibă 30% acoperire cu coronament de arbori și nimeni nu ar trebui să trăiască la o distanță mai mare de 300 m de un parc sau de un spațiu verde cu o suprafață de cel puțin 1,0 ha.

Analiza situației existente realizată nivelul sistemului verde urban din Municipiul Alba Iulia evidențiază următoarele aspecte:

- existența unor categorii diversificate de vegetație (gazon, flori anuale și multianuale, trandafiri, gard viu, arbuști) care se regăsesc structurate predominant sub formă de scuaruri, rondouri, plantații de aliniament și parcuri (Tabelul nr. 2.3.2);

Tabel nr. 2.3.2 Situația actuală a spațiilor verzi din Municipiul Alba Iulia

Nr. crt.	Sector parcelă	Nr. HCL	Suprafața (m2)	Categorie de vegetație (m2)				
				Gazon	Flori anuale	Trandafiri	Flori multianuale	Gard viu/ arbuști
1	Sector 1	191/2021	397324	388028	446	1423	1005	6422
2	Sector 2	191/2021	29360	28750	94	120	86	310
3	Sector 3	395/2019	28074	26505	259	316	9	985
4	Sector 4	191/2021	34265	32315	109	135	35	1671
5	Sector 5	395/2019	16964	15109	101	327	445	982
6	Sector 6	395/2019	3513	3471	15	0	4	23
7	Sector 7	191/2021	23333	20767	144	337	784	1301
8	Sector 8	191/2021	17869	16434	67	150	234	984
9	Sector 9	395/2019	8919	7586	131	984	133	85
10	Sector 10-12	191/2021	27315	27202	0	36	39	38

11	Sector 11	191/2021	24512	23699	83	106	85	539
12	Sector 13	244/2016	16094	15751	43	57	0	243
13	Sector 14	244/2016	1819	1818	0	1	0	0
14	Sector 15	191/2021	40667	40141	82	166	3	275
15	Sector 16	244/2016	14273	13203	167	411	0	492
16	Sector 17	395/2019	9792	9045	62	553	0	132
17	Sector 18	191/2021	4428	4155	60	105	21	87
18	Sector 19	191/2021	11408	9494	471	688	0	755
19	Sector 20	244/2016	2993	2683	55	130	97	28
20	Sector 21	244/2016	3011	2716	13	121	80	81
21	Sector 22	395/2019	11536	11520	0	0	0	16
22	Sector 23-24	244/2016	8208	8208	0	0	0	0
23	Sector 25	244/2016	15325	15154	0	0	97	74
24	Sector 26	244/2016	5066	4732	12	132	124	66

25	Sector 27	244/2016	572	572	0	0	0	0
26	Sector 28	244/2016	4069	3860	100	53	40	16
27	Sector 29	244/2016	3030	2709	67	56	143	55
28	Sector 30	244/2016	11269	10847	72	321	21	8
29	Sector 31	244/2016	845	728	2	51	37	27
30	Sector 32	244/2016	308	294	14	0	0	0
31	Sector 33	244/2016	8491	7802	52	390	84	163
32	Sector 34	244/2016	4032	3775	69	50	2	136
33	Sector 35	395/2019	2481	2380	21	80	0	0
34	Sector 36	395/2019	12826	12196	95	457	0	78
35	Sector 37	191/2021	28660	27892	231	234	16	287
36	Sector 38	244/2016	8872	8236	310	35	75	216
37	Sector 39	244/2016	3382	3382	0	0	0	0
38	Sector 40	244/2016	10924	10783	0	33	86	22

39	Sector 41	244/2016	22034	21948	0	0	0	86
40	Sector 42	191/2021	16471	16471	0	0	0	0
TOTAL			894.334	862.361	3.447	8.058	3.785	16.683

Sursa: Primăria Municipiului Alba Iulia, Registrul local al spațiilor verzi (2021)

- repartitia disproporționată a suprafețelor deținute de categoriile de vegetație, cu predominarea spațiilor verzi de tip gazon (96,42%) – fig. 2.3.12;
- existența unei adaptări reduse a spațiului verde din jurul cetății la nevoile urbane;
- este necesară o planificare a lucrărilor de reconversie a spațiilor libere dintre blocuri și a tuturor terenurilor virane care pot fi amenajate și valorificate ca spațiu verde;
- structura spațiilor verzi urbane este lipsită de conectivitate și prezintă o distribuție inegală la nivelul cartierelor;

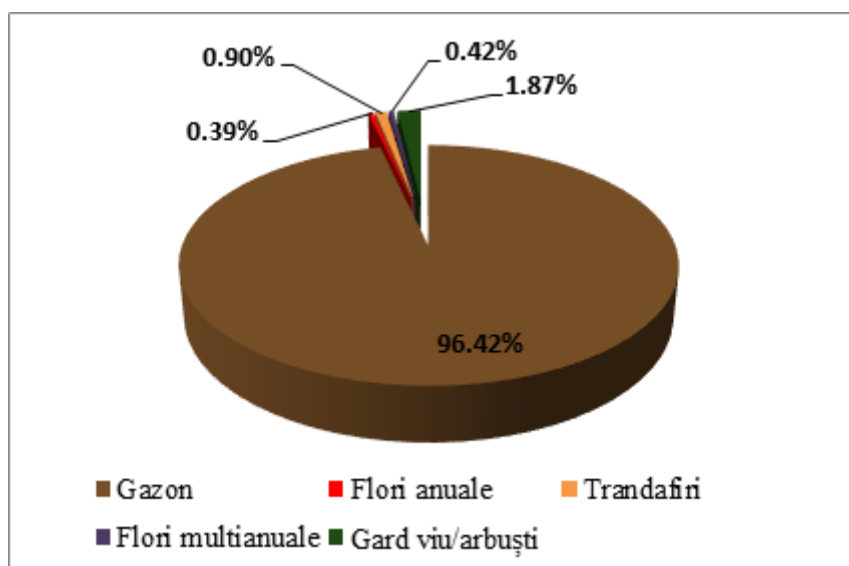


Fig. 2.3.12 Categoriile de vegetație care alcătuiesc spațiile verzi din Municipiul Alba Iulia, conform datelor extrase din Registrul local al spațiilor verzi (2021)

- structura și mărimea plantațiilor care compun spațiile verzi nu este corelată întotdeauna cu lățimea și structura străzii, lățimea zonei limitrofe acesteia, intensitatea

traficului auto și a traficului pietonal, cadrul arhitectural al construcțiilor și orientarea străzii față de punctele cardinale;

- structura stradală cu aliniamente plantate de mare lățime poate contribui la realizarea unui sistem coerent de spații verzi;
- rețeaua de spații verzi nu acoperă toate zonele locuite, iar în unele cazuri amenajările existente (printre blocurile de locuințe, la periferiile cartierelor) nu prezintă funcții adecvate din punct de vedere sanogen, estetic și recreativ;
- majoritatea cimitirelor au amenajări peisagistice sumare și lipsesc împrejuririle cu gard viu, din specii sempervirescente, și eventual cu un aliniament de arbori de mărimea a III-a (7-15 m înălțime);
- spațiile verzi dintre blocuri au suprafețe restrânse, iar amenajările nu sunt modernizate;
- existența unor terenuri accesibile și extinse, dispuse pe malurile Ampoiului, cu un potențial recreativ - sportiv slab valorificat.

Conform prevederilor Legii nr. 24/2007 (republicată 2021) privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților, suprafața spațiului verde se compune din mai multe tipuri de terenuri, pe lângă parcuri, scuaruri (parcuri de buzunar), grădini, inclusiv baze sportive și de agrement, cimitire verzi, spații verzi aflate în proximitatea suprafețelor acvatice (albiile uscate, maluri verzi, faleze fluviale), perdele forestiere de protecție, terenuri abandonate, mlaștini ș.a. Așadar, ținând cont de categoriile de spațiu verde, conform legislației în vigoare, a rezultat o suprafață totală de 1.214.344 m², iar norma de spațiu verde intravilan care îi revine fiecărui locuitor al Municipiului Alba Iulia (74.905 locuitori, în anul 2020) este de 16,22 m². La nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, unde mediul urban reprezintă habitatul pentru circa 71% din populație, standardele ce trebuie atinse sunt de minim 26,0 m² spațiu verde/locuitor, de unde rezultă un deficit actual de 9,78 m² spațiu verde public la nivelul Municipiului Alba Iulia. În aceste condiții se recomandă luarea măsurilor de extindere a suprafeței spațiilor verzi intravilane și menținerea permanentă a unei valori peste norma minimă stabilită, având în vedere situația de creștere a numărului de rezidenți.

Spațiile verzi situate de-a lungul străzilor, bulevardelor, drumurilor și cursurilor de ape prezintă un rol polifuncțional în structura spațială urbană, îndeplinind funcții de natură socială, culturală, educativă, sanitară, igienică, fiziologică, utilitară și estetică.

Legislația actuală oferă oportunități de creștere a suprafețelor acestor spații - amintim aici OUG 59/2007 aprobată prin Legea nr. 343/2007, Ordinul 1107/2009 pentru aprobarea *Ghidului de finanțare a Programului național de îmbunătățire a calității mediului prin realizarea de spații verzi*. De asemenea, poate fi amintit *art. 71 al OUG nr. 114/2007* cu referire la interzicerea schimbării destinației terenurilor amenajate ca spațiu verde, reducerea suprafeței ori strămutarea lor, cu excepția utilizării în scopul lucrărilor de utilitate publică,

construcții ușoare cu caracter provizoriu, grupuri sanitare, spații pentru întreținere în baza unei documentații de urbanism, cu obligația ca acestea să nu ocupe mai mult de 10% din suprafața spațiului verde.

Elaborarea **Registrului local al spațiilor verzi** din intravilanul localităților ajută la o bună gestionare a potențialului spațiilor verzi, cu implicații asupra siguranței și calității vieții, asigurând crearea unui sistem de monitorizare a acestora și a terenurilor degradate care pot fi recuperate ca spații verzi, în vederea asigurării calității factorilor de mediu și stării de sănătate a populației.

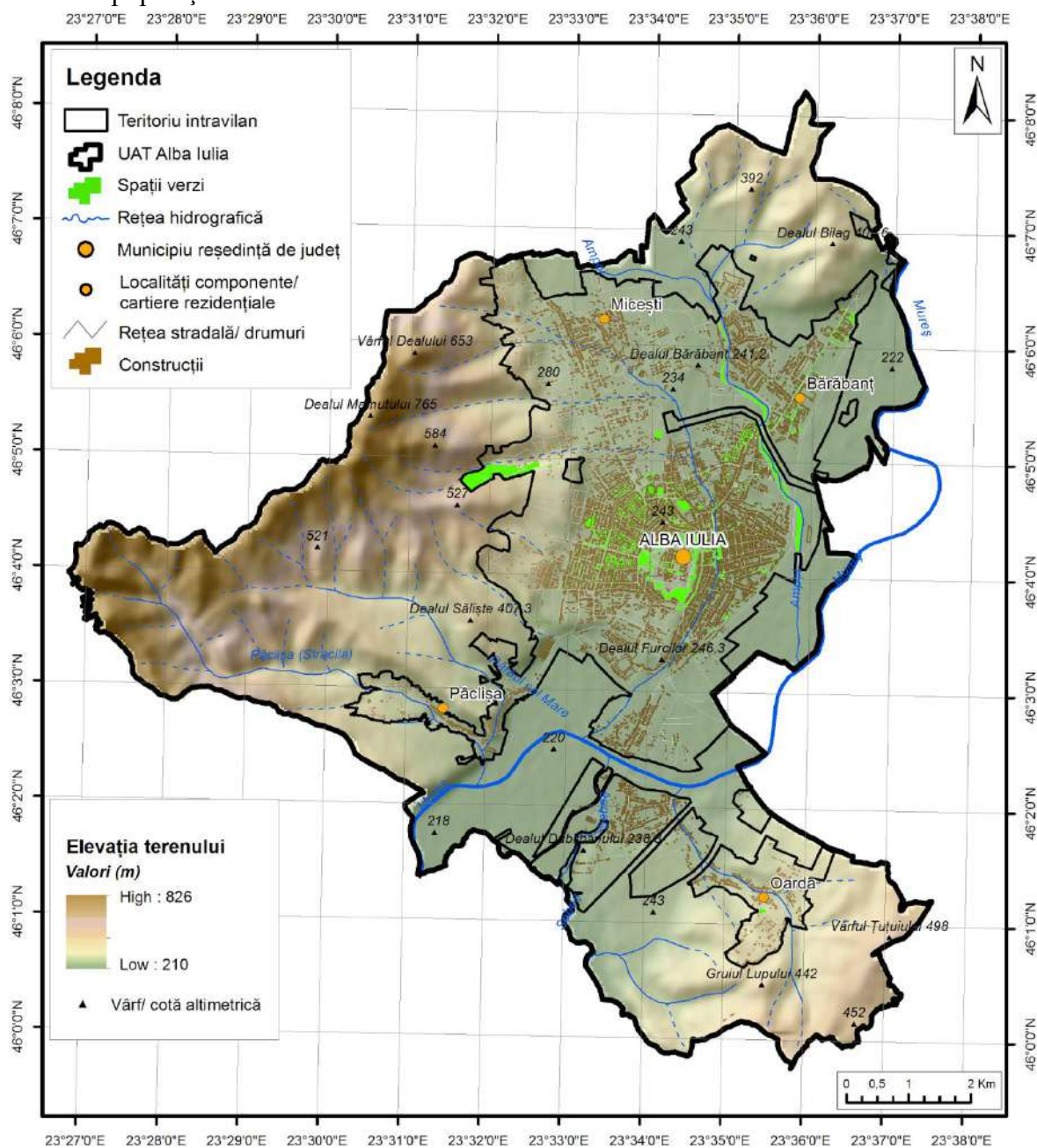


Fig. 2.3.13 Rețeaua spațiilor verzi din Municipiul Alba Iulia

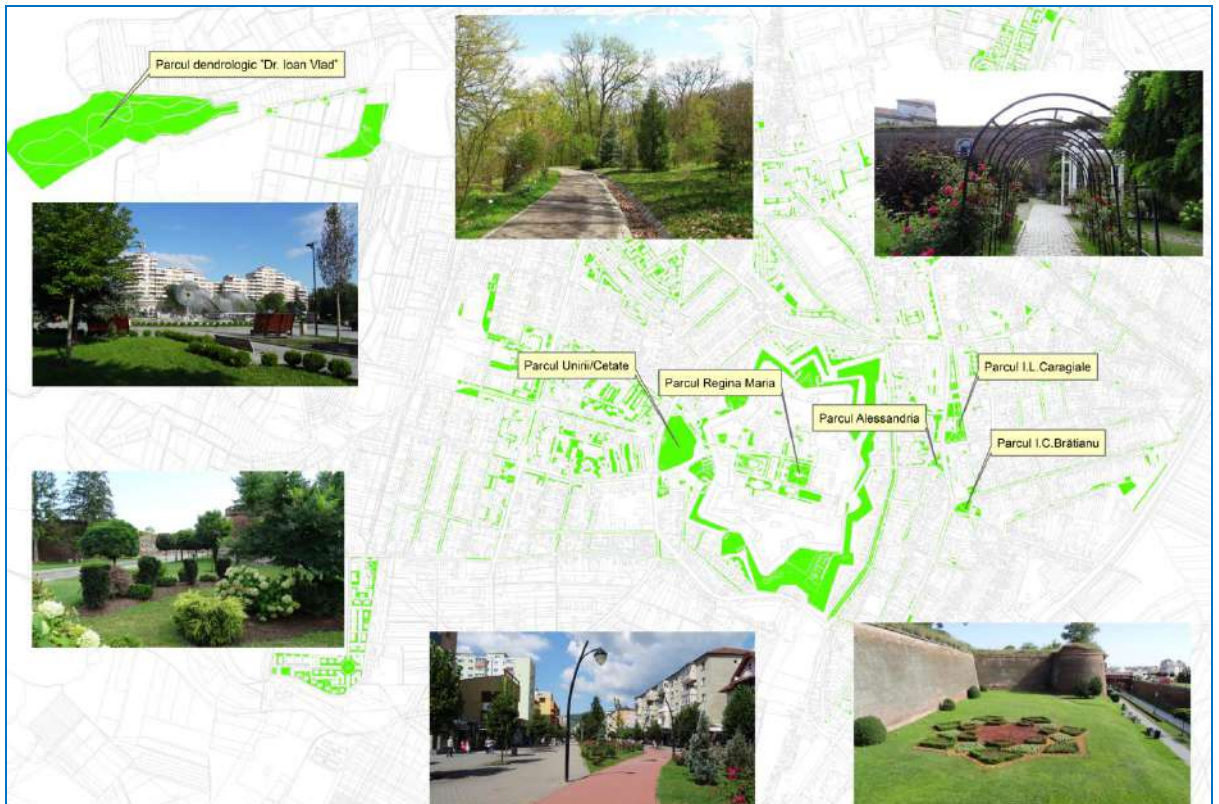


Fig. 2.3.14 Distribuția spațiilor verzi de tip parc



Fig. 2.3.15 Parcul Unirii/Cetate

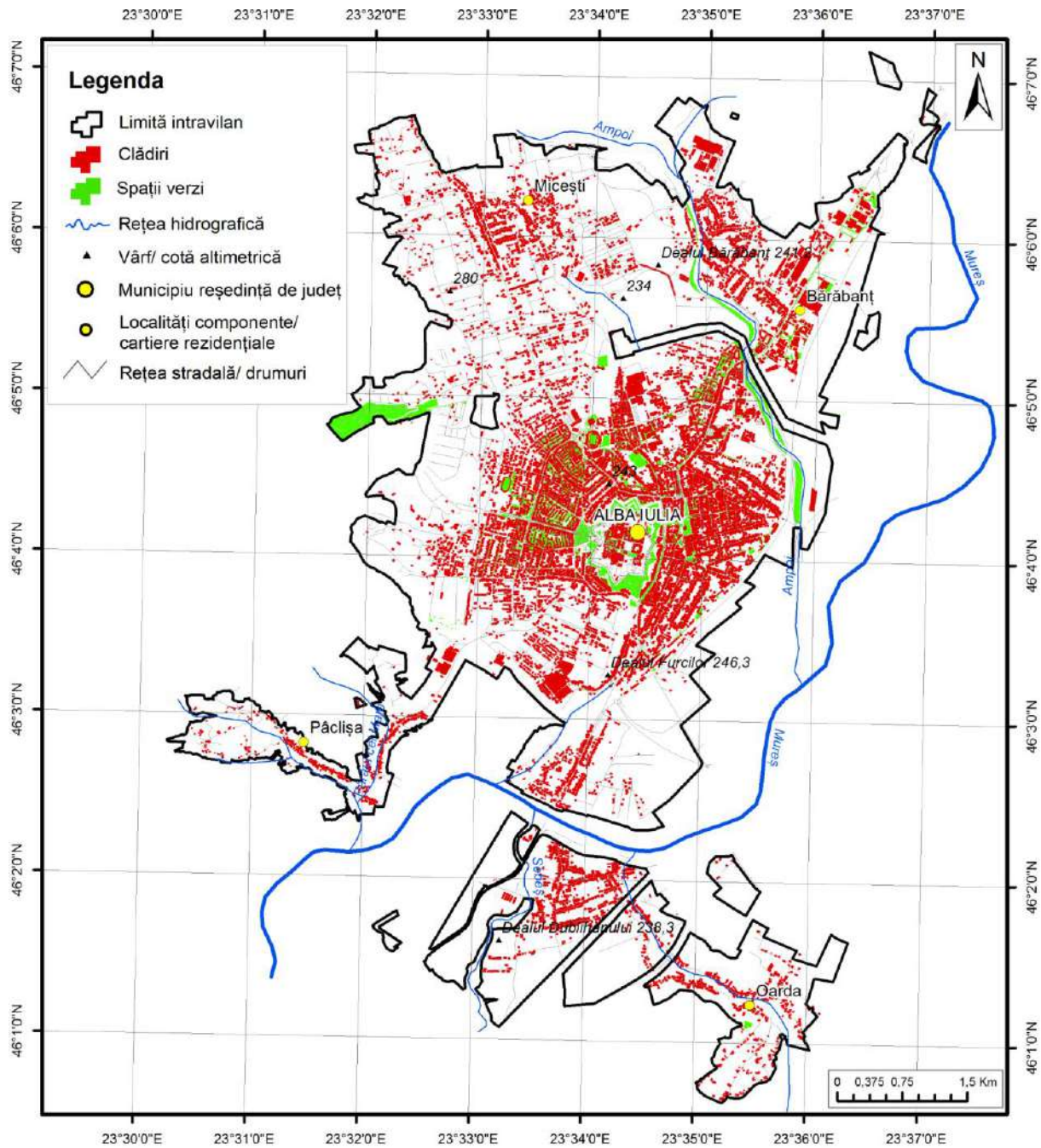


Fig. 2.3.16 Distribuția spațiilor verzi urbane în relație cu spațiul construit

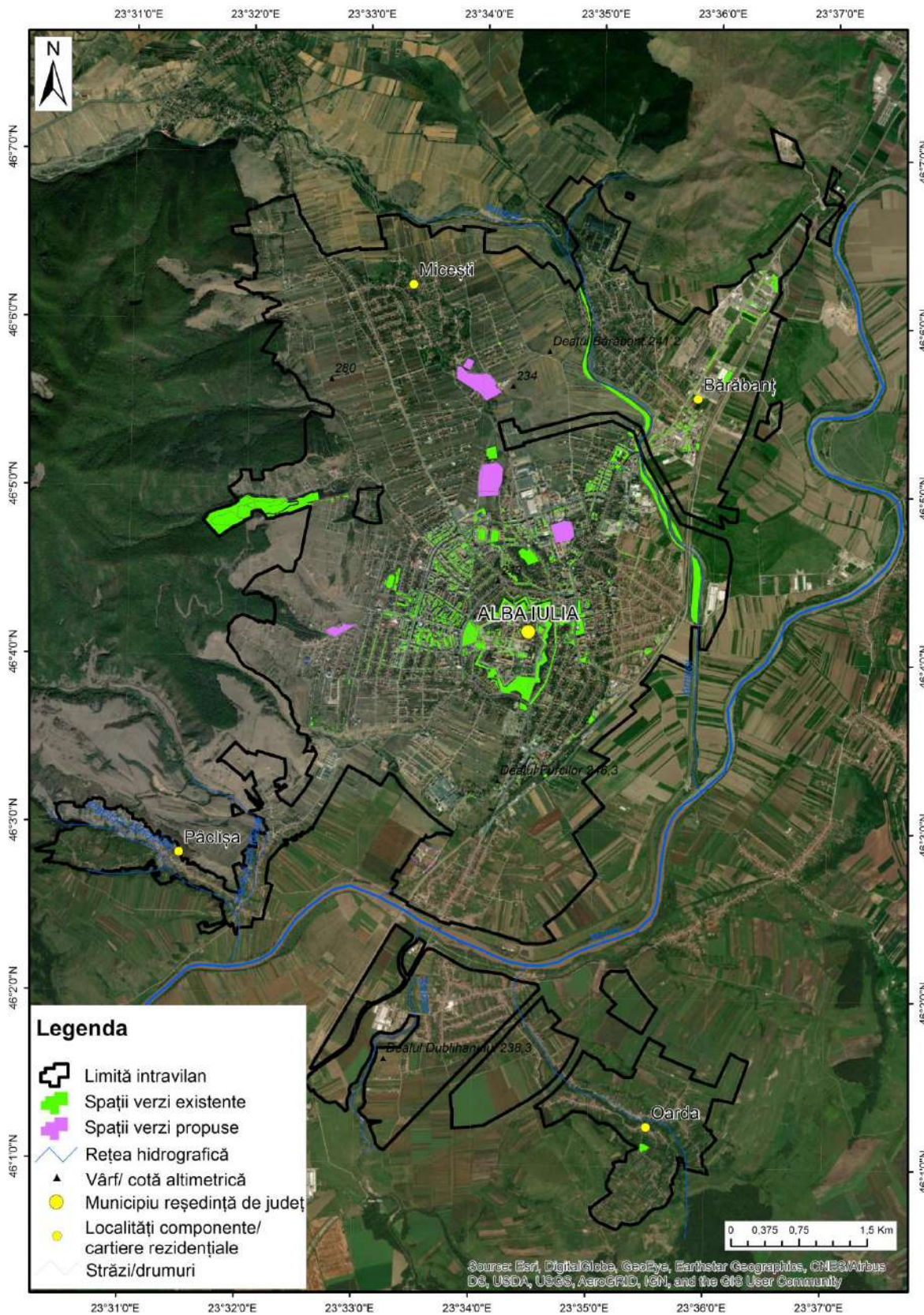


Fig. 2.3.17 Spațiul verde urban - situația existentă și propusă (varianta 1)

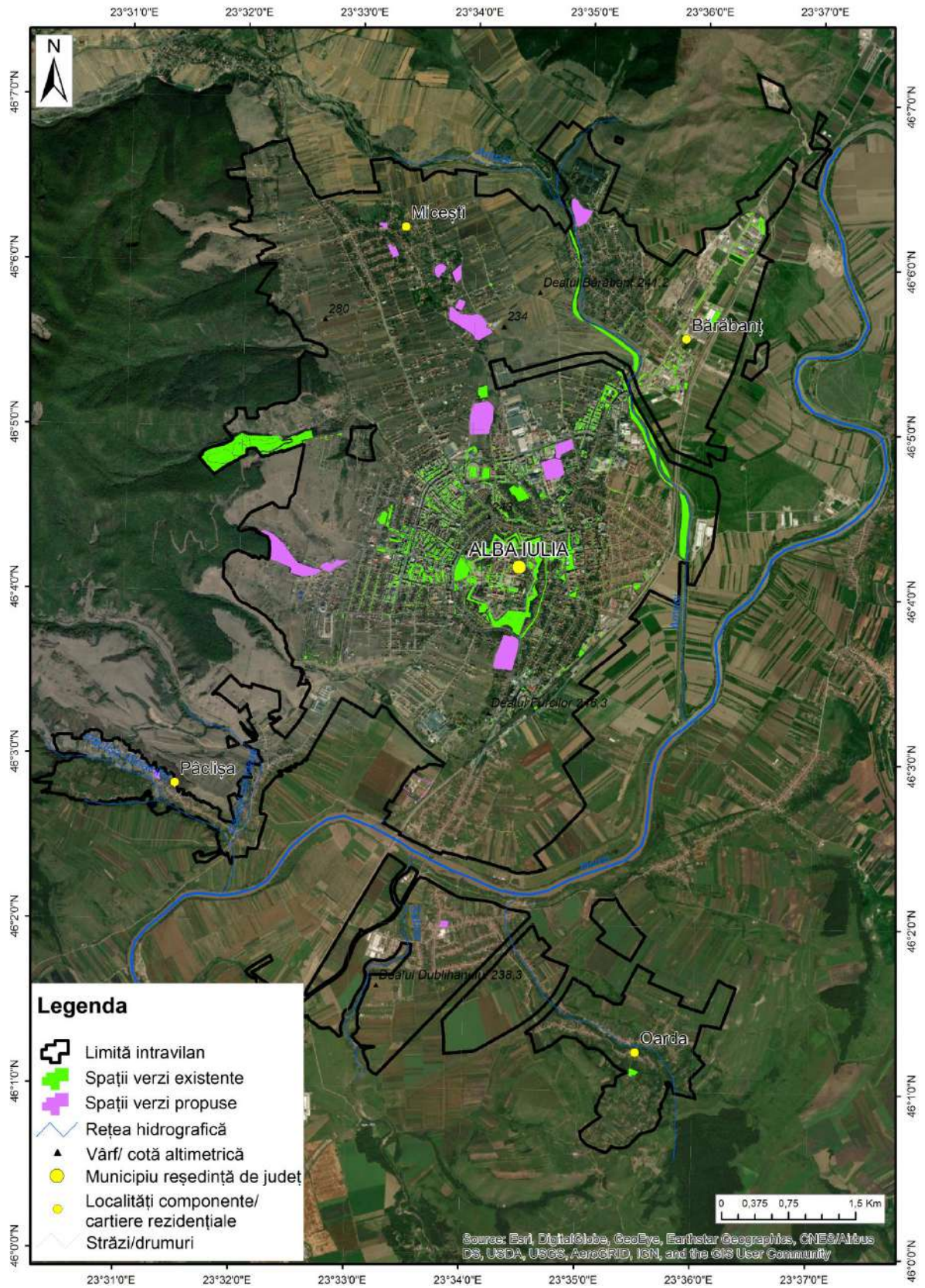


Fig. 2.3.18 Spațiul verde urban - situația existentă și propusă (varianta 2)

2.4 Energie și eficiență energetică

Preambul și punct de plecare

Reducerea costurilor, consumului și creșterea performanței energetice în clădirile și obiectivele de utilizare a energiei, eficientizarea mobilității urbane și a serviciilor publice se numără printre principalele obiective și priorități ale administrației publice a Municipiului Alba Iulia.

Eficiența energetică este de o importanță considerabilă, fapt confirmat de către Municipiul Alba Iulia prin măsurile, acțiunile și soluțiile avute în vedere, respectiv prin asumarea unui program de accesare finanțări (ne)rambursabile și de punere în practică a proiectelor prioritare expuse inclusiv în planul acestei documentații.

Prin eficiență energetică la nivelul comunității urbane albaiuliene și chiar extins la nivelul județului, înțelegem un factor determinant pentru o creștere economică inteligentă, sănătoasă și durabilă, cu impact major în dezvoltarea urbană.

Prin eficiență energetică la nivelul clădirilor publice, rezidențiale și private, înțelegem reducerea necesarului și utilizarea rațională a energiei, în același timp cu asigurarea unui confort termic adaptat, a calității aerului interior și a unui iluminat interior respectând normele lumino tehnice în vigoare.

Prezentul capitol oferă analize și soluții privind:

- Promovarea sistematică a unui management energetic, conform unor proceduri, roluri, instrumente, responsabilități și asumarea unor indicatori de performanță;
- Reducerea cererii și a risipei de energie;
- Utilizarea mai eficientă a energiei în toate tipurile de activitate urbană și rurală;
- Promovarea producerii de energie la nivel local din surse regenerabile și prin microcogenerare bazată pe cererea de energie termică cu emisii reduse, dacă și unde este cazul;
- Conservarea și utilizarea durabilă a resurselor naturale existente;
- Utilizarea rațională a combustibililor fosili;
- Promovarea parteneriatelor public-private pentru creșterea eficienței energetice, atât în zona sectorului public, cât și în cel rezidențial și privat;
- Informarea și motivarea cetățenilor, a companiilor și a altor părți interesate la nivelul comunității urbane cu privire la modul de utilizare eficientă a energiei;
- Existența și punerea în aplicare a unui program multianual de eficiență energetică în comunitatea urbană și rurală, ambițios, realist, coerent și susținut financiar și politic de către Primărie, Consiliul Local Alba Iulia și comunitatea locală.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană – componenta de energie și eficiență energetică – s-a elaborat în strânsă corelare cu Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă și Climă

(PAEDC), Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD), Strategia Integrată de Dezvoltare la nivelul județului Alba, precum și alte documente oficiale relevante la nivel local.

Astfel, toate țintele de performanță energetică sunt raportate la anul de referință stabilit prin PAEDC, anume anul 2008, iar atingerea acestor ținte s-a fixat ca termen până la finalul anului 2030, aliniat și cu PAEDC, respectiv cu țintele naționale și europene în domeniul eficienței energetice, surselor regenerabile și decarbonării.

Municipalitatea Alba Iulia a decis în anul 2010 să adere la Inițiativa „Convenția Primarilor” promovată de Comisia Europeană, luându-și un angajament unilateral de reducere a emisiilor de CO₂ pe teritoriul său cu 24% până în anul 2020, acțiune îndeplinită și validată de inventarul emisiilor de gaze cu efect de seră (GES).

Conform precizărilor din Planul de Acțiune pentru Climă și Energie Durabilă (PACED), în anul 2016, Municipiul Alba Iulia a luat decizia de a adera la obiectivele noi ale Convenției Primarilor pentru Climă și Energie. Convenția Primarilor în noul format a fost lansată cu scopul extinderii cadrului de planificare energetică durabilă din anul 2020 până în anul 2030. Acest lucru se întărește prin scrisoarea de angajament emisă de către Municipiul Alba Iulia prin care se asumă reducerea cu 40% a emisiilor de CO₂ până în anul 2030 față de anul de referință 2008 [PACED Alba Iulia 2030].

De asemenea, se asumă stabilirea și implementarea unui Plan de Acțiune pentru Adaptarea la Schimbările Climatice – PAASC, plan care sintetizează activitățile de reducere a impactului pe plan local al schimbărilor climatice deja manifestate.

Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă și Climă (PAEDC) reprezintă documentul de angajament al administrației publice locale Alba Iulia, în scopul reducerii emisiilor de CO₂ pe întreg teritoriul municipiului, conform țintelor voluntar asumate prin aderarea sa la inițiativa europeană Convenția Primarilor pentru Climă și Energie.

Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă și Climă (PAEDC) a fost realizat de Primăria Municipiului Alba Iulia împreună cu Agenția Locală a Energiei Alba – ALEA, ca document cheie definind politicile energetice ale administrației publice locale pentru următorii 10 ani cu scopul reducerii emisiilor de CO₂ cu cel puțin 40% pe întreg teritoriul municipiului.

PAEDC 2030 cuprinde și Planul de Adaptare la Schimbările Climatice – PAASC, care sintetizează acțiunile de răspuns la nivelul municipiului pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice deja resimțite sau iminente pe plan local.

Anul de referință al inventarului emisiilor (GES) fixat pentru valorile din 2008, conține inventarul consumurilor energetice în domeniile prioritare: clădiri și echipamente conexe (clădiri municipale, terțiare, locuințe), utilități publice (iluminat public, gestiune deșeuri, servicii apa-canal) și în transport (municipal, public, privat).

Componenta energie din SIDU ține cont și de perspectivele strategice anterioare, stabilite în principal prin „Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2014 - 2023”, „Strategia de Dezvoltare a Județului Alba, pe perioada 2014-2020” și „Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014 – 2020”.

Componenta energie din SIDU și Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă 2030 al Municipiului Alba Iulia țin cont și de Masterplanul Energetic al județului Alba, realizat în 2011, precum și de Strategia Județului Alba în domeniul Energiei 2018-2023 și le continuă pentru Municipiul Alba Iulia.

De asemenea, actualizarea SIDU și PAED 2030 Alba Iulia a ținut cont de:

- „Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2014 – 2020”
- „Planul Urbanistic General al Municipiului Alba Iulia 2014 – 2024”
- „Alba-Iulia primul *smart city* românesc până în 2018”.

Analiza consumurilor de energie în diferitele sectoare incluse în PAEDC, permite prioritizarea măsurilor și acțiunilor a fi întreprinse și astfel, se pot observa următoarele:

- ✓ consumul energetic cel mai ridicat se înregistrează în domeniul clădirilor (aprox. **72%** din total), cele rezidențiale fiind pe primul loc, fiind urmate de clădirile din sectorul terțiar.
- ✓ sectorul de transport privat și comercial prezintă o pondere importantă, cu un consum de aproximativ **21%** din totalul consumurilor inventariate.

Practic, primele 3 sectoare majore de consum energetic (clădirile rezidențiale, clădirile terțiare și transportul privat și comercial) nu sunt sub controlul direct al inițiatorului planului – Municipiul Alba Iulia - și pot fi influențate ca și consum energetic numai prin măsuri indirecte, de reglementare și de promovare/conștientizare; aceasta demonstrează încă o dată nevoia de implicare activă a principalelor părți interesate în realizarea și implementarea PAEDC Alba Iulia.

Referitor la purtătorul de energie consumat, se observă că:

- gazele naturale reprezintă principala sursă de energie, de **66%** din totalul consumurilor energetice, fiind utilizate în principal pentru încălzirea spațiilor de locuit;
- energia electrică reprezintă aproximativ **11%** din consumul energetic total și este de așteptat ca această pondere să crească, în special pentru producerea aerului condiționat în sectorul terțiar și pentru electrificarea mobilității.

Ca o prioritate de acțiune se identifică promovarea unor proiecte de producere a energiei (în special a celei electrice) necesare pentru consum, prin utilizarea surselor locale regenerabile de energie.

În analiza sectorului transport, se remarcă ponderea majoră a subsectorului transport privat și comercial (96%) și deci urgența unor măsuri strategice de intervenție în fluidizarea traficului urban, dar și în reducerea ponderii transportului auto individual cu dezvoltarea accentuată a modalităților durabile de mobilitate – mersul pe jos, utilizarea bicicletelor – acestea conducând direct la o creștere a calității vieții în mediul urban.

E emisiile de CO₂ corespunzătoare consumurilor de energie din principalele sectoare indică o pondere de **32%** a emisiilor produse de consumul de electricitate.

Gazul natural consumat pentru încălzirea clădirilor este responsabil pentru peste 48% din emisii, iar carburanții consumați în transportul urban au o pondere de 20%.

O concluzie importantă este că deși electricitatea deține numai 11% pondere în consumul total de energie, emisiile asociate acestui consum constituie un procent mult mai mare din totalul emisiilor de CO₂, iar acest lucru se va accentua și mai mult pe măsura electrificării proceselor de consum din comunitatea locală (încălzirea clădirilor, mobilitate). Pe de altă parte, nivelul actual al emisiilor de CO₂ este cauzat de randamentele reduse ale marilor centrale electrice care funcționează cu combustibili fosili, iar pe măsura înlocuirii acestora cu noi centrale în ciclu combinat, cu centrale bazate pe surse regenerabile și/sau nucleare, acest nivel de emisii se va reduce semnificativ, independent de acțiunile realizate în comunitățile locale, inclusiv în Alba Iulia.

Un principal argument, așa cum s-a menționat mai devreme, este acela că atât în domeniul termoficării clădirilor, cât și al mobilității asistăm în tranziția energetică actuală la electrificare, cu un impact pozitiv în decarbonare, în același timp în care electricitatea devine purtătorul predominant de energie, punând o presiune crescută pe infrastructura de producere și alimentare.

2.4.1 Date privind infrastructura și analiză energetică

2.4.1.1 Infrastructura de utilități publice energetice

În prezent, infrastructura de producere, transport, distribuție și utilizare a energiei la nivelul comunității locale Alba Iulia se descrie prin următoarele:

- Surse locale regenerabile solare de producere a energiei electrice și termice (putere total instalată necunoscută; aport total anual de energie necunoscut, dar estimat la sub 0,1% din consum total anual de energie);
- Stații de carburanți (motorină, benzină, GPL) care au capacitatea de a asigura în totalitate necesarul de energie pentru mobilitatea privată și publică, cu un impact local direct în calitatea aerului de pe raza Municipiului Alba Iulia;
- Rețele de distribuție a energiei electrice aflate în concesiunea S.C Distribuție Energie Electrică S.A, Sucursala Alba, cu o pondere estimată a consumului propriu tehnologic de energie electrică de aproximativ 12%, din cantitatea totală de energie electrică intrată în conturul Municipiului;

- Rețele de distribuție a gazului metan aflate în concesiunea S.C Delgaz Grid S.A, cu o pondere estimată a consumului propriu tehnologic de gaz metan de aproximativ 4%, din cantitatea totală de gaz metan intrat în conturul Municipiului;
- Surse individuale de încălzire pe gaz metan, la nivel de clădiri sau la nivel de apartamente, cu un impact direct asupra calității aerului de pe raza Municipiului Alba Iulia;
- Vehicule individuale și flote de transport privat și public, cu motoare termice cu ardere internă, alimentate din stațiile de carburanți și cu un impact direct asupra calității aerului de pe raza Municipiului;
- Stații și rețele de asigurare a apei potabile și de colectare și procesare a apelor uzate, care fac posibilă circulația fluidelor prin pompaj electric – stații și rețele aflate în concesiunea companiei de apă S.C Apa CTTA S.A.

La nivel de purtători de energie, așa cum s-au prezentat deja corelat cu producerea, distribuția și utilizarea, principalii cu impact asupra comunității locale sunt: energia electrică, gazul metan, carburanții, lemnul de foc.

La nivel de utilizare a energiei, Municipiul Alba Iulia cuprinde în conturul său energetic următoarele categorii de utilizatori:

- ✓ Fondul de clădiri private: rezidențiale individuale și colective, de servicii, comerciale, tehnologice, administrative, educaționale, de sănătate și asistență socială, de cultură și sport și altele;
- ✓ Fondul de clădiri publice: administrative, educaționale, de sănătate și asistență socială, de cultură și sport, tehnologice și altele, fond din care autoritatea publică locală deține ponderea cea mai ridicată;
- ✓ Flotele de vehicule private ale populației și mediului de afaceri;
- ✓ Flotele de vehicule publice, inclusiv pentru asigurarea transportului public local și metropolitan / regional, a ordinii și securității publice, flote din care autoritatea locală deține ponderea cea mai ridicată, inclusiv prin compania de transport public local;
- ✓ Flota de vehicule pentru colectarea deșeurilor urbane și salubritatea străzilor, influențabilă indirect prin politici locale și contractul de concesiune de către Municipiul Alba Iulia;
- ✓ Industria locală de prelucrare și producere bunuri materiale; procese tehnologice industriale, care utilizează atât energie electrică, gaz metan cât și carburanți pentru realizarea de produse și servicii industriale;
- ✓ Sistemul de iluminat public stradal, aflat în proprietatea și administrarea Municipiului.

Sistemele centralizate de utilități publice energetice

Termoficare în sistem centralizat

Având în vedere faptul că atât persoane fizice cât și juridice au optat în mare majoritate pentru centrale termice proprii, producerea și furnizarea de energie termică în sistem centralizat la nivelul municipiului Alba Iulia s-a sistat.

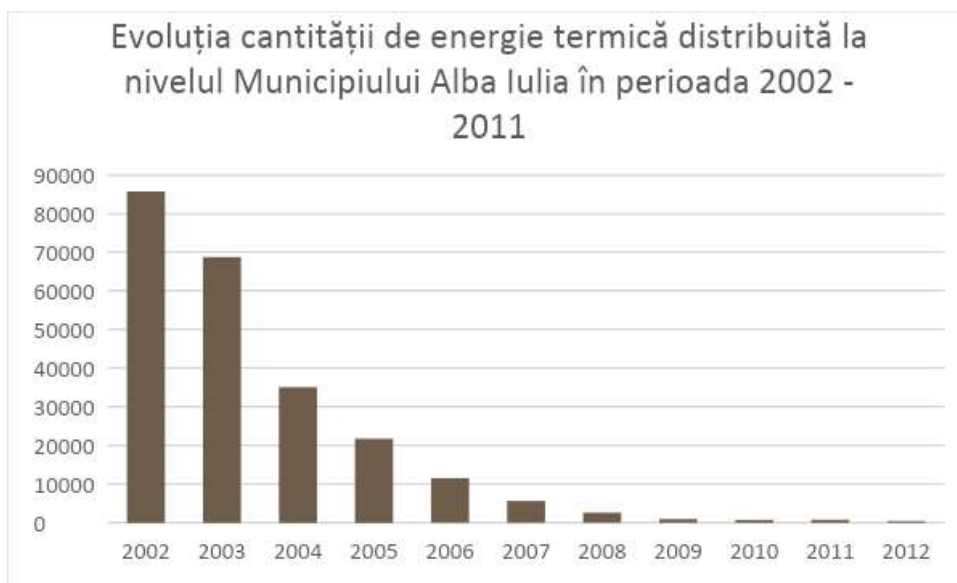


Fig. 2.4.1 Evoluția cantității de energie termică distribuită la nivelul municipiului Alba Iulia în perioada 2002-2011

Începând cu anul 2013, deci și în prezent (anul 2021), pe teritoriul administrativ al municipiului Alba Iulia nu mai există un sistem centralizat pentru producerea energiei termice, atât pentru persoane fizice cât și juridice, acestea optând pentru centrale termice proprii.

Acest aspect în perspectivă poate ridica provocări privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul termoficării locuințelor, în contextul în care încălzirea este asigurată cu centrale termice individuale. Mai mult, dacă la nivel european și național se vor impune taxări pe emisiile de CO₂ aferente acestor centrale termice individuale, este necesar ca din timp să fie gândite politici locale de sprijinire a populației pentru tranziția la surse de încălzire (pompe de căldură) cu emisii reduse.

Rețele de gaze naturale

Referitor la rețelele de distribuție a gazelor naturale, conform statisticilor primite din Strategia anterioară, acestea au fost extinse cu 42,6% de la 160,9 km în 2002 la 229,5 km până în 2011. Ulterior, în intervalul 2011-2015 sistemul de distribuție a gazelor naturale și-a crescut dimensiunea până la 251,7 km, fapt care semnifică trecerea la utilizarea pe scară largă a gazului natural pentru încălzire în clădiri și astfel renunțarea la combustibili fosili și soluția de înlocuire a termoficării centralizate.

La nivel de volume distribuite de gaz metan, dacă în anul 2002 s-au înregistrat 79497 mii mc, aproximativ 834.718 MWh/an, în anul 2015 volumul total distribuit s-a redus la 47.954 mii mc, adică aproximativ 503.517 MWh/an, însemnând o reducere de 39.6% într-un interval de 13 ani. În anul 2019 consumul total de gaz metan a ajuns la nivelul de 465.246 MWh/an, ceea ce înseamnă că în intervalul de 17 ani, dintre 2002 și 2019 s-a obținut o reducere totală de consum, inclusiv prin eficiență energetică de 44.2%. Astfel, în prezent, din cantitatea totală

de gaze distribuite, puțin sub jumătate este utilizată pentru termoficarea individuală a locuințelor.

În prezent, nu există rețele de hidrogen și de utilizare a acestuia ca vector energetic, nici separat, nici prin rețelele de distribuție a gazului metan și se estimează că în următorii 10 ani este posibil cel puțin un proiect pilot de producere și distribuție a hidrogenului la nivelul comunității locale în scopuri de utilitate publică.

Rețele de energie electrică

Referitor la infrastructura de distribuție a energiei electrice, există o dinamică a dezvoltării și modernizării acesteia prin extinderi de rețele, noi racorduri electrice la consumatori, apariția exponențială a prosumatorilor și modernizarea liniilor electrice, respectiv a posturilor de transformare, motiv pentru care prezentarea unor statistici detaliate poate reflecta doar situația de la un moment dat.

În intervalul 2002 – 2019 numărul locuințelor a crescut cu aproximativ 16%, iar dintre acestea 98% erau și racordate la rețeaua electrică de distribuție.

2.4.1.2 Date energetice statistice

Conform precizărilor Agenției Locale de Energie Alba (ALEA), Municipiul Alba Iulia a semnat în ianuarie 2015 un acord de colaborare cu primul observator energetic din România, ANERGO, înființat în 2015 la Alba Iulia printr-un proiect al Agenției Locale a Energiei Alba.

Astfel, Municipiul Alba Iulia are acces la acest observator ANERGO, care cuprinde baza de date cu consumuri energetice proprii (clădiri publice ale UAT, iluminat public, flota municipală etc.) precum și o imagine a consumurilor din sectorul clădirilor denumite terțiare, sectorul rezidențial de locuințe individuale și colective, flota municipală și la alți indicatori energetici care au relevanță în analiza energetică și de management energetic pentru comunitatea locală și pentru factorii decizionali, inclusiv privind amprenta de gaze cu efect de seră.

Pentru analiza inițială a situației consumurilor energetice la nivelul municipiului Alba Iulia au fost analizate, pentru anul de referință 2014, următoarele domenii de consum: clădirile rezidențiale, clădirile publice cu accent pe clădirile administrate de primărie, iluminatul public și alte servicii de utilități publice (servicii de apă-canal și cele de salubritate), transportul atât la nivelul flotei municipale, dar și al transportului public și al transportului privat.

De asemenea, a fost analizată și situația producerii de energie din surse regenerabile, având în vedere cele câteva proiecte implementate deja de Primăria Municipiului Alba Iulia. Această analiză a fost o continuare a analizei efectuate deja în cadrul realizării Planului de Acțiune

pentru Energie Durabilă (PAED), când au fost analizate consumurile de energie și emisiile de CO₂ aferente pentru anul de referință 2008.

Planul de acțiune PAED a fost realizat de Primăria Municipiului Alba Iulia ca semnatară a Convenției Primarilor, cea mai largă inițiativă europeană a autorităților locale (peste 6000 de semnatare, din care 64 din România) pentru lupta împotriva schimbărilor climatice.

Prezentăm câteva rezultate din raportul de monitorizare PAED, prezentate în evoluție în perioada 2008 - 2014 – 2019 – consum electroenergetic:

Tabel 2.4.1 Consum electroenergetic

An	Tipul consumatorului		
	Casnic (MWh)	Non-casnic (MWh)	Consum total (MWh)
2015	40,897	124,107	165,004
2016	42,269	129,239	171,508
2017	43,652	139,520	183,172
2018	43,309	141,480	184,790
2019	44,340	137,781	182,121

Sursa: Raportul de monitorizare PAED

Se observă faptul că atât consumul electroenergetic casnic, cât și cel non-casnic (industrial, de servicii și public) au o tendință de creștere în ultimii 6 ani, inclusiv pentru 2020, cu o dinamică anuală medie de aproximativ 8,4% pentru consumul rezidențial – reflectat și de dinamica dezvoltărilor imobiliare noi – respectiv de 11% pentru consumul electroenergetic non-casnic.

Prezentăm câteva rezultate din raportul de monitorizare PAED, prezentate în evoluție în perioada 2008 - 2014 – 2019 – consum gaz metan:

Tabel 2.4.2 Consum de gaz metan

An	Tipul consumatorului		
	Casnic (MWh)	Non-casnic (MWh)	Consum total (MWh)
2015	225,212	210,160	435,372
2016	237,164	241,532	478,695
2017	237,337	255,123	492,460
2018	227,132	252,051	479,182
2019	226,739	238,507	465,246

Sursa: Raportul de monitorizare PAED

În cazul consumului de gaz metan, la nivelul clădirilor rezidențiale individuale și colective (blocuri de locuințe) se observă o tendință de fluctuație, în raport cu necesarul în grade - zile de încălzire din sezonul rece, iar în sectorul non - casnic (industrie, servicii, public) consumul de gaz metan a înregistrat o creștere semnificativă, între anii 2015 - 2019 cu 13%, cel mai probabil provenită din dinamica dezvoltărilor imobiliare, respectiv a unor noi instalații de consum pentru încălzire și procese tehnologice.

Dacă ne raportăm la evoluția în aceeași perioadă a consumurilor de energie electrică în sectorul rezidențial, evoluția consumului de gaz metan pentru încălzire nu urmează aceeași tendință de creștere în condițiile dezvoltării imobiliarelor, fiindcă performanța energetică a clădirilor, la nivel de necesar de încălzire a evoluat și a atenuat o creștere similară și corelată între cei doi purtători de energie: electrică și gaz metan.

La nivel agregat, pe purtători de energie și pe tipuri de consumatori, se prezintă în diagrama de mai jos repartizarea și evoluția consumurilor de energie în reperiile 2008 și 2014, pentru 2019 nefiind disponibile toate consumurile de energie:

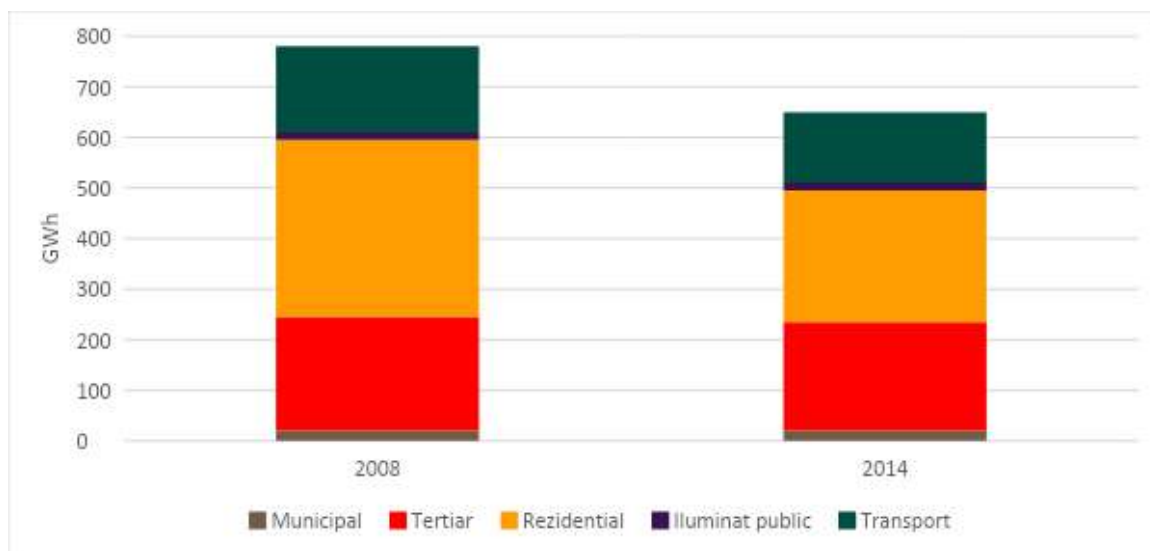


Figura 2.4.2 Consumul final de energie pe sectoare în municipiul Alba Iulia (2008 – 2014)

Diagrama energetică de mai sus indică totuși în mod clar o scădere accentuată a consumului de energie în sectorul rezidențial, respectiv în cel al transporturilor.

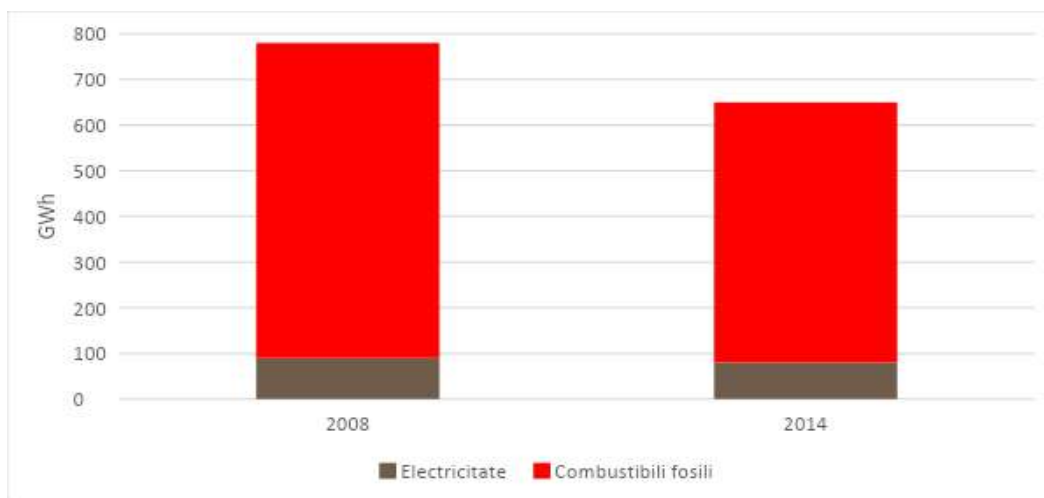


Figura 2.4.3 Consumul final de energie pe tip de combustibil în municipiul Alba Iulia (2008 – 2014)

În mod similar, diagrama de mai sus indică o reducere consistentă a consumului de combustibili fosili (carburanți și gaz metan) la nivel agregat global în intervalul 2008 (anul de referință) și 2014.

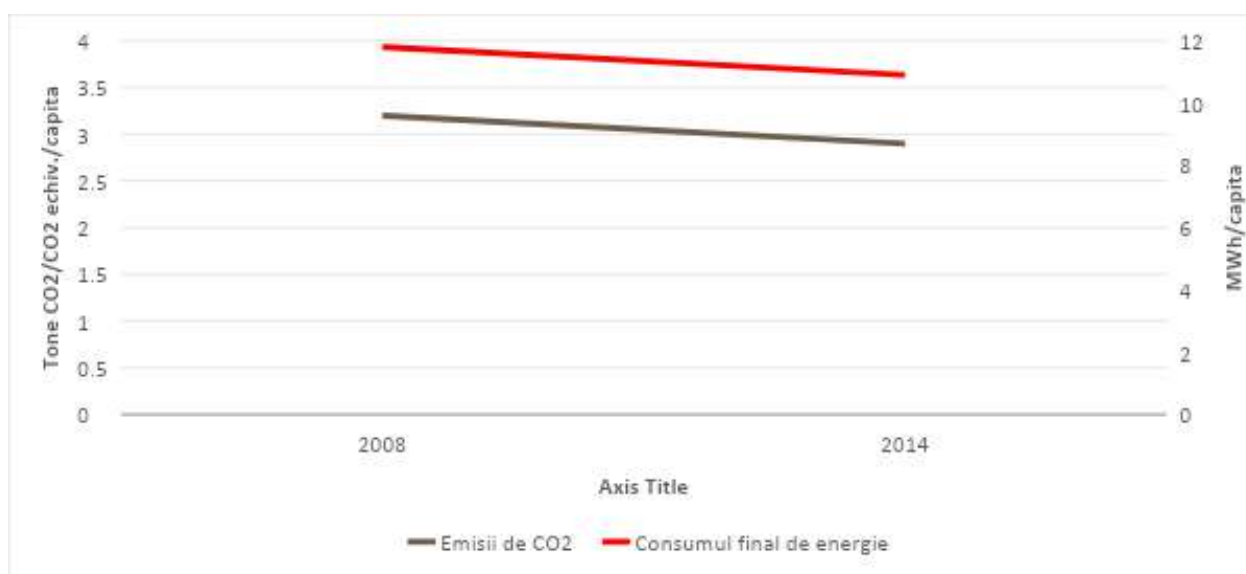


Figura 2.4.4 Consumul final de energie și emisii de CO₂ în Alba Iulia pe cap de locuitor (2008 – 2014)

Asociat cu primele două diagrame, cea de mai sus arată o reducere sensibilă a consumului specific de energie și a emisiilor de gaze cu efect de seră, ambele raportate la populația din cei doi ani reper, 2008 și 2014.

Alte câteva considerații desprinse din analiza consumurilor energetice:

- principala categorie de consum energetic în proporție de 66% este reprezentată de sectorul rezidențial;
- aproximativ la același nivel se situează ca principal purtător de energie gazul natural utilizat pentru termoficarea locuințelor, prin sisteme individuale, aspect care

influențează în mod direct ambiția de decarbonare, în măsura în care electrificarea va deveni dominantă și pentru încălzire (cu pompe de căldură), iar emisiile asociate la sursă cu producerea energiei electrice vor fi sub nivelul emisiilor rezultate din arderea gazului metan pentru încălzire;

- peste 11% din consumul total de energie la nivelul comunității locale este reprezentat de vectorul energie electrică, cu așteptarea ca această pondere să crească până în 2030 cel puțin la nivelul de 35% din total consum, prin electrificarea mobilității și prin trecerea la sisteme de încălzire cu surse regenerabile – pompe de căldură;
- nivelul de consum de energie în domeniul transporturilor private și comerciale (utilizând carburanți motorină și benzină) ajunge 25% din consumul energetic total și se așteaptă cel puțin ca start prin transportul public local, ca acest consum să se reducă și să fie schimbat purtătorul de energie prin electrificarea mobilității.

Așa cum s-a precizat mai sus, o parte dintre utilizatorii de energie sunt în proprietatea directă a autorității publice locale, Municipiul Alba Iulia, iar ceilalți utilizatori pot fi influențați în mod indirect, prin politici și reglementări locale, prin susținere și facilitarea accesării de finanțări pentru asigurarea securității și continuității în alimentarea cu energie, la prețuri accesibile și cu un impact redus asupra sănătății populației și a mediului înconjurător.

Clădirile publice analizate în cadrul PACED și PIEE aparțin următoarelor categorii de utilizare: clădiri din sectorul de sănătate, din sectorul de educație, clădiri social – culturale, clădiri administrative și alte clădiri.

Evoluția consumurilor specifice de energie în intervalul 2014 – 2019 indică o tendință inițial de creștere apoi de menținere cvasi-constantă, în contextul în care s-au realizat renovări aprofundate la un procent de peste **3%** din fondul total construit public:

Tabel 2.4.3 Evoluția consumurilor specifice de energie în intervalul 2014 – 2019

An	Consum specific de energie [kWh/mp.an]
2014	161.6
2015	182.7
2016	197.6
2017	192.6
2018	188.0
2019	173.2

O parte din aceste clădiri au fost renovate termic, iar unele din ele au fost dotate cu sisteme locale de producere a energiei (termice dar și electrice) din surse regenerabile.

Prezentăm de asemenea și evoluția consumurilor principalelor surse de energie în clădiri municipale și clădiri terțiare între anii 2008, 2014 și 2019, așa cum a rezultat din analiza efectuată în Raportul de monitorizare al implementării PAEDC Alba Iulia:

Tabetul 2.4.4 Consumul de energie în sectorul municipal: 2008 – 2014 – 2019

Anul de referință	Electricitate [MWh]	Gaz natural [MWh]	Total [MWh]
2008	1.704	15.334	17.038
2014	2.165	13.413	15.578
2019	1.842	13.726	15.568
Reducerea consumurilor de energie în sectorul municipal			-8,6%
Consumul de energie în sectorul terțiar: 2008 - 2014			
Anul de referință	Electricitate [MWh]	Gaz natural [MWh]	Total [MWh]
2008	34.423	185.296	219.719
2014	32.000	172.325	204.325
Reducerea consumurilor de energie în sectorul terțiar			-7%

Conform statisticilor de consum prezentate se constată faptul că reducerea consumurilor totale de energie a avut loc cu un procent de 8,6% la clădirile publice ale UAT Alba Iulia și cu 7% la clădirile terțiare; efectul a contribuit în mod clar la ambiția de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și va contribui în continuare prin cumularea economiilor de energie și a reducerilor de emisii față de anul de referință 2008 stabilit prin PACED.

Potențialul de instalare a surselor regenerabile locale a fost deja valorificat într-o măsură redusă de către Municipiul Alba Iulia, prin implementarea unui sistem de producere energie electrică cu panouri fotovoltaice montate pe 4 clădiri ale municipalității, sistem care însumează o putere instalată de 258 kWp. Acest demers trebuie continuat, în special integrat în proiectele de renovare majoră clădiri publice și rezidențiale, pentru aducerea cotei de producție energie din surse regenerabile locale la minimum de 15% din necesarul de consum al clădirilor până în 2030, considerând și necesarul termic.

Raportat la bugetul total anual consolidat de venituri al Municipiului Alba Iulia, costul cu utilitățile energetice (energie electrică și gaz metan) aferente obiectivelor publice ajunge la aproape 3% în anul de referință 2019, dar se păstrează cvasi-constant la nivel multianual:

Tabelul 2.4.5 Valoarea costului cu energia din veniturile totale

Valoarea costului cu energia din veniturile totale	U.M.	Procent din venituri totale
Cost energie electrică pentru iluminat public	%	1.0%
Cost energie electrică în clădiri publice	%	0.6%
Cost gaz metan în clădiri publice	%	1.3%
Cost total de energie	%	2.9%

Statistica de cost energetic total din bugetul public al Municipiului s-a realizat pe baza facturilor centralizate de energie electrică și gaz metan, pentru toate obiectivele publice al căror consum și cost energetic este asigurat din bugetul local, după cum urmează ca defalcare (anul de referință 2019):

Tabelul 2.4.6 Consum și cost energetic total

Consum și cost energetic total (kWh/an)			
Consum total energie electrică pentru iluminat public	kWh/an	3,230,688	18,798,968
Consum total energie electrică pentru clădiri publice	kWh/an	1,842,167	
Consum total gaz metan pentru clădiri publice	kWh/an	13,726,113	
Cost total (lei/an)			
Cost total energie electrică pentru iluminat public	Lei/an	2,154,869	6,019,008
Cost total energie electrică pentru clădiri publice	Lei/an	1,228,725	
Cost total gaz metan pentru clădiri publice	Lei/an	2,635,414	

Ponderea costului energetic anual în bugetul local de aproape 3% este relevantă din următorul punct de vedere: orice reducere a costului energetic, înseamnă resurse financiare suplimentare pentru investiții publice, în special pentru asigurarea cofinanțării proiectelor care atrag surse nerambursabile.

2.4.1.3 Amprenta de carbon a Municipiului Alba Iulia

Conform Planului de Acțiune pentru Energie Durabilă și Climă (PAEDC) realizat de Agenția Locală a Energiei Alba pentru Municipiul Alba Iulia, se constată următoarele valori ale

parametrilor urmăriți, raportat la inventarul de emisii de CO₂ pe domenii în Alba Iulia pentru anul de referință **2014**:

- Clădiri publice 4.292 tone/an
 - Clădiri terțiare 61.560 tone/an
 - Clădiri de locuit individuale și colective 97.685 tone/an
 - Iluminatul public stradal și arhitectural 1.935 tone/an
 - Transportul public al UAT Alba Iulia 85 tone/an
 - Transportul public local de călători 1.783 tone/an
 - Transportul privat și comercial 42.348 tone/an
- Total emisii 290.688 tone/an.** (date preluate din PACED 2030)

Țintele de reducere a emisiilor de dioxid de carbon sunt cele asumate în PAEDC pentru anul 2030 și precizate specific pe fiecare dintre categoriile de consum și purtătorii de energie prin obiectivele stabilite în prezenta Strategie.

2.4.2 Materializare concepte privind sustenabilitatea

Clădiri verzi, clădiri certificate verzi

În contextul legislativ European și național privind combaterea schimbărilor climatice și tranziția energetică, inclusiv prin noul Acord Climatic de la Paris (2015), respectiv Acordul *Green Deal* și *Fit for 55*, se are în vedere creșterea nivelului de ambiție pentru reducerea emisiilor, creșterea ponderii surselor regenerabile de energie, a măsurilor de eficiență energetică și a nivelului de interconectivitate a rețelelor electrice.

Astfel, în România, în aprilie 2020 a fost lansat **Planul Național Integrat Energie și Schimbări Climatice (PNIESC)** care constituie o obligație a statelor membre, conform Regulamentului privind Guvernanța Uniunii Energetice, prin care acestea își elaborează strategii de politici energie-climă pe 10 ani, începând cu perioada 2021-2030.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030

stabilește obiective naționale pe următoarele 5 dimensiuni:

Tabel 2.4.7 Dimensiunile PNIESC

Dimensiune	Componentă
Dimensiunea 1. Decarbonare	1.1. Emisiile și absorbțiile de GES
	1.2. Energia din surse regenerabile
Dimensiunea 2. Eficiență Energetică	
Dimensiunea 3. Securitate Energetică	
Dimensiunea 4. Piață internă a energiei	4.1. Interconectivitatea rețelelor electrice
	4.2. Infrastructura de transport și distribuție a energiei

	4.3. Integrarea piețelor
	4.4. Sărăcia energetică
Dimensiunea 5. Cercetare, inovare și competitivitate	

Sursa: Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030

Transpuse la nivelul comunității locale din Alba Iulia, aceste dimensiuni se prezintă ca perspectivă de dezvoltare după cum urmează:

Dimensiunea 1. Decarbonare – atât în ceea ce privește reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, cât și în ceea ce privește introducerea de surse regenerabile locale de energie, se va materializa în principal prin accesarea de finanțări nerambursabile pentru renovarea aprofundată a clădirilor rezidențiale și publice, precum și prin utilizarea unor terenuri virane, care nu pot fi valorificate pentru construire, spații verzi sau agricultură în scopul instalării de surse regenerabile locale.

Dimensiunea 2. Eficiență energetică – la nivel local vizează în principal clădirile rezidențiale și cele publice, prioritar prin accesarea de finanțări nerambursabile, iar odată cu creșterea performanței energetice a clădirilor, se va spori semnificativ și confortul interior și calitatea locuirii.

Dimensiunea 3. Securitate energetică – la această dimensiune, Municipality poate contribui local prin buna colaborare instituțională, planificarea urbanistică integrată și facilitarea obținerii avizelor și autorizațiilor pentru dezvoltarea infrastructurii de utilități energetice publice – energie electrică, gaz metan și hidrogen – iar la nivel de obiective de consum energetic, prin stimularea instalării de surse regenerabile locale, care să contribuie la creșterea auto-suficienței energetice și la o dependență redusă de fluctuația prețurilor la energie.

Dimensiunea 4. Piața internă a energiei – este o direcție de dezvoltare unde inclusiv prin politici locale, informare, instruire și conștientizare Municipality poate contribui la formarea unui număr semnificativ de consumatori și prosumatori, care prin agregare pot juca un rol important în piața de energie, prin contractarea energiei și a serviciilor energetice cu prețuri avantajoase, prin tarife diferențiate și Răspunsul la cerere (Demand Response), care pe plan local pot antrena și actori locali care să ofere aceste servicii energetice.

La nivel de clădiri rezidențiale blocuri de locuințe și case individuale este necesară și realizarea unei baze de date cu consumatorii vulnerabili, afectați de fenomenul de sărăcie energetică, astfel încât conform legislației care va intra în vigoare din 2022, să se asigure măsuri adecvate de protecție socială a consumatorilor vulnerabili și de creștere a performanței energetice a clădirilor.

Dimensiunea 5 – Cercetare, inovare și competitivitate – această dimensiune poate implica Municipality Alba Iulia în parteneriat cu cele două universități locale, Universitatea

„1 Decembrie 1918” și Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Extensia Alba Iulia, respectiv cu companii private, în special în atragerea de finanțări nerambursabile pentru proiecte pilot demonstrative și diseminare în zona de energie verde, mobilitate cu emisii reduse, soluții inteligente și digitalizate etc.

Materializarea acestor cinci dimensiuni, alături de aplicarea acțiunilor propuse aferente fiecărui obiectiv, vor produce o transformare semnificativă a Municipiului din punct de vedere al sustenabilității și amprenteii reduse asupra mediului.

Programe și planuri legal solicitate, pentru operaționalizarea Strategiei

Se propune realizarea pragmatică și concisă a următoarelor programe, care să fie actualizate periodic pentru operaționalizarea Strategiei pe componenta energie, mediu construit și mediu înconjurător:

Nr.	Acțiuni propuse de realizat	Termen de realizare	Responsabil	Indicator de monitorizare
1	Plan multianual de creștere a numărului de clădiri cu consum energetic aproape egal cu zero – Plan nZEB, conform legii 101/2020	2022	Manager Energetic intern/extern și ALEA	Plan raportat la autoritatea solicitantă
2	Program anual de îmbunătățire a eficienței energetice – PİEE, conform legii 121/2014	Anual	Manager Energetic intern/extern și ALEA	Plan raportat la autoritatea solicitantă
3	Centralizator anual al consumatorilor vulnerabili și al impactului acestora în consumul total rezidențial	Anual	Manager Energetic intern/extern și ALEA	Centralizator anual
4	Centralizator cantitativ și procentual anual al gradului de acoperire consum energetic din surse regenerabile locale	Anual	Manager Energetic intern/extern și ALEA	Centralizator anual
5	Centralizator valoric financiar anual al investițiilor publice în proiecte cu impact energetic	Anual	Manager Energetic intern/extern și ALEA	Centralizator anual
6	Centralizator valoric financiar anual al investițiilor private în proiecte cu impact energetic	Anual	Manager Energetic intern/extern și ALEA	Centralizator anual

7	Număr profesioniști formați prin școlile și universitățile locale în domeniul energetic, eficienței energetice, sustenabilității și protecției mediului	La fiecare 5 ani	Manager Energetic intern/extern și ALEA	În actualizare și monitorizare implementare strategie
8	Centralizator cantitativ și procentual al flotei auto publice cu emisii reduse (vehicule electrice, cu hidrogen, cu gaz natural comprimat)	La fiecare 5 ani	Manager Energetic intern/extern și ALEA	În actualizare și monitorizare implementare strategie
9	Centralizator cantitativ și procentual al flotei auto private cu emisii reduse (vehicule electrice, cu hidrogen, cu gaz natural comprimat)	La fiecare 5 ani	Manager Energetic intern/extern și ALEA	În actualizare și monitorizare implementare strategie
10	Centralizator cantitativ și procentual al stațiilor de încărcare vehicule electrice, cu hidrogen sau cu gaz natural comprimat	La fiecare 5 ani	Manager Energetic intern/extern și ALEA	În actualizare și monitorizare implementare strategie
11	Raport anual privind soluțiile de tip <i>smart energy city</i> implementate și funcționale	Anual	Manager Energetic intern/extern și ALEA	În actualizare și monitorizare implementare strategie
12	Centralizator multianual al proiectelor de cercetare-inovare-diseminare implementate la nivelul Municipiului Alba Iulia	La fiecare 3 ani	Manager Energetic intern/extern și ALEA	În actualizare și monitorizare implementare strategie

Clădirile care obțin certificarea de clădiri verzi ca recunoaștere internațională și o etichetă a performanței în domeniul construcțiilor sustenabile sunt un deziderat și în comunitatea locală, prin modul în care se vor aborda renovările aprofundate, respectiv construcția de noi clădiri. Alba Iulia nu are încă implementate aceste standarde în clădirile publice sau în cele private, dar a obținut la nivel de comunitate locală distincția de European Energy Award, ca recunoaștere a eforturilor depuse până în prezent și a rezultatelor obținute inclusiv în abordarea renovării aprofundate a clădirilor publice și rezidențiale.

Clădirile certificate ca fiind verzi sunt, în principiu, superioare din mai multe motive: eficiență sporită a consumului de resurse, un mediu de trai/muncă mai sănătos, contribuție activă la îmbunătățirea calității aerului și apei etc., comparativ cu cele existente fără acces la transport în comun, cu izolație termică deficitară, HVAC, lumină naturală insuficientă, și

utilizând în exces instalații și utilaje pe bază de energie electrică și combustibili fosili, iar condițiile „îmbunătățite” de muncă și trai se rezumă adesea la luxul unei ferestre operabile, la lipsa emisiilor toxice din vopseluri și adezivi și, eventual, o mai bună izolare fonică.

De asemenea, prin menținerea certificării de clădiri verzi se cere monitorizarea performanței energetice a clădirilor după certificare. În cadrul clasificărilor verzi sunt acordate următoarele grade – Platinum, Gold, Silver și Certified – pe următoarele categorii:

- (1) construcții noi și renovări majore;
- (2) construcții existente: operare și întreținere;
- (3) interioare comerciale;
- (4) nucleu și anvelopantă;
- (5) școli și grădinițe;
- (6) comerț cu amănuntul;
- (7) instituții medicale;
- (8) locuințe individuale și/sau colective;
- (9) cartiere de locuințe.

Administrația locală va iniția până cel târziu în 2023 politici de sprijinire a transformării prin renovare aprofundată a fondului construit existent, precum și pentru construirea de clădiri noi, etichetate ca fiind clădiri verzi, posibil prin adoptarea unei scheme de minimis prin care să se acorde facilități la plata impozitelor pe imobile.

Conceptul de oraș verde

La nivel european există ca tendință în desfășurare, aplicarea următoarelor criterii pentru a fi oraș verde:

- calitatea aerului interior și exterior și a apei;
- reciclarea și gestionarea eficientă a deșeurilor, inclusiv prin strategii și programe de economie circulară;
- procentul de clădiri certificate ca fiind verzi;
- suprafața în hectare de teren destinate spațiilor verzi;
- utilizarea surselor locale regenerabile de energie;
- acces ușor la produse și servicii care fac stilul de viață verde (produse ecologice, transport curat);
- servicii publice digitalizate și cu acces facil în relația cu publicul larg etc.

Programul și criteriile au fost elaborate de Asociația Programul ENO Torikatu 12 B 14 80100 Joensuu Finlanda și promovate la nivelul Uniunii Europene, iar Municipalitatea Alba Iulia face în continuare eforturi pentru a se încadra la nivel competitiv în aceste criterii prin tocmai obiectivele și țintele asumate în prezenta Strategie pentru ca în spectrul următorilor 10 ani să se observe transformări cu impact în relație cu fiecare dintre criteriile enunțate mai sus.

Conceptul de smart energy city

În corelare cu obiectivele și acțiunile specifice propuse în domeniul energiei, mediului construit și de protejare a mediului înconjurător, precum și cu Strategia de Smart City Alba Iulia, se propune realizarea unor hărți și servicii digitalizate pe mai multe componente și direcții de informare și acces public:

- ✓ Servicii de colectare a certificatelor de performanță energetică, încărcare în format electronic o dată cu tranzacțiile de vânzare-cumpărare, închiriere sau voluntar, pentru maparea performanței energetice a fondului construit și maparea acestuia pe harta orașului.
- ✓ Servicii de depunere online a solicitărilor de obținere locuri de parcare în cartierele rezidențiale, maparea anonimată a gradului de ocupare și a disponibilității parcarilor publice de închiriat etc.
- ✓ Prezentarea interactivă a clădirilor publice ale Municipiului pe o hartă digitală, cu etichetarea acestora privind performanța energetică, etichetarea ca fiind clădiri verzi etc. – secțiunea Comunicate de pe website-ul Primăriei.
- ✓ Într-o secțiune nou introdusă și posibil denumită Locuire pe website-ul Primăriei, o serie de facilități ar putea digitaliza relația APL cu comunitatea locală:
 - PUG-ul și PUZ-urile să fie accesibile și în format digital pe harta suprapusă a localității;
 - Depunerea documentațiilor pentru PUZ, PUD și DTAC să fie în cea mai mare măsură digitalizată, cu documente electronice, iar toate fișierele cu planuri desenate, să se integreze automat în planurile urbanistice, inclusiv pentru verificarea unor suprapuneri și conformării urbanistice;
 - Pe harta GIS a localității să fie reprezentate transparent toate adresele unde sunt aprobate PUZ, PUD și AC, respectiv șantiere în dezvoltare;
 - De asemenea, pe aceeași hartă cu niveluri diferite de afișare, să fie prezentate șantierele publice de lucrări de infrastructură – străzi, regenerare urbană și reabilitări de clădiri publice și de blocuri de locuințe;
 - La secțiunea Locuințe, să existe posibilitatea ca proprietarii anonimizați să vizualizeze pe harta localității starea imobilului (locuit în regie proprie / închiriat), datele din certificatul de performanță energetică (citite automat din încărcarea posibil voluntară a acestora de către proprietari) și maparea performanței energetice a locuințelor din oraș, în funcție de care să se acorde și facilități (în special pentru cei care închiriază legal imobilele), respectiv sprijin pentru consumatorii aflați în stare de sărăcie energetică.

- ✓ Să existe posibilitatea ca toate proiectele inițiate, finanțate și aflate în execuție sau finalizate să apară pe harta orașului și în baze de date actualizate, chiar de către responsabilii de proiect din Primărie.

În perspectiva următorilor ani atât la nivel național, cât și local apar o serie de provocări pe care administrațiile centrale și cele locale vor trebui să le gestioneze în contextul tranziției energetice spre surse cu emisii reduse de gaze cu efect de seră.

O principală provocare și preocupare a autorității publice locale este ca noile construcții, conform cerințelor legale, să aibă un nivel de performanță energetică încadrat în standardul nZEB – nearly zero energy building (clădire cu consum energetic aproape egal cu zero). În acest sens, Municipiul prin Direcția de Urbanism a inițiat deja informarea și solicitarea de conformare la cerințele nZEB către toți cei care construiesc pe raza Municipiului Alba Iulia.

O altă provocare care implică în mare măsură atragerea de finanțări nerambursabile este legată de necesitatea de renovare aprofundată a clădirilor publice și rezidențiale, până la standardul nZEB, inclusiv prin adăugarea de surse regenerabile locale. În această direcție, din totalul fondului construit public și privat rezidențial, s-au fixat ținte de renovare până în spectrul anului 2030, conform obiectivelor strategice și acțiunilor necesar de îndeplinit.

Legat de renovarea aprofundată a locuințelor individuale și colective, o provocare majoră va fi de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră, posibil inclusiv prin trecerea masivă în următorii ani de la centrale termice individuale pe gaz metan, la pompe de căldură alimentate cu energie electrică, cu atât mai mult cu cât este posibil ca emisiile și la acest nivel să fie taxate prin politici europene și naționale.

În strânsă legătură cu aspectul de mai sus, autoritatea publică locală va trebui să gândească mijloace și mecanisme de susținere a consumatorilor vulnerabili pentru eradicarea fenomenului de sărăcie energetică.

De asemenea, în relație cu operatorul de distribuție a energiei electrice, Municipiul va trebui să fie un facilitator și susținător în cadrul legal al dezvoltării și modernizării infrastructurii de alimentare cu energie electrică la nivelul clădirilor, astfel încât trecerea în perspectivă de la centrale pe gaz metan la centrale electrice / pompe de căldură să fie posibilă în masă.

Referitor la transportul public local, trecerea acestuia de la utilizarea de carburanți la vehicule electrice implică asigurarea infrastructurii de alimentare cu energie și pe măsură ce se va trece gradual și la electrificarea mobilității private din sectorul de afaceri și din cel rezidențial, presiunea pe rețelele electrice de distribuție va fi tot mai crescută. Rolul autorității publice locale va fi de a facilita dezvoltarea acestei infrastructuri de încărcare a vehiculelor electrice, inclusiv printr-un plan de dotare a parcarilor publice cu stații de încărcare.

2.4.3 Indicatori de performanță energetică

Indicatori de performanță energetică propuși pentru monitorizarea implementării componentei energetice a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană:

Tabelul 2.4.8 Indicatori de performanță energetică

Nr.	Indicator performanță energetică	An referință	Unitate de măsurare	Țintă propusă	Responsabil
1	Consum specific de energie în clădirile publice	Anul 2008	[kWh/mp.an]	nZEB	Manager Energetic
2	Consum specific de energie în clădirile rezidențiale	Anul 2008	[kWh/mp.an]	nZEB	Manager Energetic
3	Consum specific de energie pentru transportul public local	Anul 2008	[kWh/km per călător]	Reducere cu 50%	Compania de Transport Public Local
4	Număr stații de încărcare vehicule cu emisii reduse (electrice, H ₂ , GNC)	Anul 2008	-	20	Compartiment Energetic
5	Grad acoperire consum din surse regenerabile locale în sectorul public	Anul 2008	%	15%	Manager Energetic
6	Grad acoperire consum din surse regenerabile locale în sectorul privat	Anul 2008	%	10%	Manager Energetic
7	Grad acoperire consum din surse regenerabile locale în sectorul rezidențial	Anul 2008	%	15%	Manager Energetic
8	Consum specific de energie pentru asigurarea iluminatului public stradal	Anul 2008	[kWh/an per punct luminos]	Reducere cu 60%	Compartiment Energetic
9	Procent vehicule cu emisii reduse din totalul flotei de transport public local/metropolitan	Anul 2008	%	80%	Compania de Transport Public Local
10	Procent vehicule cu emisii reduse din totalul flotei private de vehicule	Anul 2008	%	10%	Direcția Impozite și Taxe
11	Suprafață totală clădiri nZEB din total fond	Anul 2008	%	5%	Direcția Impozite și Taxe

	construit				Taxe
12	Reducere emisii de gaze cu efect de seră	Anul 2008	[tone CO ₂ echivalent]		ALEA
			[%]	30%	
13	Grad renovare aprofundată a clădirilor publice – suprafață totală acoperită	Anul 2008	[mp]		Compartiment Energetic
			[%]	50%	
14	Grad renovare aprofundată a clădirilor rezidențiale – suprafață totală acoperită	Anul 2008	[mp]		Compartiment Energetic
			[%]	10%	
15	Reducere număr consumatori vulnerabili	Anul 2008	[-]		Manager Energetic
			[%]	20%	

2.5 Infrastructura de transport și mobilitate

În prezent, mobilitatea urbană este un topic ce reclamă numeroase provocări din partea plannerilor și a decidenților de resort. Dintre acestea, cele mai intens dezbătute sunt congestia traficului rutier și accidentele. Dacă traficul rutier aglomerat devine din ce în ce mai cronofag și implicit stresant, accidentele rutiere ne plasează, ca stat, pe primul loc în Uniunea Europeană.

Abordarea relațională a politicilor implică implementarea unor măsuri cardinale precum: calitatea ridicată a vieții; crearea unui mediu atractiv pentru afaceri; restricționarea traficului în zonele sensibile fără a condiționa circulația bunurilor și persoanelor (Comisia Europeană, 2013).

Sustenabilitatea mobilității urbane constituie un topic emergent, frecvent abordat în studiile de specialitate. Sensul esențial al mobilității este acela de a facilita deplasarea fluxurilor de persoane și mărfuri între destinații, utilizând rețelele și serviciile de transport.

Mobilitatea este o valoare centrală a societății noastre. Articolul 13 al „Declarației universale a drepturilor omului”, din 1948, menționează că „toate persoanele au dreptul de a circula liber”, de 10 ani acest articol fiind tradus prin „drept la mobilitate”.

Nevoia de mobilitate a individului (pentru muncă, educație, recreere, turism, aprovizionare, socializare) și cea de deplasare a bunurilor (pentru aprovizionarea producției, desfacerea pe piață, construirea de obiective, locuințe, birouri, spații comerciale, fabrici, infrastructuri tehnice ale societății etc), constituie cererea de transport, caracterizată prin relații (origine-

destinație), mărime, structură, sunt în indiscutabilă legătură directă cu deciziile de amenajare a teritoriului (inclusiv a spațiului urban).

Evoluția mediului de viață și a progresului tehnologic din domeniul transporturilor sunt consecințe directe a evoluției actuale a mobilității sociale urbane și periurbane.

Depășirea barierelor de mișcare în plan social, economic, politic și fizic sunt aspecte deosebit de importante în definirea termenului de mobilitate.

Mobilitatea este deseori confundată cu noțiunea de **accesibilitate**. Cuvântul „accesibilitate” este derivat din acces și capacitatea de acces. Termenul de acces face referire la posibilitatea apropierii de ceva și reprezintă deplasarea de-a lungul rețelei pentru a ajunge la destinație.

Mobilitatea ridicată nu presupune și nivel ridicat de accesibilitate. Influența factorilor precum: intrările în zonele urbane (mai lent traversate), calitatea drumului, calitatea și eficiența rețelei de transport, prezența obstacolelor naturale; au drept rezultat gradul de accesibilitate.

Referitor la accesibilitatea între municipiul Alba Iulia și alte reședințe de județ din România se constată faptul că Alba Iulia are acces într-o oră de parcurgere a distanței cu mașina față de Sibiu, mai puțin de două ore este timpul necesar parcurgerii distanței până la Deva, Cluj-Napoca, Târgu Mureș, mai puțin de trei ore pentru a ajunge la Zalău, Târgu Jiu, Râmnicu Vâlcea, iar cel mai îndelungat timp de parcurgere a distanței pe cale rutieră este până la Tulcea și Constanța (peste 8 ore). De la Alba Iulia până la capitala București, capitala țării, sunt necesare în medie 5 ore.

În ceea ce privește accesibilitatea față de capitalele europene, de la Alba Iulia până la Budapesta se remarcă cel mai scurt timp necesar parcurgerii distanței - este nevoie de 6.5 ore. Până la Bratislava, Sofia, Skopje, Viena, Chișinău de la Alba Iulia, sunt necesare mai puțin de 10 ore.

Județul Alba este traversat de Coridorul IV pan-european de transport 70, rută ce va asigura o legătură rapidă între extremitatea sud-estică a Europei (Istanbul, Salonic) și Europa Centrală (Dresda, Nuremberg), prin Grecia, Bulgaria, România, Ungaria, Slovacia, Austria, Cehia.

Construcția rețelei trans-europene de transport (TEN-T) va reprezenta pentru municipiul Alba Iulia, dar și pentru o parte a județului Alba o oportunitate pentru dezvoltarea competitivității economice și dezvoltării durabile în spațiul european.

Sectorul de drum rutier din rețeaua trans-europeană TEN-T ⁷¹ (pe teritoriul județului Alba)	Conectivitate cu drumuri naționale (DN)
Sebeș - Vințu de Jos – Deva (E68, DN7) (Core)	<ul style="list-style-type: none"> • DN67C: Sebeș - Petrești – Novaci
Sebeș - Alba Iulia - Turda (E68 - E81) (Core)	<ul style="list-style-type: none"> • DN7: Nădlac - Arad - Deva - Orăștie - Sebeș • DN1: Sebeș - Sibiu - Făgăraș - Brașov - București • DN74: Brad - Abrud - Zlatna - Alba Iulia • DN75: Câmpeni - Baia de Arieș - Turda • DN14B: Teiuș - Blaj - Copșa Mică
Sebeș - Sibiu - Râmnicu Vâlcea - Pitești - București (E81-E68-DN7) (Core)	<ul style="list-style-type: none"> • DN67C: Novaci - Petrești – Sebeș

Fig. 2.5.1 Conectivitatea rețelei trans-europene (TEN-T) cu drumurile naționale la nivelul județului Alba

Inovațiile existente la momentul actual în cadrul mobilității ar trebui îmbunătățite pentru a fi ușor accesibile, durabile și convenabile pentru utilizatori. Modificările demografice, economice și de mediu se reflectă în gradul de accesibilitate. Așadar, investițiile în accesibilitate reprezintă o formă de contribuție la conceptul de economie durabilă și bunăstare socială.

În ceea ce privește îmbunătățirea accesibilității și mobilității la nivelul municipiului Alba Iulia pot fi identificate și implementate proiecte integrate bazate pe dezvoltarea unei infrastructuri connective și intermodale. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) realizat în 2017 vizează identificarea celor mai bune căi de extindere/creștere a mobilității urbane pentru municipiul Alba Iulia.

În acest sens, a fost recomandată dezvoltarea municipiului pe modelul a 3 inele concentrice. Pentru ca scopul principal - accesibilitatea ridicată pe întreg traseul celor 3 inele concentrice – să fie atins, în unele zone se impune necesitatea unor lucrări de extindere, reabilitare sau modernizare a infrastructurii de transport.

Aspectul foarte important care trebuie menționat este faptul că axele de transport bine definite au consecință zone bine deservite. Mai mult decât atât, prin dispunerea arterelor de circulație care facilitează accesibilitatea diferitelor teritorii, se realizează extinderea spațială.

Traseul celor 3 inele concentrice urmărește în principal arterele rutiere principale, cu excepții constituite de porțiuni de drum care nu asigură continuitate sau se află într-o stare tehnică mai puțin dezvoltată.

Pentru ca în municipiul Alba Iulia să se contureze o tendință ascendentă a mobilității și accesibilității, este necesară o organizare mai eficientă a rețelei stradale, mai ales în cartierele rezidențiale noi, dar și de piste pentru bicicliști și încurajarea populației în privința mersului pe bicicletă.

Smart parking

Conceptul de smart parking se bazează pe utilizarea unor instrumente de control, instalate la nivel stradal, pentru managementul parcărilor stradale. Digitalizarea sistemului de parcare duce la o organizarea mai eficientă.

Conform Planului de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) realizat în 2017, reies următoarele aspecte: municipiul Alba Iulia nu dispune de un management integrat pentru parcare; au existat 7.854 locuri de parcare disponibile pentru rezidenți și vizitatori; parcare în zona centrală este o problemă reală; este evidentă parcare pe stradă, de-a lungul arterelor, atât în zonele rezidențiale, cât și comerciale.

Conceptul The Five-Minute-Walk Distance

Conceptul The Five-Minute-Walk Distance se referă la distanța care ar face diferența pentru o persoană între a merge pe jos sau a folosi mașina ca mijloc de transport până la o destinație. Distanța este măsurată pe o suprafață cu o rază de 400 m. Acest concept este folosit de obicei pentru destinații precum o școală sau un centru comercial.

În planning-ul urban a fost dezbătut îndelung faptul că oamenii preferă să meargă pe jos doar dacă distanța poate fi parcursă în 5 minute. Mersul pe jos este forma fundamentală a mobilității. Durata petrecută de oameni mergând pe jos până la o destinație este direct influențată de scop. De exemplu, mersul la cumpărături sau până la un mijloc de transport în comun este are o durată mai mică comparativ cu plimbările recreaționale. De asemenea, comportamentul oamenilor în raport cu mersul pe jos depinde de factori precum destinația și gradul de siguranță și variază în funcție de grupa de vârstă și statutul socio-economic.

Îmbunătățirea spațiilor pietonale reprezintă una dintre strategiile pentru o mobilitate durabilă. În proiectarea unor zone pietonale atractive și adecvate este necesară urmărirea următoarelor aspecte: spațiile dedicate pietonilor trebuie să ofere sentimentul de siguranță și să fie atractive pentru a face din mersul pe jos o experiență plăcută, străzile trebuie să fie accesibile pentru toate tipurile de pietoni, existența rutelor pietonale directe pentru a satisface necesitatea de trasee liniare.

La nivelul municipiului Alba Iulia se pot identifica spații pietonale de dimensiuni ccorespunzătoare, protejate prin vegetație și aliniament și bolarzi. Una dintre problemele care caracterizează deplasările pietonale este obstrucționarea acestora de mașinile parcate pe trotuar, o alta fiind starea tehnică precară a culoarelor pietonale.

Transportul urban și infrastructura velo

După 1990, o urmare a modificărilor din economia națională a fost reprezentată de îmbunătățirea serviciului de transport urban din Alba Iulia – în sensul dezvoltării unui oraș care să reflecte calitatea serviciului de transport local. În ceea ce privește sistemul de piste pentru biciclete, este utilizată partea carosabilă sau trotuarul. Centrul de închiriere l’Velo reprezintă punctul local de închiriere biciclete. Deplasările cu bicicleta în municipiul Alba Iulia sunt puse în dificultate de traficul auto intens și de traficul greu, drept urmare se impune

necesitatea amenajării pistelor de biciclete dedicate sau benzilor ciclabile. De asemenea, infrastructura existentă la acest moment este deseori ocupată de pietoni, fapt ce reclamă o mai bună marcare și signalistică a infrastructurii de mobilitate.

Cargobiciclete – mijloc alternativ de transport

„Cargo-bicicleta – agent de schimbare al orașului” - acronim CityChangerCargoBike CCCB“, este un proiect finanțat de Uniunea Europeană în cadrul programului european HORIZON 2020, în cadrul căruia Municipiul Alba Iulia este partener al consorțiului transnațional coordonat de Gemeente Utrecht – Olanda, și promovează adoptarea acestui mijloc de transport în vederea dezvoltării durabile. La nivelul orașului nu există o infrastructură dedicată acestora momentan. Cargo-bicicletele ar putea fi folosite în interiorul cetății, pentru siguranța cetățenilor, întrucât accesul auto este restricționat în această zonă. Primăria Alba Iulia se află în procesul de a coopta agenții mari de retail de tip supermarket, pentru a-și completa flota de cărucioare cu aceste mijloace de transport al cumpărăturilor.

Accidente rutiere

O caracteristică recentă a accidentelor rutiere din Alba Iulia este trendul lor descendent. Din anul 2016 se remarcă micșorarea frecvenței accidentelor rutiere. Dacă până în anul 2019 incidentele rutiere erau dispersate pe majoritatea arterelor rutiere ale municipiului Alba Iulia, după acest an majoritatea incidentelor se petrec în zona centrală, unde traficul auto intens, pietonii, bicicliștii și sistemul de transport local converg spre puncte de interes comune din oraș. Așadar, pe lângă faptul că este zona cea mai frecventată atât de vizitatori cât și de populația locală, centrul municipiului Alba Iulia este hot-spotul accidentelor rutiere. Odată cu îndepărtarea de centrul orașului, rata incidenței accidentelor rutiere scade. Conform graficului de mai jos, în anul 2020 s-au produs 61 de accidente rutiere, însă trebuie să luăm în vedere efectele restricționării de mobilitate pe parcursul pandemiei Covid-19.

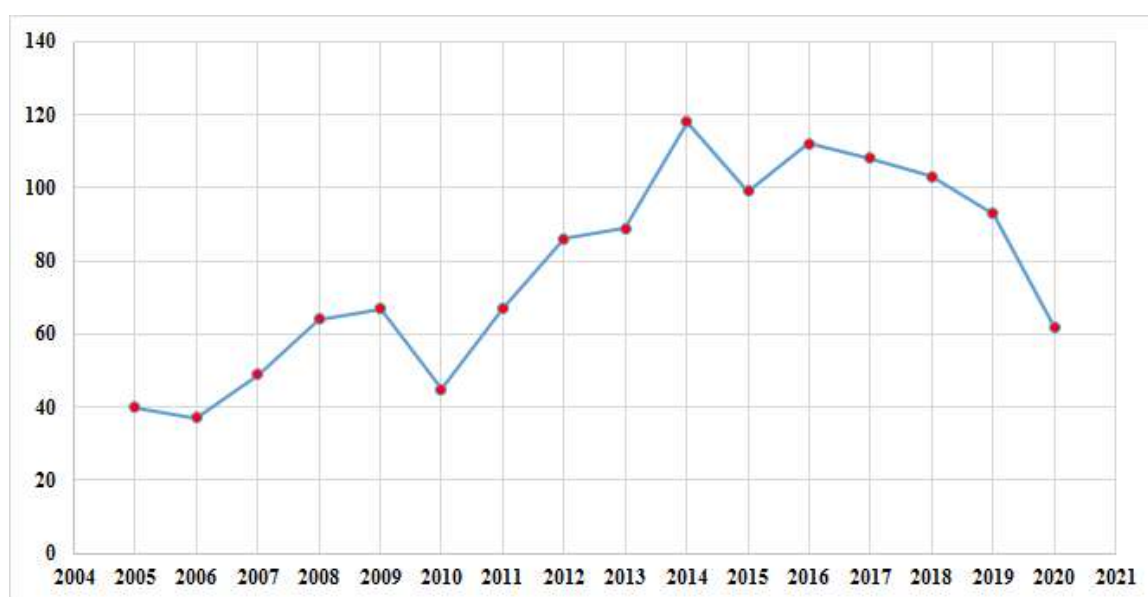


Fig. 2.5.2 Evoluția numărului de accidente rutiere în UAT Alba Iulia. Sursa datelor: Poliția Română, 2021

Repartiția spațială a accidentelor rutiere (vezi Fig. 2.5.3) reliefează faptul că majoritatea incidentelor s-au petrecut de-a lungul marilor artere de comunicație (Strada Regimentul 5 Vânători, Șoseaua de Centură, Strada Alexandru Ioan Cuza, Calea Moșilor, Bulevardul Revoluției 1989, Bulevardul Republicii).

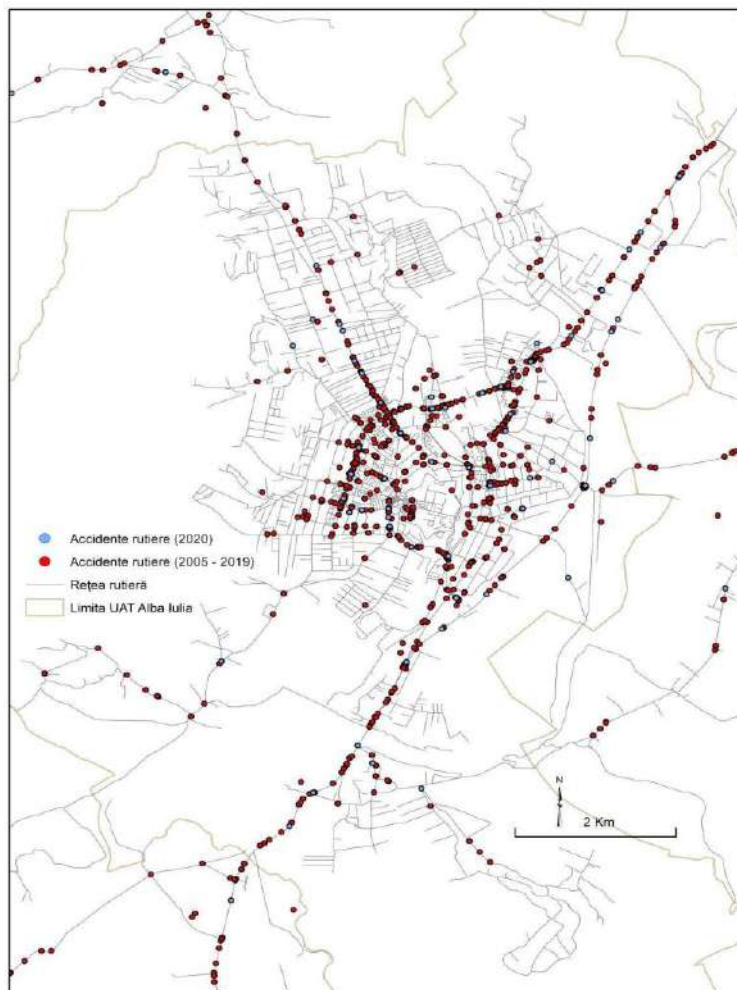


Fig. 2.5.3 * Dimensionarea spațială a accidentelor rutiere.
Sursa datelor: Poliția Română, 2021

Privitor la cauzele accidentelor rutiere, cele mai multe incidente (221) au fost cauzate de neacordarea priorității în trafic, fiind secondate de neacordarea priorității pietonilor (126) respectiv de nerespectarea distanței între vehicule (106). La polul opus sunt înregistrate 9 accidente cauzate de adormirea la volan și tot atâtea incidente cauzate de pasageri. Îngrijorătoare sunt și cele 14 incidente cauzate de circulație pe sens opus.

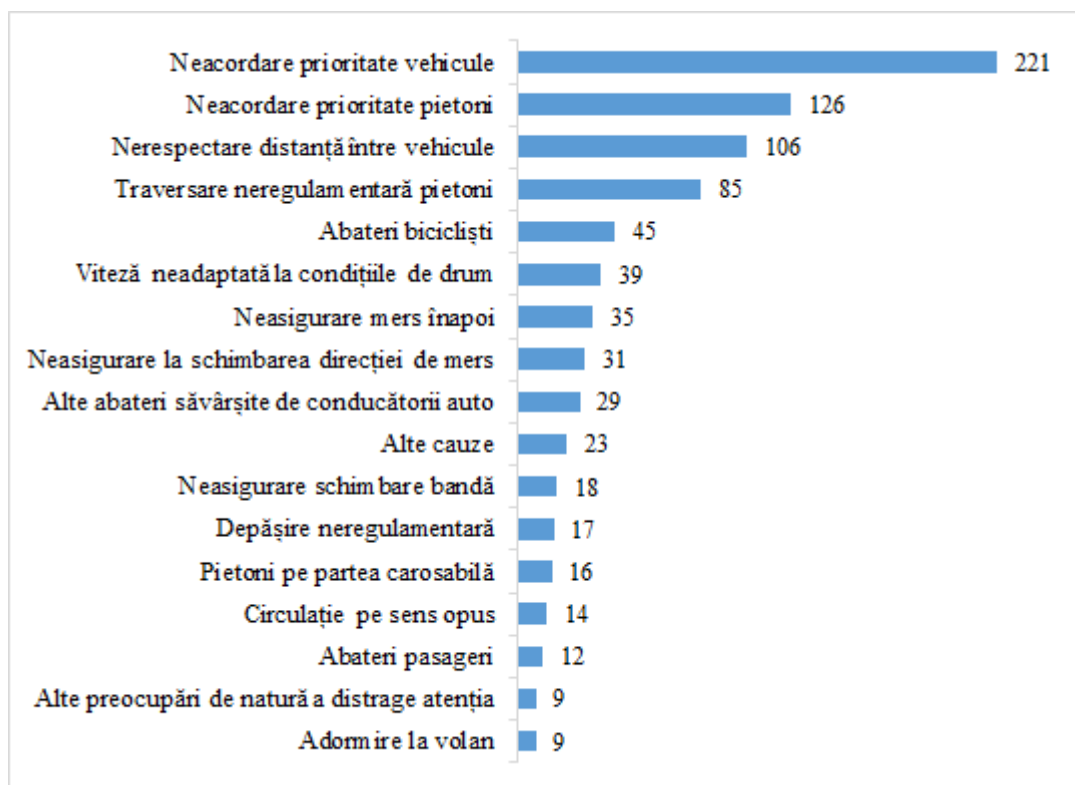


Fig. 2.5.4 Cauzele accidentelor rutiere (2011-2020) în municipiul Alba Iulia. Sursa datelor: Poliția Română, 2021

Densitatea Kernel a accidentelor rutiere relevă faptul că zonele cu incidența cea mai crescută sunt intersecțiile la principalele artere de comunicație respectiv pe Bulevardul Revoluției 1989, Bulevardul Republicii, Strada Tudor Vladimirescu, Bulevardul Ferdinand I – Strada Ardealului, Strada Alexandru Ioan Cuza și intersecțiile Mărășești-Șoseaua de Centură, Bulevardul Revoluției-Moșilor-Republicii, Craivei-Republicii (zona Dedeman), Moșilor-Ardealului.

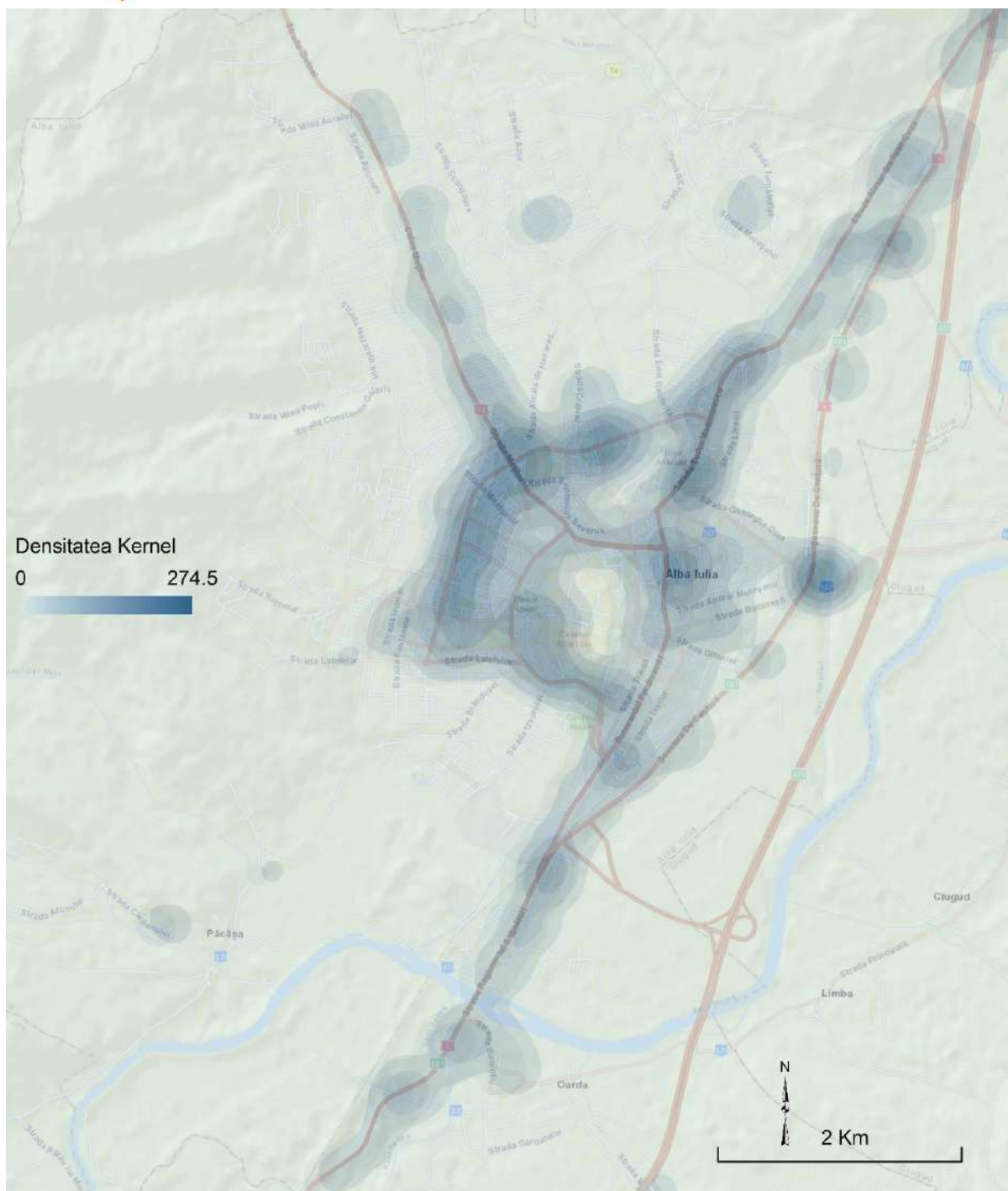


Fig. 2.5.5 Densitatea Kernel a accidentelor rutiere (2021-2020). Sursa datelor: Poliția Română, 2021

Propuneri și soluții la trafic

La nivel general, transportul rutier din municipiul Alba Iulia este bine reprezentat, asigurând necesarul deplasărilor. Cu toate acestea, de aici decurg o serie de dezavantaje în ceea ce privește confortul populației urbane și a condițiilor de mediu.

Orice problemă are și o soluție, PMUD propune pentru problemele existente la nivelul traficului din municipiul Alba Iulia următoarele soluții: separarea fluxurilor de trafic prin amenajarea unor piste de biciclete care să urmărească zonele cu densitate ridicată de bicicliști, interzicerea parării de-a lungul arterelor principale ale orașului, implementarea unui sistem de smart parking (punerea în aplicare a unui sistem integrat inteligent de gestionare a parării, atât pentru locurile de pe stradă, cât și pentru cele în afara străzii; instituirea unui mecanism de monitorizare pentru evaluarea periodică a gestionării parării; municipalitatea trebuie să efectueze un inventar detaliat al stocului de locuri de parcare, pentru toate categoriile de locuri de parcare, înregistrate într-o bază de date GIS), lărgirea anumitor străzi, construirea unor parări subterane și la nivelul solului, îmbunătățirea condițiilor pietonale și încurajarea mobilității pietonale.

În linii mari, căile de transport din Alba Iulia satisfac necesitățile actuale, dar pot fi aduse îmbunătățiri la starea tehnică a drumurilor și a marcajelor corespunzătoare, la parările amenajate, precum și la întreținerea indicatoarelor rutiere.

Se impune reabilitarea trotuarelor, montarea unor dispozitive pentru obstrucționarea parării vehiculelor pe trotuare, extinderea sistemului de monitorizare video pentru creșterea nivelului de siguranță a pietonilor, amenajarea trecerilor de pietoni, obligativitatea introducerii facilităților pentru mobilitatea persoanelor cu deficiențe locomotorii.

Pentru decongestionarea și fluidizarea traficului, ceea ce presupune și micșorarea incidenței accidentelor auto, pot fi implementate senzori giratorii la intersecțiile aglomerate.

Parcul auto

Municipiul Alba Iulia dispune de un parc auto de 29386 de autovehicule dintre care doar 8 sunt autoturisme electrice. În contextul consolidării politicilor de oraș verde, subliniem prezența în număr de 97 a Bicicletelor și a triciclurilor cu motor (vezi Tabelul 2.5.1). Se impune promovarea mijloacelor de transport verzi precum cargo-biciclete, biciclete, triciclete etc.

Se poate observa faptul că autoturismele sunt preponderentul mijloc de transport din municipiul Alba Iulia. Un aspect mai puțin avantajos este procentul foarte mic, nesemnificativ, al autovehiculelor electrice. Soluția pentru încurajarea optării pentru astfel de vehicule poate fi modernizarea drumurilor și implementarea unor sisteme smart de încărcare a acestor mașini.

Autovehiculele grele reprezintă următoarea categorie de vehicule cu un număr semnificativ, urmată de categoria motocicletelor, motoretelor, motocvadriclurilor.

Parcul auto din Alba Iulia deține chiar și vehicule destinate activităților pe apă, aici menționăm bărcile cu motor.

Tabel 2.5.1. Parcul auto al municipiului Alba Iulia. Sursa datelor: Primăria Alba Iulia

Autoturisme	25267
Remorci, semiremorci și rulote	1445
Autovehicule de până la 12 tone inclusiv	1253
Motociclete, motorete, scutere	927
Vehicule înregistrate - cu capacitate cilindrică	129
Biciclete și tricicluri cu motor	97
Tractoare	81
Autovehicule cu 2 axe	64
Motorete cu cap. cil. sub 100 cmc care plătesc adas	29
Autovehicule cu 3 axe	18
Bărci cu motor	13
Vehicule înregistrate - fără capacitate cilindrică	12
Motocvadricluri	12
Motociclete, tricicluri, cvadricluri cu cap. cil. peste 1600 cm	10
Atașuri	9
Autoturisme de teren din prod. Internă	8
Autobuze, autocare, microbuze	7
Nave de sport și agrement -Șalupe-	2

Autovehicule cu 4 axe	1
Luntre, bărci fără motor, folosite pentru uz și agrement personal	1
Scutere de apă	1
Total	29386
Din total: autoturisme si vehicule electrice	14
din care:	
autoturisme electrice	8
Din total: autoturisme hibride	74

În ceea ce privește firmele care desfășoară activități de transport public și privat, **la nivelul municipiului Alba Iulia** sunt înregistrate 411, formele juridice de organizare incluzând societăți cu răspundere limitată (SRL), societăți pe acțiuni (SA) și societăți în nume colectiv (SNC). Codurile CAEN aferente celor 411 operatori sunt: 4920, 4931, 4932, 4939, 4941, 4942, 5210, 5221, 5224, 5229, 5310 și 5320.

Pentru codul CAEN 4920, **transporturi de marfă pe calea ferată**, avem înregistrat un singur operator, respectiv: SC DARIUS HONEY SPEDITION SRL, înființată în anul 2015, având sediul social în Alba Iulia și o cifră de afaceri de 260139 lei.

Pentru codul CAEN 4931, **transporturi urbane, suburbane și metropolitane de călători**, sunt autorizați 7 operatori, cea mai mare fiind SC SOCIETATEA DE TRANSPORT PUBLIC SA ALBA IULIA, înființată în anul 1995, cu o cifră de afaceri de 36890101 lei și un număr de 186 angajați. Din sectorul privat, cea mai mare firmă cu acest cod CAEN este SC GICU TRANS SRL, înființată în anul 2001, cu sediul social în Alba Iulia, cu cifra de afaceri 3383761 lei și 25 angajați.

Pentru codul CAEN 4932, **transporturi cu taxiuri**, sunt autorizate 51 firme înființate între 2015-2017, cea mai mare cifră de afaceri aparținând societății SC ALFRED SRL, respectiv 3383761 lei.

Pentru codul CAEN 4939, **alte transporturi terestre de călători n.c.a.**, sunt autorizate 13 firme, toate înființate în anul 2015, cel mai mare număr de angajați și cea mai mare cifră de

afaceri, respectiv 29310871 lei, aparținând operatorului privat SC LIVIO DARIO SRL, cu sediul social în Alba Iulia.

Pentru codul CAEN 4941, **transporturi rutiere de mărfuri**, avem cel mai mare număr de operatori/firme, respectiv 298, înființate între 1991-2015. Cel mai mare număr de angajați (61) aparține firmei ARTHUR SEB SRL, înființată în anul 2014, aceeași firmă înregistrând și cea mai mare cifră de afaceri, respectiv 43213178 lei.

Pentru codul CAEN 4942, **servicii de mutare**, există înregistrate două societăți cu răspundere civilă limitată, respectiv SC ARAMIS CENTER SRL și SC RAPID LIFTS SRL. Prima are înregistrată cifra de afaceri 1161359 lei și cea de a doua, 353200 lei.

Codul CAEN 5210, **depozitări**, are o singură înregistrare, respectiv societatea SC AEG PARTENER ALBA SRL, cu sediul social în Alba Iulia și o cifră de afaceri de 352295 lei.

Pentru codul CAEN 5221, **activități de servicii anexe pentru transporturi terestre**, la nivelul municipiului Alba Iulia avem patru operatori, cea mai mică cifră de afaceri (0 lei) fiind declarată de M & SC ALBA EXPEDIȚII S.R.L., iar cea mai mare (118347 lei) de către SC BLAZON INTERTRANS SRL.

Pentru codul CAEN 5224, **manipulări**, există o singură înregistrare pentru operatorul JECA MARAEV SRL, cu sediul social în Alba Iulia, o cifră de afaceri de 2500 lei și un singur angajat.

Pentru codul CAEN 5229, **alte activități anexe transportului**, avem șapte firme înregistrate, SC VLM LOGISTIC INTERSPEED SRL având cei mai mulți angajați, respectiv 22 și o cifră de afaceri de 5083750 lei. Cu cifra de afaceri 0 există 2 operatori, respectiv: INTERLOGISTIK TRANSPORT SRL și SC DN AGRAR LOGISTICS SRL.

Pentru codul CAEN 5310, activități poștale desfășurate sub obligativitatea serviciului universal, avem OFICIUL JUDEȚEAN POSTAL ALBA ce aparține de COMPANIA NAȚIONALĂ POȘTA ROMÂNĂ SA, cu o cifră de afaceri de 8781799 lei și 442 salariați.

Codul CAEN 5320, **alte activități poștale și de curier**, există 17 înregistrări la nivelul municipiului, cei mai mulți salariați având firmele TITI POST S.R.L. (18) și TRANS MONDO CURIER SRL (22). Cifrele de afaceri cele mai mari sunt înregistrate tot de către aceste firme, respectiv 1484458 lei (TITI POST S.R.L.) și 1681165 lei TRANS MONDO CURIER SRL.

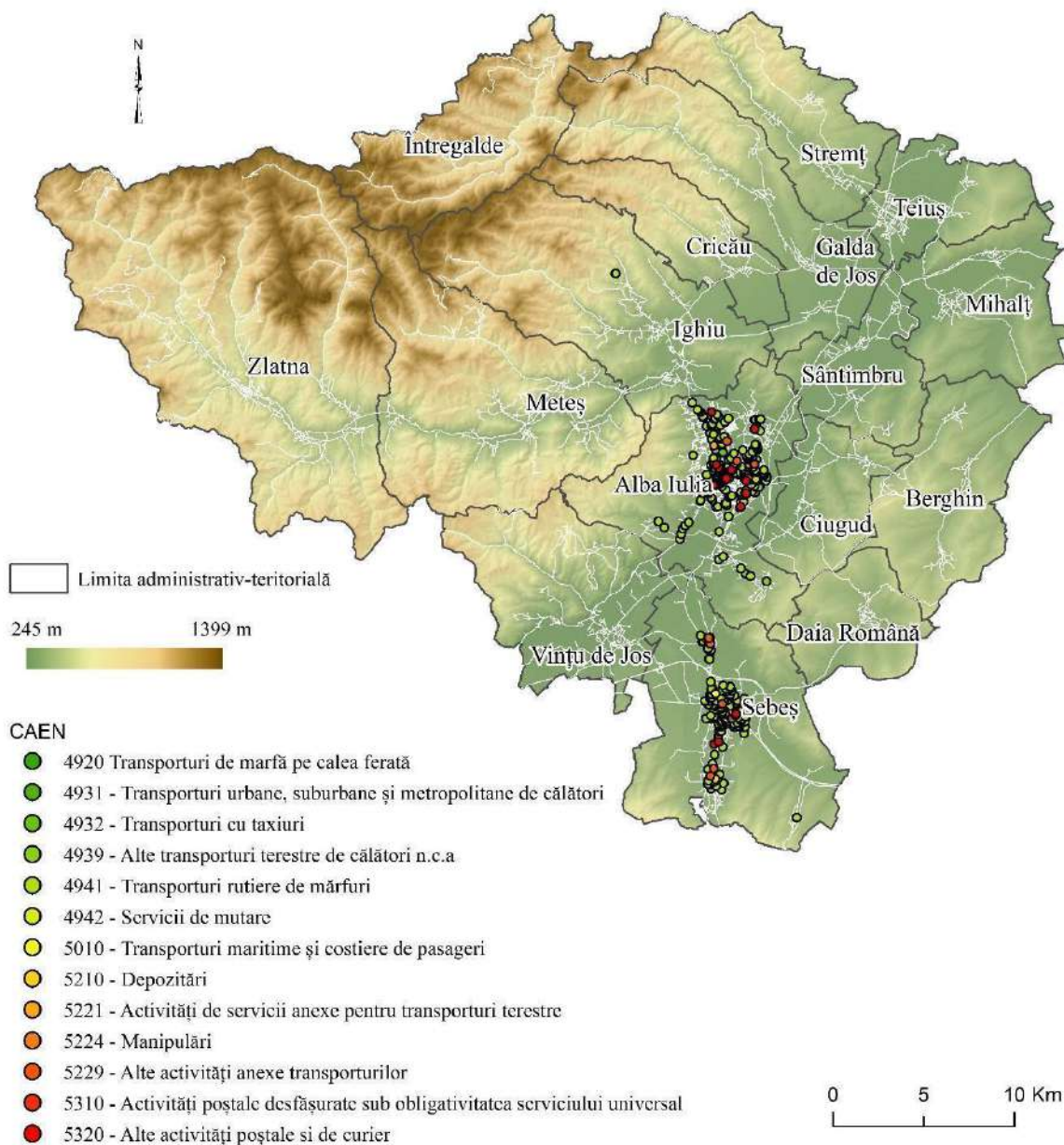


Fig. 2.5.6. Poziționarea plan - spațială a firmelor cu implicații în sfera transporturilor și mobilității urbane

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă pentru perioada 2021-2030 al Municipiului Alba Iulia are în vedere asigurarea unei mobilități urbane durabile, prin exploatarea oportunităților de dezvoltare durabilă și minimizarea componentelor cu impact negativ din acest punct de vedere. Mobilitatea și transportul reprezintă factori esențiali pentru a constitui un oraș performant, cu o calitate a vieții crescută.

Actualizarea și elaborarea noului Plan de Mobilitate Urbană Durabilă a Municipiului Alba s-a realizat în cadrul proiectului **BI Smart Alba Iulia**, COD SIPOCA 810/ COD MYSMIS

136237, finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, Axa 2, Obiectiv specific 2.1.

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) întocmit la nivelul UAT Municipiul Alba Iulia are aplicare pentru perioada 2021-2030 și stabilește modul în care se vor pune în aplicare conceptele moderne de planificare și management al mobilității urbane durabile, așa cum au fost definite și implementate la nivel european. De asemenea, reprezintă un document strategic relevant pentru pregătirea și implementarea proiectelor și măsurilor finanțate prin Programul Operațional Regional 2021 – 2027 Regiunea Centru și prin alte programe operaționale din viitoarele perioade de programare, dar și prin alte surse asociate bugetelor locale, inclusiv pentru susținerea implementării unor proiecte de interes național care influențează mobilitatea la nivel local.

Existența noului PMUD aduce valori actualizate privind mobilitatea urbană, infrastructura stradală și de transport. Din analiza situației existentă evidențiată în cadrul acestui document strategic se desprind următoarele date:

a) Date privind rețeaua stradală

- Rețeaua stradală are o lungime de aproximativ 340 km;
- 44%, din lungimea străzilor care compun rețeaua urbană sunt modernizate, iar 56% sunt nemodernizate (piatră/pământ);
- În ceea ce privește ponderea străzilor în funcție de categorie: 4,8% sunt străzi de categoria I – *magistrale*; 7,5% sunt străzi de categoria a II-a - *de legătură*, 35,2% sunt străzi de categoria a III-a – *colectoare* și 52,5 sunt străzi de categoria a IV-a - *de folosință locală*;
- Sectoarele stradale pe care sunt suprapuse traseele drumurilor naționale sunt cele mai solicitate în ceea ce privește traficul și în același timp, cele pe care se înregistrează cele mai multe incidente rutiere cu victime. Zonele cu probleme de siguranță în trafic: Calea Moșilor, B-dul Republicii, Str. Tudor Vladimirescu, B-dul Revoluției 1989 și B-dul Încoronării;
- Probleme de flux de trafic sunt înregistrate în situațiile în care capacitatea de circulație a infrastructurii stradale este redusă, datorită vehiculelor parcate pe partea carosabilă sau în proximitatea acesteia;
- Sunt amenajate parcări în oraș, care se încadrează în următoarele categorii: parcări publice cu plată și parcări publice de reședință, cărora le corespund sisteme de tarifare, stabilite prin Regulamentul de organizare și funcționare a parcarilor publice cu plată din municipiul Alba Iulia.

b) Date privind transportul public local

- Sistemul de transport public local din Municipiul Alba Iulia este format din infrastructură, mijloace de transport și tehnici de exploatare specifice modului de transport public de suprafață – autobuz;

- Serviciul de transport public local este operat de către Societatea de Transport Public S.A. Alba Iulia și deservește 42 de linii;
- Operarea serviciului de transport public de către STP S.A. Alba Iulia, este realizată cu un parc format din 64 autobuze, dintre care 7 de tip M2, 55 de tip M3 și 2 de tip DD;
- La nivelul municipiului există 137 de stații de transport public local, deservite de STP Alba Iulia, care sunt amenajate cu adăposturi pentru călători sau numai reprezentate prin sisteme de semnalizare verticală și încadrate în 7 zone tarifare. Lipsa adăposturilor pentru călători, a locurilor de așteptare și a sistemelor de informare contribuie la utilizarea autovehiculelor personale, în defavoarea transportului public;
- Deservirea teritorială este deficitară în cartierele Micești (la vest de traseul DN 74), Orizont și Bărăbant;
- Pentru dezvoltarea transportului public local, sunt vizate măsuri privind infrastructura de transport și de dezvoltare a transportului public, susținute prin proiecte finanțate prin Programul Operațional Regional, Axa Prioritară 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile, O.S. 4.1 - Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă: „Reabilitare infrastructură rețea majoră de transport public urban din municipiul Alba Iulia - Lot 1 și Lot 2”.

c) Date privind transportul public județean prin servicii regulate

- Serviciul public de transport județean de persoane prin curse regulate face parte din cadrul serviciilor comunitare de utilități publice și este gestionat de Consiliul Județean Alba, având aria de deservire teritoriul administrativ al județului Alba;
- Serviciul public de transport județean de persoane se efectuează pe 19 trasee, cu programe de circulație prestabilite de autoritatea publică județeană;
- Serviciul public de transport județean de persoane se efectuează de către operatorii privați cu mijloace de transport în comun, respectiv cu autobuze, înmatriculate în județul Alba;
- La nivelul Municipiului Alba Iulia sunt amplasate 4 stații de îmbarcare/ debarcare pentru transportul călătorilor în regim județean/ interjudețean;
- La nivel local sunt două autogări, dotate cu locuri de așteptare și persoane pentru autovehicule.

d) Date privind transportul public interjudețean prin servicii regulate

- Serviciul de transport public interjudețean prin servicii regulate este gestionat de Autoritatea Rutieră Română (ARR), având operatori privați;

- Un număr de 11 curse sunt prevăzute zilnic la nivel local, 6 cu plecare din Alba Iulia și 5 cu sosiri în Alba Iulia. Plecărilor/sosirile se realizează din autogara Societății de Transport Public și autogara Livio Dario.

e) Date privind transportul public auxiliar. Taxi

- Serviciile de transport în regim de taxi în Municipiul Alba Iulia, se efectuează numai de către transportatori autorizați de către Compartimentul Transport, Liberă Inițiativă, care funcționează la nivelul Municipiului Alba Iulia;
- Pe raza orașului Alba Iulia funcționează 19 stații de taxi, cu o capacitate de 99 de autovehicule, amplasate pe principale artere de circulație rutieră, în zonele cu densitate a populației ridicată și în apropierea obiectivelor socio-economice și administrative.

f) Date privind transportul feroviar

- Serviciile de transport feroviar sunt gestionate de CFR Călători și Regio Călători;
- Din stația Alba Iulia pleacă și sosesc zilnic un nr. de 22 de trenuri, care sunt încadrate în rangurile Regio, Regio Express, Interregio și Interregio de noapte.

g) Date privind transportul de marfă

- La nivelul municipiului Alba Iulia principalul mod de transport utilizat în cazul transportului de mărfuri este cel rutier;
- Accesul autovehiculelor a căror masă totală maximă autorizată depășește 7,5 tone este restricționat pe străzile modernizate de la nivelul orașului;
- Accesul vehiculelor de marfă este permis pe anumite trasee, evidențiate în cadrul Planul de Mobilitate Urbană Durabilă pentru Municipiul Alba Iulia Actualizat ⁷³:
 - Autostrada A10 Sebeș -Turda;
 - DN 1 Sebeș – Teiuș;
 - DN 74 Alba Iulia – Brad;
 - DJ 107 Alba Iulia (DN 1) – Blaj – Jidvei – limita Jud. Mureș;
 - DJ 107A Alba Iulia – Mereteu – limita Jud. Hunedoara;
 - DJ 107C DJ 107 (Teleac) – Ciugud – Vințu de Jos – DN7.
- În lipsa unei variante de ocolire pe latura de nord, care să preia fluxurile de autovehicule de marfă cu masa totală maximă autorizată mai mare de 7,5 tone aflate în tranzit, se întâlnesc situații în care vehiculele grele de marfă traversează zone de locuințe, respectiv zone utilizate frecvent de pietoni și bicicliști, generând probleme de siguranța circulației și disconfort pentru locuitori.

⁷³ Planul de Mobilitate Urbană Durabilă pentru Municipiul Alba Iulia Actualizat, p. 147

h) Date privind mijloace alternative de mobilitate

- Rețeaua de transport rutier a Municipiului Alba Iulia este prevăzută cu trotuare pentru deplasarea pietonală;
- În ceea ce privește ponderea trotuarelor în funcție de tipul îmbrăcămînții: 90,5% este reprezentată de pavele; 8,8% din asfalt și 0,7% din beton;
- La nivelul Municipiului Alba Iulia sunt amenajate piste pentru biciclete pe lungime de aproximativ 15,78 km. Sectoarele de infrastructură pe care sunt amenajate pistele pentru biciclete sunt discontinue;
- La nivel local, începând cu anul 2021 a fost dezvoltat sistemul de ride-sharing cu trotinete electrice;
- Există zone în care este necesar a fi implementate măsuri pentru reducerea diferenței de nivel între trotuar și carosabil în zona trecerilor pentru pietoni, rampe pentru cărucioare, etc.;
- În cartierele rezidențiale nu sunt amenajate spații comunitare de calitate, exclusiv sau cu prioritate pentru pietoni;
- Se află în implementare proiecte privind extinderea infrastructurii circulației bicicletelor și utilizării modurilor de transport nemotorizate, contribuind astfel la realizarea unei mobilități durabile.

i) Date privind managementul traficului

- Sistematizarea circulației la nivelul rețelei stradale a Municipiului Alba Iulia este realizată prin reglementări pe baza indicatoarelor de prioritate și reglementări prin semaforizare;
- Sunt instalate mijloace de signalistică pentru reglementarea circulației, indicatoarele de semnalizare și orientare sunt amplasate corespunzător și se află în stare bună;
- Din punct de vedere al aspectelor instituționale și organizaționale, Consiliul local al municipiului Alba Iulia, are atribuții privind asigurarea cadrului necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes local privind serviciile comunitare de utilitate publică;
- Există zone unde este instituită reducerea vitezei de circulație la maxim 20-30 km/h, în special în jurul unităților de învățământ.

În cadrul Planului de Mobilitate Urbană Durabilă pentru Municipiul Alba Iulia Actualizat au fost evidențiate și zonele **cu nivel ridicat de complexitate**, din punct de vedere al mobilități durabile, respectiv:

- Zona Centrală: Zona urbană de interes major în Municipiul Alba Iulia cuprinsă între Podul de peste CF (Partoș) și Colegiul Tehnic Alexandru Domșa, pentru care sunt prevăzute acțiuni viitoare de reducere a valorilor de trafic auto;

- Zona Gării: din partea de sud-est a localității, pentru care sunt prevăzute acțiuni viitoare de amenajare a spațiilor partajate cu prioritizarea deplasărilor pietonale.

2.6. Echiparea tehnico-edilitară

Ritmul dezvoltării urbane actuale impune tot mai multe provocări pentru administrațiile locale și furnizorii de utilități publice, ceea ce presupune necesitatea implementării unei abordări integrate a extinderii echipamentelor infrastructurale și a serviciilor publice conexe pentru a menține un standard ridicat de „calitate a locuirii”⁷⁴ (Malpezzi, 2000; Ghica, 2004; Lucero și colab., 2005; Riviere și colab., 2005; Vâlceanu și Zulaica, 2012). Nevoile de dezvoltare impun eforturi majore în termeni de resurse umane și financiare.

Sistemul de utilități cuprinde alimentarea cu apă, canalizarea, alimentarea cu gaze naturale, energie electrică, energie termică, administrarea domeniului public. Infrastructura și serviciile de utilități sigure, de calitate și la tarife rezonabile, asigură calitatea vieții comunității și constituie o componentă esențială pentru funcționarea tuturor activităților. Utilitățile constituie o parte substanțială a costurilor funcționării companiilor; utilitățile de calitate la costuri rezonabile, permit companiilor să reinvestească în dezvoltare și să genereze mai multe locuri de muncă și mai mult venit.

Politicile Uniunii Europene susțin *societatea informatizată* ca parte a calității vieții comunităților locale și a unei economii capabile să facă față dinamicii dezvoltării în general și multiplelor forme de crize globale. Administrarea infrastructurii presupune dezvoltarea de noi relații cu sectorul privat și alte unități administrativ-teritoriale. Printr-o largă suită de instrumente, administrația publică locală poate crea noi parteneriate și metode de lucru pentru a se asigura că serviciile sunt furnizate și că infrastructura de utilități se dezvoltă.

2.6.1 Infrastructura serviciului de alimentare cu apă și canalizare

Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare cuprinde totalitatea activităților de utilitate publică și de interes socio-economic general având scopul de captare, tratare, transport și distribuire a apei potabile sau industriale tuturor utilizatorilor de pe teritoriul municipiului Alba Iulia, respectiv de colectare, transport, epurare și evacuare a apelor uzate, a apelor meteorice și a apelor de suprafață. Sistemul public de alimentare cu apă potabilă este format din captări, conducte de aducțiune, stații de tratare a apei, rezervoare de înmagazinare, stații de pompare, stații de clorinare, rețele de transport și distribuție.

Apa brută extrasă din diverse surse este transportată prin intermediul conductelor de aducțiune în stațiile de tratare (două conducte RD 1200 mm). Conform PUG (aprobat prin HCL nr. 158/2014) sursele de apă brută pentru municipiul Alba Iulia sunt reprezentate de:

⁷⁴ García-Mira (2005), citat de Vâlceanu și Zulaica (2012) sugerează faptul că definiția „calității locuirii” poate fi evaluată prin examinarea satisfacției utilizatorilor alături de mediul rezidențial.

- lacul Petrești - în corpul barajului și pe galeria de fugă a Uzinei hidroelectrice (UHE) Săsciori;
- galeria forțată a Uzinei hidroelectrice (UHE) Săsciori;
- front de captare prin puțuri - Bărăbaș (casate cf. HCJ nr.70/2011);
- front de captare prin drenuri - Bărăbaș (casate cf. HCJ nr.70/2011);
- front de captare prin puțuri - Pâclișa (casate cf. HCJ nr.70/2011).

Municipiul Alba Iulia este alimentat cu apă potabilă din sursa de suprafață. Există și surse de adâncime (puțuri + drenuri) având o capacitate maximă de 140 l/s, dar care sunt în stare avansată de uzură fizică și morală, motiv pentru care nu pot fi valorificate, fiind clasate conform HCJ nr.70/2011. Sursa de alimentare cu apă potabilă de suprafață provine de la UHE Săsciori, de unde municipiul Alba Iulia beneficiază de un debit de 350-470 l/s.

Furnizarea apei tratate către consumatorii municipiului Alba Iulia se face sub administrarea operatorului regional „S.C. APA C.T.T.A. S.A. Alba” prin intermediul sistemului zonal de alimentare cu apă și potabilizare în stațiile de tratare a apei⁷⁵:

- 1) *Stația Petrești*, pusă în funcțiune în anul 1979, are o capacitate proiectată de 75.165 m³/zi (870 l/s), dar funcționează la o capacitate de 23%, respectiv 17.280 m³/zi (200 l/s). Stația deservește în principal populația localităților conectate la Firul I de aducțiune: municipiul Alba Iulia (29,79% din populația totală), Petrești, Lancrăm și este amplasată la Hidrocentrala de pe lacul Petrești. În prezent stația de tratare este reabilitată și modernizată prin proiectul „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Alba”, proiect finanțat prin POS Mediu 2007-2013;
- 2) *Stația Sebeșel* are o capacitate proiectată de 86.400 m³/zi (1.000 l/s), dar funcționează doar la 40% din capacitate, respectiv 34.560 m³/zi (400 l/s) și deservește cea mai mare parte din populația municipiului Alba Iulia - zona superioară (44,68% din populația totală), Teiuș, Aiud, Blaj, Ocna Mureș, Ciugud, Mirăslău, Sântimbru și alte localități rurale alimentate prin Firul II al magistralei de transport a apei potabile. Stația a fost dată în folosință în anul 2000, în prezent fiind reabilitată și modernizată.

Prin intermediul Programului POS Mediu 2007-2013 Stația de epurare a municipiului Alba Iulia (din cartierul Partoș) a fost modernizată la standarde europene și va putea servi până la 84.000 de locuitori echivalenți (locuitori și agenți economici de pe raza municipiului). Rețeaua nouă de canalizare este una de tip separativ (colectează numai apele uzate menajere), iar procesul de epurare biologică avansată utilizat este un proces de tratare continuu, cu nămol activat într-o singură treaptă, cu nitrificare-denitrificare și îndepărtare chimică simultană (și, opțional, cu îndepărtare biologică avansată) a fosforului. Stabilizarea nămolului se realizează doar prin fermentare anaerobă.

⁷⁵ *Strategia de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice (2018-2023), Județul Alba* (<https://www.cjalba.ro/wp-content/uploads/2018/09/Strategia-utilitati-publice-2018-2020.pdf>).

Conform SIDU Alba Iulia 2014-2023, **rețeaua de distribuție a apei** realizată pe teritoriul administrativ-teritorial al municipiului Alba Iulia asigură o acoperire de 85,58% din lungimea totală a străzilor, inclusiv a celor nou amenajate. Sistemul de alimentare cu apă a municipiului Alba Iulia este structurat pe existența a două zone de presiune, ceea ce face ca distribuția apei către consumatori să se realizeze prin intermediul a două rețele distincte, o rețea pentru „orașul de sus” și o rețea pentru „orașul de jos” (cf. PUG Alba Iulia, 2014).

Cu toate că lungimea rețelei de distribuție a apei potabile s-a extins în ultima perioadă (Fig. 2.6.1), cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor a scăzut în intervalul 2010-2019 cu 65,0% (de la 9.805 mii m³ în 2010, la 3.424 mii m³ în 2019)⁷⁶.

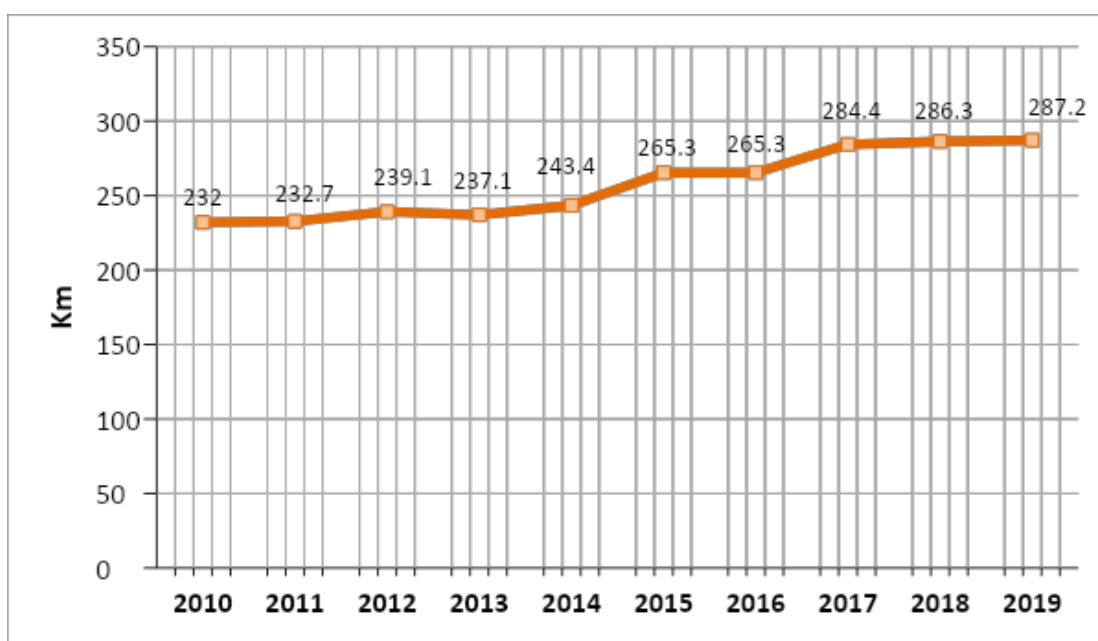


Fig. 2.6.1 Lungimea totală a rețelei de distribuție a apei potabile în municipiul Alba Iulia (2010-2019)
Sursă date: INS

Din *cantitatea totală de apă potabilă distribuită consumatorilor* în perioada 2010-2019 (52.815 mii m³), jumătate a fost distribuită pentru uz casnic (50,0%). Cea mai mare cantitate de apă distribuită *pentru uz casnic* din total pentru consumatori a fost în anii 2010 și 2014 (2.703 mii m³/an), la polul opus fiind 2014 (2.546 mii m³) - Fig. 2.6.2.

Din prelucrarea datelor statistice pentru perioada analizată (2010-2019) se observă fluctuații reduse ale cantității de apă distribuită pentru uzul casnic (cf. INS – Baza Tempo-Online - GOS108A - Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor, pe județe și localități).

⁷⁶ INS – Baza Tempo- Online - GOS108A - Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor, pe județe și localități (2010-2019).



Fig. 2.6.2 Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor din municipiul Alba Iulia (2010-2019)
Sursă date: INS

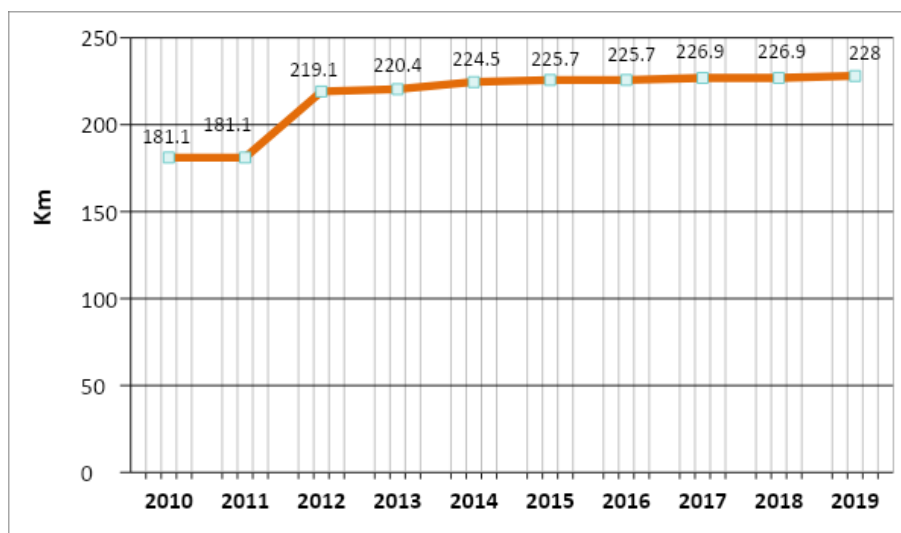


Fig. 2.6.3 Lungimea rețelei de canalizare în municipiul Alba Iulia (2010-2019)
Sursă date: INS

În ceea ce privește **rețeaua de canalizare**, în intervalul 2010-2019, la nivelul municipiului Alba Iulia lungimea simplă a acesteia s-a extins cu aproape 47 km, de la 181,1 km în 2010, la 228 km în 2019 (Fig. 2.6.3). În 2019 față de anul 2010, lungimea simplă a rețelei de canalizare a crescut cu 20,5%. Cea mai mare extindere a rețelei de canalizare față de anul anterior a fost înregistrată în 2012, cu 38 km mai mult față de anul anterior (de la 181,1 km în 2011, la 219,1 km în 2012)⁷⁷. În prezent municipiul Alba Iulia dispune de o rețea centralizată

⁷⁷ INS - Baza Tempo-Online - GOS110A - Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare, pe județe și localități (2010-2019).

de canalizare în sistem unitar, aportul pluvial fiind preluat de rețelele de canalizare stradale și colectoarele secundare realizate din tuburi din beton cu diametre de 200 mm, 500 mm și 1.000 mm. După etapa de epurare a apei uzate, aceasta este evacuată prin canal deschis în albia minoră a râului Mureș, la aproximativ 200 m aval de podul de CF.

2.6.2 Infrastructura serviciului de alimentare cu energie termică

Deoarece atât persoanele fizice cât și cele juridice în cea mai mare parte au renunțat la CET-uri în favoarea unui sistem propriu de încălzire, începând cu anul 2013, pe teritoriul administrativ al municipiului Alba Iulia nu mai există un sistem centralizat pentru producerea energiei termice. Fostele centrale termice de cartier (31 la număr) construite în anii 1980 au acum alte funcțiuni sau au fost demolate, fiind în administrarea primăriei sau există contracte de comodat încheiate cu diverși actori locali.

Proiectul „Sistem de optimizare și adaptare a resurselor de energie termică” (Thermal Energy Resource Modelling & Optimisation System), acronim THERMOS a avut o durată de implementare cuprinsă între 1 octombrie 2016 - 31 Martie 2021, cu un buget total al proiectului de aproximativ 2,902,480.80 €, din care bugetul alocat pentru Municipiul Alba Iulia a fost de 63,375.00 €.

Obiectivul proiectului THERMOS a avut ca scop furnizarea de metode, date și instrumente, necesare pentru a permite autorităților publice și a altor părți interesate să întreprindă acțiuni eficiente de planificare termică a sistemului energetic mult mai rapid și mai ieftin decât pot să o facă astăzi.

Municipiul Alba Iulia a fost implicat în acest proiect ca partener având rolul de a replica bunele practici dezvoltate în cadrul proiectului. Activitățile desfășurate au fost relevante pentru comunitatea locală având în vedere că unul din obiectivele de dezvoltare a municipalității este de a transforma orașul într-un „oraș verde” prin abordarea resurselor sale într-un mod rațional și pe termen lung, pentru a asigura un viitor energetic competitiv, incluziv și durabil. Prin urmare, o prioritate importantă este conturarea măsurilor de eficiență energetică, împreună cu raționalizarea consumului de energie prin proiecte de dezvoltare în domeniul energiei, transporturilor și protecției mediului.

Instrumentul software dezvoltat în cadrul proiectului THERMOS reprezintă un program open-source conceput pentru optimizarea proceselor de planificare a rețelelor energetice locale, sprijinirea planificării durabile a energiei și identificarea și alegerea opțiunilor pentru încălzire cu emisii de dioxid de carbon reduse în diverse areale geografice. Astfel, prin utilizarea acestui program, municipiul Alba Iulia are posibilitatea de a explora oportunitățile de a introduce sisteme și rețele moderne de încălzire/răcire la nivel local. Având în vedere diversitatea condițiilor de climă ale partenerilor proiectului, în cadrul aplicației au fost considerate dezvoltarea atât de rețelele de încălzire, cât și de răcire, fiecare partener având context unic. Municipiul Alba Iulia a primit sprijin din partea consorțiului de parteneri în

cea ce privește utilizarea instrumentului de lucru dezvoltat în cadrul proiectului, prin intermediul participării la întâlnirile de lucru cu reprezentanții consorțiului de parteneri.

De asemenea, în cadrul proiectului THERMOS au fost prevăzute și câte 2 întâlniri de lucru (*twinning meetings*) între orașele pilot și orașele replicatoare. La nivelul consorțiului de parteneri, Municipiul Alba Iulia a fost desemnat ca **oraș replicator**, iar Jelgava oraș pilot. Prima întâlnire de lucru între Jelgava și Alba Iulia a avut loc în anul 2018, în Jelgava, iar cea de-a doua întâlnire a avut loc în Alba Iulia, în noiembrie 2019. Obiectivul întâlnirilor de lucru a fost de a asigura un transfer de cunoștințe și know-how de la orașele pilot către orașele replicatoare, în vederea testării instrumentului de lucru THERMOS. Schimbul de informații din cadrul acestor *twinning meetings* s-a axat în principal pe următoarele tematici: modele de bune practici și metodologii de lucru privind optimizarea sistemului energetic termic, dezvoltarea rețelelor de termoficare de-a lungul timpului și provocările actuale cu care se confruntă partenerii de pilot și replicare, asigurarea transferului de cunoștințe în ceea ce privește aplicația dezvoltată în cadrul proiectului THERMOS, aspecte legate de management, achiziții și potențiale surse de finanțare privind cartografierea și planificarea termică, aplicarea aplicației THERMOS pe un studiu de caz local, modele de bune practici în domeniul Smart City și domeniul energetic etc.

Pentru **testarea** aplicației THERMOS, având în vedere contextul local, reprezentanții Municipalității au dezbătut și priorizat studiile de caz abordate în cadrul proiectului în funcție de câteva criterii specifice – tipul și numărul clădirilor / grup de clădiri (clădiri publice administrate de către municipalitate, localizate în aceeași zonă de intervenție), consumul de energie existent de la nivelul clădirilor, posibilitatea implementării în viitor a sistemului de micro-centrală termică la nivelul ansamblului de clădiri selectate, existența unor informații tehnice/documentații tehnice privind clădirile identificate.

Studiile de caz selectate și analizate în cadrul proiectului în colaborare cu Agenția Locală a Energiei Alba (ALEA) – desemnat Ambasador al proiectului THERMOS – s-au concentrat pe testarea instrumentului la nivel local pe grupuri de clădiri publice, cu scopul de a oferi rezultate care ar putea reprezenta baza unor potențiale studii de fezabilitate pentru sistemele locale viitoare. Propunerile de proiect s-au aliniat cu strategiile de dezvoltare ale Municipiului Alba Iulia, contribuind direct la optimizarea procesului local de planificare energetică și îmbunătățind astfel condițiile de viață ale comunității locale. Ca oraș de replicare a proiectului THERMOS, rolul Municipalității este de a testa instrumentul THERMOS la nivel local pe un grup de clădiri publice, în vederea furnizării unor potențiale studii de fezabilitate pentru viitoarele sisteme de încălzire. Implementarea propriu zisă a proiectelor/studiilor depinde însă de sursele de finanțare existente. Având în vedere posibilitatea redusă de finanțare a acestor proiecte prin mecanismul financiar pentru perioada 2014-2020, precum și valoarea ridicată a costurilor estimate în comparație cu bugetul local existent pentru investiții publice, Municipalitatea se va concentra asupra viitoarelor mecanisme financiare (UE, SEE, alte tipuri de finanțare nerambursabilă, programe naționale de finanțare) în vederea depunerii spre finanțare a unor proiecte bine definite de eficiență

energetică. De asemenea, atât Comisia Europeană cât și Autoritățile de management prin organismele intermediare din România încurajează UAT-urile din România să acceseze fondurile disponibile pentru astfel de proiecte de cercetare respectiv de cooperare între Statele Membre UE, deoarece studiile/instrumentele utilizate la nivelul consorțiilor de parteneri aduc expertiză externă municipalităților, expertiză care se poate traduce de asemenea în pregătirea din timp a proiectelor cu finanțare nerambursabilă și depunerea cu succes a viitoarelor proiecte de finanțare nerambursabilă în viitoarea perioadă de programare 2021-2027.

Studiile de caz selectate au fost Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” și Colegiul Tehnic „Alexandru Domșa”, împreună cu ansamblurile de clădiri aferente, localizate în proximitatea acestora, cu funcțiuni diferite (școală generală, sala de sport, clădiri administrative etc.). Mai jos puteți regăsi două schițe rezultate din cadrul aplicației, pentru cele două studii de caz selectate:

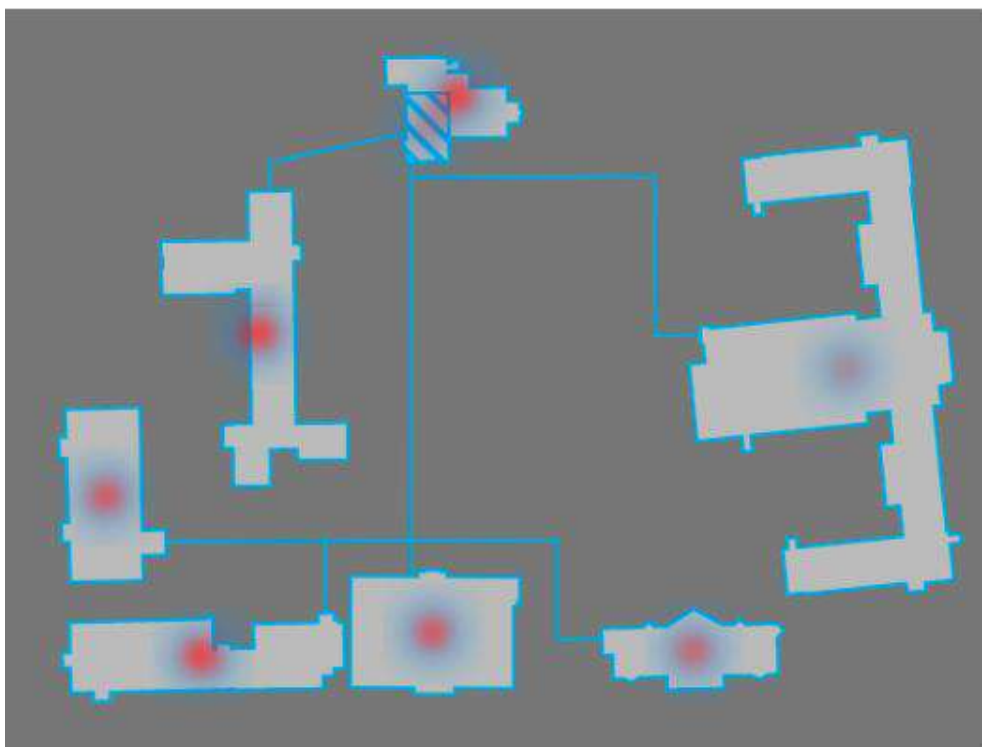


Fig. 2.6.4 Studiul de caz nr. 1: Colegiul Național HCC și clădirile situate în imediata vecinătate

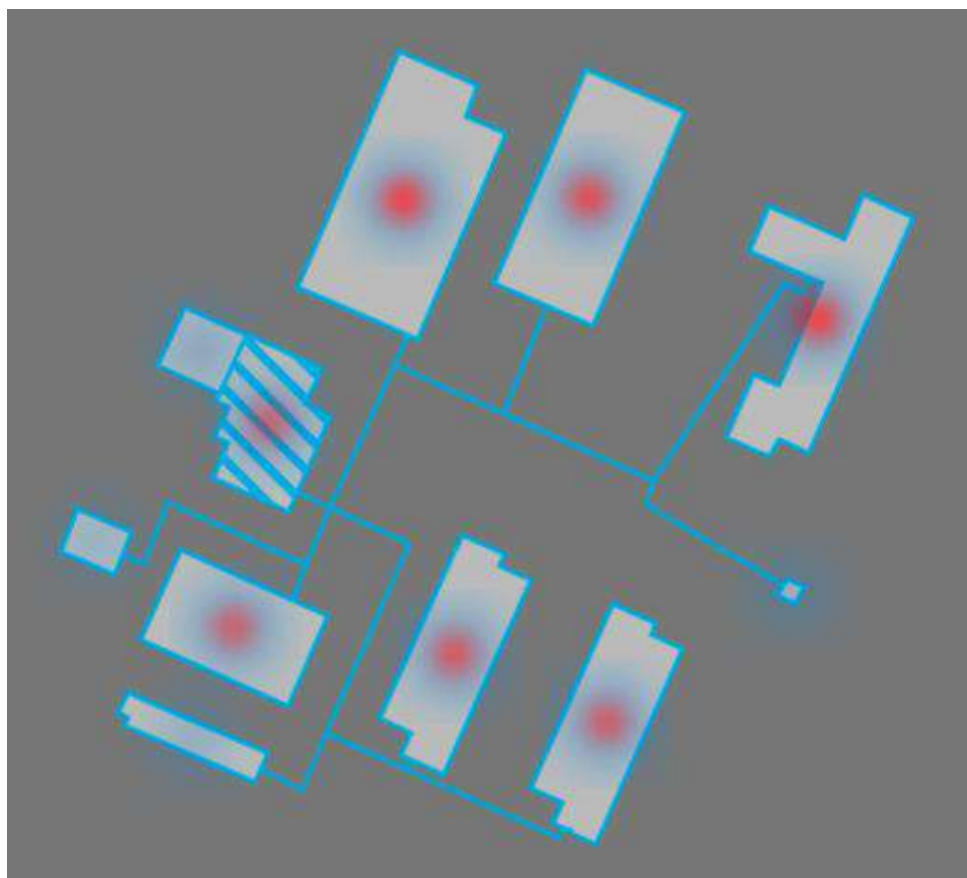


Fig. 2.6.5 Studiul de caz nr. 2: Colegiul Tehnic Alexandru Domșa și clădirile situate în imediata vecinătate

Rezultatele obținute în urma predimensionării sistemului – făcută la nivel intern – contribuie la conturarea dimensiunii resurselor financiare necesare implementării proiectelor vizate. Există bineînțeles posibilitatea de replicare a acestor simulări și la nivelul altor clădiri de la nivel local, ceea ce aduce un plus de valoare proiectului. Referitor la proiectul pilot care vizează Colegiul Național „Horea Cloșca și Crișan”, viitorul proiect de eficientizare energetică a clădirii cât și proiectul privind dezvoltarea unui centru de robotică (având în vedere rezultatele naționale / internaționale în competițiile Echipei de robotică XEO) sunt propuse a fi prioritizate în cadrul Strategiei de Dezvoltare Regională Centru 2021-2027 pentru a beneficia de fonduri nerambursabile în cadrul programelor de eficiență energetică și de specializare inteligentă prin intermediul cadrului financiar 2021-2027.

2.6.3 Infrastructura serviciului de alimentare cu gaze naturale

Referitor la *lungimea conductelor de distribuție a gazelor naturale*, aceasta s-a extins în perioada 2010-2019 cu 24,05% (de la 215,6 km în 2010, la 283,9 km în 2019) – Fig. 2.6.6. Cea mai mare extindere a rețelei de conducte de distribuție a gazelor naturale față de anul anterior s-a realizat în 2019 (5,95 %), mai concret infrastructura serviciului de alimentare cu gaze naturale a crescut cu o lungime de 16,9 km față de anul 2018⁷⁸.

⁷⁸ INS - Baza Tempo-Online - GOS116A - Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor, pe județe și localități (2010-2019).

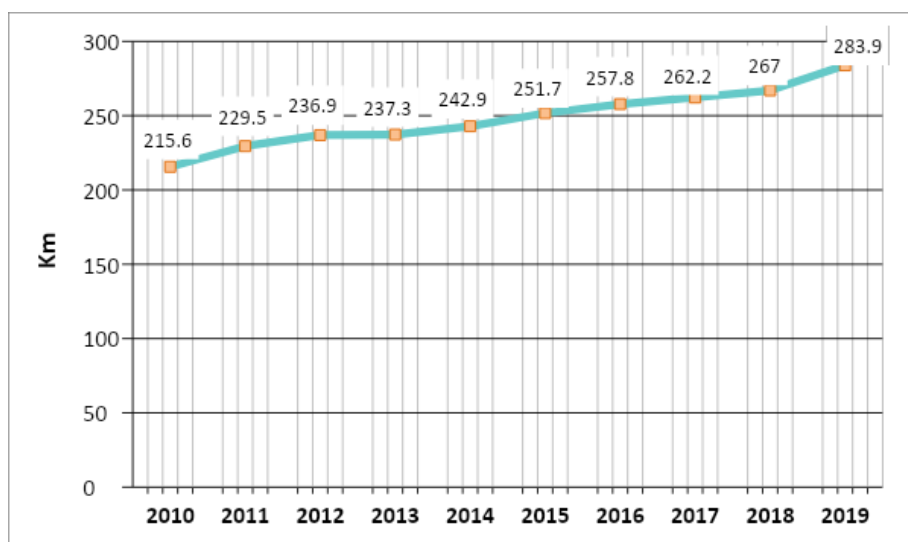


Fig. 2.6.6 Lungimea conductelor de distribuție a gazelor naturale în municipiul Alba Iulia (2010-2019)
Sursă date: INS

La nivelul municipiului Alba Iulia, *cantitatea totală de gaze naturale distribuite consumatorilor* s-a diminuat în 2014 față de anul 2010 cu 10,2% (de la 49.376 mii m³ în 2010 la 44.8309 mii m³ în 2014). În anul 2017 datele indică valoarea maximă a consumului total de gaze naturale pentru perioada de referință (53.754 mii m³), după care se constată o scădere ușoară (cu 6,26 %) până în 2019 (Fig. 2.6.7). Din cantitatea totală a gazelor naturale distribuite consumatorilor în perioada 2010-2019 (494.821 mii m³) puțin peste jumătate a fost utilizată *pentru uz casnic* (50,56%). Cea mai mare cantitate totală de gaze naturale distribuită pentru uz casnic a fost în 2011 (28.386 mii m³) și 2017 (25.610 mii m³), la polul opus fiind anul 2014, cu o scădere de 22,05%.

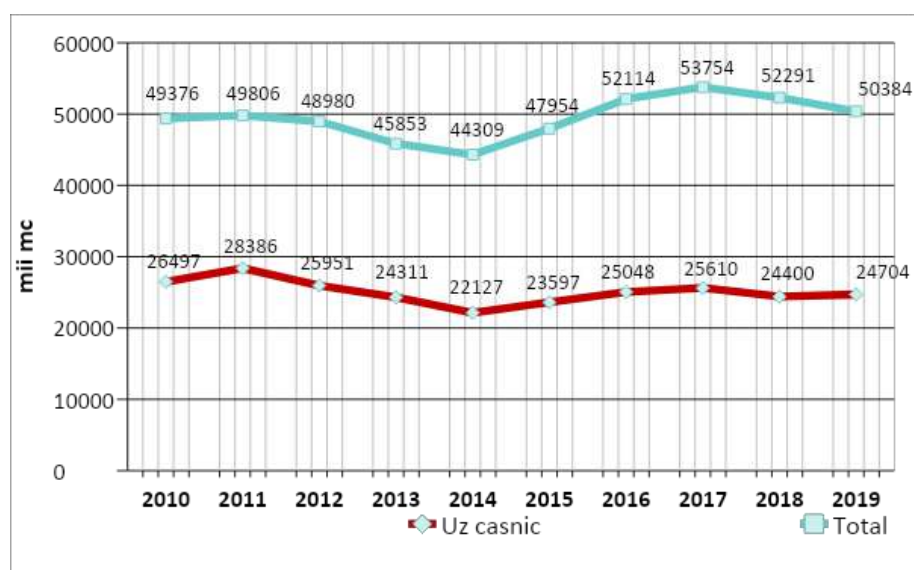


Fig. 2.6.7 Cantitatea totală de gaze naturale distribuite consumatorilor din municipiul Alba Iulia (2010-2019)
Sursă date: INS

2.6.4 Infrastructura serviciului de alimentare cu energie electrică

În ceea ce privește infrastructura serviciului de alimentare cu energie electrică nu există date oficiale disponibile la nivel de unitate administrativ-teritorială. Consumatorii din municipiul Alba Iulia sunt alimentați cu energie electrică din sistemul energetic național (SEN), prin stațiile de transformare - alimentate prin linii de transport de 220 kV și de distribuție de 110 kV. Distribuția energiei electrice, din stațiile de transformare la consumatori se realizează prin intermediul rețelelor de 20 kV, aeriene pe stâlpi de beton, precum și prin cablu subteran, la posturi de transformare aeriene sau în construcție zidită⁷⁹. Distribuția pe joasă tensiune 0,4 kV se realizează atât prin rețele aeriene, cât și prin rețele de cabluri subterane. Se impune finalizarea lucrărilor de electrificare a locuințelor aflate în construcție care încă nu beneficiază de acces la infrastructura de utilități publice.

2.6.5 Infrastructura serviciului de iluminat public

Conform Legii nr. 230/2006, serviciul de iluminat public face parte din sfera serviciilor comunitare de utilități publice și cuprinde totalitatea acțiunilor și activităților de utilitate publică și de interes economic și social general desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale sub conducerea, coordonarea și responsabilitatea autorităților administrației publice locale, în scopul asigurării iluminatului public. Serviciul de iluminat public cuprinde: iluminatul stradal - rutier; iluminatul stradal - pietonal; iluminatul ornamental destinat parcurilor, spațiilor de agrement, piețelor, târgurilor; iluminatul ornamental - festiv destinat sărbătorilor sau diferitelor evenimente și iluminatul arhitectural.

În ceea ce privește consumul total anual de energie electrică în sistemul de iluminat public din municipiul Alba Iulia pentru perioada 2009-2016 (Fig. 2.6.8) se constată o creștere cu 33,71% până în anul 2014, după care acesta prezintă o valoare relativ constantă (3.482 MWh în 2014, 3.485 MWh în 2016). Acest lucru stă în legătură directă cu dezvoltarea urbanistică care a condiționat extinderea rețelei de iluminat, cât și cu efectuarea lucrărilor de optimizare energetică a rețelelor de iluminat public (înlocuirea corpurilor de iluminat învechite cu unele cu consum energetic redus și realizarea unui sistem de iluminat unitar și eficient, care să corespundă cerințelor de trafic, reglementate prin CE 115/95 (SR 13433/99 - Standard RO).

⁷⁹ Memoriu General PUG (2012), *Plan Urbanistic General și Amenajarea teritoriului administrativ al Municipiului Alba Iulia – Reactualizare*, aprobat prin HCL nr. 158/2014.



Fig. 2.6.8 Consumul total anual de energie electrică în sistemul de iluminat public din municipiul Alba Iulia (2009-2016). Sursă date: S.D.E.E. Alba

Sistemul de iluminat public al municipiului Alba Iulia are nevoie în continuare de modernizare (tehnologie LED), creșterea performanței de eficiență energetică și extinderea gradului de acoperire a rețelei stradale⁸⁰. Identificarea măsurilor optime de creștere a eficienței energetice a iluminatului public și asigurarea nivelului de performanță calitativă impusă de indicatorii lumino tehnici se poate realiza în acord cu efectuarea unui audit energetic.

2.6.6 Infrastructura serviciului de salubritate și gestionarea deșeurilor

Serviciul de salubritate a localităților și gestionarea deșeurilor este organizat și funcționează în baza Legii nr. 101/2006. În conformitate cu reglementările legislative în vigoare, serviciul public de salubritate se organizează pentru satisfacerea nevoilor populației, ale instituțiilor publice și ale agenților economici. Implementarea în România a politicilor UE privind gestiunea deșeurilor se asigură prin „Strategia națională de gestionare a deșeurilor” 2014-2020, aprobată prin HG nr. 870/2013 și „Planul național de gestionare a deșeurilor” - P.N.G.D., aprobat prin HG nr. 942/2017.

În prezent problema gestionării deșeurilor se manifestă tot mai acut din cauza creșterii cantității și diversității acestora, precum și a impactului lor negativ, tot mai pronunțat, asupra mediului înconjurător. Depozitarea deșeurilor în spații neamenajate, fără respectarea unor cerințe minime, evacuarea în cursurile de apă și arderea necontrolată a acestora constituie o serie de riscuri majore atât pentru mediul ambiant cât și pentru sănătatea populației.

Deșeurile generate în cadrul colectivităților umane, de la cele urbane (menajere, stradale, spitalicești etc.), la depozitele de materiale rezultate în urma activităților industriale,

⁸⁰ În municipiul Alba Iulia există 610 străzi, în lungime de 301 km, iar rețeaua de iluminat public are o lungime de 203 km (cf. SIDU Alba Iulia 2014-2023, p. 192).

constituie o problemă esențială de gestionare, care necesită acțiuni de monitorizare integrată, pornind de la colectare, până la reintegrarea în mediu și reconversia teritorială.

Agenția pentru Protecția Mediului Alba este dotată cu un analizor tip Gasmeter FTIR (spectrometrie în infraroșu) pentru măsurarea poluanților din aerul înconjurător (organici și anorganici). În anul 2017 a fost achiziționat un autoturism Dacia Dokker care a fost recarosat și adaptat pentru funcționarea și mobilitatea analizorului la poluări accidentale, sesizări ale populației și alte evenimente de mediu. În prezent, acest echipament poate efectua măsurători la cca. 8 tipuri de poluanți relevanți în zona industrială a municipiului Sebeș, dintr-o bancă de cca. 42 de poluanți⁸¹. PLAM Județul Alba se află în etapa de actualizare. O soluție inteligentă de măsurare a calității aerului a fost implementată în cadrul proiectului pilot Alba Iulia Smart City. Aplicația monitorizează prin intermediul senzorilor mobili, instalați în 15 autobuze, calitatea aerului (temperatura, presiunea, umiditatea, dioxidul de carbon, formaldehida, pulberile în suspensie (PM 2,5 și PM 10) și nivelul de radiație.

Instalațiile și activitățile care utilizează solvenți organici - (COV Solvenți) și intră sub incidența Legii 278/2013, capitolul 5, anexa 7 privind emisiile industriale dețin autorizatie de mediu (S.C. Fiore Bufe S.R.L., S.C. Vest Automotive Production Alba S.R.L., S.C. Rekord S.R.L., S.C. Gami Clean S.R.L., S.C. Mureșul S.C.M, S.C. Saturn S.A., S.C. Matin Maier S.R.L.). Pe teritoriul administrativ al municipiului Alba Iulia nu există instalații mari de ardere (LCP), iar în categoria obiectivelor care intră sub incidența Directivei 96/82/CE, amendată de Directiva 2003/105/CE - SEVESO se află doar firma S.C. General Max S.A. București, fiind încadrată ca amplasament de nivel inferior. Agenția pentru Protecția Mediului Alba (A.P.M.) întocmește semestrial raportul privind stadiul implementării Directivei SEVESO III, iar titularii de activități monitorizați sunt autorizați să funcționeze din punct de vedere al protecției mediului, dețin Raportul de Securitate /Politica de prevenire a accidentelor majore, după caz și informează publicul în conformitate cu prevederile Legii nr. 59/2016.

Indicatorii monitorizați în Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului din municipiul Alba Iulia sunt cei reglementați de Legea 104/2011 – privind calitatea aerului înconjurător care transpune Directiva 2008/50/CE - *privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa*. Stația automată de tip fond urban (AB1) efectuează monitorizarea calității aerului din municipiul Alba Iulia pentru următorii indicatori: SO₂, NO_x, CO, O₃, PM₁₀, COV, Pb, Cd, Ni și As⁸². A.P.M. Alba a efectuat, în anul 2019, mai multe măsurători cu *analizor mobil FTIR* - analizor de gaze în infraroșu cu transformare Fourier, în diverse zone din județ, determinând 184 de indicatori a căror valori nu au depășit limitele prevăzute de legislație.

În municipiul Alba Iulia nu sunt instalații de incinerare/coincinerare deșeuri periculoase. Unitățile spitalicești și clinicile medicale (cabinete medicale private, laboratoare private etc.)

⁸¹ Raportul de activitate al Agenției pentru Protecția Mediului Alba pe anul 2019 (Nr. 352/16.01.2020).

⁸² Raportul de activitate al Agenției pentru Protecția Mediului Alba pe anul 2019 (Nr. 352/16.01.2020).

și-au externalizat serviciile de gestionare a deșeurilor medicale periculoase. Au fost încheiate contracte cu firme de transport autorizate către incineratoare autorizate: S.C. IF Tehnologii Cluj Napoca, S.C. PRO AIR CLEAN S.R.L. Timișoara, respectiv S.C. STERICYCLE ROMANIA S.R.L. Sibiu.

Depozitarea neconformă a deșeurilor municipale pe rampa de la Bărăbanț a fost sistată din anul 2020, până la finalul anului 2021 eliminarea deșeurilor menajere făcându-se pe o platformă temporară de depozitare construită de operatorul de salubritate „Polaris M Holding” în apropierea șoselei de centură a municipiului Alba Iulia, pe o suprafață betonată de 2.400 m², până când a devenit funcțional Centrul de Management Integrat al Deșeurilor (CMID) de la Galda de Jos, investiție realizată prin proiectul „Sistem de management integrat al deșeurilor”, finanțat prin POS Mediu⁸³.

România are în prezent un sistem de gestionare a deșeurilor bazat încă în mare parte pe depozitare. În prezent, se înregistrează o serie de dificultăți, țara noastră având cea mai mare rată de depozitare a deșeurilor din UE (72%) care este cu mult peste media UE de 25,6%. Odată cu intrarea în funcțiune a CMID eliminarea deșeurilor generate pe întreg teritoriul județului Alba se realizează în depozitul conform de la Galda de Jos. Acesta primește rezultate din instalația de tratare mecano-biologică, deșeurile rezultate din activitatea stațiilor de sortare, deșeurile rezultate de la măturarea străzilor, parcuri și grădini, precum și nămolul rezultat din stațiile de tratare ale apelor uzate menajere (în procent de maxim 10% din capacitatea depozitului).

În luna decembrie 2021 a devenit funcțional noul serviciu de salubritate ca urmare a asocierii companiilor RER Ecologic Service Oradea SA și RETIM Ecologic Service SA, care au preluat serviciul de colectare și transport al deșeurilor municipale de la operatorul anterior de salubritate „Polaris M Holding”. Pentru platformele temporare/ rampele neconforme de depozitare a deșeurilor municipale cu activitate sistată (Bărăbanț, Pârâul Iovului, Partoș ș.a.), precum și pentru siturile poluate de pe teritoriul administrativ al municipiului Alba Iulia (Refractara, Avicola Pâclișa și Saturn) se impun lucrări de *reconstrucție ecologică, amenajare peisagistică și reintegrare spațial-funcțională a teritoriului*.

Din punct de vedere al aranjamentelor instituționale, în Alba Iulia un singur operator (companie privată) are exclusivitate în furnizarea serviciului public către gospodăriile și asociațiile de apartamente din Alba Iulia, mai multe companii mici oferind contracte de servicii de reciclare separate companiilor. După colectare, operatorul de salubritate sortează manual doar o parte din deșeuri și vinde materialele reciclabile către companii specializate, pentru colectarea și reciclarea finală.

⁸³ În perioada 2015-2017 s-a construit *Centrul de Management Integrat al Deșeurilor* (CMID) de la Galda de Jos, compus dintr-un depozit ecologic de deșeuri nepericuloase, o stație de sortare (SP) de 43.000 t/an, o stație de tratare mecano-biologică (MBT) simplă cu capacitate de 85.566 t/an, construcții auxiliare (clădire administrativă, parcare etc.) și infrastructură de acces.

Din punct de vedere al colectării deșeurilor, până în luna decembrie 2021 la Alba Iulia se realiza pe două fracții:

- Frația „uscată” (materiale reciclabile; hârtie, sticlă, aluminiu, plastic; considerată de obicei la 80 kg/m³)
 - Frația „umedă” (resturi menajere, deșeuri mixte, de obicei considerate la 280 kg/m³)
- O caracterizare a deșeurilor, defalcate pe categorii, este prezentată în tabelul de mai jos.

Tabel 2.6.1 Colectarea deșeurilor pe fracții

	Material	Frație umedă		Frație uscată	
		kg	%	kg	%
PLASTIC					
PET	Sticle	8.9	3.2%	10.25	4.4%
	Multilayere	4.8	1.7%	4.2	1.8%
HDPE	Colorate	5.5	2.0%	4.2	1.8%
	Naturale	2.2	0.8%	1.5	0.6%
LDPE + PP foils	Folii	0.7	0.3%	1.2	0.5%
	Pungi	8.5	3.1%	6.5	2.8%
PVC		5	1.8%	7.5	3.2%
Polistiren		0.5	0.2%	0.5	0.2%
Plastic amestecat		7.8	2.8%	6.2	2.7%
Altele			0.0%		0.0%
Deșeuri organice	Mâncare	51	18.3%	48	20.6%
	Legume/ verdețuri	31	11.1%	22	9.4%
Hârtie/ carton	Hârtie	5	1.8%	2	0.9%

	Carton	14.2	5.1%	11.5	4.9%
Sticlă	Sticla alba	3.3	1.2%	2.5	1.1%
	Sticla colorata	6.9	2.5%	5.85	2.5%
Metale	Doze de aluminiu	0.9	0.3%	1.4	0.6%
	Feroase	7	2.5%	4.2	1.8%
	Altele	4	1.4%	1.2	0.5%
Ambalaje (Tetrapak)		3	1.1%	4	1.7%
Textile		11.2	4.0%	17.4	7.5%
Lemn		12.8	4.6%	0.8	0.3%
Construcții	Vopsea, moloz, praf	25	9.0%	20	8.6%
	Țigle	1	0.4%	2	0.9%
Contaminate/ periculoase (chimicale, sanitare, igienă)		29	10.4%	20	8.6%
Altele		29	10.4%	27	11.6%
Total		278.2		231.9	
Inițial		285		236	

Sursa: Material elaborat în cadrul proiectului PlastiCircle, finanțat prin Programul Orizont 2020

Începând cu luna decembrie 2021 odată cu intrarea în funcțiune a Centrului de Management Integrat al Deșeurilor de la Galda de Jos și al intrării în activitate a noului operator de salubritate local, se realizează alinierea la legislația națională și europeană, iar colectarea se face pe patru fracții, mai precis în funcție de patru tipuri de deșuri reciclabile sunt colectate separat de la început, în containere diferite. La nivelul municipiului se află în implementare un proiect care va presupune utilizarea de containere subterane dedicate celor patru fracții diferite, în anumite zone ale orașului.



Fig. 2.6.9 Proiect pentru containere subterane cu 4 fracții diferite

Din punct de vedere al logisticii colectării, dat fiind că aproximativ 68,7% din locuitorii orașului locuiesc în blocuri de apartamente, gestionate prin intermediul a 172 asociații de proprietari, iar cca. 31,3% din populație locuiește în case individuale, colectarea deșeurilor în Alba Iulia se realiza până în luna decembrie 2021 astfel:

- în zonele cu densitate ridicată a populației, tipice blocurilor de apartamente, se utilizează eurocontainere mobile (pe roți) de 1,1 m³ din material plastic sau metal; de obicei, pentru o capacitate mai mare, mai multe containere pentru fiecare fracție sunt plasate în locațiile dedicate blocurilor

- la locuințele individuale, câte un recipient standard din plastic de 120 litri pentru fracția umedă, respectiv sacul galben pentru fracția uscată (materiale reciclabile).

Procesul de reciclare pentru casele individuale care utilizează „punga galbenă” a raportat rezultate relativ bune în ultimii ani. Cu toate acestea, colectarea fracției uscate la blocurile de apartamente, unde cantitățile sunt mult mai mari, au prezentat deficiențe până la preluarea serviciului de salubritate de către noul operator: cetățenii nu acordau atenție tipului de container, nu sortau și nu presau ambalajele, sau amestecau materiale reciclabile cu alte materiale nedorite.

Din punct de vedere al frecvenței colectării, aceasta varia în funcție de tipul de reședință: săptămânal pentru case individuale (4,33 colectări/ casă/ lună) și zilnic pentru asociațiile de apartamente (30-31 colectări/ container/ lună). Se colectau în medie 18.800 tone/ an de la populație (din care 6700 tone/ an de la gospodăriile individuale) și 10.600 tone/ an de la companii sau instituții.

Operatorul de salubritate Polaris a folosit pentru colectarea deșeurilor o flotă de 9 camioane cu motorizare diesel, cu ani de fabricație 2012-2013 și un consum mediu de 53l combustibil/ 100km. Fiecare camion parcurge zilnic în medie 33 km pe traseu, fiecare traseu fiind

planificat în jurul unei platforme centrale / rampă de transfer (stabilită în mai 2020), unde camioanele își începeau și își terminau călătoria. Camioanele respectau o rutină zilnică, stabilită în funcție de frecvența de colectare contractată cu administrația.

Începând cu luna decembrie 2021 când a demarat activitatea noului operator, s-a remarcat o creștere considerabilă de deșeuri reciclate. Colectarea selectivă înseamnă o reducere cu aproape 70-80% a cantităților de gunoi menajer față de cât se recicla până la intrarea noului operator.



Fig. 2.6.1 - Centrul de Management Integrat al Deșeurilor de la Galda de Jos

2.7 Servicii publice

2.7.1 Servicii publice din structura Primăriei Municipiului Alba Iulia⁸⁴

Serviciul Public „Administrarea Patrimoniului Local” are ca obiect de activitate gestionarea, urmărirea, executarea, recepționarea, exploatarea și întreținerea bunurilor mobile și imobile și activităților aparținând domeniului public și privat al municipiului Alba Iulia. Activitatea sa este asigurată de mai multe servicii, birouri și compartimente, organizate pe următoarea structură: Serviciul administrarea activităților domeniului public; Serviciul întreținerea domeniului public; Serviciul administrarea domeniului public și privat; Serviciul baze sportive și agrement; Serviciul administrare piețe, târguri și gestionarea câinilor fără stăpân.

Serviciul Public Comunitar pentru Cadastru și Agricultură are atribuții precum: participare la delimitarea teritoriului administrativ al municipiului; efectuarea de măsurători topografice necesare în aplicarea legii fondului funciar; constituirea și actualizarea evidenței proprietăților imobiliare, respectiv a terenurilor care fac parte din domeniul public sau privat;

⁸⁴ Organigramele și Regulamentele de Organizare și Funcționare a fiecărei structuri pot fi consultate pe site-ul Municipiului Alba Iulia: <https://www.apulum.ro/index.php/primaria/structura> (accesat la 14.09.2021)

elaborare de propuneri și avizare a proiectelor de organizare și funcționare a exploatațiilor agricole.

Serviciul Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor are atribuții pe linie de: evidență a persoanelor și eliberare a actelor de identitate; stare civilă; informatică; secretariat, arhivă și relații publice. Structura deservește populația municipiului Alba Iulia, precum și populația din comune învecinate la care nu s-au constituit încă servicii publice comunitare locale: Pîclișa, Oarda, Micești, Bărăbaș, Vințu de jos, Sîntimbru, Întregalde, Cricău, Ciugud și Berghin.

Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență este o structură specializată, distinctă de serviciile de urgență profesionale, încadrată cu personal angajat și voluntar. Scopul ei apărarea vieții, avutului public și privat împotriva incendiilor de vegetație și a altor dezastre, într-un sector de competență definit de către Inspectoratului Județean pentru situații de urgență.

Serviciul Public de Asistență Medicală gestionează cabinetele medicale arondate unor instituții de învățământ școlar și universitar din municipiu. Printre atribuțiile acestei structuri se numără: identificarea și managementul riscurilor pentru sănătatea colectivității; verificarea respectării reglementărilor de sănătate publică; verificarea condițiilor și a modului de preparare și servire a hranei în grădinițe și cantine școlare; servicii de menținere a stării de sănătate individuale și colective; imunizări; trial epidemiologic; servicii de examinare a stării de sănătate a elevilor; monitorizarea copiilor cu afecțiuni cronice; servicii de asigurare a stării de sănătate individuale; acordarea de îngrijiri pentru afecțiuni curente; servicii de promovare a unui stil de viață sănătos (educația pentru sănătate).

Direcția Creșe gestionează creșele din municipiul Alba Iulia, care au drept scop oferirea pe timp de zi a unor servicii integrate de îngrijire, supraveghere și educație timpurie a copiilor cu vârste cuprinse între 3 luni și 4 ani. Prin personal angajat specializat sau prin protocoale cu structuri specializate, creșele asigură de asemenea supravegherea stării de sănătate și igienă a copiilor, asigură nutriția acestora cu respectarea normelor legale în vigoare; colaborează cu familia, oferă consiliere și sprijin părinților, contribuind de asemenea la identificarea precoce a situațiilor de risc care pot conduce la separarea copilului de părinți.

Direcția de Asistență Socială are în componența sa mai multe servicii, compartimente și centre și furnizează în mod direct servicii sociale prin intermediul următoarelor structuri: Cantina de ajutor social, Centrul pentru Victimele Violenței Domestice, Centrul de zi pentru persoane vârstnice, Centrul de Zi pentru Consiliere și Sprijin pentru Părinți și Copii „Sfânta Maria”. Detalii despre capacitatea și beneficiarii acestor structuri se regăsesc la secțiunea 2.7.2 Infrastructura de servicii sociale. În aceeași secțiune sunt detaliate tipurile de beneficii acordate de Direcția de Asistență Socială, precum și acordurile cadru pentru furnizarea de servicii sociale, stabilite cu entități private (furnizori acreditați) de pe raza municipiului Alba Iulia.

Căminul pentru Persoane Vârstnice deține personalitate juridică în subordinea Consiliului Local, în timp ce îndrumarea metodologică și coordonarea activității de specialitate necesare pentru buna funcționare a căminului este asigurată de către Direcția de Asistență Socială. Scopul Căminului este îngrijirea și asistența socială în regim rezidențial a persoanelor vârstnice din municipiul Alba Iulia, care necesită acest tip de servicii, prin asigurarea de condiții corespunzătoare de găzduire și de hrană, îngrijiri medicale, recuperare și readaptare, activități de ergoterapie și de petrecere a timpului liber, asistență socială și psihologică.

Clubul Sportiv Municipal Unirea Alba Iulia are drept scop organizarea și administrarea de activități sportive prin dezvoltarea activității de performanță, selecția, pregătirea și participarea sportivilor la competiții interne. Secțiile Clubului sunt fotbal, polo, șah, natație și secția „sportul pentru toți”, iar printre activitățile acestei structuri se numără: inițierea, desfășurarea și participarea la programe, acțiuni și competiții sportive; administrarea bazelor sportive proprii; promovarea combaterii violenței, a dopajului și a discriminării în cadrul activităților sportive; cultivarea spiritului de competiție și fair-play; atragerea de sponsori și sprijinirea foștilor sportivi în vederea pregătirii și participării acestora la competiții specifice.

2.7.2 Infrastructura de servicii sociale

Furnizori de servicii sociale și servicii sociale licențiate

Conform datelor pe care le regăsim pe site-ul Ministerului Muncii și Protecției Sociale, în Alba Iulia există 34 de furnizori care au primit acreditarea ca furnizor de servicii sociale (situație înregistrată în luna Martie, 2021) - furnizori care au sediul și sunt activi în municipiu. Această infrastructură socială din municipiul Alba Iulia este destinată următoarelor categorii de beneficiari: copii (0-6 ani, copii 7-16 ani, copii 17-18 ani), tineri (18-26 ani), adulți, familie și persoane vârstnice.

Este important să amintim faptul că în cele mai multe situații un furnizor asigură infrastructură și servicii pentru mai multe categorii de beneficiari. Conform datelor (http://mmuncii.ro/j33/images/Documente/Familie/08032021_Furnizori1.pdf), publicate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale în Alba Iulia (accesate la 08.03.2021) au fost identificați următorii furnizori:

Tabel 2.7.1: Furnizori servicii sociale acreditați în baza legii 197/2012 – situație la 08.03.2021

Nr. crt	DenumireFurnizor	Tip*
1	Asociația Ambient	3
2	Asociația AS 2001 Alba Iulia	3
3	Asociația ASMA - Asociația Pentru Sprijin în Management și Antreprenoriat	3
4	Asociația Belissima	3
5	Asociația Centrul Iochebed	3

6	Asociația Curcubeu Waldorf	3
7	Asociația European Association for Sustainable Integration	3
8	Asociația Filantropia Ortodoxă Alba Iulia	3
9	Asociația Illuminate	3
10	Asociația Izvorul Tămăduirii Alba	3
11	Asociația Națională a Surzilor din România - Filiala Alba	3
12	Asociația Nevăzătorilor din România – Filiala Județeană Alba	3
13	Asociația Non - Guvernamentală Maria Beatrice	3
14	Asociația Pakiv România	3
15	Asociația pentru Consiliere și Asistență Specializată A.C.A.S.	3
16	Asociația Pentru Integrare Socială - Alba	3
17	Asociația Proiectul Viziunea Nevăzătorilor	3
18	Asociația Rița Tița	3
19	Asociația Romanian Soul Entity	3
20	Asociația Sfântul Andrei Bărbant	3
21	Asociația Sfântul Padre Pio	3
22	Asociația Sicado Pentru Dezvoltare Durabilă Alba Iulia	3
23	Asociația SM Speromax Alba	3
24	Asociația Sofia - Curățenie și Îngrijire la Domiciliu	3
25	Asociația Steaua Speranței	3
26	Asociația Transilvania Senior	3
27	Direcția de Asistență Socială din Subordinea Consiliului Local al Municipiului Alba Iulia	1
28	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Alba	1
29	Filiala de Cruce Roșie a Județului Alba	2
30	S.C. Business Training Center S.R.	4
31	S.C. Casa Noastră Bărbant S.R.L.	4
32	S.C. Polcom Tib Trust S.R.L.	4
33	Societatea de Ajutorare Diakonia	3
34	Swot S.R.L.	4

*Tip furnizor:

1 – structuri specializate din cadrul/subordinea autorităților administrației Publice locale și autoritățile executive din unitățile administrativ-teritoriale organizate la nivel de comună, oraș, municipiu și sectoare ale municipiului București;

2 – unități sanitare, unități de învățământ și alte instituții Publice care dezvoltă, la nivel comunitar, servicii sociale integrate Privat;

3 – organizații neguvernamentale, respectiv asociații și fundații;

4 - operatori economici, în condiții speciale, prevăzute de lege.

Pe baza informațiilor publicate de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale (http://mmuncii.ro/j33/images/Documente/Familie/08032021_Servicii_Sociale.pdf) accesate la 08.03.2021, putem face și o trecere în revistă a serviciilor sociale licențiate, existente în Alba Iulia în scopul trasării unei imagini mai complete asupra infrastructurii sociale a Municipiului.

Tabel 2.7.2: Servicii sociale licențiate în baza legii 197/2012 – situație la 08.03.2021

Nr crt.	Denumire Furnizor	Denumire Serviciu Social	Tip de Serviciu Social
1	Asociația „Centrul Iochebed”	Serviciul de asistență comunitară Centrul Iochebed	Centre de zi pentru asistență și Suport pentru alte persoane aflate în situații de nevoie
2	Asociația „Filantropia Ortodoxă”	Centru educațional de zi Sf. Nicolae Alba Iulia	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți
3		Adăpost de noapte	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoanele fără adăpost
4		Așezământul social „Sfântul Vasile cel Mare” – centru rezidențial pentru protecția copilului	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție specială
5		Centru de servicii acordate în comunitate „Sf. Meletie” Alba Iulia-centru de zi pt persoane cu handicap	Centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilitati
6		Serviciul de îngrijire la domiciliu pentru persoane adulte cu dizabilități Alba Iulia	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență
7		Centrul de zi pt copii „Cuvioasă Parascheva”	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți
8		Asociația Izvorul Tămăduirii Alba	Casa de tip familial Izvorul Tămăduirii
9	Casa de tip familial Adolescența		Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție specială
10	Asociația Non - Guvernamentală Maria Beatrice	Centrul de recuperare în regim de zi pentru copii cu dizabilități	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți
11	Asociația Pakiv România	Centrul de informare și consiliere	Centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în situații de nevoie
12	Asociația pentru Consiliere și Asistență Specializată A.C.A.S.	Centrul de Recuperare pentru Copii Gepetto	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți
13	Asociația Proiectul	Centru de zi pentru copii nevăzători și cu	Centre de zi pentru copii: copii în

	Viziunea Nevăzătorilor	dizabilități multiple	familie, copii separați sau în risc de separare de părinți
14	Asociația Rița Tița	Casa de tip familial Rița Gărgărița	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție specială
15	Asociația Romanian Soul Entity	Serviciul de asistență comunitară Rose Alba Iulia	Centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în situații de nevoie
16		Centrul de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice Rose	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență
17	Asociația Sfântul Andrei Bărăbanț	Așezământul social pentru persoane vârstnice Sfântul Andrei 2 Bărăbanț	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoane vârstnice
18		Așezământul pentru persoane vârstnice Sfântul Andrei 1 Bărăbanț	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoane vârstnice
19	Asociația Sicado Pentru Dezvoltare Durabilă Alba Iulia	Serviciul de asistență comunitară Sfânta Elena Alba Iulia	Centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în situații de nevoie
20		Centrul de zi pentru persoane vârstnice Sfânta Elena Alba Iulia	Centre de zi pentru persoane vârstnice
21	Asociația SM Speromax Alba	Servicii de Asistență și Suport pentru Persoanele Adulte cu Dizabilități	Servicii în comunitate pentru persoanele adulte cu dizabilități
22	Direcția de Asistență Socială din Subordinea Consiliului Local al Municipiului Alba Iulia	Cantina de ajutor social	Centre de preparare și distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie
23		Centrul de consiliere și sprijin pentru părinți și copii Sfânta Maria	Centre de zi pentru familie cu copii
24		Centrul de zi pentru persoane vârstnice	Centre de zi pentru persoane vârstnice
25		Căminul pentru persoane vârstnice Alba Iulia (personalitate juridică separată, acreditare comună cu DAS)	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoane vârstnice
26		Serviciul de îngrijire la domiciliu „La tine acasă”, îngrijire socială la domiciliu Alba Iulia	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență
27		Centrul pentru victimele violenței domestice	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru victimele violenței în familie (domestice)
28	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Alba	Centrul de primire în regim de urgență Pinocchio Alba Iulia	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru victimele violenței în familie (domestice)
29		Compartiment asistență maternală	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție specială
30		Locuința protejată pentru persoanele victime ale violenței domestice	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru victimele violenței în familie (domestice)
31		Casa de tip familial nr. 9 Alba Iulia	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție specială
32		Centrul maternal pentru 6 cupluri – mamă- copil Speranța Alba Iulia	Centre rezidențiale de îngrijire și

			asistență pentru mamă și copil
33		Centrul de zi pentru copii cu dizabilități Arnsberg	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți
34		Locuința Maxim Protejată pentru Persoane Adulte cu Dizabilități nr. 16 Alba Iulia	Centre rezidențiale pentru persoane adulte cu dizabilități
35	Filiala de Cruce Roșie a Județului Alba	Centrul socio -medical de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență
36	Filiala Filantropia Ortodoxă Totoi a Asociației Filantropia Ortodoxă Alba Iulia	Casa de tip familial „Sfânta Ana”	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție specială
		Casa de tip familial „Sfânta Maria”	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție specială
37	S.C. Casa Noastră Bărabanț S.R.L.	Cămin Casa noastră	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoane vârstnice
38	Societatea de Ajutorare Diakonia	Cămin pentru persoane vârstnice casa Filadelfia Alba Iulia	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoane vârstnice
39		Cămin Pentru Persoane Vârstnice Casa Iope Alba Iulia	Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoane vârstnice
40		Centrul de recuperare și reabilitare pentru persoane cu handicap Betesda casa Ararat	Centre rezidențiale pentru persoane adulte cu dizabilități
41		Centrul de recuperare și reabilitare pentru persoane cu handicap Betesda casa Elim	Centre rezidențiale pentru persoane adulte cu dizabilități
42		Centrul de recuperare și reabilitare pentru persoane cu handicap Betesda casa Betania	Centre rezidențial epentru personae adulte cu dizabilități
43		Centrul de abilitare și reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Betania, Alba Iulia	Centre rezidențiale pentru persoane adulte cu dizabilități
44		Centrul de abilitare și reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Ararat, Alba Iulia	Centre rezidențiale pentru persoane adulte cu dizabilități
45		Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități Elim	Centre rezidențiale pentru Persoane adulte cu dizabilități
46	Asociația Petriana Pflège Mit Herz	Unitate de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență
47	Agenția Națională Antidrog	Centrul de prevenire, evaluare și consiliere antidrog Alba	Centre de zi pentru persoane toxico-dependente pentru persoane cu diferite adicții: droguri, alcool, alte substanțe toxice, etc
48	Fundația Sf. Francisc	Casa de tip familial „Sf. Arhanghel Gabriel”	Centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție specială

Tipuri de servicii și beneficiari

Infrastructura socială și serviciile aferente din municipiul Alba Iulia se adresează celor 7 categorii de beneficiari (copii cu vârste între 0-6 ani, 7-16 ani sau 17-18 ani), tineri (18-26 ani), adulți, familie, persoane vârstnice) aflați în cel puțin una din următoarele situații:

- Handicap (psihic, senzorial, vizual, auditiv, alte tipuri de dizabilități)
- Sărăcie (în special sărăcie extremă)
- Boală cronică sau incurabilă
- Persoane care trăiesc în stradă
- Izolare sau marginalizare socială
- Neglijare, abandon
- Lipsa unei locuințe
- Situație de dificultate în familie, separare de părinți (în cazul copiilor)
- Abuz, violență în familie, situație conflictuală în familie
- Șomaj (în special șomaj de lungă durată)
- Lipsă de acces la drepturi sociale
- Vârstă (în cazul persoanelor vârstnice)
- Alte situații de dificultate

Pentru persoanele vulnerabile aflate în cel puțin una din situațiile amintite anterior există următoarele **tipuri de servicii** de care acestea pot beneficia:

- *Consiliere*: psihologică, socială, juridică, informare, identificare probleme și evaluare, servicii de evaluare (psiho-socială, medicală) sau de mediere (socială sau de familie);
- Educație: specială, socială;
- Servicii de recuperare și reabilitare: kinetoterapie, logopedie, ergoterapie, masaj, hidroterapie, fizioterapie, terapie ocupațională, alte servicii de recuperare;
- Găzduire pe perioadă nedeterminată, determinată sau doar pe timp de zi;
- Reintegrare în: familie, comunitate, pe piața muncii (reintegrare profesională) – pentru facilitarea reintegrării există și servicii de orientare socială, sau profesională;
- Servicii de asigurare a hranei și suplimentelor nutritive (prepararea, servirea și distribuirea hranei);
- Servicii de îngrijire social-medicală de natură medicală;
- Sprijin de urgență în vederea reducerii efectelor situațiilor de criză;
- Reprezentare interese;
- Servicii de reabilitare a mediului de viață (ambientului), servicii de bază și suport pentru activități zilnice, în special pentru persoane vârstnice;
- Socializare, activități socio-culturale, suport și acompaniament.

Primăria Municipiului Alba Iulia este intens implicată în susținerea infrastructurii de servicii sociale. Direcția de Asistență Socială din subordinea Consiliului Local administrează un spectru destul de larg de servicii sociale, în Ianuarie 2021 fiind înregistrate următoarele:

Tabel 2.7.3: Servicii sociale administrate de Direcția de Asistență Socială din subordinea Consiliului Local

Denumire serviciu social	Categorie beneficiari	Capacitate/zi
Centrul de zi pentru persoane vârstnice	- persoane vârstnice	100
Cantina de ajutor social	<ul style="list-style-type: none"> - copii în vârstă de până la 18 ani aflați în întreținerea acelor familii al căror venit mediu lunar pe o persoană în întreținere este sub nivelul venitului net lunar, pentru o singură persoană, luat în calcul la stabilirea ajutorului social - tineri care urmează cursuri la zi la instituții de învățământ ce funcționează în condițiile legii, până la terminarea acestora, dar fără a depăși vârsta de 25 de ani – respectiv 26 de ani în cazul celor care urmează studii superioare cu o durată mai mare de 5 ani, care se află în situația prevăzută la primul aliniat - persoane care beneficiază de ajutor social sau de alte ajutoare bănești acordate în condițiile legii și al căror venit este de până la nivelul venitului net lunar pentru o persoană singură, luat în calcul la stabilirea ajutorului social și care provin din familii dezorganizate - pensionarii - persoanele care au împlinit vârsta de pensionare, aflate în una din următoarele situații: sunt izolate social, nu au susținători legali, sunt lipsite de venituri; invalizii și bolnavii cronici; orice persoană care, temporar, nu realizează venituri 	100
Centrul de zi de consiliere și sprijin pentru părinți și copii „Sfânta Maria”	- copii cu vârsta cuprinsă între 7-14 ani, cu risc de separare de familie	30
Centrul pentru Victimele violenței Domestice	- victimele violenței domestice	6 locuri în adăpost
Serviciul de îngrijire la domiciliu „La tine acasă, îngrijire socială la domiciliu Alba Iulia”	- persoane cu vârsta de peste 65 ani aflate în situație de risc	30
Căminul pentru persoane vârstnice (personalitate juridică separată, acreditate comună cu DAS)	- persoane cu vârsta peste 65 de ani care se află în situații de vulnerabilitate	100

Parteneriate și acorduri pentru furnizarea de servicii sociale

Primăria Municipiului Alba Iulia a susținut continuu de-a lungul anilor diverse organizații non-guvernamentale ce activează în domeniul incluziunii sociale. Conform datelor

comunicate la solicitarea noastră de către Direcția de Asistență Socială din subordinea Consiliului Local Alba Iulia, în Ianuarie 2021 existau 7 acorduri cadru pentru furnizarea de servicii sociale semnate cu 4 Organizații Non-Guvernamentale de către Primăria Municipiului Alba Iulia/Consiliul Local Alba Iulia prin Direcția de Asistență Socială.

Tabel 2.7.4: Acorduri cadru pentru furnizare de servicii sociale încheiate de Primăria Alba Iulia, 2021

Denumire furnizor	Denumire serviciu social	Categorie beneficiari	Nr. beneficiari
Asociația Filantropia Ortodoxă Alba Iulia	Servicii sociale acordate în comunitate organizate ca adăposturi de noapte	Persoane fără adăpost	25
	Servicii sociale acordate în Centru de zi pentru copii Lot. 1 (Zonele Centru, Lipoveni, Maieri, Partoș, Oarda de Jos, Oarda de Sus)	Copii proveniți din familii cu situație socio-economică precară, din familii dezorganizate sau copii cu risc/eșec de abandon școlar	20
	Servicii sociale acordate în Centru de zi pentru copii Lot. 2 (zonele Ampoi I, II, III, Bărăbant)	Copii proveniți din familii cu situație socio-economică precară, din familii dezorganizate sau copii cu risc/eșec de abandon școlar	20
	Centrul de zi pentru persoane adulte cu dizabilități – Sf. Meletie Alba Iulia	Adulți cu dizabilități	20
Asociația SM Speromax Alba	Servicii acordate în comunitate pentru persoane adulte afectate de scleroză multiplă	Persoane afectate de scleroză multiplă și de aparținători	25
Asociația Non-Guvernamentală Maria Beatrice	Centrul de recuperare în regim de zi pentru copii cu dizabilități Prietenii Mariei Beatrice	Copii cu dizabilități	30
Asociația pentru Consiliere și Asistență specializată ACAS	Centrul de recuperare pentru copii Gepetto	Copii cu dizabilități	20

Tipuri de beneficii sociale acordate de Direcția de Asistență Socială din subordinea Consiliului Local

Prin compartimentele de specialitate, Direcția de Asistență Socială din subordinea Consiliului Local acordă următoarele tipuri de beneficii:

1. Compartiment Venit Minim de Incluziune

- venit minim garantat, conform Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat cu modificările și completările ulterioare;
- alocație pentru susținerea familiei, conform Legii nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei cu modificările și completările ulterioare;
- ajutorul pentru încălzire locuinței cu energie electrică, conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 70/2011 privind măsurile de protecție socială în perioada

sezonului rece, cu modificările și completările ulterioare;

- acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu combustibili solizi (pentru persoanele care nu sunt beneficiare de ajutor social) conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 70/2011 privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece, cu modificările și completările ulterioare;
- acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu combustibili solizi (pentru beneficiarii de ajutor social acordat în baza Legii nr. 416/2001 privind venitul mediu garantat cu modificările și completările ulterioare) conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 70/2011 privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece, cu modificările și completările ulterioare.

2. Compartiment Protecția Persoanelor cu Handicap

- acordarea de indemnizații pentru persoanele cu handicap grav cu asistent personal, conform Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- îngrijire persoane cu handicap grav la domiciliu (asistenți personali) conform Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

3. Compartiment Ajutoare Financiare Speciale

- ajutoare de urgență – conform HCL nr. 280/2008 privind stabilirea situațiilor deosebite în care se află persoanele din municipiul Alba Iulia aflate în nevoie socială și necesită acordarea de ajutoare de urgență;
- acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu gaze naturale – conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 70/2011 privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece, cu modificările și completările ulterioare;
- acordarea de tichete sociale pentru grădiniță – conform Legii nr. 248/2016 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate;
- acordarea de tichete sociale pentru mese calde – conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 115/2020 privind unele măsuri pentru sprijinirea categoriilor de persoane cele mai defavorizate care beneficiază de mese calde pe bază de tichete sociale pe suport electronic pentru mese calde;

Pentru a ilustra mai bine implicarea municipalității în susținerea populației, propunem o imagine a numărului total de persoane cu beneficii sociale și limitele maxime de venit/persoană sau familie pentru beneficii sociale acordate de Direcția de Asistență Socială din subordinea Consiliului Local, prin compartimentele de specialitate, în anul 2020:

Tabel 2.7.5: Numărul total de persoane cu beneficii sociale și limitele maxime de venit/persoană

Comp.	Beneficii	Limite maxime venit	Nr total de persoane
Venit Minim de Incluziune	Venit minim garantat	Veniturile trebuie să fie sub nivelul cuantumurilor stabilite de lege pentru fiecare categorie: - 142 lei pentru un membru - 255 lei pentru doi membri - 357 lei pentru trei membri - 442 lei pentru patru membri - 527 lei pentru cinci membri - 564 lei pentru șase membri - câte 37 lei în plus pentru fiecare nou membru din familie	127 dosare/264 persoane (lunar)
	Alocație pentru susținerea familiei	530 lei/ membru de familie (net)	77 dosare/302 persoane (lunar)
	Ajutorul pentru încălzire locuinței cu energie electrică	800 lei/membru de familie (net)	1
	Acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu combustibili solizi (pentru persoanele care nu sunt beneficiare de ajutor social)	800 lei/membru de familie (net)	5
	Acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu combustibili solizi (pentru beneficiarii de ajutor social acordat în baza Legii 416/2001)	Acest ajutor se acordă doar beneficiarilor de ajutor social, care figurează în evidențele DAS cu dosare întocmite pentru obținerea venitului minim garantat.	115
Protecția Persoanelor cu Handicap	Acordarea de indemnizații pentru persoanele cu handicap grav cu asistent personal	Nu sunt limite de venit pentru acordarea beneficiilor.	522 (lunar)
	Îngrijire persoane cu handicap grav la domiciliu (asistenți personali)		241 (lunar)
Ajutoare Financiare Speciale	Ajutoare de urgență	Nu sunt limite de venit.	12 cazuri
	Ajutor pentru încălzirea locuinței cu gaze naturale	800 lei/persoană (net)	71 dosare
	Tichete sociale pentru grădiniță	284 lei/persoană (net)	75 tichete
	Tichete sociale pentru mese calde	800 lei/persoană (net)	277 tichete

În ceea ce privește numărul copiilor aflați în plasament cu măsură de protecție în sistem rezidențial, potrivit datelor oficiale din cadrul Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Alba, la nivelul municipiului Alba Iulia numărul copiilor care beneficiază de

protecție socială în cadrul centrelor de tip rezidențial este în creștere de-a lungul anilor – în anul 2020 erau înregistrați 130 copii, aproape dublu față de anul 2017 când aveam un număr de 67 copii.

Tabel 2.7.6: Evoluția numărului de copii aflați în plasament cu măsură de protecție în sistem rezidențial

An	2008	2013	2017	2020
Nr. copii	42	57	67	130

Referitor la persoanele cu dizabilități care beneficiază de protecție socială, la nivelul municipiului Alba Iulia erau înregistrate în luna Octombrie 2020 în evidența Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Alba (D.G.A.S.P.C.) un număr de 3073 de persoane adulte, cu aproape o cincime mai mult față de anul 2013 când erau înregistrate 2742 persoane.

Tabel 2.7.7: Evoluția persoanelor cu dizabilități care beneficiază de protecție socială - adulți

Anul	Grad handicap				Total
	Ușor	Mediu	Accentuat	Grav	
2013	33	255	1803	651	2742
2017	21	268	1851	874	3014
2018	19	272	1866	929	3086
2019	26	273	1826	962	3087
2020	22	267	1833	951	3073

Analizând în funcție de gradul de handicap, cei mai mulți adulți aveau în Octombrie 2020 deficiență funcțională accentuată (1833 de adulți în Octombrie 2020, față de 1803 adulți în 2013 adulți în 2008 - numărul lor fiind în ușoară creștere), urmați de cei cu deficiență gravă (951 adulți în Octombrie 2020, față de 651 adulți în 2013 - o creștere mai accentuată). În ansamblu, se observă faptul că în ultimii 3 ani numărul de persoane adulte cu dizabilități care beneficiază de protecție socială, la nivelul municipiului Alba Iulia se stabilizează.

Dacă analizăm evoluția numărului de copii cu dizabilități observăm că la nivelul municipiului Alba Iulia erau înregistrați în luna Octombrie 2020 în evidența Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Alba un număr de 393 copii, situație similară cu cea din anul 2013 când erau înregistrați 398 copii.

Tabel 2.7.8: Evoluția numărului de persoane cu dizabilități care beneficiază de protecție socială - copii

Anul	Grad handicap				Total
	Ușor	Mediu	Accentuat	Grav	
2013	49	195	35	119	398
2017	19	147	27	150	343
2018	13	144	24	160	341
2019	16	158	23	162	359

2020	27	171	29	166	393
-------------	----	-----	----	-----	------------

În funcție de gradul de handicap, cei mai mulți copii înregistrați până în luna octombrie 2020 au fost în rândul celor cu deficiență funcțională medie (171 de copii, într-o ușoară descreștere față de anul 2013 când erau înregistrați 195 copii). Se observă o creștere a numărului de copii cu deficiență funcțională gravă este în creștere (166 de copii în Octombrie 2020 față de 119 copii înregistrați în 2013).

În privința tipurilor de handicap, la nivelul municipiului Alba Iulia, în Octombrie 2020 au fost înregistrați 3072 adulți, cei mai mulți adulți cu handicap fizic (1177 adulți, cu 39 mai mulți adulți față de anul 2017, respectiv cu 343 mai mulți față de anul 2013), urmați de cei cu handicap somatic (660, cu 41 mai mulți față de anul 2017), cei cu handicap vizual și mental.

Tabel 2.7.9: Evoluția numărului de persoane cu dizabilități în funcție de tipul de handicap - adulți

Anul	Tipuri de Handicap									
	Fizic	Somatic	Auditiv	Vizual	Mental	Psihic/ neuro psihic	Asociat	HIV/ SIDA	Boli rare	
2013	834	713	103	401	215	232	236	4	4	2742
2017	1138	619	105	331	339	237	235	8	2	3014
2020	1177	660	106	324	340	245	209	9	3	3073

Dacă analizăm evoluția numărului de copii în funcție de tipul de handicap observăm că la nivelul municipiului Alba Iulia, în Octombrie 2020 au fost înregistrați 393 copii, cei mai mulți cu handicap somatic (136 copii, cu 37 mai mulți adulți față de anul 2017, respectiv cu 7 mai mulți față de anul 2013), urmați de cei cu handicap psihic/neuropsihic (109, cu 1 mai mulți față de anul 2017).

Tabel 2.7.10: Evoluția numărului de persoane cu dizabilități în funcție de tipul de handicap - copii

Anul	Tipuri de Handicap									
	Fizic	Somatic	Auditiv	Vizual	Mental	Psihic/ neuro psihic	Asociat	HIV/ SIDA	Boli rare	
2013	16	129	4	12	82	121	34	0	0	398
2017	14	99	6	9	55	108	52	0	0	343
2020	31	136	6	6	20	109	84	0	1	393

În ansamblu, Alba Iulia reușește să acopere nevoile speciale ale comunității de persoane cu deficiențe din cadrul populației. DGASPC Alba menționează în Octombrie 2020 o categorizare a unităților specializate în care se acordă servicii sociale și asistență diverse:

a) Pentru adulți:

- Locuință maxim protejată pentru persoane adulte cu dizabilități – oferă găzduire și îngrijire personal, asistență medicală, integrare/reintegrare socială, servicii de consiliere psihologică;
- Centrul de abilitare și reabilitare pentru persoane adulte cu dizabilități – oferă găzduire și îngrijire personală, recuperare și reabilitare, integrare/reintegrare socială;
- Serviciul social organizat ca centru de zi pentru beneficiarii locuințelor maxim protejate pentru persoane adulte cu dizabilități din structura DGASPC Alba – oferă servicii sociale de tip centru de zi pentru recuperarea și reabilitarea persoanelor adulte cu dizabilități fizice, somatice, auditive, vizuale, mentale, neurologice, ocrotite în cadrul locuințelor protejate din subordine;
- Serviciul social de îngrijire la domiciliu a persoanelor adulte cu dizabilități – oferă persoanelor cu dizabilități servicii sociale, servicii socio-medicale și medicale;
- Serviciul de asistență și suport pentru persoane adulte cu dizabilități – oferă persoanelor adulte cu handicap, afectate de scleroză multiplă servicii de informare și consiliere psihologică, facilitarea accesului pe piața muncii, facilitarea accesului la o locuință, monitorizarea și gestionarea situațiilor de risc, acompanierea în scopul prevenirii și combaterii izolării sociale, oferirea de ajutoare materiale și de dispozitive medicale pentru facilitarea deplasării;
- Adăpost de noapte pentru persoanele fără adăpost – oferă primire și găzduire temporară, asistență medicală, consiliere emoțională, informare și educație sanitară beneficiarilor în vederea depășirii situațiilor de risc și sprijin în vederea reinsertiei sociale.

b) Pentru copii:

- Case de tip familial - oferă găzduire și îngrijire, asistență medicală, consiliere educațională și vocațională, informare și socializare, recuperare terapeutică și reabilitare, psihoterapie, sprijin și asistență de specialitate, reinsertie socială;
- Centrul maternal pentru cupluri mamă-copil – oferă găzduire și îngrijire, asistență medicală, consiliere și informare, sprijin emoțional;
- Centrul de zi pentru copii cu dizabilități – furnizează servicii de recuperare în regim de zi prin consiliere psihologică, stimulare psihologică și de limbaj, kinetoterapie, masaj, activități educaționale și de formare a autonomiei personale;
- Centrul de primire în Regim de Urgență - oferă găzduire și îngrijire, educație non-formală și informală, consiliere, informare și socializare;

Începând cu anul 2003, Primăria Municipiului Alba Iulia a sprijinit și susținut financiar organizarea de evenimente speciale pentru integrare și solidaritate socială, cum este de pildă evenimentul cu participare internațională „Cupa ACAS” în care sunt premiați copii și tineri cu dizabilități pentru diferite rezultate obținute. La această competiție participă aproximativ 100 de copii și tineri cu diferite dizabilități, evenimentul fiind organizat anual.

2.7.3 Infrastructura de sănătate

Infrastructura de sănătate este compusă din totalitatea unităților care asigură populației asistența medicală, curativă și profilactică prin următoarele unități sanitare din sectorul public și privat: spitale, dispensare medicale, policlinici, sanatorii, centre de diagnostic și tratament, ambulatorii integrate spitalelor și de specialitate, preventorii, cabinete medicale de familie, cabinete stomatologice, cabinete medicale de specialitate, cabinete medicale școlare/studentești, laboratoare medicale, farmacii și puncte farmaceutice etc.

Potrivit datelor statistice oficiale⁸⁵, la finele anului 2019, *infrastructura de sănătate a municipiului Alba Iulia, atât cea din sectorul public cât și privat*, era alcătuită din unitățile prezentate în tabelul de mai jos:

Tabel 2.7.11: *Infrastructura de sănătate a municipiului Alba Iulia în anul 2019 (sector public și privat)*

Tip structură	număr
Spitale	2
Ambulatorii de specialitate	2 (unul fiind integrat spitalului)
Dispensare	1
Centre medicale de specialitate	3
Centre de transfuzie sanguină	1
Cabinete medicale de familie	42
Cabinete medicale de specialitate	64
Centre medicale de specialitate cu paturi de spital	2
Cabinete de medicină generală	1
Cabinete stomatologice	35
Cabinete medicale școlare	17
Cabinete medicale studentești	1
Alte tipuri de cabinete medicale	4
Centre de sănătate mintală	2
Laboratoare de analize medicale	29
Laboratoare de tehnică dentară	14
Farmacii	38
Depozite farmaceutice	1
Puncte de lucru ale centrelor de dializă	1

⁸⁵ INS - Baza Tempo-Online - SAN101B - *Unități sanitare pe categorii de unități, forme de proprietate, județe și localități* (2019).

Spitalul Județean de Urgență Alba Iulia este unitatea medicală principală care prin serviciile de calitate superioară oferite populației (personal specializat, multitudinea de secții de care dispune, aparatura performantă etc.) are o capacitate extinsă de polarizare atât la nivel local, cât și regional. Profilul acestei unități spitalicești generează fluxuri de convergență a pacienților în accesarea serviciilor oferite de cele 15 secții: Medicină internă, Gastroenterologie, Cardiologie, Oncologie medicală, ATI, Obstetrică și Ginecologie, Neurologie, Chirurgie generală, Urologie, Neonatologie, Pediatrie, Ortopedie și traumatologie, Recuperare medicală fizică și balneo, Boli infecțioase și Psihiatrie. Pe lângă aceste secții există și o serie de compartimente (ex. Oftalmologie, O.R.L., Hematologie etc.), iar unele dintre acestea sunt în cadrul secțiilor, precum Chirurgie generală care are 3 compartimente: Chirurgie maxilo-facială, Neurochirurgie, Chirurgie plastică microchirurgie reconstrucție. Pe lângă aceste secții și compartimente există și importante unități precum: unitatea de primire urgențe și cea de spitalizare sau stația de dializă. Ambulatoriul integrat al spitalului este format din 22 cabinete medicale specializate în domeniile medicale în care operează și secțiile și compartimentele spitalului județean. În cadrul altor structuri funcționale ale spitalului, există un bloc operator, mai multe laboratoare (bacteriologic, radiologie și imagistică medicală, explorări funcționale, Laboratorul de endoscopie digestivă diagnostic și terapeutică, Laboratorul de endoscopie bronșică), încă 6 cabinete medicale de specialitate, o farmacie și un dispensar TBC.

În ceea ce privește *gradul de asigurare a populației cu paturi de spital*, la nivelul municipiului Alba Iulia numărul de paturi la mia de locuitori este de 10,2 paturi/1000 de locuitori la finalul anului 2020; aceasta reprezintă o scădere semnificativă față de anul 2002 (15,5 paturi/1000 locuitori) și o scădere ușoară față de anul 2011 (11,1 paturi/ 1000 locuitori). Numeric, la finalul anului 2020 în municipiul Alba Iulia se regăseau 764 de paturi disponibile în spitale (publice: 758; private: 6), la care se adaugă locurile din centrele medicale de specialitate (17 paturi) și cele din punctele de lucru ale centrelor de dializă (40 paturi). Chiar dacă vorbim despre un trend descendent, valorile sunt semnificativ mai mari față de cele la nivel național (7,5 paturi/1000 locuitori în 2002, la 6,0 paturi/1000 locuitori în 2011, respectiv 6,2 paturi/1000 locuitori în 2020)⁸⁶.

Tabel 2.7.12: Gradul de asigurare a populației cu paturi de spital - număr de paturi/ 1000 locuitori

An	2002	2011	2020
Municipiul Alba Iulia	15,5	11,1	10,2
Nivel național	7,5	6	6,2

Sursa: INS - Baza Tempo-Online - SAN102C - Paturi în unitățile sanitare pe categorii de unități sanitare, forme de proprietate, județe și localități.

2.7.4 Infrastructura culturală

Din punct de vedere al infrastructurii culturale, pentru domeniile: arta spectacolelor, teatru, film, operă, muzee și case memoriale, Municipiul Alba Iulia se prezintă pe o poziție

⁸⁶ INS - Baza Tempo-Online - SAN102C - Paturi în unitățile sanitare pe categorii de unități sanitare, forme de proprietate, județe și localități.

inferioară, în rândul reședințelor de județ din România. Statistica obiectivelor culturale din categoriile menționate este următoarea:

Tabel 2.7.13: Statistica obiectivelor de infrastructură culturală din municipiul Alba Iulia

Municipiul Alba Iulia Infrastructura culturală	Casă de cultură	Teatru	Muzeu	Cinema	Sală polivalentă /Operă/ Filarmonică	Centru cultural/ casă memorială	Total obiective
	2	1	3	1	0	2	9
	Casa de Cultură a Sindicatelor Alba Iulia Casa de Cultură a Studenților	Teatrul de Păpuși Prichindel	Muzeul Național al Unirii Muzeul Principia Muzeul Museikon	Inspire Cinema Alba Iulia	-	Centrul de cultură Augustin Bena Alba Iulia Casa memorială „Casa Velican”	

2.7.5 Infrastructura de învățământ

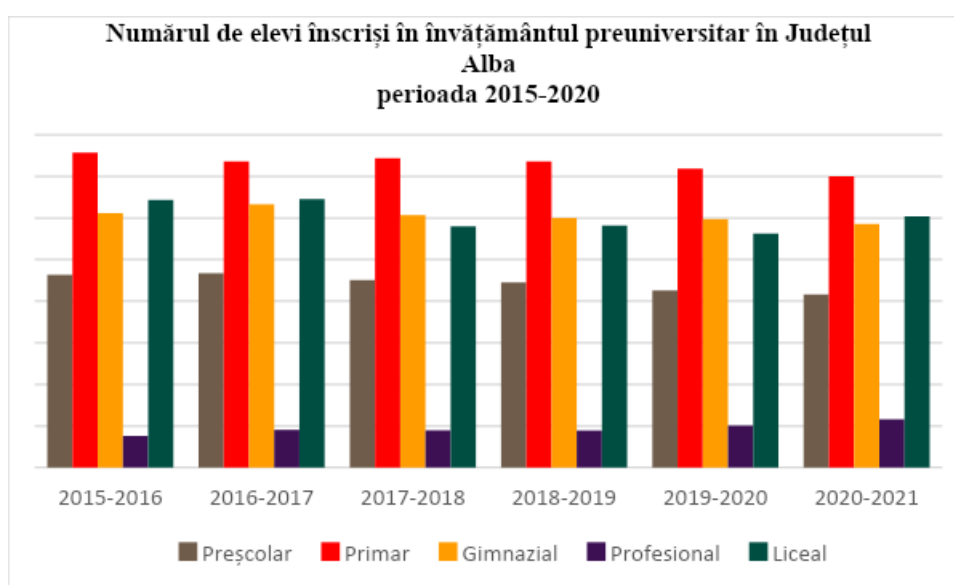
Analiza datelor puse la dispoziție de către reprezentanții Inspectoratului Școlar Județean Alba pentru ultimii 6 ani școlari (2015-2016; 2016-2017; 2017-2018; 2018-2019; 2019-2020; 2020-2021), în vederea elaborării prezentului document strategic reflectă anumite aspecte, în ceea ce privește infrastructura de învățământ: la nivelul Județului Alba, efectivele de copii/elevi din învățământul preuniversitar se înscriau în anumiți parametri, conform datelor prezentate în tabelul următor:

Tabel 2.7.14: Evoluția numărului de elevi din învățământul preuniversitar la nivelul jud. Alba, 2015-2021

Nivel de învățământ	Ani școlari					
	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Preșcolar	9258	9337	9026	8903	8508	8322

Primar	15136	14730	14880	14714	14369	14017
Gimnazial	12227	12660	12143	12001	11955	11719
Profesional	1521	1811	1788	1779	2017	2320
Liceal	12865	12919	11592	11630	11243	12078
TOTAL	51007	51457	49429	49027	48092	48456

Se observă o scădere a numărului de elevi înscriși în învățământul preuniversitar în ultimii 5 ani, pentru nivelurile de învățământ: preșcolar, primar, gimnazial, liceal și o creștere în ceea ce privește elevii înscriși în la învățământul profesional.



Figură 2.7.1: Evoluția numărului de elevi din învățământul preuniversitar la nivelul jud. Alba, 2015-2021

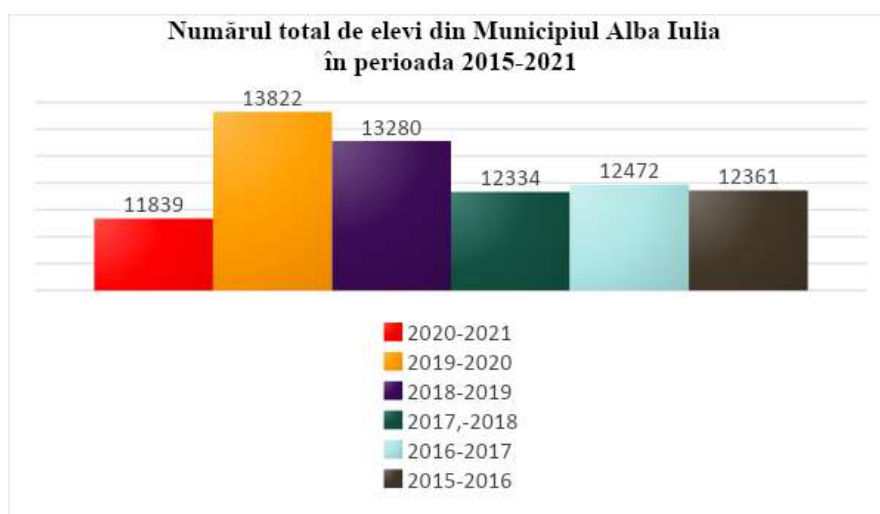
Potrivit datelor statistice oficiale ale Inspectoratului Școlar Județean Alba, numărul total al elevilor înscriși în anul școlar 2020-2021 în unitățile de învățământ din Municipiul Alba Iulia este de 11839, numărul total al sălilor de clasă și cabinetelor este de 693, al laboratoarelor de 76 iar numărul sălilor de sport este de 15.

Tabel 2.7.15: Evoluția numărului de elevi, săli de clasă, cabinete, laboratoare și săli de sport din municipiul Alba Iulia, 2015-2021

Nr. Crt.	An școlar	Nr. total de elevi	Număr săli de clasă și cabinete, din care:			Număr total laboratoare, din care:			Săli de sport
			Săli de clasă	Cabinete	Total	Lab.	Lab. Info	Total	
1	2020-2021	11839	561	132	693	43	33	76	15
2	2019-2020	13822	561	132	693	44	32	76	15
3	2018-2019	13280	563	132	695	44	32	76	15
4	2017-2018	12334	567	145	712	43	33	76	15
5	2016-2017	12472	555	145	700	43	33	76	15
6	2015-2016	12361	555	145	700	43	33	76	15

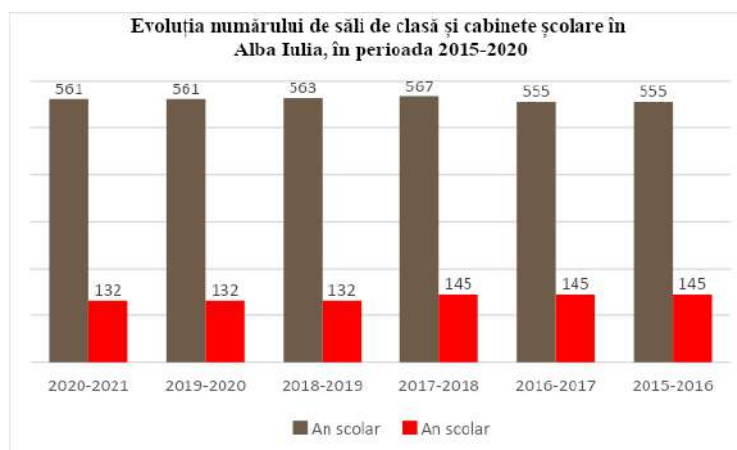
*** Informații oficiale valabile la data de 1.12.2020, furnizate de către ISJ Alba

Se remarcă din analiza ultimilor 6 ani școlari scăderea numărului de elevi în vreme ce numărul de săli de clasă, al laboratoarelor și sălilor de sport s-a menținut la aceeași valoare în ultimii doi ani școlari.



Figură 2.7.2 : Evoluția numărului total de elevi din municipiul Alba Iulia, 2015-2021

Conform reglementărilor în vigoare, unitățile de învățământ din Alba Iulia au în proporție de 100% autorizație sanitară de funcționare.



Figură 2.7.3 Evoluția numărului de săli de clasă și cabinete școlare în municipiul Alba Iulia, 2015-2020

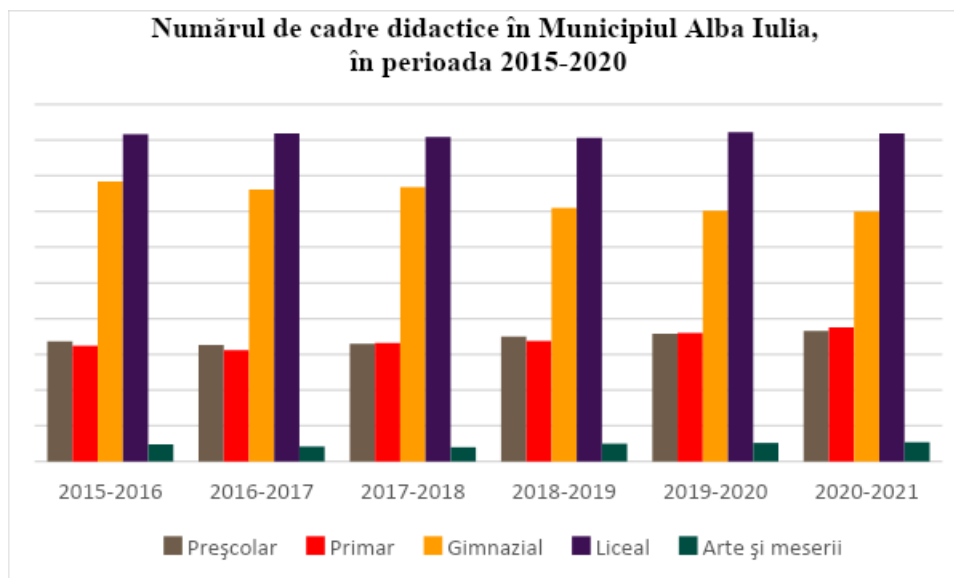
După anul 2015, la nivelul municipiului Alba Iulia, numărul de cadre didactice defalcat pe nivele de învățământ - învățământ preșcolar, învățământ primar, gimnazial, liceal, arte și meserii- înregistrează următoarele valori:

Tabel 2.7.16: Evoluția numărului de cadre didactice în municipiul Alba Iulia, 2015-2020

Anul școlar	Nivelul				
	Preșcolar	Primar	Gimnazial	Liceal	Arte și meserii
2015-2016	168	162	392	458	24
2016-2017	163	156	381	459	21
2017-2018	165	166	384	454	20
2018-2019	175	169	355	453	25
2019-2020	179	180	351	461	26
2020-2021	183	188	350	459	27

Numărul de cadre didactice în Alba Iulia în perioada 2015-2020 nu înregistrează variații semnificative, din datele prezentate se remarcă o creștere minoră pentru fiecare dintre

formele de învățământ, cu excepția învățământului gimnazial care în perioada menționată a avut o scădere de 11 procente din totalul cadrelor didactice existente în anul școlar 2015-2016. Această scădere nu a fost una bruscă ci etapizată, anual.



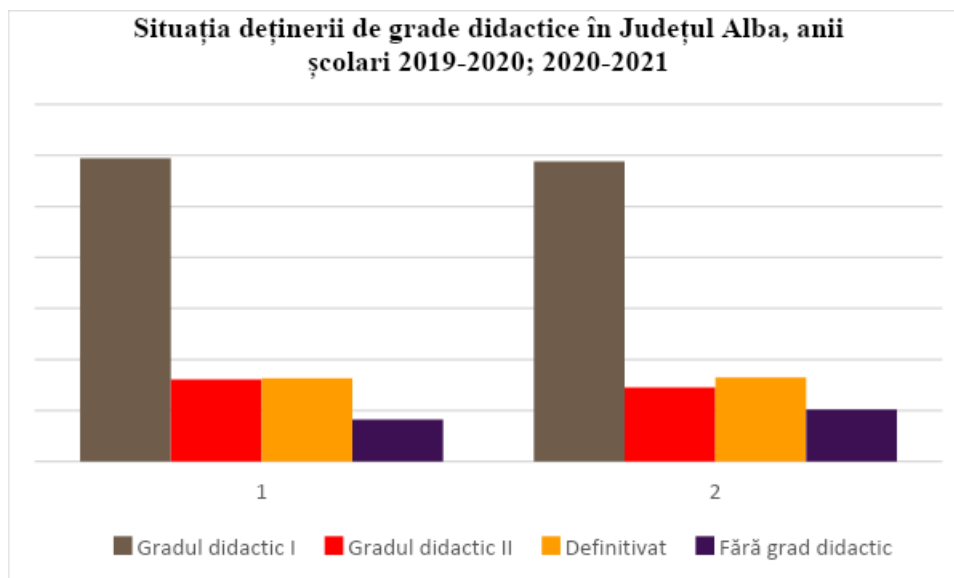
Figură 2.7.4: Evoluția numărului de cadre didactice în municipiul Alba Iulia, 2015-2020

Procentul (pe județ și în municipiul Alba Iulia) a personalului didactic din învățământul preuniversitar care deține gradul didactic I, gradul didactic II, definitivatul, respectiv personalul fără grad didactic (profesorii debutanți) în anii școlari 2019-2020/2020-2021 este ilustrat în tabelul următor.

Tabel 2.7.17: Situația deținerii de grade didactice în jud. Alba și în municipiul Alba Iulia, 2019-2021

Județul Alba			Municipiul Alba Iulia		
Gradul Didactic	Anul școlar 2019-2020	Anul școlar 2020-2021	Gradul Didactic	Anul școlar 2019-2020	Anul școlar 2020-2021
Gradul didactic I	55,63%	56,64%	Gradul didactic I	59,39%	58,82%
Gradul didactic II	17,59%	15,94%	Gradul didactic II	16,06%	14,54%
Definitivat	17,48%	17,29%	Definitivat	16,31%	16,47%
Fără grad didactic	9,30%	10,35%	Fără grad didactic	8,24%	10,17%

În Județul Alba în anul școlar 2020-2021 se înregistrează o creștere cu un procent a cadrelor didactice care au obținut gradul didactic I, numărul cadrelor didactice cu grad didactic II a scăzut datorită trecerii la gradul I, situația cadrelor didactice care au definitivatul se menține constantă în ultimii doi ani școlari iar numărul persoanelor angajate în învățământ fără grad didactic a crescut în ultimul an școlar cu 1 procent.



Figură 2.7.5: Situația deținerii de grade didactice în jud. Alba, 2019-2021

În prezent, în Municipiul Alba Iulia statistica referitoare la deținerea gradelor didactice este asemănătoare situației înregistrate în ultimii doi ani școlari cu excepția înregistrării scăderii cu 1% a cadrelor didactice cu gradul I în ultimul an școlar, situație generată de pensionarea unor cadre.

În continuare este prezentată structura actuală a rețelei de unități de învățământ din municipiul Alba Iulia, nivelurile: preșcolar, primar și gimnazial, special, liceal, profesional, postliceal, universitar.

Tabel 2.7.18: Rețeaua de unități de învățământ din municipiul Alba Iulia (anul școlar 2020-2021)

Nivelul de învățământ	Tipuri de instituții de învățământ	Nr.	Denumirile unităților de învățământ
Învățământ Antepreșcolar	Creșe	3	Creșa 1 Cetate Creșa 1 Ampoi Creșa 2 Ampoi

Preșcolar	Grădinițe cu program normal/prelungit	10	Grădinița cu Program Normal „Emanuel” Grădinița cu Program Normal „Licurici” Grădinița cu Program Prelungit „Dumbrava Minunata” Grădinița cu Program Prelungit Nr.8 Grădinița cu Program Prelungit Nr. 11 Grădinița cu Program Prelungit Nr. 13 Grădinița cu Program Prelungit Nr.16 Grădinița cu Program Prelungit „Scufița Roșie” Grădinița cu Program Prelungit Step By Step Nr. 12 Grădinița „Lumea Ștrumfilor”
	Școala Generală cu clasele I-VIII	4	Școala Gimnazială „Avram Iancu” Școala Gimnazială „Ion Agârbiceanu” Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Școala Gimnazială „Vasile Goldiș”
Special (primar și gimnazial)	Școală Specială	1	Centrul Școlar de Educație Incluzivă
Liceal (de zi, seral sau cu frecvență redusă)	Colegiu Național	1	Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan”
	Colegiu Militar	1	Colegiul Militar „Mihai Viteazul”
	Colegiu Economic	1	Colegiul Economic „D.P. Marțian”

	Liceu /Seminar	5	Liceul de Arte „Regina Maria” Liceul cu Program Sportiv Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Simion Ștefan” Liceul Teologic Romano Catolic „Graf Majlath Gusztav Karoly” Liceul Teoretic „Sfantul Iosif”
	Colegiu Tehnic/ Liceu Tehnologic	3	Colegiul Tehnic „Apulum” Liceul Tehnologic „Alexandru Domsa” Liceul Tehnologic „Dorin Pavel”
Profesional		4	Colegiul Tehnic „Apulum” Colegiul Economic „D.P. Marțian” Liceul Tehnologic „Alexandru Domsa” Liceul Tehnologic „Dorin Pavel”
Postliceal (bugetat, cu taxă)	Școală Postliceală	4	Școala Postliceală de Afaceri Școala Postliceală FEG Școala Postliceală „Henri Coandă” Școala Postliceală Sanitară
Universitar (bugetat, cu taxă)	Universitate	2	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia Universitatea Tehnică din Cluj Napoca – Extensia universitară Alba Iulia

Pentru **activități extrașcolare** există în municipiu atât unități de învățământ subvenționate (de exemplu Palatul Copiilor Alba Iulia), cât și unități care funcționează în regim privat (de exemplu Școala Populară de Arte Alba Iulia).

Alături de unitățile școlare menționate, în Alba Iulia funcționează din anul 2013 **Școala Profesională Germană Alba Iulia** (SPGA) o unitate care oferă servicii aferente învățământului profesional. În anul școlar 2020-2021, 236 de elevi urmează cursurile Școlii Profesionale Germane Alba⁸⁷ la una dintre specializările: Electromecanic utilaje și instalații industriale; Operator la mașini cu comandă numerică; Modelier / Turnător. După terminarea studiilor, diploma obținută este recunoscută atât în România cât și pe întreg teritoriul Uniunii Europene.

⁸⁷ <https://spga.ro/>, accesat la data de 12.12.2020

2.7.6 Infrastructura de cercetare

Dezvoltarea sectorului Cercetare - Dezvoltare - Inovare este unul dintre factorii care pot stimula competitivitatea la nivelul municipiului Alba Iulia, fiind un domeniu prioritar cheie. Este imperios necesară o strânsă legătură între entități de cercetare-dezvoltare și inovare, agenți economici și/sau unități ale administrației publice în vederea asigurării valorificării potențialului uman și a infrastructurii existente în municipiu. Cercetarea și inovarea creează oportunități de investiții care permit realizarea de produse și servicii noi sau îmbunătățite, conducând la creșterea competitivității și a gradului de ocupare a forței de muncă. Identificarea unor soluții inedite și soluționarea dificultăților care blochează progresul sunt elemente prioritare ale activității de cercetare inovare care trebuie susținută la nivelul oricărei comunități.

La nivelul Municipiului Alba Iulia, domeniul cercetării este reprezentat astfel:

a) *Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia*

În cadrul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia și în legătură directă cu departamentele care desfășoară programe de licență și masterat s-au format și funcționează un număr de 14 **centre de cercetare** în care au loc activități specifice de cercetare științifică în domeniile Istorie (1), Arheologie (1), Filologie (3), Științe Economice (1), Sociologie (2), Științele Educației (1), Geomatică și Științele Mediului (1), Transfer tehnologic (1) Electronică (1), Educație Fizică, Sport și Kinetoterapie (1), Matematică și Informatică (1) și anume:⁸⁸

- Centrul pentru Transfer Tehnologic
- Institutul de Arheologie Sistemică „Iuliu Paul”
- Centrul de Studii Istorice și Politologice „Iuliu Maniu”
- Centrul de Cercetări Filologice și Dialog Multicultural
- Centrul de Cercetare a Imaginarului Speculum
- Centrul de Cercetare și Inovare în Educația Lingvistică – CIEL
- Centrul de Cercetări Economice
- Centrul de Cercetări Sociologice
- Centrul de Cercetări pentru Dezvoltare Teritorială
- Centrul de Cercetări în Educație Fizică, Sport și Kinetoterapie
- Centrul de Cercetări în Științele Educației
- Centrul de Cercetări Matematice și Informatică
- Centrul de Cercetare în Geomatică și Protecția Mediului
- Centrul de Cercetări în Sisteme Electronice și Control Inteligent

b) *Universitatea Tehnică din Cluj Napoca – Extensia universitară Alba Iulia*

⁸⁸ Informații oficiale furnizate de către Centrul pentru Cercetare Științifică al Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, <http://cercetare.uab.ro/>, accesat la data de 16.04.2021;

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca este o structură implicată în cercetarea științifică avansată, cu rezultate vizibile și semnificative în domeniu, prin cercetări interdisciplinare și multidisciplinare, care asigură vizibilitate și sprijină resursa umană deopotrivă, în domeniul cercetării. Universitatea Tehnică din Cluj Napoca a primit recunoașterea de pol de excelență în cercetarea științifică, cu importanță deosebită în dezvoltarea comunității naționale și internaționale. Universitatea are în structura sa mai mult de 70 de structuri de cercetare acreditate iar activitatea este derulată sub coordonarea cadrelor didactice universitare și personalului de cercetare. În Alba Iulia funcționează extensia universitară Alba Iulia, a Universității Tehnice din Cluj Napoca. Această filială pregătește absolvenți cu studii superioare, pentru domeniile industriale: ingineri în domeniul construcțiilor de mașini și inginerie economică industrială și mecanică.

Domeniile de cercetare existente la nivelul Universității Tehnice din Cluj Napoca sunt:

- Domeniul Științe Inginerești;
- Domeniul Matematică și Științe ale Naturii;
- Domeniul Științe Umaniste și Arte.

Centrele de cercetare reprezentative ale UTCN sunt următoarele⁸⁹:

- Centrul de Cercetare în Tehnologia Deformării Plastice a Tablelor (CERTETA);
- Centrul de Supraconductibilitate, Spintronica și Știința Suprafetei (C4S);
- Centru de cercetare Procesare de Imagine și Recunoașterea Formelor (IPPRC);
- Centru de Cercetare în Tranziție Energetică (EnTreC);
- Materiale Magnetice și Nanomateriale (MatMagNano);
- Centrul de Cercetare pentru Simulare și Testare Roboți Industriali (CESTER).

c) Centrul de Cercetare, Proiectare și Producție Refractare (CCPPR)⁹⁰

Centrul a fost înființat la Brașov în anul 1973, iar filiala de la Alba Iulia în anul 1974. Misiunea sa este contribuția la modernizarea industriei de produse refractare și dezvoltarea de produse necesare industriei siderurgice. În anul 1999, Filiala Alba Iulia devine Centrul de Cercetare, Proiectare și Producție Refractare (SC CCPPR SA). Principalele activități desfășurate în cadrul societății sunt: cercetare, proiectare tehnologică, proiectare de construcții, proiectare de instalații, proiectare electrice, producție materiale refractare și înrudite, producție atelier mecanic.

d) Centrul de Cercetare și Comunicare '89 – Alba Iulia

În aprilie 2016, Institutul Revoluției Române din decembrie 1989 a deschis două centre de cercetare, unul la Arad și altul la Alba Iulia. Scopul *Centrului de Cercetare și Comunicare '89 – Alba Iulia* este de organizare a lansărilor de carte și sesiunilor de comunicări pe tema

⁸⁹ Site-ul Universității Tehnice Cluj-Napoca, Secțiunea Cercetare / Structuri Cercetare/ Centre reprezentative, disponibil la <https://research.utcluj.ro/index.php/proiecte-reprezentative.html>, accesat la data de 01.05.2021.

⁹⁰ Website oficial: <https://www.ccppr.ro/>, accesat la data de 18.01.2021;

Revoluției din 1989 de la Alba Iulia și din țară, de a găsi și înregistra mărturii ale participanților la Revoluție și de a colabora îndeaproape cu cercetătorii IRRD, în vederea preluării cât mai corecte și eficiente a informațiilor puse la dispoziție prin intermediul istoriei orale. În cadrul acestui centru poate fi consultat și fondul de carte al IRRD.

Utilizarea tuturor categoriilor de resurse de care o comunitate dispune, stimularea și susținerea activității de cercetare vor avea efecte rapide, vizibile și pe termen lung, în beneficiul tuturor forțelor implicate și nu numai. Este necesară colaborarea dintre sectorul public și cel privat în toate domeniile, inclusiv al cercetării, una din modalitățile viabile fiind investițiile directe ale organizațiilor în proiectele de cercetare derulate.

2.8 Patrimoniul cultural

2.8.1 Diagnoza patrimoniului cultural și infrastructurii culturale

2.8.1.1 Caracterizare generală

Istoria i-a consacrat orașului Alba Iulia o poziționare deosebită printre așezările urbane din România. S-ar putea spune că localitatea a ocupat un loc predestinat de istorie, în partea de sud-vest a Transilvaniei, de a perpetua, prin așezări și cetăți, o locuire omenească statornică de peste 5 milenii, pe același amplasament sau în proximitatea acestuia.

Valori urbanistice. Din punct de vedere urbanistic și al tramei stradale, evoluția sitului cultural se poate discuta pe baza celor două zone distincte conturate în Alba Iulia: una fortificată, ce include teritoriul castrului roman, refăcut și transformat în cetate medievală a orașului și o zonă deschisă care s-a dezvoltat mai cu seamă în jurul cetății - teritoriile de la vest, sud și nord, aproape în întregime situate cu circa 20 m deasupra luncii inundabile a Mureșului și foarte puțin spre est, la poalele acestei terase. Terasa pe care se află fortificația bastionară este în prezent relativ plană, fiind dificilă (dacă nu chiar imposibilă) aprecierea morfologiei sale inițiale, înainte de intervențiile antropice succesive (din epoca romană și până în secolul XIX). Cunoscând faptul că, de regulă, amplasarea unui castru de legiune romană necesită existența prealabilă a unui areal relativ plan, apreciem că la nivelul epocii antice, terasa nu prezenta denivelări majore. De asemenea, considerăm că era delimitată de aceleași elemente naturale precum cele figurate în cel mai timpuriu plan de care dispunem la ora actuală, astfel că la vest, se regăseau pantele relativ abrupte ale Dealului Mamut, bogat împădurite și cu frecvente izvoare cu apă potabilă (sursele de aprovizionare cu apă ale castrului roman, respectiv ale orașelor romane).

Din compararea situației actuale, cu traseele stradale prezentate pe hărțile medievale și moderne, trama stradală pentru zona interioară a fortificației Alba Carolina, conservă din secolul XVIII, structura ce era prezentă pe planurile realizate de arhitectul G.M.Visconti, iar ulterior de inginerul militar K. von Weiss și generalul Bohn, prin care, de fapt erau preluate mai vechile trasee de străzi ale cetății medievale. Modificările survenite față de perioada

cetății medievale sunt generate de redestinarea unor spații spre funcțiunea de cazarmă militară austriece. De asemenea, între spațiile neconstruite ale Cetății Alba Carolina, putem aminti piața cetății medievale, care a fost reamenajată în urma recentelor lucrări de restaurare și refacere a interiorului cetății. Acest spațiu a reprimit destinația/funcțiunea sa inițială din perioada medievală și modernă, după ce fusese transformată la sfârșitul sec. XIX în parc.

Valori arhitecturale. Dintr-o sumară inventariere a edificiilor cuprinse în planul lui Visconti din 1711 reiese că Alba Iulia avea la aceea data cca 390-400 case și alte edificii, în vatra veche a orașului (Orașul de Jos) și 68 de edificii în cetate, în total 468. Numărul locuitorilor poate fi apreciat la circa 1500-2000 persoane, la începutul secolului al XVIII-lea.

În concret, configurația orașului Alba Iulia, pe noul amplasament, s-a definitivat în secolul al XVIII-lea. Din puținele date pe care le avem, respectiv planurile cetății întocmite de von Weiss în 1731 și 1736, respectiv Bohn – 1747, în care a fost cuprinsă și o parte a orașului, reiese că această nouă așezare s-a dezvoltat pe baza unui proiect de sistematizare.

În interiorul ansamblului fortificației bastionare Cetatea Alba Carolina se regăesc cele mai importante monumente de arhitectură religioasă, civilă ori militară, pe care le enumerăm succint:

- **Palatul Princiar (sec. XVI – XVIII)** - cea mai mare reședință administrativ-politică din Transilvania.
- **Palatul Apor** - important monument al arhitecturii Renașterii din Transilvania.
- **Catedrala romano-catolică „Sf. Mihail”** - cel mai important monument romanic din Transilvania.
- **Palatul arhiepiscopal romano-catolic** - inițial a fost parte componentă a palatului princiar.
- **Biblioteca Batthyaneum și fosta Mănăstire a Trinitarienilor** - care deține cea mai importantă colecție de incunabule și carte veche din România.
- **Colegiul Academic Bethlen** - ridicat în perioada de maximă înflorire urbanistică și culturală din timpul domniei lui Gabriel Bethlen (sec. XVII)
- **Ansamblul „Încoronării”** - ultimul monument important ridicat în Cetatea Alba Carolina, pentru Încoronarea Regilor României Mari: Ferdinand și Maria.

Valori memoriale. Situl cultural Cetatea Alba Carolina a produs și conservat valori memoriale importante păstrate în prezent în muzeele municipiului Alba Iulia. De asemenea, importante monumente de for public sunt amplasate în acest sit urban, cele mai importante dintre ele vor fi menționate mai jos, în subcapitolul dedicat inventarului patrimoniului cultural. Patrimoniul muzeal este reprezentat, în principal, de colecțiile deținute de Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, dar nu numai. Elementele de patrimoniu muzeal sunt păstrate în trei clădiri istorice:

- edificiul „**Babilon**” – ridicat între 1851-1853, cu destinație de cămin de garnizoană, aici fiind organizat în perioada 1958-1968 sediul definitiv pentru Muzeul Național al Unirii.
- **Sala Unirii** – ridicată la 1898, fosta cazină militară a devenit simbolul unității naționale prin desfășurarea în incinta acesteia a ședinței de aprobare pentru Rezoluția Marii Uniri, la 1 decembrie 1918. Restaurată inițial în deceniul 1958-1968, clădirea a intrat în circuitul de vizitare al Muzeului Național al Unirii Alba Iulia. Recent, pentru aniversarea Centenarului Marii Uniri, Sala Unirii a beneficiat de un proiect de restaurare și reorganizare a spațiilor interioare, în urma căruia au fost valorificate și noi spații expoziționale și meta-expoziționale la subsolul, respectiv în podul mansardat al clădirii.
- fostul **Spital Militar** – găzduiește MUSEIKON – cel mai nou produs muzeal al Cetății, care cuprinde o spectaculoasă colecție de carte veche și icoane românești din colecțiile Muzeului Național al Unirii Alba Iulia și ale Arhiepiscopiei Ortodoxe Alba Iulia.

Valori imateriale. Acest segment de valori este recent animat de activitățile de reenactment istoric precum și de festivalurile culturale, care sunt deja o tradiție anuală în Cetatea Alba Carolina.

- Reenactment antic, cu trupele Muzeului Național al Unirii: Garda Apulum - formată din Legiunea a XIII-a Gemina, Lupii Apoulonului și Ludus Apulensis, precum și Magna Nemesis. Acestea propun publicului larg spectacole de reconstituire a vieții din castrul roman de la Apulum.
- Garda Națională Românească de la Alba Iulia. Trupa de reenactment recrează atmosfera încărcată a zilelor care au precedat Unirea, dar și bucuria momentului 1 Decembrie 1918.
- Schimbul de Gardă: ceremonialul schimbului de gardă se desfășoară la Porțile a III-a și a IV-a a Cetății Alba Carolina. Garda Cetății are trei corpuri: de artilerie, de infanterie și de cavalerie. Militarii sunt echipați în uniforme realizate după modelul celor purtate de armata imperială.
- Spectacole de teatru: cu trupa Skepsis, organizate atât în aer liber dar și în sala de spectacole a Casei de Cultură a Studenților.
- Festivalul Internațional de Teatru „Povești”, cu o tradiție de peste 14 ani.
- Festivalul Roman Apulum: ajuns la a VIII-a ediție în 2021, reunește trupe de reconstituire istorică din întreaga lume, fiind cel mai mare festival de reenactment din România.

Toate aceste manifestări vin să pună în valoare istoria sitului cultural, iar imaginea Cetății Alba Carolina a câștigat notorietate și potențial turistic de mare importanță prin aceste activități de istorie vie. „*La Alba Iulia, istoria prinde viață!*” este mesajul care exprimă o realitate și care întâmpină, în fiecare an, oameni de pretutindeni la evenimentele din Noaptea Muzeelor.

Valori ale peisajului cultural. Silueta impresionantă a Cetății Alba Carolina se distinge clar în peisajul orașului istoric, din oricare latură de acces: de pe podul din cartierul Partoș (latura de sud), din Orașul de Jos cu brâul stradal ce înconjoară cetatea stelară (latura de est), de pe dealurile line ce urcă spre vestul orașului, către înălțimea Mamut, iar recent de pe traseul celui mai nou sector de autostradă – A10, deschis pe latura de est a orașului.

Acest peisaj cultural, ce păstrează ansamblul fortificației bastionare din secolul XVIII, dominat de siluetele turnurilor celor două catedrale, în urma lucrărilor de restaurare și valorificarea turistică, și-a câștigat locul pe harta Destinațiilor Turistice Europene de Excelență, premiul EDEN din 2012 confirmând valoarea acestei noi bijuterii turistice a României.

2.8.1.2 Inventarul și clasificarea patrimoniului cultural și infrastructurii culturale

Patrimoniul cultural este definit, prin Legea nr. 182/2000, art.2, ca fiind „*format din totalitatea bunurilor care reprezintă o mărturie și o expresie a valorilor, credințelor, cunoștințelor și tradițiilor naționale, indiferent de regimul de proprietate al acestora*”.

Din punct de vedere al clasificării sale, patrimoniul cultural poate fi împărțit în două mari domenii - material și imaterial.

Patrimoniul material este format din:

1. *Patrimoniul imobil* constituit din totalitatea monumentelor de arhitectură și arheologie, care reprezintă structuri de locuire, sau locații sacre;
2. *Patrimoniul mobil* constituit din bunurile culturale - artefacte din categoria pieselor arheologice, numismatice, etnografice, documente istorice, hărți, fotografii, lucrări de artă plastică, artă statuară, sau alte categorii de obiecte care de-a lungul timpului au fost create de om sau prelucrate în vederea utilizării de către om - această categorie se regăsește în colecțiile muzeelor, arhivelor, bibliotecilor sau colecțiilor publice și private.

Patrimoniul imaterial/intangibil cuprinde totalitatea elementelor de tradiții și expresii orale, inclusiv limbajul ca vector al patrimoniului cultural intangibil, literatură, artă culinară, muzică, cântec, dans, sunete, jocuri, mitologie, ritualuri, obiceiuri, abilitățile și meseria ancestrală, precum și instrumentele, obiectele, artefactele și spațiile culturale asociate cu ele, permițând perpetuarea identității culturale orale și populare a unui popor sau a unei comunități.

La aceste categorii se poate adăuga și *patrimoniul natural*, componentă care în multe situații se poate regăsi ca un mixt între patrimoniul cultural și cel natural (cazurile siturilor rurale Roșia Montană și Rîmetea - ambele din județul Alba), respectiv în situația unor rezervații naturale în care se regăsesc și elemente antropice - ca elemente de locuire a omului în acele areale protejate astăzi prin norme legislative cu valoare internațională.

Din punct de vedere al **patrimoniului imobil**, pe teritoriul administrativ al municipiului Alba Iulia se găsesc - conform Listei monumentelor istorice a Ministerul Culturii și Cultelor⁹¹, următoarele categorii de monumente, grupate pe subcategorii (situri, ansambluri, monumente) de importanță națională sau locală:

Municipiul Alba Iulia 107 monumente istorice înscrise în LMI 2015	Categorii de monumente	arheologie	arhitectură	for public	funerare	Total monumente
	Clasa A	7	19	0	1	27
	Clasa B	4	71	4	1	80

Municipiul Alba Iulia 90 monumente de arhitectură înscrise în LMI 2015	Tipuri monumente	Număr monumente	Clasa A	Clasa B
	Ansambluri urbane	8	2	6
	Cetăți	2	2	0
	Castele	0	0	0
	Palate	4	3	1
	Biserici	10	6	4
	Case	50	1	49
	Altele	16	7	9

Ansambluri urbane:

Se disting în aria municipiului Alba Iulia mai multe Ansambluri urbane protejate, dintre care de categoria A, sunt:

- Situl urban „Cetatea Alba Iulia” (A)
- Ansambluri cetăți fortificate urbane: Ansamblul fortificației Cetatea Alba Carolina (A)

De asemenea, din punct de vedere urbanistic și importante pentru istoria arhitecturii locale sunt și cele șase **ansambluri urbane protejate de categoria B**, în Alba Iulia:

- Ansamblul urban str. George Coșbuc (B) - Alba Iulia;
- Ansamblul urban str. Decebal (B) - Alba Iulia;
- Ansamblul urban B-dul Ferdinand I (B) - Alba Iulia;
- Ansamblul urban str. Primăverii (B) - Alba Iulia

⁹¹ Conform ORDINULUI nr. 2828 din 24 decembrie 2015 pentru modificarea anexei nr. 1 la Ordinul Ministrului culturii și cultelor nr. 2314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată, și a Listei monumentelor istorice dispărute, cu modificările ulterioare, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 113 bis/ 15.02.2016.

- Ansamblul urban str. Teilor (B) - Alba Iulia;
- Ansamblul urban str. Trandafirilor (B) - Alba Iulia. Aici se distinge ca semnificație memorial-istorică, Casa Camil Velican (obiectiv deținut de Municipiul Alba Iulia, pentru care există proiect de restaurare și care este plasat pe lista priorităților de valorificare ca viitoare casă memorială); de asemenea, pe această stradă este și casa memorandistului Rubin Patiția.

Aproximativ jumătate din obiectivele de arhitectură clasate în lista monumentelor istorice, de pe raza municipiului Alba Iulia, sunt casele de locuit, în număr de 50 obiective, majoritatea dintre acestea fiind locuințe private și în prezent.

Dintre cele 4 palate clasate în lista monumentelor, 3 dintre ele sunt de importanță națională și sunt localizate în cuprinsul fortificației bastionare (Palatul Principilor Ardealului, Palatul Apor și Palatul arhiepiscopal romano-catolic) și au beneficiat sau sunt în curs de restaurare și punere în valoare.

Monumentele de for public ridicate pe teritoriul municipiului Alba-Iulia se pot clasifica în următoarele categorii:

- *Artă monumentală:* complexul statuar de busturi din jurul Sălii Unirii (24 busturi), statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul (1975), statuia lui Mihai Viteazul de la Colegiul Militar (1991), statuia lui Iuliu Maniu (1993), Statuia lui I.I.C.Brătianu (1994), Bustul lui L. Blaga (1995) și grupul statuar al scriitorilor din parcul central, din fața Casei de Cultură a Studenților din Alba Iulia, bustul lui Carol Davila (1938), „Lupa Capitolina” în mijlocul Pieței Allessandria (1993), Monumentul Marii Uniri (2018), grup statuar din Parcul Unirii (2017-2019).
- *Monumente și însemne memoriale:* Obeliscul „Horea, Cloșca și Crișan” din fața porții a III-a a Cetății Alba Carolina (1937), Monumentul de pe Dealul Furcilor (1926/1959), Monumentul Custozza (1906), Monumentul Lossenau (1853), Troițe comemorative (1995, 2018), Plăci memoriale pe Poarta a III-a a Cetății Alba Carolina, la Sala Unirii (pe fronton și în interiorul Sălii), sau pe fațadele unor edificii importante din municipiu (Casele Camil Velican, Rubin Patiția, Biserica Maieri I).
- *Monumente ale eroilor neamului:* Obelisc în Cimitirul Eroilor (1946), Obelisc în cimitirul Partoș (1947), Obelisc în Bărăbaș (1947), Cruce și placă comemorativă Micești (1922), Obelisc la Biserica din Pâclișa (1995), Troița din Oarda de Jos (1994).
- *Monumente funerare:* Cimitirul Bisericii „Buna Vestire” Alba Iulia (monumentul protopopului Bălgradului, Nicolae Rațiu), Cimitirul „Maieri” (mormintele Ion Arion, Rubin Patiția, Zaharie Muntean, Camil Velican, Florian Medrea, Samoilă Mârza, ș.a.m.d.), și Cimitirul evreiesc de pe strada Vasile Alecsandri.

2.8.1.3 Potențialul cultural – valențe și limite

Din punct de vedere al infrastructurii culturale, pentru domeniile: arta spectacolelor, teatru, film, operă, muzee și case memoriale, municipiul Alba Iulia se prezintă pe o poziție

inferioară în rândul reședințelor de județ din România. Statistica obiectivelor culturale din categoriile menționate este următoarea:

Municipiul Alba Iulia Infrastructura culturală	Casă de cultură	Teatru	Muzeu	Cinema	Sală polivalentă /Operă/ Filarmonică	Centru cultural/ casă memorială	Total obiective
	2	1	3	1	0	2	9
	Casa de Cultură a Sindicatelor Alba Iulia Casa de Cultură a Studenților	Teatrul de Păpuși Prichindel	Muzeul Național al Unirii Muzeul Principia Muzeul Museikon	Inspire Cinema Alba Iulia	-	Centrul de cultură Augustin Bena Alba Iulia Casa memorială „Casa Velican”	

În ultimii 10 ani, Municipiul Alba Iulia a inițiat o serie de demersuri notabile în scopul afirmării ca punct de reper important pe harta vieții culturale la nivel național și european. Menționăm faptul că Municipiul și-a depus candidatura în competițiile pentru obținerea titlului de Capitală Europeană a Culturii, iar mai apoi de Capitală a Tineretului din România. Aceste demersuri au presupus depunerea unor dosare de candidatură, prin care inițiatorul propunea o strategie culturală evidențiind patrimoniul și potențialul existent și prin care solicita apoi susținere pentru punerea în valoare a acestuia în viitor pe baza unor proiecte culturale complexe, riguroase.

Argumentele aduse de inițiatorul acestor demersuri, precum și analiza și decizia finală a juriului merită aduse în discuție, fiind relevante pentru diagnoza situației în care se află municipiul Alba Iulia în raport cu standardele dezirabile care marchează o viața culturală a comunității cu o dinamică pozitivă optimă.

Administrația locală a înscris orașul Alba Iulia în competiția pentru obținerea titlului de „Capitală Europeană a Culturii” sub tema „Cealaltă Capitală”, urmărind să continue restaurarea Cetății și să intensifice restaurarea patrimoniului, turismul cultural și dezvoltarea culturii orașului – municipalitatea a adus o serie de argumente care evidențiază patrimoniul și potențialul turistic existent și eforturile întreprinse până atunci pentru dezvoltarea culturală, din care amintim:

- așezarea geografică - Alba Iulia are o poziție geografică avantajoasă pe teritoriul României, în apropiere de principalele culoare de transport și de aeroporturile internaționale de la Sibiu, Cluj Napoca și Târgu Mureș;
- Cetatea Alba Carolina - Cetatea bastionară de tip Vauban este cea mai mare cetate din România, integral conservată după 300 ani de la ridicare. Cetatea a primit numele

împăratului Carol al VI-lea al Austriei, în vremea căruia a fost ridicată;

- dinamica culturală – pentru administrația locală cultura era la momentul depunerii candidaturii, ca și în prezent, un element central în promovarea orașului Alba Iulia ca destinație turistică, fiind considerată vector de dezvoltare a orașului. Autoritățile locale investiseră mult în anii precedenți în organizarea și promovarea unor evenimente și manifestări culturale care să distingă agenda culturală a orașului în arealul urbelor din România și să promoveze „Cealaltă Capitală” (sloganul turistic al orașului) ca pe un oraș al culturii. Dinamica vieții culturale era principalul argument care anima candidatura Municipiului Alba Iulia pentru titlul de Capitală Europeană a Culturii în 2021;
- cultura porțelanului – în Alba Iulia există o tradiție a culturii porțelanului, orașul fiind cunoscut la nivel mondial pentru această industrie. Există o adevărată cultură a porțelanului și o serie de fabrici care produc obiecte din ceramică. Cu o tradiție de 45 de ani în fabricarea obiectelor de porțelan, Alba Iulia rămâne și în prezent centrul cel mai dezvoltat din România în privința afacerilor cu ceramică.

Raportul privind evaluarea dosarelor de participare în faza de preselecție a competiției pentru titlul de „Capitală Europeană a Culturii 2021” a fost publicat de comisia internațională responsabilă de selecția candidaturilor, fiind distribuit în media.

Într-o notă generală, juriul a considerat candidatura ca fiind potrivită și consistentă cu scopul strategic fixat, care pune accent pe dezvoltarea urbană și diversificarea abordării evenimentelor de tip festival pentru beneficiul locuitorilor și turiștilor. Membrii juriului au notat performanțele orașului Alba Iulia, apreciind eforturile din ultimii ani de a folosi spațiul public, mai ales Cetatea, ca pe o scenă pentru evenimente culturale diverse. S-a apreciat de asemenea și intenția de a revitaliza cartierele din jurul Cetății investind în cartografierea resurselor și încurajarea inițiativelor culturale de mici întreprinzători/ actori culturali.

Totodată însă, juriul a depunctat o serie de aspecte care denotă fragilitatea potențialului cultural existent în viața comunității. Observațiile juriului⁹² pot fi considerate ca reale recomandări pentru a spori șansele orașului de a se impune ca reper cultural în viitor:

- centrarea pe dezvoltarea evenimentelor de tip festival face ca proiectul Capitală Culturală Europeană să fie mai degrabă un cadru optim pentru consumul cultural, decât pentru dezvoltarea artiștilor și industriilor creative și culturale din oraș;
- accentul redus pe încurajarea și dezvoltarea creației și inovării;
- inițiativele propuse pentru dezvoltarea urbană în viitor sunt de apreciat, însă ar fi de dorit evidențierea în același timp a unei strategii de dezvoltare și construcție a capacității unor organizații și proiecte artistice, culturale și creative durabile în aceste spații, dat fiind faptul că dosarul de candidatură arată lipsa instituțiilor culturale permanente;
- slaba implicare a comunității locale.

⁹² https://www.capitalaculturala2021.ro/Files/docs/Raport%20juriu%20ECOC%202021_ro.pdf, p.5

În anul 2017 Alba Iulia își depunea candidatura la titlul de „Capitala Tineretului din România” pentru perioada 2 mai 2018 - 1 mai 2019, Program care își propune să dezvolte modul în care autoritățile locale colaborează cu organizațiile neguvernamentale de tineret și cu mediul privat pentru a pune tinerii din România în centrul procesului de dezvoltare urbană. În urma evaluării formei simplificate a candidaturilor de către un juriu independent, Alba Iulia ieșea din cursă. În observațiile jurizării sunt specificate câteva aspecte interesante care țin de sectorul creativ și organizațiile de tineret:

- este necesar să se pună accent nu doar pe potențialul istoric și comemorativ al orașului, ci și pe potențialul creativ, inovator și voluntar al tinerilor;
- în cadrul candidaturii au fost notate în linii mari evenimentele deja existente și angajamentul administrației de a genera noi evenimente alături de organizațiile de tineret. Este de apreciat și angajamentul administrației față de entitățile de tineret în sprijinirea accesării de finanțări nerambursabile.

Dezideratul municipiului Alba Iulia de a deveni un oraș european din punct de vedere cultural presupune dezvoltarea unei infrastructuri creative. Lipsa unor instituții culturale poate fi compensată prin inițierea, întreținerea și dezvoltarea unui parteneriat viabil și dinamic între sectorul non-guvernamental și administrația locală, existând deja modele de succes.

Model de bună practică

Unul dintre modelele de bună practică cu rezultate vizibile, măsurabile, și care se pliază pe recomandările anterioare, este parteneriatul dezvoltat între Municipiul Alba Iulia și ***Asociația „Grupul Skepsis”*** - cea mai activă organizație de tineret din oraș în planul cultural și artistic, înființată în anul 2005.

În 2014, Asociația inițiază proiectul cultural ***„APOLLO – Festival Internațional de Teatru de Tineret, ediția I”*** finanțat de Comisia Europeană prin ANPCDEFEP în cadrul Programului „Tineret în acțiune”, program care a susținut activitățile de învățare nonformală pentru tineri prin desfășurarea de proiecte.

În anul 2017 se semna un Protocol de Colaborare (încheiat conform HCL 13/2017, nr. 10870/06.02.2017), fundamentând pe termen lung intenția de a colabora pe baza unui program multianual, în scopul continuității prezenței actului artistic de calitate în viața comunității:

- ***„Stagiunea cu Skepsis”*** – proiect desfășurat anual începând cu anul 2015, prin care grupul artistic Skepsis produce și prezintă lunar spectacole de teatru și divertisment în sală și în aer liber;
- ***Festivalul Internațional de Teatru de Tineret „APOLLO”*** – desfășurat anual în perioada 2014-2019, dedicat formării, schimbului de experiență și promovării tinerilor artiști în plan internațional;
- ***„Zilele Medievale ale Bălgradului”*** – festival de artă medievală, desfășurat anual în perioada 2015-2020, dedicat punerii în valoare, prin artă, a Cetății și promovării artei renescentiste și medievale europene pentru localnici și turiști.

Rezultate în perioada desfășurării proiectelor în parteneriat, 2014 - 2020:

- în lipsa unui teatru instituționalizat în Alba Iulia, teatrul a existat și a prosperat ca și act cultural, fiind prezentate publicului 190 de spectacole la care au participat aprox. 15.800 spectatori;
- o organizație neguvernamentală locală a devenit un important operator cultural, fiind capabil să dezvolte o strategie și un program complex de activități: 3 proiecte culturale importante pentru comunitate pe termen lung, implicând mai multe instituții și organizații într-o matrice de parteneriat;
- a fost stimulată dezvoltarea organizațională: Grupul Skepsis are în prezent 35 de membri – elevi, studenți, tineri adulți și o academie proprie de formare în arta spectacolului;
- a fost construit un public de teatru în comunitatea locală – spectacolele grupului se bucură de un public fidel de aproximativ 150 de persoane la fiecare reprezentație;
- au fost create două evenimente emblematice pentru Alba Iulia (*Festivalul Internațional de Teatru de Tineret APOLLO* și *Zilele Medievale ale Bălgradului*), care plasează orașul ca un reper important pe hărți ale evenimentelor culturale tematice, pe care nu figura înainte;
- au fost aduse pentru publicul albaiulian 32 de trupe de teatru din străinătate și 36 de trupe și grupuri artistice din România;
- Alba Iulia a devenit un centru pentru formare și schimb de experiență între tineri artiști la nivel național și internațional, au colaborat prin arta spectacolului și a creației de evenimente 588 de tineri artiști;
- au fost desfășurate 6 ateliere de formare în arta actorului, pentru îmbunătățirea performanței și experienței tinerilor artiști;
- au fost prezentate publicului 8 expoziții foto și de artă plastică, însumând 160 lucrări semnate de 106 artiști din 36 țări;
- 13 țări din Europa, Africa și Asia au fost reprezentate prin grupuri artistice într-un veritabil schimb cultural;
- susținerea financiară din partea municipalității a fost de 30% din valoarea proiectelor desfășurate.

În municipiu activează și alte organizații și instituții importante, din mediul cultural, artistic, educațional sau de tineret, care printr-o strategie coerentă și optim formulată, pot răspunde nevoilor culturale ale comunității.

Filiala Alba a Uniunii Artiștilor Plastici din România - persoană juridică română de drept privat, organizație profesională neguvernamentală, fără scop patrimonial, constituită din specialiști în domeniul artelor plastice și vizuale, face parte din sistemul integrat al Uniunii Artiștilor Plastici din România. În prezent, Filiala Alba a U.A.P.R. are în componența sa 52 de membri, desfășurând activități de promovare a artei plastice și vizuale prin: organizări de expoziții, saloane de artă, târguri, simpozioane, festivaluri, tabere de creație precum și alte

activități specifice cu caracter național și internațional, acordarea de premii celor mai valoroși membri pentru opera lor, editarea de buletine informative, studii, monografii, cataloage și albume privind creațiile și creatorii din domeniul artelor vizuale, facilitarea legăturilor membrilor săi cu organisme culturale și cu personalități din țară și străinătate.

Liceul de Arte „Regina Maria” - format pe structura Secției de Muzică și Arte plastice din cadrul școlii generale nr. 1 Alba Iulia (secție înființată din anul 1971) și a școlii cu program de muzică și arte plastice înființată în februarie 1990, Liceul funcționează ca școală cu clasele I-XII, forma de învățământ fiind de zi. Dintre rezultatele concrete ale colaborării cu Municipality menționăm expoziția „100 de chipuri ale Unirii”, dedicată Centenarului Unirii.

Asociația Culturală pentru Istorie Vie - asociație care funcționează sub înrăurirea Muzeului Național al Unirii din Alba Iulia și coordonează activitatea reenactorilor constituiți în Garda Apulum, formată din: Legiunea a XIII-a Gemina, Lupii Apulonului și Ludus Apulensis, Începând cu anul 2012, odată cu constituirea trupei de legionari romani, echipa de reconstituire istorice antice de la Alba Iulia a luat parte la numeroase evenimente din țară și din străinătate (Italia, Bulgaria, Republica Moldova, Austria, Belgia), promovând patrimoniul antic al orașului Alba Iulia și importanța acestuia în cunoașterea istoriei naționale. Asociația este principalul operator al unui eveniment de marcă în agenda culturală a orașului care reușește să atragă mii de spectatori, concetățeni și turiști: Festivalul Roman Apulum, organizat de primăria Municipiului Alba Iulia. Trupa de reenactori oferă reprezentații de reconstituire istorică pe parcursul sezonului turistic, atrăgând o largă participare din partea publicului.

Asociația „Apulum Forum” - înființată în 2017 pentru a contribui în domeniul educației și activării civice, implementează proiecte naționale și cu parteneri internaționali, susținând creșterea unor noi generații mai informate și mai implicate în comunitățile lor. Dintre proiectele Asociației, pot fi menționate: Ghidul Ilustrat al elevului⁹³, Ghidul ilustrat al comunismului românesc⁹⁴, Uniunea mea europeană⁹⁵, Rezistenții⁹⁶.

Fundația Comunitară Alba⁹⁷ - misiunea acesteia este de a schimba în bine comunitatea prin cultivarea spiritului civic și generozității membrilor ei, identificarea nevoilor și valorificarea oportunităților de dezvoltare, finanțarea și susținerea inițiativelor cetățenilor, grupurilor și organizațiilor neguvernamentale din județul Alba. Una dintre direcțiile ei strategice este educația non-formală a tinerei generații și implicarea ei civică, inclusiv social-culturală. Prin programul YouthBank, s-au finanțat în ultimii 12 ani proiectele de implicare în comunitate a tinerilor, multe dintre acestea dezvoltând componenta culturală a comunității. Prin YouthBank, circa 1000 de liceeni au devenit lideri în generația tânără și antreprenori sociali

⁹³ <https://issuu.com/forumapulum/docs/ghidul-elevului>

⁹⁴ https://issuu.com/forumapulum/docs/ghid_comunism_web

⁹⁵ <https://issuu.com/forumapulum/docs/ghid-ue> ; <https://forumapulum.ro/ro/educatie-civica/uniunea-mea-europeana>

⁹⁶ <https://forumapulum.ro/ro/educatie-civica/rezistentii>

⁹⁷ <https://fundatiicomunitare.ro/fundatii/fundatia-comunitara-alba/>

ai comunității, proiectele gestionate de ei având zeci de mii de beneficiari direcți și indirecti.

2.8.2 Instrumente pentru consultarea/informarea publică

Pe parcursul activităților de cercetare și analiză pentru domeniul culturii și patrimoniului cultural s-au utilizat instrumente specifice pentru consultarea și informarea publică a comunității locale. Punctele de vedere exprimate și propunerile relevante au fost incluse în conținutul documentului.

Instrumentele pentru consultarea / informarea publică utilizate sunt următoarele:

- sesiuni de lucru cu entități relevante, în cadrul Grupului Urban Consultativ, domeniul Cultură și patrimoniu;
- interviuri și întâlniri *on-line* cu experți sau specialiști de talie națională și internațională în domeniul cultural, organizate în cadrul proiectelor implementate de Municipiul Alba Iulia, în calitate de partener sau lider de proiect, asupra stării actuale a patrimoniului din Alba Iulia și a direcțiilor de intervenție pentru patrimoniul cultural:
 - Întâlnire bilaterală *on-line* în data de 05.02.2021 în cadrul proiectului ArcheoDanube – cu Karin Drda-Kuhn – expert internațional, pentru stabilire părților interesante relevante în domeniul patrimoniul cultural din municipiul Alba Iulia;
 - Interviu în data de 09.05.2021 cu Christin Lesser – Manager Proiect Ruta Culturală Transromanica, tema – obiectiv cultural romanic din Alba Iulia valorificat în cadrul rutei culturale europene;
 - Conferință *on-line* în data de 18.05.2021, pe tema patrimoniului cultural din Alba Iulia și Hunedoara cu specialiști și experți ai instituțiilor: Direcția Județeană pentru Cultură Alba, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului, Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Chimie și Petrochimie București, ROSA; Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia;
 - Atelier de lucru internațional organizat *on-line* în perioada 10-11.06.2021, în cadrul Proiectului ArcheoDanube – a fost realizat un scurt film de prezentare a patrimoniului municipiului Alba Iulia, respectiv au fost desfășurate sesiuni de lucru pe tematica organizării unor parcuri arheologice urbane;
 - Atelier de lucru în data de 20.07.2021, cu parteneri din România, Serbia, Bulgaria, Croația și Ungaria - membrii în Ruta culturală a Împăraților Romani, pe tema realizării unor tururi virtuale 3D și realitate augmentată la obiectivele romane incluse în ruta culturală.
- utilizarea instrumentului *on-line barometru comunitar* prin aplicarea de chestionare;
- canalele de comunicare ale Primăriei municipiului Alba Iulia (site www.apulum.ro, comunicate de presă etc).

Una dintre etapele de consultare publică a fost realizată printr-un chestionar specific privind domeniile de: **turism, marketing de oraș și patrimoniu.**

Rezultatele prezintă în mod sintetic următoarele aspecte:

- La întrebarea privind importanța patrimoniului cultural pentru dezvoltarea urbanistică a municipiului Alba Iulia, din 182 răspunsuri date, 170 (93,40%) de respondenți consideră patrimoniul cultural ca fiind foarte important/cel mai important;
- La întrebarea privind starea de conservare și punere în valoare a patrimoniului cultural, din numărul total de 182 de respondenți, 141 (77,47%) au considerat starea ca fiind „bună”, în timp ce 26 (14,28%) o apreciază ca fiind „rea”;
- La întrebarea privind gradul de semnalizare al monumentelor istorice și a traseelor culturale din municipiul Alba Iulia, răspunsurile celor 182 de respondenți, relevă următoarele:
 - foarte bun și bun = 83 (45,60%)
 - satisfăcător = 76 (41,75%)
 - nesatisfăcător = 23 (12,64%)
- În ce privește necesitatea înființării unui departament/serviciu de patrimoniu cultural și cultură în cadrul Municipiului Alba Iulia, din totalul celor 182 respondenți, un număr de 128 (70,33%) consideră „Necesară/Foarte necesară” existența acestui departament, în timp ce 54 (29,67%) apreciază că „Nu este necesară”;
- La stabilirea priorităților de intervenție pentru restaurarea/ punerea în valoare a obiectivelor de patrimoniu ale Municipiului Alba Iulia, din același număr de 182 răspunsuri se relevă primele trei priorități:
 1. Biblioteca Batthyaneum - 125 voturi;
 2. Palatul Principilor (în întregime) - 122 voturi;
 3. Biserica creștină de secol X (vestigiile arheologice) - 64 voturi.

Concluziile care se desprind din analiza datelor acestui chestionar sunt următoarele:

- comunitatea locală consideră foarte important bogatul patrimoniu cultural local precum și gestionarea patrimoniului cultural de un departament de specialitate;
- signalistica monumentelor și traseelor culturale ale orașului trebuie îmbunătățită și corelată cu prelucrarea/ prezentarea acestora în cadrul materialelor promoționale/de promovare;
- dorința majoră de punere în valoare și în circuitul public de vizitare a unor obiective extrem de importante pentru localitate, dar și pentru istoria și cultura europeană.

2.9 Turism și marketing de oraș

2.9.1 Diagnoza turismului în municipiul Alba Iulia și zona urbană funcțională

2.9.1.1 Importanța și rolul turismului în municipiul Alba Iulia și zona urbană funcțională

În condițiile în care rolul economico-social al activității turistice în cadrul economiei locale este cert în cadrul multor centre urbane cu funcțiuni turistice de pe piața internă și internațională, în prima etapă a elaborării Componentei Turism din cadrul SIDU 2021-2030, cea a analizei de nevoi la nivelul Municipiului Alba Iulia și a zonei urbane funcționale, se realizează o analiză diagnostic a turismului local.

Impactul economic al turismului la nivelul României în 2019⁹⁸ se cuantifică în felul următor:

- 5,9% contribuție în Produsul Intern Brut,
- 6,3 % din numărul total de angajați din țara noastră ocupați în acest sector de activitate (mai exact 537.700 locuri de muncă directe în turism sau altfel spus, 1 din 4 noi locuri de muncă create în ultimii 5 ani a fost în turism),
- încasări din fluxurile turistice asimilate exporturilor de 15,6 miliarde lei (3,7 % din totalul exporturilor),
- peste 13 milioane de sosiri turiști români și străini.

În contextul de mai sus, se poate spune că acest sector de activitate deține o pondere modestă la nivelul Municipiului Alba Iulia și a zonei urbane funcționale, reprezentat de 105.289 sosiri de turiști, din care în orașul Alba Iulia s-au înregistrat 72.367 turiști, Municipiul Sebeș – 26.706, orașul Teiuș - 998, comuna Ciugud – 236, comuna Galda de Jos -2392, comuna Ighiu – 2.406, comuna Meteș -184.

Chiar dacă economia Regiunii Centru păstrează încă un profil industrial vizibil ce poate fi evidențiat atât prin contribuția relativ ridicată a industriei la formarea produsului intern brut cât și prin ponderea semnificativă a populației ocupate în sectorul secundar al economiei, sectorul serviciilor are o contribuție importantă la formarea produsului intern brut regional, înregistrând o dezvoltare semnificativă în ultimii ani. Sectoarele de servicii care au înregistrat cele mai mari creșteri sunt transporturile, telecomunicațiile, sectorul financiar-bancar și de asigurări. În acest context, turismul a înregistrat un progres notabil pe anumite segmente, cum ar fi turismul rural și agroturismul, contribuind la valorificarea potențial turistic rural al regiunii.

Cu un P.I.B. de 17.900 euro/locuitor la nivelul anului 2017⁹⁹, Regiunea Centru, din care face parte și Municipiul Alba Iulia împreună cu zona urbană funcțională, se situa pe locul 3 la nivel național, însă turismul deținea doar 3,8% din Valoarea Adăugată Brută (V.A.B.) la nivelul Regiunii și doar 2,8% din V.A.B. la nivelul României.

Între domeniile de specializare inteligentă identificate în cursul procesului de elaborare a Strategiei de Specializare Inteligentă¹⁰⁰, abia pe ultimul loc se situează o anumită formă a turismului și anume turismul balnear, însă cu siguranță există și alte fațete ale activității

⁹⁸ World Travel & Tourism Council, *Travel & Tourism Economic Impact 1 2019, România*

⁹⁹ Institutul Național de Cercetare Dezvoltare în Turism, București, 2017.

¹⁰⁰ În perioada 2014-2017, Regiunea Centru a parcurs un intens proces de elaborare a Strategiei de Specializare Inteligentă (RIS3) prin care au fost identificate domenii și nișe cu potențial de specializare inteligentă.

turistice care pot reprezenta nișe de piață cu potențial de specializare inteligentă (ca de exemplu, turismul de aventură, de tineret, gastronomic etc.).

În scopul diagnosticării activității de turism la nivelul zonei studiate, sunt identificate principalele resurse turistice de care dispune orașul și zona urbană funcțională (ZUF), dar și destinațiile turistice preferate de turiști, apoi prezentate rolul și importanța pe care le deține sectorul turistic în ansamblul economiei municipiului Alba Iulia.

Principalele resurse și destinații turistice¹⁰¹ specifice municipiului Alba Iulia și zonei urbane funcționale

Pionierul cercetării fenomenului turistic în județul Alba și, implicit în Municipiul Alba Iulia, este Alexandru Borza (fiul biologului cu același nume, originar de pe Valea Sebeșului, care a creat primul parc național din România – Parcul Retezat, și Grădina Botanică din Cluj Napoca¹⁰²) care de-a lungul întregii cariere profesionale s-a ocupat de problemele turismului. Astfel, în lucrarea *Valorificarea turistică a patrimoniului material și imaterial al județului Alba* sunt prezentate resursele turistice de pe teritoriul județului Alba – inclusiv municipiul Alba Iulia și zona urbană funcțională, formele de turism practicabile, aspectele care țin de oferta turistică și circulația turistică, dar și propuneri de valorificare turistică la nivelul anului 1976¹⁰³, altfel spus este cel mai complex studiu care reliefează locul pe care-l deținea activitatea de turism în cadrul economiei județului în anii ‘70.

Bineînțeles că sunt și alți specialiști care au studiat activitatea turistică din județ, mai exact importanța pe care aceasta o deține în ansamblul ramurilor economice^{104,105}, însă rezultatele acestor studii nu mai sunt de dată recentă.

În acest context este binevenită o analiză pertinentă și de actualitate a fenomenului turistic la nivel local și a ZUF, în cadrul prezentei Strategii Integrate de Dezvoltare Urbană.

Activitatea turistică în municipiul Alba Iulia și zona urbană funcțională, care face obiectul prezentei analize, prezintă o serie de caracteristici distinctive, și anume:

- resurse turistice¹⁰⁶ naturale și antropice,
- elemente de infrastructură turistică,
- servicii turistice,
- resurse umane care activează în acest sector economic,

¹⁰¹ Destinația turistică poate fi reprezentată de orice unitate teritorial-administrativă (țară, regiune în cadrul unei țări, oraș, sat, stațiune sau alt areal) a cărei economie este dependentă de creșterea semnificativă a încasărilor provenite de la turiști.

¹⁰² Borza Al., *Drumurile mele prin turism, repere bio-bibliografice*, Editura ASE, București, 2011.

¹⁰³ Borza Al. (coord.), *Valorificarea turistică a patrimoniului material și imaterial al județului Alba* (1976), Editura ALTIP, Alba Iulia, 2014.

¹⁰⁴ Stremțan F. (coord.), *Noi filiere economice în Munții Apuseni*, Editura RISOPRINT, Cluj Napoca, 2006.

¹⁰⁵ Ludușan N., Hanciu I., Hanciu M., Munteanu M., *Geografia județului Alba*, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2003.

¹⁰⁶ Potrivit legislației românești (H.G. nr. 58/1998), resursele turistice reprezintă componente ale mediului natural și antropice care, prin calitățile și specificul lor, sunt recunoscute, înscrise și valorificate prin turism, în măsura în care nu sunt supuse unui regim de protecție integrală.

- firme, autorități publice sau alte entități care au ca obiect de activitate turismul sau care contribuie într-o măsură sau alta la buna derulare, organizare a acestuia.

Zona analizată se numără printre regiunile țării care dispun de un potențial turistic¹⁰⁷ remarcabil, cu unele componente rare sau chiar cu caracter de unicat (vezi fig. nr. 2.9.1).

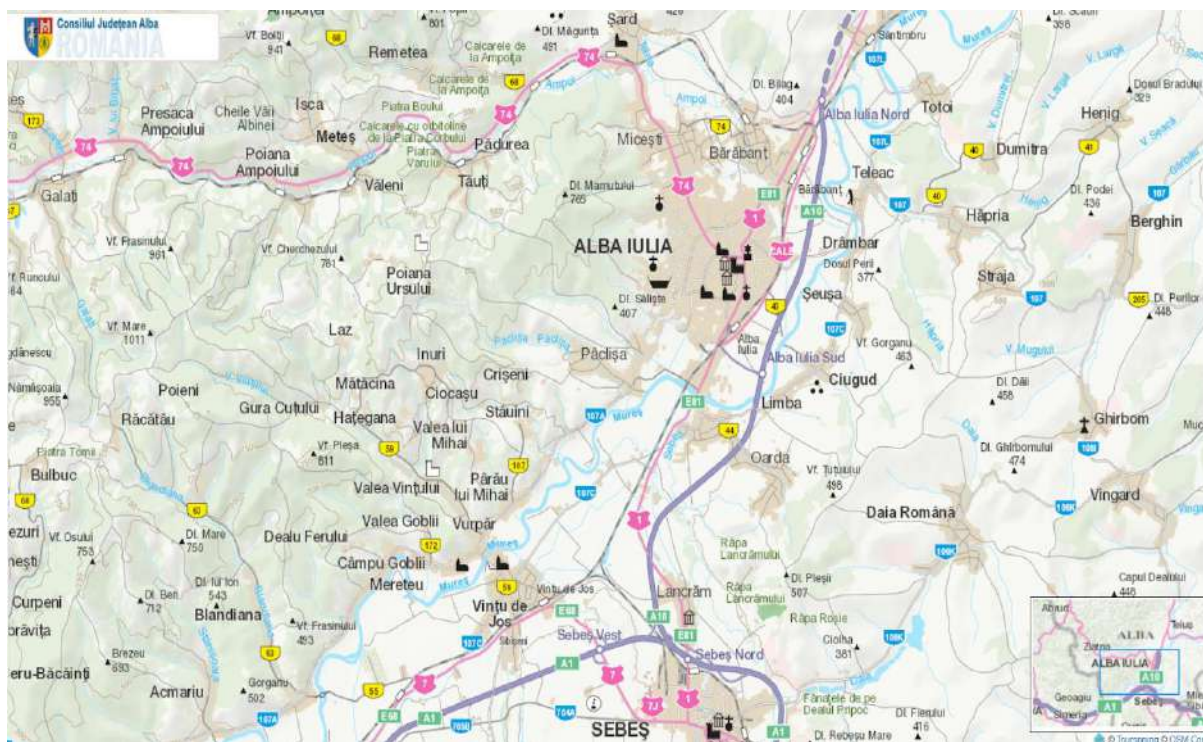


Figura nr. 2.9.1 - Resursele turistice ale zonei urbane funcționale
Sursa: Consiliul Județean Alba

Activitatea turistică într-un areal este susținută de o serie de resurse turistice naturale și antropice care stau la baza creării ofertelor turistice și implicit a stabilirii potențialului turistic al regiunii.

Printre cele mai importante resurse turistice naturale ale zonei analizate se numără¹⁰⁸:

- **peisajul geografic** variat reprezentat de o anumită parte a Munților Apuseni, mai exact Munții Trascău;
- un număr important de **fenomene și monumente** ale naturii reprezentative pe plan național și european cum ar fi zona carstică a Munților Trascău – Cheile Râmețului, Cheile Ampoitei;
- **climatul sub-montan** specific în majoritatea teritoriului zonei urbane funcționale cu temperaturi moderate, veri răcoroase și ierni blânde;

¹⁰⁷ Potențialul turistic al unui teritoriu poate fi definit, la modul general, prin ansamblul elementelor ce se constituie ca atracții turistice și care se pretează unei amenajări pentru vizitare și primirea călătorilor.

¹⁰⁸ Moisă C.O., *The Importance and Role of Tourism in Economic and Social Life in Alba County*, Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, 17(1), p.126-140, 2015 disponibil la <http://www.oeconomica.uab.ro/upload/lucrari/1720151/10.pdf/>, accesat la data de 16.02.2021

- **hidrografia** reprezentată de lacurile foarte variate ca origini – Iezerul Ighiel (carstic) care este cel mai tipic lac carstic de dolină de la noi din țară, lacul Tăul fără Fund (baraj natural) care cu o suprafață de 1,5 ha și un volum de apă de 22.623 m³ este considerat printre cele mai mari lacuri de baraj natural din regiunea deluroasă, bazinul hidrografic al Mureșului (140 km pe teritoriul județului Alba) cu afluenții săi Târnavă, Arieș, Ampoi, Sebeș și Cugir;
- **flora și fauna** extrem de bogată și atrăgătoare reprezentată de specii precum cele care au supraviețuit din vremurile glaciare (albumela, argințica sau foaia grasă), specii termofile de origine mediteraneană (feriga mediteraneană în cadrul ariei naturale protejate Râpa Roșie), ilirică sau balcano-moesiacă, floarea de colț, specii rare de lilieci, brotăcelul, gușterul și șopârla de ziduri (specii care sunt de interes comunitar și necesită o protecție strictă), acvila de munte în Cheile Râmețului sau pe Colții Trascăului, rața de ghețuri, cocoșul de munte;
- o listă impresionantă de **rezervații naturale**, printre care cele mai importante sunt: Calcarele de la Ampoița, Cheile Întregalde, Cheile Mănăstirii (150 ha), Cheile Râmețului (40 ha), Iezerul Ighiel (20 ha), Poienile cu narcise de la Tecșești, Piatra Poienii (Ighiel), Piatra Cetii (75 ha), Râpa Roșie (tip geologic și botanic, Sebeș).

Printre elementele componente ale potențialului turistic antropic specifice orașului și zonei urbane funcționale, de o mare atractivitate turistică, pot fi menționate: ruinele de cetăți și vestigii arheologice, cetăți și castele, repere istorice ce pot fi exploatate turistic prin organizarea de evenimente specifice, evenimente cultural-artistice, elemente de etnografie și folclor, dar și așezările umane.

Ruinele de cetăți și vestigii arheologice printre care se remarcă ruinele Cetății Sebeșului, ruinele Castelului Martinuzzi de la Vințu de Jos, Tăblițele de la Tărtăria, considerate ca fiind cele importante vestigii istorice cu caracter cultural de pe teritoriul României, sunt o primă componentă ce poate fi valorificată prin turismul cultural-istoric.

Cetățile și castelele, precum cetatea bastionară de tip Vauban de la Alba Iulia, cea mai mare cetate din România, construită între anii 1715-1738, de către împăratul Austriei, Carol al VI-lea, prin munca a mii de iobagi români, Castelul de la Botești, Zlatna sau Castelul Kemeny de la Galda de Jos pot face obiectul unor vacanțe memorabile.

Totodată, se remarcă prin atractivitate și **obiectivele de interes cultural, istoric și artistic** cum ar fi *Muzeul Național al Unirii, Sala Unirii, Catedrala Reîntregirii Neamului* construită cu sprijinul Casei Regale a României în perioada 1921-1922 și unde a avut loc în data de 15 octombrie 1922 ceremonia de încoronare a Regelui Ferdinand și a Reginei Maria ca suverani ai României Mari, *Catedrala Romano-Catolică Sf. Mihail*, considerată cel mai valoros monument de arhitectură romanică din Transilvania, datată sec. XI, locaș care deține două recorduri - este cea mai veche și totodată cea mai lungă - 93 m în ax catedrală din România, *Biblioteca Batthyaneum, Muzeul Principia și Museikon, casele memoriale* ale unor personalități - poetul și filosoful Lucian Blaga, Lancrem, tânărul pianist Carl Filtsch și

naturalistul Franz Binder, Sebeș, casa natală Ion Lăncrănjan - cartierul Oarda al Municipiului Alba Iulia.

Demne de a fi enumerate aici sunt și **reperele istorice care pot fi valorificate ca evenimentele specifice:**

- anul 1546 - Alba Iulia capitală a principatului Transilvania;
- anul 1600 - unirea celor trei state române (Transilvania, Moldova și Țara Românească), sub voievodul Mihai Viteazul;
- anul 1648 – Noul Testament de la Bălgrad, Școala Ardeleană;
- secolele XVII – XVIII – centrele culturale ale epocii feudale la Alba Iulia și Blaj;
- anul 1784 - răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan;
- mai 1848 - Marea Adunare de pe Câmpul Libertății de la Blaj pentru abolirea iobăgiei și proclamarea independenței națiunii române;
- 1848-1849 - revoluția marelui tribun al moșilor Avram Iancu;
- 1 Decembrie 1918 - Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

O parte dintre aceste repere istorice au fost și sunt valorificate din punct de vedere cultural, dar și turistic prin evenimentele organizate la Alba Iulia cu ocazia Zilei Naționale a României.

Tot ca și componentă a potențialului turistic antropocentric specifice zonei studiate sunt considerate **evenimentele culturale - artistice, de genul festivaluri** - Festivalul Cetăților Dacice, un festival itinerant care a ajuns la a IX-a ediție, Festivalul Internațional de Film Etnografic organizat la Zlatna, **manifestări sportive** precum competiția athletică „Alba Iulia City Race”, **concursuri** - „Turism cu manualul de istorie”, „Cultură pentru cultură”, **târguri** - Târgul de Turism Rural de la Albac.

Spațiul rural din cadrul ZUF se remarcă prin **elemente de etnografie și folclor**, mai exact portul tradițional specific zonei analizate, muzica și dansul popular, creația și tehnica populară, obiceiuri și tradiții („Sărbătoarea secerișului”, Ampoița), serbări și târguri, manifestări și credințe religioase („Jeșirea în rai”, Ampoița), gastronomie („Drumul vinului” în județul Alba).

Totodată, anumite **așezări umane** precum centrele urbane Alba Iulia, Sebeș, Zlatna și Teiuș sau anumite localități rurale care îndeplinesc rolul de sate turistice, deși nu au fost introduse formal în circuitul turistic conform legislației turistice actuale, (Ighiu, Ampoița) ar putea fi considerate destinații de vacanță autentice.

Potrivit unui sondaj¹⁰⁹ efectuat de către Ziarul Unirea în anul 2014, cele mai atractive resurse turistice ale județului Alba sunt: Cetatea Alba Carolina, Râpa Roșie - „Micul canion al României, și Peștera Huda lui Păpără.

Alături de aceste atracții specifice zonei supuse analizei, bineînțeles că există și alte obiective turistice naturale și antropice amplasate în zona limitrofă, care prezintă atracție și pot fi

¹⁰⁹ <http://ziarulunirea.ro/sondajcele-mai-frumoase-atracții-turistice-din-alba-care-credeti-ca-sunt-locurile-care-trebuie-neaparat-vizitate-de-turisti-in-judetul-din-inima-transilvaniei-270605/>

valorificate din punct de vedere turistic, printre care se remarcă: masivul bazaltic Detunata din Comuna Bucium, compus din Detunata Goală (24 ha) și Detunata Flocoasă, zona carstică a Munților Trascău – Cheile Vălișoarei, Masa Jidovului și Oul Arșiței (monumente ale naturii situate pe Valea Sebeșului), Pădurea Sloboda (20 ha), Poiana cu narcise de la Negrileasa (Bucium), Peștera Huda lui Păpară, cele 25 de muzee și expoziții etnografice de pe teritoriul întregului județ Alba, portul tradițional specific celor șase zone etnografice ale județului, diferite realizări tehnico-economice precum barajele și lacurile de acumulare amenajate pe râul Sebeș, dintre care cel mai mare este Lacul Oașa cu o suprafață de 447 ha și 131 milioane m³ apă, atelierele meșteșugărești din localitățile Bucerdea Vinoasă și Săsciori în care tinerii perpetuează tradițiile populare etc.

Totodată, există și câteva componente ale patrimoniului antropic mai puțin cunoscute și valorificate din punct de vedere turistic, precum Biblioteca Batthyaneum - înființată în 31 iulie 1798 de către episcopul romano-catolic Ignațiu Batthyány, care păstrează peste 50.000 de cărți, 19.000 de documente, 1.230 manuscrise și aproape 600 incunabule din secolul al IX-lea¹¹⁰; sinagoga și cimitirul evreiesc, Palatul Episcopiei Romano-Catolice, precum și vestigii arheologice care atestă existența unei așezări locuite de daci înainte de venirea romanilor descoperite în incinta fostului castru roman Apulum etc.

Toate aceste componente ale potențialului turistic de care dispune municipiul Alba Iulia și zona urbană funcțională prezintă particularități favorabile desfășurării unei activități turistice complexe din punct de vedere a formelor de manifestare - turism de odihnă, cultural, de afaceri, rural, gastronomic, educațional ș.a.m.d., care răspund unor nevoi turistice extrem de variate.

Tratarea aspectelor care țin de turismul local și cel specific zonei urbane funcționale sunt utile în cadrul SIDU 2021-2030 în ideea în care municipiul Alba Iulia, ca și reședință de județ, dorește a reprezenta în viitor un pol de atracție turistică important, iar orașul va fi integrat în cadrul unor circuite turistice naționale sau a unor rute culturale.

Rolul și importanța economico-socială a turismului în municipiul Alba Iulia și la nivelul zonei urbane funcționale

Activitatea turistică se manifestă pe planuri multiple: de la stimularea creșterii economice la perfecționarea structurii sociale, de la valorificarea superioară a resurselor la îmbunătățirea condițiilor de viață ale locuitorilor unei regiuni cu funcțiuni turistice, așa cum este și municipiul Alba Iulia.

În scopul determinării rolului economic și social pe care-l joacă turismul în municipiul Alba Iulia și zona urbană funcțională sunt analizate aspecte precum contribuția turismului la economia locală și utilizarea forței de muncă.

¹¹⁰ <https://viziteazaalbaiulia.ro/600-de-biblii-la-batthyaneum/>

Importanța economică a sectorului turistic local se exprimă prin rezultatele financiare (cifra de afaceri, profit net) ale celor mai importante unități de primire a turiștilor și firme din domeniul industriei hoteliere care activează pe raza municipiului Alba Iulia. La nivelul anului 2019, numărul agenților economici din localitate cu obiectul de activitate „Hoteluri și alte facilități de cazare” este de 21, și reprezintă 0,17% din totalul agenților economici 11.772 înregistrați pe raza municipiului Alba Iulia.

Conform unui clasament realizat în anul 2019 Top firme 2019 – localitatea Alba Iulia (CAEN 5510 Hoteluri și alte facilități de cazare similare), cifra de afaceri cumulată a firmelor cu acest cod CAEN în Alba Iulia s-a ridicat la 29,6 milioane lei (6,7 milioane euro)¹¹¹ și a reprezentat 0,67% din cifra de afaceri totală înregistrată de companiile din localitate (4,5 miliarde lei/1 miliard euro¹¹²), iar profitul net realizat de acestea a fost de 5,2 milioane lei (1,2 milioane euro) ceea ce reprezintă 1,15% din profitul net total realizat de companiile din localitate, respectiv 448,5 milioane lei (101,9 milioane euro).

Tabel nr.2.9.1 Top firme 2019 – Hoteluri și alte facilități de cazare similare, în Alba Iulia

Denumire unitate	Cifra de afaceri (lei) - evoluție comparativ cu anul 2018	Profit net (lei) - evoluție comparativ cu anul 2018	Număr de salariați - evoluție comparativ cu anul 2018	Cota de piață (%) / Locul deținut în Top firme 2019
Hotel Mariss (SC PERFETTO TRADING SRL)	4.546.288 10% ↗	634.593 -51% ↘	17 -6% ↘	11,78 (1)
Hotel Cetate (SC CETATEA APUSENI S.A.)	4.190.130 (-30%) ↘	429.832 (-30%) ↘	30 (11%) ↗	10,86 (2)
ALLEGRIA RESORT SRL (fosta MERCUR TRANSIT S.R.L.)	3.972.479 12% ↗	409.154 -9% ↘	34 3% ↗	10,3 (3)
HOTEL MEDIEVAL (SC CORINT HOTEL MEDIEVAL SRL)	3.429.511 (-6%) ↘	366.757 (-6%) ↘	43 (-55%) ↘	8,89 (4)
Hotel Parc (SC PARC SA)	3.138.828 (-83%) ↘	53.018 (-83%) ↘	0 (în anul anterior 31)	8,14 (5)
SC SKI ȘURIANU SRL	2.702.504 (15%) ↗	376.909 (-24%) ↘	20 (-29%) ↘	7,00 (6)
SC FANTESY S.R.L.	2.686.458	636.601	32	6,96 (7)

¹¹¹ <https://www.topfirme.com/judet/alba/localitate/alba%20iulia/caen/5510/cifra-de-afaceri/>

¹¹² <https://www.topfirme.com/judet/alba/localitate/alba%20iulia/cifra-de-afaceri/>

	(45%) ↗	(88%) ↗	(-9%) ↘	
SC SATEX S.R.L.	2.098.464 (-93%) ↘	69.839 (-93%) ↘	13 (44%) ↗	5,44 (8)
LA STEJARI SRL	713.712	2.908	5	(9)
SC LA MAISON DE CAROLINE S.R.L.	693.344	- 20.488	12	(10)
SC APULUM HOUSE S.R.L.	466.353	671.946	6	(11)
KASSA LOOK MV SRL	226.878 44% ↗	27.901 (-16%) ↘	2 100% ↗	(12)
SC INCUBA REPRODUCTION SRL	205.056	1.405.003	1	(13)
CONSUL BOGATAN SOCIETATE IN NUME COLECTIV	156.890 -10% ↘	27.725 (13%) ↗	2 100% ↗	(14)
SC SILVER TEAM SRL	138.244	978	4	(15)
SC SEVEN GUESTHOUSE SRL	86.464	32.242	1	(16)
SC N & A FOREST PRODUCTION S.R.L.	57.148	- 33.461	0	(17)
SC TRAIN HOTEL S.R.L.	23.971	9.317	0	(18)
SC DIATRIAL SRL	21.443	- 43.805	1	(19)
SC ȘAPTE CETĂȚI SRL	0	- 532	0	(20)
TOTAL	29.554.165 lei		223 angajați	

Sursa: prelucrarea datelor disponibile pe site-ul

<https://www.topfirme.com/judet/alba/localitate/alba%20iulia/caen/5510/cifra-de-afaceri/>

Exceptând condițiile epidemiologice prezente începând cu anul 2020, datele financiare la nivelul anului 2019 indică o pondere modestă a agenților economici din sectorul turistic în ansamblul economiei locale, atât ca rezultate obținute din activitatea de cazare, cât și ca număr de angajați.

În clasamentul pe domenii de activitate după cifra de afaceri înregistrată, realizat de către site-ul de specialitate TopFirme¹¹³, consultat în perioada aprilie-mai 2020, pe baza ultimelor bilanțuri depuse, pe locul 18 din 20 de domenii listate, se situează cei 102 agenții economici cu obiectul de activitate CAEN 5610 Restaurante (0,87% din totalul agenților economici din

¹¹³ <https://www.topfirme.com/>

Alba Iulia), care au totalizat o cifră de afaceri de 60,9 milioane lei (13,8 milioane euro)¹¹⁴ în anul 2019 și care reprezintă 1,34% din cifra de afaceri din Alba Iulia, și 11,3 milioane lei (2,6 milioane euro) profit net (2,52% din profitul net realizat la nivelul localității).

Pe lângă acestea, existau în anul 2019 la nivelul municipiului 23 de agenți economici cu *codul CAEN 5520 Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată*, cu 19 angajați, o cifră de afaceri totală de 2,1 milioane lei (466.025 euro) și profit net total de 614.264 lei (139.605 euro), respectiv:

1. NEW FAN S.R.L., cifră de afaceri - 462.521 lei, 5 angajați
2. MATLAS HOSTEL S.R.L., cifră de afaceri - 324.978 lei, 2 angajați
3. ABIL TEAM SRL, cifră de afaceri - 252.493 lei, 0 angajați
4. ELEONORA FASHION SRL, cifră de afaceri - 221.857 lei, 1 angajat
5. TELSTEY SRL, cifră de afaceri - 148.464 lei, 1 angajat
6. CRIDO C.P.M.T. SOLUTIONS SRL, cifră de afaceri - 146.468 lei, 2 angajați
7. VITINHA S.R.L., cifră de afaceri - 130.621 lei, 1 angajat
8. DACIS AMADEUS S.R.L., cifră de afaceri – 115.255 lei, 0 angajați
9. VICIVET S.R.L., cifră de afaceri - 92.450 lei, 1 angajat
10. DODO CHITI HOTELS S.R.L., cifră de afaceri - 77.127 lei, 0 angajați
11. PENSIUNEA MA TURISM SRL, cifră de afaceri - 64.127 lei, 4 angajați
12. MAIANA HOUSING S.R.L., cifră de afaceri - 47.508 lei, 0 angajați
13. NATYCO AMBIENT S.R.L, cifră de afaceri - 29.671 lei, 0 angajați
14. WELCOMING CITY SRL, cifră de afaceri - 28.800 lei, 0 angajați
15. GHEZA ' S APARTS S.R.L., cifră de afaceri - 12.409 lei, 0 angajați
16. STUDIO APARTAMENTS S.R.L., cifră de afaceri - 10.505 lei, 0 angajați
17. ECO FRIENDLY TOUR S.R.L., cifră de afaceri - 6.700 lei, 2 angajați
18. HONEY BEST S.R.L., cifră de afaceri - 3.805 lei, 0 angajați
19. CONFORT HOUSE PLUS S.R.L., cifră de afaceri - 0 lei, 0 angajați
20. LUCA GRAND GROUP SRL, cifră de afaceri - 0 lei, 0 angajați
21. TRANSALPINA TRAVEL SRL, cifră de afaceri - 0 lei, 0 angajați
22. CROMO STAR SRL, cifră de afaceri - 0 lei, 0 angajați

¹¹⁴ <https://www.topfirme.com/judet/alba/localitate/alba%20iulia/caen/5610/>

23. TRANSYLVANIA MONTAN SRL, cifră de afaceri - 0 lei, 0 angajați.

Tot la sectorul de cazare se adaugă și firmele cu obiectul de activitate *Alte servicii de cazare (CAEN 5590)*, în număr de 18 agenți economici, cu un număr de 54 angajați, 7,9 milioane lei (1,8 milioane euro) cifră de afaceri și 3,2 milioane lei (728.423 euro) profit net. Reprezentative la această categorie, din punct de vedere a cifrei de afaceri înregistrată în anul 2019, sunt următoarele:

1. NARCIS CONT S.R.L., 2,9 milioane lei (649.640 euro)
2. MAGIC NORD STAR S.R.L., 1,9 milioane lei (429.091 euro)
3. PENSIUNEA CASA BUNĂ S.R.L., 956.289 lei (217.338 euro)
4. AMIAND HOME SRL, 589.932 lei (134.075 euro)
5. BIOREF SRL, 384.327 lei (87.347 euro)
6. PERLA MURESULUI S.R.L., 355.984 lei (80.905 euro)
7. PRECOM MĂCINIC SRL, 277.000 lei (62.955 euro)
8. ZEONI EXTEND SRL, 192.301 lei (43.705 euro)
9. TASHA INVEST SRL, 143.475 lei (32.608 euro)
10. TERRA ELIXIR S.R.L., 130.752 lei (29.716 euro)
11. MATIA RESORT SRL, 75.961 lei (17.264 euro)
12. FLAMINGO COMP S.R.L., 15.276 lei (3.472 euro)
13. PORTOS GEMINA SRL, 3.781 lei (859 euro)
14. TIMI & MANU SRL, 2.831 lei (643 euro).

Pe lângă aceste două categorii de firme care prestează servicii turistice de bază (cazare și alimentație publică), în municipiul Alba Iulia există și entități economice specializate în comercializarea de vacanțe, respectiv un număr de 8 firme cu cod *CAEN 7911 Activități ale agențiilor turistice*, a căror cifră de afaceri a fost de 6,3 milioane lei (1,4 milioane euro) în 2019, cu un profit net de 1,2 milioane lei (269.272 euro) și 18 angajați, precum și 8 agenți economici cu cod *CAEN 7912 Activități ale tur-operatorilor*, cifra de afaceri 989.679 lei (224.927 euro), profitul net realizat de 289.133 lei (65.712 euro) și 3 angajați.

De asemenea, activitatea de ghidaj și asistență turistică este asigurată de către cei 5 agenți economici cu cod *CAEN 7920 Alte servicii de rezervare și asistență turistică* care au înregistrat o cifră de afaceri de 87.133 lei (19.803 euro) și profit net 37.155 lei (8.444 euro).

De regulă, dezvoltarea turismului exercită o influență pozitivă asupra utilizării forței de muncă, excepție făcând perioadele de criză economică sau recesiune, la fel cum se întâmplă acum în contextul crizei sanitare.

Numărul total de angajați ai firmelor care prestează serviciile turistice de bază – cod CAEN 5510 cazare și alimentație publică în Alba Iulia este de 223, iar al celor din sectorul alimentației publice de 496 angajați (anul 2019).

Sintetizând, se poate aprecia că resursa umană ocupată în turismul local deține o poziție modestă de doar 813 angajați în sectoarele cazare, alimentație, agenții de turism, informare și asistență turistică.

2.9.1.2 Coordonatele activității de turism în municipiul Alba Iulia și zona urbană funcțională

Pentru caracterizarea fenomenului turistic local au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- a fost studiată literatura de specialitate în vederea identificării unor studii sau lucrări care fac referire la coordonatele turismului în județul Alba;
- a fost creată Comisia de Turism din cadrul Grupului Urban Consultativ și au avut loc întâlniri de lucru în scopul diagnosticării turismului local și a conturării unor propuneri de dezvoltare a acestuia;
- au fost colectate și analizate datele statistice existente referitoare la piața turistică (infrastructura și circulația turistică¹¹⁵);
- au fost inventariate principalele resurse și destinații turistice ale zonei;
- au fost întreprinse cercetări directe în rândul actorilor de pe piața turistică dar și a factorilor interesați de dezvoltarea acestui sector de activitate;
- au fost prelucrate și interpretate datele obținute cu ajutorul Barometrului Comunitar - domeniul Turism.

Principali actori de pe orice piață turistică și implicit și pe piața formată de municipiul Alba Iulia și ZUF sunt clasificați în următoarele categorii:

- *prestatorii de servicii turistice* - agenți economici ce oferă turiștilor ori, în anumite situații, populației rezidente, servicii de cazare, alimentație publică, transport și transfer al turiștilor la și de la destinațiile turistice, servicii de agrement-divertisment, tratament balnear etc.;

- *intermediarii de servicii cu caracter turistic*, respectiv tour-operatorii sau en-gross-iștii pieței turistice (cei care elaborează pachetele de servicii turistice) și agențiile de turism care comercializează produsele turistice direct persoanelor interesate, respectiv turiștilor;

- *turiștii*¹¹⁶ și *excursioniștii*¹¹⁷ care reprezintă *cererea turistică* măsurată cu ajutorul indicatorilor circulației turistice;

¹¹⁵ Circulația turistică reprezintă ansamblul fluxurilor turistice dintr-un anumit teritoriu și exprimă gradul de valorificare a patrimoniului turistic și a infrastructurii turistice. Se exprimă prin indicatori precum: numărul de turiști, numărul înnoptărilor, durata medie a sejurului - Moisă C. O., „Economia turismului - Suport de curs”, Ed. Didactica, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, 2015

¹¹⁶ Persoanele care vizitează o anumită destinație turistică - Moisă C. O., „Economia turismului - Suport de curs”, Ed. Didactica, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, 2015

- *statul prin organismele sale de specialitate*: Ministrul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului prin Direcția Generală Turism, Consiliul Județean Alba, Instituția Prefectului Județului Alba, primăriile urbane și rurale care beneficiază de taxele și impozitele plătite de agenții economici din turism;

- *orice altă entitate* (instituție de învățământ sau de altă natură, agent economic, organizație neguvernamentală) care are forța de a stimula și promova activitatea turistică, și, nu în ultimul rând

- *populația locală*.

Orice destinație turistică există și se dezvoltă prin acțiunea conjugată a tuturor celor menționați mai sus.

Componentele infrastructurii turistice și evoluția acesteia în perioada 2016-2020

Gradul de valorificare a potențialului turistic din municipiul Alba Iulia poate fi evidențiat prin nivelurile și evoluția principalilor indicatori ai infrastructurii și circulației turistice. Așadar, infrastructura turistică se poate caracteriza prin următorii indicatori: numărul unităților de primire turistică (tabel nr. 2.9.2), capacitatea de primire (tabel nr. 2.9.4, figura nr. 2.9.2), indicii de utilizare netă a capacității în funcțiune.

Tabelul nr. 2.9.2 - Evoluția numărului de unități de primire a turiștilor în municipiul Alba Iulia în perioada 2016-2020

Tipul unității de primire turistică cu funcțiuni de cazare	Număr de unități				
	2016	2017	2018	2019	2020
Hoteluri	8	9	9	8	7
Hosteluri	1	1	:	:	1
Moteluri	2	1	2	2	2
Vile turistice	1	2	3	3	3
Tabere de elevi și preșcolari	:	:	:	1	:
Pensiuni turistice (n.a. urbane)	14	12	12	15	12
Pensiuni agroturistice (n.a. pensiuni turistice rurale și pensiuni agroturistice)	1	1	2	3	3
TOTAL	27	26	28	32	28

Notă: „:” date statistice lipsă pe site-ul INSSE

Sursa: INSSE <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

După cum se poate observa, numărul de unități turistice s-a menținut la un nivel relativ constant în perioada analizată, cele mai numeroase fiind pensiunile turistice și cele agroturistice (53% din totalul unităților de cazare în anul 2020), urmate de hoteluri care dețin o pondere de 25%. Acest lucru se explică prin faptul că în orașul Alba Iulia cererea pentru servicii de cazare oferite de către pensiuni și hoteluri s-a manifestat în strânsă legătură cu anumite forme ale turismului local (de afaceri, cultural-istoric) și pe de altă parte investițiile în astfel de unități au fost susținute mai ușor prin fondurile cu finanțare europeană.

¹¹⁷ Vizitatorul de o zi sau excursionistul este acel vizitator care nu petrece nici o noapte într-o unitate de cazare, în locul, respectiv țara vizitată - Moisă C. O., „Economia turismului - Suport de curs”, Ed. Didactica, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, 2015

Dintre toate tipurile de unități de cazare existente la nivel național și județean, pe raza municipiului Alba Iulia nu se regăsesc, conform Institutului Național de Statistică, unități autorizate la categoriile: „hanuri și moteluri”, „cabane turistice”, „bungalouri”, „campinguri”, „popasuri turistice”, „căsuțe turistice” și „apartamente sau camere de închiriat”; referitor la acest ultim tip, realitatea este total diferită în sensul în care există un număr considerabil de asemenea spații de cazare care primesc turiști, dar care nu sunt evidențiate ca și componente al sectorului comercial de cazare, ci ca reședințe secundare. Totodată, la acestea se adaugă și alte spații care primesc vizitatori, cum ar fi cele 4 cămine studentești ale Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, căminele altor instituții din învățământul preuniversitar sau chiar Inspectoratul Județean Școlar Alba.

Conform Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, în municipiul Alba Iulia sunt autorizate să funcționeze 52 de unități turistice cu o capacitate totală de 1639 locuri de cazare distribuite în 787 spații de cazare (camere).

Tabelul nr. 2.9.3 - Structurile de primire turistice cu funcțiuni de cazare clasificate de către M.E.A.T. din Municipiul Alba Iulia la data de 09.04.2021

Nr. crt	Tipul unității	Denumire	Grad de confort	Nr. spații de cazare (camere)	Nr. de locuri	Amplasare	Număr certificat de clasificare (MT)
1	HOTEL	MEDIEVAL	5 stele	22	44	Alba Iulia Str. MILITARI, Nr. 2	17946/08.08.2018
2		CETATE	3 stele	112	216	Alba Iulia Str. Unirii, Nr. 3	921/761/07.09.2020
3		TRANSILVANIA	4 stele	80	160	Alba Iulia P-ța Iuliu Maniu, Nr. 11	735/925/03.02.2016
4		PARC	4 stele	72	140	Alba Iulia Str. Primăverii, Nr. 4	9440/5927/22.09.2011
5		HERMES	3 stele	19	42	Alba Iulia Str. Toporasilor, Nr. 20	11404/7890/14.09.2012
6		MARISS	3 stele	28	57	Alba Iulia Str. Viilor, Nr. 39	27811/24.03.2014
7	MOTEL	HANUL CU BERZE	2 stele	20	39	Alba Iulia, str. Regimentul V Vânători, Nr. 83-85	11696/7545/03.12.2018
8		KONTI	2 stele	13	33	Alba Iulia Strada Șoseaua de Centură, Nr. 48	31587/29.05.2018
9	HOSTEL	TARA	3 stele	38	88	Alba Iulia Str. Clujului, Nr. 25	5685/3603/10.05.2019
10		CITADEL	1 stea	4	12	Alba Iulia Str. Vasile Alecsandri, nr. 64	29791/12.04.2016

11	V I L Ă	PRECIOSA	4 stele	10	18	Alba Iulia strada Lucian Blaga, nr.10	13795/08.09. 2020
12		MARYLOU	4 stele	8	16	Alba Iulia Str. Lalelelor, Nr. 18	11893/7785/ 15.06.2011
13		ALBA FORUM	4 margare te	7	14	Alba Iulia Str. Brândușei, nr. 20A	19189/28.11. 2018
14		STEAUA NORDULUI	3 stele	18	36	Alba Iulia, Str. Republicii, Nr. 5A	11839/76640 /8.08.2018
15		MATIA RESORT	3 stele	11	22	Alba Iulia Str. Octavian Goga, Nr. 10	30478/26.11. 2018
16	P E N S I U N E T U R I S T I C Ă	ELEMENT	4 margare te	10	20	Alba Iulia Str. Mircea Eliade, Nr. 2A	19319/20.12. 2018
17		SELECT	4 margare te	15	35	Alba Iulia Str. Biruinței, Nr. 72	28295/15.12. 2014
18		AVE, ALBA!	4 margare te	13	26	Alba Iulia B-dul Horea, Nr. 27	19186/26.11. 2018
19		TERRA	3 stele	12	25	Alba Iulia Bd. Republicii, Nr. 5B	15366A/04.0 8.2011
20		ARA	3 stele	9	18	Alba Iulia Micești Str. Dragasani, Nr. 15D	11868/7666/ 07.09. 2011
21		LA DUTU	3 stele	8	13	Alba Iulia Str. Calea Motilor, Nr. 160	13383/29.04. 2010
22		CASA DEL SOLE	3 margare te	6	11	Alba Iulia Str. Ion C. Brătianu, Nr. 2	21695/20.10. 2020
23		CASA TRAIANA	3 stele	13	32	Alba Iulia Str. Ariesului, Nr. 49A	14210/14.04. 2011
24		NEPTUN	3 stele	12	24	Alba Iulia Str. Iasilor, Nr. 97	11949/7887/ 03.08.2011
25		CROWN ROYAL	3 margare te	8	16	Alba Iulia Str. Republicii nr. 40	27875/08.05. 2014
26		MARGARETA	3 margare te	7	14	Alba Iulia Str.Regimentul V.Vânători, Nr.79	19625/16.04. 2019
27		MA	3 margare te	15	33	Alba Iulia Str. Ariesului, Nr. 51	8642/6032/0 3.12.2018

28		AMENTZA	2 margarete	5	10	Alba Iulia Strada Nicolae Bălcescu, nr. 31	6521/10.03.2014
29		RĂDUCU	2 margarete	6	13	Alba Iulia Str. Regimentul V Vânători nr. 41	31303/08.02.2018
30		MĂCINIC	2 stele	15	30	Alba Iulia Str. Olteniei, Nr. 15	16257/30.11.2011
31		FLAMINGO	1 stea	5	12	Alba Iulia Str. Mihai Viteazu, Nr. 6	13772/29.11.2010
32	A P A R T. D E Î N C H I R I A T	ALBA PARC RESIDENCE	3 stele	1	2	Alba Iulia B-dul 1 Decembrie 1918, Bl. M5, Ap. 31	22232/13.11.2020
33		CREMA RESIDENCE	3 stele	13	40	Alba Iulia B-dul Revoluției 1989, Nr. 2E	22188/12.11.2020
34		CREMA RESIDENCE	3 stele	13	40	Alba Iulia Str. Gh. Pop de Băsești, Nr. 14	22187/12.11.2020
35		DERBY AH	3 stele	6	12	Alba Iulia str. Octavian Goga nr.27	21881/27.10.2020
36		STEYNA	3 stele	1	2	Alba Iulia B-dul Transilvania 3C	30230/19.10.2016
37		STEP INN	3 stele	1	2	Alba Iulia str. Iașilor, nr. 88	31025/09.11.2017
38		SARA - APARTMENTS	3 stele	4	8	Alba Iulia Strada George Sand, Nr. 2	31431/28.03.2018
39		C A M E R E D E Î N C H I R I A	ANA BOUTIQUE	3 stele	8	16	Alba Iulia Str. București, Nr. 1
40	CASA CARITAS ALBA IULIA		1 stea	3	9	Alba Iulia Str. Păcii, Nr. 3	22852/09.03.2021
41	CASA CU NUC		3 stele	6	12	Alba Iulia Str. Vasile Alecsandri, Nr. 39	22186/12.11.2020
42	CONFORT HOUSE PLUS		3 stele	2	4	Alba Iulia Str. Oituz, Nr. 23	22358/24.11.2020
43	MARTIN SUITE		3 stele	6	12	Alba Iulia Calea Moșilor, Nr.108	19592/16.04.2019
44	ONELIA		3 stele	13	26	Alba Iulia Str. Barbu Catargiu, Nr. 3 C,	27381/08.11.2013
45	PRESTIGE		3 stele	39	84	Alba Iulia Str. Vasile Alecsandri nr.60	30180/12.10.2016

46	T	OBELISC	1 stea	4	9	Alba Iulia Str. Alba Iulia, Mihai Viteazul, Nr. 6	30627/26.07.2017
47		SARA - APARTMENTS	3 stele	20	40	Alba Iulia Strada George Sand, Nr. 2	31430/28.03.2018
48		SELECT	3 stele	5	10	Alba Iulia str. Biruinței, nr. 72	28296/15.12.2014
49		SPEED HOUSE I	3 stele	4	8	Alba Iulia Str. Livezii, Nr. 35 E,	17284/31.05.2012
50		SPEED HOUSE I	3 stele	8	16	Alba Iulia Str. Livezii, 35E	17284/31.05.2012
51		STEP INN	3 stele	4	8	Alba Iulia str. Iașilor, nr. 88	31024/09.11.2017
52		STEYNA	3 stele	5	10	Alba Iulia B-dul Transilvania 3C	30229/19.10.2016
Capacitate de primire				787	1639		

Sursa: prelucrarea datelor disponibile pe site-ul Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, <http://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

Printre cele mai reprezentative unități hoteliere, vile turistice și pensiuni turistice la nivel de municipiu, din punct de vedere al gradului de confort, pot fi menționate următoarele: Hotel Medieval*****, Hotel Transilvania****, Hotel Parc****, vilele turistice Preciosa, Marylou clasificate la 4 stele, pensiunile turistice de 4 margarete - Element, Alba Forum, Select sau Ave, Alba!

Spre deosebire de evoluția numărului de unități turistice cu funcțiuni de cazare, capacitatea de cazare turistică existentă la nivelul orașului a înregistrat o creștere constantă în perioada 2016-2019, de la 1.169 locuri în anul 2016 la 1.391 locuri de cazare în 2019 (creștere cu circa 19%) pentru ca în 2020 să se înregistreze o scădere cu 13,88% față de anul anterior (vezi tabelul nr. 2.9.4).

Tabelul nr. 2.9.4 - Evoluția capacității de primire turistică a municipiului Alba Iulia în perioada 2016-2020

Tipul unității de primire turistică cu funcțiuni de cazare	Număr de locuri de cazare				
	2016	2017	2018	2019	2020
Hoteluri	727	739	791	723	663
Hosteluri	11	11	:	:	12
Moteluri	51	26	76	76	76
Vile turistice	44	85	97	109	109
Tabere de elevi și preșcolari	:	:	:	98	:
Pensiuni turistice (urbane)	299	233	342	295	299
Pensiuni agroturistice (pensiuni turistice rurale și pensiuni agroturistice)	18	18	29	43	43
TOTAL	1169	1178	1226	1391	1198

Notă: „:” date statistice lipsă pe site-ul INSSE

Sursa: prelucrarea datelor statistice preluate de la INSSE, <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/inssetable>

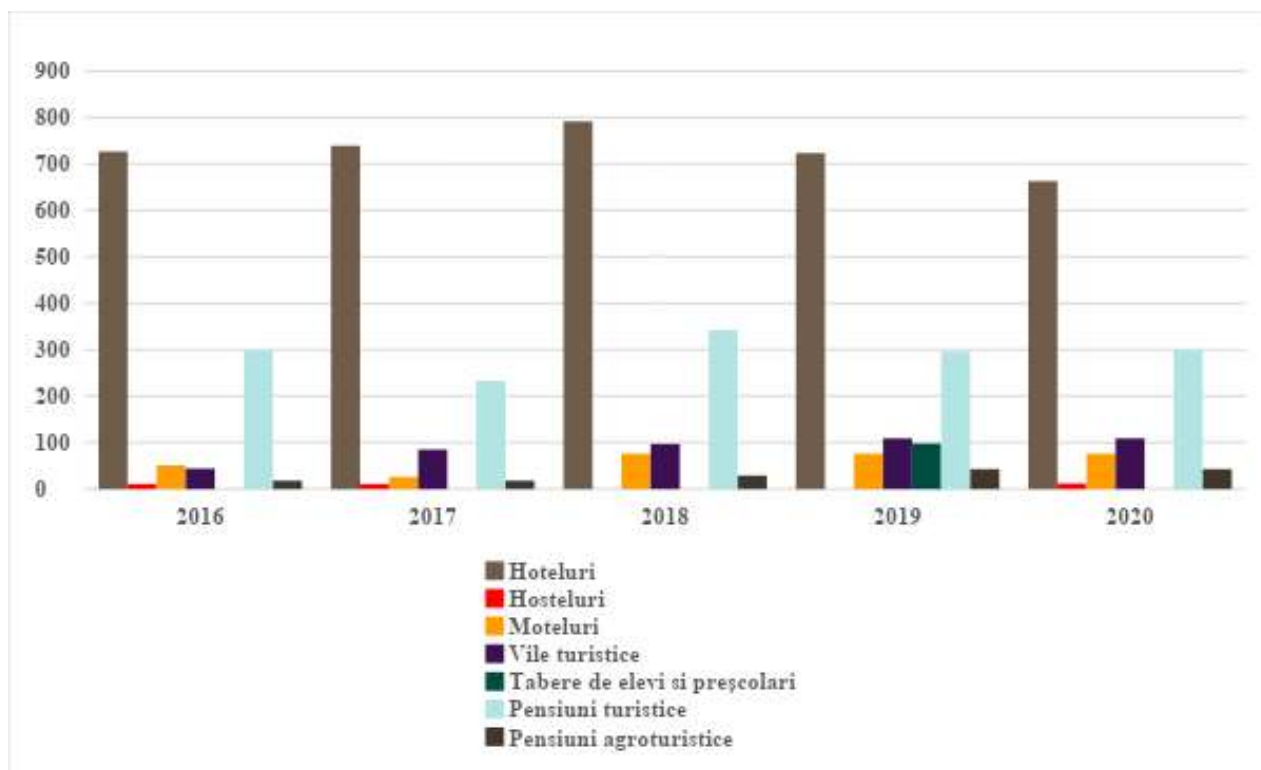


Figura nr. 2.9.2 - Capacitatea de primire turistică a municipiului Alba Iulia în perioada 2016-2020
Sursa: prelucrarea datelor statistice preluate de la INSSE, <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/inssetable/>

Capacitatea de cazare turistică existentă în municipiul Alba Iulia la 31 decembrie 2020 și reprezentând numărul de locuri de cazare de folosință turistică omologate și clasificate de către Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului este de 1.198 locuri de cazare, însă din această statistică oficială lipsește capacitatea de cazare specifică „taberelor de elevi și preșcolari”. Categoria care a înregistrat dinamica cea mai înaltă, respectiv o creștere de 2,47 ori în ultimii 5 ani, este cea formată din „vile turistice” de la 44 de locuri de cazare în 2016, s-a ajuns la 109 locuri la sfârșitul anului 2020, iar categoriile care și-au menținut nivelul relativ constant sunt „hotelurile” și „pensuniile agroturistice”.

La această capacitate de primire turistică se mai pot lua în considerare și cele 4 cămine studențești ale Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, care au o capacitate totală de 830 de locuri și care pot primi anual, pe perioada vacanțelor, circa 400 de tineri studenți sau colaboratori ai instituției de învățământ.

Din analiza comparativă a unor site-uri de intermediere a serviciilor de cazare, reiese faptul că pe www.booking.com¹¹⁸ sunt listate în prezent 116 unități care pot găzdui turiștii orașului Alba Iulia, de la hoteluri la spații de cazare în reședințe secundare, apreciate din punct de

¹¹⁸ <https://bit.ly/3pbS5IM>

vedere a calității serviciilor cu note în intervalul 7,6-10,00, majoritatea fiind situate între 9,00 și 10,00 ceea ce denotă o calitate ridicată a serviciilor turistice. În schimb, pe un alt site de profil www.trivago.ro/ se regăsesc listate doar 59 de unități turistice sau asimilate lor, iar pe site-ul www.travelminit.ro/ sunt listate 50 de unități de cazare din municipiul Alba Iulia de tipul hotel, pensiune, apartament, vilă, casă de oaspeți, cabană, casă de vacanță, motel, hostel și camping. Se constată astfel, o mare discrepanță între diferitele surse care evidențiază unitățile de cazare din Alba Iulia.

Cercetarea statistică exhaustivă efectuată de către I.N.S.¹¹⁹ pentru determinarea gradului de frecvență a structurilor de cazare turistică colectivă de către turiștii români și străini scoate în evidență faptul că la nivelul municipiului Alba Iulia, indicatorul numărul de locuri-zile pentru anul 2020 s-a situat la nivelul de 294.982.

Tabelul nr. 2.9.5 - Evoluția capacității de cazare turistică în funcțiune a municipiului Alba Iulia în perioada 2016-2020

Tipul unității de primire turistică cu funcțiuni de cazare	Număr locuri -zile				
	2016	2017	2018	2019	2020
Hoteluri	249467	258052	277176	255189	160424
Hosteluri	5985	3344	:	:	:
Moteluri	11791	8684	25856	27528	18494
Vile turistice	11176	23015	36871	39984	28750
Tabere de elevi și preșcolari	:	:	:	22068	:
Pensiuni turistice (urbane)	100114	105006	81641	91483	7736
Pensiuni agroturistice	6588	6570	7204	11269	9946
TOTAL	385.12	404.67	428.74	447.521	294.982
	1	1	8		

Notă: „:” date statistice lipsă pe site-ul INSSE

Sursa: prelucrarea datelor statistice preluate de la INSSE <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table/>

¹¹⁹ Conform Institutului Național de Statistică al României, capacitatea de cazare turistică în funcțiune reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către unitățile de cazare turistică, ținând cont de numărul de zile cat sunt deschise unitățile în perioada considerată și se exprimă în locuri-zile. Se exclud locurile din camerele sau unitățile închise temporar din lipsă de turiști, pentru reparații sau din alte motive.

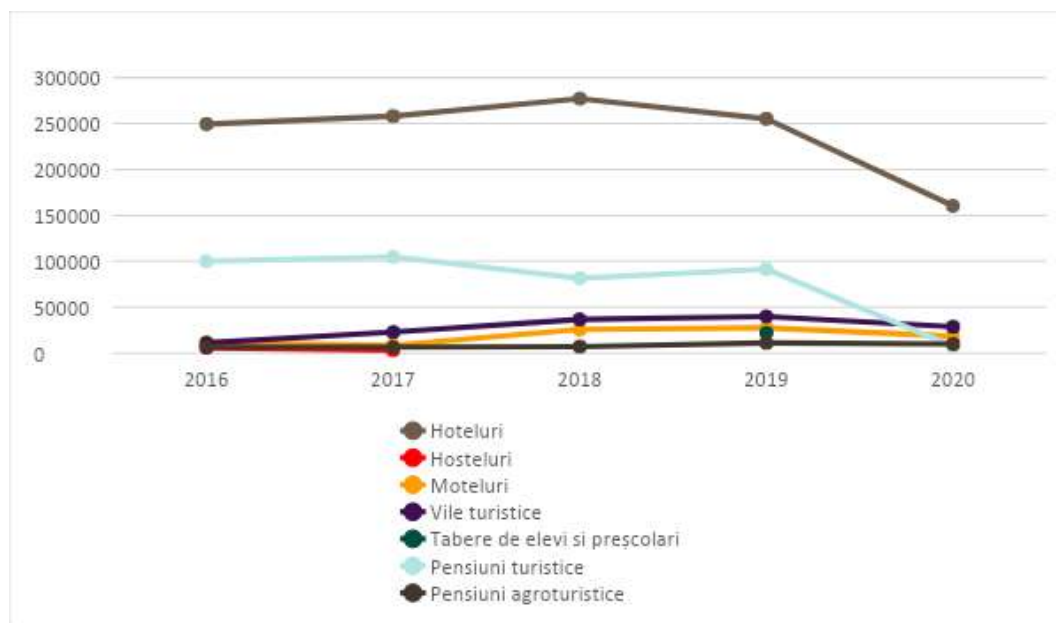


Figura nr. 2.9.3 - Capacitatea de cazare în funcțiune a municipiului Alba Iulia în perioada 2016-2020

Sursa: prelucrarea datelor statistice preluate de la INSSE <http://statistici.INSSE.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

O altă componentă esențială a infrastructurii turistice care oferă servicii cu caracter turistic atât vizitatorilor, cât și rezidenților este formată din rețeaua unităților de alimentație publică. La începutul lunii aprilie a anului în curs (2021), erau clasificate de către M.E.A.T. un număr de 36 de unități de primire a turiștilor cu funcțiuni de alimentație publică de tipul: restaurant clasic, restaurant cu specific, bar de zi, bistrou, bufet-bar, cramă, snack-bar și fast food.

Tabelul nr. 2.9.6 - Structurile de primire turistice cu funcțiuni de alimentație publică clasificate de către M.E.A.T. în municipiul Alba Iulia la data de 09.04.2021

Nr. crt	Tipul de unitate	Denumire	Categori a de confort	Amplasare	Nr. de locuri	Certificat de clasificare
1	Restaurant clasic	Amentza	2 stele	Alba Iulia str. Nicolae Bălcescu, nr. 31	80	13307/06.09.12
2	Bar de zi	Bip	2 stele	Alba Iulia str. Libertății, nr. 19a, hotel	56	14395/02.04.2014
3	Restaurant clasic	Casa Traiana	3 stele	Alba Iulia str. Arieșului, nr. 49a	73	9671A/14.04.2011
4	Bar de zi	Cetate	2 stele	Alba Iulia str. Unirii nr. 3	80	921/761/22.09.2009
5	Restaurant clasic	Cetate	2 stele	Alba Iulia str. Unirii, nr. 3	342	921/761/22.09.2009
6	Bistrou	Crown royal	3 stele	Alba Iulia str. Republicii, nr. 40,	36	14417/08.05.14

				pensiune		
7	Restaurant clasic	Ducesa I	3 stele	Alba Iulia Bd. „1 Decembrie 1918”, bl. M11, et. P	90	13644/10.12.2012
8	Restaurant cu specific italian	Eagle ray	3 stele	Alba Iulia Piața I. C. Brătianu, nr. 2	140	17066/22.10.2020
9	Bufet - bar	Element	3 stele	Alba Iulia str. Mircea Eliade, nr. 2a	20	20.12.2018
10	Restaurant clasic	Elisabeta	3 stele	Alba Iulia, Calea Motilor, nr. 158	164	9043/5375A/15.03.11
11	Restaurant clasic	Flamingo	2 stele	Alba Iulia str Mihai Viteazu, nr 6	30	9001/29.11.2010
12	Bar de zi	Flamingo	1 stea	Alba Iulia str. M. Viteazul, nr. 6	12	13772/29.11.2010
13	Restaurant clasic	Hanul cu berze	3 stele	Alba Iulia str. Regimentul V Vânători, nr. 83-85	39	7457/1629/03.12.2018
14	Restaurant clasic	Hermes	3 stele	Alba Iulia str Toporasilor, nr 20	80	10726A/04.08.2011
15	Restaurant clasic	Konti	2 stele	Alba Iulia Șoseaua de Centură, nr 48	60	10271/2599/29.05.2018
16	Crama	La Dutu	2 stele	Alba Iulia, str Calea Motilor, nr 160	60	8630/29.04.2010
17	Restaurant clasic	La Dutu	2 stele	Alba Iulia, str Calea Motilor, nr 160	86	8630/29.04.2010
18	Restaurant clasic	Macinic	2 stele	Alba Iulia str. Olteniei, nr 15	72	11736/30.11.2011
19	Restaurant clasic	Mariss	3 stele	Alba Iulia str. Viilor, nr. 39	100	14375/24.03.2014
20	Snack-bar	Mc DONALD`S	3 stele	Alba Iulia Calea Moșilor, nr. 120a	167	17087/27.10.2020
21	Restaurant clasic	Neptun	3 stele	Alba Iulia str Iasilor, nr 97	114	10716A/03.08.2011
22	Restaurant clasic	Parc	3 stele	Alba Iulia str. Primăverii, nr. 4	220	11167/2966/30.09.2020
23	Bar de zi	Parc	3 stele	Alba Iulia str. Primăverii, nr. 4	10	11168/2967/30.09.2020
24	Restaurant clasic	Pensiunea ma	3 stele	Alba Iulia str. Arieșului, nr. 51	33	13053/2727/03.12.2018
25	Restaurant	Preciosa	4 stele	Alba Iulia strada	182	16921/08.09.2020

	clasic			Lucian Blaga, nr.10		
26	Bar de zi	Sala armelor	3 stele	Alba Iulia str. Militari, nr. 2	30	12747/2655/08.08.2018
27	Restaurant clasic	Sala frumoasei privești	5 stele	Alba Iulia str. Militari, nr. 2	100	12746/2654/08.08.2018
28	Restaurant clasic	Sala regală	5 stele	Alba Iulia str. Militari, nr. 2	100	16296/08.08.2018
29	Restaurant clasic	Select	3 stele	Alba Iulia str. Biruinței, nr. 72	80	14730/15.07.2014
30	Fast food	Snack bar Hei Alba Iulia	2 stele	Alba Iulia Bd Ferdinand, nr 66	49	9273A/14.03.2011
31	Restaurant clasic	Steaua nordului	3 stele	Alba Iulia str. Republicii, nr. 5a	110	7497/1685/08.08.2018
32	Restaurant clasic	Tara	2 stele	Alba Iulia str. Clujului, nr. 25	84	16628/10.05.2019
33	Restaurant clasic	Transilvani a	2 stele	Alba Iulia P-ta Iuliu Maniu, nr. 22	200	11337/17.10.2011
34	Restaurant clasic	Transilvani a	3 stele	Alba Iulia Piața Iuliu Maniu, nr. 11	96	11337/2296/07.09.2020
35	Bar de zi	Transilvani a	3 stele	Alba Iulia Piața Iuliu Maniu, nr. 11	64	15139/2939/07.09.2020
36	Cramă	Select	3 stele	ALBA -IULIA str. Biruinței, nr. 72	35	16321/28.08.2018

Sursa: prelucrarea datelor statistice preluate de la Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului

Dacă analizăm calitatea serviciilor oferite de unitățile de primire a turiștilor din municipiul Alba Iulia, se constată că majoritatea unităților turistice locale oferă servicii de calitate superioară către medie (3,4 și 5 stele/margarete) ceea ce este benefic pentru activitatea de turism local per ansamblu.

Conform site-ului www.luxuryhotelsguides.com¹²⁰, la secțiunea Luxury Hotels Guides Alba Iulia se regăsesc 46 de unități din oraș, printre care unele cu punctaj peste 9,00121, și anume: Casa cu Nuc - 10, Pensiunea Casa Del Sole – 9,9 (superb), Derby AH – 9,9 (superb), Vila White Tulip – 9,9 (superb), Pensiunea Element - 9,9 (popular), N.D Global Alba Iulia – 9,8 (superb), Pensiunea Alba Forum – 9,8, Ana Boutique – 9,8 (superb), Pensiunea Ave, Alba! – 9,7, Pensiunea Marylou - 9,6, ApartHotel Crema Residence – 9,6 (superb), Camere-apartament Steyna – 9,3 (superb), Step Inn – 9,3 (superb), Hotel La Maison de Caroline – 9,2 (highly rated), Vila Preciosa – 9,2, Vila Matia Resort – 9,1, Hotel Transilvania - 9,0, Hotel Medieval 9,0 (superb).

¹²⁰ Site specializat în căutarea celor mai bune unități de cazare din lume - oferă informații specifice despre peste 1 milion de unități turistice de pe întreg mapamondul.

¹²¹ Punctajul este obținut în urma recenziilor făcute de turiști pe www.booking.com

Referitor la prețurile practicate de către unitățile turistice de pe raza municipiului, tarifele de cazare pentru o noapte de cazare pentru o cameră cu două locuri variază de la 23 euro la 112 euro (conform www.booking.com)¹²², în funcție de tipul, amplasarea și gradul de confort.

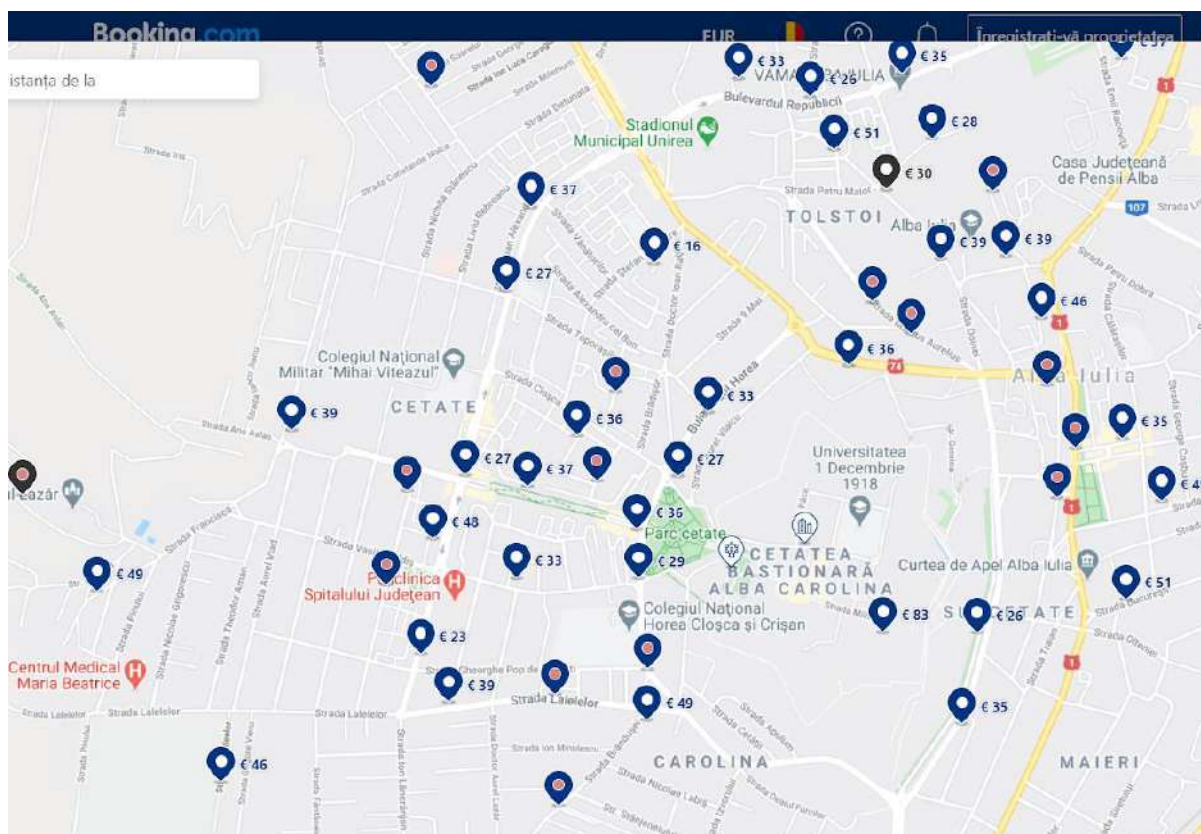


Figura nr. 2.9.4 - Distribuția teritorială a prețurilor de cazare în Municipiul Alba Iulia conform booking.com
Sursa: www.booking.com

Pe lângă rețeaua unităților de cazare și alimentație publică, din infrastructura/baza tehnico-materială turistică mai fac parte firmele care asigură servicii de agrement-divertisment, agențiile de turism care au rol de intermediari ai serviciilor prestate de către aceștia, centrele de informare și promovare turistică.

Legat de infrastructura de agrement a municipiului Alba Iulia care este exploatată atât de localnici cât și de vizitatori, autoritățile locale au fost în măsură să realizeze o transformare impresionantă a Cetății orașului, au dezvoltat și reabilitat infrastructura sportivă (de exemplu, o piscină olimpică și un teren de fotbal), au construit noi piste pentru biciclete și au renovat mai multe parcuri din oraș.

O deosebită importanță în cadrul activității turistice locale o au agenții economici care intermediază serviciile de cazare, alimentație publică și agrement, respectiv agențiile de turism. În conformitate cu legislația națională în vigoare, în luna aprilie 2021 erau autorizate de către Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului să funcționeze la nivelul municipiului Alba Iulia 15 agenții de turism, dintre care majoritatea sunt organizatoare de

¹²²<https://bit.ly/3hb9x10>

produse turistice/vacanțe pentru turiștii români și străini, dar care nu elaborează și oferă spre comercializare, cu prioritate, pachete de servicii turistice cu destinația Alba Iulia, ci preferă să vândă pachetele de servicii ale unor tour-operatori însemnați de pe piața internațională, trimițând astfel turiștii spre destinații externe, nu interne.

Tabelul nr. 2.9.7 - Lista agențiilor de turism licențiate din municipiul Alba Iulia, aprilie 2021

Nr. crt	Denumire	Nr. ordine în Registrul Comerțului	Tipul agenției de turism	Amplasare	Data emiterii licenței de turism
1	ALBA TOURISM	J1/718/2012	Organizatoare	Alba Iulia, str Cloșca, nr 4, bl 5 abcdef, sc e, ap 42	28.01.2019
2	ALBENA TRAVEL	J1/853/2011	Intermediară	Alba Iulia, Str Frederic Mistral, nr 2	16.07.2019
3	ARI TOUR	J1/307/2015	Organizatoare	Alba Iulia, Bdul Revoluției 1989, bloc 3ab, ap. 81/c/3	25.01.2019
4	ATLANTIC TRAVELS INTERNATIONAL	Sediul firmei este la Sibiu	Intermediară	Alba Iulia, str Energiei, nr 3, bl 1, sc b, ap 16	Anexa la licența de turism 05.11.2019
5	COLIBRI TOUR	J1/857/2003	Organizatoare	Alba Iulia, str. Avram Iancu nr. 3	25.01.2019
6	EOSTAR.ro	J1/712/2014	Organizatoare	Alba Iulia, Calea Moșilor, nr. 3, spațiu comercial, bl. s1g	28.05.2019
7	EZARA TOUR	J1/103/2021	Organizatoare	Alba Iulia, Bd Revoluției 1989, bl cf8, et p, ap 1	02.02.2021
8	EXIMTUR	J1/623/2006	Organizatoare	Alba Iulia, B-dul Revoluției 1989, nr. 14, bl. b4, ap. 44/2	07.12.2018
9	FILADELFIA	Sediul firmei este la Bistrița	Intermediară	Alba Iulia, Calea Moșilor, fn, bl MV10, ap14	Anexa la licența de turism 23.07.2019
10	FOCUS TOUR	J1/702/2004	Organizatoare	Alba Iulia, str Toporașilor, bl ct 14, ap 23	14.02.2019
11	GEMINA TRAVEL	J1/1/2016	Organizatoare	Alba Iulia, str. Cloșca, nr. 2, bloc ch1, etaj p	04.03.2019
	INNTOUR	Sediul firmei este la Cluj Napoca	Organizatoare	Alba Iulia, strada George Coșbuc, nr. 24a	Anexa la licența de turism 01.03.2019

12	INTERCARPATI CA TRAVEL	J1/111/2004	Intermediară	Alba Iulia, Str Toporașilor, spațiu comercial, bl ct 20, ap 2	28.05.2019
13	MARIADO TURISM	J1/113/2016	Intermediară	Alba Iulia, str Cloșca, nr 1, bl c2, sc 3, ap 30	21.12.2018
14	REINTREGIREA	J1/160/2000	Organizatoare	Alba Iulia, Str Mihai Viteazul, nr 16	15.07.2019
15	SIND ROMANIA	Sediul firmei este la București	Organizatoare	Alba Iulia, P-ța Eroilor, nr 11	Anexa la licența de turism 20.03.2019

Sursa: prelucrarea datelor statistice preluate de la Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului
<http://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/> (accesat în data de 12.04.2021)

Caracterizarea circulației turistice

În ceea ce privește analiza circulației turistice la nivelul municipiului Alba Iulia, principalul indicator analizat este numărul de turiști cazați. Așadar, în unitățile turistice de pe raza municipiului s-au înregistrat pe parcursul ultimului an încheiat statistic (2020) 40.131 persoane cazate, însă în perioada anterioară declanșării pandemiei, mai exact în anii 2018 și 2019 s-a înregistrat un număr de turiști aproximativ egal cu populația rezidentă a orașului, respectiv 72.014 și 72.367 (vezi tabelul nr. 2.9.8). Cu siguranță, numărul persoanelor cazate pentru cel puțin o noapte este mai mare, întrucât în cadrul acestor statistici nu sunt cuprinși turiștii care apelează la serviciile oferite de diverse apartamente și alte spații de închiriat neincluse în circuitul turistic. De asemenea, realizând o simplă comparație între valoarea indicatorului „numărul de turiști” înregistrați la recepția unităților aflate în circuitul turistic cu numărul de vizitatori înregistrați la Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia (circa 200.000 în anul 2019) se observă o discrepanță mare între aceștia, diferența reprezentând-o categoria excursioniștilor, care prin adoptarea unor măsuri specifice s-ar putea transforma în turiști care să acceseze minim o înnoptare și alte servicii cu caracter turistic în Alba Iulia.

Tabelul nr. 2.9.8 - Evoluția numărului de turiști care au vizitat Alba Iulia în perioada 2016-2020

Tipul unității de primire a turiștilor	Număr de turiști				
	2016	2017	2018	2019	2020
Hoteluri	48602	44619	48071	44555	22706
Hosteluri	669	66	:	:	:
Moteluri	623	419	1388	1468	972
Vile turistice	1524	2898	5384	5134	2971
Tabere de elevi și preșcolari	:	:	:	1143	:
Pensiuni turistice (urbane)	16619	17887	16914	19736	12497
Pensiuni agroturistice (pensiuni turistice rurale și pensiuni agroturistice)	531	374	257	331	985
TOTAL	68.568	66.263	72.014	72.367	40.131

Notă: „:” date statistice lipsă pe site-ul INSSE

Sursa: prelucrarea datelor statistice preluate de la INSSE <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table/>

Evoluția numărului de turiști la nivel de Alba Iulia a înregistrat o dinamică oarecum normală în contextul general internațional, în sensul că după o scădere cu 3,37% în 2017 comparativ cu 2016, în următorul an acest indicator al circulației turistice a crescut de la 66.263 de sosiri și s-a stabilizat în jurul valorii de 72.000 în anii 2018 și 2019, pentru ca în anul 2020 să scadă cu 44,55% din cauza pandemiei existente pe plan internațional.

În ceea ce privește frecventarea structurilor de cazare turistică din municipiul Alba Iulia, indicatorul numărul înoptărilor a înregistrat o evoluție oscilantă, specifică sezonalityi turistice urbane (vezi figurile nr. 2.9.5– 2.9.10 și Tabelul nr. 2.9.15).

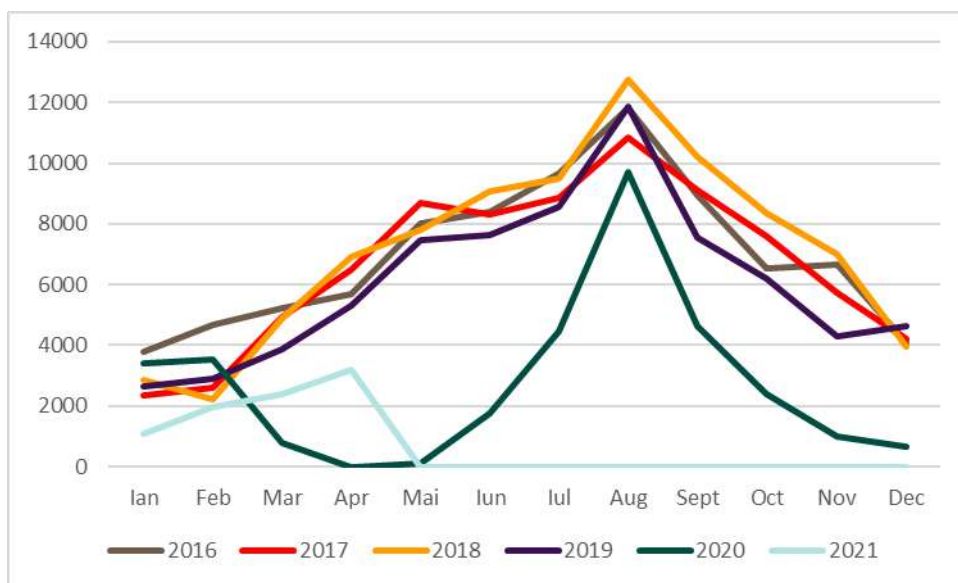


Figura nr. 2.9.5 - Evoluția indicatorului numărul înoptărilor în cazul sectorului hotelier din municipiul Alba Iulia în perioada 2016-2020, pe luni ale anului

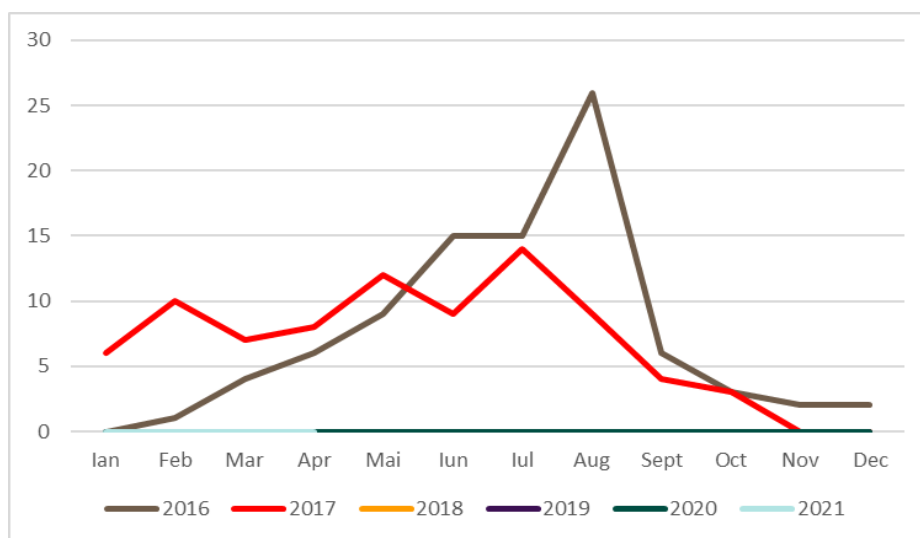


Figura nr. 2.9.6 - Intensitatea circulației turistice în cadrul hostelurilor din municipiul Alba Iulia, în perioada 2016-2017 pe luni ale anului, lipsă date ulterioare

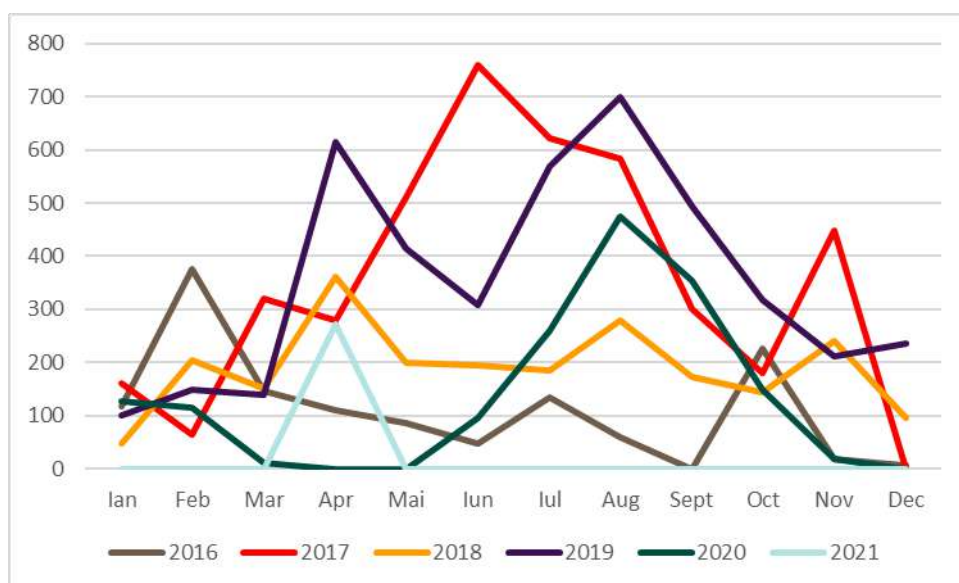


Figura nr. 2.9.7 - Evoluția indicatorului numărul înnoptărilor în cazul motelurilor din municipiul Alba Iulia în perioada 2016-2020, pe luni ale anului

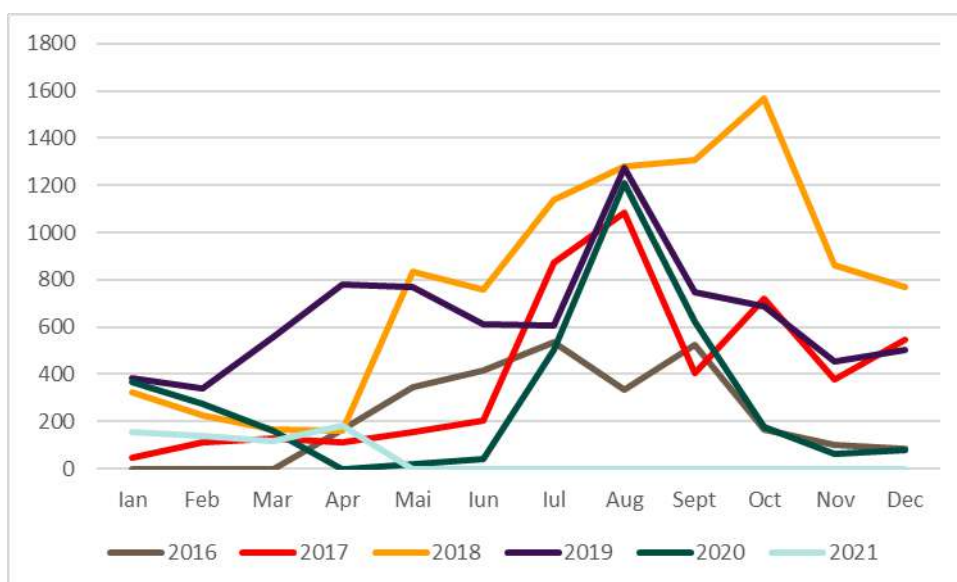


Figura nr. 2.9.8 - Evoluția înnoptărilor în cazul vilelor turistice în perioada 2016-2020 pe luni ale anului

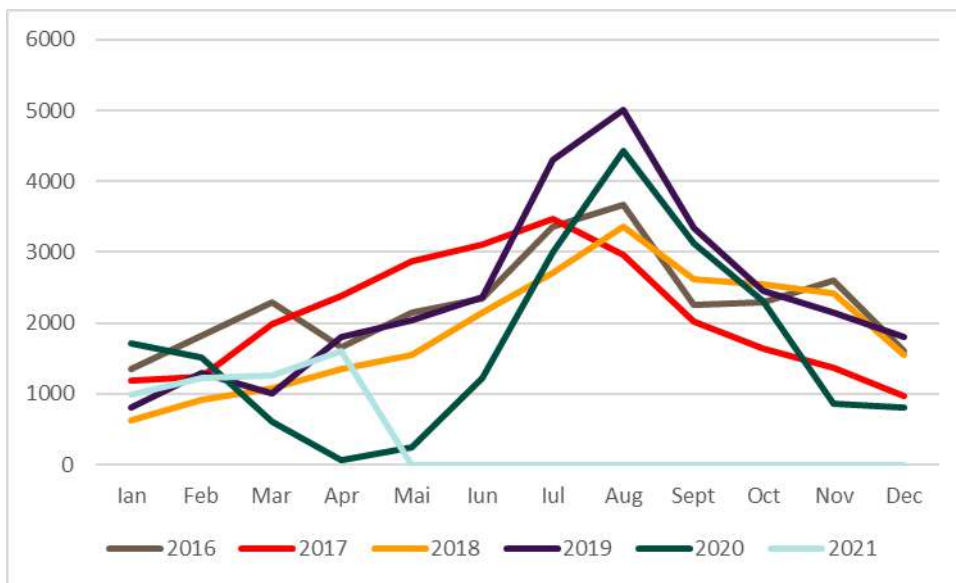


Figura nr. 2.9.9 - Evoluția indicatorului numărul înoptărilor pentru pensiunile turistice din municipiul Alba Iulia în perioada 2016-2020

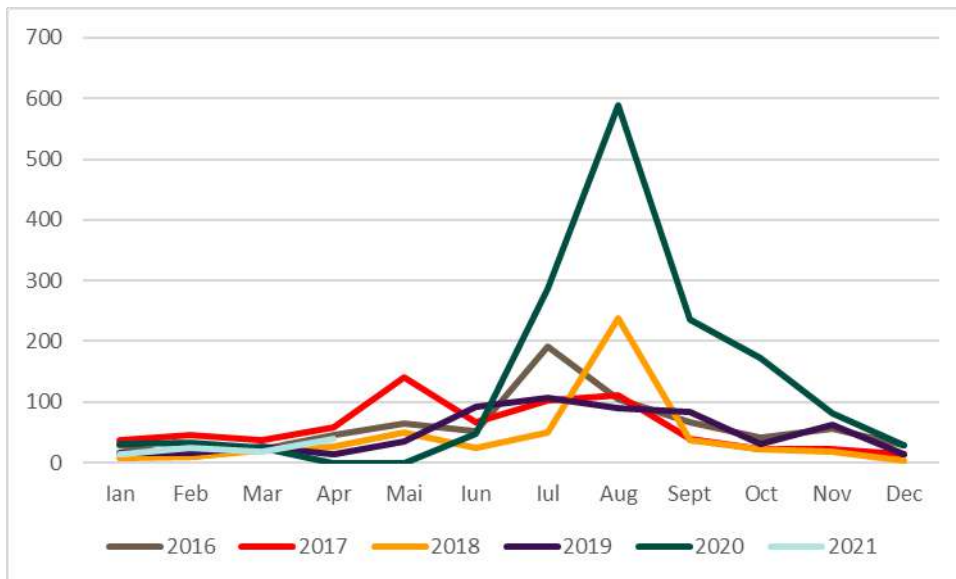


Figura nr. 2.9.10 - Evoluția indicatorului numărul înoptărilor înregistrate în pensiunile agroturistice de pe raza municipiului Alba Iulia, pe luni ale anului

Din analiza comparativă a numărului de înoptări înregistrate pe tipuri de unități de primire a turiștilor, la nivelul municipiului Alba Iulia în perioada 2016-2020 se remarcă o activitate mai intensă a activității turistice în sezonul de vară, respectiv lunile iulie și august, iar în cazul anumitor categorii de unități (pensiuni și vile turistice) chiar și în luna septembrie. În lunile ianuarie și decembrie se înregistrează cele mai puține înoptări.

Raportând valorile înregistrate de cei doi indicatori reprezentativi pentru circulația turistică a orașului, rezultă un alt indicator și anume *durata medie a sejurului*, care ia valori anuale între 1,47 și 1,73 zile, cu o scădere în perioada 2017-2020, ceea ce denotă faptul că turiștii care aleg servicii de cazare în Alba Iulia sunt turiști de tranzit sau cei care practică turismul de week-end sau de afaceri.

Tabel nr. 2.9.9 - Evoluția indicatorului „durata medie a sejurului” înregistrat la nivelul orașului Alba Iulia în perioada 2016-2020

Tipul unității de primire a turiștilor	Număr de turiști				
	2016	2017	2018	2019	2020
Hoteluri	1,72	1,79	1,78	1,64	1,43
Hosteluri	0,13	1,24	-	-	-
Moteluri	2,13	10,09	1,64	2,90	1,65
Vile turistice	1,76	1,64	1,75	1,50	1,18
Tabere de elevi și preșcolari	-	-	-	4,16	-
Pensiuni turistice (urbane)	1,65	1,41	1,35	1,44	1,59
Pensiuni agroturistice (pensiuni turistice rurale și pensiuni agroturistice)	1,33	1,85	1,97	1,76	1,55
TOTAL	1,69	1,73	1,67	1,64	1,47

Însă pe lângă turiști se înregistrează mult mai mulți excursioniști care nu cheltuiesc prea mulți bani pe servicii și bunuri cu caracter turistic, astfel încât încasările de pe urma acestora să fie însemnate în economia locală. Sunt vizitatori de 2-3 ore în interiorul cetății, care plătesc doar taxe de intrare la cele trei muzee din incinta Cetății, achiziționează servicii de ghidaj sau nu, produse alimentare și diferite suveniruri, apoi pleacă spre alte destinații turistice.

Situația numărului de persoane care au vizitat și cerut informații specifice în cadrul Centrului Național de Informare și Promovare Turistică din Alba Iulia, se prezintă în felul următor:

Tabelul nr. 2.9.10 - Situația numărului de vizitatori CNPIT Alba Iulia, perioada 2016-2020

Anul	Număr de vizitatori
2016	20.728
2017	17.484
2018	21.232
2019	18.249
2020	6.641

Sursa: informații furnizate de către CNIPT Alba Iulia

Din analiza nevoilor turiștilor¹²³ ce aleg Alba Iulia ca destinație de vacanță reiese faptul că aceștia aleg mai întâi să viziteze anumite obiective turistice, apoi caută informații despre acestea, pun accent pe conectivitate/accesul facil la destinație, pe serviciile de cazare și pe ultimul loc se situează calitatea serviciilor (turistice și cu caracter public).

¹²³ Primăria Alba Iulia și Banca Mondială, *Prioritizarea Proiectelor pentru perioada 2014-2020*, disponibil la https://www.apulum.ro/images/uploads/fisiere/Alba_Iulia_Prioritizarea_Proiectelor_pentru_perioada_2014-2020.pdf

Imaginea municipiului Alba Iulia ca destinație turistică a fost marcată, în perioada analizată, de provocări economice și sociale care au condus la creșterea numărului de sosiri turistice și la apariția de noi investiții pe piața specifică. Numărul de turiști înregistrați în unitățile de primire de pe raza orașului a crescut constant în ultima perioadă, ajungând în 2019 la 72.367 persoane¹²⁴, iar apoi a înregistrat un declin consistent, mai exact 40.131 de turiști în anul debutului pandemiei, 2020.

Referitor la numărul de vizitatori ai obiectivelor turistice din oraș, din care majoritatea nu au statut de turiști, se poate menționa faptul că pentru expozițiile Muzeului Național al Unirii, ale Sălii Unirii și ale muzeului Museikon s-a înregistrat o scădere a interesului, în perioada 2016-2020 astfel, în anul 2020 s-a înregistrat doar 20,55% din numărul de vizitatori ai anului de referință (2016).

Tabelul nr. 2.9.11 - Situația numărului de vizitatori ai Muzeului Național al Unirii din Alba Iulia, perioada 2016-2020

Anul	Număr de vizitatori
2016	167.200
2017	150.710
2018	129.603
2019	63.752
2020	34.366

Sursa: Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia

Privit în context mai larg, numărul de vizitatori ai muzeelor și colecțiilor publice din zona urbană funcțională, se prezintă în felul următor:

Tabelul nr. 2.9.12 - Situația numărului de vizitatori ai muzeelor și colecțiilor publice din zona urbană funcțională

Localități din zona urbană funcțională	2016	2017	2018	2019
Alba Iulia	169200	156514	137428	73752
Sebeș	7540	8043	8858	7923
Zlatna	222	180	180	222
Cricău	136	107	63	146
Daia Română	350	250	200	:
Ighiu	680	700	730	320
Mihalț	210	200	100	22
Număr total de vizitatori	178.338	165.994	147.559	82.385

Sursa: prelucrarea datelor statistice preluate de pe site-ul INSSE
<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

¹²⁴ I.N.S.S.E., [TEMPO Online \(www.insse.ro\)](http://www.insse.ro)

Conform blogului de turism oficial al municipiului Alba Iulia [Vizitează Alba Iulia \(viziteazaalbaiulia.ro\)](http://Vizitează Alba Iulia (viziteazaalbaiulia.ro))¹²⁵, profilul călătorului „virtual” arată astfel: persoană activă, cu vârsta peste 26 de ani, care provine din mediul urban, cu studii medii sau superioare.

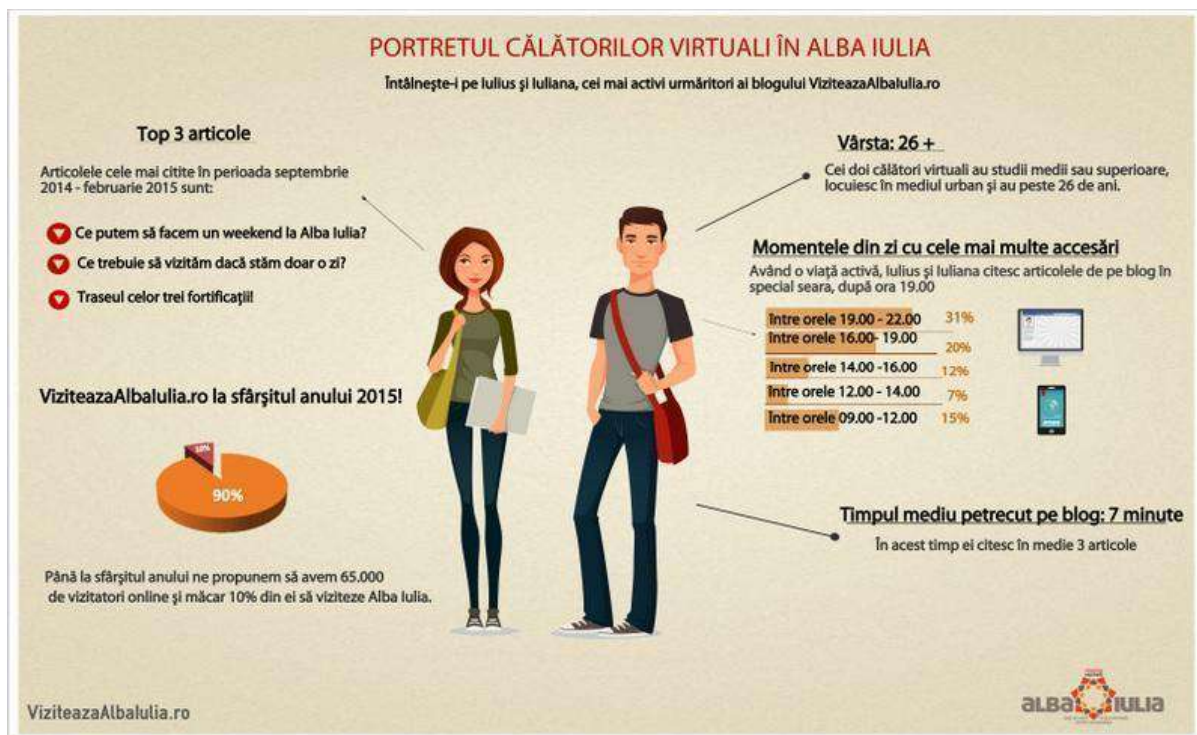


Figura nr. 2.9.11 - Portretul călătorilor virtuali în Alba Iulia
 Sursa: www.viziteazaalbaiulia.ro

O grupare sumară a principalelor motivații pentru vizitele în scopuri turistice la Alba Iulia este enumerată în maniera următoare: odihnă și recreere, turism cultural-istoric, turism de afaceri, alte motive (în special tranzit).

Referitor la pregătirea profesională a *resurselor umane din turismul local*, menționăm faptul că există 12 furnizori de formare profesională a adulților acreditați de Autoritatea Națională pentru Calificări prin AJPIS Alba la nivelul județului Alba, care de-a lungul ultimilor 5 ani au format un număr de 324 persoane în ocupațiile de Manager în activitatea de turism, Agent de turism – Ghid, Cameristă, Bucătar, Cofetar Patiser, Cofetar, Lucrător în alimentație, Administrator pensiune turistică, Administrator de condominii, Ospătar (chelner), vânzător în unități de alimentație și Recepționar de hotel.

¹²⁵ <https://razvanpascu.ro/2015/02/27/alba-iulia-orasul-din-romania-care-isi-lanseaza-un-blog-de-turism-oficial/>

Tabel nr. 2.9.13 - Furnizorii de formare profesională a adulților acreditați de Autoritatea Națională pentru Calificări prin AJPIS Alba la nivelul județului Alba

Anul	Denumire Furnizor de formare profesională	Denumirea programului de formare și codul COR	Tipul programului de formare programului de formare	Număr de absolvenți
2016	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia	Manager în activitatea de turism (143908)	Specializare	29
	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia	Agent de turism – Ghid (5113.3.1)	Calificare (dublă)	40
2017	Clubul de Ecologism Montan ALBAMONT	Cameristă (5142.1.1)	Calificare	56
2018	SC Terra Nova Group SRL	Bucătar (5122.2.1)	Calificare	0
	SC Terra Nova Group SRL	Cofetar patiser (7412.2.1)	Calificare	0
	SC DAD EXPERTISE SRL	Bucătar (5122.2.1)	Calificare	
	Școala Română de Afaceri a Camerelor de comerț și Industrie	Cofetar (7412.1.2)	Calificare	63
	Școala Română de Afaceri a Camerelor de comerț și Industrie	Lucrător în alimentație (5122.2.1)	Calificare	42
	SC EIDOS PROJECT SRL	Administrator pensiune turistică (5121.2.4)	Calificare	0
2019	-	-	-	-
2020	ANTREC Filiala Alba	Administrator pensiune turistică (5121.2.4)	Calificare	28
	Asociația AS 2001 ALBA IULIA	Lucrător în alimentație (5122.2.1)	Calificare	13
	SC EUROTEN ASSISTANCE SRL	Bucătar (5122.2.1)	Calificare	0
	SC EUROTEN ASSISTANCE SRL	Cofetar patiser (7412.2.1)	Calificare	0
	SC SMARTACADEMY SRL	Administrator de condominii (5121.2.3)	Calificare	28
	ASOCIAȚIA PENTRU SPRIJIN IN MANAGEMENT ȘI ANTREPRENORAT	Ospătar (chelner), vânzător în unități de alimentație (5123.2.1)	Calificare	25

ASOCIAȚIA SICADO PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ ALBA IULIA	Cameristă (5142.1.1)	Calificare	0
ASOCIAȚIA SICADO PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ ALBA IULIA	Recepționar de hotel (422401)	Perfecționare	0

Sursa: Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Alba

Întrucât *populația locală* joacă un rol extrem de important în dezvoltarea unei destinații turistice, am considerat necesar a afla părerea locuitorilor orașului despre turismul local și am acționat în consecință, în sensul în care am elaborat și lansat spre consultare publică un set de întrebări legate de importanța și înțelegerea de către localnici a fenomenului turistic. Astfel, în vederea completării diagnozei turistice la nivel de municipiu Alba Iulia au fost luate în considerare și rezultatele obținute în urma completării unui număr de 190 chestionare prin intermediul platformei online - Barometru comunitar, mai exact Chestionarul nr. 3 - Componentele Turism, Marketing de oraș și Patrimoniu.

Dintre cei 190 de respondenți care au prezentat interes și pentru activitatea de turism, majoritatea (98,94%) consideră că dezvoltarea turismului în municipiul Alba Iulia și împrejurimi ar ajuta economia locală.

La întrebarea *Cât de importantă considerați dezvoltarea turismului pentru localitate din punct de vedere economic și social?*, 70% dintre respondenți consideră foarte importantă dezvoltarea activității de turism, 26,31% o consideră importantă, 6 persoane o apreciază ca fiind neutră și doar un localnic este de părere că turismul contribuie foarte puțin la dezvoltarea economico-socială a orașului.

Referitor la gradul de mulțumire a populației locale legat de sosirea turiștilor în oraș, majoritatea (62,63%) albaiulienilor sunt foarte mulțumiți de faptul că în localitatea lor de reședință vin turiștii, 32,10% sunt mulțumiți și doar 0,04% sunt indiferenți, respectiv 0,01% foarte nemulțumiți.

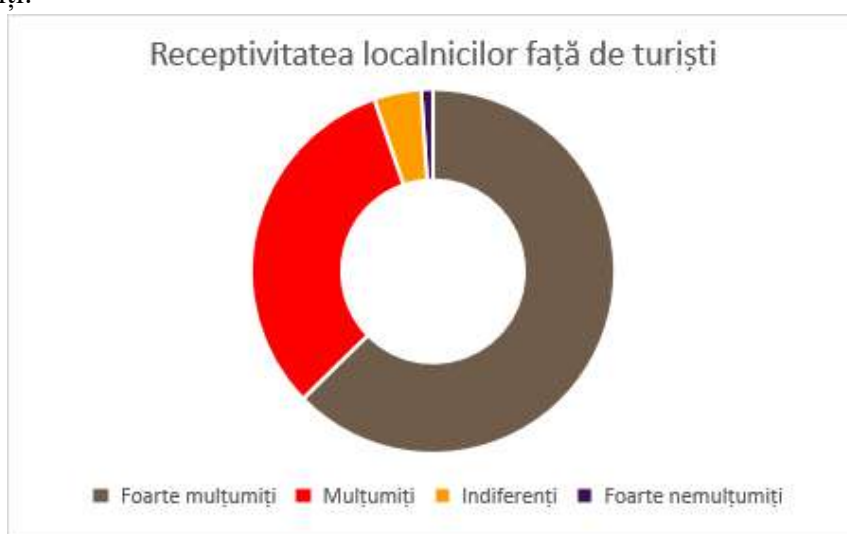


Figura 2.9.12 - Receptivitatea localnicilor față de turiști

91,57% dintre persoanele intervievate ar recomanda orașul Alba Iulia și zonele învecinate ca și destinație pentru petrecerea vacanței, pe când 0,08% nu ar face acest lucru.

La întrebarea *Ce credeți că îi lipsește orașului Alba Iulia pentru a atrage mai mulți turiști?*, răspunsurile au fost extrem de variate, respectiv:

Varianta/Variantele de răspuns	Răspuns unic/ multiplu	Ponderea deținută
a. Atractivitatea obiectivelor turistice și a evenimentelor existente	unic	0,06%
	multiplu	34,31%
b. Numărul insuficient de unități de cazare și restaurante	unic	0,52%
	multiplu	13,15%
c. Calitatea serviciilor turistice	unic	5,78 %
	multiplu	41,57%
d. Agențiile de turism care să vândă vacanțe cu destinația Alba Iulia	unic	0,52
	multiplu	36,84%
e. Informarea și promovarea turistică	unic	11,57%
	multiplu	53,15%

Din punct de vedere al gradului de asociere dintre variabile, se poate menționa faptul că cel mai adesea respondenții consideră că turismului local îi lipsește informarea și promovarea turistică, calitatea serviciilor turistice, precum și atractivitatea obiectivelor turistice și a evenimentelor existente.

La următoarea întrebare din chestionar, respectiv *„Dacă ați fi „manager al destinației turistice Alba Iulia” care ar fi primele trei măsuri pe care le-ați lua?”*, respondenții au propus următoarele:

- facilitarea accesului investitorilor/comercianților în zona șanțurilor Cetății
- schimbarea amplasamentului Centrului Național de Informare și promovare Turistică
- elaborarea unei strategii locale pe domeniul turism
- intensificarea acțiunilor de informare și promovare turistică pe plan intern și internațional
- organizarea mai multor evenimente cultural-artistice, festivaluri, spectacole de teatru, activități sportive și culturale care să atragă turiștii în Cetatea Alba Carolina
- construirea unei baze sportive, respectiv renovarea zonei de agrement de la Schit sau înființarea unei baze atractive de agrement
- vitalizarea zonei turistice din Cetatea Alba Carolina
- înființarea unui centru de formare de specialiști în turism
- efectuarea unor studii de piață turistică /cercetări de marketing privind activitatea turistică locală

- elaborarea de pachete turistice care să valorifice mai bine orașul și împrejurimile Municipiului Alba Iulia
- dezvoltarea și diversificarea gamei de servicii turistice oferite
- investiții pentru punerea în valoare a patrimoniului istoric,
- stabilirea unui circuit pentru autobuzul turistic al operatorului de transport local care să pună în valoare principalele obiective turistice
- amplasarea în Cetatea Alba Carolina a unui simbol din litere *I Iove Alba Iulia*
- inventarierea și legiferarea tuturor spațiilor de cazare din oraș
- elaborarea unei hărți cu trasee cicloturistice în cetate
- dezvoltarea unei piețe a artiștilor plastici, cu produse artizanale
- oferirea unui citypass care să ofere pentru un preț fix, servicii de transport, intrare la muzee, reduceri la comercianți etc.
- crearea unui mediu economic care să încurajeze inițiativa privată și creșterea importanței rolului asociațiilor de profil în consultarea publică
- mijloace atractive de deplasare în interiorul cetății, de exemplu trăsură trasă de cai
- dezvoltarea de atracții turistice pentru copii/ tineret (muzeu de științe, ateliere de istorie și artă, ateliere culinare și meșteșugărești)

Totodată, majoritatea localnicilor intervievați (62,10%) consideră oportună crearea unui serviciu Turism în cadrul primăriei. În ce privește perspectiva atragerii de forță de muncă către sectorul turismului de pe piața locală, 48,42% din persoanele interviuate și-ar dori un loc de muncă în acest sector de activitate.

Referitor la importanța organizării de excursii cu tinerii (elevi și studenți) din unitățile școlare de pe raza municipiului și zonele adiacente, rezultatele obținute se prezintă astfel:

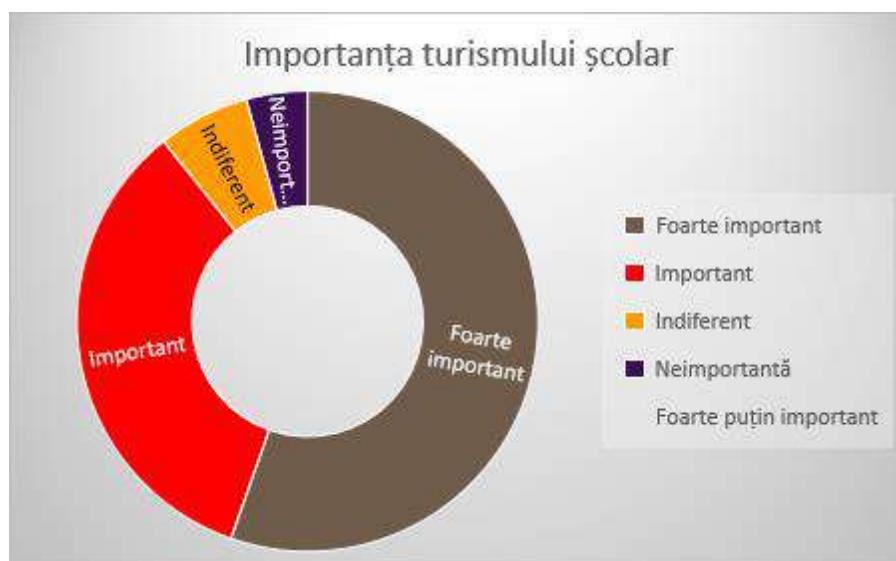


Figura nr. 2.9.13 - Importanța turismului școlar

Când se organizează diferite acțiuni/evenimente în oraș, 48,94% dintre subiecții intervievați au declarat că participă la acestea, 68,94% dintre ei fiind însoțiți de prieteni, rude, cunoștințe care nu au domiciliul în Alba Iulia, ceea ce denotă faptul că asemenea manifestări reprezintă un element de atracție care poate fi valorificat sustenabil în scop turistic.

La întrebarea „*Dacă ați recomanda Alba Iulia ca destinație de vacanță, care ar fi primele 5 obiective turistice pe care le-ați promova?*”, cele mai multe răspunsuri au fost în favoarea:

Tabel nr. 2.9.14 - Situație centralizării răspunsurilor privind destinațiile recomandate

Obiectiv turistic recomandat	Poziția ocupată în preferințele respondenților (nota acordată 1)
Cetatea Alba Carolina	15,78%
Muzeul Național al Unirii și celelalte muzee din oraș și împrejurimi	18,42%
Cele două catedrale (ortodoxă și romano-catolică)	20,00%
Obiective turistice situate în cartierele Oarda, Micești, Pâclișa, Bărabanț	21,57%
Sinagoga și Cimitirul Evreiesc	16,31%
Bisericile monumente istorice din cartierele Maieri și Lipoveni	14,21%
Biblioteca Batthyaneum	23,15%
Altele: (menționați care anume.....)	Parcul dendrologic, Complex Panoramic, Parcul Aventura Dynamis, Muzeul Principia, Traseul celor trei fortificații, Dealul Mamut, Cimitirul Eroilor, mănăstirile de la Schit și Valea Popii, Pista de biciclete de sub Dealul Mamut, Statuia lui Mihai Viteazul și Obeliscul lui Horea, Cloșca și Crișan

Promovarea turistică a municipiului Alba Iulia

În ceea ce privește *promovarea actuală a orașului Alba Iulia* ca destinație turistică, se poate aprecia că aceasta beneficiază de o activitate relativ intensă. Mai concret, este vorba despre:

- **Publicitate scrisă, orală sau în mediul online sub forma diverselor broșuri, pliante, materiale audio-video:**
 - ghid turistic variantă printată realizat de municipalitate;
 - ghidul turistic al județului Alba elaborat de Consiliul Județean Alba;
 - blogul oficial de turism (<https://viziteazaalbaiulia.ro/>);
 - site-ul oficial de turism al Municipiului Alba Iulia: <http://turism.apulum.ro/>;

- film documentar: Amprente celebre în #AlbaIulia, realizat de municipalitate: <https://www.youtube.com/watch?v=nQn8vJVrSKI/>;
 - aplicația *visitalbaiulia* - cuprinde informații despre obiective turistice, facilități de cazare și mijloace de transport, fiind la îndemna turiștilor care ajung în orașul Alba Iulia. Aceștia au la dispoziție și o pagină dedicată de Facebook: <https://www.facebook.com/visitalbaiulia/>;
 - aplicația *e-alba iulia*, care reprezintă un ghid virtual al turistului care vizitează Alba Iulia și care funcționează pe tehnologia bluetooth;
 - Zestrea culturală a orașului Alba Iulia este promovată și cu ajutorul *plăcuțelor turistice cu cod QR*. Prin scanarea codului de pe plăcuțele informative, vizitatorii sunt direcționați către site-ul www.albaiuliaqr.ro/, unde găsesc, în cinci limbi de circulație internațională (engleză franceză, italiană, maghiară, română), poveștile monumentelor, obiectivelor și locurilor unice din Alba Iulia.
- **Centrul Național de Informare și Promovare Turistică** înființat de Primăria Municipiului Alba Iulia în urma implementării unui proiect cu finanțare europeană în valoare de aproape 100.000 de euro, în vederea promovării potențialului turistic local.
 - **Participarea la târgurile și manifestările promoționale cu caracter turistic:** Târgul Internațional de Turism al României organizat bianual la București, Târgul de Turism „Ferien Messe” de la Viena.
 - **Organizarea unor evenimente diverse** precum festivaluri de muzică, evenimente dedicate Zilelor Orașului sau Zilelor Cetății, manifestări culturale, gastronomice etc. care atrag turiști și potențialii turiști de pe o arie geografică destul de mare, chiar și din străinătate.
 - **Participarea actorilor de pe piața locală la diverse evenimente cu caracter turistic sau de altă natură**, precum:
 - Centrul Național de Informare și Promovare Turistică a orașului Alba Iulia și Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia la conferința Caravana „Managementul destinațiilor: online și offline”¹²⁶ derulată de A.N.T. și Google România (2016);
 - Centrul Național de Informare și Promovare Turistică a orașului Alba Iulia - Târgul de Turism al României (TTR), organizat la Centrul Expozițional Romexpo din București, edițiile februarie 2016, și noiembrie 2017, participarea la conferința „Planificarea managementului conservării biodiversității pentru situl Natura 2000 ROSCI0187 „Pajiștile lui Suciul”, august 2017;
 - Asociația T.P.G.A. - Târgul Național de Turism al României, București 2019, Târgul Național de Turism Rural, Albac, edițiile 2017, 2018 și 2019, Conferința aniversară Filadelfia Grup, Sibiu 2019, organizator Infotrip CENTENAR, Alba Iulia 2018;

¹²⁶ Autoritatea Națională pentru Turism, 2016. disponibil la <http://turism.gov.ro/caravana-managementul-destinatiilor-offline-online-ajunge-la-cluj-napoca/>

- Hotel Transilvania din Alba Iulia a participat la Business Days Sibiu în 2018 și la E Travel Conference în 2019 . A fost premiat la Top Hotel Awards (2006, 2009 și 2021) și la E Travel Awards (2018);
- Agențiile de turism Colibri Tour și Gemina Travel din Alba Iulia - Târgul Național de Turism, București, edițiile de primăvară și toamnă 2016, 2017, 2018 și 2019, ediția de primăvară 2020;
- ONG -ul BICICLIM ALBA - organizator al evenimentelor de cicloturism „Șureanu Bike Fest”, „Movilele Blăjelului 2020” sau „Alba Carolina Bike Race 2021”;
- Asociația „Maria Poenariu, Laz” - Târgul Tradițional de la Lyon „Sărbătoarea Consulatelor” (Franța, 2018), Târgul populat de Turism de la Snakt Goarhausen (Germania, 2018), Târgul de Turism „Sărbătorea Iei” de la Jula (Ungaria, 2017), Târgul de Turism al României (București, 2016, 2017 și 2018), Târgul de Fete de la Găina (Avram Iancu, 2016-2020), Târgul Național de Turism Rural (Albac, 2016-2019).
- **Implicarea autorităților locale și a altor factori interesați în diverse proiecte interne sau internaționale cu caracter turistic** cum ar fi:
 - proiectul *Divertimento* format dintr-un consorțiu de 7 parteneri străini și români în cadrul căruia municipiul Alba Iulia a participat ca oraș pilot la crearea unor noi instrumente de promovare turistică, printre care realizarea unor colecții de jocuri interactive – EUROTHENTICA¹²⁷;
 - proiectul *pilot de oraș inteligent* derulat de MCSI în anul 2017 și organizat de către Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia în parteneriat cu Primăria Municipiului Alba Iulia, Tech Lounge și Orange România, mai exact un hackathon - parte a programului național Innovation Labs, în cadrul căruia tinerii din oraș au realizat și prezentat 11 proiecte referitoare la dezvoltarea de noi aplicații destinate cetățenilor, mediului de afaceri și administrației, dintre care Primăria Alba Iulia a implementat câteva, cum ar cele din domeniul turismului;
 - proiectul „*Rute culturale în zona inferioară și de mijloc a Dunării*”¹²⁸ derulat prin Autoritatea Națională pentru Turism în perioada 2012-2013 și care a inclus orașul Alba Iulia în cadrul *Rutei împăraților romani*, alături de Sarmisegetuza Ulpia Traiana, Adamclisi, Histria și Roșia Montană;
 - proiectul *Interactive Cities*, finanțat prin programul Urbact III 2014-2020. Municipiul Alba Iulia a fost partener în cadrul consorțiului transnațional coordonat de Municipalitatea Genova – ITALIA. Prin intermediul acestui proiect, administrația publică locală și-a propus să identifice și să utilizeze într-un mod inovator noile tehnologii informaționale în promovarea orașului Alba Iulia, ca destinație turistică de excelență;

¹²⁷ Ziarul Unirea, 2016. disponibil la <http://ziarulunirea.ro/alba-iulia-oras-pilot-pentru-promovarea-turistica-neconventionala-382414/> (10.12.2016)

¹²⁸ <https://www.romaniaturistica.ro/rute-culturale-in-zona-inferioara-si-de-mijloc-a-dunarii> Rute Culturale în Zona Inferioară și de Mijloc a Dunării

- proiectul *Gastronomic Cities* finanțat prin programul Urbact II în perioada 2013-2015 a fost implementat de un consorțiu de parteneri constituit din cinci orașe europene (Burgos, Llobregat, Korydallos, Alba Iulia și Fermo) a pornit de la premisa că gastronomia poate fi un domeniu care să angreneze alte sectoare și resurse ale unui oraș. Printre obiectivele proiectului s-au numărat: promovarea antreprenoriatului și a întreprinderilor mici și mijlocii de către sectorul HORECA; utilizarea turismului ca sector generator de sinergii între comerț, urbanism și servicii complementare ș.a.;
- cele patru proiecte co-finanțate prin programele culturale ale Administrației Fondului Cultural Național (AFCN) și derulate de către Municipiul Alba Iulia: „*Descoperă patrimoniul cultural din Alba Iulia prin QR COD!*“; „*Reenactment culinar: Meniuri și ritualuri gastronomice la curtea princiară de la Alba Iulia*“; „*Personaje antice în dialoguri virtuale cu vizitatorii Muzeului Principia*” și „*Alba Iulia – o istorie vizuală prin „amprente” celebre*“ prin intermediul cărora s-a promovat patrimoniul cultural material și imaterial al orașului Alba Iulia;
- Hotel Transilvania din Alba Iulia a fost partener în cadrul unor proiecte pentru schimb de bune practici naționale și internaționale și a organizat evenimente de promovare turistică („VIP în orașul tău”, „Ultima cameră” etc).
- ***Promovarea în publicații internaționale***
 - Cetatea Alba Carolina a fost inclusă în ghidul Lonely Planet, realizat în anul 2017 pentru România și Bulgaria, ca fiind „una dintre cele mai importante atracții ale Transilvaniei”;
 - colaborarea cu renumitul bloggerul de turism Ben Southall, care a presupus documentarea și realizarea la fața locului de materialele foto-video pentru promovarea municipiului Alba Iulia ca destinație turistică la nivel internațional. Conținuturile digitale realizate au fost promovate pe site-ul turistic internațional Best Life in The World, dar și prin intermediul canalelor social-media.
- ***Promovarea pe site-uri de specialitate***
 - Revista „Rough Guides“ a inclus Alba Iulia, în cadrul unui clasament realizat la finalul anului 2016, printre destinațiile de top care trebuie vizitate în Transilvania (alături de orașe turistice consacrate, ca Brașov, Sibiu sau Sighișoara, sau de Munții Retezat)¹²⁹;
 - Ca o recunoaștere a eforturilor de amenajare turistică, Municipiul Alba Iulia a obținut în anul 2012 distincția EDEN la categoria Turismul și regenerarea siturilor fizice, acordată în cadrul proiectului „Destinații Europene de Excelență” – EDEN, inițiativă lansată de către Comisia Europeană în 2006;

¹²⁹ Blogul oficial de turism al Primăriei orașului Alba Iulia <http://viziteazaalbaiulia.ro/rough-guides-tansilvania-destinatii-cu-buget-redus-in-2017/> (28.12.2016)

- Alba Iulia este primul oraș din România care și-a propus să devină „inteligent“ până în 2018 și a fost premiat la „Gala Turismului Românesc“ (2016), la categoria „Primul oraș cu brand turistic. De la restaurarea Cetății Alba Carolina, la Smart City”.

În prezent există câteva inițiative și proiecte de dezvoltare a *activității de agrement* derulate de către municipalitate și destinate atât localnicilor cât și vizitatorilor:

- Amenajarea zonei de agrement cu debarcader pe Râul Mureș (cartier Partoș, lângă podul rutier peste Mureș), în suprafață de 14.018 mp, inclusiv două platforme de camping, printr-un proiect finanțat prin Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020 și implementat de către Primăria Municipiului Alba Iulia;
- Amenajare zonă naturală Schit, inclusiv piste pentru cicloturism de legătură între traseul Mamut și b-dul Transilvaniei;
- Proiectul „Reconversie funcțională, șanț exterior – Latura de Nord a Cetății Alba Carolina, spații publice amenajate pentru agrement și petrecerea timpului liber”;
- Valorificarea turistică a resurselor naturale în zona Mamut Parcul Dendrologic „Dr. Ioan Vlad”;
- Via Transilvanica, cel mai nou traseu de lungă distanță din țară, care va străbate și județul Alba și care va oferi numeroase experiențe turistice.

Pe lângă rolul economic cert pe care-l are turismul în creșterea economiei locale, nu trebuie neglijat aspectul social. Dacă dezvoltarea turismului aduce beneficii unui oraș, ar trebui să se identifice, de asemenea, modalități prin care acest sector poate crea avantaje și pentru cei mai puțin înstăriți și marginalizați, fără a se ignora minimizarea efectelor secundare negative. Dacă spre exemplu, reabilitarea unui centru istoric poate impune strămutarea rezidenților care trăiesc în zonă, în mod similar, o hotărâre de a prezenta turiștilor doar părțile „bune” ale unui oraș poate duce la o izolare și mai mare a cartierelor sărace.¹³⁰

Educația joacă un rol esențial în dezvoltarea individuală și societală, în crearea de locuri de muncă, creștere economică și prosperitate. Prin interacțiunea cu turiștii care vin în Alba Iulia din regiuni mult mai dezvoltate economic și social, atât angajații din unitățile de primire a acestora cât și rezidenții pot să-și îmbogățească bagajul de cunoștințe, să-și îmbunătățească abilitățile de comunicare.

Activitatea turistică contribuie la îmbunătățirea calității vieții rezidenților în sensul în care populația dispunând de venituri mai mari provenite direct sau indirect din afaceri turistice va fi dispusă să investească mai mult și implicit să călătorească.

¹³⁰ Primăria Alba Iulia și Banca Mondială, Raportul Prioritizarea Proiectelor pentru perioada 2014-2020 disponibil la https://www.apulum.ro/images/uploads/fisiere/Alba_Iulia_Prioritizarea_Proiectelor_pentru_perioada_2014-2020.pdf

În ceea ce privește implicarea organizațiilor nonguvernamentale în activitatea de turism local, se poate aprecia că printre cele mai vizibile din punct de vedere al activităților derulate sunt: Asociația AS 2001, Asociația Biciclim Alba, Asociația „Maria Poenariu” Alba Iulia, Asociația T.P.G.A., Asociația Comunitară Alba, Clubul de Ecologism Montan ALBAMONT, ANTREC Filiala Alba, ATE Trascău Corp, Asociația SICADO pentru dezvoltare durabilă Alba Iulia, Asociația Artă și Tradiții Meșteșugărești Alba, Asociația Centrul de Cultură Alba, Asociația Centrul Didactica pentru Educație și Cultură, Asociația Cercul de Istorie Veche și Arheologie și altele. Acestea se implică în activități de formare a resursei umane din sectorul turistic, în acțiuni de protejare a mediului înconjurător, în activități de agrement, însă probabil că nu sunt suficient implicate în procesul de luare a deciziilor cu privire la turismul local.

Tabel nr. 2.9.15 - Numărul înnoptărilor în structurile de primire turistică din Municipiul Alba Iulia, pe tipuri și luni, înregistrate în perioada 2016-2020 (parțial 2021)

Anul 2016/luna	Ian.	Febr.	Mar.	Apr.	Mai	Iunie	Iulie	Aug.	Sept.	Oct.	Noi.	Dec.	Total
Hoteluri	3.806	4.666	5.216	5.698	8.000	8.387	9.682	11.825	8.951	6.545	6.678	4.091	83.545
Hosteluri	:	1	4	6	9	15	15	26	6	3	2	2	89
Moteluri	117	376	147	110	86	48	134	59	:	226	17	5	1.325
Vile turistice	:	:	:	167	348	418	537	332	522	167	99	87	2.677
Tabere de elevi și preșcolari	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	0
Pensiuni turistice	1353	1814	2300	1654	2142	2343	3361	3663	2254	2292	2607	1597	27.380
Pensiuni agroturistice	28	10	22	46	64	51	191	104	66	41	57	28	708
Total înnoptări lunare	5.304	6867	7.689	7681	10.649	11.262	13.920	16.009	11.799	9274	9.460	5.810	TOTAL an 2016 115.724
Anul 2017/luna	Ian.	Febr.	Mar.	Apr.	Mai	Iunie	Iulie	Aug.	Sept.	Oct.	Noi.	Dec.	Total
Hoteluri	2.365	2619	4921	6487	8672	8326	8842	10857	9097	7602	5728	4201	79.717
Hosteluri	6	10	7	8	12	9	14	9	4	3	:	:	82
Moteluri	160	64	320	280	510	760	622	584	300	181	448	:	4.229
Vile turistice	47	111	127	114	155	203	873	1087	405	718	377	547	4.764
Tabere de elevi și preșcolari	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	0
Pensiuni turistice	1185	1247	1990	2375	2865	3102	3471	2959	2024	1635	1364	966	25.183
Pensiuni agroturistice	36	45	36	58	140	67	102	112	40	22	22	13	693
Total înnoptări lunare	3.799	4.096	7.401	9.322	12.354	12.467	13.924	15.608	11.870	10.161	7.939	5.727	TOTAL an 2017 114.668
Anul 2018/luna	Ian.	Febr.	Mar.	Apr.	Mai	Iunie	Iulie	Aug.	Sept.	Oct.	Noi.	Dec.	Total
Hoteluri	2834	2207	4903	6895	7815	9065	9477	12754	10209	8364	6998	3957	85478

Hosteluri	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	0
Moteluri	48	204	150	362	199	194	185	279	172	144	240	96	2.273
Vile turistice	325	223	168	161	836	761	1139	1281	1307	1569	863	768	9.401
Tabere de elevi și preșcolari	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	0
Pensiuni turistice	631	918	1073	1343	1545	2144	2715	3366	2615	2543	2426	1545	22.864
Pensiuni agroturistice	7	9	20	27	49	24	50	238	38	23	17	4	506
<i>Total înnoptări lunare</i>	<i>3.845</i>	<i>3.561</i>	<i>6.314</i>	<i>8.788</i>	<i>10.444</i>	<i>12.188</i>	<i>13.566</i>	<i>17.918</i>	<i>14.341</i>	<i>12.643</i>	<i>10.544</i>	<i>6.370</i>	<i>TOTAL an 2018 120.522</i>
Anul 2019/luna	Ian.	Febr.	Mar.	Apr.	Mai	Iunie	Iulie	Aug.	Sept.	Oct.	Noi.	Dec.	Total
Hoteluri	2637	2908	3873	5309	7461	7626	8556	11877	7532	6178	4291	4641	72.889
Hosteluri	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	0
Moteluri	101	149	139	614	415	307	570	700	495	318	211	235	4.254
Vile turistice	386	342	557	778	771	610	604	1275	749	688	456	503	7.719
Tabere de elevi și preșcolari	:	:	:	298	368	492	1020	2418	160	:	:	:	4.756
Pensiuni turistice	804	1290	1012	1805	2035	2370	4299	5008	3338	2452	2141	1800	28.354
Pensiuni agroturistice	16	15	27	14	34	93	106	89	84	30	63	13	584
<i>Total înnoptări lunare</i>	<i>3.944</i>	<i>4.704</i>	<i>5.608</i>	<i>8.818</i>	<i>11.084</i>	<i>11.498</i>	<i>15.155</i>	<i>21.367</i>	<i>12.358</i>	<i>9.666</i>	<i>7.162</i>	<i>7.192</i>	<i>TOTAL an 2019 118.556</i>
Anul 2020/luna	Ian.	Febr.	Mar.	Apr.	Mai	Iunie	Iulie	Aug.	Sept.	Oct.	Noi.	Dec.	Total
Hoteluri	3385	3535	779	:	121	1739	4475	9718	4641	2376	1002	650	32.421
Hosteluri	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	0
Moteluri	127	115	12	:	:	96	259	474	353	149	18	:	1.603
Vile turistice	365	273	160	:	18	41	503	1208	622	178	62	78	3.508
Tabere de elevi și preșcolari	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	0
Pensiuni turistice	1709	1519	606	56	249	1229	3002	4430	3118	2312	869	807	19.906
Pensiuni agroturistice	31	32	25	:	:	48	286	588	235	173	82	28	1528
<i>Total înnoptări lunare</i>	<i>5.617</i>	<i>5.474</i>	<i>1.582</i>	<i>56</i>	<i>388</i>	<i>3.153</i>	<i>8.525</i>	<i>16.418</i>	<i>8.969</i>	<i>5.188</i>	<i>2.033</i>	<i>1.563</i>	<i>TOTAL an 2020 58.966</i>
Anul 2021/luna	Ian.	Febr.	Mar.	Apr.	Mai	Iunie	Iulie	Aug.	Sept.	Oct.	Noi.	Dec.	Total
Hoteluri	1077	1978	2382	3.176	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hosteluri	:	:	:	:	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Moteluri	:	:	:	271	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vile turistice	154	141	119	182	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tabere de	:	:	:	:	-	-	-	-	-	-	-	-	-

elevi și preșcolari													
Pensiuni turistice	994	1223	1251	1597	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pensiuni agroturistice	14	25	17	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total înnopțări lunare	2.239	3.367	3.769	5.266	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2.9.2 Diagnoză - marketing de oraș: Alba Iulia la nivel național și internațional

Diagnoza conferă o imagine de ansamblu asupra acțiunilor întreprinse de municipalitate pe componenta de marketing de oraș și analizează punctele slabe și tari, pentru a asigura un cadru relevant și coerent în vederea dezvoltării echilibrate și durabile a orașului Alba Iulia.

O strategie de marketing completă și coerentă promovează întregul oraș, cu focus pe sectorul turistic și conex, dar și pe potențialul investițional și atractivitatea pentru locuit.

2.9.2.1 Acțiuni întreprinse pe componenta de marketing de oraș

În ce privește marketingul de oraș, Alba Iulia este atât un începător modest, cât și un pionier recunoscut la nivel național și internațional.

Municipalitatea a lansat în 2010 primul său logo și manualul de brand aferent, ca parte a strategiei sale de promovare a potențialului turistic, economic și privind calitatea vieții.

Manualul de brand cuprinde întreaga imagine vizuală a brandului orașului și explică regulile de folosire a elementelor de identitate vizuală.

Logo: este inspirat de forma heptagonală a Cetății Alba Carolina și este folosit pe toate materialele vizuale de prezentare sau promovare a orașului, fiind adoptat frecvent și de agenți economici locali pentru promovarea produselor proprii.

Slogan: „*Cealaltă capitală*” este inspirat de numele sub care este cunoscut orașul la nivel național, și anume „capitala de suflet a tuturor românilor”.

Promisiunea turistică: „*Bine ați venit în cea mai mare cetate din România!*”, propusă turiștilor și vizitatorilor pentru a se îndrepta și descoperi un oraș unic și frumos din România.

Elemente cromatice și tipografice: au fost alese culori calde, amintind de cromatica materialelor folosite la construcția Cetății.

Având această bază de pornire, municipalitatea a avut o serie de inițiative pentru promovarea orașului.

Evenimente culturale

De-a lungul anilor, municipalitatea s-a bucurat de apreciere la nivel național și internațional pentru evenimentele culturale organizate anual, organizate cu scopul de a mobiliza un număr mare de turiști să viziteze orașul și să anime Cetatea Alba Carolina.

Municipalitatea, prin spațiul deschis al celei mai mari Cetăți din România, pune la dispoziția turiștilor, cetățenilor și investitorilor cea mai mare SCENĂ și totodată, cel mai mare DECOR.

În ultimii ani, acest spațiu a devenit locul de desfășurare al unui repertoriu cultural divers. Aici au cântat orchestre simfonice, au fost prezentate spectacole de dans, de teatru, de reenactment istoric, s-au proiectat filme, s-au montat spectacole de lumini, s-au organizat expoziții pe zidurile Cetății, au avut loc festivaluri de rock, folk și jazz etc.

Evenimentele culturale cu impact național organizate la Alba Iulia sunt de facturi diverse, astfel încât, categorii variate de consumatori sunt interesate de participarea la acestea:

- **Festivalul de muzică și film de la Alba Iulia**, realizat în colaborare cu TIFF, la care participă în calitate de organizator regizorul Tudor Giurgiu (Transilvania International Film Festival) atrage cinefili pasionați;
- **Dilema Veche**, festival organizat de elita intelectualității românești, a provocat dezbateri de înaltă ținută;
- **Festivalul Internațional de Teatru și Festivalul de Jazz** atrag iubitorii de artă;
- **Noaptea Muzeelor** se aliniază la sincronul evenimentelor organizate cu această ocazie în toate muzeele din țară;
- **Festivalul Roman Apulum** organizat anual la Alba Iulia (în perioada în care nu s-au impus restricții din cauza COVID19) reunește trupe de reconstituire istorică din întreaga lume, fiind cel mai mare festival de reconstituire istorică din România.

Dau particularitate orașului și îi conturează o imagine specifică **reconstituirile istorice** din fiecare zi de vineri din perioada sezonului turistic (aprilie-octombrie), organizate la poarta a IV-a a Cetății Alba Carolina de către Garda Apulum, denumirea sub care activează trei trupe de reenactorii albaiulieni care numără peste 80 de voluntari, majoritatea albaiulieni: Legiunea XIII Gemina, Lupii Apoulonului și Ludus Apulensis.

De asemenea, **ceremonialul schimbului de gardă** este unul dintre evenimentele de atracție turistică din Cetatea Alba Carolina, care reușește de fiecare dată să ducă turiștii înapoi în timp, în secolul XVIII. Evenimentul este organizat zilnic în perioada turistică, iar în weekenduri sau la evenimente speciale este acompaniat de salve de tun.

În anul 2015, Alba Iulia a sărbătorit **300 de ani** de la începutul construcției Cetății Alba Carolina - cea mai mare cetate din România.

În anul 2018 s-a sărbătorit **Centenarul Marii Uniri** împlinite la Alba Iulia, comemorarea a 100 de ani de la evenimentul în urma căruia toate provinciile istorice locuite de români s-au unit în anul 1918 în cuprinsul aceluiași stat național, România.

În perioada 27-29 iunie 2014 a avut loc la Alba Iulia și un **InstaMeet**, reunind utilizatori ai platformei Instagram care s-au întâlnit pentru a realiza fotografii în oraș și contribuind astfel la promovarea patrimoniului cultural local în mediul online.

Acțiuni în premieră

Alba Iulia este primul municipiu din România care a reușit să semneze un acord cu Banca Mondială în scopul evaluării strategiilor, planurilor și proiectelor locale, de asemenea performanțele financiare fiindu-i evaluate de Moody, agenție de rating recunoscută la nivel mondial.

În anul 2009, orașul intră în cartea recordurilor cu „Marea Îmbrățișare” din Alba Iulia - o manifestare ce a adus împreună 10.000 de oameni care au îmbrățișat Cetatea Alba Carolina.

Revista Patrimoniului UNESCO „World Heritage” menționează în 2011 pentru prima dată un oraș din România, prezentând Alba Iulia drept „cea mai interesantă capitală de care probabil nu ai auzit niciodată”.

Marea Înfățișare (2012) a fost un exercițiu de implicare comunitară și de promovare a patrimoniului cultural (crearea unui tablou uriaș cu portretele a 1400 de cetățeni ai orașului, reprezentat sub forma logo-ului cetății Alba Carolina).

La nivelul manifestărilor culturale, în intervalul 2013-2015 în Alba Iulia au fost jucate în aer liber spectacolele **Carmina Burana**, **Aida** și **La Traviata**, ceea ce a constituit o premieră în România. Opera AIDA a fost organizată în colaborare cu Opera Națională din Cluj Napoca, iar peste 2000 de voluntari din comunitatea locală au fost mobilizați și au devenit actori în spectacol.

Cu ocazia Centenarului Marii Uniri, peste 4500 de oameni au format harta României, reprezentând cea mai mare imagine a unei țări construită vreodată în acest mod.

Campanii inedite

Campania neconvențională adresată Prințului Charles. Alba Iulia fiind recunoscută drept capitala istorică a Transilvaniei, municipalitatea a lansat o invitație inedită Prințului Charles de Wales al Marii Britanii de a vizita orașul și de a primi titlul onorific de „Prince of Transylvania”. Inițiativa a fost marcată de o campanie neconvențională destinată convingerii Alteței Sale Regale de a da curs invitației. Demersul a venit ca urmare a activității constante a Prințului de Wales de promovare în lume a turismului românesc și a regiunii Transilvaniei. Această inițiativă a fost apreciată de către experți consacrați în marketingul de oraș și a avut ecou în întreaga lume:

- **Julian Stubbs, Brand Managerul Orașului Stockholm:** „Astăzi foarte multe destinații concurează pentru a se face remarcate, prin urmare este o misiune destul de dificilă pentru acestea să iasă din anonimat. Destinațiile trebuie să înceapă să acționeze și să se gândească mai mult la mărcile de consum în abordarea lor din mass-media și social media. Consider că orașul Alba Iulia din România a fost cu adevărat inteligent prin modul în care a folosit dragostea declarată a Prințului Charles față de Transilvania pentru a reuși să obțină o acoperire mediatică internațională atât de impresionantă. Acesta este un marketing inteligent și foarte valoros”.

- **Dany Serrano - expert în comunicare pe piața din Londra:** „Alba Iulia a ajuns săptămâna aceasta pe cele mai mari portaluri de știri de pe planetă”. Împreună cu echipa Heraldist (care a creat și marca Alba Iulia), Dany a lansat în presa globală știri despre Primăria Alba Iulia, care propune lui Prince Charles de Wales acest titlu onorific. În doar câteva zile, campania a devenit cea mai de succes campanie de marketing a unui oraș românesc”. Această campanie neconvențională a ajuns la presă din întreaga lume: Daily Mail, Daily Mirror, USA Today, Washington Post, Der Spiegel. Astfel, printr-o campanie inedită de marketing, o lume întreagă a aflat, printre altele, că Alba Iulia a fost capitala istorică a Transilvaniei.
- **Britanicul Ben Southall:** cunoscut la nivel mondial după ce a câștigat competiția „Cel mai bun job din lume”, Ben Southall a pus orașul pe harta turistică internațională, pe blogul www.bestlifeintheworld.com, cu postările inedite, bazate pe descoperirile din vizita lui din 2017 în Cealaltă Capitală: <http://bestlifeintheworld.com/adventurous-side-romania/>
- **Promovare pe Huffington Post:** articolul prezintă 25 de motive pentru care turiștii ar fi interesați de vizitarea orașului: https://www.huffingtonpost.com/ioana-budeanu/25-reasons-to-visit-roman_13_b_8771384.html

Acorduri de înfrățire cu alte localități

Pentru o poziționare a orașului Alba Iulia pe harta internațională și pentru o dezvoltare a unui brand de oraș, municipalitatea a dezvoltat relații de cooperare cu localități din diferite țări, concentrate pe domenii de interes comune: turism, conservarea patrimoniului cultural și istoric, cultură, sport, educație, transport, economie etc.

Referindu-ne la cooperarea transnațională în vederea derulării unor proiecte și acțiuni de interes local, cu focus pe sectorul turistic și conex și pe creșterea atractivității orașului pentru cetățeni, turiști și investitori, vom prezenta succint câteva dintre protocoalele de colaborare și acordurile de înfrățire realizate:

- protocol de colaborare din 1974 între orașul Arnsberg (Germania) și Municipiul Alba Iulia, inițiat în vederea încurajării schimburilor culturale. În baza acestui acord s-a oferit sprijin pentru construirea și dotarea Serviciului Comunitar pentru Protecția Copilului „Arnsberg” din Alba Iulia. Au fost organizate strângeri de fonduri și donații pentru dotarea Spitalului Județean Alba și a căminului pentru persoane vârstnice din Alba Iulia. De asemenea, se sprijină strânsa colaborare între Camerele de Comerț de la nivelul celor două orașe, dar și cu diferite organizații profesionale și organizații non-guvernamentale.
- protocol de colaborare din 1990 și acord de înfrățire din 1994 între orașul Székesfehérvár (Ungaria) și Municipiul Alba Iulia, în vederea dezvoltării relațiilor de colaborare de la nivel administrativ și a schimbului de informații și experiență. Se

realizează schimburi culturale, în care artiști plastici din Alba Iulia sunt invitați să participe la Tabăra Internațională de Pictură. Un ansamblu folcloric de copii din Ungaria a participat la prima ediție a Zilelor Orașului Alba Iulia. De asemenea, se încurajează o bună colaborare între cele două Camere de Comerț de la nivelul orașelor semnate.

- acord de înfrățire din anul 2000 între orașul San Benedetto Del Tronto (Italia) și Municipiul Alba Iulia, prin care au fost stabilite relații administrative și diferite schimburi culturale.
- acord de înfrățire din anul 2001 între orașul Aeghio (Grecia) și Municipiul Alba Iulia, care vizează o strânsă legătură între cele două orașe, inclusiv între Camerele de Comerț de la nivelul acestora.
- acord de înfrățire din anul 2002 între orașul Alcalá de Henares (Spania) și Municipiul Alba Iulia, care stă la baza relațiilor de colaborare între cele două administrații, precum și a municipalității locale cu Asociația Românilor din Alcalá de Henares.
- acord de înfrățire din anul 2002 între orașul Sliven (Bulgaria) și Municipiul Alba Iulia, care are în vedere dezvoltarea relațiilor de colaborare și a schimburilor culturale. A fost derulat în parteneriat proiectul „Aqua Fil”, finanțat în cadrul Programului ECOS OUVERTURE.
- acord de înfrățire din anul 2002 între orașul Duzce (Turcia) și Municipiul Alba Iulia, în baza căruia se desfășoară schimburi culturale.
- acord de înfrățire din anul 2003 între orașul Varese (Italia) și Municipiul Alba Iulia, pentru inițierea și consolidarea de relații colaborative în domeniul energiilor regenerabile.
- acord de înfrățire din anul 2003 între orașul Alessandria (Italia) și Municipiul Alba Iulia pentru favorizarea de schimburi de simboluri privind istoria comună. Instalarea unui simbol al latinității comune reprezentând Lupa Capitolina, a fost oferit Municipalității Alessandria, din partea Consiliului Local al Municipiului Alba Iulia în data de 8 mai 2010. Datorită bunelor relații avute în diverse domenii: social, cultural și dezvoltare urbană, Primăria orașului Alessandria a inaugurat în anul 2010 o nouă piață în oraș denumită Piazza Alba Iulia.
- acord de înfrățire din anul 2006 între orașul Viadana (Italia) și Municipiul Alba Iulia prin intermediul căruia sunt sprijinite colaborările interculturale.
- acord de înfrățire din anul 2010, între Municipiul Lanzhou, Provincia Gansu (Republica Populară Chineză) și Municipiul Alba Iulia, care reprezintă o oportunitate pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare. Cooperarea constă în schimburi de informații și de experiență, realizarea de proiecte sau programe comune, în următoarele domenii: administrație publică locală, urbanism, mediu, economie, comerț, educație, știință și tehnologie, sănătate, cultură, sport. Au fost desfășurate 2 vizite de lucru ale delegațiilor Primăriei din Lanzhou la Alba Iulia, axate pe schimburi de experiență în domeniul administrativ, economic și universitar. Prin intermediul

acestui acord se oferă anual burse de mobilitate pentru angajații Primăriei Municipiului Alba Iulia.

- acord de înfrățire din anul 2011 între orașul Chișinău (Republica Moldova) și Municipiul Alba Iulia, care asigură cadrul necesar pentru colaborări interculturale.
- înțelegere de cooperare Municipiul Biograd na Moru (Croatia) și Municipiul Alba Iulia din anul 2011, care vizează schimbul de informații și experiență, dezvoltarea unor proiecte și programe comune în următoarele domenii de interes: conservarea patrimoniului cultural și istoric, cultură, sport, fonduri europene, schimburi de tineri, turism, sprijin pentru întreprinderi mici și mijlocii.
- înțelegere de cooperare între Municipalitatea Lutsk (Ucraina) și Municipiul Alba Iulia din anul 2016, care constă în schimbul de informații și experiență, dezvoltarea unor proiecte și programe comune în următoarele domenii de interes: conservarea patrimoniului cultural și istoric, cultură, sport, turism, sprijin pentru întreprinderi mici și mijlocii.
- înțelegere de cooperare între orașul Türrnitz (Austria) și Municipiul Alba Iulia din anul 2018, în vederea desfășurării activităților de cooperare în diferite domenii de interes comun și promovării unor proiecte comune de dezvoltare economică și socială.

2.9.2.2 Instrumente de comunicare folosite pentru promovarea orașului

Alba Iulia este un oraș al premierelor, care și-a asumat rolul de avangardă în marketingul de oraș și management performant: primul oraș cu un manual de brand, primul oraș cu o strategie pe termen lung, primul oraș care lansează un kit complet pentru turiștii străini (aplicație de mobil, website, media socială, info-kiosk-uri).

- Website-ul oficial dedicat turiștilor: www.visitalbaiulia.city
- Pagina oficială de Facebook în limba română: <https://www.facebook.com/primariaalbaiulia> (+32.000 urmăritori în iulie 2021)
- Pagina oficială de Facebook în limba engleză: <https://www.facebook.com/visitalbaiulia> (peste 20000 de urmăritori în iulie 2021)
- Promovarea obiectivelor turistice din Alba Iulia prin intermediul plăcuțelor QR Code <http://albaiuliaqr.ro>
- Ghid turistic în variantă printată
- Twitter – Visit Alba Iulia
- Pagina de Youtube : Municipiul Alba Iulia
- Pagina de Facebook Alba Iulia Smart City: <https://www.facebook.com/albaiuliasmartcity>
- Aplicație de mobil dedicată turiștilor în limbile română și engleză *Visit Alba Iulia* pentru sistem de operare Android și iOS, care poate fi descărcată gratuit
- Aplicația e-albaiulia prin care turiștii și localnicii sunt invitați să descopere orașul Alba Iulia prin intermediul a 250 beacons instalați în oraș

- Blogul turistic oficial în limba română: <http://viziteazaalbaiulia.ro>
- Film de promovare HAPPY ALBA IULIA realizat de municipalitate: <https://www.youtube.com/watch?v=noR-YpJRjzI>
- Film documentare: Amprente celebre în #AlbaIulia, realizat de municipalitate: <https://www.youtube.com/watch?v=nQn8vJVrSKI>

2.9.2.3 Titluri, distincții și recunoașteri obținute

Acțiunile de promovare a orașului Alba Iulia la nivel național și internațional constituie o preocupare permanentă a administrației publice locale, iar eforturile depuse au fost apreciate prin premii variate și aprecieri din partea unor entități diverse.

Municipiul Alba Iulia a primit prestigiosul titlu de „**Destinație Europeană de Excelență**” (EDEN) la 1 iunie 2012, din partea Comisiei Europene, în urma concursului la nivel național cu tema „*Turismul și regenerarea siturilor fizice*”, organizat de Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului.

În martie 2013 a primit **premiul special al juriului organizației internaționale „Europa Nostra”**, cea mai mare asociație europeană axată pe conservarea patrimoniului turistic, ca urmare a proiectelor derulate de municipalitate în vederea restaurării și valorificării Cetății Alba Carolina.

În ultimii ani, Cetatea Alba Carolina a fost recomandată ca fiind una dintre destinațiile de top din România de către Tripadvisor, cel mai mare site de recomandări turistice din lume, și a primit certificatul de excelență ca urmare a opiniilor exprimate de către turiștii care au vizitat obiectivul.

Utilizarea eficientă a fondurilor europene i-a adus municipiului Alba Iulia, în decembrie 2014, **Premiul I în cadrul Galei Fondurilor Structurale**, la secțiunea „Bucuroși de oaspeți”. Premiul a fost oferit de către Jyrki Katainen, vicepreședintele Comisiei Europene, pentru locuri de muncă, creștere economică, investiții și competitivitate.

În 2014, Municipiul Alba Iulia a fost distins cu **titlul de „Renașterea unui oraș”** în cadrul Galei „Best Cities Awards 2014” din partea revistei Forbes România, pentru realizările privind regenerarea fizică a orașului, finanțată în principal prin fonduri structurale europene.

Lucrările de reabilitare calitativă și reconversia funcțională ale Cetății Alba Carolina sunt recunoscute ca model de bună practică și au fost apreciate cu **Premiul I din partea Ambasadei Franței în România**, în cadrul concursului „Orașe Durabile”, categoria: „Valorificarea construcțiilor și reabilitarea patrimoniului”. Premiul a fost decernat în data de 14 mai 2018.

Proiectul de restaurare a Cetății Alba Carolina a adus orașului și un **Certificat de recunoaștere în cadrul inițiativei Grupului PPE a Parlamentului European** „Let the Stars Shine” (19 iunie 2018).

Municipalitatea a obținut de asemenea **Locul I la Gala Business Review, categoria „Local Smart Initiative”** în data de 5 martie 2018, pentru eforturile transformării orașului Alba Iulia într-un oraș inteligent.

În cadrul **Galei Administrație.ro**, ediția a XIV-a, orașul Alba Iulia a fost premiat la categoria „Proiecte de implementare a tehnologiilor moderne în administrație” pentru proiectul pilot unic în România „AlbaIuliaSmartCity” (25 octombrie 2018).

Eforturile administrației locale au fost recunoscute cu **Premiile I și II din partea Asociației Naționale a Funcționarilor Publici**, în cadrul Conferinței internaționale „Inovație și calitate în sectorul public”, secțiunea „Consultarea publică - premisă pentru funcționalitatea mecanismelor codecizionale” (31 octombrie 2018).

Gala Asociației Municipiilor din România a adus orașului **Premiul I** la categoria „Exelență în digitalizare/ Smart City” (12 noiembrie 2018).

Asociația Română pentru Smart City și Mobilitate a acordat **Premiul I în cadrul galei „Smart Industry Awards 2018”**, secțiunea „Smart Government”, pentru proiectul „Comunicare cu cetățenii prin bluetooth și beacons (aplicația e-AlbaIulia)”.

Blogul oficial de turism al municipiului Alba Iulia, www.viziteazaalbaiulia.ro, a fost **premiat la Webstock 2017, la categoria „Social Media Project”** pentru campania ce a adus în prim plan vizita de documentare în Alba Iulia a lui Ben Southall. În această categorie au fost înscrise proiecte personale sau inițiate individual ori împreună cu branduri de către bloggeri, vloggeri și instagrammeri, ce urmează idei originale și campanii de social media dezvoltate de companii.

Alba Iulia a obținut **locul I la concursul organizat în cadrul eTravel Conference 2017**, secțiunea „Best Blogger Relations Program”. eTravel Conference este cel mai mare eveniment național de afaceri și promovare online dedicat industriei de turism din România.

În anul 2017 orașul a câștigat premiul **„European Public Sector Award - Premiul European Pentru Sectorul Public EPSA**. Alba Iulia a fost premiată pentru „Un sector public inovativ în 2017 – Soluții noi la provocări complexe, cele mai bune practici la nivel supra-local și local”.

Topul „Cele mai eficiente orașe din România” realizat de UrbanizeHub în anul 2018 a plasat Alba Iulia pe locul 2 în topul celor mai eficiente orașe din România în ce privește investițiile realizate din fonduri nerambursabile și absorbția pe cap de locuitor: „La nivelul cheltuielilor de capital, orașul a realizat investiții de €79,6 milioane cu o medie de €1.253 pe cap de locuitor, și €51,7 milioane absorbție a fondurilor europene, cu o medie de 815 euro pe cap de locuitor”.

În anul 2019 Municipiul Alba Iulia a obținut **Premiul I** în cadrul competiției **„Rețeaua campionilor în domeniul integrității”** ediția I, acordat de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, care a premiat cele mai bune practici și proiecte în

domeniul bunei guvernări adoptate sau implementate la nivelul autorităților administrației publice locale, în cadrul conferinței organizate în perioada 18 - 19 septembrie 2019.

Apartenențe în structuri cu impact pe promovare de oraș

Alba Iulia face parte din rutele culturale europene certificate de către Consiliul Europei, Ruta împăraților Romani, datorită patrimoniului roman valorificat la nivelul comunității locale și TRANSROMANICA, datorită Catedralei Romano-Catolice Sf. Mihail care deține cel mai vechi element arhitectural romanic din România și totodată reprezintă cel mai important monument arhitectural din Transilvania.

Orașul este de asemenea membru în rețeaua de orașe URBACT - un program al Comisiei Europene pentru cooperare teritorială dedicat dezvoltării urbane durabile în Europa. Programul încurajează orașele să lucreze împreună și să dezvolte soluții integrate pentru provocările comune identificate. Alba Iulia este singurul oraș din România care are calitatea de lider în cadrul unui proiect URBACT și este un model de bună practică la nivel de program în ceea ce privește strategia de branding abordată.

Recunoașteri și aprecieri

Evenimentele organizate în ultimii ani au plasat orașul Alba Iulia în top 5 al orașelor cu indice al vitalității culturale (acest top este redat în Strategia de Dezvoltare Teritorială a României România policentrică 2035 Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni – Versiunea 2015)¹³¹.

În 2019 Alba Iulia s-a dovedit ca fiind un exemplu în ceea ce privește crearea unui brand de oraș la standarde internaționale, orașul fiind recunoscut oficial de către Comisia Europeană ca un exemplu de bune practici în domeniul marketingului de oraș, prin programul URBACT: www.urbact.eu/city-branding-making-invisible-visible. Acest titlu i-a conferit municipiului șansa de a fi primul oraș din România lider de parteneriat într-o rețea de Planificare, alături de orașe precum: Perugia, din Italia și Braganca, din Portugalia, Limerick (Irlanda), Candelaria din Insulele Canare, Districtul 22 din Budapesta, Wrocław din Polonia, și Voru din Estonia.

Preocuparea pentru dezvoltarea inteligentă a orașului a condus către publicarea a două articole de prezentare a orașului Alba Iulia și respectiv a proiectului pilot „Alba Iulia Smart City 2018” în cel mai relevant portal de agregare a orașelor smart din lume: beesmart:

<https://hub.beesmart.city/city-portraits/alba-iulia-how-central-romania-quietly-created-a-smart-city-champion-în-europe>

<https://hub.beesmart.city/city-portraits/alba-iulia-smart-city-solutions-for-a-digital-city>

precum și unul în revista City:One (versiune print, pp. 37-41):

http://albaiuliasmartcity.ro/app/uploads/2019/01/City-one_EN_02.2018.pdf.

Personalități ale lumii au vizitat orașul și s-au exprimat asupra realizărilor acestuia.

¹³¹ Pag. 32 și 142: http://www.fonduri-structurale.ro/Document_Files/Stiri/00017493/7hctm_Anexe.pdf

Julian Stubbs, Brand Manager al orașului Stockholm și-a exprimat în anul 2016 aprecierea pentru strategia de marketing a orașului Alba Iulia: „A fost o experiență incredibilă, branding-ul pe care îl aveți, logo-ul, manualul de brand, foarte profesionist”.
(<https://vimeo.com/192409873>)

Jan Gehl, unul dintre cei mai buni arhitecți ai lumii: „Am fost încântat de ceea ce am găsit aici: dragostea pentru oraș și această textură, această cetate, este minunat și poate fi dezvoltat”:(https://adevarul.ro/locale/alba-iulia/cum-recastigam-locul-orasele-mai-aglomeratem-solutiile-arhitectului-jan-gehl-guru-designului-urban-contemporan-1_56c3342b5ab6550cb8ded9dc/index.html)

Carsten Rasmussen, șeful unității pentru România din cadrul Directoratului General (DG) Regio, al Comisiei Europene: „Este imposibil să nu fiți impresionați când vizitați Alba Iulia. Orașul este, în sine, dovada vie că fondurile europene pot face diferența. De-a lungul anilor, Alba Iulia a reușit să urmeze o strategie clară de dezvoltare, care a permis nu numai renovarea patrimoniului cultural excepțional și atragerea turiștilor români și străini, ci și ca orașul să se poată remarca în calitate de oraș cu adevărat inteligent, cu transport modern și cu o reală implicare a cetățenilor. Comisia Europeană este foarte mulțumită de aceste rezultate și speră că multe municipalități din România vor urma o astfel de cale”.

(<https://www.fonduri-structurale.ro/stiri/18794/sedinta-a-comitetului-de-monitorizare-por-mai-mult-de-365-milioane-de-euro-fonduri-europene-contractate>)

În ultimii ani, Alba Iulia a fost vizitată de peste 80 de reprezentanți ai corpului diplomatic din România și experții patrimoniului mondial, care au avut cuvinte de laudă la adresa orașului și evoluției acestuia.

Martin Harris, Fostul Ambasador al Marii Britanii: „Ca istoric, am găsit acest loc foarte fascinant pentru vizitat. Diferite ere ale istoriei României sunt reprezentate aici – așezările originale dacice, castrul legiunii romane și marea cetate habsburgică, în formă de stea, construită după planurile inginerului militar francez Marshal Vauban. Totodată, se poate vedea legătura dintre cetate și faimoșii conducători de răscoală și eroi români Horia, Cloșca și Crișan, precum și cu reunificarea statelor românești în anul 1918, Marea Unire”.

(<https://alba24.ro/ambasadorul-britanic-martin-harris-lauda-cetatea-alba-pe-site-ul-ministerului-de-externe-5947.html>)

Hans Klemm, Ambasadorul SUA (2015): „Am învățat multe lucruri despre oraș și despre istoria acestei părți a Transilvaniei, dar și despre potențialul pe care orașul îl are pentru dezvoltarea României. Este un loc atrăgător pentru investitori, poate și pentru investitorii americani, un loc unde turiștii americani se pot bucura vizitând orașul și Transilvania”.

(<https://alba24.ro/foto-video-ambasadorul-sua-pentru-romania-in-vizita-la-alba-iulia-este-un-loc-foarte-atractiv-pentru-investitori-448972.html>)

Koichiro Matsuura, Director general al UNESCO (2007): „Apreciez această formulă de parteneriat public-privat prin care orașul trăiește restaurarea acestei cetăți. Sunt foarte mulțumit de ceea ce am descoperit aici. Aceasta este prima vizită în oraș și voi reveni cu siguranță”.

[\(https://ziarulunirea.ro/alba-iulia-capitala-culturala-europeana-2020-o-idee-construita-pe-reusitele-administratiei-locale-22168/\)](https://ziarulunirea.ro/alba-iulia-capitala-culturala-europeana-2020-o-idee-construita-pe-reusitele-administratiei-locale-22168/)

2.10 Mediu și schimbări climatice

2.10.1 Provocări legate de mediu și schimbări climatice

Geosistemele de culoar morfohidrografic sunt „cadre de viață individualizate” care necesită un efort permanent de studiu, monitorizare și protecție pentru identificarea soluțiilor optime privind îmbunătățirea condițiilor de locuire, utilizarea eficientă a resurselor naturale (regenerabile și neregenerabile), diminuarea/ eliminarea poluării, dezvoltarea educației ecologice și promovarea activităților social-economice cu impact minim asupra mediului natural.

Interacțiunea îndelungată dintre componenta naturală și cea antropică a dus la apariția fenomenelor negative din categoria poluării, modificării biodiversității și trecerii definitive a unor zone naturale în folosință economică. În prezent, majoritatea orașelor se confruntă cu un set comun de probleme de bază, precum calitatea scăzută a aerului, un nivel ridicat de trafic și congestie a acestuia, nivelul crescut de zgomot ambiental, mediu construit de calitate scăzută, terenuri abandonate, emisii de gaze cu efect de seră (GES), zone nesistemizate, generarea de deșeuri și ape uzate.

Schimbările climatice reprezintă un proces având caracter global cu care se confruntă omenirea în acest secol și următoarele, din punct de vedere al protecției mediului înconjurător.

Marea majoritate a oamenilor de știință sunt de acord că fenomenul schimbărilor climatice este provocat de creșterile continue ale emisiilor de gaze cu efect de seră, combustibilii fosili (petrol, gaz și cărbune), fiind sursele majore de energie care asigură progresul omenirii, dar și sursele majore de emisii de gaze cu efect de seră care pun în pericol viitorul omenirii.

Efectele modificării condițiilor climatice reprezintă, astăzi, o certitudine: temperaturile cresc, regimul precipitațiilor se schimbă, ghețarii și zăpada se topesc, nivelul mediu global al mărilor și oceanelor crește, iar hazardele provocate de fenomenele meteorologice extreme produc tot mai multe pagube.

În Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene (SDD UE) este prevăzută ca obiectiv prevenirea schimbărilor climatice prin limitarea emisiilor de GES, precum și a efectelor negative ale acestora asupra societății și mediului. Pentru orizontul de timp 2020, obiectivul corespondent din Strategia pentru Dezvoltare Durabilă a României (SDD RO) îl reprezintă asigurarea funcționării eficiente și în condiții de siguranță a sistemului energetic național, atingerea nivelului mediului actual al UE în privința intensității și eficienței energetice;

îndeplinirea obligațiilor asumate de România în cadrul pachetului legislativ „*Schimbări climatice și energie din surse regenerabile*” și la nivel internațional în urma adoptării unui nou acord global în domeniu; promovarea și aplicarea unor măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice și respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Acțiunea privind schimbările climatice a devenit parte integrantă a analizelor economice în profil teritorial. Astfel, Raportul Forumului Economic Mondial (WEF, 2016), indică faptul că riscul cel mai impactant (cu cele mai mari daune potențiale) pentru anii următori îl reprezintă eșecul în atenuarea schimbărilor climatice și reziliență.

Managementul integrat al mediului în municipiul Alba Iulia *trebuie să întărească politicile de utilizare durabilă a terenurilor, să evite dispersia urbană, să reducă proporția terenurilor scoase din circuitul agricol productiv și să includă promovarea biodiversității urbane.* Aplicarea unei abordări integrate a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării acestora asigură coerența, creează sinergii și co-beneficii, sporește rentabilitatea și contribuie la evitarea amplitudinilor necorespunzătoare.

Inițiativa ***Primării se Adaptează*** este acum pe deplin integrată în *Convenția Primarilor privind Clima și Energia 2030* și reprezintă o inițiativă pentru Adaptarea la Schimbările Climatice creată de Comisia Europeană pentru a implica orașele în acțiuni menite să se adapteze la schimbările climatice (Climate Action). Punerea în aplicare a acesteia a fost lansată în 2014 ca o inițiativă de adaptare care se desfășoară în paralel cu Convenția Primarilor, menită să atenueze efectele schimbărilor climatice. În 2015, Comisia Europeană a reunit aceste două inițiative pentru a promova o abordare integrată a acțiunilor în domeniul climei și energiei.

Municipiul Alba Iulia este semnatar al Convenției Primarilor privind clima și energia, apartenență aprobată prin HCL nr. 145/2016 privind aprobarea aderării Municipiului Alba Iulia la “Noua Convenție a Primarilor pentru Climă și Energie” extinsă până în anul 2030. Are un plan asumat aprobat prin HCL nr. 389/2019, privind însușirea și aprobarea Planului de Acțiune pentru Energie Durabilă și Climă (PAEDC 2030) al Municipiului Alba Iulia.

Mai nou, începând cu luna aprilie 2021 Municipiul a aderat și la inițiativa Comisiei Europene Green City Accord (HCL nr. 172/2021 privind aderarea Municipiului Alba Iulia la Acordul privind orașele verzi Green City Accord). Totodată, Municipiul Alba Iulia este membru International Council for Local Environmental Initiatives (ICLEI) - una din cele mai mari asociații înființate la nivel mondial, formată din autorități publice locale/regionale, cu peste 2500 de membrii din peste 125 de țări, care au ca misiune dezvoltarea sustenabilă la nivelul comunităților locale, combatere/prevenire a efectelor climatice și de reducere a emisiilor CO₂ din Europa (HCL nr. 71/2014 privind afilierea municipiului Alba Iulia la Asociația ICLEI International Council for Local Environmental Initiatives).

Ce înseamnă adaptarea orașelor?

În paralel cu reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice, orașele trebuie de asemenea să-și sporească propria reziliență la efectele adverse inevitabile ale schimbărilor climatice.

Schimbările climatice vor afecta toate țările și orașele, cu unele diferențe regionale și locale. Orașele pot fi deosebit de vulnerabile la fenomene meteorologice extreme, în special la inundații grave, valuri de căldură sau furtuni extreme etc. Multe dintre acestea au cunoscut deja alte efecte ale schimbărilor climatice, și anume impactul negativ asupra sănătății, deteriorarea clădirilor, întreruperea furnizării energiei electrice și a apei, perturbarea transportului, precum și creșterea consumului de energie pentru încălzire și răcire, contribuind la continuarea schimbărilor climatice și a facturilor la energie.

Adaptarea creează noi oportunități

Adaptarea la schimbările climatice este necesară pentru a spori rezistența sistemelor socio-economice la efectele adverse ale schimbărilor climatice. Adaptarea la schimbările climatice este calea de a face orașul mai sigur, mai sănătos, mai ecologic și mai confortabil pentru locuitori și turiști. O abordare integrată a atenuării și adaptării creează multe oportunități. Acțiunile de adaptare eficiente contribuie adesea la reducerea emisiilor de dioxid de carbon, în principal prin limitarea costurilor totale de eliminare a consecințelor, economisirea resurselor naturale și umane, precum și stimularea creșterii economice.

Definiția „*adaptării*”, conform Grupului Interguvernamental privind schimbările climatice: „adaptarea sistemelor naturale sau antropice ca răspuns la Schimbările Climatice (IPCC) reale sau așteptate, ceea ce reduce vulnerabilitatea proprie și generează condiții favorabile”

¹³².

Strategiile de adaptare a orașelor au stabilit cadrul pentru îmbunătățirea rezistenței țărilor la efectele schimbărilor climatice.

Integrarea adaptării în politicile de atenuare și planificare poate oferi primarilor și liderilor politici posibilitatea de a-și face orașele mai potrivite pentru trai. Distrugerea stereotipurilor în dezvoltarea urbană stimulează investițiile și conceptele inovatoare în sectoare precum locuirea sau crearea spațiilor verzi publice. Consolidarea participării părților interesate reprezintă baza unei cooperări reușite între cetățeni și organismele guvernamentale, din care pot beneficia și alte politici în viitor. Investigând în pregătirea pentru efectele schimbărilor climatice, orașele devin din ce în ce mai atractive, mai sănătoase și mai sigure.

Viziunea municipalității privind adaptarea la schimbările climatice trebuie să fie construită în jurul efortului autorității locale de a asigura cetățenilor un viitor sustenabil, acționând în sensul diminuării impactului pe care unele schimbări climatice deja îl au la nivel local. Pe baza analizelor de risc se vor identifica vulnerabilitățile sistemelor teritoriale (fizice/de mediu

¹³² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/IP_19_5869, accesat în 04.02.2021.

și socio-economice) în strânsă corelație cu efectele induse de producerea schimbărilor climatice, riscurile potențiale și tendințele de dezvoltare urbană.

„*O Europă mai verde*”, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a *Acordului de la Paris* și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice. Noul cadru pentru viitoarele politici ale UE privind energia și clima (COM 2014/15 final) propune următoarele elemente-cheie pentru anul 2030:

- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră pentru emisiile la nivelul UE cu 40%;
- pondere de cel puțin 27% a energiei din surse regenerabile în UE, cu o mai mare flexibilitate pentru țările membre în privința stabilirii țintei individuale;
- îmbunătățirea eficienței energetice la un nivel de 25%, contribuție esențială la toate marile obiective ale politicilor UE privind clima și energia (îmbunătățirea competitivității, securitatea aprovizionării, sustenabilitatea și trecerea la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon);
- reforma sistemului de comercializare a certificatelor de emisii;
- asigurarea concurenței pe piețele integrate de energie, atât pentru electricitate cât și pentru gaze, precum și eliminarea treptată a subvențiilor pentru tehnologiile energetice care au ajuns deja în faza de maturitate, inclusiv cele pentru energia din surse regenerabile;
- energie competitivă și la prețuri accesibile pentru toți consumatorii, aceștia având posibilitatea controlării datelor privind consumul și libertatea de a-și alege furnizorii de servicii energetice sau de a produce individual energie durabilă;
- promovarea securității aprovizionării cu energie.

Schimbările climatice sunt rezultatul direct și/sau indirect al activităților umane care determină modificarea compoziției atmosferei. Un fenomen care se resimte și în România este *fenomenul de încălzire globală* care influențează atât sistemele fizice, cât și cele biologice și se datorează emisiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă. Acestea includ:

- *dioxid de carbon (CO₂)* - cel mai semnificativ gaz cu efect de seră. În ultimii ani s-a constatat o scădere a emisiilor de CO₂, cauzată de scăderea consumului de combustibili fosili utilizați în sectorul energetic (în special în producția de electricitate și căldură din sectorul public și în sectorul industrial de prelucrare și construcții), ca o consecință a faptului că amploarea activităților din aceste industrii s-a diminuat semnificativ la nivelul României;
- *metan (CH₄)* – rezultat în urma activităților agricole (zootehnie) și din depozitele de deșeuri;
- *dioxid de azot (N₂O)* rezultat în principal din activitățile agricole (soluri) și sectorul „procese industriale - industria chimică”;
- *hidrofluorocarburile (HFCs), perfluorocarburile (PFCs) și hexafluorura de sulf (SF₆)* rezultate din activitățile din domeniul energetic, producția și prelucrarea metalelor feroase, industria mineralelor, industria chimică, celulozei și hârtiei etc.

Regândirea și replanificarea structurilor urbane, promovarea unui transport urban durabil, facilitarea unui consum energetic mai mic pe cap de locuitor, reabilitarea termică a locuințelor și a spațiilor de birouri, transformarea orașelor în „*ecosisteme urbane*”, utilizarea tehnologiilor „prietenoase cu mediul” axate pe reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, schimbarea comportamentului populației în ceea ce înseamnă crearea și protejarea spațiilor verzi reprezintă câteva soluții viabile și concrete care pot fi puse în aplicare pentru reducerea efectele schimbărilor climatice și pentru îmbunătățirea calității vieții populației.

Impactul principal al schimbărilor climatice asupra zonelor urbane, infrastructurii și construcțiilor este legat, în principal, de efectele evenimentelor meteorologice extreme, precum valurile de căldură, căderi abundente de zăpadă, furtuni, inundații. *Planificarea urbană și proiectarea unei infrastructuri adecvate joacă un rol important în minimizarea impactului schimbărilor climatice și reducerea riscului asupra mediului antropic.*

2.11 Profil și capacitate administrativă

Municipiul Alba Iulia își desfășoară activitatea, influențată și atentă totodată, la contextul în continuă schimbare în care operează - economic, politic, social - luând constant măsuri de adaptare la nevoile și cerințele comunității.

La nivelul Municipiului Alba Iulia, în acord cu Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ cu modificările și completările ulterioare, aspectele cheie care au determinat politicile publice de dezvoltare ale comunității locale în ultimii ani au respectat principiul descentralizării, al autonomiei locale, al implicării cetățenilor în soluționarea problemelor de interes local deosebit și implicarea în procesul de luare a deciziilor publice, principiul cooperării și al responsabilității, respectiv principiul eficienței modului în care este cheltuit banul public.

Primăria Municipiului Alba Iulia este o autoritate publică locală performantă, numărându-se printre cele mai eficiente municipalități din România în ceea ce privește absorbția de fonduri UE pe cap de locuitor. În 2017 se regăsea pe locul 2 într-un clasament realizat de UrbanizeHub în lucrarea *Îndrumar pentru Primari*¹³³, clasament care „a făcut mai multă vâlvă decât Îndrumarul în sine”, după cum spun autorii acestuia. Argumentele considerate de autori în poziționarea municipiului pe onorantul loc se refereau la faptul că: „*Municipiul a trecut de la faza în care românii își aminteau de el doar de 1 Decembrie, la faza de destinație aproape obligatorie pentru turiștii autohtoni și străini. Reabilitarea Cetății Alba Carolina este spectaculoasă și un model de performanță administrativă. Alba Iulia dă tonul și în ceea ce privește intervențiile de tip Smart City și branding de oraș*”.

¹³³ <https://urbanizehub.ro/wp-content/uploads/2017/09/Indrumar-pentru-Primari.pdf> - accesat la 07.09.2021

Permanent preocupată de menținut pasul cu timpurile dar și mai mult, de a deschide drumuri în anumite domenii, municipalitatea întreprinde acțiuni inovatoare.

Alba Iulia este semnatară a Convenției Primarilor pentru climă și energie a Comisiei Europene, iar începând cu luna aprilie 2021 Alba Iulia se află printre cele 5 orașe din România (alături de Bistrița, Cluj-Napoca, Tulcea și Roman) care au aderat la Green City Accord - o altă inițiativă a Comisiei Europene care încurajează dezvoltarea proiectelor verzi.

Începând cu luna august 2021 Alba Iulia devine prima municipalitate din Transilvania care primește titlul de Comunitate sustenabilă – European Energy Award. Evaluarea performanțelor a fost făcută pe baza a 79 de indicatori și 6 domenii de eficiență energetică. Această certificare europeană a fost oferită municipalității în prezența Excelenței Sale, Dl. Arthur Mattli – Ambasadorul Confederației Elveției în România.

Municipiul Alba Iulia a depus cu succes la Comisia Europeană aplicația de a se alătura *Misiunii Europene privind orașele inteligente și neutre din punct de vedere climatic*. Obiectivul misiunii Comisiei Europene este acela de a selecta 100 de orașe europene care să beneficieze de sprijinul Comisiei Europene pentru a deveni inteligente și neutre din punct de vedere climatic până în anul 2030. Orașele selectate vor acționa ca centre de experimentare și inovare care să le permită tuturor orașelor europene să le urmeze exemplul până în anul 2050. Prin participarea la această inițiativă, orașele selectate vor fi situate în fruntea inovării în tranziția către neutralitatea climatică, parte integrantă a Pactului verde european, iar pe termen lung participarea activă la misiune va permite orașelor selectate să ofere beneficii multiple comunităților lor în ceea ce privește reducerea poluării atmosferice și fonice, reducerea congestionării, scăderea facturilor la energie și un stil de viață mai sănătos.

Ca o confirmare a capacității administrative, agenția de rating Moody's a modificat perspectiva de rating a municipiului Alba Iulia de la „pozitivă” la „stabilă” și, în același timp a confirmat „Ba1” ratingul pe termen lung (Alba Iulia a fost prima municipalitate din România care a obținut un rating din partea uneia dintre primele 3 cele mai importante Agenții de Rating din lume).

La nivelul Municipiului Alba Iulia sunt dezvoltate proceduri, conform Ordinului Secretariatului general al Guvernului nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice, totodată UAT-ul este certificat conform sistemului de management al calității ISO 9001:2015.

În ceea ce privește resursele financiare, bugetul general de venituri și cheltuieli al Municipiului Alba Iulia a crescut constant în ultimii cinci ani, ajungându-se la dublarea acestuia la nivelul bugetului aprobat aferent anului 2022¹³⁴.

La categoria Venituri totale, bugetul propus pentru anul 2022 este în sumă de 345,815,50 mii lei, reprezentând un procent de 138,41% față de suma realizată pe parcursul anului anterior.

¹³⁴ https://www.apulum.ro/index.php/primaria/buget_detaliu/6377/ accesat la 07.09.2021

Cheltuielile totale propuse pentru anul 2022 sunt în sumă de 358.997,51 mii lei, reprezentând un procent de 159,54% față de valoarea înregistrată pe parcursul anului anterior.

Suma alocată pentru Obiective de investiții propuse în anul 2022 are o valoare totală de 179.915,97 mii lei, din care 132.429,20 mii lei vor fi alocați pentru lucrări în continuare, 22.084,62 mii lei pentru lucrări noi, iar 25.402,15 mii lei pentru alte cheltuieli de investiții. Din această sumă totală, 87.631,30 mii lei vor fi susținuți din fonduri nerambursabile, obținute în baza contractelor de finanțare încheiate în baza proiectelor scrise, depuse și implementate de municipalitate.

O importanță vitală în atingerea rezultatelor propuse o are și o va avea echipa de profesioniști existentă la nivelul primăriei, funcționari publici sau personal contractul. De remarcat faptul că Alba Iulia deține personal experimentat în scrierea și implementarea de proiecte cu finanțare nerambursabilă. Municipiul Alba Iulia a accesat finanțări nerambursabile începând cu anul 2005 - fonduri pre-aderare, urmând apoi fonduri nerambursabile aferente exercițiilor financiare 2007-2013 respectiv 2014-2020 - în cel din urmă accesând finanțări în valoare de aproximativ 80 milioane euro - fonduri nerambursabile din diferite surse de finanțare, un total de sume atrase de peste 200 milioane de euro.

Administrația locală a orașului asigură, potrivit competențelor sale și în condițiile legii, cadrul necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes local privind educația, serviciile sociale pentru protecția copilului, a persoanelor cu handicap, a persoanelor vârstnice, a familiei și a persoanelor sau grupurilor aflate în nevoie socială, sănătatea, cultura, tineretul, sportul, ordinea publică, situațiile de urgență, protecția mediului, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor, grădinilor publice și rezervațiilor naturale, dezvoltarea urbană, evidența persoanelor, infrastructura de transport, serviciile comunitare de utilitate publică precum alimentare cu apă, gaz natural, canalizare, salubritate, energie termică, iluminat public și transport public local, după caz, serviciile de urgență și alte servicii publice stabilite prin lege.

Structura organizatorică aprobată în cursul anului 2021 se prezintă astfel¹³⁵:

Conducerea Primăriei

Aparatul de Specialitate al Primarului

Cabinet Primar

Cabinet Viceprimar I

Cabinet Viceprimar II

Compartimentul Informare, Presă, Comunicare și Relații Publice

Compartiment Proceduri Administrative, Învățământ

Compartimentul de Audit Intern

¹³⁵ <https://www.apulum.ro/index.php/primaria/structura/> accesat la 07.09.2021

Compartimentul Relații cu Asociațiile de Proprietari
Serviciul Resurse Umane - Administrativ
Serviciul Evenimente, Turism
Direcția Programe
Manager Public
Biroul Evidență Patrimoniu, Sistem Informatic Geografic
Biroul Digitalizare
Direcția Cheltuieli
Direcția Venituri (Taxe Și Impozite)
Direcția Urbanism, Amenajarea Teritoriului
Direcția Tehnică, Dezvoltare
Serviciul Achiziții Publice
Serviciul Poliția Locală
Biroul Informatică
Dispeceratul Municipal de Relații cu Cetățenii
Direcția Juridică, Administrație Publică Locală
Compartiment Registrul Agricol

Servicii Publice

Serviciul Public „Administrarea Patrimoniului Local”
Serviciul Public Comunitar Pentru Cadastru și Agricultură
Serviciul Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor
Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență
Serviciul Public De Asistență Medicală
Direcția Creșe
Direcția De Asistență Socială
Căminul Pentru Persoane Vârstnice
Clubul Sportiv Municipal Unirea Alba Iulia

2.12 Intervenții smart city

Alba Iulia este primul oraș din România care a implementat proiecte inteligente la scară largă. În cadrul proiectului pilot „Alba Iulia Smart City 2018”, peste 100 de soluții inteligente au transformat orașul în cea mai mare platformă de testare a proiectelor inteligente din România. Proiectul a fost implementat de către Municipiul Alba Iulia în parteneriat cu Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale. Unicitatea proiectului a fost dată de faptul că a fost primul proiect inteligent dezvoltat în comun de către guvern, o autoritate publică locală companii private, instituții, unități de cercetare, clustere, universități, asociații și cetățeni, dar și de faptul că toate soluțiile au fost implementate și testate din bugetele proprii ale furnizorilor de soluții de smart city.

În elaborarea strategiei de oraș inteligent, Alba Iulia a plecat de la concluziile importante ale proiectului pilot, și anume că tehnologia inteligentă are o contribuție importantă în dezvoltarea coeziunii, competitivității, creativității și administrării eficiente a orașului. Infrastructura eficientă a sistemelor fizice, digitale și umane determină creșterea eficienței, reducerea costurilor și îmbunătățirea calității vieții, pentru un viitor durabil și incluziv pentru cetățeni.

Pentru a avea o direcție clară în dezvoltarea inovativă, Strategia Smart City a municipiului Alba Iulia 2021-2030 are rolul de a ghida procesul de transformare digitală, digitalizare a serviciilor publice și dezvoltarea sustenabilă. Strategia Smart City a municipiului Alba Iulia 2021-2030 reprezintă documentul cadru de bază atât pentru argumentarea utilității și necesității soluțiilor inteligente, cât și pentru condițiile de implementare și relevanța beneficiilor directe și indirecte pe care le aduc comunității.

În acord cu modalitatea de abordare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană, Strategia Smart City urmează același model de elaborare, creându-se astfel o simbioză în documentare și propuneri de proiecte viitoare și o viziune comună în ceea ce privește dezvoltarea sustenabilă a Municipiului Alba Iulia.

Strategia de Smart City a municipiului Alba Iulia 2021-2030 abordează dezvoltarea urbană bazată pe digitalizare/informatizare/ tehnologizare pe 11 verticale:

Verticala 1 – Administrație Locală Inteligentă (e-Administrație/e-Guvernare)

O administrație locală inteligentă presupune, în primul rând, o informatizare a proceselor interne și a serviciilor publice dedicate cetățenilor. În ceea ce privește procesele interne, optimizarea acestora comportă veleități smart, dat fiind faptul că reduce costurile și eficientizează munca angajaților. Transformarea digitală este un proces care presupune reevaluarea întregă a unui sistem de lucru în instituțiile publice. Pentru a beneficia de avantajele tehnologice și de eficientizare, administrația publică are nevoie de specialiști care să aibă capacitatea profesională de a coordona întregul proces. Sistemele de lucru, fluxurile de documente digitale și, în general, toate sistemele utilizate trebuie să fie interoperabile, pentru a genera beneficii în guvernanta și transparență în activitate.

În esență intervențiile smart city se focalizează pe cetățeni, pe facilitarea dezvoltării mediului de afaceri local, pe implementarea de proiecte de impact asupra calității vieții, reducerea birocrăției, creșterea transparenței, eficienței și reducerea costurilor administrative.

Verticala 2 – Mobilitate Urbană Inteligentă (Transport sustenabil):

Mobilitatea inteligentă în Alba Iulia se leagă în mod direct de necesitatea legată, în primul rând, de reevaluarea traficului din oraș. Transportul multimodal este cea mai viabilă soluție, care ar putea transforma total modul în care arată acum mobilitatea urbană. Servicii de mobilitate MaaS (Mobility as a Service), trafic și parking eficientizate la nivelul cel mai înalt, confortabile și nepoluante, bazate pe tehnologiile și principiile cele mai avansate în domeniu, reducerea emisiilor de carbon conform angajamentelor europene sunt esențiale în contextul acestui domeniu de smart city.

Tendința tot mai mare de urbanizare, dezvoltarea zonelor periurbane care pulsează trafic în arterele principale, zonele de trafic dificil - toate acestea cauzează congestionarea traficului, cu efecte secundare derivate atât în economie, cât și în ceea ce privește calitatea vieții.

Verticala 3 – Eficiență Energetică și Clădiri inteligente

La baza oricărui demers în eficiența energetică stau datele istorice despre consumuri. Consumurile de energie în diferitele sectoare permit prioritizarea proiectelor și luarea de decizii corecte la nivel instituțional. Consumul energetic cel mai ridicat din Alba Iulia se înregistrează în domeniul clădirilor. În acest context, clădirile rezidențiale sunt pe primul loc, fiind urmate de clădirile din sectorul terțiar. Sectorul de transport privat și comercial generează un consum de aproximativ 21% din totalul consumurilor inventariate. Aceste consumuri nefiind sub controlul direct al Municipiului Alba Iulia, măsurile care se pot impune sunt indirecte și se îndreaptă spre zona de facilitare a eficientizării energetice, prin măsuri indirecte de reglementare, promovare/conștientizare. Aceste realități presupun nevoia de implicare activă a tuturor părților interesate, atât din sectorul privat, cât și instituțional, astfel încât direcția în eficientizare să fie una comună.

Verticala 4 – ICT & Utilități Inteligente

Invențiile smart city care se impun în acest domeniu se focalizează pe utilizarea tehnologiilor IT și de Comunicații pentru interconectarea dotărilor de infrastructură, în scopul îmbunătățirii eficienței și sustenabilității orașului; include resurse regenerabile de energie, automatizări de creștere a eficienței energetice, iluminatul public, rețelele de comunicații, rețelele de senzori pentru infrastructura de utilități (apă, apă uzată, gaze, încălzire, trafic, deșeuri etc.), unități și platforme de achiziție, stocare și prelucrare a informațiilor, aplicații de gestiune și decizie; specificarea explicită și definirea detaliată a proiectelor de informatizare și automatizare pentru utilități inteligente.

Verticala 5 – Mediu

Această verticală se fundamentează pe modul în care tehnologia poate fi utilizată în protecția mediului și sustenabilitatea resurselor naturale. Eficiența energetică, promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, monitorizarea calității factorilor de mediu (în special a aerului), rețelele de spații verzi sau managementul deșeurilor, dar și politicile, normativele și strategiile relevante, disponibilitatea și accesibilitatea datelor actualizate permanent, schimbul de date între instituții - toate acestea contribuie în mod eficient la dezvoltarea unui oraș verde. Intervențiile smart city pe această verticală presupun dezvoltarea de proiecte de informatizare pentru spații publice ecologice, rețele de senzori inteligenți conectate la platforme pentru monitorizarea parametrilor de mediu cu focus pe alarmări în caz de depășire a nivelurilor admisibile în cazul noxelor și a poluării fonice, cât și implementarea de soluții pentru reducerea/minimizarea acestora, crearea unui sistem decizional multicriterial și interinstituțional pentru identificarea de soluții eficiente de remediere ecologică a zonelor urbane poluate, promovarea conceptului de economie circulară și dezvoltarea de sisteme smart de analiză a nivelurilor de zgomot.

Verticala 6 – Siguranță Publică Inteligentă

Verticala 6 vizează problemele siguranței publice și rezolvarea acestora prin utilizarea de soluții inteligente, de metode de formare și organizare instituțională, astfel încât rezultatul inițiativelor să crească nivelul de încredere a cetățenilor în capacitatea de protecție a autorităților și orașul să devină mai sigur și mai accesibil, atât pe timp de zi, cât și pe timp de noapte. În tot acest context, prevenția inteligentă joacă un rol deosebit de important. Implementarea de soluții smart de prevenție are ca efect scăderea volumului de intervenții, deci reducerea costurilor și creșterea siguranței publice. Poliția municipală, Poliția locală, Jandarmeria, Pompierii sunt instituții care, pe baza implementării unor sisteme informatice performante, sunt actorii principali care își asumă creșterea gradului de siguranță a cetățenilor.

Intervențiile smart city pe această verticală sunt legate, în primul rând, de crearea unui *centru de comandă unic* pentru misiunile pe linie de ordine publică în care sunt angrenate cele patru instituții. De asemenea, crearea unei dispecerizări unice cu monitorizare inteligentă prin *camere video* a zonelor de interes din oraș, dar mai ales a zonelor de impact, intersecții, intrări și ieșiri din municipiu, parcuri, locuri de joacă etc. este esențială în gestionarea siguranței publice. Alte intervenții smart pot viza dotarea autovehiculelor de intervenție ale organelor de resort cu *camere GPS* performante, conectate în dispeceratul unic, dotarea echipajelor cu camere video individuale (*body cam*) pentru probarea faptelor antisociale și filmarea intervențiilor, dotare cu *drone* pentru monitorizarea traficului rutier, a evenimentelor cultural-sportive etc. La nivel educațional, putem vorbi despre programe preventive și *platforme educaționale* pentru copii și tineri.

Verticala 7 – Sănătate Inteligentă (e-Sănătate):

Verticala 7 se focalizează pe cetățeni – în sensul de stabilire măsuri/soluții pentru îmbunătățirea stării de sănătate, calității serviciilor, fluxurilor dintre unitățile medicale, diminuarea costurilor prin optimizarea resurselor, telemedicină, dispozitive portabile, specificarea explicită și definirea detaliată a proiectelor de informatizare pentru medicina digitalizată, telemedicină, diagnoză automată/ semiautomată prin metode de Inteligență Artificială (AI), Realitate Virtuală (VR), Imagistică Medicală, robotică și senzorică, asistarea prin soluții IT de ultima oră a intervențiilor în regim de urgență (inclusiv în contextul epidemiilor/pandemiilor).

Intervențiile smart city în acest domeniu presupun integrarea sistemelor noi cu actualele sisteme informatice deja existente în unitățile medicale, upgrade-uri la nivel de software și hardware, rețele WiFi performante și securizate, separate pentru medici și pacienți/vizitatori, implementarea de sisteme de telemedicină, robotizarea activităților repetitive pentru personalul medical, utilizarea tehnologiilor AI, AR și VR prin realizarea de sisteme/platforme expert pe toate specializările medicale, utilizarea de sisteme digitale pentru asistența medicală în regim de urgență, crearea de rețele de senzori WSN și dispozitive portabile, utilizarea de sisteme robotizate - Computer Assisted Surgery, crearea de platforme pentru asistarea procedurilor terapeutice, a investigațiilor paraclinice, în medicina recuperatorie, în diagnoza

medicinală computerizată, în biopsii virtuale și în imagistica medicală. Pe lângă acestea, mai ales în domeniul asistenței sociale, intervențiile presupun crearea de rețele inteligente de interacțiune și monitorizare la distanță a pacienților.

Verticala 8 – Educație inteligentă

Alfabetizarea digitală se face destul de rapid pentru copiii de vârste fragede, însă pentru categoriile de vârste mai înaintate, aceasta este un proces anevoios, care nu vine întotdeauna cu rezultate. Actul educațional instituționalizat presupune utilizarea tehnologiei. Tot mai multe școli devin smart și încearcă să țină pasul cu tehnica deja experimentată de către copii, utilizatori ai telefoanelor mobile, ai aplicațiilor și jocurilor de ultimă generație. Educarea digitală a cadrelor didactice devine tot mai necesară, iar simbioza dintre învățământul tradițional și educația realizată cu instrumente inteligente devine o realitate nu doar necesară, ci și stringentă. Tehnologia oferă profesorilor un model de învățare adaptat noilor generații de nativi digitali, care vor popula în curând orașele inteligente. Acest model, aplicat în instituțiile școlare, are capacitatea de a-i ajuta pe elevi să-și optimizeze cunoștințele și competențele, pregătindu-se pentru societate.

Intervențiile smart city pe verticala de educație inteligentă se pot concentra pe crearea de sisteme de învățare adaptive, cu tehnologii informatice inovatoare, pe crearea de sisteme de învățare hibridă, colaborativă, pe cursuri online parcurse în ritm propriu, sisteme electronice de suport pentru performanță și sisteme de gestionare a cunoștințelor, a managementului digital al claselor și cataloagelor, aplicații educaționale bazate pe joc („gamification”). Pentru ca toate acestea să funcționeze în ritmurile impuse de actul educațional este nevoie de conectivitate performantă și de instrumente la fel de performante pentru elevi și profesori.

Verticala 9 – Turism inteligent

Alba Iulia, ca destinație turistică, este prezentă în mediul online prin intermediul website-urilor: <https://viziteazaalbaiulia.ro/>, <http://www.visitalbaiulia.city/> (în engleză), turism.apulum.ro, www.albaiuliaqr.ro, precum și pe paginile de Facebook ale Municipiului (pagina oficială, Vizitează Cetatea Alba Iulia și Visit Alba Iulia - pentru turiștii străini). Pe toate platformele online pe care este prezent orașul sunt oferite informații despre obiectivele care pot fi vizitate și despre evenimentele care se desfășoară.

Intervențiile smart city pe verticala de Turism inteligent vizează: focalizare pe (1) cetățeni, (2) facilitarea dezvoltării mediului local de afaceri turistice - cu referire concretă la potențialul/ caracteristicile/oportunitățile mediului de afaceri al comunității urbane, (3) implementarea de proiecte de impact în domeniul turismului, (4) reducerea birocrăției și creșterea transparenței, (5) eficiența, amplificarea interesului turistic pentru Alba Iulia și obiectivele turistice din proximitate, în special turismul istoric, cultural, montan etc; specificarea explicită și definirea detaliată a proiectelor de informatizare pentru colectarea de date referitoare la turiști și furnizorii de servicii turistice în vederea realizării de analize statistice, fundamentarea de decizii și politici publice, cât și în vederea catalizării turismului prin platforme de turism virtual incluziv.

Verticala 10 – Inovație și Afaceri Locale Inteligente

Inovația este esențială în orice afacere. Fără inovație, orice tip de business va suferi mai devreme sau mai târziu, pentru că procesul de derulare a producției, indiferent care este aceasta, devine desuet. Desigur că inovația nu constă doar în procese de producție și tehnologie nouă, ci și în educarea unui business pentru performanță, inteligență creativă, leadership, procesele organizaționale coordonate smart și marketing digital pentru o dezvoltare durabilă. Afacerile inteligente adoptă tehnologii emergente într-un mod care le susține nativ strategia de dezvoltare, excelența operațională și educarea personalului.

Intervențiile smart în domeniul Mediu de afaceri inteligent și inovativ se concentrează pe: (1) cetățeni și antreprenori, (2) facilitarea dezvoltării mediului de afaceri local cu referire concretă la potențialul/ caracteristicile/opportunitățile mediului de afaceri al comunității, (3) implementarea de proiecte de impact pentru dezvoltarea mediului de afaceri, (4) reducerea birocrăției și creșterea transparenței, (5) eficiența, amplificarea implicării comunității în dezvoltarea mediului de afaceri; specificarea explicită și definirea detaliată a proiectelor concrete de informatizare pentru o rețea economică și comercială urbană interactivă, includerea principiilor Industry 4.0 (orientată cu precădere spre automatizare și robotizare), cât și IoT.

Verticala 11 - Planificare Urbană Inteligentă

În ceea ce privește dezvoltarea ecosistemului urban, Municipiul Alba Iulia își propune să devină un oraș mai accesibil, mai verde, mai competitiv și mai creativ, capabil să pășească în viitor cu ajutorul soluțiilor și proiectelor de oraș inteligent.

Intervențiile smart city pe verticala Planificare Urbană Inteligentă au în vedere: dezvoltarea în formă complexă a relațiilor municipiului cu zona de influență geografică imediată, adaptarea la configurațiile urbane actuale și la exigențele funcționale ale orașelor europene, îmbunătățirea calității cadrului urban la nivelul parametrilor europeni, promovarea, protejarea și punerea în valoare a patrimoniului construit și natural, concentrarea pe amenajarea spațiilor publice din cartierele orașului, pentru o mai bună dezvoltare economică a acestora, extinderea zonei rezidențiale pentru operațiuni de urbanizare, crearea unei baze de date urbane, crearea unui sistem de conectare între serviciile publice și nevoile cetățenilor, asigurarea accesului la baze de date pentru configurarea și funcționarea structurilor de cluster în domeniile competitive, promovarea structurilor de colaborare (tehnică și de decizie, operaționale) instituționalizată între sectoarele privat, public, comunitate și a procedurilor de fundamentare tehnică a deciziilor în susținerea dezvoltării economice, crearea unei interfețe pentru operatori a planului de dezvoltare a turismului și a pachetelor turistice furnizate de administrație și de operatori, promovarea unui program de regenerare urbană: hartă cu traseele, zonele și punctele de vizitare, crearea unui sistem de monitorizare a nevoilor și normativelor privind calitatea serviciilor/infrastructurilor publice (educație, sănătate, cultură, culte, sport, transport public, infrastructuri tehnico-edilitare, telecomunicații, siguranță publică etc.).

2.13 Zona urbană funcțională

2.13.1 Conceptualizarea zonei urbane funcționale

Identificarea relațiilor spațiale și funcționale instituite între orașe și împrejurimilor lor a constituit obiectul a numeroase cercetări. În prezent, fiecare spațiu geografic locuit de oameni se află sub influența orașelor (Guzik et al., 2017) ajungându-se chiar la a spune că „orașul este peste tot” (Amin și Thrift, 2002, p. 1 citat în Guzik et al., 2017). Cu toate acestea, influența exercitată de către oraș se schimbă pe măsura depărtării față de centru spre periferii, care devin din ce în ce mai conectate cu zonele centrale (Guzik et al., 2017).

În prezent asistăm la un proces de urbanizare în creștere, fapt ce contribuie semnificativ la transformarea perpetuă a orașelor. Este estimat că până în anul 2050 două treimi din populația lumii va fi urbană, impunându-se astfel o regândire a tuturor metodelor și tehnicilor de management și planning urban și o implementare a diverselor instrumente pentru a face față acestei provocări (Houssou et al., 2019). Un astfel de instrument este reprezentat de zona urbană funcțională (ZUF). Hu și Han (2019, p. 1) definesc zonele funcționale urbane ca „unități geografice de bază, care sunt compuse din diverse elemente interrelaționate din interiorul unui oraș. Aceste elemente sunt rațional aranjate în spațiu și interconectate prin diverse fluxuri de material, capital și informație, pentru a crea spațiu pentru activitățile de trai, producție, afaceri, recreere asociate populației, furnizând astfel un mediu de viață bun și formând o platformă de schimb”. Proiectarea și delimitarea zonelor urbane funcționale trebuie să se facă după criterii științifice, logice și coerente având o importanță crucială în implementarea obiectivelor de dezvoltare urbană pe termen lung.

Oricum, în literatura de specialitate topicul de ZUF comportă mai multe definiții care în esență exprimă același înțeles – conlucrarea relațional-sistemică a centrului polarizator cu hinterlandul său:

„zona funcțională urbană reprezintă zona de călătorie spre locul de muncă, zonă care prezintă o aglomerare de locuri de muncă, care atrage forța de muncă din zonele înconjurătoare. Calitatea sa cea mai importantă este capacitatea de a-și depăși granițele administrative” (Antikainen, 2005 citat în Houssou et al., 2019);

„zona funcțională urbană reprezintă zona caracterizată de o aglomerare de activități și care deține o infrastructură intra-regională de transport, facilitând o mobilitate mare a persoanelor, a produselor și inputurilor în limitele ei de interacțiune” (Karlsson, 2007 citat în Houssou et al., 2019);

„zona funcțională urbană reprezintă teritoriul care are o funcție particulară (rezidențială, comercială, turistică etc) care depinde de activitățile umane care au loc aici. Cu alte cuvinte, zona funcțională corespunde unei anumite utilizări a terenului” (Gao et al., 2017; Zhi et al., 2014 citați în Houssou et al., 2019).

Literatura de specialitate abordează un spectru larg cu privire la metodele legate de identificarea teritorială și delimitarea zonelor de influență ale orașelor. Primele metode la care s-a recurs au fost cele calitative (teoria punctului de atracție 0, metoda atracției câmpurilor), abia după 1960 făcându-se gradul trecerea la metodele cantitative (Hu și Han, 2019).

Kaczmarek și Kociuba (2017) susțin faptul că zonele urbane funcționale împreună cu zonele metropolitane și aglomerările urbane constituie factori cheie de creștere ai sectorului de producție și servicii, ai pieței muncii, ai sectorului tehnologic, ai inovației, ai vieții sociale și culturale. Dezvoltarea dinamică a relațiilor spațiale și funcționale existente între un oraș și împrejurimile sale creează un cadru propice pentru o cooperare mai activă între unitățile municipale pe de o parte și pentru crearea unor forme de cooperare legală, instituțională și organizațională (Kaczmarek și Kociuba, 2017).

În cercetarea lor, autorii menționați s-au focusat pe prezentarea unui nou instrument, respectiv Investițiile Teritoriale Integrate (ITI) ca parte componentă a Politicii de Coeziune UE 2014-2020 și implementarea lui în zonele urbane funcționale ale centrelor de voievodat (FUA VC) din Polonia. având în vedere două exemple de precursori spre managementul integrat bazat pe ITI: orașul Poznan (ca model de jos în sus) și orașul Lublin (ca model de sus în jos). Modelul ITI a fost evaluat ca un factor care inițiază, întărește sau complică cooperarea la nivel administrativ local în zonele urbane funcționale, menționându-se faptul că este necesară modificarea legislației care să atribuie un statut special acestor zone (Kaczmarek și Kociuba, 2017).

Parusel et al. (2014) au delimitat și analizat distribuția și diferențierea unităților structural - funcționale din zona orașului Myslowice, Polonia, identificarea făcându-se cu ajutorul GIS și MapInfo Professional software. Cercetările lor s-au bazat pe hărțile topografice, planul orașului, ortofotoplanuri, fiind identificate 17 unități structural-funcționale (3 puncte, 3 liniare și 11 poligonale).

Noworól (2014) subliniază că în era sub-urbanizării, dezvoltarea are loc în zone urbane funcționale, competitivitatea orașelor depinzând tot mai mult de potențialul social și dezvoltarea economică a întregii zone urbane funcționale.

Alt studiu a urmărit fragmentarea Sloveniei în zone funcționale, proces bazat pe studierea pieței forței de muncă, factorul principal care determină relația dintre municipalități și centrele urbane locale predefinite din cadrul zonelor funcționale, fiind reprezentat de navetismul zilnic (Drobne et al., 2010). În urma studiului, au fost identificate centrele urbane de importanță națională și internațională din Slovenia, prin raportarea la numărul total de locuitori și rolul lor în sistemul policentric urban, conform Strategiei de Dezvoltare Spațială a Sloveniei (2004) (Drobne et al., 2010).

Procesul de conturare și delimitare a zonelor urbane funcționale reprezintă una din eternele necunoscute când vine vorba de planificarea urbană (Chen et al., 2017). Autorii subliniază faptul că metodele convenționale de definire a zonelor urbane funcționale se bazează în mare măsură pe imagistica obținută prin teledetecție (Heiden et al., 2012; Van de Voorde, Jacquet, & Canters, 2011 citat în Chen et al., 2017), aceste imagini furnizând informații legate de schimbările fizice ale zonelor urbane funcționale, fără a furniza însă informații socio-economice suficiente.

Recent însă, s-a pus accent pe informațiile social media referențiate spațial, care pot constitui o nouă sursă de date extrem de utilă în studierea dinamicii socio-economice din orașe, respectiv: mobilitatea oamenilor (Hasan, Schneider, Ukkusuri, & González, 2013; Shi, Chi, Liu, & Liu, 2015 citat în Chen et al., 2017), comportamentele de călătorie (Yuan, Raubal, & Liu, 2012 citat în Chen et al., 2017), comunitățile urbane (Gao, Liu, Wang, & Ma, 2013 citat în Chen et al., 2017) și folosința terenurilor în mediul urban (Pei et al., 2014 citat în Chen et al., 2017). Această metodă inedită pentru delimitarea zonelor urbane funcționale a fost aplicată de Chen et al., (2017), ei plecând de la ideea că activitățile social media înregistrate în diverse clădiri cu același tip de funcții manifestă aceleași tipare spațio-temporale.

Schmidheiny și Suedekum (2015) și-au îndreptat preocupările spre o abordare armonioasă în delimitarea zonelor urbane funcționale din 31 de țări europene, bazându-se pe aceeași metodă folosită în SUA, având ca și scop final compararea sistemului urban pan-european cu cel american.

Helminen et al., (2012) au analizat datele empirice legate de fluxurile de navetiști pentru a ilustra și modela interacțiunile dintre centrul urban și zonele funcționale înconjurătoare. Ei au folosit modelul monocentric, unde interacțiunea dintre centru și împrejurimi este presupusă a fi unidirecțională. În modelul folosit, probabilitatea efectuării navetei depinde de distanța față de centru, rezultatul fiind parametrizarea curbei de scădere a distanței de navetă, valorile estimate ale parametrului permițând identificarea diferitelor structuri urbane. Houssou et al. (2019) au propus ca metodă de analiză structurală a unui oraș determinarea zonelor lui funcționale prin detectarea comunităților folosind metoda grafică și a punctelor de interes (POI), bazându-se pe datele legate de transport. Tot pe baza punctelor de interes în delimitarea zonelor urbane funcționale au marșat și Hu și Han (2019), metoda lor având la bază densitatea frecvenței și raportul tipurilor de funcții ale POI.

S-a constatat că majoritatea cercetătorilor fac apel în demersurile de identificare teritorială a zonelor urbane la cuantificarea legăturilor funcționale corelate cu mișcarea populației (navetă către locul de muncă sau școală (mai rar), fluxurile migratoare), la indicatorii structurali care arată gradul de dezvoltare socio-economică în jurul unei localități urbane (tipuri de servicii disponibile, numărul de afaceri dezvoltate) și indicatorii morfologici (densitatea populației) (Guzik et al., 2017).

Sleszynski (2016: 83, citat în Guzik et al., 2017) susține că problema majoră care apare în demersurile legate de delimitare este legată de obținerea unor informații care să reflecte fidel intensitatea reală a proceselor și fenomenelor implicate. Când nu există date legate de indicatorii clasici (navetismul) care se urmăresc în delimitarea zonelor de influență a orașelor, cercetătorii recurg la metode alternative, cum este cazul Guzik et al. (2017) care au analizat gravitația populației în jurul orașelor pe baza conexiunilor transportului public în comun. Modelul gravitațional dezvoltat de ei poate fi folosit și pentru delimitarea zonelor urbane funcționale. Metoda folosită de Guzik și colaboratorii pleacă de la asumția că rețeaua care deservește transportul public în comun este organizat în scop comercial, fapt ce permite

maparea gravității populației mult mai facil decât dacă se recurge la maparea navetismului (în Guzik et al., 2017).

Sun et al., (2018) au aplicat metoda Node2vec, metodă care poate detecta relațiile spațiale și structurale mult mai bine decât metodele convenționale și ajută la o înțelegere mai clară a zonelor funcționale urbane. Algoritmul Node2vec a fost folosit pentru a analiza datele referitoare la călătoriile cu metroul și cu taxiul din Shanghai, explorând astfel relația dintre structura urbană spațială și activitățile de călătorie ale oamenilor (Sun et al., 2018).

Vasanen (2012) a introdus în studiul său metoda câmpului de conectivitate și a investigat potențialul ei în analiza dezvoltării policentrice a zonelor urbane funcționale, având ca studiu de caz Finlanda.

Ca și concluzii putem afirma următoarele:

- Zonele funcționale urbane nu corespund delimitării administrative și nu depind de influențele istorice sau geografice, fiind concentrate în jurul unor centre /noduri și au interacțiuni mai puternice în interiorul limitelor lor, comparativ cu exteriorul (Houssou et al., 2019);
- Sunt zone ce manifestă eterogenitate, prin prisma faptului că adună la un loc activități și/sau locuri (Houssou et al., 2019);
- Au rol important în promovarea dezvoltării economice regionale, crescând atractivitatea și competitivitatea orașelor (Hu și Han, 2019);
- Identificarea și delimitarea lor este importantă și reprezintă punctul de plecare pentru planificarea viitoarelor lucrări de dezvoltare urbană (Hu și Han, 2019).

2.13.2 Determinarea zonei urbane funcționale a municipiului Alba Iulia

În acord cu noile paradigme de cercetare afirmate recent (Nicula, 2020) determinarea decupajelor teritoriale de tip ZUF trebuie să fie interpretate într-o matrice de analiză multicriterială și nicidecum una unicriterială. În acest sens, s-a recurs la analiza a 14 indicatori-cheie (vezi tabel 2.13.1) cu relevanță expresivă în decelarea fluxurilor de interacțiune spațială instituite relativ recent între municipiul Alba Iulia și UAT-urile din proximitate. Metodologia de cercetare consistă în analiza relațională a structurilor de date, asistate de tehnologia GIS. Determinarea arealului ZUF a avut la bază aplicarea principiului obiectivității spațiale, fapt pentru care UAT-urile au fost selectate pe baza similitudinilor existente între indicatorii analizați **într-un context standardizat**. Cu alte cuvinte, s-a recurs la **analiza de clusterizare multivariată GIS**, coroborată cu **analiza empirică (sondaje de opinie)**. De asemenea, s-a ținut cont și de **tradițiile statuate diacronic** între municipiul Alba Iulia și UAT-urile din sistemul teritorial pe care-l polarizează.

Oricum, din perspectiva **influenței funcționale**, Alba Iulia nu reușește să polarizeze întreg teritoriul județean decât prin prisma exercitării funcției de reședință de județ (**influența**

normativ-formală) (Nicula, 2020), fapt pentru care se impune adoptarea și implementarea unor politici de guvernare spațială menite să crească și să consolideze poziția municipiului ca **pol urban județean emergent, dinamic și competitiv în sistem regional**.

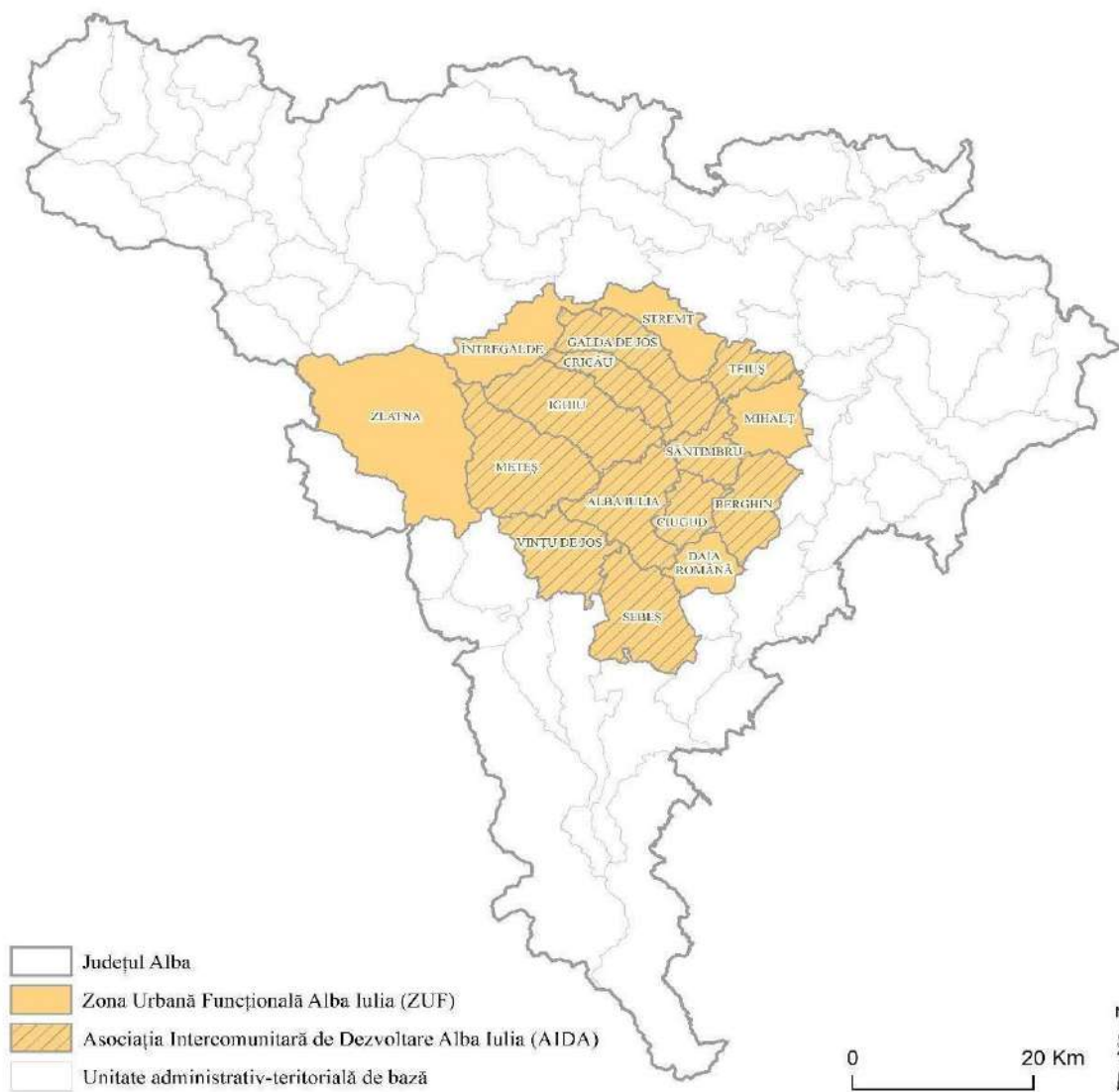


Fig. 2.13.1 Zona Urbană Funcțională a municipiului Alba Iulia și AIDA

Tabel 2.13.1 Analiza multicriterială pentru determinare ZUF

Nr. crt	Expert Urbanism	Proveniența datelor	Descriere date	An ref.	Studiul Magnet Cities (Banca Mondială)

1	Navetism	INS/Banca Mondială	Numărul de navetiști orientați spre Alba Iulia, după domiciliul stabil; Arealul de influență demografică bazat pe fluxurile de mobilitate pendulară.	2011	Navetism (minimum 15% din populația activă a UAT-urilor orientate spre Alba Iulia).
2	Migrația internă	INS/Banca Mondială	Numărul de migranți stabiliți în Alba Iulia, pe parcursul ultimelor cinci decenii, după UAT-ul de origine; Arealul de influență demografică bazat pe tradiția conexiunilor teritorial-istorice dintre UAT-uri.	>1970 -2011	-
3	Educație (preuniversitară)	Inspectoratul Școlar Județean Alba	Populația preuniversitară (creșă, grădiniță, înv. primar, gimnaziu, liceu, școală profesională); Arealul de influență educațională (I).	2019/ 2020	-
4	Educație (universitar)	Universitatea 1 Decembrie 1918	Populația universitară după domiciliul stabil; Arealul de influență educațională (II).	2019/ 2020	-
5	Sănătate	Institutul Național de Sănătate Publică, București. Spitalul Județean de Urgență Alba Iulia.	Număr de externări/unitate spitalicească după domiciliul stabil; Personalul medico-sanitar; Arealul de influență medicală.	2018/ 2019	-
6	Transportul metropolitan	Societatea de Transport Public (STP) Alba Iulia	UAT-urile componente AIDA-TL. Au fost analizate date cu privire la accesibilitatea, frecvența și dinamica fluxurilor de transport Arealul de convergență a sistemelor de transport metropolitan.	2020	-

7	Transport rutier privat	Autogara Livio Dario	UAT-urile aflate în conexiune rutieră cu mun. Alba Iulia. Au fost analizate: numărul de curse perechi înspre/dinspre mun. Alba Iulia în context județean; frecvența și accesibilitatea din perspectiva transportului rutier privat Arealul de convergență a sistemelor de transport rutier privat.	2020	-
8	Transport rutier județean	Autogara Alba Iulia	UAT-urile aflate în conexiune rutieră cu mun. Alba Iulia. Au fost analizate: numărul de curse perchi înspre/dinspre mun. Alba Iulia în context județean; frecvența și accesibilitatea din perspectiva transportului rutier public Arealul de convergență a sistemelor de transport rutier public.	2020	-
9	Transport feroviar	CFR Călători; Regio Călători	Dinamica fluxurilor de transport feroviare surprinse prin analiza de frecvență, centralitate și accesibilitate. S-au pus în evidență UAT-urile cu cele mai intense conexiuni feroviare cu mun. Alba Iulia. Parțial, a fost analizat și fluxul de pasageri îmbarcați/debarcați în mun. Alba Iulia (datele provin doar de la Regiotrans – operator privat, întrucât CFR Călători a refuzat submiterea datelor) Arealul de convergență a transportului feroviar (public și privat).	2020	-

10	Financiar-bancare	Ministerul Finanțelor Publice; ANAF; TOPFIRME	Ministerul Finanțelor Publice (ANAF). Dinamica fluxurilor financiar-bancare reprezentate prin indicatori de performanță a băncilor, a câștigului salarial, profit, cifra de afaceri, datorii înregistrate de agenții economici la nivel de UAT. S-a urmărit validarea unor corelații între orașul atractor Alba Iulia și UAT-urile care au o urgență financiară crescută. De asemenea, am analizat Indicele de Sustenabilitate financiară GIO-GLEN și Indicele Dezvoltării Umane Locale Arealul de influență financiar-bancară.	2020	-
11	Juridice	Ministerul Justiției; Curtea de Apel Alba Iulia; Judecătoria Alba Iulia	Pe baza datelor existente la nivelul Circumscripției Curții de Apel Alba Iulia respectiv a Circumscripției Judecătoria Alba Iulia, s-au pus în evidență UAT-urile care intră sub incidența influenței juridice a reședinței de județ Arealul de influență juridică.	2020	-
12	Politice	Biroul Electoral Central	Pentru a reliefa premisele unei sinergii teritoriale din perspectiva factorului politic, esențial în diplomația și guvernanta teritorială a ZUF, am recurs la analiza strategiilor și culorilor politice pentru UAT-urile aflate în Circumscripția electorală Alba Iulia. Datele au reflectat ultimele alegeri la acel moment – alegerile locale din 5 Iunie, 2016 Arealul de influență politică.	2016	-
13	Economice	Ministerul Finanțelor Publice; TOPFIRME, Listă Firme	Dinamica firmelor active după indicatorii: Cifra de afaceri; Datorii, Profit, Numărul de salariați. S-a urmărit omogenitatea teritorială și relațiile de localizare spațială a firmelor după criterii geografice complexe Arealul de influență economică.	2018/ 2019	-

14	Informaționale	Redacția ziarului Unirea + Alba24	Interesează arealul de deservire informațională la nivelul hinterlandului administrativ-județean. În contextul propagării fluxurilor informaționale via social media (Facebook, Twitter, Instagram), acestui indicator i s-a acordat o importanță secundară. Totuși, rămâne edificator faptul că municipiul Alba Iulia influențează din perspectivă informațională o bună parte din hinterlandul montan al Apusenilor (jud. Alba).	2017	-
----	----------------	-----------------------------------	--	------	---

Tabel 2.13.2 UAT-urile incluse în zona urbană funcțională Alba Iulia. Sursa datelor: Tempo Online, 2021

Nr. crt	UAT	Populația (2020)	Suprafața (km ²)	Densitatea populației
1	ALBA IULIA	74905	102.484	731
2	SEBEȘ	32604	113.855	286
3	ZLATNA	7830	266.829	29
4	TEIUȘ	7209	44.07	164
5	IGHIU	6943	129.515	54
6	VINȚU DE JOS	5421	88.6229	61
7	GALDA DE JOS	4361	101.255	43
8	MIHALȚ	3224	65.1424	49
9	CIUGUD	3131	43.8993	71
10	DAIA ROMÂNĂ	3091	41.3652	75
11	SÂNTIMBRU	2958	44.8542	66
12	METEȘ	2725	143.568	19
13	STREMT	2415	68.9295	35
14	CRICĂU	1999	50.6306	39
15	BERGHIN	1954	75.5135	26
16	ÎNTREGALDE	557	81.9529	7

2.13.3 Metrologia Zonei Urbane Funcționale

Influența funcțională a municipiul Alba Iulia se extinde pe o suprafață de 1462.49 km² adică 23.38% din suprafața județului Alba (6254.56 km²) și înglobează 16 unități administrative teritoriale de bază (UAT) dintre care: 2 municipii (Alba Iulia, Sebeș), 2 orașe (Zlatna, Teiuș) și 12 comune (vezi tabel 2.13.2). Populația stabilă din cadrul ZUF însumează 161327 locuitori (INS, 2020) repartizată spațial pe o suprafață de 1462.49 km², ceea ce denotă că densitatea generală a populației este de 110.31 locuitori/km².

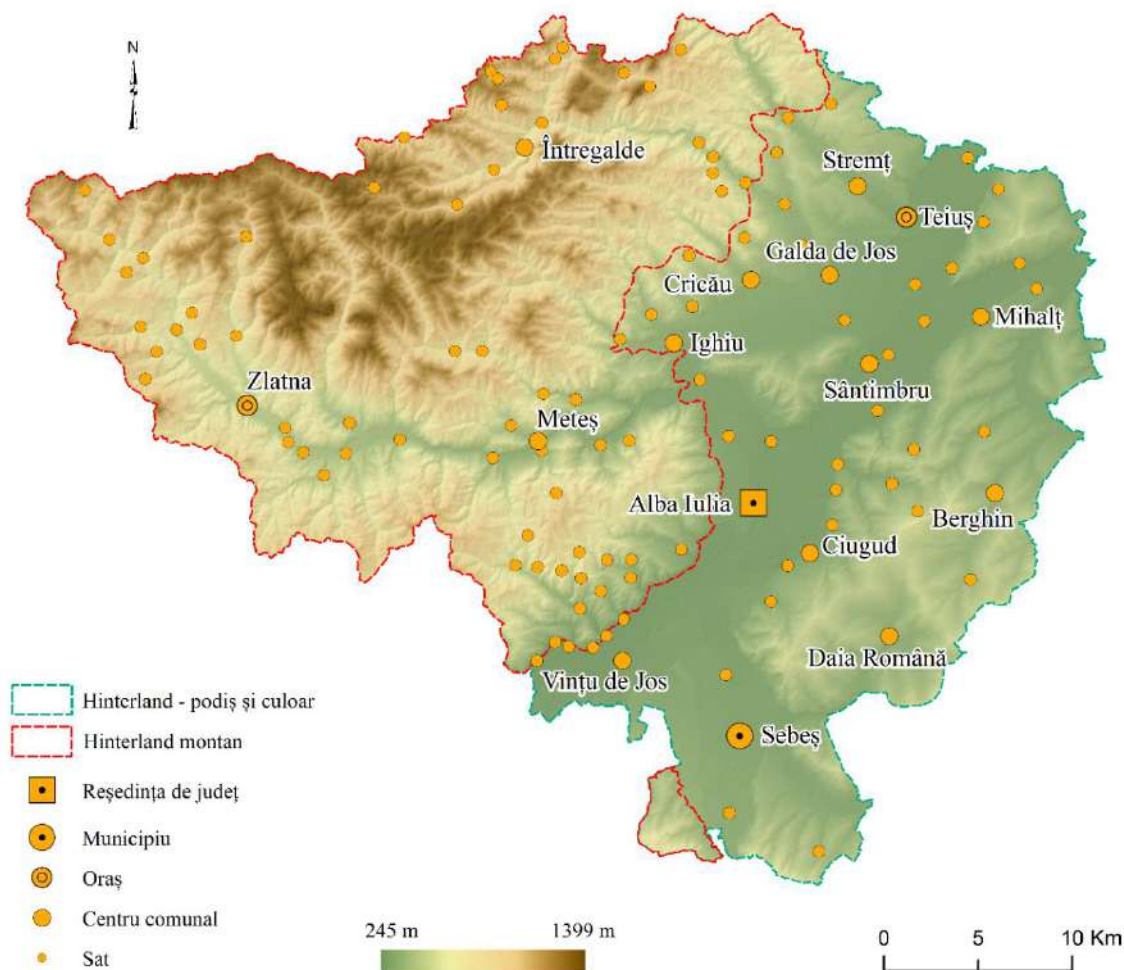


Fig. 2.13.2 Delinearea hinterlandurilor morfologice în cadrul ZUF Alba Iulia

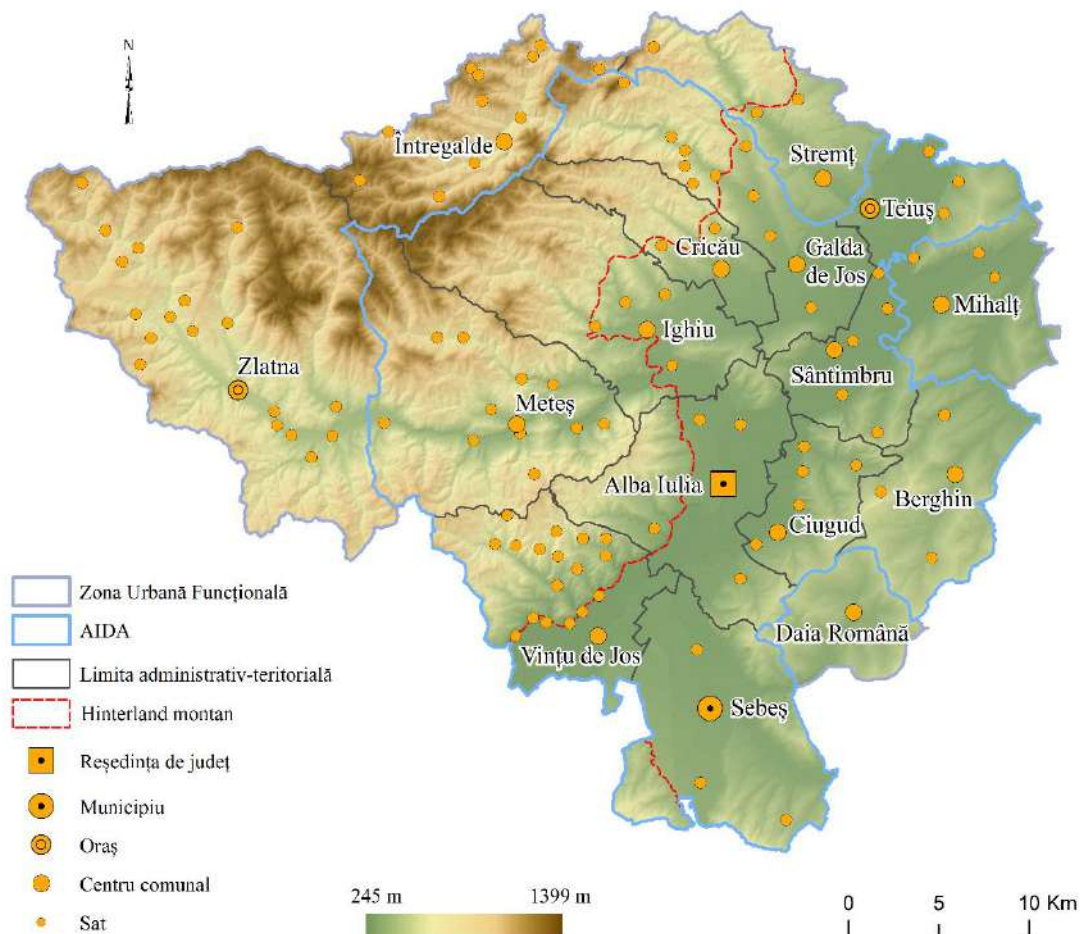


Fig. 2.13.3 Delinearea relațională a zonei urbane funcționale Alba Iulia și AIDA

Din perspectiva accesibilității și a conexiunilor externe ale municipiului Alba Iulia în relație cu Zona urbană funcțională (vezi fig 2.13.4, 2.13.5, 2.13.6 de mai jos) se poate afirma faptul că dimensionarea orientării, vitezei și intensității fluxurilor comportă o morfologie axială SV-NE (suprapusă axei de gravitație regională a Mureșului) în timp ce relaționarea cu hinterlandul montan al Apusenilor (în vest) și cu cel al Munților Șureanu (în sud) prezintă o intensitate scăzută. Este foarte important ca în orizontul de timp 2021-2030, printr-un efort conjugat, statuat juridic (prin înființarea ZUF) să se țină cont de principiile de dezvoltare integrată ale UAT-urilor, cu derularea unor proiecte infrastructurale de interes comun. O conexiune importantă a reședinței de județ cu hinterlandul Apusenilor este vitală în contextul augmentării și consolidării influenței urbane. O soluție cardinală în acest sens este depunerea unui proiect privitor la susținerea integrată a dezvoltării axei rutiere Alba Iulia-Zlatna-Câmpeni ca "Autostrada Apusenilor". O astfel de măsură ar avea efecte economice-sociale emergente pentru dezvoltarea municipiului Alba Iulia și implicit va conduce la o politică de planificare și dezvoltare spațială sustenabilă. De ce este important un astfel de demers?

Pentru că reședința județului Alba trebuie să-și adjucece influența pe întreg cuprinsul hinterlandului normativ-formal pe care-l guvernează.

Acest demers trebuie gândit în acord cu Consiliul județean Alba și cu UAT-urile implicate în proiect (membre ZUF și UAT-urile din Apuseni care intersectează axa rutieră DN74).

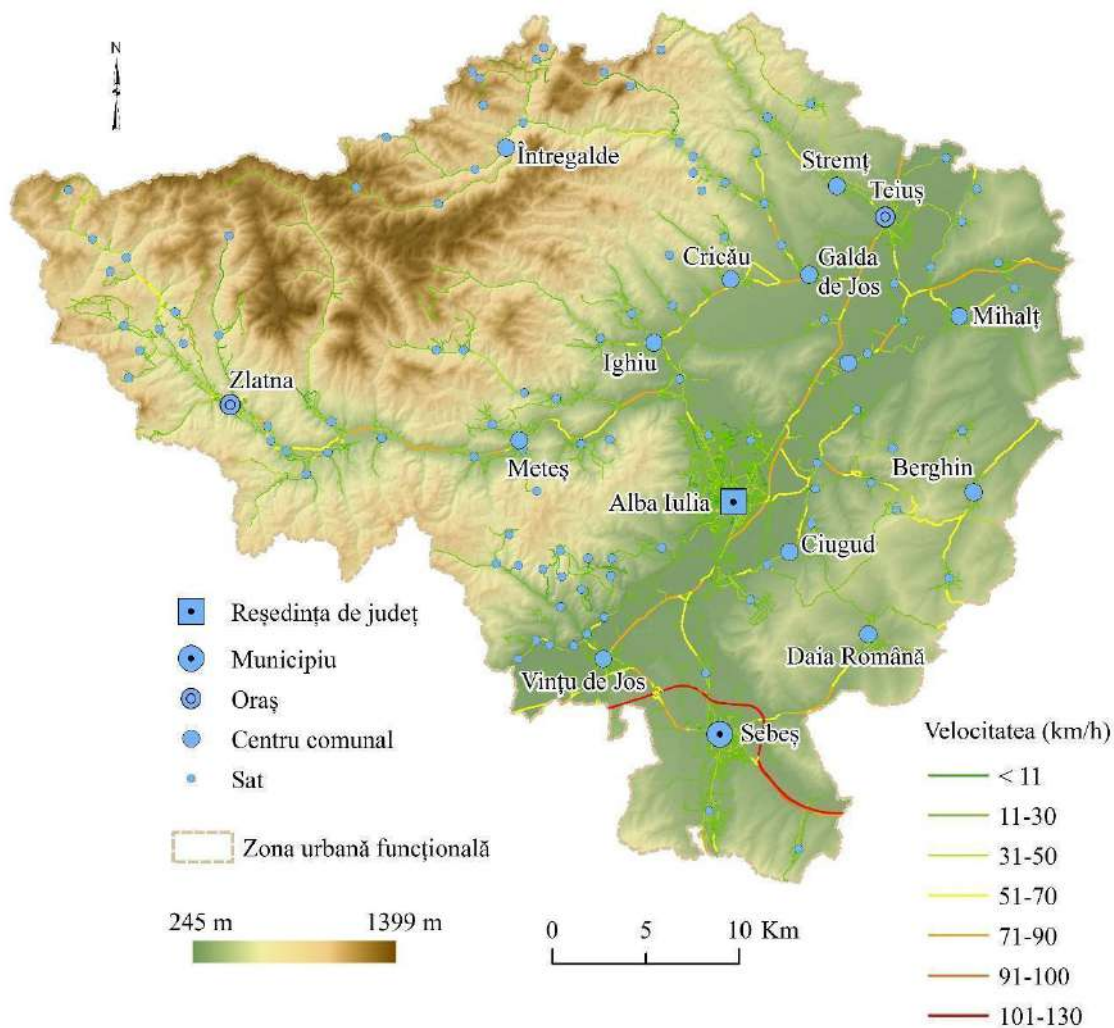


Fig. 2.13.4 Velocitatea fluxurilor de transport rutier în Zona Urbană Funcțională. Sursa datelor: CNAIR

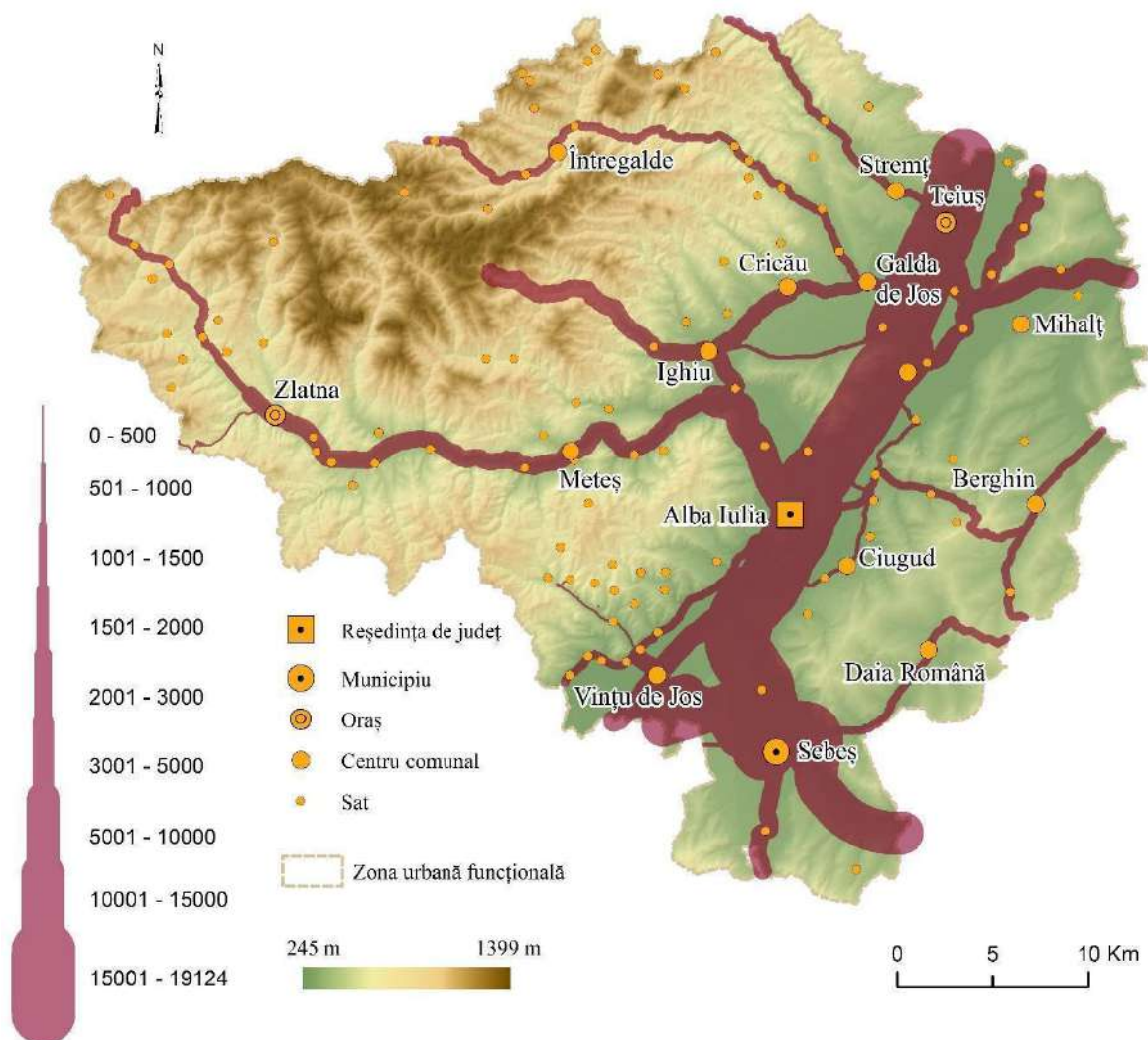


Fig. 2.13.5 Volumul traficului mediu zilnic anual (MZA) în anul 2015. Sursa datelor: CNAIR

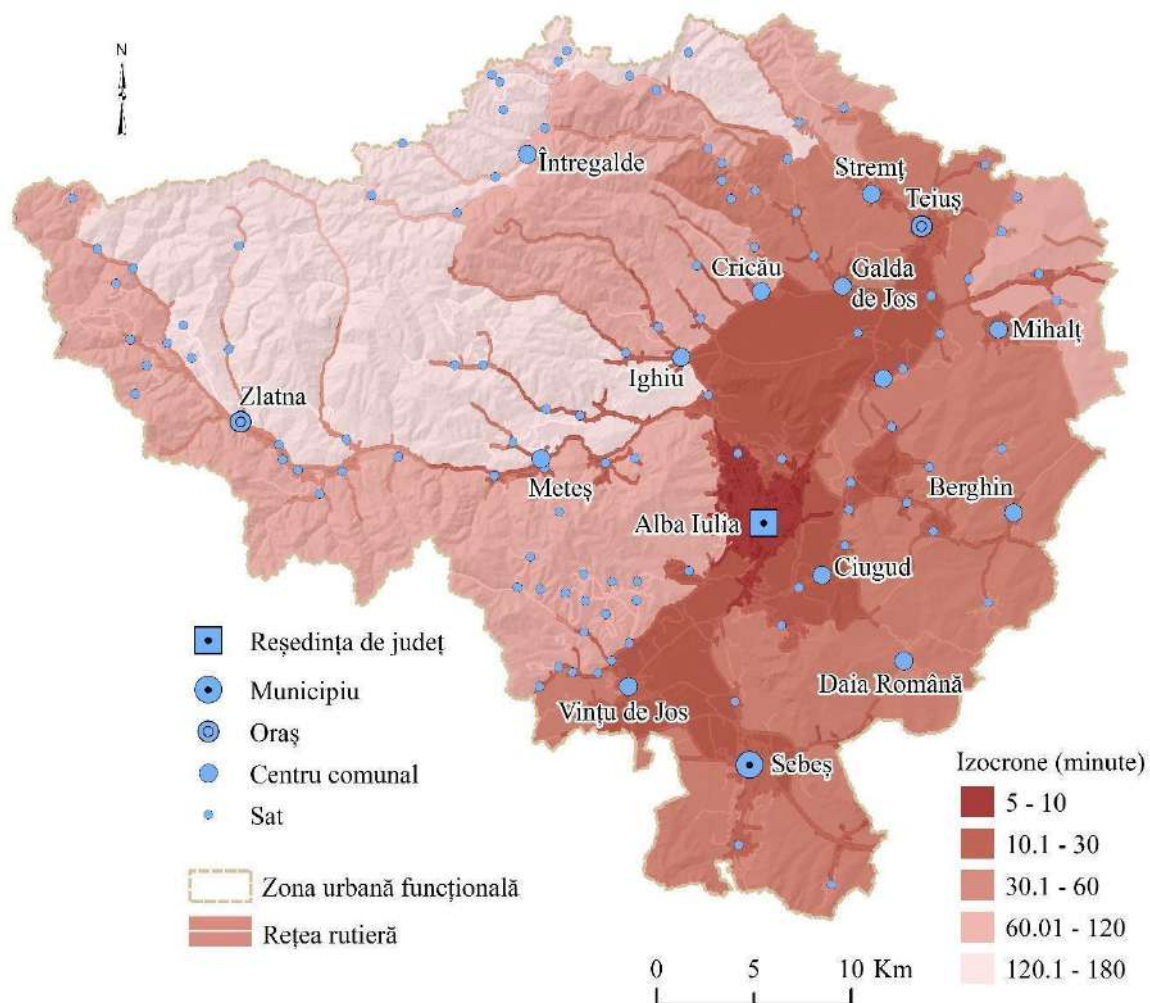


Fig. 2.13.6 Accesibilitatea rutieră în cadrul ZUF. Sursa datelor: CNAIR

2.14 Analiza SWOT

Profil socio-demografic	
<p>Puncte tari</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Raport de dependență demografică redus ● Grad înalt de satisfacție a locuirii ● Spor natural pozitiv ● Pondere mare a populației cu studii superioare ● Creșterea constantă a populației după domiciliu în ultimii ani ● Raport pozitiv stabiliri/plecări cu reședința în ultimii ani ● Raport pozitiv stabiliri/plecări cu domiciliul în ultimii ani ● Pondere a populației active în creștere ● Pondere a populației ocupate în creștere ● Rata șomajului scăzută ● Scăderea numărului de șomeri înregistrați ● Creșterea numărului de salariați 	<p>Puncte slabe</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Facilități pentru tineri, în vederea stabilirii în municipiu pentru muncă și locuire, relativ reduse ● Pondere mare a șomerilor de vârstă medie (40-49 de ani) ● Pondere ridicată a șomerilor cu studii liceale și superioare
<p>Oportunități</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Schimbări în orientarea generală a așezării urbane: orientare către oameni și locuitori, din partea administrației publice locale ● Creșterea ponderii populației cu nivel ridicat de pregătire profesională ● Atragerea de noi investitori și operatori economici conduce la diversificarea cererii și ofertei de muncă 	<p>Amenințări</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Îmbătrânirea populației ● Creșterea ponderii populației inactive ● Creșterea raportului de dependență demografică a vârstnicilor ● Creșterea ratei mortalității infantile ● Raport de dependență demografică în ușoară creștere ● Scăderea numărului populației în vârstă de muncă din cauza procesului de îmbătrânire a populației ● Migrație a forței de muncă din cauza sitării geografice a municipiului în apropierea unor centre urbane mai dezvoltate

	<ul style="list-style-type: none"> • Incongruențele dintre cerere și ofertă pe piața muncii • Lipsa studiilor și a informațiilor relevante la nivel local pe problematica egalității de gen • Participare diminuată a forței de muncă la programe de pregătire și formare profesională și de învățare continuă • Probabilitate mare de creștere a raportului de dependență economică din cauza procesului de îmbătrânire a populației • Implicare civică în viața comunității, redusă ca intensitate
Profil economic	
<p style="text-align: center;"><i>Puncte tari</i></p> <p><i>Industrie și comerț</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Prezența unui ansamblu complex și diversificat economic • Varietatea sectorului industrial • Resursă umană înalt calificată • Existența unui centru universitar local de tradiție (UAB) • Deschiderea administrației locale pentru inițierea/ atragerea de investiții • Accesibilitate rutieră favorabilă • Înfrățire cu localități din străinătate care conduc la un schimb eficient de bune practici • Competențe și istoric pozitiv în atragerea fondurilor europene • Cooperarea cu instituții de învățământ și cercetare în scopul progresului economic 	<p style="text-align: center;"><i>Puncte slabe</i></p> <p><i>Industrie și comerț</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența unor zone cu potențial economic insuficient sau deloc valorificat • Inițiativă redusă în scopul inițierii de activități economice • Lipsa de congruență între strategiile existente la local/regional/național • Slaba promovare a produselor și serviciilor locale la nivel național și internațional • Barierele cauzate de lipsa stabilirii unui preț de referință pentru anumite produse/servicii la nivel național • Nevalorificarea totală a oportunităților de dezvoltare • Inexistența unui portal cu detalierea agenților economici și a performanțelor lor pe domenii de activitate

<p>Agricultură</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zonă adecvată pentru practicarea agriculturii, pomiculturii, apiculturii, caracterizată prin soluri fertile • Potențial agricol variat • Existența suprafețelor agricole necesare cultivării • Existența unei comunități de afaceri locale care sprijină acest sector • Existența unor unități de prelucrare a produselor rezultate din agricultură • Tradiție în domeniul creșterii animalelor, păsărilor și culturii plantelor • Asociații locale de producători • Inițiative multiple în acțiuni de împădurire și ecologizare • Funcționarea târgurilor destinate produselor agricole 	<p>Agricultură</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa unei piețe de desfacere organizate, în sprijinul producătorilor locali • Slaba promovare a producției locale • Inexistența facilităților sau programelor de sprijin din bugetul local pentru producători • Preponderența exploatațiilor agricole de dimensiuni mici, slab și insuficient organizate, precar dotate tehnologic • Necesitatea sistemelor performante de irigare • Prețuri ridicate pentru efectuarea lucrărilor agricole • Nevoia unei strategii de relansare a activității în agricultură, la nivel județean/zonal, în corelație cu specificul zonelor • Rețea de colectare a produselor agricole insuficient dezvoltată
<p>Oportunități</p> <p><i>Industrie și comerț</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Programele de finanțare existente pentru sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii • Colaborarea cu entități administrative din țară și străinătate • Forța de muncă calificată, pregătită și formată în instituțiile de învățământ locale • Reabilitarea și modernizarea unor unități școlare cu profil economic • Potențial real de dezvoltare a zonei • Stimularea investițiilor străine în teritoriu 	<p>Amenințări</p> <p><i>Industrie și comerț</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Criza generată de pandemia COVID 19 a determinat mutații importante pe piața de profil • Lipsa unei convergențe în acțiuni și a unei viziuni integratoare a decidenților și a tuturor celor implicați în sectoarele industrie-comerț • Inexistența unei strategii comune pentru sectorul cercetare-dezvoltare-inovare a tuturor actorilor implicați • Instabilitate politică și legislativă • Descurajarea inițiativelor de tip mici afaceri de către marile lanțuri internaționale de desfacere

<p><i>Agricultură</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Accesarea fondurilor europene • Revenirea în localitățile de origine a unui număr mare de persoane care încep să se implice sau să investească în activități agricole • Pretabilitatea mare a suprafețelor agricole din județ pentru o varietate de culturi • Investițiile în infrastructură • Punerea în valoare a terenurilor neproductive • Investirea în tehnologii performante • Posibilitatea de înființare a unor forme asociative • Creșterea cererii pe piață pentru produse tradiționale • Evoluția activităților economice locale datorate îmbunătățirii infrastructurii rutiere 	<ul style="list-style-type: none"> • Reticența investitorilor în contextul pandemic actual <p><i>Agricultură</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tendința generală de scădere a interesului pentru valorificarea și consumul producției locale • Exploatarea improprie a terenurilor • Riscurile climatice (secetă, inundații, alunecări de teren) • Număr redus de persoane din zonă, interesate de a se specializa sau a activa în acest sector • Lipsa cadrului legal de protecție a producției autohtone • Migrația populației • Rezistența la schimbare • Fenomenul <i>braindrain</i> materializat prin rămânerea și angajarea tinerilor formați în străinătate în țările în care au studiat • Insuficiența facilităților fiscale • Pandemia COVID 19
Economie circulară	
<p><i>Puncte tari</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Eligibilitatea pentru finanțare din fonduri europene a unei părți semnificative din ponderea investițiilor ce vizează infrastructura de colectare separată • Universitatea „1 decembrie 1918” poate constitui o bază de pornire pentru demararea proiectelor de economie circulară, valorificându-se activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare • Interesul și deschiderea autorităților locale de a aplica soluțiile economiei circulare • Interesul crescut pentru afaceri „verzi”, care vor deține avantajul 	<p><i>Puncte slabe</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Indicatorii privind gradul de colectare și reciclare a deșeurilor indică un decalaj în termeni de sustenabilitate față de media UE atât la nivelul mediului privat cât și al administrației • Transferul de cunoaștere între mediul academic și cel economic privind economia circulară este scăzut și nevalorificat • Slaba poziționare a universităților și institutelor de cercetare ca vectori de transfer ai progresului tehnologic în domeniul economiei circulare • Nu există un sistem de factori de

<p>competitiv în viitor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apartenența la Convenția Primarilor pentru Climă și Energie, la Asociația Municipiilor din România, certificarea European Energy Award 	<p>evaluare și proceduri specifice pentru achiziții publice circulare și achiziții publice verzi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa practicilor de simbioză urbană în vederea valorificării sub-produselor și deșeurilor
<p>Oportunități</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența cadrului legislativ al UE și a unor finanțări favorabile pentru inovare (Orizont Europa, Life Plus etc.) • Structurarea lanțurilor valorice strategice europene oferă oportunități pentru conectarea la acestea prin concentrarea eforturilor de CDI pe domeniile: Vehicule curate, conectate și autonome, Smart Health, Industrie cu emisii scăzute de carbon, Sisteme și tehnologii bazate pe hidrogen etc. • Înlocuirea sistemelor clasice de încălzire a locuințelor cu sisteme alternative care să utilizeze energie din surse regenerabile locale prin programe de tip Casa Verde • Creșterea gradului de conștientizare privind economia circulară în rândul autorităților locale prin inițierea de schimburi de bune practici cu state avansate în implementarea proiectelor de simbioză industrială 	<p>Amenințări</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa accesului la finanțare pentru inovații disruptive în domeniul economiei circulare • Emigrarea personalului calificat, în special din domeniile intensive în inteligență • Majoritatea companiilor nu au birouri de sustenabilitate sau de cercetare; cel mult de proiectare și design, ceea ce împiedică posibilitatea colaborării locale pe proiecte de cercetare-dezvoltare-inovare • Lipsa instrumentelor financiare de sprijin pentru antreprenorii de inovare în economia circulară (spin-off și start-up) ca alternativă la programele de grant și creditele bancare • Grad scăzut de conștientizare a populației privind importanța unui model de consum durabil și circular axat pe cei 10 R • Dependența ridicată în creștere a sectorului industrial de materiile virgine extrase, comercializate, transformate în bunuri și apoi eliminate sub formă de deșeuri
<p>Potențial natural și factori de mediu</p>	
<p>Puncte tari</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poziționare geografică favorabilă în context regional • Peisaj natural diversificat • Desfășurare altitudinală optimă 	<p>Puncte slabe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Structură geologică cu risc ridicat la procesele de degradare a terenurilor • Fragmentarea accentuată a

<p>pentru valorificarea eficientă a teritoriului</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Condiții climatice favorabile pentru locuit și activități agricole ● Fertilitate ridicată a solurilor ● Preocuparea comunității locale și a autorităților față de diminuarea degradării mediului ● Existența structurilor instituționale de bază în protecția mediului ● Implementarea programelor de dezvoltare pt. managementul integrat al resurselor de apă și al deșeurilor ● Monitorizarea și evaluarea permanentă a factorilor de mediu ● Varietatea și bogăția biodiversității ● Implicarea activă a factorilor de decizie în aplicarea politicilor și a planurilor de acțiune pentru protecția mediului ● Experiență în aplicarea de proiecte finanțate din fonduri internaționale și naționale, în domeniul protecției mediului 	<p>reliefului în anumite areale (Munceii Vințului)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Existența unor sectoare joase de luncă, cu surplus de umiditate ● Manifestarea inversiunilor termice în perioada rece a anului ● Magnitudinea și intensitatea impactului antropic asupra mediului (impact direct, indirect, vizual și cumulativ) ● Nivel redus de ape uzate epurate ● Sistemul actual de monitorizare nu acoperă integral teritoriul regiunii ● Infrastructura precară pentru colectarea, transportul și eliminarea deșeurilor ● Nivel redus al colectării selective a deșeurilor, reciclării și valorificării ● Resurse financiare și umane scăzute pentru managementul ariilor protejate, al speciilor și habitatelor de interes comunitar
<p>Oportunități</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Grad ridicat de utilizare a factorilor de mediu în scopuri practice ● Posibilitatea dezvoltării ariei locuite și de diversificare a activităților economice în raport cu condițiile oferite de cadrul natural (relief pretabil la construcții, terenuri fertile, acumulări lacustre, rețea hidrografică densă, topoclimat de adăpost) ● Premise de protejare a factorilor naturali ● Îmbunătățirea mediului local prin măsuri de diminuare a poluării 	<p>Amenințări</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Măsuri non-integrative și disparate de reabilitare a calității mediului ● Vulnerabilitatea versanților din regiunea dealurilor piemontane la alunecări de teren, ravenație, solifluxiune și creeping ● Riscul producerii inundațiilor și al intensificării proceselor datorate excesului de umiditate ● Accentuarea proceselor de eroziune a terenurilor (eroziune areală/liniară) și reducerea potențialului ecoproductiv ca efect al schimbărilor climatice ● Deprecierea calității vieții în

<p>industriale</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Elaborarea unui plan/politică de mediu pe termen lung și implementarea teritorială ● Creșterea gradului de participare al cetățenilor în procesele de luare a deciziei ● Implicarea comunității locale în acțiunile de reabilitare de mediu ● Atragerea de fonduri pentru îmbunătățirea calității mediului și a infrastructurii de mediu ● Creșterea eficienței utilizării resurselor naturale și a energiei ● Introducerea pe scară largă a surselor regenerabile de energie ● Utilizarea indicatorului “ciclu de viață al produsului” în conceptul managementului integrat al deșeurilor ● Dezvoltarea pieței de reciclare a deșeurilor /materiei prime rezultate din procesarea deșeurilor ● Utilizarea potențialului ariilor protejate în dezvoltarea ecoturismului, turismului cultural 	<p>contextul declinului de mediu</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Presiunea crescândă pe care creșterea economică o are asupra factorilor de mediu (aer, apă, sol) și asupra conservării biodiversității ● Poluarea factorilor de mediu și pericolul degradării florei și faunei în zonele protejate din cauza turismului necontrolat ● Fragmentarea habitatelor din cauza dezvoltării infrastructurii ● Neînțelegerea (lipsa educației ecologice) rolului și potențialului ariilor protejate în dezvoltarea socio-economică ● Pericolul accidentelor majore și a fenomenelor naturale imprevizibile ● Nerespectarea reglementărilor urbanistice în dezvoltarea localităților ● Decalaj de dezvoltare între centre urbane care beneficiază de finanțări și localitățile mici și mijlocii care nu au acces la finanțare pt. protecția mediului
<p>Energie, mediu construit și eficiență energetică</p>	
<p>Puncte tari</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Capacitate administrativă solidă, cu competențe dovedite în accesarea de finanțări nerambursabile ● Experiență îndelungată în domeniul managementului energiei, al eficienței energetice și utilizării surselor regenerabile locale ● Obiective clar fixate și listă de proiecte prioritate definite și în curs de pregătire pentru accesarea de finanțări nerambursabile 	<p>Puncte slabe</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Resurse interne concentrate pe materializarea proiectelor propuse, cu un grad ridicat de ocupare ● Fond construit de clădiri publice cu necesități ridicate de renovare ● Fond construit de clădiri rezidențiale – locuințe individuale și colective – cu necesități ridicate de renovare

<p>Oportunități</p> <ul style="list-style-type: none"> • Multiple programe și apeluri de finanțare nerambursabilă în domeniul energiei durabile, care pot fi accesate • Politici europene și naționale care susțin și chiar impun decarbonarea • Companii locale pregătite să ofere soluții de eficiență energetică și surse regenerabile 	<p>Amenințări</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cadru legislativ național fluctuant, cu predictibilitate redusă • Alocări de fonduri naționale guvernamentale stabilite pe criterii non-concurențiale • Lipsa cronicizată a forței de muncă specializată în renovări clădiri, instalare surse regenerabile etc.
Patrimoniul cultural	
<p>Puncte tari</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența de clădiri și monumente istorice declarate, potrivit legii, de interes public național sau local • Orașul Alba Iulia declarat „Capitală a Marii Uniri” prin Legea nr. 361/27.12.2018 • Cea mai mare cetate bastionară din România • Cel mai valoros monument de arhitectură romanică din Transilvania - Catedrala Romano-Catolică, înscrisă în Ruta patrimoniului arhitectural romantic european „Transromanică” • Cea mai veche sinagogă de zid din Transilvania • Cel mai vechi cimitir evreiesc din Transilvania și printre cele mai vechi din România, folosit continuu din secolul al XVIII-lea până în prezent • Una dintre cele mai vechi instituții de cultură: Biblioteca Batthyaneum, cu cea mai mare colecție de incunabule, cărți editate în a doua jumătate a secolului al XV-lea în Europa, cea 	<p>Puncte slabe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Absența unui departament specializat la nivelul Municipiului Alba Iulia, care să coordoneze domeniul patrimoniului cultural • Semnalizarea insuficientă a obiectivelor de patrimoniu și a rutelor culturale europene din care municipiul face parte • Lipsa unor trasee cultural-istorice • Absența unui corp de poliție locală dedicat pentru domeniul poliție turistică în Cetatea Alba Carolina • Absența unui sistem integrat de monitorizare video în zona de patrimoniu cultural • Centru de informare turistică insuficient semnalizat și nevalorificat la potențial optim • Riscul de distrugere sau afectare a unor zone cu situri arheologice sau cu potențial arheologic de maximă valoare prin intervenții și dezvoltare edilitară neconformă • Inexistența unui Regulament de exploatare și funcționare pentru patrimoniul arhitectural

<p>mai valoroasă colecție de manuscrise medievale occidentale din țară, documente și colecții de patrimoniu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unul dintre cele mai importante muzee din țară - Muzeul Național al Unirii, care concentrează o valoroasă colecție istorică și arheologică • Sala Unirii, clădirea simbol a României Mari, unde sunt expuse documente, obiecte originale de la Marea Unire și este gravată Rezoluția Marii Adunări Naționale • Primul oraș unde a început povestea tiparului, în anul 1567 • Orașul unde au fost încoronați regina Maria și regele Ferdinand ca suverani ai României Mari • Spectacole de reconstituiri istorice care aduc în atenția publicului istoria anticului Apulum • Festivaluri culturale care atrag anual mii de turiști • Parteneriatele cu asociații locale în vederea promovării patrimoniului cultural • Existența unor meșteșuguri cu tradiție la nivel local, precum cel al ceramicii și porțelanului 	
<p>Oportunități</p> <ul style="list-style-type: none"> • Importanța patrimoniului cultural pentru agenda europeană: • Menționarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural în cuprinsul celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă din cadrul Agendei 2030 (Obiectivul nr. 11 - Orașe și comunități durabile) • Creșterea interesului sectorului 	<p>Amenințări</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anumite obiective de patrimoniu din Cetatea Alba Carolina sunt în proprietatea Ministerului Apărării Naționale: restricții pentru acces, intervenție și punere în valoare • Obiectivele culturale din proprietatea bisericilor au oportunități scăzute de finanțare pentru restaurare - conservare • Obiective de patrimoniu cultural

<p>privat și public în încheierea de parteneriate orientate spre protejarea patrimoniului cultural</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea la nivel european și național a interesului pentru turism cultural • Includerea turismului cultural ca vector al dezvoltării economice în strategii europene și naționale • Cultura voluntariatului în creștere - implicarea mai multor generații în promovarea patrimoniului • Creșterea volumului și diversificarea surselor de finanțare orientate spre domeniul cultural • Intensificarea schimburilor culturale internaționale • Acces îmbunătățit la resursele culturale: autostrăzi, drum european, cale ferată etc. 	<p>care sunt obiectul unor litigii privind regimul de proprietate</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risc de distrugere la obiective de patrimoniu clasate, cu regim de proprietate incert sau ai căror proprietari nu alocă finanțare pentru intervenție • Pericol de vandalizare/ distrugere a monumentelor istorice clasate, în absența unui sistem de monitorizare video și a unui corp de control și intervenție • Inexistența unui Cod al Patrimoniului Cultural la nivel național • Lipsa de facilități fiscale pentru sectorul cultural • Caracter centralizat al comisiilor de specialitate din domeniul siturilor arheologice și monumentelor istorice, la nivel regional
---	--

Turism și marketing de oraș

<p>Puncte tari</p> <p><i>Turism</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Patrimoniu turistic complex și atractiv • Primul brand turistic de oraș din România și primul manual profesional de brand • Proiecte care au contribuit la creșterea atractivității pentru turiști (ex: tehnologii smart) • Infrastructură turistică relativ bine dezvoltată (nr. de unități turistice, servicii oferite, grad de confort) • Deschiderea autorității publice locale spre dialog, crearea structurii formale – Grup de Lucru Turism • Deschiderea agenților economici 	<p>Puncte slabe</p> <p><i>Turism</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Slaba comunicare între diverșii actori ai turismului local • Oferta aproape inexistentă de produse turistice organizate cu destinația Alba Iulia • Lipsa unui calendar comun al evenimentelor organizate de entități diferite • Lipsa organizării sectoriale a actorilor privați • Promovarea insuficientă ca destinație de vacanță • Slaba valorificare a distincției EDEN, primită în anul 2012 • Spații din incinta cetății nevalorificate turistic
--	--

din turismul local pentru a primi elevi și studenți în stagii de practică

- Infrastructură de transport și comunicații bună

Marketing de oraș

- Parteneriat cu Banca Mondială și ratingul favorabil de la Moody's
- Apartenență la rețele transnaționale tematice: EDEN, TRANSROMANICA, Ruta Împăraților Romani, URBACT
- Vizibilitatea orașului cu cea mai mare cetate din Europa de Est prin folosirea soluții de oraș inteligent
- Număr mare de intermediari ai pieței turistice (agenții de turism) care pot contribui la vânzarea și promovarea de produse turistice locale
- Alba Iulia s-a aflat în top 5 orașe din România ca indice al vitalității culturale, depășind orașe mari (Iași, Craiova, Brașov), înainte de pandemia COVID19
- Capacitatea structurilor de cazare în creștere în ultimii ani
- Manualul de branding de oraș a început să fie utilizat de către sectorul privat (Pita de Sântimbru, Vinul Cetății, Toma - Bucătarul Cetății etc.).
- Parteneriate pentru valorificarea potențialului de imagine al Municipiului Alba Iulia
- Valorificarea calității de membru în cadrul unor rute culturale acreditate de Consiliul Europei
- Testarea a peste 100 de soluții de oraș inteligent în anul Centenar

Marketing de oraș

- Acțiuni de promovare a potențialului turistic, cultural și de locuit, în comun cu sectorul privat, insuficiente.
- Infrastructură deficitară pt accesul persoanelor cu dizabilități la patrimoniul cultural, evenimente și servicii publice
- Marcaje de publicitate și direcționare, amplasate în locații relevante (la intrarea în oraș, în interiorul Cetății, autostradă) insuficiente
- Calitatea încă redusă a serviciilor turistice (inclusiv a personalului) care face ca turiștii să se orienteze spre destinații unde la prețuri comparabile beneficiază de servicii superioare
- Viziune deficitară cu privire la organizarea anuală/ pe termen lung a unor evenimente culturale

<p>2018 - primul proiect pilot de smart city din România în parteneriat cu Ministerul Comunicațiilor</p>	
<p>Oportunități</p> <p><i>Turism</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Oportunități regionale de dezvoltare turistică ● Tendința de creștere a numărului de turiști români care practică turismul intern ● Includerea orașului în rute/circuite culturale sau turistice naționale și chiar internaționale ● Existența unor instituții de învățământ liceal și universitar care pregătesc viitorii specialiști în turism și alte domenii conexe ● Existența unei infrastructuri de cercetare în cadrul UAB, care poate fi valorificată la nivelul activității de turism specifică orașului Alba Iulia ● Resurse locale sau regionale care se pot exploata turistic (ex: oferta Centrului Cultural Augustin Bena ș.a.m.d.) ● Modele de dezvoltare turistică la nivel național, modele de bună practică (Oradea, Sibiu) ● Oportunități de finanțare din fonduri europene sau alte surse <p><i>Marketing de oraș</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Poziționare geografică strategică, favorizează conectarea la intersecția celor două autostrăzi - Coridorul IV Pan european și Autostrada A10, care face legătura cu autostrada Transilvania 	<p>Amenințări</p> <p><i>Turism</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Centre urbane mari în apropiere - destinații turistice cunoscute ● Criza economico-sanitară ● Birocrația din administrația publică și lipsa de coerență între entități publice diferite ● Comunicare deficitară între actorii ai pieței turistice locale și din ZUF ● Lipsa de coerență și continuitate între proiectele inițiate sau derulate de către agenți relevanți în definirea orașului ca destinație turistică <p><i>Marketing de oraș</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● În ceea ce privește piața țintă internațională o amenințare o poate reprezenta imaginea nefavorabilă a României peste hotare ● Dificultatea implicării întregului sector turistic în sprijinul unui

- | | |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none"> ● Cea mai mare cetate din România, complet restaurată cu fonduri nerambursabile de peste 70 milioane de euro: bună accesibilitate a publicului ● Diversitatea patrimoniului material cultural: incinta Cetății Alba Carolina adăpostește cel mai mare număr de monumente emblematic pentru epoci, stiluri și culturi diferite din România, clădite pe rând, de romani, maghiari, austrieci și români. ● Cetatea Alba Carolina are funcțiunea de scenă în aer liber, unde anual au loc evenimente culturale ● Cadrul natural atractiv – Cetatea Alba Carolina și Municipiul Alba Iulia oferă numeroase posibilități de promenadă și recreere într-un cadru natural ● Amplasamentul central al Cetății, varietatea spațiilor acesteia, obiectivele de patrimoniu restaurate ● Surse de finanțare nerambursabile care vor sprijini sectoarele grav afectate de COVID (HORECA, turism, domenii conexe) | <p>program de marketing turistic care vizează întreaga comunitate</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Colaborarea defectuoasă a factorilor implicați în fenomenul turistic ● Fonduri insuficiente pentru restaurarea integrală ● Prețurile materialelor necesare restaurării care acum sunt scumpe și ar putea crește ● Lipsa unor parteneriate publice private care să conducă la o promovare eficientă a potențialului economic, turistic, cultural și de calitate a vieții ● Fonduri insuficiente pentru finanțarea pe termen lung a activităților de marketing și a activităților economice din oraș |
|---|--|

SECȚIUNEA 3:

VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE STRATEGICE DE DEZVOLTARE



3.1 Viziunea 2030

Alba Iulia 2030 – un oraș verde și inovator – deschis locuitorilor, tinerilor, turiștilor și investitorilor

Strategia poziționează Alba Iulia 2030 în rândul *orașelor pentru oameni*, orientat spre investiții verzi, durabile, care folosesc tehnologii prietenoase cu mediul înconjurător, pentru a spori calitatea vieții pentru locuitori, un oraș care oferă servicii publice de calitate, infrastructură urbană eficientă, cu cartiere atractive pentru petrecerea timpului liber și locuri de joacă pentru copii. Totodată, Alba Iulia anulului 2030 își dorește să ofere un mediu educațional sănătos și performant, adaptat nevoilor de pe piața muncii, o comunitate locală unde drepturile fundamentale ale oamenilor sunt respectate și unde aceștia pot beneficia de oportunități de dezvoltare socio-economică și culturală într-un mod echitabil, nediscriminatoriu, indiferent de statutul social, sex, religie, orientare politică, apartenența la grupuri minoritare sau vulnerabile.

Alba Iulia orizontului 2030 este o comunitate atractivă bazată și pe parteneriate încheiate cu comunități învecinate cu care municipalitatea ar putea dezvolta relații funcționale și alături de care ar putea derula investiții și proiecte de interes comun. Astfel, administrația locală își dorește ca managementul strategic, planificarea urbană și materializarea investițiilor în infrastructura urbană, turistică, educațională sau pentru investiții de interes public să fie realizate atât cu fața spre partenerii locali cât și și spre unitățile teritorial administrative învecinate pentru asigura legitimitate proiectelor prioritizate pentru orizontul 2030.

Politicile locale de dezvoltare din cadrul strategiei vizează planificarea urbană coerentă, bazată pe noile tehnologii, mobilitate durabilă, eficiență energetică la nivelul clădirilor publice, rezidențiale și terțiare, politici de adaptare la schimbările climatice cu ținta de atingere a neutralității climatice până în anul 2030 în cele mai importante sectoare de activitate care în prezent afectează negativ mediul înconjurător. De asemenea, în viziunea de dezvoltare a orașului pe termen lung se pune accent și pe digitalizarea serviciilor publice ale municipiului Alba Iulia, valorificarea și promovarea patrimoniului cultural al Municipiului Alba Iulia, stimularea turismului cultural, de agrement și de afaceri la nivel local, promovarea potențialului orașului printr-o politică de marketing de oraș eficientă, dezvoltarea comunității și promovarea incluziunii sociale, respectiv promovarea politicilor de tineret și cetățenie active.

Viziunea 2030 pentru Alba Iulia se conturează ca o integrare de perspective și idei inovatoare, pornind de la realități și oportunități identificate.

Astfel, ALBA IULIA 2030 reprezintă...

... **comunitate dinamică și incluzivă.** Ca viziune pe termen mediu și lung, întreținerea dezvoltării economice, modernizarea și extinderea infrastructurilor rămân direcții de bază. Însă este la fel de necesar ca orașul să prioritizeze construirea unei relații dinamice pozitive cu cetățenii, pentru a stimula spiritul implicării civice și a participării active și grupurilor civice (ONG-uri, Fundații) în viața socială și în dezvoltarea comunității în general.

Structurile de învățământ superior din Alba Iulia trebuie să fie poli de atracție autentici și repere veritabile de formare pentru tineri. Alba Iulia trebuie să devină un oraș atractiv pentru tinerele familii; un oraș care oferă o viață socio-economică și culturală dinamică cetățenilor, un oraș care să prezinte oportunități și un orizont deschis pentru tineri, astfel încât aceștia să se simtă puși în valoare și să poată lua în considerare cu argumente solide perspectiva stabilirii și implicării active în comunitate. În același timp, Alba Iulia va continua poziționarea ca oraș incluziv, care oferă un trai decent și oportunități de implicare pentru toate categoriile de cetățeni.

... **pol de dezvoltare economică și de cercetare inovativă.** Conturarea unei viziuni clare a domeniului Economie pentru Municipiul Alba Iulia e necesar a fi bazată pe o gândire sistematică, inovatoare a tuturor actorilor relevanți, pe o planificare strategică colectivă, cu o abordare de tip participativ în întreg procesul decizional, la nivel local. Printr-o implicare activă a factorilor decizionali de la nivelul administrației locale în sprijinirea mediului economic cu măsuri concrete, centrate pe oferirea către locuitori și investitori a unui sentiment permanent de securitate și stabilitate.

În ceea ce privește latura de cercetare-inovare, orașul își va continua traiectoria de susținere a progresului tehnic, activităților de cercetare și învățământ ca factori ai dezvoltării economice. Valorificarea dotărilor existente și investiția în altele noi, vor întregi paleta și posibilitățile de inovare creând premisele unei activități inovatoare cu efecte pe termen lung, benefice pentru comunitate.

Legat de zona investițiilor, viziunea administrației locale este orientată către atragerea investitorilor în Alba Iulia și în județ și dezvoltarea unor proiecte comune cu comunitățile învecinate, prin respectarea unor principii de corectitudine, transparență și deschiderea administrației locale către mediul de afaceri. Urmează conturarea unei zone de dezvoltare economică în care investitorii să-și poată derula activitățile economice specifice. Succesul dezvoltării economice este în directă legătură cu efortul colectiv al sectorului public, privat, non-guvernamental și comunitar, deopotrivă prin coordonarea eficientă între autoritățile administrative.

... **oraș conectat funcțional la nivel teritorial, social, economic, environmental și cultural, prin aplicarea politicilor și principiilor de dezvoltare urbană sustenabilă care să asigure efectele sinergice optime pentru implementarea proiectelor de dezvoltare de**

tip “smart city”. Tot mai mult, astăzi, se pune accent pe elaborarea unor strategii axate pe dezvoltarea creativă a orașelor și integrarea în sisteme teritoriale funcționale a morfologiilor urbane preexistente, distingându-se mai multe *tipuri de proiectare teritorială*: proiectarea urbană, proiectarea mobilierului urban, proiectarea funcțională, proiectarea recreativă, proiectarea sistemelor de transport, proiectarea ansamblurilor de locuințe, proiectarea infrastructurii turistice, proiectarea construcțiilor industriale, proiectarea spațiilor verzi etc.

Prioritățile regionale în materie de dezvoltare teritorială sustenabilă sunt îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, dezvoltarea infrastructurii verzi și atenuarea efectelor schimbărilor climatice.

Conform Programului Operațional Regional 2021-2027, Regiunea Centru, calitatea vieții în mediul urban și sănătatea locuitorilor depind în mod considerabil de infrastructura și serviciile existente, inclusiv de suprafața zonelor verzi, cu toate acestea dezvoltarea orașelor din Regiunea Centru a ținut cont într-o măsură redusă de exigența extinderii zonelor verzi¹³⁶. Aceste spații au un potențial ridicat de reconstrucție și reintegrare în comunitate și pentru crearea de spații noi sau refăcute, care pot fi transformate în diferite facilități și pot contribui semnificativ la creșterea calității vieții cetățenilor la atractivitatea zonei pentru locuire și pentru investiții.

... **oraș eficient și independent energetic.** Energia sub toate formele ei de producere, transport, distribuție și utilizare la nivelul Municipiului Alba Iulia asigură întreținerea și dezvoltarea unui trai civilizat, în confort și siguranță pentru locuitorii comunității locale, în același timp în care la surse sau în punctele de utilizare conduce și la creșterea poluării, cu impact direct asupra sănătății populației.

Este motivul pentru care, în următorii 10 ani, Municipiul Alba Iulia prin autoritatea publică locală, având alături și celelalte autorități publice (des)centralizate, precum și, mai ales, prin implicarea comunității locale, a sectorului privat și a mediului local de afaceri, își propune să contribuie semnificativ la asigurarea în condiții de securitate și continuitate a furnizării energiei, cu un impact redus asupra mediului, poluării și sănătății oamenilor.

... **oraș reinventat pentru artă și cultură, pentru toți locuitorii săi.** Dezvoltarea Municipiului Alba Iulia va trebui să rămână în cea mai strânsă legătură cu conservarea, restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural arhitectural, a vestigiilor arheologice, istorice descoperite, respectiv cu dezvoltarea industriilor culturale creative. Municipiul Alba Iulia trebuie să devină principalul actor care contribuie la cunoașterea, aprecierea, protejarea și promovarea patrimoniului cultural din raza acestei unități administrativ-teritoriale.

¹³⁶ Statisticile demonstrează (www.insse.ro), că suprafața *spațiilor verzi în municipii și orașe* a scăzut la nivelul regiunii cu 2,1% în 2018 comparativ cu 2014, ajungând la un total de 2.560 ha. Indicatorul suprafața spațiilor verzi/locuitor în municipii și orașe s-a menținut la 19,2 m², sensibil mai mică față de standardul minim la nivelul Uniunii Europene de 26 m²/locuitor sau față de cei 50 m²/locuitor recomandați de Organizația Mondială a Sănătății.

Este relevantă, în această direcție, și viziunea oferită sintetic de grupul Gehl Architects – cu prestanță internațională deosebită pentru planificarea urbană integrată, care în studiul realizat pentru Alba Iulia în 2016, oferea esența dezvoltării urbane viitoare, respectiv obiectivul general al dezvoltării culturale pentru perioada 2021-2030: *„Fiind deja un important oraș cultural și istoric pentru regiune și pentru întreaga țară, scena culturală din Alba Iulia începe să se dezvolte. Începând cu renovările ample ale Cetății Alba Iulia și introducerea diverselor funcțiuni culturale și istorice deservind turismul, acum este timpul pentru ca orașul să se reinventeze ca un oraș pentru artă și cultură pentru toți locuitorii săi! Pentru ca acest lucru să fie realizabil, sunt necesare conexiuni puternice între Cetate și cartierele din jur, invitând comunitatea creativă să contribuie la schimbarea mediului urban”*¹³⁷.

... cea mai interesantă nouă destinație din România. Viziunea constă în transformarea municipiului Alba Iulia într-o destinație turistică importantă pe harta turismului național și internațional, așa încât să reprezinte un pol de atracție turistică. Acesta este motivul pentru care, în următorii 10 ani, Municipiul Alba Iulia ca autoritate publică locală, împreună cu mediul local de afaceri, organizații publice sau neguvernamentale, precum și prin implicarea societății civile își propune să contribuie semnificativ la asigurarea condițiilor necesare dezvoltării activității turistice locale.

Crearea unei comunități formate din actorii pieței turistice locale poate fi cadrul menit să faciliteze comunicarea și înțelegerea destinatarului final - turistul care alege Alba Iulia ca destinație de vacanță. În același timp, creează premisele pentru o colaborare între diverși actori din turism precum și între aceștia și alte sectoare economico-sociale precum educația, transporturile, administrația județeană etc.

Viziunea pe componenta Marketing se va concentra pe conturarea unui brand sustenabil și integrator al tuturor direcțiilor de dezvoltare a orașului; focus pe digitalizare; integrarea noilor tehnologii în acțiunile și mijloacele de promovare a orașului la nivel regional, național și internațional. Scopul declarat este de a-i crește atractivitatea pentru locuitori, turiști și investitori, având ca obiectiv final creșterea deciziilor individuale ale acestora de a rămâne cât mai mult timp în oraș.

... oraș pionier în economia urbană circulară. Viziunea pentru Municipiul Alba Iulia este de a deveni un oraș pionier în Regiunea Centru în ceea ce privește economia urbană circulară. În acest sens, se vizualizează ca un oraș care conservă resursele, previne risipa de toate tipurile, repară și întreține produse și materiale pentru a le prelungi viața și distribuie, reutilizează sau reconstrucționează produsele și materialele înainte de a le recicla.

De asemenea, se va poziționa ca un viitor oraș rezistent care are capacitatea de a se recupera și a se pregăti pentru viitoarele șocuri (economice, de mediu, sociale sau instituționale)

¹³⁷ Gehl Architects, *Alba Iulia. Către un oraș pentru oameni și cultură. Un scurt raport privind starea actuală*, Alba Iulia, 2016.

promovând dezvoltarea durabilă, bunăstarea și creșterea favorabilă incluziunii. Nu în ultimul rând, Municipiul Alba Iulia are în vedere valorificarea principiilor economiei circulare și aplicarea lor în sensul creării de noi de locuri de muncă, oportunități antreprenoriale dar și reducerea inegalităților sociale.

... oraș verde și rezilient. În ultimii ani, proiectanții urbaniști au inclus și considerații de mediu în modul lor de gândire și planificare luând în calcul consecințele de ordin ecologic ale creșterii densității și înălțimii clădirilor asupra congestionării traficului și spațiilor de parcare, asupra poluării aerului asupra întregului spațiu urban. În aceste condiții accentuarea îmbunătățirii calității vieții reprezintă o evoluție pozitivă în dezvoltarea spațiilor urbane.

Soluțiile verzi cu cel mai mare grad de multifuncționalitate sunt reprezentate de elementele care furnizează servicii ecosistemice de reglare și contribuie la ameliorarea problemelor legate de schimbările climatice, managementul apelor și calitatea aerului: suprafețele verzi urbane, terenurile abandonate convertite în spații verzi, pădurile urbane sau suprafețele acvatice. Aceste soluții furnizează beneficii ecologice și pot contribui la remedierea unor probleme precum prezența efectului de insulă de căldură, temperaturi extreme, inundații, disponibilitatea apei potabile sau poluarea apelor. Tot cu un grad mare de multifuncționalitate se regăsesc soluțiile verzi care contribuie la îmbunătățirea calității vieții și regenerarea urbană: parcurile urbane în zonele defavorizate, spațiile verzi care conectează locul de muncă/școala cu locuința și grădinile comunitare. Acestea pot contribui la procesul de regenerare urbană. Amenajarea parcurilor urbane poate contribui la diminuarea procesului de expansiune urbană (Gavrilidis et al., 2017), iar dezvoltarea grădinilor comunitare sau conversia terenurilor abandonate în parcuri cresc nivelul de participare publică în luarea deciziilor și pot reprezenta inițiative ale comunității civile sau entităților private (Bendt et al., 2013)

... oraș inteligent. Viziunea pentru 2030 este de a asista la transformarea orașului Alba Iulia într-un ecosistem urban inteligent eficient energetic, cu medii inteligente de transport, muncă și locuire, precum și cu facilități pentru asigurarea unei bunăstări și siguranțe sporite a cetățenilor.

3.2 Obiective strategice și domenii de intervenție

Obiectivul Strategic 1 - Oraș al locuitorilor

Domeniu de intervenție 1 - Dezvoltarea comunității, incluziune socială, locuire

Domeniu de intervenție 2 - Administrație publică competentă

Domeniu de intervenție 3 - Educație și tineret

Obiectivul Strategic 2 - Oraș performant

Domeniu de intervenție 1 - Dezvoltare economică

Domeniu de intervenție 2 - Economie circulară

Obiectivul Strategic 3 - Oraș conectat, eficient, rezilient

Domeniu de intervenție 1 - Planificare teritorială și mobilitate urbană sustenabilă

Domeniu de intervenție 2 - Eficiență energetică

Domeniu de intervenție 3 - Mediu și adaptare la schimbări climatice

Obiectivul Strategic 4 - Oraș cultural și artistic

Domeniu de intervenție 1 - Valorificare și promovare a patrimoniului cultural

Domeniu de intervenție 2 - Turism cultural, de agrement, de afaceri și marketing de oraș

Obiectivul Strategic 5 - Oraș inteligent

Domeniu de intervenție 1 - Digitalizare

Domeniu de intervenție 2 - Soluții Smart City

SECȚIUNEA 4: PORTOFOLIUL DE PROIECTE



4.1 Lista completă a proiectelor

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 1	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș al locuitorilor	Dezvoltarea comunității, incluziune socială, locuire			
		1.1 Locuire și agrement		
		Ansamblu Urban cu Spații Socio-Culturale, Educative și de Locuit, Cartier Gheorghe Șincai, Alba Iulia	Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020	2019-2023
		Construirea de locuințe în zona istorică	Surse private Buget local Credite	2022-2030
		Inventarierea blocurilor de locuințe și elaborarea Planului local de izolare termică	POR Centru 2021-2027 Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) 2021-2027	2022-2030
		Reabilitarea, modernizarea și dotarea Bazei Sportive Unirea-Cetate	POR Centru 2021-2027 Surse private	2022-2030
		Reabilitarea, modernizarea și dotarea Bazei Sportive Oarda	POR Centru 2021-2027 Surse private	2022-2030
		1.2 Sănătate		
		Furnizare servicii de informare, consiliere specializată și asistență socio-medicală pentru persoanele cu dizabilități.	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) 2021-2027 Programul Operațional Sănătate (POS) 2021-2027	2022-2030
		Reabilitarea, modernizarea și extinderea construcțiilor ce asigură furnizarea de servicii de sănătate (clădire și echipamente)	POS 2021-2027	2022-2030
		Construire secție infecțioase	POS 2021-2027	2022-2030
		Construire spital cu medicina specializată pentru pediatrie	POS 2021-2027	2022-2030
		1.3 Social		
		Construirea unui centru multifuncțional destinat persoanelor vulnerabile din Alba Iulia, inclusiv cu servicii de cazare peste noapte pentru cei fără adăpost pe terenul de lângă Cantina Socială	POIDS 2021-2027	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 1	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș al locuitorilor	Dezvoltarea comunității, incluziune socială, locuire	Investiții complementare proiectelor implementate prin instrumentul CLLD, Asociația Grupul de Acțiune Locală Alba Iulia Incluzivă în ZUM, inclusiv restul locuințelor sociale	POIDS 2021-2027	2022-2030
		Construire ansamblu de locuințe pe strada Lalelelor	Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)	2022-2030
		Inființare centru social prin refuncționalizare Centrala Termică 18	POIDS 2021-2027	2022-2030
		Reabilitarea și modernizarea Cantinei Sociale a Municipiului Alba Iulia	POIDS 2021-2027	2022-2030
		Măsuri de susținere a întreprinderilor sociale și a economiei sociale, respectiv a antreprenoriatului în rândul grupurilor vulnerabile	Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) 2021-2027	2022-2030
		Dezvoltare programe suport pentru cetățeni în vederea obținerii drepturilor de asistență medicală și socială, precum și pentru reglementarea situației juridice (acte de identitate, asigurare socială și de sănătate etc.)	POIDS 2021-2027	2022-2030
		Programe de combatere și prevenire a violenței domestice	POIDS 2021-2027	2022-2030
		Construire locuințe sociale	Surse private Buget local Credite POIDS 2021-2027	2022-2030
		Elaborare studiu privind evoluția pieței muncii în Municipiul Alba Iulia	POEO 2021-2027	2022-2030
		Elaborarea unor programe de formare adaptate cerințelor pieței muncii	POEO 2021-2027	2022-2030
		Servicii de monitorizare și îngrijire medicală la domiciliu pentru persoanele vârstnice cu probleme de sănătate	POIDS 2021-2027 POS 2021-2027	2022-2030
		Amenajarea unui Centru de zi pentru vârstnici în cartierul Cetate	POIDS 2021-2027 POS 2021-2027	2022-2030
		Construire, dotare și operaționalizare complex multifuncțional - activități educative, culturale, recreative, social culturale	POR 2014-2020	2019-2023

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 1	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș al locuitorilor	Dezvoltarea comunității, incluziune socială, locuire			
		Extindere, reabilitare și modernizare infrastructură serviciului social "Centrul de zi pentru persoane vârstnice" Alba Iulia	POR 2014-2020	2019-2023
		1.4 Zone urbane marginalizate		
		Acțiuni de suport pentru femeile din comunitățile marginalizate, în vederea efectuării investigațiilor necesare pentru prevenirea unor boli grave cu incidență ridicată (ex: teste Papanicolau, ecografiile mamare)	POIDS 2021-2027 POS 2021-2027	2022-2030
		Intervenții vizând îmbunătățirea condițiilor de locuit pentru persoanele din comunitățile marginalizate	POIDS 2021-2027	2022-2030
		Crearea/reabilitarea/modernizarea spațiilor publice urbane	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Parcări, utilitățile aferente, sistem de supraveghere video, acces piață Talcioac, extinderea rețelei de transport public la nivelul ZUM prin înființarea de noi rute și amenajarea de stații de autobuz	POR Centru 2021-2027 Surse private	2022-2030
		Renovarea energetică moderată a clădirilor rezidențiale multifamiliale pentru comunități expuse riscului de sărăcie și excluziune socială în arealul SDL Alba Iulia	PNRR	2022-2030
		Renovarea energetică moderată a clădirilor rezidențiale multifamiliale pentru comunități expuse riscului de sărăcie și excluziune socială în zonele urbane marginalizate Chicago, Goldiș, Pâclișa	PNRR	2022-2030
		Renovarea energetică moderată a clădirilor rezidențiale multifamiliale pentru comunități expuse riscului de sărăcie și excluziune socială în zonele urbane marginalizate Trandafirilor, Barbu Lăutaru, Ciocârliei – Pompieri, Zgură, Partoș	PNRR	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 1	Domeniu de intervenție 2	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș al locuitorilor	Administrație publică competentă			
		2.1 Calitatea serviciilor		
		Elaborarea unui sistem de evaluare transparentă a performanțelor managementului public și executivului din municipiul Alba Iulia	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare Și Instrumente Financiare (POCIDIF) 2021-2027 Buget local	2022-2030
		Implementare sistem de gestionare și arhivare electronică a documentelor în Primăria Alba Iulia	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Dezvoltarea capacității operaționale a Poliției Locale a Municipiului Alba Iulia	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Reabilitare bază materială și logistică a Inspectoratului pentru Situații de Urgență Alba	PODD 2021-2027	2022-2030
		Extindere bază materială și continuarea dotărilor Inspectoratului pentru Situații de Urgență Alba, demarate în perioada de programare 2007-2013	PODD 2021-2027	2022-2030
		Extinderea bazei materiale, optimizarea capacității umane și profesionale de intervenție în caz de urgență a Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență Alba Iulia	PODD 2021-2027	2022-2030
		Achiziție echipamente de protecție și siguranță a alimentării continue cu apă potabilă în municipiul Alba Iulia și localitățile rurale aparținătoare și componente	PODD 2021-2027	2022-2030
		Reabilitarea, extinderea și dezvoltarea sistemului local de colectare și epurare a apelor uzate	PODD 2021-2027	2022-2030
		Reabilitarea, extinderea și modernizarea rețelei de apă a municipiului Alba Iulia	PODD 2021-2027	2022-2030
		Decolmatarea, reabilitarea, extinderea și amenajarea canalelor de gardă ale Municipiului Alba Iulia	PODD 2021-2027	2022-2030
		2.2 Pentru comunitate		
		Derularea finanțărilor pentru idei de proiecte venite din partea cetățenilor, de tipul Bugetare	Buget local Surse private	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 1 Oraș al locuitorilor	Domeniu de intervenție 2 Administrație publică competentă	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		participativă, anual		
		Co-interesarea și implicarea cetățenilor în procesul de guvernare la nivelul municipiului Alba Iulia	POR Centru 2021-2027 Buget local	2022-2030
		Implementarea ghișeului unic și dotarea permanentă a acestuia cu noi funcționalități	POR Centru 2021-2027 Buget local	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 1 Oraș al locuitorilor	Domeniu de intervenție 3 Educație și tineret	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		3.1 Infrastructura de învățământ		
		Extindere clădire, reabilitare termică și amenajare curte Școala cu clasele I–VIII nr. 6 „Ion Agârbiceanu”	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Lucrări de extindere (sală de sport), modernizare, echipare Școala Generală nr. 3	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Lucrări de extindere spații învățământ Liceul de Arte „Regina Maria”	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Extinderea laboratoarelor și sălilor de curs aferente Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027	2022-2030
		Dezvoltarea Campusului Universitar – Cetate al Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia cu spații și funcțiuni dedicate studenților	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027	2022-2030
		Construire Creșă Strada Lalelelor***	POR Centru 2021-2027 PNRR Buget de stat Compania Națională de Investiții (CNI)	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 1	Domeniu de intervenție 3	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oras al locuitorilor	Educație și tineret			
		Construcția unei creșe „verzi“ în Alba Iulia***	PNRR Programul Life 2021-2027 CNI	2022-2030
		Construire Grădiniță cu Program Prolungit Nr.16 prin Schimb de Destinație și Extindere Clădire, Cantina din Incinta Colegiului Tehnic Al.Domsa din Municipiul Alba Iulia	POR 2014-2020	2019-2023
		Schimb de destinație din Școala Generală nr. 4 în Creșă, inclusiv împrejmuire și amenajări exterioare, str. Liliacului, nr. 8, municipiul Alba Iulia – elaborare documentatie (DALI) + executie	PNRR Buget de stat Buget local CNI	2022-2030
		Îmbunătățirea dotării căminelor Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		3.2 Calitate în educație		
		Sistem local pentru stimularea și premierea excelenței în educație, inclusiv inovare	Buget local Surse private	2022-2030
		Platformă e-learning funcțională, inclusiv bibliotecă școlară virtuală, în municipiul Alba Iulia	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027	2022-2030
		Achiziționarea de echipamente TIC pentru instituțiile de învățământ din Alba Iulia inclusiv cele necesare crizei generate de covid	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027	2022-2030
		Îmbunătățirea accesului la internet prin implementarea de wireless campus în unitățile de învățământ din Alba Iulia	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027	2022-2030
		Intervenții integrate vizând : acces la educație timpurie și la învățământul obligatoriu (inclusiv servicii after school), formare profesională și continuă, sprijin pentru integrarea pe piața muncii, îmbunătățirea condițiilor de locuit, racordare la utilități, asistență juridică ș.a	POR Centru 2021-2027 POIDS 2021-2027 POEO 2021-2027	2022-2030
		Acțiuni de suport pentru evitarea abandonului școlar și continuarea studiilor, inclusiv prin integrarea elevilor din zonele marginalizate în programe de tip afterschool	POIDS 2021-2027 POEO 2021-2027	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 1	Domeniu de intervenție 3	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Orăș al locuitorilor	Educație și tineret			
		Sprrijinirea programelor și activităților educaționale de mediu care vizează economia circulară în principal prin elaborarea de programe municipale de educație pentru mediu care includ acțiuni care trebuie întreprinse, obiective și ținte pentru diferitele grupuri țintă	POEO 2021-2027 Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ) 2021-2027 Programul Erasmus+ 2021-2027	2022-2030
		Programe de educație nonformală	POEO 2021-2027 Programul Erasmus+ 2021-2027 Buget local Surse private	2022-2030
		Programe de educație financiară introduse în curricula de învățământ gimnazial	POEO 2021-2027 Programul Erasmus+ 2021-2027 Buget local Surse private	2022-2030
		3.3 Sănătate și social		
		Programe de informare privind sănătatea reproducerii și planificarea familială	POEO 2021-2027 POS 2021-2027	2022-2030
		Crearea de rețele pentru oferirea de sprijin social familiilor cu mulți copii	POIDS 2021-2027	2022-2030
		Acțiuni integrate pentru susținerea copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate	POIDS 2021-2027	2022-2030
		3.4 Piața muncii		
		Înființarea unor asociații între agenții economici și a unor parteneriate pentru a crește gradul de retenție al tinerilor în țară	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 Surse Private	2022-2030
		Susținerea învățământului profesional tehnic și dual, promovarea lui, consilierea elevilor și totodată a cadrelor didactice spre alegerea acestei forme de învățământ	POEO 2021-2027 Programul Erasmus+ 2021-2027	2022-2030
		Sensibilizarea agenților economici pentru susținerea învățământului dual	POEO 2021-2027 Programul Erasmus+ 2021-2027	2022-2030
		Inițierea de programe de voluntariat și internship pentru tineri, la entitățile publice și private din Alba Iulia.	POEO 2021-2027 Programul Erasmus+ 2021-2027	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 1	Domeniu de intervenție 3	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Orăș al locuitorilor	Educație și tineret			
		Hub de industrii creative și IT&C	POEO 2021-2027 POCIDIF 2021-2027	2022-2030
		Dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 POEO 2021-2027	2022-2030
		Implementarea unor politici locale de natură fiscală pentru stimularea înființării de startup-uri în Alba Iulia	Buget local	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 2	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Orăș performant	Dezvoltare economică			
		1.1 Stimulare dezvoltare economică		
		Dezvoltarea zonei de dezvoltare economică inclusiv prin implementarea unor măsuri de facilitare pentru marii investitori în Alba Iulia (terenuri, infrastructură, utilități etc.), în vederea facilitării creării de noi activități economice la nivel local	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 Buget local Surse private	2022-2030
		Înființarea unui Parc Tehnologic, Industrial și Științific la Alba Iulia, integrat cu Incubatorul de Afaceri, cercetare și Tehnologie Alba Iulia pentru aplicare, testare, producție idei de afaceri	POCIDIF 2021-2027 Buget local Surse private	2022-2030
		Înființarea unei structuri locale gestionate de către Municipiul Alba Iulia care să faciliteze accesul potențialilor investitori la clădiri/terenuri abandonate aflate în proprietatea privată a unor persoane fizice/juridice pretabile unor investiții.	Buget local	2022-2030
		Sprrijinirea inițierii și dezvoltării afacerilor mici, conexe, furnizoare de materie primă	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 Buget local Surse private	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 2 Oraș performant	Domeniu de intervenție 1 Dezvoltare economică	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Revitalizare economică a zonei de lângă moară	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 Buget local Surse private	2022-2030
		Înființarea unei rețele suport pentru meșteșuguri tradiționale și artizanat local	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 Surse private	2022-2030
		Stimularea creării, dezvoltării și promovării brandurilor sectoriale, subsectoriale și de produs	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 Buget local Surse private	2022-2030
		Srijinirea dezvoltării industriilor creative	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 Buget local Surse private	2022-2030
		1.2 Noi tehnologii		
		Dezvoltarea platformei www.investinalbaiulia.city dedicate potentialilor investitori (portal de promovare al potențialului de business al PMAI)	POR Centru 2021-2027 Buget local Surse private	2022-2030
		Organizarea unui Birou Unic în cadrul Primăriei Alba Iulia, pentru relația cu firmele și digitalizarea comunicării cu acestea.	POR Centru 2021-2027 Buget local	2022-2030
		Alba Iulia Smart City Living Labs - Înființarea sediului Centrului de management al-proiectului de oraș inteligent și promovarea huburilor digitale de inovare	POR Centru 2021-2027 Buget local Surse private Europa Digital	2022-2030
		1.3 Parteneriat		
		Derularea de activități de tip consultativ în deciziile cu impact asupra mediului economic	Buget local Surse private	2022-2030
		Crearea unor parteneriate publice-private cu impact asupra creșterii competitivității mediului privat din județul Alba	Buget local Surse private	2022-2030
		Platformă partenerială pentru sprijinirea dezvoltării economice, coeziunea între actorii publici și privați care să atingă aspectul fiscalității, pregătirii forței de muncă, politică publică asumată și comună	Buget local Surse private	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 2 Oraș performant	Domeniu de intervenție 1 Dezvoltare economică	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Încurajarea utilizării temporare a spațiilor/clădirilor abandonate din Alba Iulia cu scopul dezvoltării unor activități economice care permit și recondiționarea spațiilor	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 Buget local Surse private	2022-2030
		1.4 Piața muncii		
		Organizarea periodică a unor Burse ale locurilor de muncă, în regim fizic sau online	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 POEO 2021-2027 Buget local Surse private	2022-2030
		Dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul femeilor manager	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 POEO 2021-2027 Programul Erasmus+ 2021-2027	2022-2030
		Realizarea de studii / cercetări periodice de evaluare a nevoilor de angajare și formare profesională a resurselor umane și operatorilor economici din Alba Iulia, cu posibilitatea extinderii ariei și la alte localități învecinate	POEO 2021-2027 Buget local Surse private	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 2 Oraș performant	Domeniu de intervenție 2 Economie circulară	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		2.1 Zero deșeuri		
		Cartografierea nevoilor (materiale critice, materiale greu reciclabile și opțiuni de înlocuire) și schimbul de bune practici între sectoare pentru valorificarea utilizării multiple a produselor secundare și a materialelor cu statut de deșeuri și eliminarea produselor folosite doar o singură dată	POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027 Programul Cosme 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027	2022 - 2025

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 2 Oraș performant	Domeniu de intervenție 2 Economie circulară	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Promovarea campaniilor de formare, orientare și conștientizare care să permită schimbări de comportament pentru reducerea deșeurilor și implementarea unor tarife variabile pentru colectarea acestora, în funcție de calitatea sortări	POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027 Administrația Fondului pentru Mediu (AFM) Programul Cosme 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027 Programul Erasmus+ 2021-2027	2022 - 2025
		Implementarea de zone „zero deșeuri” sau stimulente în comerțul cu amănuntul: de ex. centralizarea mărfurilor în vrac în formate „non-standard” la sfârșitul datei de expirare a acestora și subvenții prin acumularea de „puncte pe cardul magazinului” (legate de agenda sectorială – distribuire și vânzare cu amănuntul);	Surse private	2022 - 2025
		Introducere de stimulente fiscale asociate reducerii consumului de produse din materiale plastice greu reciclabile și luarea în considerare a aplicării acestora la produse din materiale reciclabile (de origine combustibil fosil)	Buget local Surse private	2022 - 2025
		Facilitarea serviciilor de reparare și re folosire: sprijinirea dezvoltării unei rețele de reparații locale, de ex. sprijinind inițiativele cum ar fi cafenelele de reparații, magazinele swap locale și băncile de reparații în vederea valorificării produselor cu ciclu de viață lung care pot fi inovate prin up-grade.	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 POEO 2021-2027 Buget local Surse private	2022 - 2030
		2.2 Inovare		
		Promovarea eficienței resurselor în lanțul valoric: ghiduri privind bunele practici, planuri eficiente de utilizare a resurselor, sisteme de logistică inversă	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027	2022 - 2025
		Promovarea biotehnologiilor pentru tratarea apei și extragerea și reutilizarea nutrienților și compostului, favorizând ierarhia utilizării deșeurilor și valoarea adăugată (economică și de mediu) a produselor derivate	PODD 2021-2027 POTJ 2021-2027 POCIDIF 2021-2027	2022 - 2025

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 2 Oraș performant	Domeniu de intervenție 2 Economie circulară	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Promovarea transferului de cunoștințe între entități (de exemplu, crearea de spații de colaborare pentru schimbul de cunoștințe între mediul academic și afaceri)	Programul Cosme 2021-2027 Programul Erasmus+ 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027 POCIDIF 2021-2027	2022 - 2030
		Promovarea interacțiunii dintre întreprinderile orientate către economia circulară și centrele tehnologice pentru a sprijini dezvoltarea metodologiilor și criteriilor asociate cu subprodusele industriale	Programul Orizont Europa 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 POTJ 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PODD 2021-2027	2022 - 2030
		2.3 Reziliență		
		Finanțarea de soluții și proiecte în domeniul agriculturii urbane organice și a practicilor agricole durabile ca vehicul pentru accelerarea regenerării nutrienților și a utilizării eficiente a apei cât și integrarea locală a ciclului producție-consum-reciclare	PODD 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027 Programul Life 2021-2027	2022 - 2025
		Desfășurarea de campanii de conștientizare pentru refolosirea apei, implicând principalele părți interesate	AFM Programul Erasmus+ 2021-2027 Buget local Surse private	2022 - 2025
		Sprijinirea soluțiilor orientate spre reducerea risipei de alimente în zonele urbane, împreună cu măsurarea impactului economic și de mediu, utilizând noile tehnologii și platforme de colaborare și producția de proximitate / sisteme de consum	Programul Orizont Europa 2021-2027 Programul Interreg 2021-2027 Buget local Surse private	2022 - 2025
		2.4 Oportunități		
		Facilitarea prezenței start-up-urilor cleantech în oraș prin dezvoltarea capitalului uman pe componenta verde și dezvoltarea infrastructurii destinate mediului economic cleantech	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 POEO 2021-2027 Buget local Surse private	2022 - 2025
		Susținerea inițiativelor de jos în sus ale comunității privind durabilitatea și circularitatea (exemplu: dezvoltarea unui HUB Circular, dezvoltarea unui centru de cercetare verde)	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 POEO 2021-2027 Buget local Surse private	2022 - 2025

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Planificare teritorială și mobilitate urbană sustenabilă			
		1.1 Management urban		
		Extinderea/ modernizarea traseelor destinate pietonilor	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Extinderea și eficientizarea sistemului de parcuri din zona centrală (parcaje multietajate: parcuri hidraulice supraetajate în zonele rezidențiale, parcuri subterane în zona centrală)	Surse publice și private	2022-2030
		Implementarea de soluții inteligente pentru managementul traficului și îmbunătățirea mobilității urbane	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Amenajarea modernă de noi spații publice care să ofere rezidenților oportunități de socializare și petrecere a timpului liber în peisaje urbane atractive și locuibile	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Amenajare parcuri colective de tip Park&Ride**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Amenajare parcuri de reședință și reabilitarea celor existente**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Amenajare parcare Apulum - 150 locuri parcare		
		Amenajare parcuri publice**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Amenajare parcuri unități de învățământ**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Elaborare politică de parcare la nivel urban**	POR Centru 2021-2027	2021-2023
		Elaborare și implementare de reglementări privind introducerea de restricții ale vitezei de circulație în zonele vulnerabile**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Elaborare și implementare reglementări privind programul de realizare a serviciilor de utilități publice**	POR Centru 2021-2027	2021-2023
		Derulare campanii de educație rutieră adresate tinerilor**	POR Centru 2021-2027	2021-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Planificare teritorială și mobilitate urbană sustenabilă			
		Derulare campanii de educație rutieră adresate tuturor categoriilor de participanți la trafic (conducători auto, pietoni, bicicliști)**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Echiparea cu mobilier și opere de artă urbană a zonelor rezidențiale	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Refacere și modernizare accese auto și pietonale în spațiile rezidențiale dintre blocuri	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Implementarea unui sistem rutier modern și funcțional, cu o rețea de circulație ce asigură o bună conectivitate atât la nivelul municipiului, cât și în cadrul ZUF Alba Iulia	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Extinderea domeniului privat al municipiului Alba Iulia pentru investiții de interes public	Buget local	2022-2030
		Sistem integrat de management al traficului**	POR Centru 2021-2027	2024-2030
		Realizarea unei aplicații informatice care să ofere informații în timp real cu privire la problemele de trafic**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		Asigurarea funcționării structurii interne având responsabilități de monitorizare a implementării PMUD al Municipiului Alba Iulia**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Încheierea unui contract de servicii publice conform Regulamentului CE 1370 pentru transportul public de călători**	POR Centru 2021-2027	2021-2023
		Implementarea sistemului de City Card pentru accesul la obiective turistice și la transportul public**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		1.2 Regenerare		
		Amenajare zonă de agrement Zona Micești	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Reabilitarea bazei sportive stadion și zone adiacente***	CNI POR Centru 2021-2027	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Planificare teritorială și mobilitate urbană sustenabilă			
		Refuncționalizare Centru vechi Alba Iulia inclusiv spații de joacă – Extindere Piața Iuliu Maniu	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Modernizare și extindere bază recreativ-culturală, inclusiv spații de joacă Constructorul Alba Iulia	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Regenerarea urbană a blocurilor de locuit mai vechi de 30 ani din Alba Iulia.***	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Complex Sportiv național de Baschet, municipiul Alba Iulia, județul Alba	CNI	2022-2030
		Regenerarea urbană - zona Unității Militare de Geniu, cunoscută sub denumirea Cazarma 415 de la MAPN**	POR Centru 2021-2027 PODD 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Construirea unui teatru de vară și de iarnă la nivelul Ravelinului Trinitarienilor	Buget local Surse private Credite	2022-2030
		Refuncționalizare cartiere rezidențiale, alei, zone verzi, zone de agrement***	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Regenare urbană platforma Centrală - lucrări de refuncționalizare a zonei cuprinse între magazin Unirea - Instituția Prefectului – cinema Columna	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Regenare urbană platforma cartier Cetate - lucrări de refuncționalizare a zonei cuprinse între biserica Sf. Ecaterina – Stadion Unirea - Piața Cetate – str Arnsberg	POR Centru 2021-2027 Fonduri guvernamentale	2022-2030
		Refuncționalizare clădire cămin cultural Micești în baza concluziilor barometrului comunitar - clădiri multifuncționale de interes public	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Refuncționalizare școală gimnazială Oarda în baza concluziilor barometrului comunitar-clădiri multifuncționale de interes public	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Amenajare spațiu public de agrement zona Schit ***	CNI POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Proiect Cinema DACIA	Surse publice și private	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Planificare teritorială și mobilitate urbană sustenabilă			
		Proiect Cinema Columna	Surse publice și private	2022-2030
		1.3 Gestionarea situațiilor de risc		
		Elaborarea documentațiilor geotehnice în scopul identificării soluțiilor concrete de consolidare a versanților instabili	PODD 2021-2027	2022-2030
		Reducerea/eliminarea vulnerabilității versanților la declanșarea proceselor de alunecare din cauze naturale	PODD 2021-2027	2022-2030
		Retehnologizarea și modernizarea lucrărilor de amenajare și îmbunătățiri funciare, în conformitate cu noile structuri de proprietate	Surse publice și private	2022-2030
		Realizarea și întreținerea rigolelor de scurgere pentru asigurarea capacității de transport a apelor pluviale	PODD 2021-2027	2022-2030
		1.4 Consolidarea rețelelor albastre - verzi		
		Extinderea spațiilor plantate și organizarea acestora în măsura posibilităților în sisteme continue, legate prin fâșiile de plantații de protecție de-a lungul arterelor de circulație și a cursurilor de apă (crearea de coridoare și centuri verzi)	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Investiții dedicate protejării împotriva dezastrelor naturale (împăduriri, consolidări de maluri ș.a.)	PODD 2021-2027	2022-2030
		Refacerea aliniamentelor stradale ale eco-rețelei de spații verzi (locuri de joacă, parcuri publice, zone de agrement sportiv, etc.) prin plantarea de arbori, arbuști ornamentali și garduri vii	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Modernizarea spațiilor verzi și promovarea agrementului urban prin amenajarea de parcuri de distracție, locuri de joacă, terenuri de sport etc.	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Creșterea standardului de calitate a vieții urbane prin amenajarea complexă a spațiilor verzi (loisir, protecție, spații de joacă pentru copii, dotări de cartier)	POR Centru 2021-2027	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Planificare teritorială și mobilitate urbană sustenabilă			
		Crearea unor circuite și parcuri eco-turistice: circuite pentru pescuit sportiv (Mureș, Ampoi), trasee în arii naturale protejate (SPA Piemontul Munților Metaliferi-Vințu, SCI Podișul Secașelor), amenajarea parcurilor urbane și periurbane etc.	Surse publice și private	2022-2030
		Dezvoltarea spațiilor plantate publice (parcuri, scuaruri, spații de joc pentru copii, terenuri de sport) în cadrul ansamblurilor de locuit	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Instituirea unor zone de protecție în special pentru fostul depozit de deșeuri, stația de epurare și cimitire	PODD 2021-2027	2022-2030
		Planificarea unor lucrări de reconversie a terenurilor libere dintre blocuri și identificarea amenajării de noi spații verzi și locuri de joacă pentru copii	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Revitalizarea spațiilor verzi, amenajarea de mini-parcuri, alei pietonale pentru promenade, module de odihnă și agrement	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Amenajarea de parcări verzi și pavaje permeabile, acoperișuri și ziduri verzi	POR Centru 2021-2027 Surse private	2022-2030
		Amenajarea sensurilor giratorii, realizând adevărate oaze de verdeață și evitând mineralizarea suprafețelor (eliminând criblura și pavajele)	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Extinderea suprafețelor forestiere periurbane, alături de plantarea de arbori de aliniament, realizarea de construcții biofile, centuri verzi și micro-păduri urbane	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Finalizarea Cadastrului verde (identificare zone verzi) și elaborarea Strategiei de conservare și dezvoltare a spațiilor verzi existente	Buget local Surse guvernamentale	2022-2030
		Amenajare spații verzi și trama pietonală pe traseele pistelor pentru bicicliști până în zona râului Mureș (zonă situată la sud de municipiul Alba Iulia)**	POR Centru 2021-2027	2021-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Planificare teritorială și mobilitate urbană sustenabilă			
		Valorificarea cursului de apă a Râului Ampoi***	POR Centru 2021-2027 Programul pentru Acvacultură și Pescuit (PAP) 2021-2027	2022-2030
		Valorificarea cursului de apă a Râului Mures, prin amenajare spații de agrement ***	POR Centru 2021-2027 PAP 2021-2027	2022-2030
		Reconversie și refuncționalizare zone de interes public- amenajare zonă de agrement și petrecerea timpului liber- Zona Mamut - Parcul Dendrologic Ioan Vlad -Valea Popii din Municipiul Alba Iulia ***	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Regenerarea urbană a zonei bazinului olimpic prin amenajarea de spatii verzi si construirea unei baze sportive si de agrement***	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Împădurire 4 hectare teren- zona Oarda	Surse private, Parteneriate	2022-2023
		1.5 Supraveghere și semnalizare a spațiului public		
		Achiziționarea, montarea și operaționalizarea unor sisteme video de supraveghere a spațiilor publice urbane (intersecții, Cetate, piețe, parcuri, etc.)	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Sistem de supraveghere video la nivelul Cetății și a întregului oraș	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Instalarea unor echipamente de monitorizare a traficului pietonal/auto și de biciclete cu contorare specifice	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Dezvoltarea unei baze de date urbane GIS integrate în municipiul Alba Iulia	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027	2022-2030
		Actualizarea și dezvoltarea sistemelor GIS din administrația publică locală	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027	2022-2030
		Măsuri de protecție și semnalizare aplicate pe zonele pietonale pentru avertizarea/protejarea persoanelor cu dizabilități	POR Centru 2021-2027	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Planificare teritorială și mobilitate urbană sustenabilă			
		Aplicarea de corecții la accesele trotuar/trepte/străzi/treceri de pietoni, pentru facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Amenajare rampe de acces sau achiziționare rampe mobile pentru accesul în instituțiile publice	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Realizare zone de închiriere biciclete la nivelul municipiului Alba Iulia	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Amenajare parcuri (rastele) pentru biciclete dotate cu sisteme antifurt**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		Amenajare semnalizare luminoasă dedicată trecerilor de pietoni din tot conturul localității	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		1.6 Intervenții infrastructură - străzi		
		Proiect reabilitare infrastructură rețea majoră de transport public urban în Municipiul Alba Iulia - str. Take Ionescu - str. Octavian Goga - str. Decebal – str. Doinei - str. Henri Coanda - str. Calea Motilor (de la str. Doinei pana la b-dul Horea) - b-dul Horea - str.Cloșca - str. Vasile Goldis – b-dul 1 Decembrie 1918 (de la str. Cloșca pana la str. Gh.Pop de Basesti) cu o lungime de 5255 ml - rămâne? (care include carosabilul, trotuarele, scuar, zone verzi)	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Amenajare circulații pietonale, piste de biciclete, zone verzi și reabilitare carosabil strazile: Gheorghe Pop de Băsești (Macului), Vasile Goldiș, Dr. Aurel Vlad (Jderului), Iederei, Fantanele (Dr. Ioan Pop) și Gladiolelor**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Construire centură ocolitoare pe latura de nord a municipiului Alba Iulia, jud. Alba**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		Modernizare străzi zone de dezvoltare: zona Alba Iulia – Micești, zona Bărăbanț, zona Chip, zona Mihail Kogălniceanu, zona Lalelelor – Dealul Furcilor, zona Cartier Ana Ipătescu, zona Cartier Orizont, zona Pâclișa, zona Oarda de Sus**	POR Centru 2021-2027 PNRR	2021-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Planificare teritorială și mobilitate urbană sustenabilă			
		Fluidizarea traficului rutier prin măsuri de mobilitate urbană durabilă - construire arteră ocolitoare pe latura de sud-est a Municipiului Alba Iulia**	Programul Operațional Asistență Tehnică 2021-2027 POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Reabilitare strada Marcus Aurelius, strada Dr. Ion Rațiu, strada Vânătorilor, strada Toporașilor, strada Timotei Cipariu, strada 9 Mai, strada Ion Agârbiceanu, strada Cloșca, strada Vasile Goldiș, strada Lalelelor, strada Henri Coandă, strada Doinei, strada Nicolae Bălcescu, strada Decebal, strada Octavian Goga, strada Mihai Viteazul, strada Basarabiei și Bd. Ferdinand I	POR Centru 2021-2027 Buget local PNRR	2022-2030
		Proiect de modernizare a străzilor: strada Mircea Eliade, strada Stejarului și strada Pescarilor, strada Târnița, strada Gilău, strada Pădurii, strada Nazareth Illit, strada Varese, strada Constantin Galeriu, strada Ana Aslan, strada Francisca, strada Rojomal, strada Valea Popii și strada Lalelelor	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Modernizare și reparație capitală DJ 107A de la km 2+498 la km 4+018 (1.5 km) – strada Carpenului	Buget local	2019-2023
		Proiect de realizare poduri pentru extinderea și modernizarea tramei stradale: pod pentru drumul ocolitor E81- localitatea Șarand (spre Zlatna)	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Realizare pod peste Râul Ampoi pe Str. Gorunului**	POR Centru 2021-2027	2028-2030
		Amenajare și reconstruire pod rutier peste Valea Satului (zona Pâclișa)**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		Realizarea unui Plan multianual pentru lucrări necesare de întreținere/mentenanță a rețelei pietonale/stradale, cu prioritizare în funcție de zonă, complexitate și resurse financiare necesare**	POR Centru 2021-2027	2021-2023

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Planificare teritorială și mobilitate urbană sustenabilă			
		Reabilitare infrastructura retea majora de transport public urban din municipiul Alba Iulia – Lot 1: Str. Regimentul V Vânători, B-dul Ferdinand, Str. I.C. Brătianu, Str. Ardealului, B-dul Tudor Vladimirescu, Str. Turnătoriei, Str. Cabanei**	POR 2014-2020	2019-2023
		Reabilitare infrastructura retea majora de transport public urban din municipiul Alba Iulia – Lot 2: str. Francisca, Str. Lalelelor, Str. Nicolae Grigorescu, Str. Pinului, B-dul Republicii, B-dul Revoluției 1989, B-dul Încoronării, B-dul 1 Decembrie 1918, Str. Gheorghe Pop de Băsești**	POR 2014-2020	2019-2023
		Reabilitare infrastructură rețea majoră de transport public urban din municipiul Alba Iulia – Lot 3**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Reabilitare infrastructură rețea majoră de transport public urban și modernizare străzi zone dezvoltare Municipiul Alba Iulia**	POR Centru 2021-2027	
		Modernizare străzi zone de dezvoltare Municipiul Alba Iulia Lot 1**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Modernizare străzi zone de dezvoltare Municipiul Alba Iulia Lot 2**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Modernizare străzi zone de dezvoltare Municipiul Alba Iulia Lot 3**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		1.7 Intervenții infrastructură - parcuri și alte spații publice		
		Amenajare a pietonalului dintre Parcul Unirii și Stadionul municipal Victoria, amenajarea pietonalului de la centru comercial Alba Mall până la intersecția cu strada Henri Coandă*	POR Centru 2021-2027 Buget local PNRR	2022-2030
		Amenajare a pietonalului din Parcul Unirii până la Biserica Sf. Ecaterina	POR Centru 2021-2027 Buget local PNRR	2022-2030
		Modernizare traseu pietonal B-dul Transilvaniei - Piața Unirii**	POR Centru 2021-2027 Buget local PNRR	2024-2027

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Planificare teritorială și mobilitate urbană sustenabilă			
		Amenajare de trasee pietonale de legătură între zona Mamut și oraș (str. Francesca, str. Carpenului etc.)	POR Centru 2021-2027 Buget local PNRR	2022-2030
		Amenajarea spațiului public din zona centrului civic al municipiului Alba Iulia	POR Centru 2021-2027 Buget local PNRR	2022-2030
		Modernizare zonă pietonală Piața Primăriei**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		Lucrări de reabilitare și modernizare Parcul I.L. Caragiale	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Amenajare spațiu public urban Piața Iuliu Maniu**	POR Centru 2021-2027	2021-2023
		Amenajare spațiu public urban Piața Consiliul Europei**	POR Centru 2021-2027	2021-2027
		Lucrări de reabilitare și modernizare Parcul I.C. Brătianu	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Lucrări de reabilitare și modernizare Parcul Alessandria	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Zonă de agrement str. Vasile Alecsandri	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Amenajarea unui cimitir nou în municipiul Alba Iulia	Surse publice și private	2022-2030
		1.8 Transport		
		Realizare parcare subterană/suprațerană în cadrul proiectului de remonitorizare și gestionarea spațiului din fața gării ce cuprinde și zona de autogară, din str. Iașilor*	POR Centru 2021-2027 Programul Operațional Transport (POT) 2021-2027 Surse private	2022-2030
		Realizare terminal intermodal de transport public**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		Terminal Intermodal de transport public de persoane, inclusiv parcări de tip park and ride, la nivel ZUF**	POR Centru 2021-2027	
		Realizarea a 7 (șapte) noduri de transfer a populației la intrarea în oraș*	POR Centru 2021-2027 POT 2021-2027	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Planificare teritorială și mobilitate urbană sustenabilă			
		Implementarea sistemului integrat de semaforizare*	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Achiziția de mijloace de transport ecologice pentru serviciile de interes general pentru populație (curierat, poștă, Poliția Locală, distribuție marfă etc.)	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Achiziție mijloace de transport public-autobuze electrice 12 m ses, deservirea liniilor 103 și 104: 13 autobuze, 4 stații de încărcare rapidă, 13 stații de încărcare lentă	POR 2014-2020	2019-2023
		Achiziție mijloace de transport public ecologice**	POR Centru 2021-2027	2021-2027
		Achiziționare mijloace de transport ecologice pentru transportul elevilor**	POR Centru 2021-2027	2021-2027
		Actualizare (up-date) și extindere sistem de management al transportului public și e-ticketing**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		Actualizare (up-date) și extindere sistem de închiriere biciclete (bike-sharing)**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		Construirea a 20 de stații de încărcare rapidă pentru autovehicule electrice**	POR Centru 2021-2027 PNRR AFM	2022-2026
		Achiziția de autobuze mai puțin poluante adaptate pentru transportul persoanelor cu mobilitate redusă	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Modernizare și dotare stații de transport public**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		Derularea de campanii de informare publică referitoare la utilizarea transportului public**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Implementarea de aplicații informatice care să furnizeze utilizatorilor informații actualizate asupra ofertei de transport public, mobilitate urbană și puncte de interes**	POR Centru 2021-2027	2021-2023
		Derulare programe de încurajare a utilizării transportului public**	POR Centru 2021-2027	2021-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Planificare teritorială și mobilitate urbană sustenabilă			
		Studiu de oportunitate privind optimizarea programului de transport public de călători**	POR Centru 2021-2027	2021-2023
		Extinderea serviciului de transport public local în zona Cetății Alba Carolina**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		Realizare infrastructură pentru dezvoltarea sistemului de transport public**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		Reglementare logistică de aprovizionare**	POR Centru 2021-2027	2021-2023
		Realizarea de centre de distribuție a marfurilor în vederea reducerii volumelor traficului de mărfuri în zonele rezidențiale**	POR Centru 2021-2027	
		Reorganizarea traseelor pentru accesul vehiculelor cu masa totală maximă autorizată mai mare de 3,5 tone**	POR Centru 2021-2027	2024-2030
		Dezvoltarea rețelei de piste dedicate circulației bicicletelor**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Dezvoltarea infrastructurii necesare utilizării autovehiculelor electrice și electrice hibride, respectiv a bicicletelor electrice**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Plan Local de Acțiune pentru implementarea utilizării vehiculelor electrice, inclusiv pentru companiile private**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		Derularea de campanii de informare publică pentru promovarea conceptului „car pooling” (partajare a autoturismelor)**	POR Centru 2021-2027	2021-2030
		Adaptarea regulamentului de acordare a licențelor de taxi în acord cu nevoile persoanelor cu dizabilități și cu obiectivele de reducere a impactului asupra mediului**	POR Centru 2021-2027	2021-2023
		Adaptarea regulamentelor aferente serviciilor de utilități publice în acord cu obiectivele de reducere a impactului asupra mediului**	POR Centru 2021-2027	2021-2027
		Construire parcări pentru biciclete la unitățile de învățământ**	POR Centru 2021-2027	2024-2027

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3 Oraș conectat, eficient, rezilient	Domeniu de intervenție 1 Planificare teritorială și mobilitate urbană sustenabilă	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Achiziționarea de biciclete/ școală pentru ore de mers cu bicicleta**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		Construirea unui mini parc pentru mobilitate cu reguli de circulație și simulări semaforizare, la scară mică pentru copii - inclusiv cu piste de biciclete, treceri de pietoni semaforizate etc.**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		Includerea autobuzelor școlare în programul serviciului delegat de transport public**	POR Centru 2021-2027	2024-2027
		1.9 Flota auto		
		Achiziție de mijloace de transport electrice în parcul de autovehicule gestionat de autoritatea publică locală**	POR Centru 2021-2027	2021-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție				
Obiectiv strategic 3 Oraș conectat, eficient, rezilient	Domeniu de intervenție 2 Eficiență energetică	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare	
		2.1 Structuri organizatorice			
		Înființarea unui compartiment denumit Energie și Schimbări Climatice, în structura primăriei	Buget local	2022-2030	
		Pregătire și formare a unor manageri energetici interni	Buget local Surse guvernamentale Fonduri SEE	2022-2030	
		2.2 Clădiri publice			

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3 Oraș conectat, eficient, rezilient	Domeniu de intervenție 2 Eficiență energetică	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Inventarierea actualizată a fondului de clădiri publice renovate și a necesarului de renovare majoră și/sau aprofundată	Buget local	2022-2030
		Monitorizarea anuală a performanțelor energetice obținute pentru fiecare obiectiv public renovat	Buget local	2022-2030
		Creșterea eficienței energetice și măsuri de utilizare a unor surse locale de energie regenerabilă a clădirilor publice din Municipiului Alba Iulia care înregistrează cele mai mari consumuri de energie: Sediul Primăriei	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027 PNRR Fonduri SEE	2022-2030
		Soluții de eficiență energetică prin surse regenerabile pentru 6 clădiri publice ale Municipiului Alba Iulia	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027 PNRR Fonduri SEE	2022-2030
		Creșterea Eficienței Energetice A Clădirilor De Învățământ Din Municipiul Alba Iulia – Liceul Cu Program Sportiv	POR 2014-2020	2019-2023
		Măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice în clădirile publice din Alba Iulia – unități de învățământ	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027 PNRR Fonduri SEE	2022-2030
		Măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice în clădirile publice din Alba Iulia – sedii administrative	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027 PNRR Fonduri SEE	2022-2030
		Reabilitare Grădinița nr. 2 Alba Iulia	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Reabilitare Grădinița nr. 7	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Reabilitare, extindere și modernizare Grădinița nr. 9 și Grădinița nr. 13	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energie în clădirile publice cu destinație unități de învățământ- Grădinița cu program prelungit nr.11	PNRR	2022-2026
		Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energie în clădirile publice cu destinație unități de învățământ- Grădinița cu	PNRR	2022-2026

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3 Oraș conectat, eficient, rezilient	Domeniu de intervenție 2 Eficiență energetică	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		program prelungit nr.12		
		Reabilitare, și reafacere Școala nr. 5 (incinta Colegiului Tehnic Alexandru Domsa)	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Reabilitare școală clasele I–VIII, Bărăbaș	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Reabilitare incintă Școala cu clasele I–VIII Micești	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Reabilitarea căminelor Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Reabilitarea, restaurarea, modernizarea și dotarea Colegiului Național Horea Cloșca și Crișan HCC - colegiu centenar***	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Creșterea eficienței energetice a clădirilor de învățământ din municipiul Alba Iulia - Colegiul Tehnic Dorin Pavel***	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Creșterea eficienței energetice a clădirilor de învățământ din municipiul Alba Iulia - Colegiul Tehnic Alexandru Domsa***	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Reabilitarea și dotarea Institutului Romano-Catolic din Alba Iulia	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Reabilitare și modernizare atelier-școală pentru colegiile Dorin Pavel, Apulum, Dionisie Pop Marțian	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Creșterea eficienței energetice a clădirilor de învățământ din municipiul Alba Iulia -Școli și grădinițe	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Creșterea eficienței energetice a Căminului pentru persoane vârstnice	Fonduri SEE - Innovation Norway	2022-2023
		Innovative energy efficiency solutions for the Olympic Swimming Pool - Alba Iulia	Fonduri SEE - Innovation Norway	2020-2022
		2.3 Clădiri rezidențiale		
		Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale din municipiul Alba Iulia, lot 1, bloc M1-M6b, bloc M7A-M12, bloc 35, bloc 62 și bloc CH1	POR 2014-2020	2019-2023

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3 Oraș conectat, eficient, rezilient	Domeniu de intervenție 2 Eficiență energetică	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale din municipiul Alba Iulia, lot 2 Bloc 14A, Bloc 13B, Bloc CF11, Bloc MV1-MV7, Bloc MV2-MV12 și Lot 3 Bloc D3-D4, Bloc D2-D3., Bloc *	POR 2014-2020	2019-2023
		Reabilitare termică a blocurilor***	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Inventarierea actualizată anual a fondului de clădiri rezidențiale renovate și a necesarului de renovare majoră și/sau aprofundată	Buget local	2022-2030
		Monitorizarea anuală a performanțelor energetice obținute pentru fiecare obiectiv renovat	Buget local	2022-2030
		Inițierea unor politici locale de stimulare și sprijinire a renovării aprofundate și/sau certificării ca clădiri verzi a locuințelor individuale și colective	Buget local Surse private	2022-2030
		Promovarea activă anuală a surselor de finanțare (ne)rambursabilă	Buget local	2022-2030
		2.4 Consumatori vulnerabili		
		Identificarea și crearea unei baze de date cu consumatorii vulnerabili	Buget local Surse private	2022-2030
		Stabilirea unor măsuri și politici locale de sprijinire a consumatorilor vulnerabili și de eradicare a fenomenului de sărăcie energetică	Buget local Surse private	2022-2030
		2.5 Sistemul de iluminat public		
		Crearea sistemului de iluminat public al municipiului Alba Iulia - Zona Centrala, Cartierele Ampoi 1, Ampoi 2, Ampoi 3 și Partos	POR 2014-2020	2019-2023
		Crearea sistemului de iluminat public al Municipiului Alba Iulia-Cartier Cetate	POR 2014-2020	2019-2023
		Reabilitarea, modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public al municipiului Alba Iulia – localități componente: Oarda de Sus, Oarda de Jos, Pâclișa, Micești și Bărăbanț	POR 2014-2020	2019-2023

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3 Oraș conectat, eficient, rezilient	Domeniu de intervenție 2 Eficiență energetică	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Eficientizarea sistemului de iluminat public în Municipiul Alba Iulia – Zona Șanțurilor Cetății Alba Carolina	AFM	2020-2022
		Menținerea actualizată a datelor sistemului de iluminat public, prin crearea unei hărți GIS cu amplasarea punctelor luminoase, a punctelor de aprindere, a racordurilor și instalațiilor de alimentare, precum și a noilor extinderi ale SIP, hartă care se fie publică și utilizată în activitatea de operare și mentenanță a sistemului	POR Centru 2021-2027 Buget local	2022-2030
		Integrarea întregului sistem de iluminat public stradal și arhitectural într-o platformă digitalizată de monitorizare și control	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Modernizarea sistemului de iluminat de artă și decorativ în municipiul Alba Iulia	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Lucrări de reabilitare, extindere și modernizare a iluminatului public urban (reducere putere instalată, achiziții aparate eficiente pentru reducere flux luminos în funcție de momentele zilei, telegestiune, sisteme de contorizare dublu tarif etc.)	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Finalizarea întabulării străzilor și stâlpilor din cadrul sistemului de iluminat public, inclusiv prin preluarea acestui sistem în proprietatea Municipiului de la operatorul de distribuție a energiei	Buget local	2022-2030
		Introducerea în contractul de delegare a gestiunii ale SIP a unor indicatori de creștere anuală progresivă a eficienței energetice a SIP și urmărirea atingerii acestor indicatori	Buget local	2022-2030
		Eficiență energetică la nivelul sistemului de iluminat public - prin schimbarea corpurilor de iluminat pe LED***	AFM	2022-2030
2.6 Surse regenerabile				

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3 Oraș conectat, eficient, rezilient	Domeniu de intervenție 2 Eficiență energetică	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Valorificarea centralelor electrice fotovoltaice deja instalate, prin cooperare energetică, prin cuplare sectorială, stocare a energiei și compensarea cantitativă și financiară a excedentului de energie injectat în Sistemul Energetic Național (SEN), cu consumul electroenergetic din alte locații	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Identificarea suprafețelor de învelitori clădiri publice ale Municipiului, respectiv de terenuri virane (posibil contaminate sau halde de steril) disponibile pentru instalarea de centrale electrice fotovoltaice, a potențialului fotovoltaic, care să producă energie pentru autoconsumul obiectivelor publice	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Crearea unui parc fotovoltaic în Alba Iulia - în fostul loc de depozitare a deșeurilor	POR Centru 2021-2027 PNRR CNI	2022-2030
		2.7 Mediul de afaceri		
		Organizarea periodică a unor workshop-uri sub egida Municipiului, cu implicarea actorilor locali și a grupului de lucru pe energie, la care să fie invitați public reprezentanți ai mediului de afaceri, cu scopul diseminării oportunităților de finanțare, precum și de prezentare a unor soluții de sustenabilitate, eficiență energetică și surse regenerabile, provenite chiar de la companii din mediul local de afaceri	Buget local Surse private	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 3	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Mediu și adaptare la schimbări climatice			
		Durabilitatea mediului		
		Monitorizarea terenurilor vulnerabile la procese de risc	PODD 2021-2027 AFM	2022-2030
		Avertizarea eficientă a instituțiilor, populației și a factorilor de decizie în cazurile de extindere și intensificare a unor procese cu impact riscogen	PODD 2021-2027 AFM Buget local Fonduri guvernamentale	2022-2030
		Reducerea riscurilor legate de existența unor zone potențial inundabile prin amenajarea corespunzătoare a cursurilor de apă	POR Centru 2021-2027 PAP 2021-2027	2022-2030
		Gestionarea optimă a infrastructurii rutiere în caz de inundații și exploatarea adecvată a lucrărilor hidrotehnice	POR Centru 2021-2027 PAP 2021-2027	2022-2030
		Reducerea poluării (aer, apă și sol)		
		Eliminarea poluării factorilor de mediu rezultată din activitatea industrială	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Ameliorarea calității aerului în zonele industriale și cu trafic intens	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Reducerea expunerii populației la zgomotul ambiental	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Îmbunătățirea microclimatului urban	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Menținerea, întreținerea și dezvoltarea rețelei spațiilor verzi, a parcurilor și a plantațiilor de arbori	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Eliminarea/ diminuarea impactului asupra factorilor de mediu prin depozitarea necontrolată a deșeurilor	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 3	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Mediu și adaptare la schimbări climatice			
		Reducerea emisiilor de poluanți (în special pulberi în suspensie) ca urmare a traficului rutier	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Reducerea dependenței de combustibilii fosili prin reînnoirea parcului de autobuze și microbuze cu autovehicule care utilizează energie electrică, pentru reducerea emisiilor legate de acestea (CO ₂ , zgomot, pulberi)	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Crearea unei baze de date, atașată sistemului informațional de mediu și realizarea programelor de gestionare a calității aerului, conform legislației în vigoare	POR Centru 2021-2027 Buget local	2022-2030
		Definitivarea elaborării sistemului de monitorizare integrată a mediului	Surse public și private	2022-2030
		Realizarea hărților de zgomot și a planurilor de acțiune pentru zgomot, conform legislației în vigoare	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Organizarea și susținerea de programe de educare și conștientizare a populației, de către toate părțile implicate	Programul Erasmus+ 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027 Programul Life 2021-2027 Buget local Surse private AFM	2022-2030
		Devierea circulației pe șosele de centură și drumuri de ocolire a zonelor rezidențiale	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Reconstrucția ecologică și reintegrarea spațial-funcțională a terenurilor degradate și a siturilor contaminate în urma activităților industriale sistate	POR Centru 2021-2027 PNRR POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Conservarea, protecția naturii și a biodiversității urbane		
		Identificarea de noi arii ce necesită protecție și inițierea demersurilor pentru declararea de arii protejate	AFM Fonduri guvernamentale	2022-2030
		Protejarea, conservarea și valorificarea ariilor naturale protejate, cu precădere situri Natura 2000	AFM Fonduri guvernamentale	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 3	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Mediu și adaptare la schimbări climatice			
		Conservarea tendinței naturale de evoluție a cursului de apă prin lucrările executate în zona albiilor	POR Centru 2021-2027 PAP 2021-2027	2022-2030
		Dezvoltarea biodiversității urbane, asigurarea condițiilor naturale de habitat – dezvoltarea Rețelelor Verzi Intraurbane	POR Centru 2021-2027 POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Campanii de stimulare a colectării selective, valorificarea și eliminarea periodică a deșeurilor, în scopul evitării atragerii animalelor și îmbolnăvirii sau accidentării acestora	Fonduri publice și private	2022-2030
		Amenajarea pe trotuare de fâșii verzi de protecție (plantații de aliniament cu norma minimă de 11 arbori/100 m trotuar) pentru diminuarea concentrației de noxe provenite de la circulația auto pe străzile principale cu trafic intens	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Protecție antiseismică		
		Creșterea indicelui de siguranță a construcțiilor care prezintă un risc ridicat de prăbușire și adăpostesc persoane	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Amenajarea unor spații cu rol de adăpost/ refugiu provizoriu a locatarilor, în cazul necesității părăsirii temporare a locuințelor, pe timpul executării lucrărilor de intervenție sau în caz de cutremur	Fonduri publice și private	2022-2030
		Inventarierea și expertizarea construcțiilor vechi, coroborate cu evaluarea riscului producerii unor accidente tehnologice	Fonduri publice și private	2022-2030
		Realizarea condițiilor tehnice și organizatorice specifice colectării, stocării și procesării automate a informațiilor referitoare la construcțiile cu risc seismic	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 Buget local Buget de stat	2022-2030
		Îmbunătățirea strategiei de informare a populației și a factorilor de decizie asupra hazardului seismic și cunoașterea măsurilor specifice în caz de urgență	Buget local Surse private	2022-2030
		Intervenții infrastructură		

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 3	Domeniu de intervenție 3	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș conectat, eficient, rezilient	Mediu și adaptare la schimbări climatice			
		Revitalizarea fostei zone industriale - INCOV	POR Centru 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Revitalizarea fostei zone industriale - Refractara	POR Centru 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Amenajarea unor poteci turistice prevăzute cu marcaje circa 30 km pentru drumeție (hiking și trekking) și legarea acestora cu traseele turistice existente	Surse publice și private	2022-2030
		Inventarierea, captarea și amenajarea tuturor izvoarelor de pe dealul Mamut cu locuri de odihnă și refugiu (bănci și copertine)	POR Centru 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Regenerare urbană prin plantare de arbori și arbuști în zonele reglementate în PUG și afectate de eroziune	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Amenajarea de spații verzi prin plantarea de aliniamente stradale formate din arbori și arbuști, pentru reducerea poluării și a zgomotului	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Lucrări de întreținere, protecție și extindere a fondului forestier	AFM Buget local	2022-2030
		Amenajare / rehabilitare zone verzi, plantare arbori, amplasare jardiniere, amenajare zone floricole și corecții vegetale în cartiere (abordare etapizată)	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Extinderea locurilor de joacă, a echipamentelor de fitness în aer liber, a mobilierului și amenajărilor specifice în toate cartierele municipiului	POR Centru 2021-2027	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 4 Oraș cultural și turistic	Domeniu de intervenție 1 Valorificare și promovare a patrimoniului cultural	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		1.1 Reabilitare și punere în valoare		
		Reconversie funcțională, șanț exterior - latura de nord a Cetății Alba Carolina, spații publice amenajate pentru agrement și petrecerea timpului liber	POR 2014-2020	2019-2023
		Zona perimetrală Cetatea Vauban – zona de acces, promenadă și agrement, exterioră a șanțurilor Cetății Alba Carolina	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Amenajarea Cimitirului memoriei evreiești	POR Centru 2021-2027 Fonduri private	2022-2030
		Modernizarea și renovarea tuturor clădirilor istorice și de reper din municipiul Alba Iulia	POR Centru 2021-2027 Fonduri private	2022-2030
		Design nou pentru intrarea Gării	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Lucrări de reabilitare pentru Casa de Cultură a Sindicatelor	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Revitalizarea, conservarea și refuncționalizarea Caponierei situată între bastioanele Sfânta Elisabeta și Carol	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Reabilitare zidurile Estic și Sudic ale Cetății Alba Carolina	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Inventarierea și cartarea fiecărui imobil de patrimoniu din Alba Iulia și operaționalizarea Casei Patrimoniului	Buget local Surse private	2022-2030
		Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a Institutului Batthyaneum și a Observatorului Astronomic	POR Centru 2021-2027 Buget local Surse private	2022-2030
		Protejarea, semnalizarea și punerea în valoare a tuturor siturilor arheologice	POR Centru 2021-2027 Buget local Surse private	2022-2030
		Lucrări de conservare, restaurare și punere în valoare pentru Muzeul Național al Unirii Alba Iulia	CNI Fonduri guvernamentale POAT 2014-2020 și POR 2021-2027	2022-2030
		Lucrări de consolidare pentru Catedrala Încoronării	Fonduri publice și private	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 4 Oraș cultural și turistic	Domeniu de intervenție 1 Valorificare și promovare a patrimoniului cultural	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Lucrări de reabilitare imobil Casa Av. Dr. Camil Velican din municipiul Alba Iulia - Schimb de destinație din Casă în casă memorială Camil Velican, restaurare, punere în valoare și realizare împrejmuire***	Ministerul Culturii POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Lucrări de reabilitare pentru Obeliscul lui Horea, Cloșca și Crișan	Ministerul Culturii POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Reconversie funcțională latura de Sud a Cetatii Alba Carolina, spații publice amenajate pentru agrement și petrecerea timpului liber***	POR Centru 2021-2027 CNI	2022-2030
		"Consolidarea și refuncționalizarea imobilului de pe strada Militari nr. 3, pentru amenajarea unui spațiu cultural" "Vie Antiquitas" prin reconstituirea aspectului arhitectural al unei "vila română". Vor fi construite un amfiteatru roman, un drum roman, un "Contubernium" (baracă din lemn folosită la Apulum în prima etapă a castrului), un "Castellum" (turn roman de supraveghere) un "Hortus" (grădina romană) și Lapidariul roman cu amenajări peisagistice	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Conservarea, restaurare și punerea în valoare (inclusiv prin reconstituire virtuală 3D-prin proiecție laser, a primei biserici creștine din Transilvania-Basilica de sec. X***	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Conservarea, restaurare și punerea în valoare a vestigiilor Palatului Governorului Daciei Romane (strada Munteniei) + sală multifuncțională activități culturale și recreative***	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Conservarea, Restaurarea și Valorificarea durabilă a ansamblului Palatului Principilor din Alba Iulia – Centru Expozițional Corp Principal „E”	POR 2014-2020	2019-2023
		Conservarea, restaurarea și valorificarea durabilă a Ansamblului Palatului Principilor din Alba Iulia - acoperișuri	Buget de stat	2021-2022

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 4	Domeniu de intervenție 1	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș cultural și turistic	Valorificare și promovare a patrimoniului cultural			
		Conservarea, restaurarea și valorificarea durabilă a Ansamblului Palatului Principilor din Alba Iulia - cu excepția corpului E care se finanțează în cadrul POR 2014-2020 - corpuri A,B,C,D,F,G,H***	POR Centru 2021-2027 CNI	2022-2030
		Traseul Nordic- Restaurare bastioane, raveline, contragărzi, cortine, clești - Fortificația de tip Vauban Alba Iulia, Str. Mihai Viteazu***	Fonduri guvernamentale CNI POR 2021-2027	2022-2030
		Traseul Sudic - Fortificația de tip Vauban Alba Iulia- Etapa A***	Fonduri guvernamentale CNI POR 2021-2027	2022-2030
		Traseul Sudic - Fortificația de tip Vauban Alba Iulia- Etapa B***	Fonduri guvernamentale CNI POR 2021-2027	2022-2030
		1.2 Obiective noi		
		Galeria Principilor Transilvaniei	Administrația Fondului Cultural Național (AFCN)	2022-2030
		Reconstituirea asediului Cetății Alba Iulia din 1849 - digital sau reenactment	AFCN	2022-2030
		Traseul porților de case din centrul vechi (Orașul de Jos)	AFCN	2022-2030
		Programul LIMES – includere situl Apulum	Programul Național LIMES	2022-2030
		Portul Partoș - cercetare și punere în valoare	Fonduri guvernamentale	2022-2030
		Situri arheologice – șantier școală și parcuri arheologice	AFCN Alte fonduri guvernamentale	2022-2030
		Amenajarea zonei Cornul Podeiului în memoria martirilor Horea, Cloșca și Crișan: un monument istoric, loc de promenadă, agrement cu posibilitate de organizarea de târguri tradiționale/ un mic muzeu al satului	Buget local Surse private	2022-2030
		Dezvoltarea de noi rute culturale acreditate la nivelul Consiliului European, cum ar fi Ruta culturală <i>Drumul Sării</i>	Buget local	2022-2030
		Traseul Mocăniței (linie feroviară turistică și de agrement Alba Iulia – Zlatna)	Fonduri publice și private	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 4 Oraș cultural și turistic	Domeniu de intervenție 1 Valorificare și promovare a patrimoniului cultural	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Itinerariul bisericilor românești de lemn din județul Alba	Fonduri publice și private	2022-2030
		Itinerariul morilor și mecanismelor tehnice din județul Alba	Fonduri publice și private	2022-2030
		Traseul cetăților dacice	Fonduri publice și private	2022-2030
		Itinerariul „Patrimoniul Mondial UNESCO” din județul Alba	Fonduri publice și private	2022-2030
		Itinerariul monumentelor săsești din județul Alba	Fonduri publice și private	2022-2030
		Drumul Vinului	Fonduri publice și private	2022-2030
		Itinerariul troițelor și crucilor de hotar	Fonduri publice și private	2022-2030
		Itinerar eminescian în județul Alba	Fonduri publice și private	2022-2030
		Traseu de acces Palatul Apor – Ravelinul Sf. Elisabeta	Fonduri publice și private	2022-2030
		Itinerariul personalităților culturale și istorice din județul Alba	Fonduri publice și private	2022-2030
		1.3 Promovare		
		Realitate virtuală (VR) și realitate augmentată (AR) la Palatul Princiar	AFCN Programul RO-Cultura POCIDIF 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027 Programul Interreg Europa 2021-2027	2022-2030
		Mapare 3D pentru fațada Palatului Princiar	AFCN Programul RO-Cultura POCIDIF 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027 Programul Interreg Europa 2021-2027	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 4	Domeniu de intervenție 2	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș cultural și turistic	Turism cultural, de agrement, de afaceri și marketing de oraș			
		2.1 Evenimente		
		Crearea unui calendar comun al evenimentelor la nivel de oraș în scopul informării centrului despre evenimentele organizate în oraș de către diferite organizații publice sau private;	Buget local	2022-2030
		Promovarea turistică a orașului Alba Iulia prin organizarea unor evenimente neobișnuite sau mai puțin comune cum ar fi carnavalurile pe diferite teme, personalități culturale ale orașului, muzee în aer liber etc.	AFCN Programul RO-Cultura	2022-2030
		Fanfara tineretului	AFCN Programul RO-Cultura Bugetare de participativă- buget local	2022-2030
		Evenimente organizate în jurul gastronomiei românești	AFCN Programul RO-Cultura	2022-2030
		Organizarea unor evenimente internaționale care să promoveze/valorifice Alba Iulia - membru în Asociația Europeană EDEN, rutele culturale acreditate de către Consiliul Europei	Buget local Surse private	2022-2030
		Stimularea dezvoltării nivelului de conștientizare și de înțelegere a cetățenilor în legătură cu diversitatea culturilor din Europa printr-un program coerent, de lungă durată, în viața comunității – susținerea evenimentelor și inițiativelor cu dimensiune internațională care promovează interculturalitatea și schimbul de experiență	Programul Cetățenie, egalitate, drepturi și valori 2021-2027 Programul Erasmus+ Programul Europa pentru Cetățeni 2021-2027 AFCN Programul RO-Cultura Buget local Surse private	2022-2030
		Organizarea de evenimente culturale adaptate și accesoryzate pentru nevoile persoanelor cu dizabilități	POIDS 2021-2027 Programul Cetățenie, egalitate, drepturi și valori 2021-2027 Programul Europa pentru Cetățeni 2021-2027 AFCN Programul RO-Cultura Buget local Surse private	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție					
Obiectiv strategic 4 Oraș cultural și turistic	Domeniu de intervenție 2 Turism cultural, de agrement, de afaceri și marketing de oraș	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare		
		Muzeul European al Inovării	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 Surse private Fonduri guvernamentale	2022-2030		
		Capitala Inimilor la Alba Iulia - un moment de tăcere pe întregul continent, timp de 1 minut, pentru a se gândi la cât de minunat ar fi ca o primă generație să trăiască într-o Uniune Europeană fără război	Programul Cetățenie, egalitate, drepturi și valori 2021-2027 Programul Europa pentru Cetățeni 2021-2027 AFCN Programul RO-Cultura	2022-2030		
		Alba Iulia - Capitala Porțelanului	AFCN Programul RO-Cultura	2022-2030		
		Conferința rețelei de reviste culturale Eurozine la Alba Iulia	Fonduri publice și private	2022-2030		
		Evenimente pentru a atinge recorduri mondiale, ca de exemplu Vals în cea mai mare scenă din Europa	AFCN Programul RO-Cultura	2022-2030		
		2.2 Componenta economică				
		Parteneriate cu agenții economici din domeniul turistic, în vederea formării și angajării unei resurse umane de calitate	POEO 2021-2027 Surse private	2022-2030		
		Crearea de parteneriate cu agenții economici în vederea facilitării accesului pe piața muncii a tinerilor absolvenți și colaborarea în vederea desfășurării stagiilor de practică	POEO 2021-2027 Surse private	2022-2030		
		Ațiuni comune ale restaurantelor și agențiilor de turism în colaborare, în vederea promovării și educării turistului privind potențialului viniviticol al regiunii	POTJ 2021-2027 Surse private	2022-2030		
		Gestionarea unitară a tuturor componentelor ce au legătură cu serviciile de ghidaj turistic	Buget local Surse private	2022-2030		
		2.3 Marketing				
		Crearea unei Organizații de Management a Destinației (OMD), care să aibă ca scop principal dezvoltarea municipiului Alba Iulia ca destinație turistică	Buget local Surse private	2022-2030		

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 4	Domeniu de intervenție 2	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș cultural și turistic	Turism cultural, de agrement, de afaceri și marketing de oraș			
		Creșterea vizibilității Centrului Național de Informare Turistică	Buget local	2022-2030
		Dotarea căilor de circulație majore cu signalistică de specialitate pentru orientarea turistică	POR Centru 2021-2027 Buget local Fonduri guvernamentale	2022-2030
		Semnalizare turistică prin panotaj la fiecare ieșire de pe autostrada	POR Centru 2021-2027 Buget local Fonduri guvernamentale	2022-2030
		Amplasarea de materiale informative/panouri publicitare pe autostrada Sibiu - Aiud care să informeze potențialul turist despre atracțiile orașului	POR Centru 2021-2027 Buget local Fonduri guvernamentale	2022-2030
		Instalare materiale de promovare în aeroporturile din proximitate	Buget local Surse private	2022-2030
		Instalare panouri cu Cetatea la intrările în oraș	Buget local	2022-2030
		Ghizii și comercianții care activează legal în Cetate, cu vestimentație tradițională sau de epocă	Surse private	2022-2030
		Încheierea de parteneriate cu platforme dedicate în vederea atragerii turiștilor de nivel 'premium'	Buget local Surse private	2022-2030
		Parteneriatul Municipiului Alba Iulia cu destinații turistice din județele Sibiu, Cluj, Mureș și Hunedoara pentru o promovare integrată a destinațiilor din Transilvania	Buget local Surse private	2022-2030
		Promovare oraș pe plan internațional, reactivarea proiectelor de înfrățire	Programul Cetățenie, egalitate, drepturi și valori 2021-2027 Programul Erasmus+ Programul Europa pentru Cetățeni 2021-2027 Buget local	2022-2030
		Dezvoltarea unor circuite de turism cultural integrate atât în cadrul Cetății Alba Iulia dar și în cartierele perimetrare acesteia	Buget local Surse private	2022-2030
		Acțiuni simbolice: poziționarea orașului ca o capitală ecumenică, lobby pentru o „capitală alternativă” (capitală juridică), readucerea zilei naționale la Alba Iulia	Buget local Surse private	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 4	Domeniu de intervenție 2	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș cultural și turistic	Turism cultural, de agrement, de afaceri și marketing de oraș			
		Integrarea pachetelor turistice locale în pachete turistice regionale, naționale, internaționale	Surse private	2022-2030
		Organizarea și promovarea traseelor și evenimentelor culturale	AFCN Programul RO-Cultura Programul Cetățenie, egalitate, drepturi și valori 2021-2027 Programul Erasmus+ Programul Europa pentru Cetățeni 2021-2027 Buget local	2022-2030
2.4 Infrastructură, dotări și acțiuni suport				
		Implementare punct de informare turistică în zona Gării/Autogării	Buget local	2022-2030
		Centru Suport pentru Relansarea Turismului post-covid și dezvoltarea de produse turistice	Buget local Surse private	2022-2030
		Introducerea băncilor și crearea locurilor de odihnă de-a lungul tuturor străzilor, parcurilor și spațiilor publice cheie	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Cartografierea zonelor greu accesibile persoanelor cu dizabilități, atât la nivelul obiectivelor de interes culturale/turistice cât și la nivelul actorilor locali activi în domeniul turismului și activități conexe și propunerea de proiecte concrete de remediere	Buget local Surse private	2022-2030
		Dotarea zonei Cetatea Alba Carolina cu info chioșcuri, magazine de artizanat, posibilități de desfacere produse alimentare, răcoritoare, distracție și recreere	Buget local Surse private	2022-2030
		Realizarea și actualizarea anuală a unui studiu privind piața turistică din Municipiul Alba Iulia, pentru un turism cultural, de afaceri și de conferințe	Buget local Surse private	2022-2030
		Realizarea și implementarea agendei culturale anuale a municipiului Alba Iulia, printr-un calendar integrat asumat la nivelul entităților publice și private din Alba Iulia	Buget local Surse private Programul RO-Cultura	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 4 Oraș cultural și turistic	Domeniu de intervenție 2 Turism cultural, de agrement, de afaceri și marketing de oraș	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Crearea și dezvoltarea unor servicii de tipul voluntariatului seniorial (al pensionarilor) în domeniul turistic	Buget local Surse private	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 5 Oraș inteligent	Domeniu de intervenție 1 Digitalizare	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Digitalizarea tuturor serviciilor publice ale municipiului alba iulia - în relația cu toate instituțiile publice din municipiu, pentru debirocratizarea relației cu cetățeanul***	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Digitalizarea activității educaționale ***	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027	2022-2030
		Crearea unui hub local/cluster pentru integrarea proactivă a startupurilor ICT, concentrat pe inovație și afaceri locale; ***	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Introducere sistem de catalog digital în toate școlile din Alba Iulia și derularea unei campanii de conștientizare a părinților în ceea ce privește siguranța pe care o aduce acest tip de sistem în procesul educațional***	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Crearea de spații open hub pentru tineri (mini spații de relaxare și petrecere timp liber) - spații verzi din două perspective: natură combinată cu energie verde, bănci smart cu încărcare solară, WiFi și dispozitive de încărcare telefon USB și Wifi, Bluetooth, acces internet cu portal captiv securizat - Small Digital Citadels; ***	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 5 Oraș inteligent	Domeniu de intervenție 1 Digitalizare	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Realizare și introducere permanentă de date dinamice într-o platformă Open Data care să fie publică și care să devină punct de reper în tot ceea ce înseamnă date publice despre oraș;***	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Elaborarea în format digital a documentațiilor de amenajarea teritoriului- Plan Urbanistic General	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Extinderea GIS - la nivel local	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 5 Oraș inteligent	Domeniu de intervenție 2 Soluții Smart City	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		2.1 Administrație Locală Inteligentă (e-Administrație, e-Guvernare)		
		Sistem de gestiune procese achiziții publice, acoperind toate fazele: identificarea necesității, aprobare și avizare, planificare, gestiunea planului anual al achizițiilor, gestiunea contractelor, gestiunea comenzilor	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Sistem de gestiune a proiectelor finanțate, incluzând conexiunea cu sistemul de gestiune al achizițiilor, sistem de urmărire a activităților și termenelor	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Sistem de urmărire, raportare și analiză a stării proceselor generate prin solicitări primite de la cetățeni și a proceselor interne de gestiune și suport.	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Asigurarea posibilității accesului la distanță la sisteme și la resursele stocate, în cazul necesității realizării activității de acasă sau de la distanță, în condiții de performanță și securitate	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 5	Domeniu de intervenție 2	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș inteligent	Soluții Smart City			
		Platformă de date deschise	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Proiect de tip CityBot bazat pe tehnologii AI (Inteligentă Artificială), menit a implementa un Bot virtual inteligent, capabil de comunicare cu cetățenii și de realizare de procese automate	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030
		2.2 Mobilitate Urbană Inteligentă (Transport sustenabil)		
		Bază de date GIS în domeniul mobilității, platformă și hartă interactivă	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Implementarea de soluții digitale și infrastructură inteligentă asociată pentru încurajarea și promovarea micromobilității și a mersului pe jos	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030
		2.3 Clădiri Inteligente		
		Sistem inteligent de management al clădirilor, cu modul de învățare automată și analiză predictivă	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Dezvoltarea capacităților de stocare a energiei electrice produsă din surse regenerabile în clădiri publice, prin implementarea unor sisteme cu baterii (STEB)	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 PNRR POTJ 2021-2027	2022-2030
		2.4 ICT & Utilități Inteligente		
		Implementarea unui sistem automat de detecție, semnalizare și avertizare privitor la posibile pierderi/scăpări/infiltrații de gaze naturale la nivelul rețelelor de distribuție și/sau în interiorul clădirilor	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027	2022-2030
		Integrarea datelor obținute de la toți furnizorii de utilități prin aplicații de tip GIS	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027	2022-2030
		Contorizarea inteligentă a consumurilor de gaze naturale, în vederea optimizării/eficientizării interacțiunilor dintre cetățeni și furnizori	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 5	Domeniu de intervenție 2	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș inteligent	Soluții Smart City			
		Dezvoltarea de proiecte inteligente bazate pe introducerea tehnologiei 5G la nivelul municipiului Alba Iulia	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027	2022-2030
2.5 Mediu				
		Extinderea sistemelor automatizate de irigații la nivelul spațiilor verzi publice din municipiul Alba Iulia.	POR Centru 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Proiecte de regenerare urbană cu infrastructuri blue-green - care completează sau înlocuiesc infrastructura gri, conectând funcțiile hidrologice urbane cu sisteme de vegetație în proiectarea peisajului urban: de la clădiri sau ansambluri rezidențiale și cartiere, la infrastructurile publice: străzi, parcuri, grădini	POR Centru 2021-2027 PODD 2021-2027	2022-2030
		Optimizarea rutelor de colectare a deșeurilor prin utilizarea senzorilor de tomberoane / pubele - soluție inteligentă	PODD 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027	2022-2030
		Pubele subterane inteligente	PODD 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027	2022-2030
		Înlocuirea coșurilor de gunoi cu „smart bins” - acestea utilizează energia solară și senzori pentru compactarea constantă a deșeurilor depozitate, colectează și transferă datele (cloud connected system, GIS-based)	PODD 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027	2022-2030
		Creșterea gradului de conștientizare a populației, inclusiv prin utilizarea unor aplicații (sisteme de gamificare – tip joc – pentru reciclarea deșeurilor)	Programul Erasmus+ 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027 Programul Life 2021-2027 Buget local Surse private AFM	2022-2030
		Sistem integrat de analiză date provenite de la senzori, dotat cu învățare automată, realizarea de modele predictive și oferirea de recomandări în mod automat	PODD 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027	2022-2030
2.6 Siguranță Publică Inteligentă				

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 5	Domeniu de intervenție 2	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș inteligent	Soluții Smart City			
		Realizarea unui centru de comandă unic pentru misiunile pe linie de ordine publică în care sunt angrenate cele patru instituții: Poliția Municipiului Alba Iulia, Poliția Locală din cadrul Municipiului Alba Iulia, Inspectoratul Județean de Jandarmi „Avram Iancu” Alba și Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Unirea” Alba	Buget local Bugetele instituțiilor implicate Fonduri guvernamentale	2022-2030
		Amenajare dispecerat unic cu instalații de monitorizare inteligentă, prin camere video de înaltă rezoluție, a principalelor obiective ale orașului, zone turistice și de agrement, intersecții, intrări și ieșiri din municipiu, parcuri, locuri de joacă, stadion etc.	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Sistem integrat de analiză de date și învățare automată, generare de modele automate și recomandări	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027 Programul Orizont Europa 2021-2027	2022-2030
		2.7 Sănătate Inteligentă (e-Sănătate)		
		Sisteme digitale pentru asistență medicală în regim de urgență: centre de tele-asistență care permit conectarea medicilor din Unitățile de Primiri Urgențe cu echipajele de intervenție în regim de urgență din teren	POS 2021-2027	2022-2030
		Sisteme de telemedicină: Platforme software de asistență medicală la distanță, cu funcționalități de consultație medicală la distanță bazat pe tehnologii video-audio specifice	POS 2021-2027	2022-2030
		Sistem de tele-asistență socială, accesibil prin intermediul unor dispozitive mobile, care să permită comunicarea cu beneficiarii serviciilor într-o manieră facilă	POIDS 2021-2027	2022-2030
		2.8 Educație Inteligentă		
		Educarea cadrelor didactice pentru dezvoltarea competențelor lor privind aplicațiile/soluțiile de informatizare și tehnologizare	POEO 2021-2027	2022-2030
		Sisteme de învățare adaptive (inclusiv online) folosind tehnologii informatice inovatoare, cum ar fi data mining și inteligența artificială	POCIDIF 2021-2027	2022-2030

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 5	Domeniu de intervenție 2	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
Oraș inteligent	Soluții Smart City			
		Sisteme de învățare hibridă/ mixtă care susțin interacțiunea umană furnizând instrumente precum software-ul de colaborare virtuală în timp real, cursuri web parcurse în ritm propriu, sisteme electronice de suport pentru performanță încorporate în mediul de lucru și sisteme de gestionare a cunoștințelor	POCIDIF 2021-2027	2022-2030
		Sistem de management al clasei	POCIDIF 2021-2027	2022-2030
		2.9 Turism Inteligent		
		Crearea unei platforme care să asigure colectarea datelor necesare identificării tipologiilor de vizitatori ai destinației Alba Iulia	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Identificarea rutelor parcurse de către fluxurile turistice	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Crearea unei platforme pentru evaluarea experienței turistice care va avea rolul de a îmbunătăți serviciile publice dedicate turiștilor și localnicilor	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Oferirea unei experiențe turistice integrate din punct de vedere digital în destinația turistică Alba Iulia	POR Centru 2021-2027 PNRR	2022-2030
		Extinderea zonelor publice wifi gratuite în zona obiectivelor turistice	POR Centru 2021-2027 Buget local	2022-2030
		Crearea de conținut relevant care să permită turiștilor planificarea vizitelor și facilitarea experienței turistice	Surse private Buget local	2022-2030
		Achiziție de echipamente de ghidare turiști cu capabilități AI	POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Echipamente de realitate augmentată (AR) și realitate virtuală (VR) folosite în tururile turistice	Buget local Surse private	2022-2030
		Roboți pentru ghidare în muzee și în preajmă obiectivelor turistice	POR Centru 2021-2027 Surse private	2022-2030
		2.10 Inovație și Afaceri Locale Inteligente		

Obiectiv strategic	Domeniu de intervenție			
Obiectiv strategic 5 Oraș inteligent	Domeniu de intervenție 2 Soluții Smart City	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
		Crearea și susținerea spațiilor de „co-working” pentru startup-uri inovative	POTJ 2021-2027 PODD 2021-2027 POR Centru 2021-2027	2022-2030
		Dezvoltarea împreună cu universitățile locale a specializărilor de licență (BSc) și masterat (MSc) în tematicile necesare pentru inovare și afaceri inteligente	POEO 2021-2027 POCIDIF 2021-2027	2022-2030
		2.11 Planificare Urbană Inteligentă		
		Program de instruire în planificare urbană inteligentă pentru echipa IAS (Instituția Arhitectului Șef) și profesioniștii din cadrul primăriei implicați în reformularea atribuțiilor și colaborării privind planificarea urbană inteligentă	POEO 2021-2027	2022-2030
		Ghișeul Unic inteligent	POR Centru 2021-2027 POCIDIF 2021-2027	2022-2030

Legendă:

Titlu de proiect cu 2 asterise** = proiect inclus în PMUD NOU

Titlu de proiect cu 3 asterise*** = proiect inclus în lista de proiecte PRIORITARE

4.2 Mecanismul de prioritizare

Articolul 7.4. din Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 cu privire la FEDR prevede faptul că selecția proiectelor ar trebui să se realizeze de către o "Autoritate Urbană". Autoritatea Urbană poate **fi o municipalitate**, o autoritate sub-regională (de ex. o ADI metropolitană) sau o entitate locală. Municipiul Alba Iulia și-a constituit autoritatea urbană responsabilă pentru prioritizarea proiectelor municipalității pentru exercițiul financiar 2014-2020, autoritate care a fost responsabilă pentru selectarea proiectelor prioritare propuse spre finanțare în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020. O parte din proiectele prioritizate pentru 2014-2020 nu au fost selectate pentru a fi finanțate de către finanțator, motiv pentru care au fost păstrate în lista proiectelor prioritare și pentru orizontul 2030.

Chiar dacă la nivelul exercițiului financiar 2021-2027 nu se mai impune implicarea autorității urbane în procesul de selecție a proiectelor prioritare, pentru realizarea strategiei municipiului Alba Iulia orizont 2030, prioritizarea proiectelor a fost asigurată de către municipalitate prin personalul tehnic, din partea compartimentelor responsabile de dezvoltarea comunității (investiții, urbanism, programe, inovare urbană, social etc), personal care a fost nominalizat în cadrul grupurilor urbane consultative constituite la nivel local. Pe lângă experții tehnici ai municipalității, grupurile urbane consultative au reunit reprezentanți ai diferitelor sectoare de activitate la nivel local (ONG-uri, mediul de afaceri, universități, muzee, alte instituții publice și private) care au participat activ la identificarea portofoliului de proiecte al municipiului Alba Iulia 2030. În urma ședințelor de lucru organizate prin diferite mijloace – online, format fizic sau chiar prin intermediul aplicațiilor mobile unde s-au constituit canale de comunicare dedicate, au fost identificate o serie de proiecte de interes pentru dezvoltarea urbană sustenabilă a orașului Alba Iulia. De asemenea, experții externi contractați de municipalitate, responsabili de realizarea strategiei au coordonat întâlnirile de lucru cu grupurile urbane consultative și totodată au folosit platforma dedicată barometrului comunitar pentru implicarea comunității locale în procesul de luare a deciziei la nivel local.

4.3 Lista de proiecte prioritare

Nr	Obiectiv specific	Denumire proiect	Valoare totală a investiției (Euro)	Suma solicitată FEDR (Euro)	Contribuție proprie (Euro)
1	OS b(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero carbon - Prioritatea de investiții 4 - O regiune cu mobilitate urbană durabilă	Achiziție autobuze electrice la nivelul UAT Municipiul Alba Iulia	10,000,000.00	8,500,000.00	200,000.00
2		Reabilitare infrastructură rețea majoră de transport public urban - Lotul 3 străzile: Tache Ionescu, Octavian Goga, Decebal, Doinei, Henri Coandă, Calea Moșilor (de la str. Doinei până la b-dul Horea)	11,880,000.00	10,098,000.00	237,600.00
3		Terminal Intermodal de transport public de persoane, inclusiv parcuri de tip park and ride, la nivel ZUF	2,000,000.00	1,700,000.00	40,000.00
4		Proiect de realizare parcuri de tip Park & ride/bike	14,000,000.00	11,900,000.00	280,000.00
5		Amenajare circulații pietonale, piste de biciclete, zone verzi și reabilitare carosabil străzile: Gh.Pop de Băsești, Vasile Goldiș, Dr.Aurel Vlad, Iederei, Fântânele și Gladiolelor	3,000,000.00	2,550,000.00	60,000.00
6		Fluidizarea traficului rutier prin măsuri de mobilitate urbană durabilă - construire arteră ocolitoare pe latura de sud-vest a Municipiului Alba Iulia	30,000,000.00	25,500,000.00	510,000.00
7		Construirea a 20 de statii de incarcare rapidă pentru autovehicule electrice	800,000.00	680,000.00	16,000.00
TOTAL			71,680,000.00	60,928,000.00	1,343,600.00
8	OS b(vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare - Prioritatea de investiții 3 - O Regiune cu comunități prietenoase cu mediul	Regenerarea urbana a zonei bazinului olimpic prin amenajarea de spatii verzi si construirea unei baze sportive si de agrement	6,625,052.00	5,631,294.00	132,501.00
9		Valorificarea cursului de apă a Râului Ampoi	2,000,000.00	1,700,000.00	40,000.00
10		Valorificarea cursului de apă a Râului Mures, prin amenajare spații de agrement	3,200,000.00	2,720,000.00	64,000.00
11		Reconversie și refuncționalizare zone de interes public- amenajare zonă de agrement și petrecerea timpului liber- Zona Mamut - Parcul Dendrologic Ioan Vlad -Valea Popii din Municipiul Alba Iulia	700,000.00	595,000.00	14,000.00
12		Amenajare spațiu public de agrement zona Schit	1,557,200.00	1,323,620.00	31,144.00

Nr	Obiectiv specific	Denumire proiect	Valoare totală a investiției (Euro)	Suma solicitată FEDR (Euro)	Contribuție proprie (Euro)	
	TOTAL		14,082,251.79	11,969,914.02	281,645.04	
13	OS e(i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane - Prioritatea de investiții 8 O regiune atractivă	Eficiență energetică la nivelul sistemului de iluminat public - prin schimbarea corpurilor de iluminat pe LED	1,000,000.00	850,000.00	20,000.00	
14		Lucrări de reabilitare imobil Casa Av. Dr. Camil Velican din municipiul Alba Iulia - Schimb de destinație din Casă în casă memorială Camil Velican, restaurare, punere în valoare și realizare împrejurire	868,800.00	738,480.00	17,376.00	
15		Reconversie funcțională latura de Sud a Cetatii Alba Carolina, spatii publice amenajate pentru agrement și petrecerea timpului liber	2,000,000.00	1,700,000.00	40,000.00	
16		Conservarea, restaurare și punerea în valoare (inclusiv prin reconstituire virtuală 3D-prin proiecție laser, a primei biserici creștine din Transilvania-Basilica de sec. X	5,000,000.00	4,250,000.00	100,000.00	
17		Conservarea, restaurare și punerea în valoare a vestigiilor Palatului Guvernatorului Daciei Romane (strada Munteniei) + sală multifuncțională activități culturale și recreative	7,000,000.00	5,950,000.00	140,000.00	
18		Conservarea, restaurarea și valorificarea durabilă a Ansamblului Palatului Principilor din Alba Iulia - cu excepția corpului E care se finanțează în cadrul POR 2014-2020 - corpuri A,B,C,D,F,G,H	26,642,850.00	22,646,422.50	532,857.00	
19		Traseul Nordic- Restaurare bastioane, raveline, contrașărzi, cortine, clești - Fortificația de tip Vauban Alba Iulia, Str. Mihai Viteazu	5,913,860.00	5,026,781.00	118,277.20	
20		Traseul Sudic - Fortificația de tip Vauban Alba Iulia- Etapa A	2,348,164.00	1,995,939.40	46,963.28	
21		Traseul Sudic - Fortificația de tip Vauban Alba Iulia- Etapa B	4,754,100.00	4,040,985.00	95,082.00	
22		Reabilitarea bazei sportive stadion și zone adiacente	14,000,000.00	11,900,000.00	280,000.00	
23		Regenerarea urbană a blocurilor de locuit mai vechi de 30 ani din Alba Iulia	15,205,869.80	12,924,989.33	304,117.40	
24		Refuncționalizare cartiere rezidențiale, alei, zone verzi, zone de agrement	6,000,000.00	5,100,000.00	120,000.00	
		TOTAL		90,733,643.80	77,123,597.23	1,814,672.88

Nr	Obiectiv specific	Denumire proiect	Valoare totală a investiției (Euro)	Suma solicitată FEDR (Euro)	Contribuție proprie (Euro)
25	OS c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere - Prioritatea de investiții 5 O regiune accesibilă	Artera Ocolitoare de Transport Rutier, situată în partea Nordică a Teritoriului Administrativ al Municipiului Alba Iulia, ce face legătura între DN1/E81 – DN74, legătura TEN-T și DN1 – DN74	26,000,000.00	22,100,000.00	442,000.00
TOTAL			26,000,000.00	22,100,000.00	442,000.00
26	OS b(i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră - Prioritatea de investiții 3 O regiune cu comunități prietenoase cu mediul	Reabilitare termică a blocurilor	10,000,000.00	8,500,000.00	170,000.00
27		Reabilitarea, restaurarea, modernizarea și dotarea Colegiului Național Horea Cloșca și Crișan HCC - colegiu centenar	7,846,000.00	6,669,100.00	133,382.00
28		Creșterea eficienței energetice a clădirilor de învățământ din municipiul Alba Iulia - Colegiul Tehnic Dorin Pavel	2,900,000.00	2,465,000.00	49,300.00
29		Creșterea eficienței energetice a clădirilor de învățământ din municipiul Alba Iulia - Colegiul Tehnic Alexandru Domsa	3,400,000.00	2,890,000.00	57,800.00
TOTAL			24,146,000.00	20,524,100.00	410,482.00
30	OS a(ii) Valorificarea avantajelor	Digitalizarea tuturor serviciilor publice ale municipiului alba iulia - în relația cu toate instituțiile publice din municipiu, pentru debirocratizarea relației cu cetățeanul	4,050,005.17	3,442,504.39	68,850.09

Nr	Obiectiv specific	Denumire proiect	Valoare totală a investiției (Euro)	Suma solicitată FEDR (Euro)	Contribuție proprie (Euro)
31	digitalizării în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice - Prioritatea de investiții 2 O regiune digitală	Backup: Digitalizarea activității educaționale	6,625,051.79	5,631,294.02	112,625.88
32		Crearea unui hub local/cluster pentru integrarea proactivă a startupurilor ICT, concentrat pe inovație și afaceri locale	5,000,000.00	4,250,000.00	85,000.00
33		Introducere sistem de catalog digital în toate școlile din Alba Iulia și derularea unei campanii de conștientizare a părinților în ceea ce privește siguranța pe care o aduce acest tip de sistem în procesul educațional	400,000.00	340,000.00	6,800.00
34		Crearea de spații open hub pentru tineri (mini spații de relaxare și petrecere timp liber) - spații verzi din două perspective: natură combinată cu energie verde, bănci smart cu încărcare solară, WiFi și dispozitive de încărcare telefon USB și Wifi, Bluetooth, acces internet cu portal captiv securizat - Small Digital Citadels	4,000,000.00	3,400,000.00	68,000.00
35		Realizare și introducere permanentă de date dinamice într-o platformă Open Data care să fie publică și care să devină punct de reper în tot ceea ce înseamnă date publice despre oraș	800,000.00	680,000.00	13,600.00
TOTAL			20,875,056.96	17,743,798.41	354,875.97
36	OS d(ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online - Prioritatea de investiții 6 O regiune educată	Creșă Strada Lalelelor	2,200,000.00	1,870,000.00	37,400.00
37		Construirea unei creșe verzi în Alba Iulia	30,000.00	25,500.00	510.00

Nr	Obiectiv specific	Denumire proiect	Valoare totală a investiției (Euro)	Suma solicitată FEDR (Euro)	Contribuție proprie (Euro)
	TOTAL		2,230,000.00	1,895,500.00	37,910.00

4.4 Lista de proiecte complementare

Nr	Denumire proiect	Valoare totală a investiției (Euro)	Maturitate	Data estimată pentru începerea investiției (anul)	Data estimată pentru finalizarea investiției (anul)
1	Complex Sportiv național de Baschet, municipiul Alba Iulia, județul Alba	20,000,000.00	inclusă în lista de sinteză CNI	2022	2027
2	Creșterea eficienței energetice și măsuri de utilizare a unor surse locale de energie regenerabilă a clădirilor publice din Municipiului Alba Iulia care înregistrează cele mai mari consumuri de energie: Sediul Primăriei	1,500,000.00	idee de proiect	2022	2027
3	Creșterea eficienței energetice a Căminului pentru persoane vârstnice	1,300,000.00	DALI	2022	2023
4	Soluții de eficiență energetică prin surse regenerabile pentru 6 clădiri publice ale Municipiului Alba Iulia	200,000.00	DALI	2022	2027
5	Construire crescă de cartier în cartierul Gheorghe Șincai, Str. Gheorghe Șincai nr. 14	4.495.766,00	inclusă în lista de sinteză CNI	2022	2027
TOTAL		4.495.766,00			

4.5 Lista de proiecte ZUF

Nr	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
1	Construire centru de îngrijire pentru persoane adulte cu dizabilități la nivel de ZUF	Programul Operațional Sănătate Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială	2022 - 2030
2	Centru Regional pentru copiii diagnosticați cu cancer sau alte boli grave	Programul Operațional Sănătate Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială	2022 - 2030
3	Realizarea de trasee turistice pentru nevăzători la nivelul zonei ZUF	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială Bugete locale UAT-uri ZUF	2022 - 2030
4	Crearea de zone de Wifi public în fiecare localitate din ZUF	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă	2022 - 2030
5	Cinematograf în aer liber pentru zona ZUF	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă Programul Europa Creativă Programul Orizont Europa	2022 - 2030
6	Circuit turistic de ciclism care sa conecteze toate zonele din ZUF	Programul Orizont Europa Granturile SEE și Norvegiene Bugete locale UAT-uri ZUF	2022 - 2030
7	Muzeu al patrimoniului Evreiesc la Alba Iulia	Programul Cetățenie, egalitate, drepturi și valori 2021-2027 Programul Operațional Dezvoltare Durabilă Programul Orizont Europa	2022 - 2030
8	Turn de observare (belvedere)	Programul Orizont Europa	2022 - 2030
9	Muzeu al Porțelanului	Programul Orizont Europa Programul Europa Creativă	2022 - 2030
10	Realizare Centru social/de activități sociale/culturale/educaționale și de integrare în muncă pentru persoane cu dizabilități	Programul Operațional Sănătate Programul Cetățenie, egalitate, drepturi și valori 2021-2027	2022 - 2030
11	Integrare/ valorificare/ exploatare a proiectului Via Transilvanica	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă Programul Orizont Europa Bugete locale UAT-uri ZUF	2022 - 2030
12	Extindere rețea Grădini Urbane	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă Programul Life 2021-2027	2022 - 2030
13	Utilizarea temporara a cladirilor abandonate/reconversie.	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială Bugete locale UAT-uri ZUF	2022 - 2030
14	Crearea de condiții și amplasamente pentru noi Parcuri Tehnologice/Platforme de servicii pe teritoriul ZUF	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă Programul Life 2021-2027 Programul Orizont Europa Bugete locale UAT-uri ZUF	2022 - 2030

Nr	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
15	Dezvoltarea proiectelor de artă stradală	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă Programul Europa Creativă Programul Cetățenesc, egalitate, drepturi și valori 2021-2027	2022 - 2030
16	Acoperisuri și fața de verzi pentru cladirile care permit astfel de amenajări	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă Programul Life 2021-2027	2022 - 2030
17	Dezvoltarea centrelor pentru persoane fără adăpost la nivel de ZUF, bai publice sau centre respiro	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială Bugete locale UAT-uri ZUF	2022 - 2030
18	Amenajare zona de agrement localitatea Straja, integrare în oferta turistică la nivel de ZUF	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă Programul Life 2021-2027	2022 - 2030
19	Reabilitarea căilor de acces spre obiectivul turistic Piatra Craivei și conectarea integrarea cu alte obiective ZUF	Programul Orizont Europa Granturile SEE și Norvegiene Bugete locale UAT-uri ZUF	2022 - 2030
20	Artera Ocolitoare de Transport Rutier, situată în partea Nordică a Teritoriului Administrativ al Municipiului Alba Iulia, ce face legătura între DN1/E81 – DN74, legătura TEN-T și DN1 – DN74	Programul Operațional Transport	2022 - 2030
21	Realizarea unor trasee turistice integrate care să conecteze repere turistice de la nivel ZUF (Transalpina, Cetatea Sebeș, Castelul Weseleny etc)	Programul Orizont Europa Granturile SEE și Norvegiene Bugete locale UAT-uri ZUF	2022 - 2030
22	Înființare camping și zona de agrement în localitățile componente ZUF	Programul Life 2021-2027 Programul Operațional Dezvoltare Durabilă Bugete locale UAT-uri ZUF	2022 - 2030
23	Restaurarea instituțiilor culturale din comunitățile ZUF și crearea de branduri locale și integrarea în noi circuite turistice/culturale	Programul Orizont Europa Granturile SEE și Norvegiene Bugete locale UAT-uri ZUF	2022 - 2030
24	Realizarea unui sistem de transport feroviar metropolitan la nivelul ZUF Alba Iulia	Programul Orizont Europa Granturile SEE și Norvegiene	2022 - 2030
25	Măsuri de stimulare a producătorilor locali din ZUF, inclusiv dezvoltarea de piețe agroalimentare la nivel de ZUF	Programul Orizont Europa Granturile SEE și Norvegiene	2022 - 2030
26	Dezvoltarea infrastructurii de sănătate la nivel de ZUF	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială Bugete locale UAT-uri ZUF	2022 - 2030
27	Dezvoltarea /reabilitare infrastructurii rutiere și de acces la nivelul ZUF	Programul Operațional Transport Bugete locale UAT-uri ZUF	2022 - 2030
28	Legătura alternativă verde Alba Iulia - Sebeș	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă Programul Life 2021-2027 Bugete locale UAT-uri ZUF	2022 - 2030
29	Crearea celei mai mari piste pentru biciclete din Transilvania”: Ciugud (Teleac-Drîmbar – Zona de agrement- malul Râului Mureș, Oarda, Partoș, Pâclișa și intrare în Parcul Dendrologic)	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă PNRR	2022 - 2030

Nr	Proiect propus	Surse potențiale pentru finanțare	Perioada de implementare
30	Crearea unei rețele de transport ecologic între Alba Iulia și Ciugud, zonă în care există o mare mobilitate a forței de muncă, prin folosirea unor autobuze ecologice” – proiectul presupune achiziția de autobuze/microbuze în Hăpria (cap de linie) și Șeușa.	Programul Life 2021-2027 Programul Operațional Dezvoltare Durabilă	2022 - 2030
31	Zona park&ride Alba Iulia-Ciugud	Programul Orizont Europa Granturile SEE și Norvegiene Programul Operațional Dezvoltare Durabilă	2022 - 2030
32	Construirea unui Centru intermodal de transport (rutier-feroviar) Alba Iulia-Sebeș”	Programul Operațional Transport	2022 - 2030
33	Modernizarea stațiilor de îmbarcare călători pentru transportul public de persoane la nivelul ZUF, inclusiv construire stații de bike-sharing integrat în serviciul public de transport local, e-ticketing, wifi, geolocalizare prin GPS și afișare a timpilor reali de așteptare	Programul Orizont Europa Granturile SEE și Norvegiene Programul Operațional Dezvoltare Durabilă	2022 - 2030

SECȚIUNEA 5:

IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI



5.1 Responsabilitățile și planul de acțiune pentru implementarea strategiei

Responsabilitățile principale în implementarea SIDU revin Municipiului Alba Iulia și vor fi constituite în primul rând din responsabilitățile aferente implementării proiectelor individuale din portofoliul strategiei.

Aceste responsabilități fi duse la îndeplinire prin colaborarea între departamentele/ serviciile publice aferente primăriei, în funcție de necesitățile punctuale care vor apărea pe parcurs în implementarea proiectelor individuale din strategie și în funcție de specificul fiecărui departament/ serviciu.

Principalele structuri organizatorice¹³⁸ care vor avea responsabilități în implementarea SIDU sunt:

Structuri aparținând Aparatului de specialitate al Primarului Municipiului Alba Iulia

- Conducerea Municipiului Alba Iulia (Primar, Viceprimari, Secretarul general al Municipiului, Manager public);
- Direcția Urbanism, Amenajarea Teritoriului;
- Direcția Tehnică Dezvoltare;
- Direcția Programe;
- Compartiment Relații Internaționale, Parteneriate și Inovare Urbană
- Serviciul Achiziții Publice;
- Direcția Cheltuieli;
- Direcția Juridică Administrație Publică Locală.

Structuri ale serviciilor publice¹³⁹ subordonate Municipiului Alba Iulia

- Serviciul Public Administrarea Patrimoniului Local ;
- Serviciul Public Comunitar pentru Cadastru și Agricultură;
- Serviciul Poliția Locală;
- Serviciul Public Comunitar de Evidență a Persoanelor;
- Direcția de Asistență Socială;
- Direcția Creșe.

La acestea se pot adăuga, punctual, alte direcții și servicii care nu sunt de obicei implicate în implementarea de proiecte, dar care pot avea relevanță în anumite proiecte sau acțiuni specifice.

Responsabilitățile specifice în implementarea SIDU vor fi constituite din aspecte precum : identificare și fundamentare a nevoilor din comunitate în cazul unor proiecte individuale ;

¹³⁸ Conform Organigramei Aparatului de Specialitate al Primarului Municipiului Alba Iulia - Anexa nr. 3 la HCL 348/2020: <https://www.apulum.ro/images/uploads/servicii/organigrama-apat.pdf> (accesat la 13.09.2021).

¹³⁹ Lista completă a acestora: <https://www.apulum.ro/index.php/primaria/structura> (accesat la 13.09.2021).

acordare de sprijin (logistic, promovare și diseminare, oferire acces la informații și baze de date, intermediere pentru punere în contact cu diferite organizații etc.) pentru acțiuni specifice derulate în cadrul proiectelor ; parteneriate ; consultare și feedback.

Aceste responsabilități vor fi asumate de membrii Grupului Urban Consultativ, constituit ca structură formală pentru elaborarea și implementarea SIDU 2021-2030, descris pe larg în secțiunea 1.4.2.

Planul de acțiune pentru implementarea SIDU va ține cont de următoarele etape principale :

- Actualizarea strategiei pe măsura definirii cadrului legislativ care va reglementa rolul SIDU și un eventual conținut cadru obligatoriu în noua perioadă de programare.
 - Orizont de timp estimat: 2021-2023¹⁴⁰.
- Scriere și depunere cereri de finanțare pentru proiectele individuale cuprinse în portofoliul strategiei
 - Orizont de timp estimat: caracter continuu, pe măsura lansării liniilor de finanțare și a ghidurilor specifice 2021-2027
- Contractare proiecte selectate pentru finanțare: caracter continuu, 2021-2027
- Demarare și derulare proceduri de achiziții publice necesare implementării proiectelor
 - Orizont de timp estimat: caracter continuu, 2021-2029
- Realizare propriu-zisă lucrări/ servicii/ acțiuni prevăzute în implementarea fiecărui proiect selectat spre finanțare din portofoliul SIDU
 - Orizont de timp estimat: 2021-2030.

Atractivitatea *Celeilalte capitale* este condiționată de o serie de acțiuni integrate care se impun a fi materializate la nivelul comunității locale pe termen mediu și lung, de parteneriate locale, naționale și internaționale strategice și implicarea activă și transparentă în procesul decizional a membrilor comunității. Strategia actuală propune implicarea cetățenilor și a factorilor interesați la nivel local atât în procesul de prioritizare a proiectelor cât și în implementarea/monitorizarea acestora și în procesul decizional care se dorește a fi unul transparent, la îndemâna oricui dorește să contribuie la dezvoltarea durabilă a urbei.

5.2 Sistemul de monitorizare și evaluare

Monitorizarea și evaluarea SIDU va avea în vedere mai multe paliere distincte:

Monitorizarea contextului legislativ aferent strategiilor de dezvoltare urbană ale autorităților locale, pentru a identifica nevoia de actualizare și/ sau ajustare a strategiei pentru municipiul Alba Iulia (v. și secțiunea 6.1. – plan de acțiune). Acest lucru este necesar în contextul în care

¹⁴⁰ Intervalul 2021-2023 este acoperit și de strategia anterioară (SIDU 2014-2023), al cărei orizont temporal a fost stabilit astfel tocmai pentru a acoperi intervalul de la începutul perioadei de programare 2021-2027, când cadrul legislativ nu este încă definitivat. Pentru complementaritate, SIDU 2021-2030 conține și proiecte a căror implementare a început anterior și continuă după anul 2021.

SIDU Alba Iulia este elaborat în intervalul 2020-2021 ; la momentul elaborării nu sunt încă disponibile informații detaliate despre liniile de finanțare 2021-2027, respectiv ghiduri specifice. În mod similar, strategia anterioară, aferentă intervalului 2014-2023, a fost actualizată și revizuită în anul 2017, odată cu apariția Documentului Cadru de Implementare a Axei Prioritare nr. 4 Dezvoltare Urbană Durabilă din cadrul Programului Operațional Regional (POR) 2014-2020. Respectivul cadru legislativ a acordat SIDU statutul de document obligatoriu, cu un conținut cadru strict reglementat, în accesarea finanțărilor prealocate pentru municipiile reședință de județ. Prin urmare, este de așteptat ca SIDU 2021-2030 să joace în continuare un rol important în implementarea dezvoltării urbane durabile și este de așteptat ca un cadru legislativ – la nivel național sau la nivel de Autorități de Management pentru POR 2021-2027 – să fie definit în acest sens.

Monitorizarea și evaluarea implementării proiectelor individuale incluse în portofoliul SIDU, care vor fi selectate pentru finanțare în cadrul diferitelor programe naționale și transnaționale. Acest proces va fi asigurat prin sistemul de monitorizare și evaluare intern al Municipiului Alba Iulia, având în vedere criteriile precum : relevanță, eficacitate, eficiență, impact, sustenabilitate, precum și atingerea indicatorilor tehnico-financiari. Monitorizarea și evaluarea vor fi asumate de către direcțiile și serviciile menționate la secțiunea 6.1 – Responsabilități principale, precum și diferite comisii ale Grupului Urban Consultativ acolo unde acest lucru este necesar și relevant.

În vederea eficientizării procesului, va fi numită prin Dispoziție a Primarului o comisie de monitorizare și evaluare. Aceasta va fi formată din reprezentanți ai structurilor menționate la secțiunea 6.1 și va centraliza periodic informațiile aferente progresului fiecărui proiect care a primit finanțare, elaborând anual un raport privind stadiul și progresul acestora.

Acest palier de monitorizare și evaluare, respectiv raportul anual aferent, va lua în calcul, la nivel de proiect:

- încadrarea în graficul de timp al activităților
- încadrarea în bugetul alocat
- gradul de îndeplinire a indicatorilor specifici și a rezultatelor
- identificarea și managementul riscurilor, respectiv a dificultăților întâmpinate

Monitorizarea și evaluarea implementării Strategiei în ansamblu va avea drept punct de pornire raportul privind stadiul implementării proiectelor individuale. Comisia menționată mai sus va constata stadiul implementării fiecăruia dintre cele cinci obiective strategice și ale celor 12 domenii de intervenție aferente. În procesul de evaluare a implementării Strategiei se va ține seama de aspecte precum:

- necesitatea adaptării implementării, luând în calcul performanța reală și ritmul de implementare a proiectelor individuale;
- asigurarea și menținerea continuității și a sprijinului politic pe parcursul celor 10 ani de implementare a Strategiei;

- evaluarea necesității de actualizare a Strategiei, în funcție de evoluțiile proiectelor individuale și în funcție de impactul potențial al unor factori externi sau al unor situații neprevăzute (situații de forță majoră, crize economice/ politice/ sanitare etc.);
- identificarea și elaborarea unor tehnici/ proceduri de obținere continuă și eficientă a datelor necesare monitorizării
- furnizarea de informații și rapoarte de implementare transparente, adresate părților interesate și publicului larg/

Indicatori cantitativi ai implementării SIDU:

- număr de cereri de finanțare completate și depuse de către Municipiul Alba Iulia în calitate de solicitant, respectiv partener
- valoarea totală (RON și EURO) a cererilor de finanțare depuse, cu defalcare pe suma nerambursabilă solicitată, respectiv contribuția proprie
- număr de cereri de finanțare aprobate/ contracte semnate
- valoare totală (RON și EURO) a cererilor de finanțare aprobate, cu defalcare pe suma nerambursabilă solicitată, respectiv contribuția proprie

Indicatori calitativi ai implementării SIDU:

- previzionarea și identificarea riscurilor, precum și a măsurilor de management propuse
- descrierea dificultăților întâmpinate și a măsurilor de redresare aferente implementate
- analiza rezultatelor obținute, respectiv a indicatorilor de proiect atinși până la momentul evaluării
- evaluarea cadrului partenerial, respectiv a implicării entităților și comisiilor din Grupul Urban Consultativ în implementarea acțiunilor

Factori de risc și măsuri de prevenire/ redresare în implementarea SIDU:

Factor de risc	Posibilitatea apariției	Impact	Măsuri de prevenire/ redresare
Modificarea cadrului normativ referitor la rolul, conținutul și procesul de admisibilitate al strategiilor integrate de dezvoltare urbană la nivelul municipiilor reședință de județ	Medie	Mare	Crearea unui organism de monitorizare și evaluare SIDU, compus din reprezentanți interni (direcții, servicii, departamente ale primăriei) și externi (părți interesate) care are capacitatea de a actualiza/ adapta strategia în funcție de noul context normativ

<p>Întârzieri în lansarea programelor operaționale, a apelurilor și a publicării ghidurilor specifice</p>	<p>Mare</p>	<p>Mediu</p>	<p>Suprapunere temporală cu SIDU anterior (valabil până în anul 2023) și previzionare a actualului SIDU până în anul 2030</p> <p>Asigurare a unui management eficient și adaptabil, precum și a unui personal cu experiență, la nivelul echipei de scriere de proiecte, precum și la nivelul echipelor de implementare a proiectelor individuale</p>
<p>Schimbări politice la nivelul administrației publice locale, respectiv centrale</p>	<p>Medie</p>	<p>Mic</p>	<p>Municipiul Alba Iulia deține o echipă experimentată în scrierea, depunerea și implementarea de proiecte, echipă formată din responsabili tehnici fără culoare politică, ceea ce constituie o premisă a continuității sprijinului politic indiferent de posibilele schimbări survenite de-a lungul perioadei de implementare a SIDU.</p>
<p>În cazul proiectelor de dezvoltare/reabilitare infrastructură: schimbări majore a prețului materialelor/ a salariului minim pe economie/ a salariilor în domeniul construcțiilor, de la perioada de scriere și depunere a proiectelor până la debutul implementării acestora</p>	<p>Medie</p>	<p>Medie</p>	<p>Bugetele proiectelor individuale vor fi previzionate în așa fel încât să includă cheltuieli neprevăzute.</p> <p>Ofertele de preț solicitate furnizorilor și devizurile lucrărilor vor fi realizate ținând seama de posibilitatea creșterii prețurilor pe un orizont mediu de timp.</p>
<p>Întârzieri în activitățile proiectelor individuale din cauza întârzierilor în procedurile de achiziții</p>	<p>Medie</p>	<p>Mic</p>	<p>Procedurile de achiziții vor fi realizate cu specificații și termeni foarte clari, incluzând penalități pentru neîndeplinirea termenelor stabilite.</p> <p>Termenele pentru achiziții vor fi calculate astfel încât să includă și eventuale întârzieri, potențial generate inclusiv de contestații.</p>

<p>Întârzieri la plățile/ rambursările efectuate de către autoritățile de management ale programelor operaționale</p>	<p>Medie</p>	<p>Mic</p>	<p>Responsabilii financiari vor realiza analize detaliate privind cash-flow-ul proiectelor individuale. Se va avea în vedere o abordare duală, respectiv se va utiliza mecanismul financiar al Cererilor de Plată, respectiv al Cererilor de Rambursare în funcție de cash flow-ul proiectelor.</p> <p>Municipiul Alba Iulia are capacitatea financiară de a susține plățile efectuate în cadrul proiectelor individuale.</p>
<p>Restricții în derularea activităților, pe fondul pandemiei de Covid-19</p>	<p>Medie</p>	<p>Mic</p>	<p>Activitățile se vor desfășura cu respectarea tuturor măsurilor de distanțare socială în vigoare la data implementării acestora.</p>
<p>Evenimente neprevăzute (crize politice, economice, sanitare, situații de forță majoră etc.)</p>	<p>Necunoscut</p>	<p>Necunoscut</p>	<p>Municipiul Alba Iulia deține personal experimentat în implementarea de proiecte și un sistem eficient de identificare și management al riscurilor.</p> <p>Se va ține cont de contextul specific și de recomandările autorităților.</p>

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă
2014-2020**

**Titlul proiectului: „Municipiul Alba Iulia -
Administrație inteligentă”,
Codul proiectului: 128599,
Denumirea beneficiarului: Municipiul Alba Iulia
Data publicării: Februarie, 2022**

**Conținutul acestui material nu reprezintă în mod
obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului
României.**

Material gratuit